

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

HAANDBOG FOR KØBMÆND

Redigeret af

C. N. ESPERSEN

Borgerrepræsentant, Formand for Københavns Detailhandlerforening.

Under Medvirkning af:

Ministersekretær, Fuldmægtig i Ministeriet for Industri, Handel og Søfart, H. JESPERSEN, Docent ved Handelshøjskolen Dr. polit. MAX KJÆR-HANSEN, Revisor, Direktør AUG. LORENTZEN, Sekretær i De samv. Købmandsforeninger i Danmark, Redaktør I. N. LUND, Redaktør JØRGEN PETERSEN, m. fl.

ALEX. KAPPELS FORLAG

KØBENHAVN — MCMXXVI

Trykt i
Harald Jensens Bogtrykkeri
Tegninger og Vignetter af
Kr. Kongstad
Clicheer ved Lind Hansen

FORORD

Efterhaanden som Erhvervslivet i større Udstrækning har organiseret sig, har der, ikke blot blandt Fagets Udøvere, men ogsaa fra Autoriteternes og Myndighedernes Side, ytret sig Ønsker om en nogenlunde let overskuelig, skematisk Fremstilling af de Forhold, Love og Vilkaar, som navnlig Handelsstanden virker under. De hidtil udkomne Haandbøger for Handelsstanden har jo væsentligst omfattet Handelsvidenskab og Storhandelens Forhold, og vi har derfor ment, at en Haandbog, der foruden at give en kortfattet Fremstilling af Livsvilkaarene for Fortidens Købmænd og af Nutidens vigtigste Love og Forskrifter for Butikshandelen, tillige bringer en Vejledning i de mest elementære merkantile Forhold, samt en Oversigt over alle Handelsforeninger og faglige Institutioner i Danmark, vil være kærkommen i alle danske Købmandshjem.

Det har været Redaktionens Opgave at gøre det sidstnævnte Afsnit i dette Værk saa fyldestgørende som overhovedet muligt, saaledes at enhver, der maatte søge Oplysninger om Handelsstandens Hovedorganisationer, om de under disse staaende Lokalforeninger eller om andre udenfor Sammenslutningerne staaende Brancheforeninger, i denne Haandbog for Købmænd kan erholde saadanne Oplysninger, ligesom vore Bestræbelser ogsaa er gaaet ud paa at samle Forklaringer og Vejledninger vedrørende de Spørgsmaal, der daglig kan forekomme i Butikshandelen, og vi har i denne Haandbog søgt at gøre disse Vejledninger saa let overskuelige som muligt.

Ligesom Hovedorganisationernes Ledere og de mange Lokal- og Brancheforeningers Formænd med stor Elskværdighed har støttet os i vort Arbejde og stillet en Række værdifulde Oplysninger til vor Raadighed ved Udarbejdelsen, tør vi sikkert ogsaa forvente, at danske Købmænd i stor Udstrækning med Velvilje vil modtage et Værk, der for kommende Slægter vil staa som et Vidnesbyrd om, at dansk Købmandskunst og Købmandssammenhold i det tyvende Aarhundrede, trods Frihed i Næringslivet, paa alle Omraader var af en saadan Beskaffenhed, at Samtiden havde Ære deraf.

Idet vi nu udsender denne første Udgave af »Haandbog for Købmænd«, ønsker vi at rette en Tak til alle, der har staaet os bi i vort Arbejde med Raad og Daad. Det er vort Haab, at Bogen maa blive til Nytte for mange Købmænd.

C. N. ESPERSEN.

AF BUTIKSHANDELENS HISTORIE

Ved *C. N. Espersen.*

Omsætningen af alle Handelsvarer har fra Oldtiden været i Hænderne paa en bestemt Klasse Mennesker, der benævntes og benævnes den Dag i Dag: Købmænd. Og det skulde for alle Samfundsborgere synes umiddelbart indlysende, at ingen Gerning er mere nødvendig end den, Købmanden udfører ved at fremskaffe og ombytte Varer af alle Arter, — fra Jorden og fra Havet, fra Industrien og fra den lille Haandværker, — og fordele dem til Forbrugerne i større og mindre Kvanta, til dyrere eller billigere Priser, i Forhold til Tilbud og Efterspørgsel.

Formen for Vareomsætning var i de allerældste Tider udelukkende Byttehandel. Havde man Brug for andre Varer end dem, man selv producerede, tilbyttede man sig disse, enten hos Producenten eller hos Folk, der drev Byttehandel som Erhverv. Thi allerede i de tidligste Tider fandtes der Personer (Købmænd), som drev den Slags Tuskhandel, enten paa deres Bosted eller ved at drage fra Sted til Sted og saaledes ernære sig ved at foretage fordelagtig Ombytning af de forskellige Produkter efter Befolkningens Behov.

I Aartusinder før Kristus har man i Ægypten kendt til Byttehandel ved Mellemmænd, endog i et saadant Omfang, at man har givet Lovbestemmelser og Forskrifter for deres Virkemaade. Navnlig i Middelhavslandene fandt saadan Byttehandel i Oldtiden Sted i større Omfang, idet Fønikerne i udstrakt Grad drev Handel her og erhvervede sig store Rigdomme derved. De anlagde Handelsbyer, deriblandt det berømmelige Karthago, som efterhaanden blev et Slags Midtpunkt for Datidens Verdenshandel. Ligeledes udviklede de græske Kolonier sig til betydelige Handelspladser, og Alexandria var bl. a. et af de Steder, hvor Handelen i høj Grad koncentrerede sig. Og medens Romerne dengang betragtedes som daarlige Købmænd, — muligvis fordi de selv ansaa Handel for at være et for Patricierne uværdigt Erhverv — drev

Araberne ligesom Fønikerne og Grækerne, navnlig efter Romerrigets Undergang, en omfattende Handelsvirksomhed. Det vil i denne Forbindelse være af Interesse at minde om, at *Muhamed* ogsaa var Købmand.

Der er imidlertid ingen Tvivl om, at det paa den Tid var de rejsende Købmænd, der var de førende paa Handelens Omraade, samtidig med, at de ogsaa bibragte Folkene Kendskab til andre Landes Produkter. Lande, som væsentlig ernærede sig ved Kvægavl, fik saaledes gennem de rejsende Købmænd Kendskab til andre Landes Frembringelser, saavel Naturprodukter som forarbejdede Varer. Beklædningsgenstande, Metaller og Smykker ombyttedes med Fødemidler og omvendt. Og Købmændene samlede sig ved denne Tuskhandel Formuer i Smykker og ædle Metaller.

Formen for Købmandens Virkemaade har ikke gennem de mange lange Aarhundreder været underkastet større Forandring, end hvad Maskinteknik og hermed analoge kulturelle Fremskridt har ført med sig. Ganske vist blev Fortidens *danske* Købmænd ikke besøgt af Rejsende, der falbød Varer, de maatte selv møjsommelig fremskaffe disse i egne Skibe, egne Baade og egne Køretøjer; men selve Fordelingen fandt Sted omtrent som i vore Dage fra aaben Bod eller Gade, fra Markeds- eller Torveplads.

Fra Sagaerne ved vi, at Bønder og Tingmænd paa Tingstedet havde Boder, som de benyttede, saa længe Tinget varede, og der er næppe Tvivl om, at Købmænd ogsaa havde saadanne Boder, fra hvilke en livlig Omsætning eller Ombytning af Varer, der navnlig var kommen søvejs hertil, fandt Sted.

Imidlertid var Handelen i gamle Dage forbunden med større Risiko; Søulykker og Ildsvaade kunde ruinere en Købmand, ligesom Sørøveri med ét Slag kunde gøre den rige Købmand til en fattig Mand, og det var jo ikke usædvanligt i gamle Dage, at Købmændene anmodede Kongerne om Beskyttelse, hvilket ogsaa ofte ydedes dem, for Skibes Vedkommende i Form af *Konvojering*, og naar Rejsen gik over Land ved Ledsagelse af vaabenstærke Mænd.

Det synes, — ved Studium af dansk Købmandshandels Historie — som om vi her er ved Begyndelsen til Handelens Privilegier. Disse Privilegier blev først givet til den enkelte, dygtige, dristige og initiativrige Købmand, men udvidedes senere til alle, der oprettede fast Bolig med Handel og Vareudveksling paa bestemte Pladser eller i bestemte Byer, som saa efterhaanden ved kollektive Privilegier ophøjedes til Købstæder, hvilket betød, at samtidig med at Købmændene fik Ret til inden for visse Grænser — de senere ophævede *Læbælter* — at drive Købmandshandel, fik Bønderne Forpligtelse til at skulle sælge og købe i Købstæderne.

Købstæderne er gennemgaaende betydeligt yngre end adskillige gamle Landsbyer. Byer som Viborg og Ribe formenes at have været Handelsbyer allerede i Aaret 860, og Roskilde og Odense omtales henholdsvis i 985 og 987.

Man delte forøvrigt i Middelalderen Købstæderne i to Slags: Akselkøbinger og Strandkøbinger. Akselkøbinger var Byer, hvortil Bønderne stævnede for at omsætte deres Produkter en Gang eller to om Aaret, medens Strandkøbinger skyldte Sejlads og Fiskeri deres Tilblivelse.

Strandkøbingerne var af senere Oprindelse end Byerne inde i Landet, hvilket skyldtes de urolige Tider. Thi selv om den fredelige Købmand kunde haandtere Aarer og Sejl lige saa godt som Vikinger og Sørøvere, saa kom disse sidste dog ret ofte med hele Flaader til de danske Kyster, og plyndrede de let tilgængelige Byer, medens Byerne inde i Landet ved Aaer eller Fjorde gav større Sikkerhed for Liv og Gods.

Den danske Befolkning lærte imidlertid — som allerede nævnt — ved Kongernes Hjælp at værne sig, samtidig med at de lærte at udnytte Havets Veje, begge Dele til Søkøbstædernes Gavn.

Et af Købstædernes ældste Privilegier var Retten til at holde Torv, for derved at knytte en for Næringslivet nødvendig Handel til sig. Ved de kongelige Privilegier, ved idelig Kamp mod Landprang og Omsætning i ulovlige Havne forsøgte man at afskaffe al anden Handel end den, der foregik paa Torvene. Kongerne, som havde gode Indtægter af Købstæderne, støttede om Regel Byernes Ønsker og Bestræbelser i saa Henseende. Baade Dronning *Margrete* og *Erik af Pommern* fastslog Byernes Eneret til Handel, og *Kristian den Første* indskærpede, at »*Bønder skal bjærge sig af Ager og Eng, og Købmænd af Købmandsskab*«.

Omkring Aaret 1200 havde Købstæderne ikke alene deres købstadmæssige Handelsliv, men fra samme Tid eksisterer der gamle, velbevarede Bylove, som er af den allerstørste Interesse ved Undersøgelse og Studium af Handelens Udvikling.

Disse Bylove tilkendegiver forøvrigt, at man allerede i disse Tider har haft godt Kendskab til Pengemønter, selv om disse oprindelig synes at have været tyske, indfort fra Hansastæderne, der som bekendt i mange Aar var udstyret med særlige danske Privilegier.

MØNTVÆSEN

Efterhaanden som Kulturen har udviklet sig i de forskellige Nationer, er de enkelte Menneskers Krav til Livets Fornødenheder tiltaget. Og dette har igen medført, at Arbejdet efterhaanden er blevet specialiseret og fordelt i forskellige Grupper, hvorved Byttehandel er nødvendiggjort, hvad enten Genstanden, der bortbyttedes nu var Arbejde, Varer eller begge Deles i anden Form gengivne Værdi. Naar der derfor til Gavn for og Fremme af Arbejde og Handel i de forskellige Lande er oprettet ensartede Vurderingsmidler eller med andre Ord, naar en Nation har begyndt at handle med egne Mønter, da er dette et sikkert Vidnesbyrd om betydelige Fremskridt i kulturel Henseende.

Medens Oldtidens betydeligste Handelsfolk, Fønikerne, aldrig naaede ud over Tuskhandelens Stadium, er det ret sandsynligt, at Lyderne — i det 7. Aarhundrede før Kristus — har Æren af at have opfundet Mønten — det prægede Metalstykke — som Værdimaaler. Det var ikke for intet, at *Krøsus* var Lydiens Konge.

Kunsten optoges og udvikledes af Grækerne, der senere tillagde Østaten Ægina Æren for Opfindelsen.

Først i den romerske Kejsertid gjorde Nordboerne Bekendtskab med Mønter. Man har flere Gange fundet bl. a. romerske Mønter fra de første Aarhundreder efter Kristi Fødsel, ligesom man fra senere Tider har fundet arabiske, østromerske, tyske og forskellige andre Landes Mønter. Men disse udenlandske Mønter synes man hovedsagelig at have brugt til Smykker, — fordi de var gjort af ædelt Metal og derfor ligesaa godt som Guld- og Sølvbarrer kunde benyttes som Bytningsmiddel efter Vægt.

De første nordiske Mønter prægedes i Hedeby ved Slien i det 9. Aarhundrede og var oprindelig Efterligninger fra Dorestad i Frisland.

Kunsten at præge Mønter og ved Udmøntningen at faa fastsat en højere og indbildt Værdi, indførtes her i Landet omkring Aar 1000. Og det var i hine Tider en indbringende Virksomhed for de danske Konger at »slaa Mønt«, ikke alene fordi det møntede Metal fik højere Værdi end det umøntede, men tillige fordi Skatter og Tiender krævedes indbetalt i samme Aars nyslaaede Mønt, der som Regel holdtes i en Kurs af indtil 33 Procent over de gamle Mønters Værdi.

Retten til at slaa Mønt var Kongens alene; men det overlodes Kirken eller en højtstaaende Undersaat i enkelte Byer eller enkelte Landsdele at foretage Prægning, mod at de erholdt Andel i Indtægterne. I det 12. Aarhundrede fik Erkebiskoppen saaledes en Fjerdedel af Indtægten i Lund, Biskoppen i Roskilde fik en Trediedel af Møntens Indtægter dersteds, og Biskoppen i Ribe erholdt endog Halvdelen af Møntindtægten her.

Svend Tveskæg (c. 985—1014) var den første danske Konge, som lod præge Mønter her i Landet med sit eget Navn og hosstaaende Afbildning viser disse Mønters Udseende.

De er præget af en Møntmester *Godwin*, — sandsynligvis en Angelsachser, som Kongen har ført med sig hertil fra England, idet vore Forfædre paa deres Togter til dette Land lærte Englænderne Møntkunsten af. Paa den ene Side af Mønten ser man Kongens Navn præget om Kongens Brystbillede, og paa den anden Side staar Møntmesterens Navn om et dobbelt Kors, i hvis Vinkler der staar *C R V X*, hvilket betyder »Korset«. Dette Kors, som man saa ofte ser paa de forskellige ældste danske Mønter, symboliserer Kristendommen. Korset gjorde imidlertid ogsaa sin praktiske Nytte. I hine Tider, da Mønterne var præget af fint Sølv og af altfor høj Værdi ved mindre Køb, maatte man, for at raade Bod paa Mangelen af Smaamønt, hugge Mønten midt over. Og herved kom det dobbelte Kors paa Møntens ene Side til sin Nytte, idet man overhuggede Mønten efter Korset, hvorved den med Lethed og temmelig Nøjagtighed deltes i to lige store Dele, hvilket mangfoldige Fund senere ogsaa paa fyldestgørende Maade har bekræftet.

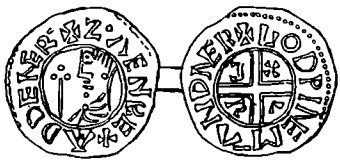

Mønt fra Svend Tveskægs Tid.

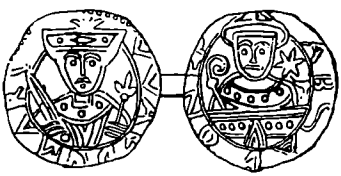

Mønt fra
Valdemar den Førstes Tid.

Den mest ansete danske Møntsmedie fandtes i Lund, og indtil den oldenborgske Stamme besteg Tronen, var dette ogsaa det betydeligste. Men foruden i Lund blev der i det ellevte Aarhundrede præget Mønter i Roskilde, Slagelse, Odense, Aarhus, Randers, Viborg, Ribe, Aalborg, Hedeby (Slesvig) og flere Steder.

I Tidernes Løb kan Møntsstederne have skiftet; men der er ingen Tvivl om, at deres Antal tiltog efterhaanden. I flere og flere større Byer blev oprettet Møntprægerier. Men under alle Forhold og fremfor alle andre, var det den katolske Gejstlighed, der tidligst og i størst Omfang greb ind paa dette særdeles indbringende Omraade. Som et af de mange eksisterende Vidnesbyrd herom tjener de foran afbildede Mønter. Paa den ene Side ses *Valdemar I's* Navn og Brystbillede, og paa den anden Side en Biskop med Omskrift: *ABSALON EP (iscopus).*

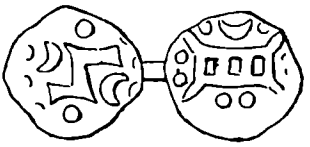

Daarlig Mønt fra
det Fjortende Aarhundrede.

Disse Mønter er altsaa prægede af eller paa Foranstaltning af den navnkundige Bisp paa et Tidspunkt (fra 1158 til 1177), da han endnu

var Biskop i Roskilde. Senere udnævntes han som bekendt til Erkebiskop i Lund.

Som allerede nævnt var alle de ældste danske Mønter af meget fint Sølv, og som det ses af den afbildede Mønt fra Svend Tveskægs Tid ikke af nogen synderlig Størrelse eller Vægt (1 Gram). Men det varede ikke længe, inden man begyndte at forringe Mønternes Værdi, navnlig ved at forringe deres Lødighed. I den efter Valdemarernes Glansperiode følgende ulykkelige Tid, da Landet sønderreves af indre Uroligheder, gik det omtrent som det bedst kunde. Ikke alene Gejstligheden, de mægtige Panthavere i Jord og Len, lod slaa Mønt; men ogsaa andre. — F. Eks. tog *Erik Glippings* fredløse Mordere nogle af *Erik Menveds* Møntmestre til Fange, og tvang dem til — med Kongens Stempler — at slaa Mønter baade i Hunehals og paa Hjelm.

Skillingsmønt fra Christopher af Bayerns Tid.

Tager man disse Forhold i Betragtning, og samtidig erindrer, at Møntprægningen var et Regale, som Kongen udnyttede til at forskaffe sig en ofte ubillig, men maaske i høj Grad tiltrængt Fordel, vil man forstaa, at Mønterne tilsidst fremstilledes af saa godt som ublandet Kobber og at dette medførte, at de indenlandske Mønter tilsidst blev anset for et daarligt Betalingsmiddel, hvorefter Køb og Salg fandt Sted med fremmede Landes og navnlig — som allerede nævnt — med Hansastædernes Møntsorter.

Dronning Philippas Søsling (1424).

Efterhaanden som Mønternes Kvalitet forringedes, blev deres Udstyr ogsaa af en simplere og mere barbarisk Art.

Christian den Andens Klipping (ca. 1518).

Omstaaende Illustration viser en daarlig Mønt fra det fjortende Aarhundrede. Betydningen af det paa den ene Side anbragte knudrede S har man hidtil ikke været i Stand til at forklare; men den paa den anden Side anbragte saakaldte *St. Laurentii* Rist viser, at Mønten, der er præget i Roskilde, er en Efterligning af Mønterne fra Lund, hvis Skytspatron var *St. Laurentius*.

— — —

Indtil Begyndelsen af det 16. Aarhundrede kendte man her i Danmark kun Smaamønt, som for en stor Del udmøntedes her i Landet.

Paa Grund af de evindelige Krige — baade indre og ydre — forarmedes Landet, de kongelige Mønter faldt i Kurs, og udenlandske Mønter fra England, Holland og navnlig fra Hansastæderne brugtes jævnsides med vore egne gennem lange Tider.

Under Christian den Første (1448—1481) udmøntedes kun den saakaldte *Korshvide*, hvoraf der gik 3 paa 1 Skilling, og denne Udmøntning fortsattes under Kong Hans (1481—1513), der tillige udmøntede en ny Skilling til en Værdi af 4 Korshvide. Samme Konge prægede tillige en større Sølvmønt af Værdi som den senere Joachimsdaler, men denne udmøntedes kun i et forholdsvis ringe Antal.

Under Christian den Anden (1513—1523) udmøntedes der i 1516—18 Sølvgyldener, hvis Værdi var højere end den af Kong Hans prægede Sølvmønt. Under Krigen med Sverige udmøntedes tillige i store Mængder de saakaldte, men yderst daarlige, Klippinge.

Christian den Tredies Daler (1537).

Frederik den Første (1523—1533) indkaldte, umiddelbart efter at han havde tiltraadt Regeringen disse Klippinge og lod dem ommønte, men deres Værdi vedblev dog at være ringe.

Under Christian den Tredie (1533—1559) udstedtes den 21. Oktober 1537 en Anordning, der nedsatte alle hidtil udmøntede daarlige Mønter til det halve. Samme Aar paabegyndtes Udmøntningen af Joachimsdalerne. Deres Værdi synes at have været ca. 411 Øre. Denne Møntart bevaredes lige til Kronemøntens Indførelse i 1875 i vort Møntvæsen, dog nedsattes Værdien under Christian den Fjerde til ca. 400 Øre.

Iøvrigt gennemførte Christian den Tredie et velordnet Møntsystem. Ved en Forordning af 20. September 1441 deltes Joachimsdaleren, der ogsaa benævnedes »Rigsdaler Specier« eller slet og ret »Specier«, i 3 Mark, hvorefter en Mark deltes i 16 Skilling, der i Prægningen for første Gang havde Angivelse af Værdien.

Under Frederik den Anden (1559—1588) forfaldt Møntvæsenet paany. De store gode Sølvmønter forsvandt næsten helt under Syvaarskrigen.

og erstattedes af mindre værdifulde Klippinge, saaledes at Specien efterhaanden kom i en Værdi af 4 Mark i Smaamønt.

Disse Klippinge udbetaltes som Løn til Hæren, men da Producenter og Købmænd nægtede at modtage dem som Betaling for Varer, udstedte man Tvangsforordninger af en saadan Karakter, at en Købmand eller

Christian den Fjerdes Krone (1618).

Bonde, for at nægte Modtagelse af disse omtrent værdiløse Mønter, kunde hænges i de udenfor Byportene dertil indrettede Galger.

I Begyndelsen af Christian den Fjerdes Tid (1588—1648) var der bestandig Mangel paa store Mønter, hvorfor Speciens Værdi — i 1603 — formentlig var steget til 66 Skilling. I 1616 var den yderligere steget til 80 Skilling, hvorefter Marken — af hvilke der som nævnt gik 4 paa

Christian den Syvendes Speciedaler (1795).

Specien — blev ansat til en Værdi af 20 Skilling og herefter kaldt »Rigsmark«.

Forvirringen i Møntvæsenet forøgedes yderligere, da der i 1618 indførtes et nyt Møntsystem, idet der udmøntedes hele-, halve-, fjerde-, ottende- og sekstendedels Kroner. Ved Forordninger af 8. April og 16. November 1619 fastsattes det, at Kronen, samtidig med at Specien fastsattes til 96 Skilling, skulde gælde 144 Skilling.

Foruden Kronemønten fik man 1 Specier, der gjaldt 4 Rigsorter à 24 Skilling eller 4 Rigsmark à 20 Skilling eller 6 slette Mark à 16 Skilling.

Endelig bestemtes det, at 1—2 og 4 Skillinger ved større Udbetalinger end 96 Skilling skulde gælde efter Vægt. 1 Pund = 13 slette Daler.

Men foruden den gangbare danske Mønt cirkulerede der her i Landet en hel Del fremmede Penge baade i større og mindre Møntenheder. Men da disse udenlandske Mønter ikke alle var lige ægte eller lige lødige, og da Rigsdalerne i Specier af det fine Sølv i store Mængder udførtes af Landet, fremkom der den 24. Oktober 1650 — som forøvrigt tidligere — Forbud mod saadan Ind- og Udførsel, hvilket Forbud skærpedes den 20. Februar 1661 ved følgende Kundgørelse:

»Da det erfares, at alle Rigsdalere in Specier af Landet udføres, og i deres Sted anden Mynt indføres, saa at de fleste Told-Intrader i Mynt indkomme, uagtet de efter Told-Rollen og Told-Ordonancen skal betales med Rigsdaler in Specier, saa fornyes og skiærpes denne Befaling ....«

Den 8. Marts 1664 forbydes Udførsel af smeltet Guld og Sølv. Og den 23. Februar 1674 fremkommer der Forbud (indført af Frederik den Tredie) mod at tage mere end 4 Procent i *Opgeldt paa Chroner af de som have Penge paa Rente.*

Frederik den Sjettes Rigsbankdaler (1813).

Den 8. Marts 1675 ser man sig nødsaget til — trods en Nedsættelse i 1667 — yderligere at nedsætte Værdien af fremmed Mønt, »*som sig i Mængder indsniger*«. Derefter fastsættes der ustandseligt Regler for Møntvæsen og Mønters Værdi i disses indbyrdes Forhold i det kommende Aarhundrede. Den 23. Juli 1725 udstedes der paany Forbud mod Udførsel af »*Specier, Croner og anden grov Mynt, da derved Mangel er foraarsaget*«, hvilket Forbud gentages og skærpes den 13. Maj 1762, hvorefter Banken den 4. September samme Aar fik Ordre til at udgive ny Banco-Sedler paa 1 Rdlr. og — »*ved Banco-Sedlens Omvexling skal hver Person ej gives mere end 1 Rdlr. Mynt, for at hemme Udførslen af indenlandske Mynter*«.

Frederik den Sjettes Rigsbanktegn. 16 Sk. (1814).

I 1665, under Frederik den Tredie, forringedes Kroneværdien til ca. 236 Øre, og selv om Lødigheden ved Møntforordnin-

gen af 31. December 1692 i høj Grad forøgedes, bibeholdt den dog samme Værdi.

I 1695 søgte man at bringe Møntfoden i Overensstemmelse med den hamborgske ved at indføre den i Nordtyskland gaaende Kurantdaler. Den skulde deles i 6 Mark à 16 Skilling og gælde for 1½ Krone. Og den 8. April 1713 begyndte man at udstede Kurantsedler, men baade Sedler og Kurantdalere faldt efterhaanden saa stærkt i Værdi, at man ved Forordning af 15. Juli 1726 maatte nedskrive dem betydeligt.

Under Christian den Sjette kom der imidlertid efterhaanden atter mere Fasthed i Pengevæsenet. Kurantmønten blev omtrent Rigets eneste Mønt, og Kursen blev strengt overholdt, og ved Oktroi af 29. Oktober 1736 oprettedes en Kurantbank med Ret til at udstede Sedler.

Christian den Niendes Skilling (1872).

Denne Bank blev ved Reskript af 10. Februar 1773 — under Christian den Syvende — gjort til kongelig Bank, hvorefter Seddelmængden forøgedes i foruroligende Grad. I 1783 udgjorde Omløbet 15½ Million Kurantdaler. Sølvmønterne forsvandt og Sedlernes Værdi sank med rivende Hurtighed.

I 1812 — under Frederik den Sjette — naaede Pengenøden sit Højdepunkt. Sedlerne gjaldt kun nogle faa Procent af deres Paalydende, hvorfor man ved Forordning af 5. Januar 1813 opgav Kurantmøntfoden og indførte Rigsbankdaleren. Dens Værdi var 6 Mark à 16 Skilling. Og ved Møntloven af 23. Maj 1873 indførtes som bekendt Guldmøntfoden. Det vil sige: af 1 kg fint Guld udmøntes 248 Tikroner, som hver skal veje 4,4803 gr. I Sølv udmøntedes Tokroner (15 gr) og Enkroner (7½ gr) af 4 Dele Sølv og 1 Del Kobber. Af mindre Lødighed var de gamle 25- og 10-Ører (2 Dele Sølv og 3 Dele Kobber). I Kobber udmøntedes 5-, 2- og 1-Ører med Vægt henholdsvis 8, 4 og 2 Gram. Disse Mønter er jo fra Tokronerne til Enkronerne paa Grund af Metallernes Prisstigning under Verdenskrigen 1914—1919 undergaaet adskillige Forandringer. Sølvet er afløst af Kobber, Messing og Nikkel, ligesom Kobbermønterne har været erstattet med Jernmønter. Men — ligesom de danske Pengesedler — der ogsaa gennem Aarene har

Udstedt under Pengekrisen 1813 for at bøde paa Mangelen af Smaapenge. (Originalen tilhører Købmand Chr. E. Petersen. Aarhus).

skiftet Farver og Tegninger — atter har naaet Pari, tør vi vel forvente, at Historien vil gentage sig og Danmark atter vende tilbage til anerkendt Smaamønt i Sølv og Kobber.

DEN ÆLDSTE BUTIKSHANDEL

Anledningen til foranstaaende Omtale af disse gamle Mønter, var som nævnt Bylovenes Tilkendegivelse af Mønternes Eksistens, Men foruden en Række Regler for Handelsstanden indeholdt disse Bylove ogsaa Regler for Byernes Styrelse, ligesom de indeholdt Regler til Benyttelse ved Behandling af Lovovertrædelser og kriminelle Forhold.

Endvidere er det i disse som i senere Love paabudt Byerne at oprette et saakaldt *Akseltorv*, paa hvilket Landboerne kunde forhandle deres Produkter. Man vil heraf se, at Forbrugerne — lige fra disse Tider

Aaben Bod fra det 18. Aarhundrede.
(Efter »Handelsavisen«s Festnummer i Anledning af Fællesrepræsentationens 25 Aars Jubilæum).

København set fra Vest (1587).

til vore Dage — har haft Adgang til at købe direkte af Producenterne. Og i 1294 forbyder *Stadsretten* Købmændene at sælge deres Varer fra Skib eller paa Ladbroen. Handelen henvises til Boderne paa Torvet. Dette Sammensurium af Torvehandel havde den Gang — ligesom nu — ogsaa sine uheldige Sider. Det medførte det saakaldte Forprang, det vil sige, Køb og Salg med Fortjeneste paa samme Vare, samme Dag paa samme Torv til Fordyrelse for Forbrugeren, — en Omsætningsform, der altid har været Strid om, og som medførte, at *Danske Lov* (1683) forbød Bønderne at sælge til Høkere og Prangere, »der Landet omløbe«.

Det fremgaar heraf, at Grundbetingelserne for en bosiddende Købmandsstands Eksistens — Penge og bymæssig Bebyggelse — var til Stede, og deraf tør man slutte, at der allerede den Gang fandtes et virkeligt Næringsliv i de danske Købstæder, et Næringsliv, der har formet sig som Handel med alle Arter af Varer. De Handlende betitledes jo altid som »Kræmmere«, og deres Virksomhed har omfattet alle Arter af Krydderier, Manufakturvarer, saltede og tørrede Fødevarer, hvortil senere kom Isenkram, Jern- og Trævarer, alle Slags Redskaber osv., disse saakaldte »Kortevarer«, der i Middelalderen betragtedes som Haandværk eller Husflid med Omsætning til Forbrugeren direkte fra Producenten.

Med Hensyn til Købmandslivet i ældre Tider fortjener det ogsaa at nævnes, at Kong Hans den 7. Januar 1485 ved Stadfæstelse af Københavns Privilegier, gav flere nye Bestemmelser til Handelens Fremme, og i hele sin Regeringstid virkede han kraftigt for at frigøre Landet for Hansastædernes Handelsherredømme.

Af Industrivarer fra disse Tider har vi i 1454 Øllet, idet Kongens Bryghus da for første Gang nævnes i Byens Historie, hvilket turde være Vidnesbyrd om, at denne endnu bestaaende industrielle Virksomhed er den ældste her i Landet. Derefter følger Brændevinen *(aqua vitæ)*, som i 1529 for første Gang nævnes. I 1549 solgtes der Sæbe i Køben-

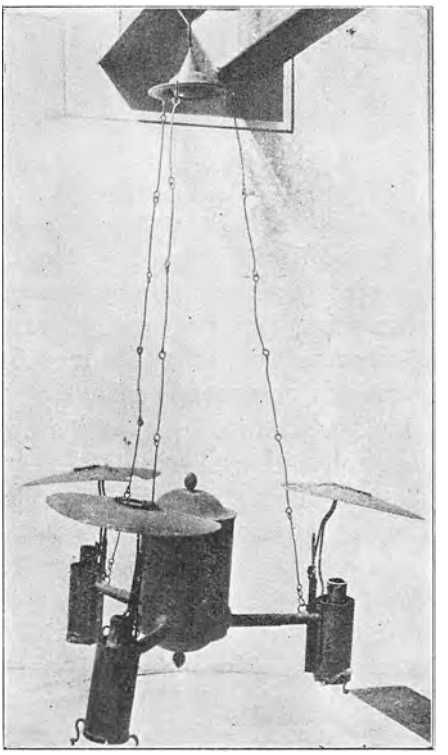

Olielampe, som de brugtes i Butikerne paa Frederik den Sjettes Tid.
(Opbevares i Københavns Bymuseum).

havn, men det tør formenes, at denne er indført paa et tidligere Tidspunkt. Derimod tager Tobaksrygningen ikke sin Begyndelse før omkring Aaret 1600, og det er almindelig bekendt, at Christian den Fjerde lagde Brugen af Tobak adskillige Hindringer i Vejen.

I denne Forbindelse kan det anføres, at de første »Sjæleboder« oprettedes i København 1549, og at Gældsfængslet oprettedes 1556.

Butikshandelen, eller som man den Gang kaldte det: Handel fra Boderne, foregik som Regel fra aabne Boder, hvilket vil sige, at der i Husene fandtes Aabninger, som om Natten lukkedes med en Skodde, der om Dagen kunde stilles vandret og tjene som en Slags Disk, — en Form for Handel, der holdt sig lige til det attende Aarhundrede, og som maaske endnu ikke er helt uddød. Vi ser den jo i hvert Fald i Kage- og Isboder og i smaa Sommerudskænkningssteder. Handelen foregik altsaa mellem Kunderne paa Gaden og Købmanden i Boden, — en Mellemting eller rettere, Vejen fra Torvehandelen til den moderne Butik.

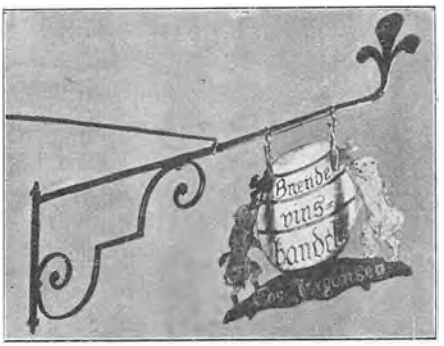

Brændevinsbrænder-Skilt fra St. Kongensgade (ca. 1750). (Københavns Bymuseum).

Denne Form for Handel har som sagt været forholdsvis eneraadende indtil det nittende Aarhundrede. Det er derfor ikke underligt, at disse Boder efterhaanden fulgte Udviklingens Lov, blev bedre og finere udstyret, mere komplicerede, af større Omfang og mere tiltrækkende. Aabningen ud mod Gaden blev til en Udbygning, der ofte prydedes med fine Ornamenter, Sidevæggene blev forsynede med Glasruder og Hylder med Varer, som det ses paa omstaaende Billede.

En saadan Bod lagde imidlertid Beslag paa en stor Del af den ret indskrænkede Plads, navnlig i snævre Gader. Tager man dertil i Betragtning, at Kunderne jo skulde staa udenfor, maaske paa visse Tider i større Mængder, vil man forstaa, at Boderne efterhaanden kom til at virke hæmmende for den ogsaa i hine Tider voksende Færdsel. Og da disse Boder i alt væsentligt hørte med til Middelalderens Byer med de udstaaende Stokværk, Karnapper og Krinkelkroge, er det naturligt nok, at Autoriteterne i Slutningen af det 17. Aarhundrede begyndte at røre paa sig og under Henvisning til Brandfare og Færdselsforhold krævede mere Ensartethed, mere Regelmæssighed og mere Orden i Bebyggelsen, samtidig med at man søgte at tvinge Boderne indenfor Bygningernes Rammer.

Blandt andre Forhold vedrørende Handelen i hine Tider skal nævnes,

at det islandske Handelskompagni oprettedes den 20. April 1602, og det ostindiske Kompagni 17. Marts 1616.

Som tidligere nævnt eksisterede Sæbehandelen allerede i 1549. Det første Sæbesyderi blev anlagt i København 1616, og kort efter tog andre initiativrige Mænd ogsaa denne Opgave op.

I 1620 paabegyndtes Børsens Opførelse (af Christian den Fjerde). Bygningen tilhører siden 1857 Grosserer-Societetet.

I 1621 befaler den samme Konge Magistraten i København at fastsætte Brød- og Kødtakster, og samme Aar — den 16. Februar — udstedes en Forordning, der for første Gang indfører Skat paa Brændevin.

Det syttende Aarhundrede, der jo i udstrakt Grad er præget af Christian den Fjerdes paa adskillige Omraader virksomme Initiativ, kan karakteriseres som en Gennembrudstid for vort økonomiske Liv, hvilket medførte en for Butikshandelen glansfuld Periode. Aarsagen hertil kan ogsaa søges i den Omstændighed, at Byernes indre Udvikling foregik paa en anden Maade end i vore Dage. En By kunde saa at sige betragtes som en hel Familie, der, til Trods for ret stor Standsforskel mellem dens Medlemmer, hver for sig bestræbte sig for at skabe de bedst mulige Levevilkaar for By og Borgere. Der var ikke som i vore Dage, periodisk Tilgang og Afgang efter Byens Udvikling. Byen var omgærdet af Bymuren, uden for hvilken Bymarken, som tilhørte Kommunen, dyrkedes af enkelte af Byens Indvaanere, og indenfor Bymuren var alt Erhverv, navnlig Handel og Haandværk, forbeholdt Byens egne Børn, endog i en saadan Grad, at man sørgede for, at Retten til Udøvelse af de forskellige Erhverv forblev i den samme Familie.

Brændevinsbrænder-Skilt fra Magstræde, ca. Aar 1800.
(Opbevares i Københavns Bymuseum).

Frederik den Tredie, der ved en vis Selvstændighed søgte at træde i sin Faders Fodspor, indførte adskillige merkantile Principer, navnlig ved Toldlovgivningen i 1651. I 1652 oprettedes to nye Handelskompagnier, et afrikansk og et grønlandsk, og i 1655 oprettedes det første Saltkompagni, som senere efterfulgtes af flere andre. Den 24. Juni 1661 udstedtes der nye Privilegier for København, og hvad der i disse har særlig Interesse er følgende Bestemmelse:

Butiksinteriør fra Slutningen af det 18. Aarhundrede.
(Efter »Handelsavisen«s Festnummer i Anledning af Fællesrepræsentationens 25 Aars Jubilæum).

»Præsident, Borgmester og Raad skal vælge 32 af de bedste og fornemste Borgere, med hvem de skal raadslaa om, hvad der kan tjene til Stadens og Menighedens Bedste, saavel som om dens Indtægter og Udgifter.«

Herved skabtes den københavnske kommunale Forfatning, som var gældende indtil 1840.

Samme Aar — den 14. Februar 1661 — oprettedes Højesteret. I 1666 begyndte den danske Digter *Anders Christensen Bording* Udgivelsen af den første *paa Modersmaalet* skrevne danske Avis: »Den danske Mercurius«. Den var skrevet paa Vers og højlig beundret af Samtiden.

Chokolade omtales for første Gang i Danmark i 1669, og den 20. November 1670 oprettedes et nyt ostindisk Kompagni.

Under Christian den Femte — i 1671 — blev Trommesalen anlagt, — et Kvægtorv, som indtil 1880 laa omtrent, hvor Gl. Kongevej udmunder i Vesterbrogade. Navnet, der nu atter er taget i Brug, hidrører fra at Markedet aabnedes ved Trommeslag.

I 1676 opkræves — i Anledning af den skaanske Krig — Indtægts- og Formueskat.

Og i 1683 indføres ny Maal og Vægt.

DANSK MAAL OG VÆGT

For et Tidsrum af ca. 230 Aar blev det danske Riges Maal og Vægt fastslaaet af Christian den Femte ved

»Forordning om Vegt oc Maal.
Hafniæ die 1. Maj 1683«.

I en Dedikation til Christian den Femte, hvori opregnes hvad der er sket i denne Konges Tid, hedder det bl. a.:

»En fuldkommen Wegt og Maal,
huor Retfærdigheds Puncter
har Passit og Lignet
alting næt til pricke,
Selgeren uden Fordeel,
Kioberen uden Skade,
Ingen til Fortred og Fortrydelse.«

Undersøger man den historiske Udvikling af et Lands Ordning af Maal og Vægt, finder man visse Hovedtræk, der nødvendigt præger denne. I tidligere Tider, da Samkvemmet mellem Landsdelene indenfor samme Land var meget ringe, havde hvert Land eller hver Del deraf valgt et mere eller mindre tilfældigt Enhedssystem. Ved større Handelssamkvem voldte dette Forhold adskilligt Besvær, og Klager over at driftige Handlende berigede sig paa Købernes Bekostning, savnede man heller ikke den Gang. Dette gav Anledning til, at Regeringen blandede sig i Forholdet og søgte at bringe Enhed og Orden i Forvirringen. Men som Regel var disse Anstrengelser forgæves, selv om man — endog paa Kirkedørene — lod opslaa Bekendtgørelser med Maaleenheder og lignende. Først i 1683 gøres det første kraf-

tige Skridt til Gennemførelse af ordnede Tilstande, hvilket dog først 15 Aar senere — 1698 — fuldtud lykkedes.

Herom fortæller følgende kongelige Reskript:

»Wi Christian den Femte, af Guds Naade . . . Giore alle vitterlagt / At som Vi allernaadigst er kommen i erfaring / hvorledis ofver alt i begge Voris Riger oc des underliggende Lande iblant den kiøbende oc selgende / skal findis stoer urictighed udi Vegt oc Maal / som icke alleene

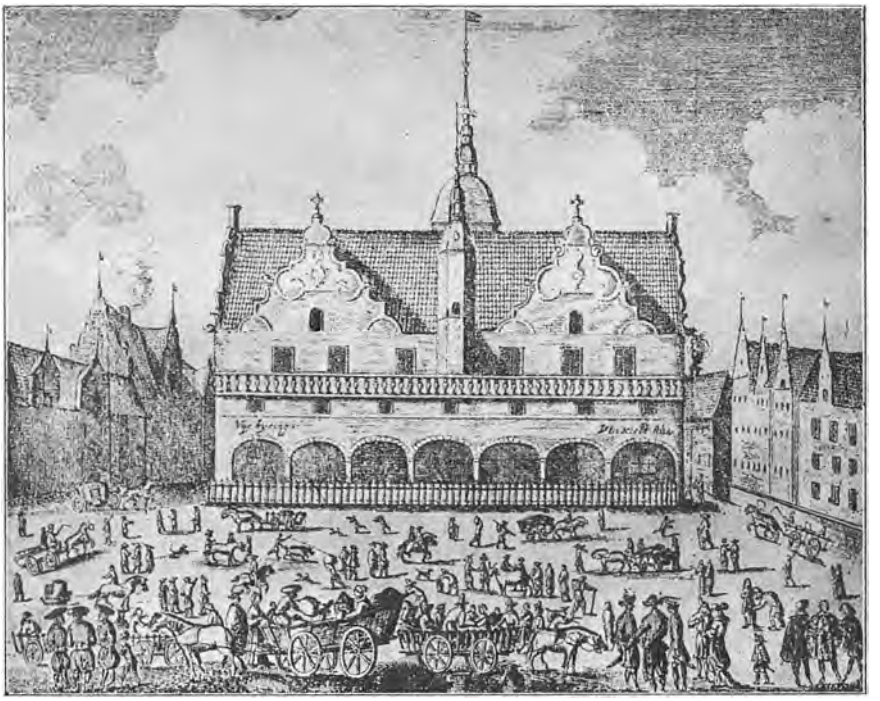

Gammel Torv med Raadhuset. 17. Aarhundrede.

tilføyer den Fattige stör skade / Men end oc foraarsager i Handelen en temmelig Confusion. Da paa det hver oc een dis bedre kand vide hvad hand for sine Vare oc Penge bekommer / oc den befundene ulighed udi Vegt oc Maal gandske maa vorde afskaffet / hafver Vi allernaadigst for got befunden at forordne een Vegt oc it Maal«.

I 1683 udstedtes endvidere en Forordning, der fastslaar de vigtigste Maal:

§ 1. Længdemaalet.
§ 2. Pottemaalet.
§ 3. Tøndemaalene, af hvilke der er flere forskellige.
§ 4. Vægtenheden.

I de følgende Paragrafer fastslaas, hvilke »Originaler« der skal laves, samt hvor de skal opbevares, at der efter disse skal laves stemplede »Modeller«, som Magistraten i alle Købstæder, Toldere, Amtsskrivere o. fl. skal have inden Pinsedag 1684.

Alt i Brug værende Maal skal i Fremtiden rettes og stemples efter Originalerne.

Der gives detaillerede Anvisninger om Brænding af Tønder og Skæpper, samt Regel for Bismeres Stempling og Brug, og endelig omtales Straf for Overtrædelse af disse Bestemmelser.

Lad os et Øjeblik opholde os ved den gamle Forordnings Paragrafer 1 og 4, der lyder saaledes:

25 Punds Lod af Jern fra Christian den Femtes Tid. (Københavns Bymuseum).

§ 1. »Den rette Danske Alen skal altid være een uforanderlig regul oc fundament til all Maal oc Vegt udi begge Vores Riger oc skal komme næt ofver eens med toe Rynlandske Fødder . . .«.

§ 4. Et dansk Punds rette viglighed skal rettis efter en Cubic Foed Færsk Vand . . . . som skal veje Tresindstyve oc toe Pund.«

Disse Paragrafer viser hen til mere omfattende Formaal end det at skaffe hele Landet ens Maal og Vægt, skriver Fru Kirstine Meyer i sin Bog om »Dansk Maal og Vægt fra Ole Rømers Tid til Meterloven«. Og havde dette Formaal været det eneste, kunde Forordningen simpelthen have ophøjet den gamle sjællandske Alen, der brugtes som Grundenhed ved den Opmaaling af Landet, som Forordningen fra 1681—1683 havde paabudt, og som fuldførtes 1686. Naar det imidlertid valgtes at lade den »rynlandske« Alen være »Fundament« for Længdemaalet, har det sikkert været af Hensyn til Handelssamkvemmet med Udlandet, thi Originalen til den rynlandske Fod var i Leyden, og der var paa den her betragtede Tid intet Folk, med hvilket Danmark og Norge stod i saa livligt Handelssamkvem som med Hollænderne.

2 Lispunds Lod af Malm fra Aar 1689. (Københavns Bymuseum).

Der skete imidlertid ikke nogen større Forandring i de tilvante Længdemaal, idet den rinlandske Fods Forhold til den gamle sjællandske var som 1000 til 1007.

Spørger man nu, hvem der har taget Initiativet til Ændringerne af disse Forhold, hvem der har udarbejdet disse Planer, der i Realiteten gaar ud paa at knytte Enhedsvalget for Længde og Vægt sammen, og muligvis knytte det til *et Naturmaal*, vilde det være rimeligst at søge Svaret i Betænkningen fra dem, der har forberedt eller foreslaaet Forordningens Bestemmelser. Saadanne Betænkninger er imidlertid ikke til at finde; det eneste Spor af Forordningens Ophavsmænd er en Skrivelse til Kongen, dateret 14. Juni 1683, underskrevet af Jens Juel, Michael Wibe, P. Brandt og Jørgen Elers; den ligger i Rigsarkivet som Omslag til et Udkast til Forordningen af 1. Maj 1683. I denne siges, at de underskrevne »med Eders Maj. Matematico og Assessore *Rømer* har confereret hvis mening med voris oc derudi kommer øfvereens«.

Ole Rømer. Født i Aarhus 1644, Etatsraad, Politimester og første Borgmester i København. Professor i Matematik ved Universitetet. Død i København 1710.

Heraf tør man slutte, at den fundamentale Del af Forordningen skyldes Videnskabsmanden *Ole Rømer*. Og som det var ham, der var Ophavsmand til disse vigtige Bestemmelser i Loven, saaledes blev det ogsaa ham, der fik største Delen af Arbejdet med at føre den ud i Livet.

Regeringen gaar hurtigt frem med Ordrer, der tilstræber Lovens Fuldbyrdelse. Den 23. Juni 1683 faar Kommissarierne for Maal og Vægt, de tidligere nævnte Jens Juel, Michael Wibe, Peter Brandt og Jørgen Elers, en Skrivelse fra Kongen, der befaler dem: ». . . . at I med forderligste giør dend anstalt, at O r i g i n a l e r n e, som paa Voris Commerce Collegio skal være j forvaring, strax blifver forfærdiget, och derefter saa meget af alle Slags Vegt oc Maal adjusteret oc stemplet, som I self allerunderdanigst eragte: deraf J Voris Riiger at kunde Behøfvis . . .«

Den 17. Juli 1683 faar Ole Rømer en Skrivelse fra Kongen i Anledning af en Skrivelse til de Deputerede for Vægt og Maal af 23. Juni s. A.: ». . . . . Da paa det fornefnte O r i g i n a l i e r med desto større rigtighed oc tilbørlig I u s t e s s e kunde forferdiges, Er Voris allernaadigste Villie oc Befaling, at naar ofvenskrefne Deputerede din assistentz i Anledning til bemeldte Maal oc Vegts Ligning behøfver oc den begierer,

du da saa ofte de dig derom anmoder, dig hos dennem til Werchets desto Bedre Befordring indstiller, oc dennem derudj j alle maader med flid assisterer oc til haande gaar. . . .«

Man kan efter dette sikkert gaa ud fra, at de »Original«-Lodder fra 1684, som endnu eksisterer, er Ole Rømers Værk, skriver Fru Kirstine Meyer i sin før nævnte Bog.

Den 3. November 1683 faar Ole Rømer en ny Skrivelse, der befaler ham at probere og med et »Sært merke at fidemere« al Maal og Vægt, inden det stemples eller brændes af de Deputerede; i den Anledning befales det ham at oprette et »prober Cantor«, og samme Dato sendes en Skrivelse til de Deputerede, der befaler dem kun at stemple og brænde, hvad der er »proberet og fidemeret« af Rømer.

Den 26. Januar 1684 faar Ole Rømer Befaling til ogsaa at »probere og videmere« Maal og Vægt for København, der har den Særstilling, at Magistraten stempler og brænder; denne maa da ligeledes kun stemple og brænde, hvad Rømer har proberet og videmeret, og den er »anbefalet . . . ej at give nogen Vegt oc Maal anden facon oc form, end dend som af de andre Voris Deputerede allereede er foreslagen, oc af os allernaadigst for god befunden.«

50 Punds Lod af Malm med Christian d. Sjettes Navnetræk. (Københavns Bymuseum).

Forskellige Skrivelser fra de følgende Aar viser derefter, at det gaar langsomt med Indførelsen af det nye System, idet navnlig Justeringen svigter; saaledes faar Københavns »Præsident, borgemestere og raad« den 15. Juli 1690 en Skrivelse fra Kongen, der giver Besked om Tilstanden:

»Saasom vj maa fornemme, at voris allernaadigste intention om det ny maal og vegts indrettelse her udj voris etc. . . . Kiøbenhavn ej endnu skal være fuldbiurdet, men en stoer deel af det gamle skal være til overs og det gamle og ny i fleng brugis, hvor ved stor uriglighed i kiøb og sal skal foraarsagis, da paa det alting dermed inden kort tiid kand komme til rigtighed og voris allernaadigste intention naa sin fremgang, haver vj allernaadigst for got befunden, eder fra den eder j saa maader allernaadigst anbefalede inspection saalenge at forløfue, at voris kongl. residentz stad tilfulde med det ny vegt og maal kand vere forsiunet. Thil hvilken ende vj self saadant ny vegt og maal for stadens jndbiuggere vil lade forferdige, og

have vj allernaadigst anbefalet os elskelige Ole Rømer, paa vore veigne tilbørlig inspection at hafue, at alle slags deraf effter voris allernaadigste forordningers tilhold vorder, det allersnariste skie kand forferdiget, proberet og adjusterit, og at der paa ey høyere pris skal settis, end at omkostningen just kand blifue stoppet . . . .«

Fra 1690 bliver det da Rømers Betjente, der maa stemple og brænde. Der hersker herefter stadig Strid mellem Magistraten — som skulde have haft alt Salg af Veje- og Maaleapparater — og Ole Rømer, ligesom han fra Haandværkernes Side — Træ- og Tinarbejderne — mødte den samme Uvilje.

Den 21. Marts 1691 faar Politimester *Claus Rask* en Skrivelse fra Kongen, hvoraf det fremgaar, at Kandestøberne har været uvillige til at forfærdige Tinmaal til Ole Rømer, hvis de ikke selv maa forhandle dem, og det indskærpes Politimesteren at have Tilsyn med, at dette ikke sker. —

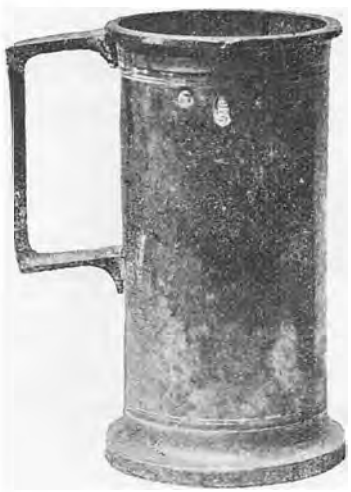

Pottemaal af Tin.
(Københavns Bymuseum).

Da Salget af Maaleapparater gik over fra Magistraten til ham, er der deraf resulteret et Pengemellemværende, idet Magistraten i en Skrivelse af 17. Februar 1696 kræver ham for 477 Rdr. 4 Mk. 14 Sk. »som os skal tilkomme efter dend imellem os oprettede Contract af Dato 30. Oktober 1691 ang. wæct og maal«. Rømer har aabenbart ikke villet anerkende denne Fordring, thi 6. Marts 1702 har »Samptlig Magistraten« overdraget Stadshauptmanden at skaffe Pengene fra »Justitz Raad Oluf Rømmer«.

Først ved Forordningen af 10. Januar 1698 kommer der Ro om Sagen. Ved denne bestemtes det, at Københavns Magistrat sammen med 4 andre Købstæders skulde have Eneret paa Forfærdigelse og Forhandling af Maaleredskaber.

Forordningen om Maal og Vægt af 10. Januar 1698 er Ole Romers Værk; den hviler paa de Erfaringer om Justeringen, som han har gjort i de Aar, han har haft med den at gøre, det er fra denne, at det nye Maal og Vægt virkelig indføres i Landet og fra denne, at Justervæsenets Historie egentlig daterer sig, idet det bragtes til den Form, hvori det i Hovedsagen har været til den nyeste Tid.

Justeringsvæsenet kommer øjensynlig nu i god Gænge. Af Regnskaber fra 1698 og 1699 kan man se, at Magistraten skaffer sig de fornødne Maal og Vægte til Forhandling, at Arbejdsløn og Salgspris er fastsat for

de forskellige Maaleapparater og ligeledes Pris for Justering. Efter Nutidsforhold var det jo billigt, naar f. Eks. en Kasse med justerede Messinglodder fra 1 Pd. ned til ½ Lod, 1 + ²/₂ Qvintin kostede 1 Rdr. 40 Sk.

En Justermester blev ansat, og et Medlem af Magistraten fik Inspektion over Justerkamret og kontrollerede Regnskabet; dette voldte af og til Vanskelighed; da Justermester *Find Jacobsen* forelagde sit Regnskab for 1730—1731, var der paa 6 Punkter »Anteignelser« dertil, idet der var Uoverensstemmelse mellem Regninger og Beholdning. Han gør Rede for, hvorledes disse er fremkomne, og skyder Skylden for dem paa dels »min Continuerlige opvartning ved justeer Cammeret, deels min uagtsomhed«.

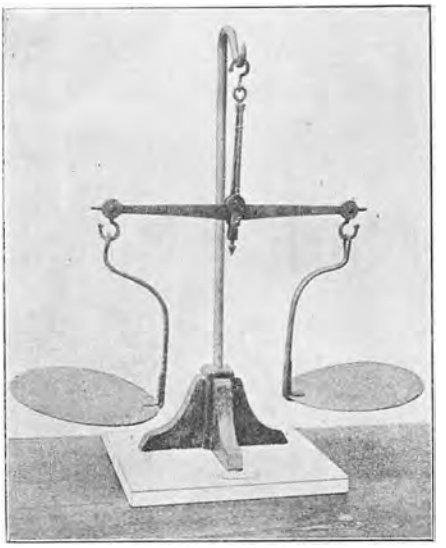

Butiksvægt fra Tiden omkring Aar 1800. (Københavns Bymuseum).

Justermesterens Løn var 80 Rdlr. om Aaret, og hans Arbejde var svært. Find Jacobsens Efterfølger, *Niels Pedersen*, gjorde, trods sin ringe Løn, god Fyldest til 1740, da han »geraadede i Sindets u-Rolighed« og derved »er hans Regnskaber kommen i Confussion, at han ved aarets Udgang er bleven skyldig 300 Rdlr., hvorpaa Hustruen efter hans Død Noget har betalt, og Resten ere hans Cautionister overbødige at betale« . . . .

Hundrede Aar senere grundlagde man i Frankrig *Metersystemet*. Herom skriver Professor *Thomas Bugge* i Aaret 1800: »I Aaret 1793 besluttede den franske Regering, som bekjendt er, at afskaffe det forrige franske Maal og Vægt og at indføre et ganske nyt metrisk System, hvis Grundstørrelse skulde tages af Naturen selv og af Jordklodens egen Størrelse. Da de hertil hørende trigonometriske Opmaalinger og astronomiske Observationer vare nærved at blive tilendebragte, anmodede den franske Regering de allierede og neutrale Magter om, at de til Paris vilde sende sagkyndige Mænd, som kunde conferere med National-Institutets Commissairer om Bestemmelsen af Fundamental-Eenheden for Maal og Vægt, eller om Meterets og Kilogrammets rette Størrelse. — I Anledning heraf befalede den danske Regering mig at rejse til Paris.« Professor Bugges her citerede Bog er i Brevform og det 27de—30te Brev handler om det nye Maalesystem, dets Fordele og Mangler og Foranstaltninger til dets Gennemførelse. Han er fuld af Beundring over den

Omhu, med hvilken Prototyperne er fremstillede, kritiserer stærkt Valget af Meteren som en Timilliontedel af Meridianbuen fra Pol til Ækvator paa Grund af den ringe Nøjagtighed, med hvilken denne Bestemmelse kan opfyldes, og endelig stiller han sig meget skeptisk overfor Muligheden af at faa det franske Folk — i en overskuelig Fremtid — til at bruge et Enhedssystem saa forskelligt fra det tilvante, ligesom han betragter det som Utopi, at alle Stater skulde paa samme Maal og Vægt.

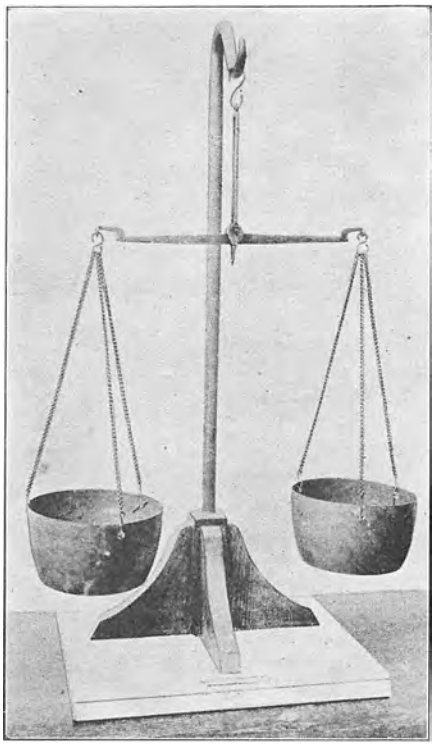

Skaalvægt fra Aar 1800.
(Københavns Bymuseum).

Fra 1820 til 1835 herskede der her i Landet nogen Uenighed om Fodlængden, og baade Professor *H. C. Ørsted* og Professor *Schumacher* gør Studier desangaaende. Disse resulterer i, at det i Oktober 1834 — efter Samarbejde med en tysk Professor *Bessel* — henstilles til Regeringen at fastsætte en ny Fod, hvilket fandt Sted ved kgl. Resolution af 3. Juni 1835.

Af Hensyn til Handelssamkvemmet med Udlandet indgav Ørsted og Schumacher — den 7. August 1839 — en ny Betænkning til Kancelliet, i hvilken de foreslog, at det danske Pund skulde sættes lig med 500 Gram, da det derved kom til at stemme med baade Frankrigs og Tysklands Toldforbunds Vægtenhed.

Fru Meyer skriver herom i sin Bog følgende:

Det vises, at der ikke derved bliver nogen Uoverensstemmelse af Betydning med de i Publikum cirkulerende Lodder, saa at Forandringen ingen praktiske Vanskeligheder vil medføre, og tilmed vises, at man ved at fortolke den gamle Lovbestemmelse i Nutidsaand kan bevare Overensstemmelsen med den: »Den gamle Bestemmelse, at 1 ℔ = $^1/_{32}$ af en Kubikfod færsk Vand, har forudsat, at Vejning sker i Luften med de sædvanlige Messinglodder, medens Nutiden fordrer, at en Mønstervægt skal unddrages Luftens ustadige Indflydelse. Men en Vandmasse, som vejet med Messinglodder i Luften vejede 498,64 g, vilde i det lufttomme Rum veje 499,21 g, altsaa kun afvige 0,79 g fra den foreslaaede Vægtenhed. I den virkelige Udførelse ere vore sædvanlige justerede

Vægtlodder afvegne langt mere fra Grundbestemmelsen, end vi her allerunderdanigst foreslaa.« Ørsted har fundet, at et Pund, som han tog lige fra Justerkamret, vejede 500,62 g, et halvt Pund 250,362 g, hvoraf vilde folge 1 ℔ = 500,724 g, og Schumacher fandt, at Originalpundet for Justerkamret vejede 500,4 g.

Der tabes den Simpelhed, at 1 ℔ er lig $^1/_{32}$ af en Kubikfod Vand; det bliver en anden Brøkdel deraf; den nøjagtige Værdi skal Ørsted bestemme.

Regeringen indhentede efter Forslagets Modtagelse Betænkning derover for Københavns Magistrat ved Raadmand *Dahl*, der var Tilsynshavende ved Justerkamret; Forslaget vandt Bifald, men Justerkamret betingede sig at faa Originaler af alle de Lodder, som skulde justeres, og at Ørsted skulde fremskaffe disse Originaler. Han paatog sig at lade

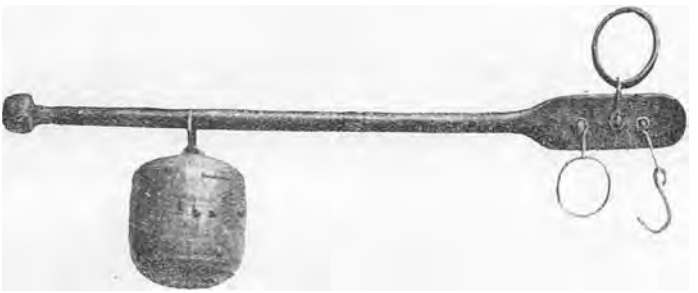

Gammel Bismervægt af Træ med Kroge og Ringe af Horn.
(Efter Troels Lund: Dagligt Liv i Norden).

disse Lodder lave paa den polytekniske Læreanstalt, og med Tilføjelse af Bestemmelse herom fastsloges det da ved Kgl. Resolution af 20. August 1839, at det danske Pund skulde være 500 g.

Med denne Resolution var Normalerne for det danske Maal og Vægtsystem endelig fastsatte efter ca. 20 Aars Overvejelser og frem og tilbagegaaende Bestemmelser.

I Aaret 1857 gør Justermester *Jul. Thomsen* et Skridt henimod Decimalinddeling af Vægtlodderne af Hensyn til Decimalvægten. 1859—1860 indføres i Slesvig og Holsten et Vægtsystem, hvor 1 ℔ = 500 g = 100 Kvint, 1 Kvint = 10 Ort; dette indførtes ogsaa i Danmark ved Vægtloven af 19. Februar 1861, men ikke tvungent. Danmark havde da 4 Vægtsystemer: to for Handelsvægten, et for Medicinalvægten og et for Sølvvægten. Resultatet af 41 Aars Arbejde paa Forbedring af Justervæsenet havde just ikke bragt Simpelhed og Overskuelighed. Justermester *Bruun* skriver da ogsaa 1864 i en Afhandling: »Nogle Oplysninger om Justeringsvæsenet i Danmark«: »Denne brogede Mangfoldighed har i alt Fald det Gode ved sig, at Længslen efter eet fælles System maa vaagne op igjen med fornyet Kraft inden lang Tid og da for-

haabentlig føre os til det franske System, hvis store Fortrin fremfor alle andre Systemer efterhaanden synes at gaa op for den ene Nation efter den anden«.

De to Systemer for Handelsvægten ophørte imidlertid 1863. Ved indenrigsministeriel Bekendtgørelse af 30 Juni bestemtes det, at Justering af ¼, ⅛, 1/16 og 1/32 Punds Lodder skulde ophøre, og selv om Brugen af Lodderne ikke blev forbudt, saa forsvandt de dog efterhaanden, og Kvintlodderne traadte i Stedet.

For Medicinalvægten indførtes det franske Gram-System ved Lov af 14. Februar 1868 og for Sølvvægten ved Lov af 16. April 1873, men først ved Lov af 4. Maj 1907 om Indførelsen af det metriske System for Maal og Vægt er dette bleven indført ogsaa for Handelsvægten og dermed »den brogede Mangfoldighed« endelig afløst af »eet fælleds System«, som i og for sig er saa let forstaaelig, idet 1 Meter er nøjagtig en Timilliontedel af Afstanden fra Ækvator til Nordpolen (= 38⅛ dansk Tomme); Flademaalet dannes ved at konstruere et Kvadrat paa Længdestørrelsen; Rummaalet ved at konstruere en Kubus (og den paa 1 Decimeteren kaldes 1 Liter), medens Vægtmaalet fremstilles ved at fylde en Terning, hvis indvendige Sider er 1 □ cm, med destilleret Vand ved + 4° C. Dette Vands Vægt er 1 Gram, og denne danner Vægtenheden i det metriske System.

Det er ganske interessant at lægge Mærke til, at man ved Metersystemets Indførelse ikke alene fik et Enhedssystem, hvor Længdeenheden er knyttet til et Naturmaal, men at man vendte tilbage til Ole Rømers Idé, der gik ud paa at lade Længdeenheden være Fundamentet for al Maal og Vægt. Og Systemet vandrer sin Sejrsgang Jorden rundt. Kun faa er de Lande, i hvilke det ikke er indført; Professor *Thomas Bugges* Udtalelser i 1793 om Utopi holdt ikke Stik, det blev Meteren, en Timilliontedel af Meridianbuen fra Pol til Ækvator, — Naturmaalet, — der sejrede.

AF LAUGENES HISTORIE

»Det danske Kompagni«, som eksisterede i Aaret 1443 og bestod af Købmænd og Magistraten, er, efter de Oplysninger der foreligger, den ældste Sammenslutning indenfor dansk Handel. Kompagniet var tillige et religiøst Gilde, helliget Trefoldigheden og havde sit eget Gildehus i Kompagnistræde. Nærmere Oplysninger om Laugets Historie haves ikke, men efterhaanden som Butikshandelen forgrenede sig, deltes Købmændene i flere Laug og i Aaret 1525 har man saaledes Kendskab til 3 Laug:

1. Vandtsniderne eller Klædebolauget, der handlede med Silke, Klæde og Lærredsvarer, og som var Indehaver af »Det danske Kompagni«.
2. Kræmmerlauget og
3. Bryggerne.

I Aaret 1613 ophævede Kong Christian den Fjerde alle Laugene; men under de følgende Konger oprettedes de paany, og i Aaret 1651 har man foruden de allerede 3 nævnte oprettet et fjerde: Skipperlauget.

I Aaret 1661 — samme Aar som København fik sine 32 Mænd til at tjene til Stadens og Menighedens Bedste — forenedes alle Købmænd og Kræmmere i København til et fælles Laug under Navnet: *Det store danske Købmands-Kompagni*. Og Lauget havde sin egen Ejendom dèr, hvor nu »Hotel Royal« ligger.

Commerce-Kollegiets Signeter. Det ene fra 1668, det andet fra 1708. (Opbevares i Københavns Bymuseum).

Den i 1660 indførte Enevælde, som var saa fuld af Reformiver paa alle Omraader, var imidlertid langt fra Handelslaugene venligsindet, hvilket maaske kan have været medvirkende Aarsag til, at ovennævnte Handelslaug: »Det store danske Købmands-Kompagni« kun eksisterede i 30 Aar.

Ikke desto mindre var der i disse 30 Aar en betydelig Fremgang i Købmandshandelen. Dette skyldtes i væsentlig Grad de hyppigere Opdagelsesrejser og Erobringstogter til fremmede Lande. Nye Arter af Varer bragtes hjem. Søfarten havde taget et mægtigt Opsving paa Karavanevejenes Bekostning. Urtekramvarer, finere Manafakturer og mange andre Ting hjemførtes fra Syden, fra Asien og Afrika i betydelig større Mængder, hvilket selvsagt medførte betydeligt billigere Priser, og Urtekramhandelen, Silke- og Klædehandelen, Vinhandelen m. m. var under blomstrende Udvikling.

Det var imidlertid i hine Tider som i vore Dage, naar en Virksom-

Aarhus set fra Wallensteins Skanse. (17. Aarhundrede).
(Efter en Radering tilh. afd. Professor Walther).

hed gaar godt, naar alle, som er knyttet til denne, tjener Penge, — saa anser Regering og Myndigheder det for en Nødvendighed at gribe ind, saa maa man uvægerligt blande sig i Sagen, fremskaffe en eller anden Lov eller udstede en eller anden Forordning.

Saaledes skete det ogsaa under Handelens økonomiske Opsving i Datiden. Den 16. April 1681 udstedte Regeringen sin store *Commerce-Forordning*, et Slags Codifikations-Arbejde, en Samling Bestemmelser vedrørende saavel en gros Handelen som Butikshandelen.

Og man ønskede de forskellige Brancher adskilte:

»*Paa det alle kan have deres ærlige Ophold, maa den ene Borger ikke gøre den anden nogen Indpas i sin Næring.*«

Man fastsatte saa i Henhold hertil Regler for, hvilke Varer de forskellige Købmænd maatte handle med, og forlangte at disse inden Nytaarsdag skulde have udsolgt eller indrettet sig i Henhold hertil. Og man dikterede:

»Hørkræmmere tillades det at handle med Jern, Staal, Hør, Hamp, Beeg, Tjære, Humle, Salt og allehaande grove Varer saavelsom Viktualier.

Helsingør
i det 16. Aarhundrede.

Silke- og Klædekræmmere maa handle med alle Slags Stoffer, Silke- og Uldvarer.

Lærredskræmmere maa handle med alle Slags Lærred og Cattuner, hvide Kniplinger, og hvad derunder sorterer.

Isenkræmmere maa handle med allehaande Nürnberger-Varer (d.v.s. Galanterivarer).

Krydenerere (Urtekræmmere) maa handle med alle Slags Krydderier og Droguer.

Rhinsk-Vins Handlende maa handle med allehaande Drikkevarer og fremmed Øl, med Undtagelse af franske Vine.

Fransk-Vins Handlende maa handle med alle Slags Drikkevarer undtagen Rhinsk-Vin.

Hatstaferere maa handle med Hatte, og hvad deraf dependerer.«

Her var ikke Tale om Handelslaugene i Fremtiden kunde eksistere eller ikke, her var kun Tale om at sætte hver Mand paa Plads, om at begrænse Initiativet, om — som vi ogsaa kender det fra det 20. Aarhundrede — at knægte Virkelysten: »*Paa det at ogsaa den ugidelige kan have sit ærlige Ophold . . .*«

Man sporer her — som i vore Dage — Lysten til at lovgive mod Sammenslutning og Enighed indenfor Købmandsstanden.

Denne Commerce-Forordning greb selvsagt meget stærkt og paa mange Omraader uheldigt ind i Handelens Forhold. Silke- og Klædekræmmerne forhindredes i at handle med Lærred og Kniplinger, Rhinsk-Vins Handlende maatte ikke handle med fransk Vin, og omvendt, og Isenkræmmerne skulde udelukkende holde sig til Nürnberg- og Galanterivarer og ophøre med Handel med Jærn- og Staalvarer. Denne Forordning — som staar i den skarpeste Modstrid med vor nuværende Næringslovgivning (af 1857), indeholdt tillige Regler for Bogføring, Veksler og meget mere, — et Vidnesbyrd om, at en Række forøvrigt fremragende Jurister, som optraadte paa Arenaen i Christian den Femtes Tid, har haft større Indflydelse paa den enevældige Regering, end det Borgerskab, der i Følge Historien formente at have et ikke ringe Krav paa Kongens Taknemmelighed.

Men var der ikke Tale om Handelslaugene i nævnte Forordning, saa blev der det kun 8 Maaneder senere. Den 23. December 1681 udstedtes Forordningen om Laugene med følgende Motivering:

> »At afskaffe adskillige Anordninger, som tvertimod Loven, Recessen og andre Forordninger i Laugene i Kjøbenhavn ved Tidens Længde sig have indsneget, hvorved Gud fortørnes, stor Ødselhed foraarsages, Haandverksfolkene med unyttig Omkostning besværes, og Tiden, som de til deres Næring skulde bruge, unyttig bortspildes.«

Som man heraf ser gaar den enevældige Regering nu til den modsatte Yderlighed af Forordningen af 16. April samme Aar. Handelslaugene ophæves og der indføres almindelig Frihandel.

Den nye Forordning afskaffer Laugene som saadanne. Herom hedder det:

> »Ingen skal herefter forbindes til nogen Laugs-Ordning eller Skraaer, af hvem de og ere udgivne, langt mindre selvgjorte Ved-

tægter, som hidtil ere iagttagne, staae for fulde. Men om de Lauge, som fremdeles skal staa under visse Laugsartikler, vil Kongen med forderligste resolvere. Og maa imidlertid følgende nyde de Laugs-Privilegier, som dem allerede ere givne, saavidt de ikke stride mod denne Forordning, nemlig: Bryggere, Bagere, Slagtere, Badskiere, Guldsmede, Tømmermænd, Snedkere, Muurmestere, Smedde, Kandestøbere, Prammænd, Færgemænd, Vognmænd, Bødkere, Brolæggere.«

Ingen Handlende fik Lov til at opretholde deres Laug. Denne Forordning medførte en Frihed til Omløberi, som Borgerstanden den Gang ikke var vant til. Som Protest herimod indsendte Isenkræmmerne, Sukkerbagerne og Krydenererne et Andragende til Kongen, hvori det bl. a. hed:

»Saa som vi E. K. Majestæts tro Undersaatter her udi Staden dagligen udi vores Handel og Næring sker stor Afbræk af en Del Fuskere og Omløbere, som løbe her omkring i Husene med allehaande Varer at sælge, som vi med handle, saa og af en stor Del unge Mennesker som sig her nedsat have og endnu dagligen nedsætte, saa at Byen bliver saa fuld af saadanne Folk, at den ene ikke kan have Brødet for den anden, og omsider maa forlade deres Kram og gaa derfra, som, Gud bedre det, allerede sket er, saa at vi E. K. Majestæts gamle Skatteborgere tilligemed dem Dag efter Dag vorde ruinerede og udi Armod maa forgaa saa man fast ikke mere kan have sit daglige Brød eller og svare til E. K. Majestæts Skatter og andre Kontributioner .....«

De gamle Skatteborgere havde intet Udbytte af deres Henvendelse til Kongen. Derimod udstedte denne en ny Forordning om Handelen den 28. Januar 1682, der ligesom de foregaaende indlededes med en Motivering:

»De fleste smaa Kjøbstæder i Danmark ligge ei saaledes, at de den udenlandske Handel med nogen sær Nytte og Fordeel kan drive og fortsætte«.

Udfra denne i og for sig ret besynderlige Opfattelse af Købstædernes Betydning for Oplandet og Købmandens Interesse for og Eksistensberettigelse ved at forsyne Bønde og Borger med udenlandske Varer, hedder det videre i den kongelige Forordning:

»Efterskrevne Steder i Danmark maa alene bruge den udenlandske Handel, nemlig: I *Sielland:* Kjøbenhavn, Corsøer, Kioge, Helsingøer, Nestved, Holbek, Callundborg. *Jylland:* Fridericia, Aalborg, Aarhuus, Ribe, Horsens, Ringkiøbing, Varde. *Fyen:* Nyborg, Odense, Faaborg, Svendborg, Kierteminde, Assens. *Langeland:* Rudkiøbing.

Laaland: Nakskou, Saxkiobing og Bandholm. *Falster:* Nykiøbing. *Bornholm:* Rønne og de andre hidtil bevilgede Ladesteder. Paa hvilke Steder og ingen andensteds alle Varer fra fremmede Steder kommende og til fremmede Steder gaaende maa losses og lades. De andre Kiøbstæder maa sig af den indenlandske Handel imellem Rigerne og Provincerne ernære, saavelsom af deres Agerdyrkning og anden smaae Handtering i Byerne, og især beflitte sig paa Manufacturvarer (d. v. s. Haandværk og Industri), hvorved de bedre og sikkrere kunde have deres Ophold og Næring end ved den uvisse og kostbare uden-

Fredericia i Aaret 1766.
(Efter Fredericia Handelsforenings Jubilæumsskrift 1916).

lands Handel. Og om nogen, som ei boe i forskrevne Kiøbstæder, understaae sig at bruge nogen udenlands Handel, da have de forbrudt Skib og Gods. Øerne som Samsøe, Seieroe, og deslige, skal herefter lade sig noie med Seiladsen og Handelen mellem Rigerne, Provincerne og Byerne, og der deres Varer forhandle og, hvis de behove, sig igien tilkiøbe.«

Denne Forordning, som i al sin Vilkaarlighed og Rigorisme ikke har noget Sidestykke i dansk Lovgivning, synes ikke desto mindre at have staaet ved Magt indtil den afløstes af Toldforordningen af 1768. Uden al Tvivl er den blevet givet, fordi man ikke har været i Stand til i alle Købstæder at oprette et effektivt Toldeftersyn, men det ligger nær at antage, at Forordningen ikke er overholdt, og at man har set gennem Fingre med mindre Omgaaelser.

Medens Randers, der sikkert allerede i Aaret 1417 har faaet sit Gilde

for »Stadens Købsvende«, ikke er nævnt blandt disse priviligerede Byer, nævnes derimod Aalborg, hvor der i 1431 oprettedes et Købmandsgilde kaldet »*Gudz Lighams Lagh*« — Guds Legems Laug — eller samme Navn, som Randerslauget havde antaget. Gildeskraaet, som angiver at Lauget oprettedes »Guds hellige Legem til Lov, Ære og Værdighed« findes omtalt i en Haandskrivelse fra 1441, og var antagelig oprettet efter hansaatiske Forbilleder.

Lauget arrangerede iøvrigt ogsaa Skyttefester, og en Papegøje i gylden Kæde — et sjældent Reliquie fra disse Tider — opbevares og forevises den Dag i Dag, som et Vidnesbyrd om hine Tiders Kultur.

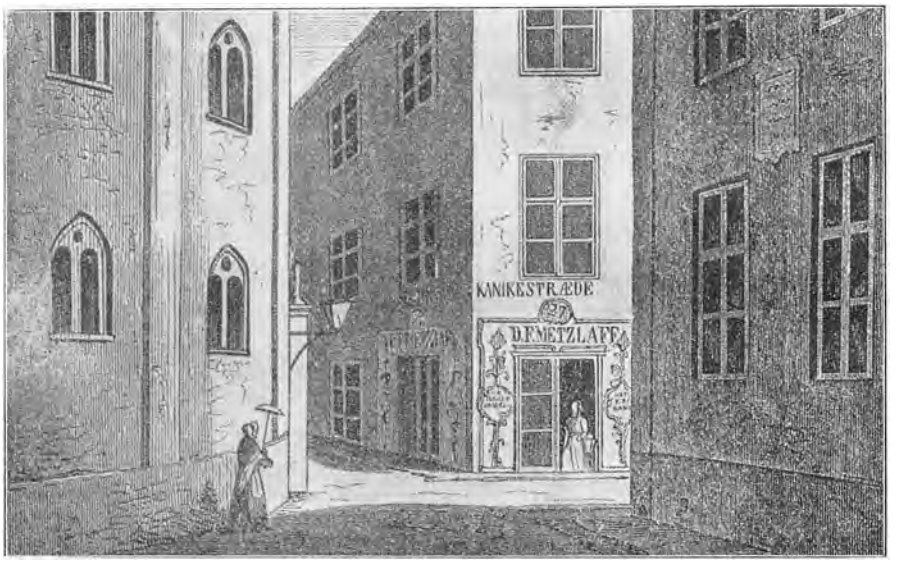

Urtekræmmerbutik paa Hjørnet af Store Kjøbmagergade og Kannikestræde, ca. Aar 1850.

Lauget havde sin egen Skydebane, og den bedste Skytte kaldtes som Regel »Papegøjekonge«, hvorfor Lauget ofte kaldtes Papegøjelauget. Endvidere havde Lauget sit eget Gildehus, 6 Boder, et Alter i Budolfi Kirke, en Fattigkasse og en Sekretær.

Fra dette Laug formenes det, at Aalborg Handelsforening nedstammer.

Naar Fredericia var blandt de Byer, som tildeltes Ret til Handel med udenlandske Varer, skyldtes det udelukkende Kongens Interesse for Byen. Denne blev af Kongens Fader, Frederik den Tredie, anlagt paa Bersodde under Navn af Frederiksodde. 3 Landsbyer blev inddraget herunder, og enhver som vilde bygge, tildeltes gratis Grund. Byen fik en Række Privilegier og Købstadsrettighed 1650. I 1657 plyndredes den af Svenskerne, men da Kongen nærede Haab om at gøre den til Rigets

Hovedstad, kom den hurtigt paa Fode, navnlig ved Hjælp af Privilegierne og Skattefrihed i 50 Aar.

Samme Dag og Aar — den 28. Januar 1682 — udstedes dog en Forordning, der viser Købmændene nogen Interesse:

»paa det Byernes Indvaanere og andre kan animeres til at forblive og sætte sig ned i samme Kiøbstæder og bruge Handel og Næring, skal den gamle Matricul- og Saltskat i forskrevne Kiøbstæder og Flekker ophæves, og i dets Sted skal Grundskat indrettes ....«.

Denne Grundskat ophævedes igen 1694 til Trods for, at man ved Forordning af 27. Februar 1683 paabød: »at alle Huse i Hovedgader skal opføres med grundmuret Facade og være 2 Loft høje. I Sidegader er Bindingsværkshuse endnu tilladt, Karnapper og Udvinduer til Gaden forbydes og øverste Etage maa ikke bygges ud over nedre.«

Poul Pops Hus i Aalborg. (1571).

Samme Aar indførtes Vægterversene, der rimeligvis er forfattet af *Kingo*, i København. Og foruden Indførelsen af ny Vægt og Maal udstedtes Luksusforordningen af 13. Marts, der satte Grænser for Klædedragtens Pragt.

I 1684 indrettedes Kongens Nytorv, der paa dette Tidspunkt var Halmtorv, tillige til Torv for Fuglevildt og Brændsel.

Den Forordning, som ophævede Laugene, gav imidlertid fremdeles Borgerne Anledning til Henvendelser til Kongen, Andragende efter Andragende om Tilladelse til Genoprettelse af saa det ene og saa det andet Laug indsendtes, og endelig, den 7. Juli 1688, udsendtes paany de første Laugsartikler for Handelsstanden. Det var forøvrigt Silke-, Ulden- og Lærredskræmmerne, disse Laugsartikler gjaldt, og hvori det hed:

»Ingen maae sig af Kræmmerhandelen ernære, eller og nogen Krambod med Silke, Ulden eller Linned holde, førend han har taget sit Borgerskab, og er i Lauget indskreven; Forser sig nogen herimod, bøde første Gang til Byen og Lauget 50 Rdlr., anden Gang dobbelt, tredie Gang miste alle de Varer, han har med at handle.«

Og videre:

Silke- og Ulden-kræmmerne maa alene i Alne og smaa Vægt handle med alle Slags Silke-Stoffer, baade med og uden Guld og Solv indvævet .... Lærredskræmmerne maae alene handle med alle Slags Lærred, Kammerdug og Kattuner, saavel som alle Slags Floer, Kniplinger og Knytninger af Traad, alle Slags Bendler og Traad, og alt, hvad som af Hor, Hamp eller Nelle-Garn kan giores, og som ingen Gemeenskab med Silke- eller Ulden-Varer kunne have; dog skal det ei hermed være formeent, adskillige Slags Lærred, som her

Hvidevarehandel i Vimmelskaftet, ca. Aar 1850.

i Landet giores, endnu herefter, som tilforn, offentlig paa Torvene om Torve-Dagene at maatte sælge .... Det skal og aldeles være forbudt, at nogen Omløbere, være sig enten Mands- eller Qvindes-Personer, maae med nogen Kram, som Silke-, Ulden og Lærredskræmmere handle med at omløbe og sælge«.

Den 10. Juni 1693 fik Krydenerere, Sukkerbagere og Isenkræmmere deres Laugsartikler. Der fordredes herefter atter Borgerskab og Indskrivelse i Lauget for at drive Handel. Oldermanden skulde hvert Aar udnævne 3 Laugsmedlemmer, som med Politimesterens Assistance skulde eftersøge dem, der drev uberettiget Næring, og i Tilfælde af, at de ikke kunde betale den herfor fastsatte Bøde, ialt 20 Lod Solv, blev de hensat i Arresten og underkastet Politimesterens »Bevaagenhed«.

Den 22. December 1694 fik Vinhandlerne deres Laugsartikler, og de

gamle Forhold fra før 1681 var nu til Dels genoprettet, hvad Laugene angaar.

I de nye Laugsartikler indskærpedes det, at ingen Handlende maatte have mere end én aaben Bod, dog maatte de have en Bod paa eller under Børsen, der som bekendt i stor Udstrækning benyttedes til Detailhandel. Kræmmere, som ikke havde Hus, maatte ikke — under en Straf af 12 Rigsdaler aarligt til Børsen — (med mindre alle Boder var udlejet) — leje Krambod andre Steder.

Grossisterne maatte ikke handle *detail*, hvis de ikke var Medlemmer af Kræmmerlauget. Dog maatte de forhandle i Smaat, hvis de forinden havde meddelt Laugets Oldermand — og denne igen bekendtgjort for sine Medlemmer — at ingen vilde købe den eller de Varer, de forgæves udbød.

Overtrædelse af denne Bestemmelse straffedes med Varernes Konfiskation og 50 Rdlr. i Bøde til lige Deling mellem Lauget og Staden.

— — — — —

Først ved den under Christian den Sjette udkomne Commercieforordning af 4. August 1742 blev Grosserer-Societetet skabt som en selvstændig Organisation af Groshandlere.

Gammel Købmandsforretning.
(Hj. af Mejlgade og Tvergade) i Aarhus.

Og det nydannede Societet kom hurtigt til at tjene Regeringen som et Slags Handelskammer, hvis Erklæringer man indhentede, naar det drejede sig om Forhold vedrørende Skibsfart, Handel med Udlandene, Konsulatsspørgsmaal osv. Groshandel og Rederivirksomhed var jo i dette Aarhundrede fast knyttet sammen, ja det var endog ret ofte saaledes, at Købmanden ikke alene drev ovennævnte to Virksomheder, han var tillige Assurandør, Speditør og Bankier, idet han modtog private Folks Penge til Forrentning og derefter ret naturligt anvendte dem til Financiering af sin Rederi- og Købmandsvirksomhed. Iøvrigt var en saadan Virksomhed — som tidligere omtalt — ikke uden stor Risiko. Sørøveruvæsenet rummede i saa Henseende den største Fare, og Datidens Udenrigsminister, *Bernstorff*, indlagde sig navnlig stor Fortjeneste ved i Aarene 1746—1756 at afslutte Traktater med visse Sørøverstater, som Tunis, Tripolis, Algier, Sicilien, Genua, Tyrkiet osv.,

saaledes at dansk Flag — med Kongens Navneciffer — uhindret kunde sejle ud og hjem — — —.

Medens Købmændene i København nu atter synes at have faaet Handelslivet ind i den rette Gænge, var Forholdet helt anderledes i Provinsen. Kun en mindre Del af Provinsbyerne havde sine Handelslaug, hvorfor der — som det hedder fra 1743 — »*af Borgere i forskellige Stillinger, som af Omløbere handles, pranges og sjakres*«. Købmændene følte sig i

Den Klingenbergske Gaard i Aalborg.
(Efter Daniel Bruun: Danmark, Land og Folk).

høj Grad generede af denne Konkurrence, saa meget mere, som Handel af denne Art som Regel foregik med indsmuglede og ufortoldede Varer.

Den 15. Juni 1743 henvendte Købmændene i Helsingør sig saaledes — gennem Commercie-Collegiet — til Majestæten (Christian den Sjette) med Bøn om, at der maatte blive givet Love for et Købmands-Laug i Helsingør i Lighed med det, Majestæten allerede i 1724 havde benificeret Odense Bys Handlende med.

I dette Bønskrift hedder det bl. a.:

»Saaledes i bund og grund ruinerer den eene den anden, saa at vi, der ingen anden Næring bruger, end at handle, haver ickun saare ringe afsætning og mindre profit, men de andre derimod icke allene betager os det lovlige Nærings- og leve Middel, men endog de fattige

mærkelig skader og betrycker: idet at naar Skatter og Indqvartering etc. skal lignes og udredes, da kan de som bære Navn af Kiøbmænd icke contribuere noget anseeligt, som de burde, formedelst deres Næring er borte, og de andre som incognito handle og har Næringen ere icke allmindlig bekiændte og vitterlige for slig handling, hvorfore og de echapperer fra den afgift de ellers burde ansees til at erlægge, saa i hvor stor forsigtighed og vigilance, saa vel Magistraten som andre vedkommende end anvender til sligt at forekomme, saa nolens volens bliver dog Byens tynge og afgift af Necessité mange fattige paalagt, enten de kan betale eller ey .... Saa sukker og bønfalder vi allerydmygst og underdanigst til de Høje Herrers Højformaaende forbøn, at, ligesom hans Majestæt allernaadigst ....«

Gammel Butik i Assens.
(Efter Troels Lund: Dagligt Liv i Norden).

Denne labyrintiske og ydmyge Skrivelse gjorde sin Virkning, Købmændene blev bønhørte. Den 11. November 1744 udstedtes fra Frederichsborg Slot de længe savnede Laugs-Artikler for Helsingør Købmands-Laug, hvori det i Paragraf 1 hedder:

»Ingen maa sig af Kræmmer-Handelen ernære, eller nogen Krambod holde, uden de som allerede tilforn have, eller og herefter derpaa vilde tage deres Borgerskab, og derfore udi Kræmmer-Lauget ere indskrevne; forser sig nogen herimod, da bøde første Gang til Byen og Lauget 50 Rixdaler, anden Gang dobbelt, og tredie Gang desuden miste alle de Vahre, som han haver med at handle.«

I Paragraf 3 hedder det:

»Disse Kræmmere skal have en Oldermand, som samme Embede udi to Aar skal forestaa, og naar nogen skal udvælges, maa de samtlig ved fleste Stemmer udi Magistratens Overværelse een dertil udvælge, som de best og dygtigst eragte, de maa og selv udvælge sig en Laugsskriver, om de den vil have og hannem lønne, som de best med hannem kunde betinge.«

Iøvrigt omfatter disse Laugsartikler de samme Punkter som alle andre: Svende- og Lærlingeforhold, Bogholderi, Udlændinges Forhold, Enkernes Tilladelse til ved Mandens Dødsfald at fortsætte osv. samt Forbud mod Omløberi:

»Omløber Mands — eller Qvindes — Personer i Bye, paa Gaden eller i Huse med noget af foromrørte Kramvahre at sælge, da skal ikke allene deslige Vahre være confiskerede, men den Skyldige bør endog foruden at betale Straf 4 Rixdaler alt til lige Deling imellem Lauget og de fattige ....«

En Lærlingekontrakt i Henhold til saadanne Laugs-Artikler havde følgende Ordlyd:

»I JESU NAVN

Er mellem Os underskrevne oprettet denne Contract saaledes:

At jeg Christian Plum, Kiøbmand her i Staden tilstaar, i min tieneste ved mine Handlinger og Kiøbmandsskab at have antaget Sr Peder Christensens Søn, navnlig Peder Pedersen, nu paa denne tiid 15 Aar gammel, som Kræmmerdreng udi 7 Aar i følge Laugs-Articlerne at lære; Udi saadanne Lære-Aar lover og tilsiger jeg at holde og forsyne bemeldte Dreng med nødvendige Klæder af Ulden og Linnet, samt derhos een Christelig Lærdom og Education, med Videre, som til hans gavn og fremtarv maatte behøves; Og efter saadan sin ærlige og troe udstandne dreng tieneste tilsiger jeg at promovere ham til Karl og Kræmmer Svend udi Lauget til Nyt Aar udi Aaret Eet Tuusind Syv Hundrede Halvtredsindstyve og Syv skriver 1757. Samt til sin løsgivelse at skiænke ham een Svenne eller Ære-Klædning med tilbehør samt Kaarde, som een Kræmmersvend hos andre Kræmmere plejer at nyde. Derimod tilsiger jeg Peder Christensen Borger og Indvaaner i .... ej allene ganske vel at være fornøjet med ovenmeldte Sr Christian Plums løfte og medfart med min Søn; men endog lover jeg: At denne min Søn Peder Pedersen udi alle maader skal være og tiene sin Husbonde Sr Plum troe og lydig udi alle sine Handelsforretninger, samt vindskibelig, af yderste formue at udrette sin Husbonds befalinger, og i alle maader at søge hans bedste, Gavn og profit, som det en ærlig og troe Kræmmerdreng sømmer og anstaar. Til den Ende er denne Contrakt af os begge egenhændig underskreven og forseglet, med tvende gode Venners Paategning ....«

Hvorefter Peder Pedersen af Oldermanden vorder indskreven for Dreng hos Sr Christian Plum.

Ligesom de gode Købmænd i Helsingør beklagede sig over Omløberi

og Forprang, saaledes beklagede man sig ogsaa herover fra andre Dele af Landet.

I Tidsskriftet »Minerva« — fra samme Aarhundrede — hedder det i en Meddelelse, at »Land- og Forprang gaar især livlig i Varde-Egnen. Bønderne og Beboerne af den ikke langt herfra liggende Ø Fanø opkøber og udfører Egnens Produkter og betager ej alene Købstadens Handlende al den Næring og Fortjeneste, disse derved kunde have, men endog opdriver slige Varer i saadanne overdrevne Priser, ja gør Egnen ofte saa blot derfor, at Indbyggerne til deres Underholdning og Haandværk deres Handel oftest ikke kan faa og ej at tale om Købmændene til

H. I. Bings Papirhandel paa Hjørnet af Pilestræde og Kronprinsensgade. Ca. Aar 1850.

nær det Behøvende, hvilket tidt nøder disse til, især naar Bankosedlens Kurs er lav, til selv at lade købe hist og her paa Landet for at kunne betale fra Udlandet indgaaede Varer med indenlandske Varer, hvorved de endogsaa skader sig selv, idet de ved at overbyde hinanden opdriver Varerne i Pris.

Endvidere driver omtalte Øboere anselig Handel med fremmede Varer, som de hjemfører i store Partier, korresponderer selv med Hamborger-Husene og har Afregninger med disse ligesaa store som de bedste Købmænd i Byen.

Og alt dèt kan de saa meget lettere gøre, som der findes adskillige Steder ved Varde Aa og Fjord, hvor der kan lades og losses, og hvor intet Toldopsyn i saa Fald kan haves.«

— — — — —

Af Forordninger specielt vedrørende København fremgaar det, at Byen i 1732 fik Handelseneret paa en Række vigtige Produkter, som Jern, Staal, fremmed Rug og Hvede, Sejldug, Tjære, Beg etc.; en Ret,

der med enkelte Indskrænkninger bevaredes for Byen gennem det 18. Aarhundrede.

Samme Aar stiftedes det asiatiske Kompagni, forøvrigt det eneste af de mange i denne Periode oprettede Kompagnier, som viste sig at være livskraftigt. Det opløstes først i 1843, men blev i de 111 Aar, det eksisterede, et betydningsfuldt Led i Byens Forretningsliv.

I 1735 oprettedes et General-Landets-Økonomi- og Kommerce-Kollegium i Stedet for det i 1731 ophævede. Dette sidste var af stor og vidtrækkende Betydning for Merkantilismen.

Den 4. August 1742 udstedes en Forordning, hvorved Grosserernæringen fuldstændig adskilles fra Detailhandelen.

I 1765 oprettede den kendte *Agent Holck* sit Ekspeditionskontor og

Interiør fra en københavnsk Klædehandel ca. 1860.

udsendte »Københavns Handelsspejl«, der i 1766 fik Navneforandring til »Danmarks Handelsspejl« og derefter udsendtes over hele Landet. Fire Aar senere, den 10. Januar 1770, udsendte han for første Gang Vejviseren, (den senere »Krak«), en lille Bog der gennem Aarene er vokset til at blive et for Handelsstanden uundværligt Værk.

I 1788 udstedtes en Forordning, der gav Jøderne Adgang til Laugene.

1797 faar vi *Toldloven af 1. Februar*, der betegner et Brud med de tidligere Beskyttelsesprincipper.

For København var det 18. Aarhundrede og navnlig sidste Halvdel deraf af stor Betydning. Byen var blevet en meget livlig Handelsstad, hvilket ikke alene skyldtes Beliggenheden ved den gode Havn, men navnlig de Bestræbelser, der gik ud paa at hæmme Købstædernes Udvikling. Med andre Ord: ved Toldbestemmelser og Forordninger gjorde man København til Stabelplads for alle fremmede Varer, hvorved den i Realiteten blev Midtpunktet for baade den indenlandske og den udenlandske Handel. Den Hensigt, man sporede hos Datidens Konger og Regeringer, og som gik ud paa, at gøre Byen til en mægtig Handelsstad, lykkedes over al Forventning, hvilket i høj Grad skyldtes Mænd af Tiden med Dygtighed og Dristighed, Mænd der forstod, at udnytte de po-

litiske Konjunkturer under Søkrigene i Aarhundredets Slutning. Der oparbejdedes en mægtig Transithandel mellem Østersølandene paa den ene Side og Middelhavet og de oversøiske Lande paa den anden Side.

I Aaret 1763 androg den samlede Indførsel 1,665,000 Rdlr. heraf forbrugte København for 1,299,000 Rdlr., og det øvrige Land fik for 366,000 Rdlr. I 1782 — 19 Aar senere — androg den samlede Indførsel 3,441,000 Rdlr.; heraf aftog København for 3,213,000 Rdlr., medens hele det øvrige

Det gamle Torv paa Korsgaden i Fredericia.
(Efter Fredericia Handelsforenings Jubilæumsskrift 1916).

Land kun ofrede 259,000 Rdlr. paa udenlandske Varer. Selvfølgelig varierer Tallene gennem Aarene. Der kan komme daarlige Aar efter gode, men da begge de nævnte Aar tør betegnes som særdeles gode, ser man herigennem Resultatet af Arbejdet for at gøre København til Hovedstaden. Ikke desto mindre tør dette Afsnit af dansk Købmandshistorie karakteriseres som en glimrende Handelsperiode med Rigdom til baade By og Land, hvilket ganske naturligt i første Række skyldes en virkelysten og initiativrig Købmandsstand.

Der fortælles — i den i Aaret 1785 udkomne *Handels-Tidende* — om Frederik den Sjette, at han paa et Besøg i Horsens hørte om en vis Købmand dér i Byen, som var blevet en hovedrig Mand. Umiddelbart herefter lod han ham kalde for sig og spurgte ham, hvorledes dette var gaaet til.

»Ja,« svarede Købmanden. — »Jeg har iagttaget én eneste Regel i

mit Købmandsskab, og den har jeg iagttaget fra det første, jeg begyndte at handle, og den iagttager jeg fremdeles, og derved bliver jeg ganske naturligt rigere og rigere. Reglen er den ganske simple *at købe dyrt* og *sælge billigt*«.

Kongen forundrede sig saare og udbrød i Forbauselse: — »Men derover maa I jo blive fattig.«

» Nej, Deres Majestæt, derved er jeg bleven rig,« svarede Købmanden. »Da jeg begyndte at handle, satte jeg mig for at købe de bedste Kornvarer, jeg kunde faa og gav derfor en Skilling mere, end alle andre vilde give. Jeg solgte dem saa igen en Skilling billigere end andre solgte deres Varer. Jeg kom derved straks i Rygte for at jeg baade havde de bedste Varer og gav det bedste Køb. Alle vilde handle med mig og jeg trak Handelen til mig. Det er altsaa ikke den store Profit, men min Overflod af Handel, som har gjort mig rig. Jeg beregnede mig kun 2 Procent af min Kapital, naar de andre beregnede sig 8; ikke desto mindre havde jeg dog 24 Procent, fordi jeg købte og solgte ud hver Maaned.«

Kongen spurgte da, om han aldrig var bange for, at de andre Købmænd skulde lære ham Kunsten af, men Horsens-Købmanden svarede, at han stolede paa, at de andre Købmænd enten var for gerrige eller for enfoldige til at følge ham heri.

Bladet tilføjer, at der hører en vis Tænkemaade til at blive en handlende Nation .....

— — — — —

For Københavns som for mange Provinsbyers Vedkommende vidner mange smukke Bygninger den Dag i Dag om hine Tiders Fortjeneste, om hine Tiders Handelsaand, og om hine Tiders Købmænds Sans for Skønhed i Kunsten. Desværre gik mange Bygninger i København — private som offentlige — tabt ved Byens anden store Brand fra den 5. til 7. Juni 1795; men Byens Genopførelse foregik meget hurtigt, Gaderne udvidedes, Husene grundmuredes, Gammel- og Nytorv forenedes til én Plads, Højbro blev anlagt, — kort sagt, Byens Udseende forandredes til det bedre i Løbet af faa Aar.

Med Hensyn til Befolkningsantallet, da var dette allerede i 1711 — før Pesten — 66,000. Under Pestperioden døde den ene Trediedel eller 22,000, som imidlertid hurtigt erstattedes, thi 15 Aar senere var Antallet vokset til 75,000.

Ved Aarhundredets Slutning, eller rettere i 1801, den 1. Februar, fandtes der ved Folketællingen 100,975 Indbyggere. Heraf var Flertallet Mænd, et Forhold der ikke har gentaget sig senere.

— — — — —

Ligesom det var en Lykke, ikke alene for Købmændene, men for hele den danske Befolkning, at det Regereri, som Christian den Femte indførte overfor Handelsstanden, efterhaanden ophørte, saaledes blev det

ogsaa til stor Gavn for alle interesserede Parter, at man — i det 19. Aarhundrede, indtil de politiske Partier gennem Grundloven fik Indflydelse paa Lovgivningen — ikke alene tog Købmændene med paa Raad, naar det drejede sig om Handelens Interesser, men tværtimod ofte bragte Forordninger ud i Livet, der var præget af Købmandsinitiativ. Det kan i saa Henseende nævnes, at Isenkræmmerne, som hidtil var sammenkædet med Urtekræmmerne i fælles Laug, den 5. Juni 1807 fik egne Laugsartikler, og derved blev i Stand til at oprette eget Laug, et Forhold de gentagne Gange forgæves havde bedt om.

Spækhøker i sin Butik (ca. Aar 1800).
(Efter et gammelt Kobberstik i Københavns Bymuseum).

Disse Laugsartikler er af en nogen anden Karakter end dem, vi tidligere har citeret, selv om de indeholdt de samme Krav om Lærlinge, Svendes og Kræmmeres Uddannelse og øvrige Kvalifikationer. Men ingen Isenkræmmer maatte have mere end een aaben Bod, ingen kunde antage en Kompagnon, som ikke var kvalificeret til Optagelse i Lauget. Al Omløben med Isenkramvarer blev strengt forbudt, og det paalagdes Laugets Medlemmer altid at have et tilstrækkeligt Forraad af gode, brugbare Varer, først og fremmest saadanne Varer, som Haandværkerne skulde bruge til Professionen, og som Landmanden havde behov til sit Agerbrug. Endvidere fik de Paalæg om at anskaffe sig Varerne fra første Haand, og saa vidt muligt *danske* Varer. I saa Henseende meddelte Kongen Lauget, at det maatte være dets Opgave at holde Raadvaddams Fabrik (som Lauget ejede) i fuld Aktivitet, ja han krævede endog, at »*denne gavnlige Fabrik til Laugets og det almindeliges Bedste bragtes til den størst mulige Fuldkommenhed*«.

Oldermanden, som valgtes for 2 Aar, havde Pligt til at vaage over Laugets Interesse, og han var berettiget til at kræve Politiets Assistance til at eftersøge alle, som ved Omløberi eller anden utilladelig Handel, greb ind i Forhold, der i Følge Laugs-Artiklerne udelukkende angik Isenkræmmerne.

Man vil heraf forstaa, at Købmændene havde Indflydelse paa Lovgivningsarbejdet. Man begrænsede Tilgangen til Laugene ved at kræve fyldestgørende købmandsmæssig Uddannelse, man krævede Forretnin-

gerne tilstrækkeligt konsoliderede, og man fjernede konsekvent alle Humbugsmagere, Smuglere og illegitime Omløbere, og skabte derved en god og sund, ærlig og konkurrencedygtig Købmandsstand, der til enhver Tid kunde svare enhver sit, og bære Landet frem til Velstand og gode Livsvilkaar.

Men ogsaa disse Forhold fik Ende.

Med Næringsloven af 29. December 1857, som traadte fuldstændig i Kraft den 1. Januar 1862, ophævedes alle Indskrænkninger og alle Forbud mod lige Adgang til Handels-Erhverv. Alle Laugs-Artikler havnede i Papirkurven, Laugene opløstes — i Følge Loven — men traadte i de fleste Tilfælde atter ud i Livet som Foreninger, hvilket navnlig skyldtes dette, at man maatte have et Sted at anbringe de opsparede Midler. Men Resultatet, Konsekvensen af denne Næringslov, som skabtes i Junigrundlovens Aand, blev, at Handelen fuldkommen proletariseredes. Denne Næringslov, der ikke kræver nogen som helst Kvalifikation til Handel, som ikke har Øje for noget som helst økonomisk Grundlag, som tværtimod fremmer Lysten til at sætte nogle faa opsparede Kroner i en Forretning, — denne Næringslov har kostet mange Mennesker Graad og Tænders Gnidsel. Millioner af opsparede Penge er kastet ud i haabløse Forsøg paa at bygge en Virksomhed op paa Steder, hvor den faguddannede Købmand straks saa, at der ingen Betingelse for Eksistens var til Stede, Omløberiet, Omkøreriet, Handelen paa Gader og i Huse trives som ingensinde før, og den hæderlige Købmand slider i Konkurrencen med demoraliserede Sjakrere, Smuglere og løsladte »Udstaaede«.

Den hæderlige Købmand giver imidlertid ikke op. Thi selv om Regeringsmagten den ene Dag udtaler, at der her i Landet er altfor mange Detailhandlere, og den næste Dag tolererer og støtter usund Tilgang, den ene Dag priser og favoriserer de kooperative Foretagender — Brugsforeningerne — og den næste Dag beklager, at Medlemmerne har maattet dække større eller mindre Underskud, saa er det dog en uomstødelig Kendsgerning, at Historien gentager sig. *Der kommer atter andre Tider for den danske Købmandsstand.*

Det er muligt, ja højst sandsynligt, at Revisionen af den nuværende Næringslov vil medføre endnu vanskeligere Tider for Handelsstanden. Bestræbelserne for at gøre hvert Individ til en Tand i et eller andet Hjul i den saakaldte moderne Samfundsmaskine har for Tiden Vind i Sejlene. Men ingen Storm varede længere, end indtil Vinden lagde sig. Efter Stormen kommer Stilheden, efter den høje Sø kommer smulte Vande, efter Nedgangstider kommer der atter Opgang, efter Trængselstider kommer der atter en sund Udvikling. *Ogsaa for den danske Handelsstand.* Naar man kommer til Erkendelse af, at Ugidelighed fører til et Folks Fordærv og Undergang, da bliver der atter Plads for Initiativets og Virkelystens fuldkomne Udfoldelse.

I Tilslutning til denne kortfattede Skildring af Handels-Laugenes Historie, kan anføres enkelte Data af det 19. Aarhundrede, som er af Betydning for Standens Udvikling:

Ved en Forordning af 23. April 1817 oprettedes Grosserer-Societetets Komité, og Adgangen til Handelslaugene blev gjort afhængig af en Eksamen.

Den 26. Juni 1817 indsendte Høkerne i København et Andragende til

Gammel Købmandsgaard i Grenaa.
(Efter Daniel Bruun: Danmark, Land og Folk).

den høje Magistrat om Tilladelse til at foranstalte en Forsamling af Høkere: »*Hvorfor vi udbede os den Gunst, at en af den høje Magistrats Medlemmer dér vil tage Sæde, og at den Protokol, som vi ved denne Lejlighed agter at lade føre, maatte af den høje Magistrat blive autoriseret*«.

Sagen behandledes i Magistraten den 30. Juni. I dennes Protokol findes herom følgende: »Bevilges og Oldermanden kaldes for at indsende Protokollen til Autorisation.«

Protokollen autoriseredes den 11. Juli 1817 med følgende Bemærkning: »Denne Protokol, der bestaar af 287 Blade, autoriseres til at deri indføres, hvad der ved Spekhøkernes Forsamlinger forhandles ....«

Det er første Gang, man træffer paa Udtrykket Spek- senere Spækhøker. I Andragendet til Magistraten bruges Benævnelsen »Høkere«, som Magistraten i sin Svarskrivelse forandrer.

Til at tiltræde Høkernes Forhandlinger valgte Magistraten Justitsraad og Raadmand *S. Müller.* Den 17. Juli afholdtes under ovennævnte Raadmands Ledelse det første Møde, og det formenes, at ca. 245 Spekhøkere deltog deri.

Manufakturforretning fra Halvfjerdserne.

Den 1. Maj 1820 aabnedes Sparekassen for København og Omegn. Og i 1828 aabnedes den første *franske* Spækhøkerbutik — »Boutique Charcuties« — paa Købmagergade 3 i København. I 1833 kom de første Tændstikker i Handelen. I 1843 aabnedes den første Blomsterforretning i København i Nyhavn 1. I 1844 udstillede Modehandlerinde Louise Rasmussen (senere Grevinde Danner) den første Vinduesdukke i Vimmelskaftet 38. I 1845 bryggede J. C. Jakobsen for første Gang det berømmelige undergærede Øl. I 1857 begyndte Vestre Gasværk sin Virksomhed, og Byen faar 1800 Gaslygter i Stedet for 1600 Tranlygter, — den første Gasbelysning.

Samme Aar — som senere i 1875 — havde vi Handelskrise med stor Uro i Grossistverdenen og paa Børsen. 1880 oprettedes — ved Lov af 28. Maj — Sparekasseinspektoratet. I 1888 oprettedes de Brockske Handelsskoler. 1. Marts 1889 fik vi Loven om Handelsregistre, Firma og Prokura (Loven traadte i Kraft 1. Juni), og 30. Marts samme Aar fik vi Lærlingeloven.

I 1892 indførtes de første Bananer, og 1. Oktober samme Aar kom de første Auer-Brændere med Glødenet hertil. I 1893 importeredes de første Kassekontrol-Apparater, og den 9. November 1894 aabnedes Frihavnen

for Trafiken, samtidig med at Jernbanen fra denne til Nørrebro aabnedes for Varetransport.

I Begyndelsen af Aarhundredet var København endnu Hovedsædet for den dansk-norske Handel og indtog, handelsmæssig set, en glimrende Stilling; men ved Krigen 1807—14 led Byen jo meget, navnlig

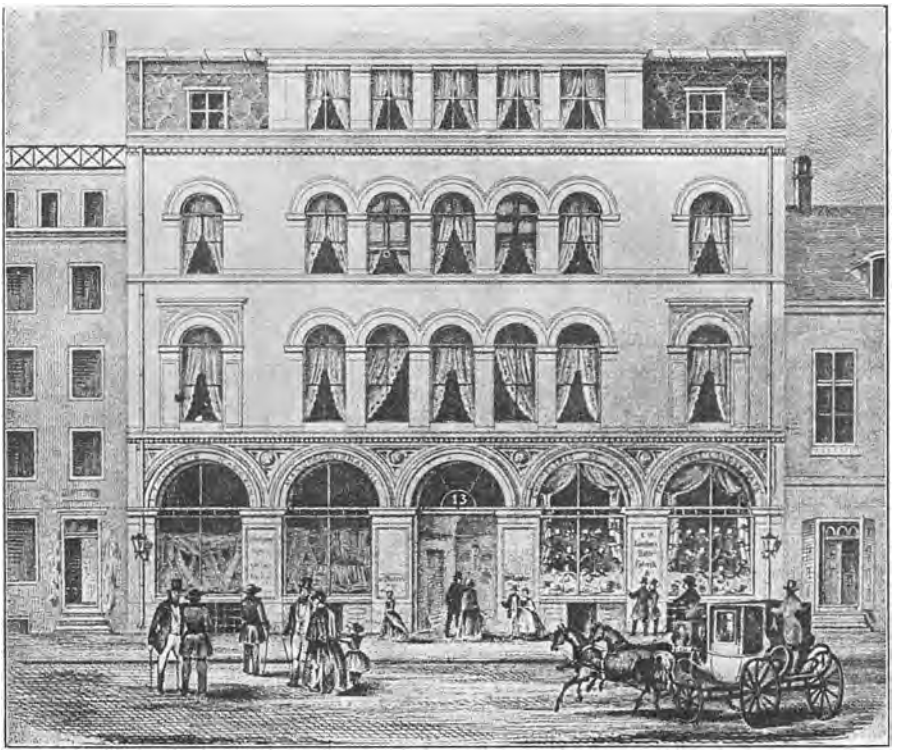

København Forretningsejendom paa Østergade, ca. Aar 1860.

ved Englændernes Ødelæggelse af Handelsflaaden. Transithandelen, der for Byen havde været saa fordelagtig, kunde ikke genoptages. Men ikke nok hermed. København mistede ogsaa den indenlandske Handel, der erobredes af Hamborg og Lybeck; navnlig blev det Hamborg, som overtog de fleste Købstæders Forsyning med oversøiske Varer.

Dette Forhold bar forøvrigt Øresundstolden en stor Del af Ansvaret for, idet det blev billigere at tage Varerne direkte fra Hamborg, end at tage den fordyrede Vare fra København. Men allerede i 1830erne bedredes Forholdene. Den i sidste Del af forrige Aarhundrede frigivne Bonde-

stand havde i væsentlig Grad forbedret Landbruget, og København tilvendte sig Størsteparten af Mellemhandelen med Landboprodukter til Udlandet. I 1840 blev Øresundstoldens skadelige Indflydelse tildels ophævet, og derefter gik Udviklingen paa Handelens Omraade frem med stærke Skridt. Hamborgs Overvægt blev knækket ved Krig og Pengekriser, og da Øresundstolden 1. April 1857 fuldstændig blev hævet, blev København ved Hjælp af Jernbaner og Dampskibe atter Centrum for Landets Handel og Omsætning.

I 1801 havde København og Frederiksberg tilsammen 102,000 Ind-

Moderne Butiksfacade 1926.
(Efter Dansk Provins-Manufakturhandlerforenings Jubilæumsskrift).

byggere. Hundrede Aar efter, i 1901, var Antallet vokset til 360,787, med de indlemmede Distrikter ialt 476,806.

Med Verdenskrigen i 1914 indlededes en Række Foranstaltninger overfor Handelslivet, hvoraf de fleste endnu vil være i frisk Minde. Den 29. Juli var der som Følge af Krigsnervøsiteten *run* paa alle Pengeinstituter, Nationalbanken indbefattet, og den 1. August udsendte Kong Christian den Tiende et Budskab til Folket med Opfordring til Ro og Betænksomhed. Den 8. August nedsattes den overordentlige Kommission,

efter at en Række Love vedrørende Krigssituationen i Hast var vedtaget i Rigsdagen. Kommissionen tog straks fat paa Prisreguleringerne og udstedte en Række mere eller mindre heldige Maksimalpriser, samtidig med at der udstedtes flere Udførselsforbud og andre Forbud af forskellig Art, som i de følgende 3—4 Aar regnede ned over Handelsstanden. Den 1. April 1917 traadte Brødkortordningen i Kraft og den efterfulgtes af Rationerings-Kort for en Række andre Varer. Ikke desto mindre blev der efterhaanden Varemangel i Landet. Hele Sommeren 1918 fandtes der saaledes hverken Kaffe eller Te i Handelen, indtil et Skib den 23. Oktober ankom med disse Varer fra Amerika. Trods alle Foranstaltninger steg Priserne indtil Efteraaret 1920. Detailprisniveauet var da ca, 280

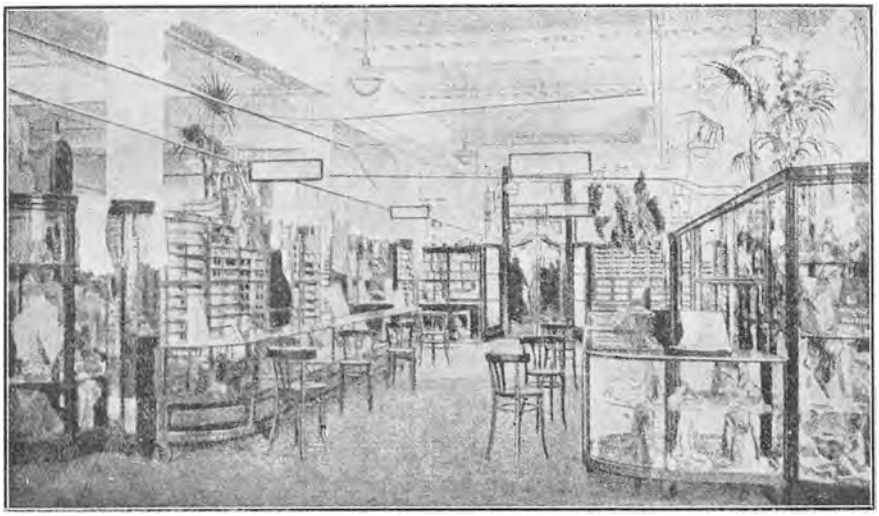

Moderne Butiksinteriør 1926.
(Efter Dansk Provins-Manufakturhandlerforenings Jubilæumsskrift).

Procent og En gros-Prisniveauet ca. 420 Procent sammenlignet med Niveauet før Krigens Udbrud 1914.

Den 12. Januar 1921 afholdt »Den overordentlige Kommission« — almindelig kaldet: *Prisreguleringskommissionen* — imidlertid sit sidste Møde, hvorefter Brødkortsystemet samt alle de øvrige Krigs-Forordninger og Foranstaltninger efterhaanden traadte ud af Kraft. Siden da har Handelsstanden — bortset fra Regeringens Tilløb til Fremskaffelse af Avancebegrænsningslove — arbejdet i nogenlunde Ro, selv om Eksistenskampen tør karakteriseres som haardere end nogensinde tidligere i dette Aarhundrede, bortset fra Varemangelens Dage under Verdenskrigen.

Der dæmrer imidlertid i den danske Købmand en evig Længsel efter at bygge videre, men lader det sig gøre for Tiden? Maatte vi blot være i

Stand til at holde Huset vedlige i disse Forfaldstider, da vil vi i kommende Opgangsperioder atter vise det øvrige Samfund, at Individualismen ikke lader sig knægte, at Virketrang og Arbejdslyst fremdeles bestaar til Gavn for Kultur og Folk.

Ser man paa danske Butiker i disse Tider, hvor Købeevnen paa Grund af stor Arbejdsløshed er stærkt begrænset, hvor Brugsforeningernes Eksistens gennem Radio terpes ind i Lytternes Bevidsthed af en Minister, da maa man erkende, at de næsten er præget af Købmandens Trang til Udfoldelse, præget af nye Ideer, kombineret med den nyeste Teknik. *De er fra Skiltene paa Facaden udenfor, til den fjerneste Krog indenfor, præget af alle Nutidens moderne Fremskridt.* Ingen anden Gren indenfor Samfundet har i Lighed med Købmændene taget alle nyere Opfindelser i sin Tjeneste. Selv i Landets fjerneste Egne, hvor Sta-

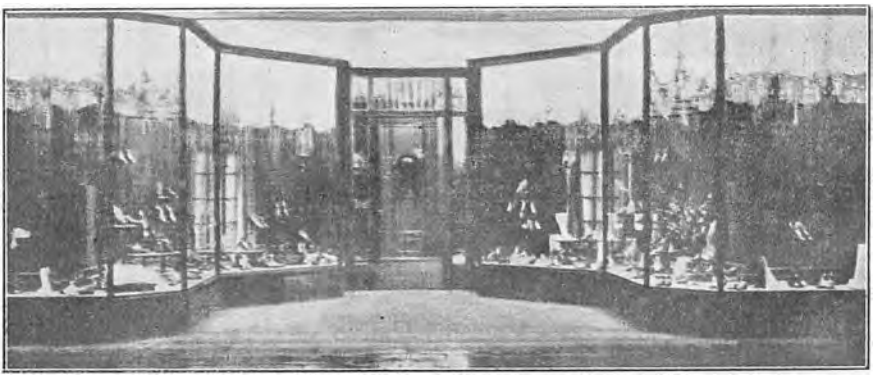

Nyeste Form for Butiksfacadens fulde Udnyttelse.

tionsbyer med flere Købmænd er skudt frem paa Grund af Privatbaners Tilblivelse, selv her findes Elegance og Stil i Butikerne. Man finder store Forretninger med Varer af alle Arter, sirligt og smukt pyntede Vinduer med sidste Nyheder og nyeste Komfort, de sidste Opfindelser af Vægte og Kasseapparater er taget i Brug, Telefonerne ringer, Ordrerne nedskrives og ekspederes omgaaende, elektriske Motorer bringer Kaffemøllerne til at snurre, og Lysreklamer straaler hver Aften fra Taget ud over Landet.

Personlig gør Købmanden — efter at have undersøgt Kurser og Prisforhold hjemme og ude — sine Bestillinger hos rejsende Firma-Repræsentanter, telegrafisk eller telefonisk dirigeres Varerne hjem pr. Damper, Bane eller Fragtbil, han gør sine Beregninger over Udgifterne til Skibsfart, Statsbaner og Statstelegraf, og han lytter i sin Radio efter de sidste Oplysninger fra Syd og Vest .....

Er Verdenshøsten vellykket, er der Uro og Uenighed i Storpolitiken,

vil Kurserne stige eller falde? Han er paa Færde tidligt og sent, *han er først og sidst.*

For 16 Aar siden — den 3. Juni 1910 — saa man den første Flyver over København. Nu har Købmanden ogsaa taget Flyvemaskinen i sin Tjeneste, ved en øjeblikkelig Varemangel, til Fragt af uholdbare Varer, til Besørgelse af Post osv. Med andre Ord: han gør alt, hvad der staar i hans Magt for at efterkomme ethvert Krav, der fra Forbrugernes Side maatte stilles til hans Forretning, til ham som Leverandør, til ham som *Købmand.*

Og er ikke en Bys Butiker et Vidnesbyrd om Byens Kultur? — Uden Butikernes Vekslen af Farver og Stil, af Pragt og Skønhed ingen fyldestgørende Civilisation. Derfor, bort fra den sidste Rest af Kælderhalse og Fedtebod og frem med Renhed og Lys i Gaderne fra Ruder og Skabe i festlige Farver! Den Tid, da Disken synes at være en Skranke med Købmanden paa den ene Side og Dommerne — Forbrugerne — i villedt Opfattelse af Købmandens Virksomhed paa den anden Side, vil atter faa Ende. Der kommer igen en Dag, da det tænkende forbrugende Publikum faar Øjnene op for, at ogsaa Producenten og Grossisten faar sin Part af Varens Pris, at det ikke er Købmanden, der tager det hele.

Og derfor lukker vi hver Dag »Købmandsboden« op, og giver Adgang til Udvalg og Herligheder, vel vidende, at ingen Samfundsgerning er mere nyttig end den, for en ringe Budløn at tage Varerne hjem og fordele dem til de Forbrugere af alle Samfundsklasser, som ikke har Tid, Evner eller Raad til at skaffe sig dem paa anden Maade.

DANMARKS HANDELSORGANISATIONER

Af Redaktør *Jørgen Petersen.*

Allerede for Aarhundreder tilbage har der, som det ogsaa fremgaar af det foranstaaende Afsnit, blandt Handelens Mænd vist sig Trang til Sammenslutning og fælles Optræden til Værn for fælles Interesser, ikke blot i Hovedstaden, men ogsaa i Provinsens Købstæder.

De gamle »Købmandsgilder« og »Handels-Compagnier«, som har deres Oprindelse allerede i Begyndelsen af det femtende Aarhundrede, og som senere benævnedes »Handelslaug«, staar saaledes i Handelslivets Historie som et Vidnesbyrd om, at man allerede i disse længst forsvundne Tider har indset Betydningen af, at Folk med ensartede Interesser stod samlede, for derved at skaffe sig Magt og Styrke til at gøre sig gældende og opnaa den størst mulige Ørenlyd for deres Ønsker og Krav hos de regerende Myndigheder.

Laugenes Historie fortæller os, at Organisationstanken er af gammel Dato. Men medens den for Haandværkets og Storhandelens Vedkommende har udviklet sig roligt og støt gennem Aarene, har Udviklingen indenfor Detailhandelen været præget af en Usikkerhed og Vilkaarlighed, som allerede gav sig Udtryk, medens Laugene eksisterede, idet de to Gange ophævedes og atter genoprettedes. Næringsloven af 29. December 1857 betegner paa dette som paa saa mange andre Omraader et Vendepunkt for Handelsstanden. Med Udgangen af Aaret 1861 skulde de bestaaende Handelslaug ifølge denne Lov ophæves, og Grosserer-Societetet blev derefter den eneste ved Lov indstiftede Handels-Institution i Danmark saaledes som det er det den Dag i Dag. Laugene erstattedes de fleste Steder af *Handelsforeninger*, som tog sig af Standens Anliggender og overtog Laugenes Formuer, og det viste sig snart, at Organisation og Sammenslutning efter Næringsfrihedens Indførelse mere end nogensinde blev en Nødvendighed. I det følgende skal gives en kortfattet Over-

sigt over Handelsstandens Organisationsliv siden Laugenes Ophævelse, særlig med Henblik paa Detailhandelen, idet Grosserer-Societetet vil blive omtalt i et særskilt Afsnit.

I adskillige Byer var der allerede før Næringslovens Vedtagelse oprettet Handelsforeninger, saaledes i Randers (1840), Haderslev (1844), Aabenraa (1847), Nykøbing Mors og Middelfart (1852), Vordingborg (1856), Roskilde, Lemvig og Varde (1857); men efter 1862 kom mange flere Byer til, og da der efter den fransk-tyske Krig 1870 indtraf en Opgangsperiode for den danske Handel, som havde en rig Udvikling til Følge, voksede ogsaa Organisationstrangen yderligere, og i Halvfjerdserne og Firserne blev der stiftet Handelsforeninger i en læng Række Byer, ligesom der ogsaa i denne Periode opstod en Del *Brancheforeninger*. Saaledes stiftedes i 1876 i Aalborg Provinsens første Manufakturhandlerforening, og herfra udgik samme Aar Tanken om at samle Manufakturhandlerne i samtlige Jyllands Købstæder i en fælles Sammenslutning »De jyske Manufakturhandleres staaende Udvalg«, som senere udvidedes til at omfatte hele Landet og den Dag i Dag bestaar under Navnet »*Dansk Provins-Manufakturhandlerforening*«. Københavns Manufakturhandlerforening er ligesom Urtekræmmerforeningen stiftet 1862 som Erstatning for de gamle Laug.

»Kompagnihuset« i Aalborg 1876.

Endvidere stiftedes i København 1863 Vinhandlerforeningen, 1872 Glas- og Porcelænshandlerforeningen, 1875 Københavns Ølhandlerforening, 1880 Isenkræmmerforeningen, 1881 Hørkræmmerforeningen, 1885 Cigar- og Tobakshandlerforeningen og Korn- og Melhandlerforeningen, 1886 Læderhandlerforeningen, 1887 Københavns Mejeriforening og 1889 Frugt-, Vildt- og Grønthandlerforeningen. Høkerforeningen er oprettet allerede 1817 efter Bevilling af Københavns Magistrat, og er saaledes den ældste danske Handelsforening, der er ført videre til vore Dage, hvorimod *Aalborg Handelsforening* saa vidt vides er den, der kan føre sin Oprindelse længst tilbage, nemlig til Aaret 1431, da der i denne By oprettedes et »Købmandsgilde« — ogsaa kaldet »*Papegøjegildet*«, — som 1651 ændredes til »Compagniet« og 1750 antog Navnet »Aalborg Købmandslaug«, der efter 1862 blev erstattet med den nuværende Handelsforening, hvis Bygning den Dag i Dag bærer Navnet »*Kompagnihuset*« efter det gamle »Compagni«s Gildeshus.

De gamle Handelsforeningers Formaal, som staar anført i Lovene, var overalt i Hovedsagen det samme, nemlig »at fremme Handel, Industri og Skibsfart, ved Sammenkomster og Diskussionsmøder om Emner af merkantil Interesse, stedlige Omsætningsforhold, samt endvidere behandle kommunale Spørgsmaal, som berøre eller have Interesse for Handelsstanden«.

Hertil er senere i nyere Udgaver af Lovene føjet de vigtige Opgaver at »forskaffe unge Mennesker af Handelsstanden Undervisning i en god Handelsskole, samt at optræde hæmmende mod al uretmæssig Næringsbrug«.

Efterhaanden som Udviklingen skred frem, Kommunikationsmidlerne forbedredes og de Butikshandlende voksede i Antal, fremmedes ogsaa Samkvemmet mellem Byerne, og indenfor de forskellige Erhverv blev Organisationstrangen stadig mere levende. Man begyndte at indse det formaalstjenlige i at de enkelte Foreninger, hvis Interesser var fælles, samlede sig i større Sammenslutninger, enten for de enkelte Landsdele eller for hele Landet, og paa dette Omraade blev der allerede i Slutningen af Halvfjerdserne arbejdet i andre Erhvervsgrene, f. Eks. i Landbruget og i Haandværks- og Industrifagene. I 1879 dannedes saaledes Fællesrepræsentationen for Haandværk og Industri, der omfattede hele Landet; men der skulde dog gaa endnu nogle Aar, inden Handelsstanden for sit Vedkommende naaede saa vidt. Her gælder dog *Lolland-Falster* en Undtagelse, idet man allerede den 16. December 1877 paa et Møde i Nykøbing Falster, havde oprettet en *Centralforening*, der omfattede alle Stiftets Handelsforeninger.

I Februar 1883 udkastede *C. F. Tietgen* paa et Handelsmøde i København Tanken om en Samvirken mellem alle danske Handelsforeninger, saavel i Hovedstaden som i Provinsen, og denne Tanke blev hurtigt

taget op til Gennemførelse. Begyndelsen blev gjort i Jylland, idet *Aarhus Handelsforening* allerede i Maj 1883 udsendte et Cirkulære til Handelsforeningerne i de øvrige jyske Byer, hvori de forskellige Foreninger opfordres til at optage Spørgsmaalet om Dannelsen af en Centralforening af Handelsforeninger, foreløbig for Jylland, til Forhandling. Samtlige Foreninger sluttede sig til Planen, og den 23. Juli 1883 afholdtes et Møde i Aarhus Børslokale, hvor der var mødt 32 Repræsentanter for 17 Byer. Paa dette Møde drøftedes baade Oprettelsen af en Fællesorganisation for Jylland alene og en Fællesrepræsentation for hele Landet.

Overfor Spørgsmaalet om en Landsorganisation ytrede der sig paa dette første Møde adskillige Betænkeligheder, idet enkelte Deltagere frygtede for, at en saadan Foranstaltning vilde virke hæmmende paa Foreningernes Selvbestemmelsesret, og det blev derfor besluttet først at søge dannet en jysk Centralforening. Det vedtoges dog tillige at sende Delegerede til et Møde i København den 10. Oktober samme Aar, hvor Spørgsmaalet om Landsorganisationen, paa Forslag af *Odense Handelsforening*, skulde drøftes.

Der nedsattes et 5 Mands Udvalg til at gøre Udkast til Vedtægter, og et Forslag til saadanne forelaa allerede i Løbet af en Uge, udarbejdet af Hr. *R. Kaalund* i Kolding. Den 10. Oktober samledes Delegerede for 21 Handelsforeninger til det omtalte Møde i København, hvor man enedes om at stifte »*Den danske Handelsstands Fællesrepræsentation*«, og den 26. November konstitueredes paa et nyt Møde i Aarhus »*Foreningen af jyske Handelsforeninger*«. Der var repræsenteret 24 Byer. Den 7. Februar 1884 stiftedes en lignende Centralforening for *Sjælland*, og hertil kom den 29. Juli 1892 »*Den fynske Handelsstands Centralforening*«, der alle staar tilsluttet »Den danske Handelsstands Fællesrepræsentation« sammen med Grosserer-Societetet. Fællesrepræsentationen bestaar af 50 Delegerede, nemlig Grosserer-Societetets 17 Medlemmer, samt yderligere 3 Delegerede valgt af Grosserer-Societetet, 10 Medlemmer valgt af Sjællands og Lolland-Falsters Centralforening, 6 Medlemmer valgt af den fynske Centralforening og 14 Medlemmer valgt af den jyske Centralforening.

Paa Foranledning af Fællesrepræsentationen afholdtes derefter med visse Mellemrum almindelige *Handelsmøder*, hvori deltog Repræsentanter for baade Hovedstadens og Provinsens Handelsstand. Disse Handelsmøder havde til Opgave at beskæftige sig med de *store* Spørgsmaal, som var fælles for Landets samlede Handelsstand; men de blev dog ikke afholdt regelmæssigt hvert Aar, saaledes som Tanken oprindelig var. I en Periode paa 6 Aar, fra 1888 til 1894, afholdtes f. Eks. intet saadant almindeligt Handelsmøde, men senere blev de dog genoptaget.

I Midten af Halvfemserne yttrede der sig blandt Provinshandelsforeningerne Ønske om at faa tilvejebragt en nøjere Samvirken mellem de

forskellige Centralforeninger udenfor Hovedstaden, idet der var paavist flere Tilfælde af Modsætningsforhold mellem Handelsstandens Interesser i København og Provinsen; men først i Sommeren 1901 opnaaedes der Enighed om et saadant Samarbejde, og paa et Møde i København den 7. August 1901 konstitueredes »*Provinshandelsforeningernes Fællesudvalg*« med det Formaal at »varetage og fremme de Interesser, der vedrøre den danske Provinshandel og hvad dermed staar i Forbindelse, saavel som enkelte Handelsforeningers Tarv efter vedkommende Forenings motiverede Opfordring, og iøvrigt som hidtil i Forening med Repræsentanter for den københavnske Handelsstand at fremme de ovennævnte Interesser i det Hele.«

Det første Fællesudvalg kom til at bestaa af D'hrr. *Joh. Baune*, Aarhus, *Christian Cloos*, Frederikshavn, *A. A. Hasselbalch*, Køge, *Soph. A. Jensen*, Maribo, *R. Kaalund*, Kolding og *C. H. Schnackenburg*, Odense, med sidstnævnte som Formand. Som Sekretær for Udvalget antoges Professor *L. A. Grundtvig*.

Den 24. Oktober 1916 sammensluttedes *Sjællands* og *Lolland-Falsters* Centralforeninger under fælles Ledelse, og i 1919 ændrede samtlige Foreninger Navnet til »*Handelsstandsforeninger*«. Samme Aar antog »Provinshandelsforeningernes Fællesudvalg« Navnet »*Provinshandelskammeret*«. Dets nuværende Formand er Konsul *Christian Cloos*, Frederikshavn, der har haft Sæde i Provinshandelskammeret siden dets Oprettelse, og som Sekretær fungerer Departementschef i Socialministeriet, *J. Bülow*.

Denne Sammenslutning, hvis Virksomhed forøvrigt senere vil blive udførligere omtalt, repræsenterer i Øjeblikket ialt 72 Handelsstandsforeninger, nemlig:

34 under den jyske Centralforening,
9 under den fynske Centralforening og
29 under Sjællands og Lolland-Falsters Centralforening.

Omtrent paa samme Tid som Provinshandelsforeningerne gennemførte deres Centralisation, begyndte der ogsaa indenfor de kobenhavnske Handelsforeninger at hæve sig Røster for en fælles Optræden i vigtigere Sager, som angik flere Foreningers Interesser.

Den første Anledning til et saadant Samarbejde var Oprettelsen af »Forbrugsforeningen af Embeds- og Bestillingsmænd samt Læger« i 1886. Om denne Sag holdtes først en Del Møder i de enkelte Foreninger, og senere — den 21. Februar 1887 — afholdtes efter Indbydelse af Urtekræmmerforeningen et Fællesmøde, hvori deltog Bestyrelserne for 14

Handelsforeninger. Paa dette Møde blev der nedsat et Udvalg, bestaaende af Formændene for disse 14 Foreninger, hvis Opgave det skulde være at arbejde videre for at modvirke Forbrugsforeningen. Dette Udvalg var det første Skridt paa Vejen mod den virkelige Sammenslutning.

Den 28. April samme Aar samledes Bestyrelserne for Isenkræmmer-, Manufakturhandler- og Urtekræmmerforeningen i en anden Anledning, nemlig for at drøfte Forslag til en Ændring i Næringsloven af 1857. Ogsaa i denne Sag nedsattes et Udvalg af de nævnte Foreninger.

Efter nogen Tids Forløb dukkede tillige andre Sager op, som gjorde et Samarbejde mellem Handelsforeningerne formaalstjenligt, bl. a. Toldspørgsmaalet, Søndagslukningen, Lærlingeforholdene, Bogføringsspørgsmaalet, o. fl. Urtekræmmerforeningen sammenkaldte da til et Møde den 1. Februar 1890, hvor 13 Handelsforeninger var repræsenteret. Diskussionen drejede sig særlig om Regeringens Forslag om Handelsbøgers Førelse, og efter en længere Forhandling resulterede Mødet i, at der ogsaa her nedsattes et Udvalg, bestaaende af én Repræsentant for hver af de 13 Foreninger. Dette Udvalg skulde saa igen vælge et 5 Mands Udvalg, som skulde udarbejde en Betænkning til Regeringen, og denne Betænkning vedtoges ved et senere Møde den 18. Februar samme Aar.

Samarbejdet var saaledes allerede en Kendsgerning, og den 25. April 1890 indvarslede Manufakturhandlerforeningen og Urtekræmmerforeningen i Fællesskab til et nyt Møde angaaende Oprettelsen af en Fællesrepræsentation for Detailhandlerstanden. Der var mødt Repræsentanter fra 19 Foreninger i København. Formanden for Manufakturhandlerforeningen, *Eskild Salomon*, indledede Mødet og forelagde Programmet. Der var Stemning for at danne en Fællesrepræsentation, og den 23. Juni afholdtes et nyt Møde, hvor Formanden for »Handelsforeningen af 5. Juni«, Hr. *Grunth*, holdt et langt Foredrag om, hvor meget Handelsforeningerne havde forsømt at foretage med Hensyn til at paatale deres Interesser i Modsætning til Haandværkerstanden, der nu havde Vind i Sejlene. Bl. a. fremhævede han stærkt det uheldige i, at ingen Medlemmer af Hovedstadens store Detailhandlerstand havde faaet Sæde i Næringslovskommissionen. Til at afgive en Betænkning om denne Sag valgtes ogsaa paa dette Møde et Udvalg, som igen foranstaltede et nyt, stort Møde paa Vodrofflund den 20. Juli, hvor Betænkningsforslaget drøftedes. Dette Møde var besøgt af ca. 500 københavnske Handlende. Interessen for Samarbejdet fik her nyt Liv, og endelig den 14. November 1890 samledes Formændene for 14 Handelsforeninger til et Møde, hvor det vedtoges at danne »*Det staaende Udvalg for de københavnske Handelsforeninger*«. *Eskild Salomon* valgtes til Formand.

Kort efter holdt Isenkræmmerforeningens Formand, Hr. *C. F. L. Galle*, ved denne Forenings Generalforsamling en Tale, hvori han tyde-

ligt og klart redegjorde for Sammenslutningens Betydning. Han udtalte da bl. a. følgende:

»Man har paa flere Møder i den senere Tid beklaget, at Detailhandlerne mangler Energi og Organisation, og man har yttret, at det er Grunden til, at der er givet Love og Anordninger, som berører os saa stærkt, og som vi maa bøje os for, uden at en eneste Detailhandler har været tilkaldt for at give Oplysninger; man har aldeles overset os.

Saaledes blev Næringslovskommissionen sammensat, uden at en eneste københavnsk Detailhandler fik Sæde i den, saaledes blev Lærlingeloven til, og saaledes gik det ogsaa med Toldlovforslaget. I Modsætning hertil har man nævnt det Liv og den Energi, der har været til Stede hos Haandværkerne og Fabrikanterne; de har ved deres Organisation vidst at erobre sig en Position, saaledes at Regeringens sidste Toldlovforslag tilfredsstiller næsten alle deres Ønsker.

Men disse Forhold maa forandres; *de Handlende maa vaagne* til Liv og gennem deres Foreninger og disses Bestyrelser vise, at ogsaa de har et Ord med at sige, naar det gælder for dem vigtige Interesser. Herom varsler Dannelsen af »Det staaende Udvalg for Handelsforeningerne«, hvori jo ogsaa vor Forenings Bestyrelse deltager; men det er dog ikke nok, at Bestyrelsen alene tager sig af Sagerne, — ogsaa Medlemmerne maa virke og flittigt deltage i Møderne. Det er den bedste Anerkendelse, de kan give den Bestyrelse, som arbejder for dem.«

Disse gode og kloge Ord af Isenkræmmerforeningens daværende Formand kan staa ved Magt ogsaa i vore Dage.

I November 1892 forandrede »Det staaende Udvalg« sit Navn til »Københavns Handelsforeningers Fællesrepræsentation«, hvilket senere er ændret til »De københavnske Handelsforeningers Fællesrepræsentation« og hvis Formand for Tiden er Grosserer, Landstingsmand *C. V. Bunch*, som valgtes den 9. September 1918. Under denne Organisation sorterer i Øjeblikket 30 Handelsforeninger med tilsammen ca. 9000 Medlemmer.

Fra 1890 var Handelsstanden i Danmark, som det fremgaar af ovenstaaende, organiseret for Groshandelens Vedkommende i »*Grosserer-Societetet*«, for Provinsens Vedkommende i »*Provinshandelsforeningernes Fællesudvalg*« (det nuværende *Provinshandelskammer)* med sine Centralforeninger og for Hovedstadens Vedkommende i »*De københavnske Handelsforeningers Fællesrepræsentation*«, samt endvidere ved

»*Den danske Handelsstands Fællesrepræsentation*«, der dannedes af Grosserer-Societetet og Provinshandelsforeningerne i Fællesskab.

Disse Sammenslutninger udrettede hver for sig et nyttigt og godt Arbejde for Standen; men der var dog ikke dermed skabt rolige Forhold i Organisationsbevægelsen. Mange store og vigtige Spørgsmaal optog Handelsstanden, f. Eks. Bekæmpelsen af det først i Halvfemserne opdukkende »Nordisk Husholdnings Stores«, — en paatænkt Forbrugsforening for hele Landets mere velstillede Klasser; det fremstilledes som bygget paa filantropisk Baggrund; men afsløredes som et kapitalistisk Udbytteforetagende og mødte en saadan Strøm af Harme fra Handelsstanden Landet over, at det saa at sige blev kvalt i Fødselen. Endvidere kan nævnes det paa den Tid stærkt grasserende Tilgiftssystem og Rabatforeninger, Kampen mod Handelsselskabet »Frejr« og meget andet, som stadig krævede Aarvaagenhed fra Handelsstandens Side.

Om man under disse Forhold fra Butikshandelens Side har været misfornøjet med Grosserer-Societetets Indflydelse i »Den danske Handelsstands Fællesrepræsentation« og derigennem ogsaa paa Provinshandelsforeningerne, skal jeg ikke her opholde mig ved; men under alle Omstændigheder blev der af de københavnske Handelsforeningers Fællesrepræsentation indvarslet til et Møde den 23. September 1894, hvor det vedtoges at danne en ny Landsorganisation under Navnet »*Danmarks samvirkende Handelsforeninger*«, der bl. a. skulde virke for at faa ændret Næringsloven og for en Omlægning af Valgkredsene. Den nye Organisation fik Tilslutning fra flere Foreninger, deraf ikke saa faa i Provinsen, og i August 1895 arrangerede den et stort Møde i København, hvor der vedtoges flere Resolutioner til Regeringen; men denne Sammenslutning ebbede dog efterhaanden ud, Foreningerne faldt fra, og i 1897 ophørte »Danmarks samvirkende Handelsforeninger« at eksistere.

Der var dog stadig en Del Uro indenfor Detailhandlernes Rækker, og i 1899 fremtraadte atter noget nyt, der kaldte sig »*Det af de Næringsdrivendes Komité nedsatte Forretningsudvalg*«, som dog ikke opnaaede at vinde Tilslutning hos »De københavnske Handelsforeningers Fællesrepræsentation«, og kun i ringe Grad hos de derunder hørende Enkelt-Foreninger. Men det gærede stadig, især blandt de mindre Handlende, der ikke mente deres Interesser tilstrækkeligt varetagne af de bestaaende Organisationer. Ogsaa ude i Provinsen bredte Utilfredsheden sig, og flere Steder var der allerede paa dette Tidspunkt oprettet nye Handelsforeninger ved Siden af de gamle, f. Eks. i Aalborg, Aarhus, Fredericia, Randers, Vejle, Esbjerg, Næstved, Svendborg m. fl. Byer.

I Aaret 1900 indtraf det politiske Systemskifte, og dermed vaagnede overalt Tilbøjeligheden blandt de mindre Detailhandlere til at frigøre sig for Storhandelen. Samme Aar stiftedes »Københavns Detailhandler-

forening«, der nu er Landets største Handelsforening. Flere lignende Foreninger oprettedes omtrent samtidig i de forskellige Bydele, og den 25. September 1900 dannedes »*Detailhandler-Societetet*«, der blev Oprindelsen til »*De samvirkende Købmandsforeninger*« i Danmark.

Tiden omkring Aarhundredskiftet prægedes af en voksende Uro og Misfornøjelse indenfor Detailhandlerstanden. Der var kun ringe Tilslutning til de bestaaende Handelsforeninger, i hvilke de mindre Handlende, som allerede nævnt, i flere Henseender ikke følte sig tilfredse.

Dette skabte en Art Sløvhed og Ligegyldighed, hvortil ogsaa kom forskellige Omstændigheder, som indenfor Detailhandelen affødte en usund Konkurrence, hvorved tillige Kollegialitetsfølelsen svækkedes. Blandt de Sager, som i særlig Grad optog Sindene, skal her nævnes Tilgiftsvæsenet og Lukkesagen, — to vigtige Spørgsmaal, som i høj Grad fik Indflydelse paa de Samlingsbestræbelser, der paa den Tid og i de følgende Aar gik igennem hele Detailhandlerstanden. Det var dengang en meget udbredt Skik, at de Handlende gav Kunderne Tilgift om Lørdagen, samt ved Jul og Nytaar. Den ene Detailhandler søgte ofte at overtrumfe den anden, for derved at bjerge flere nye Kunder, og dette Uvæsen havde efterhaanden taget en saadan Udvikling, at det for mange Handlende drejede sig om meget betydelige Summer i Aarets Løb. Man blev snart klar over, at kun ved Sammenhold var det muligt at komme dette Onde til Livs; og i Sommeren 1900 blev der gjort alvorlige Bestræbelser i København for at samle Byens Detailhandlere til Kamp imod Tilgiften. Den 27. Juni afholdtes et stort offentligt Møde i Arbejderforeningens Lokaler, hvor Sagen drøftedes, og dette Møde gav Stødet til, at man begyndte at oprette Detailhandlerforeninger i Hovedstadens forskellige Bydele; hvor saadanne ikke allerede fandtes. Tanken vandt god Tilslutning, og i Løbet af nogle faa Maaneder blev der stiftet flere saadanne Foreninger. Efter denne Begyndelse samledes Bestyrelsesmedlemmerne fra samtlige Foreninger til et Møde i Cafe »Alaska« den 25. September 1900, hvor det vedtoges at sammenslutte disse Foreninger i en fælles Organisation, der fik Navnet »*Detailhandler-Societetet*«, og hvis første Formand blev den daværende Formand for Nørrebros Handelsforening, Hr. *M. T. Schmidt*, medens Hr. *J. G. Schjær* (Vesterbros Handelsforening) valgtes til Næstformand.

Detailhandler-Societetet iværksatte nu en energisk Agitation for at faa oprettet flere Foreninger, ogsaa i Provinsen. Der blev nedsat et Agitationsudvalg, som foranstaltede en Række Møder i forskellige Byer,

Carl Christensen. J. G. Schjær. M. T. Schmidt. E. A. Jensen. Chr. Larsen. L. Chr. Nielsen. Eyvind Lange.
Niels Andersen. Sigv. Andersen. Beine. Jens Olsen. Th. M. Nielsen.
Axel Calberg. Hans Petersen. Frandsen. Vald. Petersen.

Detailhandler-Societetetets Komité 1901.

hvor man enten fik stiftet nye Foreninger eller fik de allerede bestaaende Handelsforeninger til at gaa ind under Societetet. Særlig i 1903 og følgende Aar tog Bevægelsen Fart og bredte sig Landet over, og ved Udgangen af 1905 omfattede den 46 Detailhandlerforeninger.

Imidlertid var der paa et Møde i Aarhus den 29. September 1901 dannet en Centralforening for Detailhandlerforeninger i Jylland, hvis første Formand var Købmand *V. V. Aagaard*, Aarhus, og den 7. Marts 1905 var der dannet en lignende Centralorganisation for Fyns Stift med

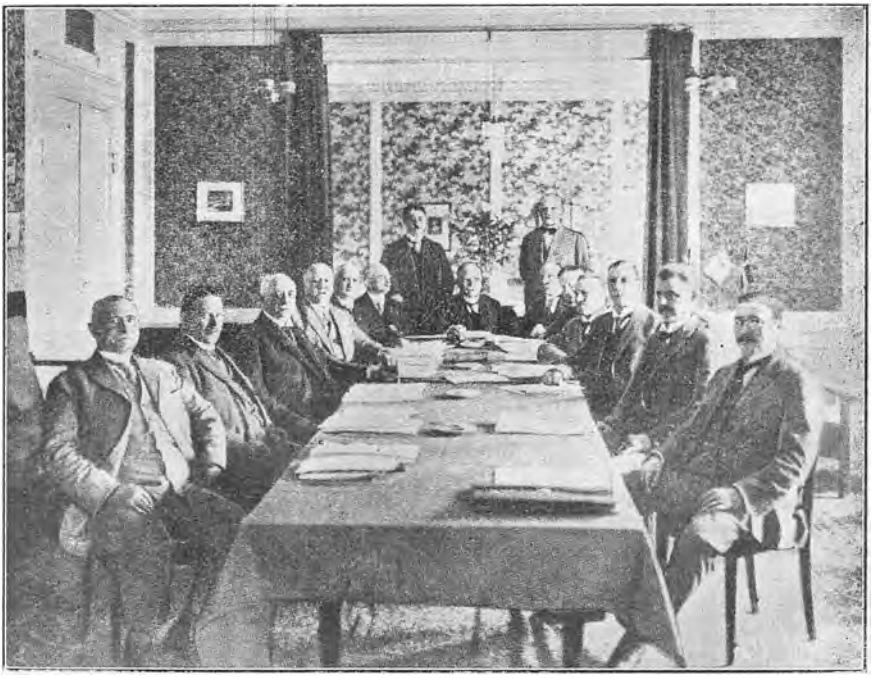

Den skandinaviske Købmands-Komité, samlet til Møde i Stockholm 1925.

Købmand *H. P. Mortensen* som Formand, medens Hr. *J. G. Schjær* paa dette Tidspunkt var Formand for »Detailhandler-Societetet«.

Samtidig begyndte der ogsaa at hæve sig Røster for at faa dannet en Landsorganisation af disse tre Hovedorganisationer, og efter at Sagen havde været behandlet paa forskellige Møder i Centralorganisationerne, lykkedes det den 8. September 1907 at faa Tanken virkeliggjort. Paa denne Dag stiftedes »*De samvirkende Detailhandlerforeninger i Danmark*«, og Købmand *Wilkens Hjort*, Nyborg, blev Landsorganisationens første Formand. Bevægelsen omfattede da ialt 82 Lokalforeninger over hele Landet.

Landsorganisationen virkede dog ikke helt tilfredsstillende, og de

følgende Aar er paa adskillige Omraader præget af indre Uro og Stridigheder, som det dog omsider lykkedes at faa udjævnet, og i de senere Aar har »De samvirkende« udrettet et stort og godt Arbejde for Standen, ligesom denne Organisation ogsaa har kunnet glæde sig ved en jævn og støt Fremgang, saaledes at den nu staar som Landets største Handelsorganisation, fortræffeligt ledet af Hr. *J. G. Schjær*, som i mere end et kvart Aarhundrede har været knyttet til denne Bevægelse.

I August 1913 blev det paa Aarsmødet i Jyderup vedtaget at ændre »Detailhandler-Societetet«s Navn til »Centralorganisationen af Detailhandlerforeninger paa Øerne Øst for Storebælt« og i 1923 blev de københavnske Foreninger udskilt fra Centralorganisationen Øst for Storebælt, idet der dannedes en særlig Centralorganisation for København med Købmand *Georg Hansen* som Formand. Samtidig besluttedes det at ændre Navnet til »*De samvirkende Købmandsforeninger i Danmark*«.

Denne Hovedorganisation tæller i Øjeblikket ialt 124 Foreninger, nemlig:

14 under C. O. for København.
36 under C. O. Øst for Storebælt.
16 under C. O. for Fyns Stift.
58 under C. O. for Jylland.

I det foranstaaende er givet en Oversigt over de store Hovedorganisationer, indenfor hvis Rækker alle Kategorier af Handlende er repræsenteret. For Hovedstadens Vedkommende gælder det tillige, at de fleste derværende Brancheforeninger staar tilsluttet enten »De københavnske Handelsforeningers Fællesrepræsentation« eller »De samvirkende Købmandsforeningers Centralorganisation for København«, og i Provinsen omfatter baade Handelsstandsforeningerne og Købmandsforeningerne som Regel Handlende af forskellige Brancher. Enkelte Steder har Handelsstandsforeningerne ogsaa særlige Afdelinger for Kolonial- eller Manufakturfaget.

Men foruden de allerede nævnte Hovedorganisationer findes der ogsaa indenfor forskellige Brancher en Række Sammenslutninger, hvis Virksomhed omfatter hele Landet. Af disse er den betydeligste

DANSK TEXTIL-UNION.

Som allerede anført under Afsnittet om de gamle Handelsforeninger, oprettedes Provinsens første Manufakturhandlerforening i Aalborg 1876,

og kort efter dannedes »*Det staaende Udvalg for Jyllands Manufakturhandlere*«, som senere udvidedes til ogsaa at omfatte Øernes Købstæder, og nu har Navnet »*Dansk Provins-Manufakturhandlerforening*«. Københavns Manufakturhandlerforeniang blev stiftet allerede 1862, da Lauget ophævedes, og desuden er der senere oprettet Foreninger af Herreekviperingshandlere og af Garn- og Trikotagehandlere, saavel i København som i Provinsen.

Paa De danske Købstæders Manufakturhandlerforenings Generalforsamling i Fredericia i Aaret 1913 fremsatte Hr. *Niels Hansen*, Randers, første Gang Tanken om at danne en Fællesrepræsentation for hele Landet af Foreninger indenfor Detail-Textilbranchen, og denne Tanke vandt ogsaa god Tilslutning; men der gik dog et Par Aar endnu, inden man opnaaede at faa den ført ud i Livet. I 1915 blev Samlingstanken imidlertid atter aktuel derved, at baade Københavns og Provinskøbstædernes Manufakturhandlerforeninger dengang beskæftigede sig med at udarbejde Indstillinger til Regering og Rigsdag i Anledning af den forestaaende Revision af Toldloven, og det var da ganske naturligt, at man gennem et Samarbejde søgte at naa til en Fællesudtalelse fra hele den danske Detail-Textilhandlerstand.

Et saadant Samarbejde kom ogsaa i Stand, og dermed var Begyndelsen gjort til Dannelsen af en blivende Sammenslutning mellem de forskellige Organisationer indenfor Faget. Den 28. September 1915 blev »*Dansk Textil-Union*« stiftet paa et Møde i København. Dens Formaal er at hævde, beskytte og fremme Danmarks Textil-Detailhandlendes Interesser og Rettigheder, og som Medlemmer kan optages enhver selvstændig Forening, hvis Formaal er at varetage Textil-Detaillist-Principalers Interesser.

»Dansk Textil-Union«s første Formand var Grosserer *O. Ringberg*, København. Han afløstes i 1918 af Manufakturhandler *Fr. Lauritzen*, Slagelse, og den nuværende Formand er Manufakturhandler *E. Carstensen*, København.

»Dansk Textil-Union« omfatter i Øjeblikket følgende 7 Foreninger, som tilsammen repræsenterer ca. 2850 Medlemmer over hele Landet:

Manufakturhandlerforeningen i København,
Dansk Provins Manufakturhandlerforening,
Foreningen af Herreekviperingshandlende i Danmark,
Danmarks Garn- og Trikotagehandlerforening,
Københavns Trikotagehandlerforening,
Frederiksberg Manufakturhandlerforening og
Københavns Herreekviperingshandlerforening.

En anden betydelig Landsorganisation indenfor Detailhandelen er

TOBAKSHANDLERFORBUNDET I DANMARK,

der er stiftet den 16. Maj 1915, og som er Hovedorganisation for lokale Cigar- og Tobakshandlerforeninger i 74 Byer.

Forbundet har til Opgave:

a) Gennem Sammenslutning af samtlige Cigar- og Tobakshandlere i Danmark at faa et enigt Samarbejde til Bevaring og Udvikling af Standens fælles økonomiske Interesser.

b) Ved Underhandlinger med Fabrikanter og Grossister at søge gennemført ensartede Detailpriser over hele Landet, samt

c) at bekæmpe illoyal Konkurrence.

Tobakshandlerforbundet optager i sine Afdelinger enhver Butikshandlende, hvis Hovedomsætning er Tobaksvarer, og i Hovedorganisationen optages enhver Cigar- og Tobakshandlerforening i Danmark, naar deres Love ikke er i Modstrid med Forbundets Love. Lokalforeninger dannes i Købstæder og Stationsbyer, naar Medlemsantallet er 5. Er der under 5 Medlemmer, har disse Tilknytning til den nærmest liggende By.

Denne Organisation ledes af en Bestyrelse paa 8 Medlemmer, og de løbende Forretninger varetages af et Forretningsudvalg paa 3 Medlemmer. Tobakshandlerforbundet repræsenterer for Tiden ca. 1500 Medlemmer, og dets nuværende Formand og Forretningsfører er Cigarhandler *Gustav Christensen*, Holmbladsgade 50, København, hvor Forbundet ogsaa har Kontor.

Endvidere skal nævnes, at ogsaa *Fiskehandlerne* staar sammensluttede i en stor og kraftig »*Landsorganisation af Danmarks Detail-Fiskehandlere*«, der har Afdelinger i 26 Byer og tæller ialt 1061 Medlemmer. Dens Formand er Fiskehandler *L. Elikofer*, Aarhus.

Ligeledes har *Isenkrambranchen* i Forening med *Glas og Porcellænshandlerne* en Sammenslutning for hele Landet under et Centraludvalg, der varetager de løbende Forretninger og som har Administrationskontor i København. Formand for Centraludvalget er Isenkræmmer *Brandt*, Nykøbing Mors.

Skotøjshandlerne har en stor Landsorganisation med Centralforeninger i Jylland, paa Fyn og paa Sjælland og Lolland-Falster.

Manufakturhandlerne uden for Købstæderne har deres egen Organisation, der er stiftet 1919 og som tæller 440 Medlemmer.

Blomsterhandlerne har ogsaa deres egen Landsorganisation med 323 Medlemmer; *Konfekturehandlerne* har ligeledes en Sammenslutning for hele Landet, og saaledes kan fortsat nævnes en Række forskellige Brancheforeninger, som har til Formaal at varetage Interesserne hver for

sit Fag; men det vil føre for vidt her at opremse dem alle. Hertil kommer, at ogsaa de *Handelsrejsende* har flere forskellige Foreninger, mellem hvilke der ligeledes er etableret Samarbejde; samt at *Handels- og Kontormedhjælperne* staar organiserede i store Foreninger, som i de senere Aar har faaet en ikke ringe Betydning; men disse Organisationer vil senere blive mere indgaaende omtalt.

Den her givne, kortfattede Redegørelse vil formentlig ogsaa være tilstrækkelig til at bedømme den Udvikling, der paa dette Omraade er foregaaet her i Landet i Løbet af de sidste 25—30 Aar, og som er af et saadant Omfang, at ikke mange Lande kan opvise noget Sidestykke hertil.

Vil man nu nøjere undersøge, om disse mange Organisationer ogsaa har haft en Betydning, der staar i rimeligt Forhold til det Arbejde og de Udgifter, som deres Administration har ført med sig, da ligger det nær at henvise til, hvad Professor, Dr. jur. *William Scharling* i saa Henseende klart og tydeligt har givet Udtryk i sin Bog »Handels- og Toldpolitik«, der udkom i 1904—05, og hvori bl. a. ogsaa findes et interessant Afsnit om Handelsstandens Organisation, der indledes med følgende Ord:

> »Over for den Interessekamp, som gør sig gældende i Samfundslivet, er det af Vigtighed, at de forskellige, hyppigt hinanden modstaaende og modstridende Interesser faa baade Ret og Magt til at gøre sig gældende med lige Styrke. Dette vil kun kunne ske igennem en Organisation af de ensartede, sammenhørende Interesser.«

Disse Ord udtrykker i Virkeligheden Grundlaget for hele den Organisationstrang, der har gjort sig gældende paa alle Omraader indenfor Erhvervslivet. Man begyndte i de stedlige Handelsforeninger med Varetagelse af lokale Opgaver; men efterhaanden indsaa man, at det var nødvendigt at løfte i Flok, naar det drejede sig om *hele* Standens Velfærd og Tarv. Kun gennem en Sammenslutning, der havde de mange Foreninger og Medlemmer bag sig, var det muligt at opnaa den Styrke, som ogsaa giver Autoritet. Saaledes opstod Centralforeningerne, og af disse dannedes igen Hovedorganisationerne, som taler paa hele Standens Vegne i de store Spørgsmaal. Denne Udvikling anerkender Professor Scharling ogsaa i sin Bog, hvor han siger: »Handelsstandens Organisation bør bygges trinvis op fra neden; de lokale og specielle Foreninger maa gennem Delegerede samles til Provinsforeninger og disse igen paa samme Maade til et Centralorgan, dersom der skal foreligge en samlet Udtalelse fra Handelsstanden som Helhed, der kan vente at ville faa den rette Vægt overfor Administration og Lovgivningsmagt.«

Organisationsbevægelsens Fremgang maa naturligvis ogsaa ses paa

Baggrund af den rivende Udvikling, der er skeet her i Landet, og som i saa stor Udstrækning har forøget Antallet af Handlende. I Begyndelsen af Firserne fandtes i Danmark ca. 20,000 Detailhandlere, deraf alene ca. 11,000 i København, hvorimod Erhvervstællingen i 1925 udviste, at Antallet nu er vokset til 61,392, hvoraf 18,592 i Hovedstaden, 20,512 i Provinsbyerne og 22,288 i Landdistrikterne. Denne enorme Vækst forklarer ogsaa den Udvikling, Organisationslivet har at opvise i den sidste Menneskealder.

Det vilde føre alt for vidt her at komme nærmere ind paa en udførlig Omtale af, hvad Handelsorganisationerne i Danmark i Tidens Løb har udrettet, saavel i Sager af lokal Interesse for hver enkelt Forening, som i større Spørgsmaal, der angaar det fælles Virke. Paa mange forskellige Omraader har disse Foreninger øvet deres Indflydelse, og i adskillige Tilfælde har de haft Held til at sætte Præg paa Lovgivningsarbejdet og derigennem bidrage til at skabe bedre og sundere Kaar for Standens Udøvere. Ligeledes har Organisationerne i en betydelig Udstrækning søgt at [illegible] Kollegialitetsfølelsen og Samhørigheden mellem Medlemmerne indbyrdes. Man har bekæmpet al uhæderlig Konkurrence, og man har paatalt [illegible] og Slendrian af enhver Art, som kunde virke nedbry[illegible]delig for det gode, hæderlige Købmandsskab, der alle Dage [illegible] en Ære i at styrke og bevare Tillidsforholdet mellem Købmand og Kunde.

Ikke mindst har Provinsens Handelsstandsforeninger gjort et fortjenstfuldt Arbejde for at dygtiggøre Handelens Ungdom og skaffe den de bedst mulige Forudsætninger for at erhverve sig større Kundskaber til Gerningen i Handelens Tjeneste. Dette Arbejde paabegyndtes i Begyndelsen af Halvfemserne med meget beskedne Midler; men det er med stor Energi og Kærlighed til Sagen ført videre gennem Aarene, og det maa siges, at det ogsaa har baaret rig Frugt. Vort Land indtager paa Handelsskole-Undervisningens Omraade en høj Standard, og Æren herfor tilkommer i første Række Provinsens Handelsforeninger, som nu tildels opretholder og administrerer 80 af Landets 96 Handelsskoler.

Ogsaa en anden Ting bør nævnes til Belysning af Handelsorganisationernes Betydning, nemlig Bestræbelserne for at hjælpe og understøtte gamle og trængende Standsfæller. Mange af Foreningerne har i Aarenes Løb opsparet betydelige Kapitaler, som anvendes til Hjælp og Understøttelse, og der udføres herigennem en velsignelsesrig Virksomhed, som udelukkende kommer Medlemmerne til Gode, og som ogsaa i rigt Maal er blevet støttet med Gaver, Legater o. lign. I denne Forbindelse maa ogsaa nævnes, at flere af de københavnske Handelsforeninger har oprettet Stiftelser med Friboliger for gamle Medlemmer eller disses Enker.

Hvad der endvidere i høj Grad har styrket Organisationernes Be-

tydning og øget Tilgangen til dem i de senere Aar, er deres Virksomhed under Krigssituationens ekstraordinære Forhold, da Erhvervene var underkastet Ristriktioner og særlige Foranstaltninger paa alle mulige Omraader.

Denne Side af Organisationsbevægelsen er forøvrigt saa fortræffeligt blevet belyst af Direktør *Chr. H. Olesen* (De danske Spritfabriker) i et Foredrag, som han den 11. Marts 1919 holdt for sønderjyske Købmænd. Direktør Olesen udtalte da bl. a.:

»Under Krigen har den danske Offentlighed faaet at mærke, hvad velordnede Erhvervsorganisationer betyder for et Land; intet Menneske i Danmark er nu uvidende om, hvor meget Landet skylder Erhvervsorganisationernes fortrinlige Arbejde; fra at være stille Institutioner, der udelukkende virkede for Medlemmernes Interesser i de enkelte foreliggende Tilfælde, gled Erhvervsorganisationerne meget hurtigt efter Krigens Udbrud over til at blive et meget betydningsfuldt Led i det store Samfundsmaskineri. Med glimrende Dygtighed lykkedes det Erhvervenes ledende Mænd at faa afsluttet fordelagtige Handelsoverenskomster med de fremmede Regeringer, hvorigennem Tilførselsforholdene tillige blev lagt praktisk tilrette; Organisationerne kom til at staa som Garanti overfor de fremmede Regeringsmyndigheder for Overenskomsternes Overholdelse, og det blev de praktisk virkende Organisationskontorer, der kom til at udføre det lobende Arbejde. Det var klogt af den danske Regering i dette Spørgsmaal at give Erhvervslivets Repræsentanter saa frie Tøjler, og Resultatet blev da ogsaa dette, at Danmark under Krigens Aar vel nok blev et af de Lande, der mindst kom til at lide under vanskelige Kaar.

Det vil sent glemmes, hvad de danske Erhvervsorganisationer i disse Aar har udrettet, og det kan betragtes som givet, at den Livskraft, disse Organisationer har lagt for Dagen, vil komme Danmarks Erhverv og derigennem hele Landet til Gode i de kommende Tider, hvor det mere end nogen Sinde vil gælde om, at de enkelte Led indenfor Landets Grænser, hver paa sit Omraade opfylder deres Mission paa rette Maade.«

Endnu skal kun nævnes, at der ogsaa i de senere Aar er lagt Vægt paa et Samarbejde mellem de skandinaviske Landes Handelsorganisationer. Paa mange Omraader har det nemlig vist sig, at Opgaverne er fælles og at Interesserne falder sammen. Dette har givet Anledning til, at Handelsstanden i de nordiske Lande med Mellemrum samles skif evis i de forskellige Lande til Forhandling om de Spørgsmaal, der er fremme i Tiden. For Storhandelens Vedkommende er dette Samarbejde kommet til Udfoldelse gennem »*De skandinaviske Handelsmøder*« og »*De skandinaviske Erhvervskursus*«, og for Detailhandelens Vedkommende i »*Den skandinaviske Købmandskomité*«, der samledes første Gang i Kø-

benhavn den 23. Oktober 1910, og hvori »De samvirkende Købmandsforeninger i Danmark« er repræsenteret sammen med »Norges Kjøbmandsforening« og »Sveriges Köpmannaförbund«.

Ogsaa indenfor de bestaaende Hovedorganisationer paa Handelens Omraade har der i de seneste Aar vist sig Tendenser til et mere intimt Samarbejde i større Sager, hvor det har været af Vigtighed at *hele* Standen staar samlet i fælles Optræden.

Der har med visse Mellemrum hævet sig Røster for at faa etableret et saadant nøjere og varigt Samarbejde mellem alle de Hovedorganisationer, der repræsenterer Butikshandelen i Danmark ved Dannelsen af et Fællesraad, som paa hele Standens Vegne kunde gøre Indstillinger i alle de store og vigtige Spørgsmaal, hvor Hovedinteresserne falder sammen, og selv om denne Tanke fra visse Sider synes at møde nogen Modstand, kan der dog næppe være Tvivl om, at en saadan Samvirken en Gang vil komme til Fuldbyrdelse, uden at de bestaaende Hovedorganisationer dog derfor behøver at give Slip paa deres Selvstændighed.

DE KØBENHAVNSKE HANDELSFORENINGERS FÆLLESREPRÆSENTATION

Af *C. N. Espersen.*

Fredag den 14. November 1890 samledes Formændene for 14 københavnske Handelsforeninger hos Grosserer *Eskild Salomon* for at drøfte Betimeligheden af fælles Samarbejde for Handelsstandens Interesser og fælles Optræden overfor Autoriteter og Myndigheder. Følgende Foreninger var repræsenterede: *Blomsterhandlerforeningen, Cigarhandlerforeningen af 1885, Frederiksberg Handelsforening, Forstædernes Manufakturhandlerforening, Københavns Glas- og Porcelænshandlerforening, Handelsforeningen af 5. Juni 1864, Høkerforeningen, Isenkræmmerforeningen i København, Korn- og Melhandlerforeningen, Københavns Læderhandlerforening, Københavns Manufakturhandlerforening, Dansk Papirhandlerforening, Urtekræmmerforeningen* og *Vesterbros Handelsforening.*

Efter en indgaaende Forhandling vedtog man straks at nedsætte »Det staaende Udvalg for de københavnske Handelsforeninger« og hertil valgtes Grosserer *Eskild Salomon* (Formand), *G. M. Grunth* (Næstformand) og *N. E. Hellfach* (Sekretær og Kasserer).

10 Dage senere, den 24. November, holdt dette Udvalg sit første Møde i Wittmacks Lokale, hvor man drøftede Spørgsmaal som: Næringsloven, Lærlingeloven og Toldloven.

Angaaende denne sidste, vedtog man, at hver af de under Udvalget staaende Foreninger skulde udarbejde en Betænkning, der da, samlet med de øvrige, skulde indgives til Folketingets Toldudvalg.

Tirsdag den 24. Februar 1891 fastslog man Vedtægter for Udvalget, samtidig med, at Hr. *P. Bjørnback* valgtes til Næstformand i Stedet for Hr. *G. M. Grunth.*

Aarsagen til, at man straks tog saa energisk fat paa Arbejdet, kunde søges i den Omstændighed, at Lovgivningsmagten ved Nedsættelse af Kommissioner — blandt andet af Næringslovskommissionen — ikke tog Hensyn til Detailhandlerstanden. Man fremsatte Forslag til Lærlingelov ,til Toldlov, til Helligdagslov o. s. v. uden at tage nogen af Standens ledende Mænd med paa Raad.

Paa Moderne kritiserede Medlemmerne dette Forhold og fandt, at det vidnede om Mangel paa Energi og navnlig Organisation. Man saa endvidere, at Haandværkerne i Modsætning til Handelsstanden, ved Sammenhold og Hovedorganisation havde erobret sig en vis Position, saaledes at Regeringen, i hvert Fald i Toldlovsforslaget, havde taget Hensyn til deres Ønsker.

Eskild Salomon.

De samme Arbejdsvilkaar ønskede man for Handelsstanden. Detailhandlerne maatte vaagne til Kamp for Eksistensen, og ikke alene gennem deres Foreninger og Bestyrelser, men ogsaa ved Forstaaelse af Sammenholdets Betydning vise, at ogsaa de havde et Ord at sige, naar det gjaldt for dem vigtige Interesser.

Og man afholdt i Aaret 1891 en Række Møder. Man udarbejdede og indgav til Ministeriet en Betænkning angaaende Lærlingeloven, man indsendte til et Landstingsudvalg et Forslag til Lov om Straf for Brugen af urigtige Varebetegnelser, man diskuterede Helligdagsloven og dens mange Bestemmelser, bl. a. Tilladelsen til Udsalg i Haver o. s. v., og man drøftede den 5. Maj — paa Foranledning af Formanden for Cigar- og Tobakshandlerforeningen — Betimeligheden af, at der virkedes hen til, at Ugelønnen paa Værksteder og Fabriker udbetaltes om Fredagen i Stedet for om Lørdagen, for at Arbejderne — efter at den ny Helligdagsanordning var traadt i Kraft — i rette Tid kunde forsyne sig med Varer.

Diskussionen herom medførte, at Kravet rejstes i samtlige Aviser.

Ogsaa i 1892 fortsættes Arbejdet med ufortrøden Energi. Der afholdes en Række Møder om en Række Sager; man glemmer ikke den

26. Maj at sende Deputation til Majestæterne Kong Christian den Niendes og Dronning Louises Guldbryllup.

Og i November, 2 Aar efter Nedsættelsen af »Det staaende Udvalg for de københavnske Handelsforeninger«, vedtager disse Foreningers Formænd at forandre det hidtil førte Navn til »*Københavns Handelsforeningers Fællesrepræsentation*«, samtidig med at man enedes om Vedtægter og Forretningsorden.

Til Formand valgtes Grosserer *Eskild Salomon* (Indehaver af Firmaet J. A. Berendt & Co.), som beklædte denne Stilling til 1897.

Aaret efter — 1893 — valgte man ham endvidere til Medlem af Borgerrepræsentationen, hvor han havde Sæde til 1909.

I 1893 fremkom der Rygter om, at det paatænktes at danne en saakaldt »Store« i København i Lighed med de engelske. Gehejmekonferentsraad *Tietgen* havde i en Festtale i Urtekræmmerforeningen hentydet hertil. Nogle Artikler i »Dannebrog« belyste Sagen yderligere, og der var Tale om, at Grosserer *Fr. Vett* skulde være administrerende Direktør.

Dette Rygte foraarsagede et mægtigt Røre i alle Handelskredse. Der afholdtes en Række Protest- og Forhandlingsmøder. Man søgte at forhindre Leverandører i Ind- og Udland i at levere Varer til »Storen«. Man enedes om ikke at tage nogen Medhjælper i sin Tjeneste, som havde taget Ansættelse ved »Storen«, før 2 Aar efter at han havde forladt sin Stilling derved.

Bøden for Brud paa denne Overenskomst var 1000 Kroner.

Man udsendte Cirkulærer til Underskrift til Leverandører, Agenter og Medlemmer. Og man fik Pressen med sig. Hele Landet over blev »Storen« bekriget, indtil Indbyderne til Starten af den paa en Generalforsamling skrinlagde Tanken.

Højesteretsadvokat *Nelleman* holdt iøvrigt i »Berlingske Tidende« Begravelsestalen, ved hvilken Lejlighed han fremsatte flere Angreb paa Fællesrepræsentationens ledende Mænd.

I det følgende Aar arbejder man atter med Næringsloven, Søn- og Helligdagsloven. Loven om uriglig Varebetegnelse, indtil Aktieselskabet »Frejr« i 1895 meddeler, at det vil drive Handel i alle Brancher.

Saa gaar det atter løs med Afholdelse af Møder. Man vedtager at indsende et Andragende til Indenrigsministeriet om Ændring af Næringsloven, saaledes at Aktieselskaber forhindres i at drive Detailhandel. Man foreslog at boycotte Læger, Sagførere og alle. der handlede hos »Frejr«, saavel som Selskabets Leverandører, og man drøftede Betimeligheden af Dannelsen af en »Anti-Stores-Forening«.

Resultatet af »Fællesrepræsentationen«s Arbejde er vel kendt. »Frejr« fik aldrig den Betydning, man havde tiltænkt dette Selskab.

— — —

I 1897 valgtes Urtekræmmer *Chr. A. Munck* til Formand for »De københavnske Handelsforeningers Fællesrepræsentation«, hvilket Hverv han med Interesse og Energi røgtede til sin Død i 1911.

Arbejdet for at forbedre Detailhandlerstandens Kaar fortsattes som hidtil. Man rejste bl. a. en Kamp imod Oprettelse af Filialforretninger, man beskæftigede sig med Telefonsagen, man bekrigede »Dansk Vare- og Rabat-Kompagni« og udsendte i samme Anledning følgende Resolution:

»I fuld Erkendelse af de usunde Forhold, der gennem det saakaldte Vare- og Rabatmærke-System skabes i Detailhandelen, til lige stor Skade for de Handlende som for det købende Publikum, opfordrer Handelsforeningerne alle Næringsdrivende til at afbryde enhver Forbindelse, direkte eller indirekte, med Personer eller Firmaer, der staar i Forbindelse med Vare- og Rabatmærke-Kompagnier«.

Chr. A. Munck.

Den 29. November 1900 kunde Formanden meddele, at Rabatkompagniet var ophævet med ca. 20,000 Kroners Tab.

Man beskæftigede sig herefter med Sneboldsystemet, Detailhandlernes Repræsentation i Sø- og Handelsretten, affattede Protester mod at der paalagdes Byerhvervene for store Byrder, Handelen med udenlandske Varer paa Torvene, Tilgiftsforretninger o. s. v.

Den 3. Oktober 1911 afgik — som allerede nævnt — Formanden, Hr. Chr. A. Munck, ved Døden. Han var da i Bestyrelsen for en Række Aktieselskaber, bl. a. Gosch Tændstikfabriker, Kaffesurogatfabriken »Danmark« o. s. v., samt Ridder af Dannebrog.

— — —

Derefter valgte »De københavnske Handelsforeningers Fællesrepræsentation Formanden for Isenkræmmerforeningen, Hr. *C. F. L. Galle*, til Formand. Hr. Galle, der havde været med i Fællesrepræsentationens Arbejde fra Stiftelsen og i flere Aar var Sammenslutningen en udmærket Næstformand, tog med Iver fat paa de mange Opgaver, som ventede sin Løsning. At dette ikke var Smaating, er saa let forstaaelig, idet den

mindste Sag, der har været fremme, og som paa noget Omraade har haft Berøring med Handelsstanden, er taget op til Behandling. Foruden mange andre og allerede nævnte Sager har man under Hr. Galles Formandsskab beskæftiget sig med Metersystemet, Apotekernes Detailhandel, Brændevinsskatten og Afgift af Handel med stærke Drikke, Kommunens Kokssalg, Helligdagsloven, Margarineloven, Lærlingeloven, Filialbutiker, Bogføringsloven, Lov mod illoyal Konkurrence, Handelsskolerne, Automatsalget, 8-Lukningen, Brugsforeningerne, Dansk Arbejde, Bankforholdene, Politivedtægten, Sundhedsvedtægten, Stats- og Kommunetjenestemænds Indgriben i Handelsvirksomheden, Porcelæn i Smørbutiker, 7-Lukning, Lukketiden Juleaften, Bureau for gratis Ferierejser, Aktieloven, Auktionsuvæsenet, Mærkning af udenlandske Varer, Cigaretskatten, Handelen paa Banegaardene, Sporvognskonflikten og Handelsstanden, Salg til Jernhandlere, Loven om Kommission, Handelsagentur og Handelsrejsende, Afholdsfolkenes og Studenternes Rabatforening, Reklamering med »Onsdagssalg«, »Statussalg« o. lign., Landsforbud mod Tilvirkning af og Handel med stærke Drikke, Rabat paa Maal og Lodder fra Justervæsenet, Salg og Opbevaring af Sprængstoffer, Arbejdet i Fængslerne, Tobakstrusten, Krigskreditkassen, Prisreguleringskommissionen, Fremmede Landes Undersaatters Adgang til at løse Borgerskab, Varemotorvognes Beskatning, Mejeriernes Søndagslukning, Ulykkesforsikringsloven o. s. v.

C. F. L. Galle.

— — —

Til dette betydelige Arbejde kom saa den vanskelige Afvikling af de meget ekstraordinære Tilstande, som Verdenskrigen havde skabt. Den tog sin Begyndelse under Hr. Galles Formandsskab og strakte sig langt hen i Efterfølgerens Funktionstid. Hertil kom politiske Rørelser, der var lidt vanskelige at holde ude, især da Erhvervspartiets Repræsentant, Hr. *Laur. Jensen*, ved et stort Arbejde i Folketinget havde skaffet 5 Millioner Kroner til det betrængte Erhvervsliv. Særlig de mindre Handlende havde lidt meget og var derfor meget taknemmelige for den betydelige Hjælp, og Taknemmeligheden rettedes ganske naturligt mod

dette Partis ledende Mand. Dette gav Stødet til, at Fællesrepræsentationens Love skulde laves om, og særlig Valg-Paragrafferne, saaledes at Formanden herefter skulde vælges af hele Delegeretmødet i Stedet for som hidtil af Bestyrelsen.

Disse nye Bevægelser passede ikke den gamle, myndige Hr. Galle, som derfor den 15. Juli 1918 nedlagde sit Mandat som Formand, men han lovede at fungere til den nye Formand var valgt. Hr. Galle fejredes ved en meget stemningsfuld Festmiddag den 14. Oktober 1918 paa den kgl. Skydebane, og han udtalte mange Gange senere, at denne Fest hørte til et af hans kæreste Minder. Han var en meget skattet Formand, var Dommer i Sø- og Handelsretten, Ridder af Dannebrog og Dannebrogsmand.

C. V. Bunch.

Den 9. Septembr 1918 fandt Valget af den nye Formand Sted. Med stor Majoritet valgtes Høkerforeningens Formand, Hr. *C. V. Bunch* til Fællesrepræsentationens Formand, en Plads han beklæder den Dag i Dag i Forbindelse med en Mængde andre Tillidshverv, hvoraf blot her skal anføres, at han er Medlem af Landstinget, Dommer i Sø- og Handelsretten, Medlem af Hovedbestyrelsen for »Arbejdsgivernes Ulykkesforsikring«, for den kommunale Vælgerforening m. m.

At Fællesrepræsentationen er gaaet stærkt frem i Antal og Myndighed og nu er langt den største Sammenslutning indenfor Handelen i København skal her blot anføres. At opremse de mange, mere eller mindre betydende Sager ligefra Ophævelsen af Krigs-Restriktionerne til vore Dage, vilde fylde Bøger og mere Plads end her kan afses.

Hr. Bunch, der er Ridder af Dannebrog og Dannebrogsmand, deler gerne Æren for det store Arbejde med sin udmærkede Bestyrelse og dens Forretningsudvalg, dygtigt bistaaet af Fællesrepræsentationens juridiske Konsulent, Hr. Overretssagfører *O. K. Magnussen*, og Sekretæren, Hr. Redaktør *P. R. Runeklint*, R. af D.

»De københavnske Handelsforeningers Fællesrepræsentation« omfatter nu 30 Handelsforeninger og som allerede antydet, er det Arbejde, som Fællesrepræsentationen under Hr. Landstingsmand C. V. Bunchs Ledelse i de sidste 8 Aar har udført, af et saadant Omfang, at en Gen-

givelse heraf er umulig. Sagerne er mangeartede og deres Løsning i de fleste Tilfælde af indgribende Betydning for Handelsstanden.

Paa Mødeaftener — som paa det aarlige Delegeretmøde — naar Formanden aflægger sin Beretning om Organisationens Virksomhed, har det ofte vist sig, at man i Løbet af en Maaneds Tid har beskæftiget sig med over et halvt Hundrede forskelligartede Spørgsmaal. Dog bør det fremhæves, at Næringslovens Revision og Næringslovkommissionens Sammensætning — af hvilken Formanden er et fremtrædende Medlem — har givet Anledning til lange Undersøgelser og Diskussioner. Endvidere har

Overretssagfører O. K. Magnussen.

Redaktør P. R. Runeklint.

saadanne vigtige Sager som Ændringer af Margarineloven, Lærlingeloven, Beværterloven, Toldloven lagt Beslag paa megen Tid og stort Arbejde, ligesom Omløberi, Gadehandel, Justervæsen og Monopolspørgsmaal, Fabriksudsalg, ulovlig Tilgift osv. har givet Anledning til idelige Skrivelser til og Besøg hos Autoriteter og Myndigheder.

Det er derfor en Lykke for denne Hovedorganisation, at Formandens Iver, Interesse og Arbejdsintensitet er ukuelig, ligesom det er forstaaeligt, at Bestyrelsen — Formændene for samtlige 30 Foreninger — Gang paa Gang af Taknemmelighed hylder ham for hans store Flid og Energi, hans Autoritet og Anseelse.

Kort sagt: De københavnske Handelsforeninger staar i Kampen for Byens Næringsliv udrustet som ingensinde tidligere, takket være Forstaaelsen af, at Enighed gør stærk.

Fællesrepræsentationens Hovedbestyrelse.

Hovedbestyrelsen i »De københavnske Handelsforeningers Fællesrepræsentation« dannes af Formændene for de tilsluttede Foreninger.

De løbende Forretninger varetages af et Forretningsudvalg, bestaaende af følgende Medlemmer:

Forretningsudvalget:

Formand:

Landstingsmand, Grosserer *C. V. Bunch*, R. af Dbg., Dbm., Formand for Høkerforeningen.

Næstformand:

Isenkræmmer *Knud Harild*, Hellerup, Formand for Isenkræmmerforeningen.

Kasserer:

Glas- og Porcelænshandler *S. G. Kjersgaard*, R. af Dbg., Formand for Glas- og Porcelænshandlerforeningen.

Købmand *Fritz Paustian*, R. af Dbg., Formand for Urtekræmmerforeningen.

Direktør *Ludv. Povlsen*, Formand for Ostehandlerforeningen og for Smør- og Margarinehandlerforeningen.

Sekretær:

Redaktør *P. R. Runeklint*, R. af Dbg.

Fællesrepræsentationens juridiske Konsulent er Overretssagfører *O. K. Magnussen*, Jarmersgade 2.

Til Fællesrepræsentationen slutter sig følgende Handelsforeninger:

CIGAR- OG TOBAKSHANDLERFORENINGEN AF 1885.

Stiftet den 19. August 1885. — Medlemstal: 554 aktive og 40 passive.

Foreningens Formaal er a) at værne Standens Interesser paa alle Omraader, at sikre Medlemmerne ved særlige Begunstigelser og mod al utilbørlig Konkurrence, samt b) at udvikle og bevare et godt kollegialt Forhold, at yde Hjælp til Medlemmer, der ved Alder og Svaghed er kommen i uforskyldt Trang.

Som Medlem kan optages enhver uberygtet Person, hvis Hovedforretning er Butikshandel med Cigarer og Tobakker, hvilket skal godtgøres overfor Bestyrelsen. *Kontingent* 5 Kr. Kvartalet.

Foreningen har et *Understøttelsesfond* paa 51,000 Kr., hvoraf Understøttelse udredes, og endvidere bortgives hvert Aar paa Foreningens Stiftelsesdag 5 Legater à 100 Kr. Som *Laanefond* disponeres over 5000 Kr. I sidste Regnskabsaar udbetalt Understøtelser til et Beløb af 2190 Kr. *Samlet Formue* ifl. sidste Regnskabsaar 65,313 Kr. 77 Øre.

Bestyrelsesmøde afholdes regelmæssigt hver Maaned og Medlemsmøder hvert Kvartal, som oftest i Haandværkerforeningens Lokaler.

Æresmedlemmer: E. F. Frederiksen, Lykkesborg Allé 38; *Axel Enna,* Overgaden n. V. 41, *H. Hingsberg,* Borgergade 9 og *L. Chr. Nielsen,* Bentzonsvej 35. Førstnævnte har været Formand i 23 Aar (1893—1917), De tre sidstnævnte er Medstiftere af Foreningen og har været Medlemmer uafbrudt siden dens Stiftelse.

Bestyrelsen: Chr. G. Christensen, Sdr. Boulevard 43 (Formand), *Fr. Lauritzen,* Fiolstræde 5 (Næstformand), *Jens Petersen,* Falkonerallé 32 (Kasserer), *M. Toft,* Bergthorasgade 12 (Sekretær), samt *C. C. Andersen,* Islands Brygge 29, *Carl Hansen,* Østerbrogade 142, *H. Rose,* Vesterbrogade 186, *Herman Hansen,* Enghavevej 61, *R. Rasmussen,* Tagensvej 23 og *Chr. Larsen,* Landemærket 16.

Formand:
Chr. G. Christensen.

Formanden, Chr. C. Christensen (f. den 3. Juni 1881) er uddannet hos Købmand F. Bornholm, Helsingør og senere i den grafiske Branche. Etableret den 15. Juni 1909. Næstformand i »Tobakshandlerforbundet i Danmark« og Redaktør af »*Tobakshandlerbladet*«, der ejes og udgives af Foreningen og udgaar som 16-sidigt Maanedsblad over hele Landet (23. Aargang).

Foreningens juridiske Konsulent: Overretssagfører O. K. Magnussen, Jarmersgade 2. Kontortid Torsdag Kl. 12—1.

Formandens Adresse: Sdr. Boulevard 43, København B. Tlf. Vester 1776.

Foreningen er tillige tilsluttet Tobakshandlerforbundet i Danmark.

DANSK BLOMSTERHANDLERFORENING
(Landsforening).

Stiftet den 12. Nov. 1900. — Medlemstal: I København 213, i Provinsen 110.

Foreningens Formaal er gennem en almindelig Sammenslutning af Landets Blomsterhandlere at virke hen til: at hæve Standens Anseelse, at skabe og udvikle Sammenhold og Kollegialitetsfølelse blandt Medlemmerne og at fremme Standens forskellige Interesser. Som ordinært Medlem optages enhver Blomsterhandler, der som Hovederhverv driver Butikshandel med Blomster og Planter i saavel forarbejdet som uforandret Stand. Endvidere optages Gartnere, der ved Siden af deres Gartneri driver Detailsalg; men kun for saa vidt de virkelig overholder de almindelige Detailpriser, og at de foruden Potteplanter og Blomster sælger Kranse, Buketter etc. For at opnaa Stemmeret maa man have været Medlem i 3 Maaneder.

Formand:
Børge Hilmer.

Landsforeningen »Dansk Blomsterhandlerforening« er delt i 4 Kredse.

1. Kreds omfatter Sjælland, Lolland-Falster, Møen og Bornholm.

2. Kreds: Fyen, Langeland og omliggende Øer.

3. Kreds: Jylland, der igen kan deles i flere Underafdelinger efter Amter eller Stifter,
4. Kreds: De sønderjyske Landsdele,

1. Kreds er til enhver Tid Foreningens Hovedkreds, og dens Formand Landsforeningens Formand. Generalforsamling afholdes hvert Aar i første Halvdel af November Maaned.

Foreningen har et *Understøttelsesfond,* oprettet 1900. Kapital ifølge sidste Regnskab ca. 16,000 Kr. Desuden ejer Foreningen et *Byggefond,* hvis Kapital udgør ca. 12,000 Kr. Foreningen ejer og udgiver *»Blomsterhandlerbladet«,* der redigeres af Formanden og udgaar hver Maaned til samtlige Medlemmer.

Bestyrelsen: Børge Hilmer, Vesterbrogade 11 (Formand og Sekretær), *A. Andersen* (Næstformand), *P. Andersen* (Kasserer), samt *S. Abrahamson, P. Andresen, Chr. Hansen* og *Hjalmar Andersen.*

Formanden, Børge Hilmer (f. 20. September 1879), er uddannet paa Vilvorde, Rosenborg og i Botanisk Have. Fra 1894—1899 paa Vibygaard, fra 1899—1904 i England, deraf de sidste 3 Aar som Dekoratør hos Hs. Maj. Kong Edward. Etableret som Blomsterhandler 1905. Tillige Formand for »Foreningen for Ekspreslevering af Blomster i Danmark«. Se under »Andre Foreninger«.

Formandens Adresse: Vesterbrogade 11, København B. Tlf.: C. 10,651.

Formand:
Fabrikant C. Landschultz.

DANSK KLAVERFABRIKANT- OG FORHANDLERFORENING

Stiftet den 15. Juni 1916. — Medlemstal: 58.

Bestyrelsen: Pianofabrikant *C. Landschultz* (Formand), Pianohandler *Rasmus Madsen* (Næstformand), Grosserer *Th. Gravengaard* (Kasserer og Sekretær), samt Pianofabrikant *H. P. Petersen* og Pianohandler *H. Mortensen.*

Formanden, Pianofabrikant *C. Landschultz* (f. den 9. Marts 1866), er uddannet hos Conrad Krause, Berlin og etableret 1895.

Foreningen afholder Mødeaften hver Maaned.

Formandens Adresse: Frederiksborggade 1, København K. Telefon: C. 13,701.

DANSK PAPIRHANDLERFORENING

Stiftet den 14. Juni 1888. — Medlemstal: 192.

Foreningens Formaal er: a) at værne om Medlemmernes Faginteresser, — ved jævnlige Møder at forhandle Emner, der har speciel Interesse — paa forskellige Omraader at søge saadanne Reformer fremmede, der kan have Betydning for Standen i Almindelighed, og — ved selskabelige Sammenkomster at fremme et godt kollegialt Forhold; b) at øge den til Understøttelsesfondet henlagte Kapitalformue og forvalte samme i Henhold til de for Fondet gældende Vedtægter.

Som Medlem af Foreningen kan optages enhver uberygtet Mand eller Kvinde, der her i Landet driver Papirforretning, enten som Detaillist, Grossist

eller Fabrikant, og som ikke rettelig nærmere henhører under andre Organisationer, samt rabatberettigede Boghandlere, som tillige driver Papirhandel.

Kontingentet er for København og Frederiksberg 6 Kr. Kvartalet. Udenbyes Medlemmer betaler 10 Kr. aarlig.

Ordinær *Generalforsamling* afholdtes hvert Aar i April Maaned.

Foreningen har nedsat et Udvalg for Overholdelsen af Papirordningen af 1. September 1894, bestaaende af 3 Medlemmer *(Papirordnings-Udvalget).*

Formand:
Grosserer Karl Engelsen.

Endvidere har Foreningen nedsat et 5 Mands Udvalg for *Akkorders og Prolongationers Prøvelse* og et 5 Mands *Voldgifts- og Bedømmelses-Udvalg,* der har til Opgave efter Begæring at undersøge Tvistigheder, som i Papirhandelen maatte opstaa mellem Sælger og Køber angaaende Papirs Kvalitet og dermed beslægtede Spørgsmaal, samt at afgive fagmæssigt Skøn med Hensyn til Papirs Kvalitet og øvrige Egenskaber samt dermed beslægtede Spørgsmaal.

Foreningen ejer et *Understøttelsesfond,* oprettet den 14. Juni 1898. Det administreres af et Udvalg paa 5 Medlemmer og har ifølge sidste Aars Regnskab en Kapital paa 160,000 Kr. I 1925 er udbetalt Understøttelser til et Beløb af 5600 Kr.

Bestyrelsen: Grosserer *Karl Engelsen* (Formand), Direktør *L. Wirenfeldt* (Næstformand og Kasserer), Direktør *V. Mygind* (Sekretær), Direktør *P. Riis-Sørensen,* Papirhandler *Charles Hindborg,* Vejle, og Papirhandler *Jens Skyum,* Odense.

Formanden, Grosserer *Karl Engelsen* (f. den 6. December 1872), er uddannet hos Firmaet Engelsen & Schrøder samt hos Papirfirmaer og Papirfabriker her i Landet og i Østrig. Indtraadte i September 1897 i Firmaet Engelsen & Schrøder (grundlagt 5. April 1864). Formand i Bestyrelsen for Aktieselskabet Adolph Holst, Aalborg, Medlem af Forretningsudvalget og Laaneudvalget i Selskabet »Borgervennen af 1788«.

Formand og Kasserer:
Fabrikant Oluf Pedersen.

Formandens Adresse: Frederiksberggade 15, København B. Telefon: C. 3305.

DANSK PIANOHANDLER-FORENING

Stiftet den 8. Juni 1915. — Medlemsantal: 85.

Bestyrelsen: Pianofabrikant *Oluf Pedersen* (Formand og Kasserer), Købmand *M. W. Nathansen* (Næstformand), Pianofabrikant *Sophus Hornung* (Sekretær) og Fabrikant *Joh. Nicolaisen.*

Formanden, Pianofabrikant *Oluf Pedersen* (f. d. 1. Juni 1876) er uddannet i København og etableret 1906, tillige Formand for Understøttelsesforenin-

gen ved Livgardens Musikkorps og Formand for Enkepensionskassen for Livgardens Officiantklasser.

Formandens Adresse: Vodroffvej 56, København V. Tlf.: Nora 1218.

DE SAMVIRKENDE KULHANDLERFORENINGER FOR KØBENHAVN OG OMEGN

Medlemstal: ca. 1100.

Foreningens Formaal er: a) at samle alle Kulhandlere under en fælles Hovedledelse med Underafdelinger i enhver Bydel. b) ved ethvert passende og lovligt Middel at fremme og beskytte Medlemmernes og Standens Handelsinteresser og Rettigheder. c) ved Møder og Sammenkomster at søge at knytte Medlemmerne nærmere sammen til Gavn for et bedre Samarbejde. d) ved indbyrdes Overenskomst og Forhandling med Importører og Gasværker at opnaa bedre Handelsbetingelser, saavel for Medlemmerne som for det købende Publikum.

Hovedbestyrelsens Formand: Grosserer Niels Hansen.

Enhver selvstændig Handlende, der har Borgerskab og handler med Kul eller Koks, kan blive optaget som Medlem. Ved Handlende forstaaes Detailhandlere med aaben Bod, der selv udmaaler Kul eller Koks, og Grosserere. Kun saadanne Handlende kan optages, og kun mod Forevisning af deres originale Borgerbrev. Medlemmerne er forpligtet til ved Afhentning af Kul eller Koks hos Importørerne kun at benytte Foreningens Rekvisitionssedler, og disse maa ikke overlades andre Medlemmer eller andre Handlende, som ikke er Medlemmer, til Brug. Har et Medlem Forretning i 2 Kommuner, skal han være Medlem i begge de respektive Afdelinger. Har et Medlem baade Butik og Plads i samme Kommune, skal han være Medlem i den Afdeling, hvor Butikken er beliggende.

Kontingentet er 3 Kr. Kvartalet. I Indskud betales 6 Kr.

Hovedgeneralforsamling afholdes hvert Aar i sidste Halvdel af April Maaned.

Hver Lokalforening vælger sin Bestyrelse og vælger deraf et Medlem, foruden Formanden, til Hovedbestyrelsen.

De samvirkende Kulhandlerforeninger for København og Omegn omfatter følgende Lokalforeninger:

St. Pauls-Afdeling: Formand: *R. Rasmussen,* Fredericiagade 47.
Indre By: Formand: *O. Hansen,* Nansensgade 25.
Østerbro: Formand: *F. Olsen,* Ryesgade 122.
Sundby: Formand: *F. Petersen,* Hallandsgade 6.
Vesterbro: Formand: *H. Hansen,* Saxogade 44.
Frederiksberg: Formand: *N. B. Nielsen,* Nordre Fasanvej 161.
Nørrebro: Formand: *V. Vallentin,* Nordre Fasanvej 241.
Christianshavn: Formand: *M. C. Klint,* Egilsgade 44.
Hellerup og Gentofte: Formand: *J. P. Petersen,* Strandvej 94.

Hovedbestyrelsens Formand er Grosserer *Niels Hansen*, St. Kongensgade 90, København K. Tlf.: C. 1058. Hovedkasserer er: *L. G. Nielsen*, Frederiksvej 25, København F.

FISKEHANDLERFORENINGEN FOR KØBENHAVN OG OMEGN

Stiftet den 20. Maj 1904. — Medlemstal: ca. 150.

Foreningens Formaal er at samle alle Detail-Fiskehandlere i København og Omegn til Varetagelse af Standens Interesser i videst mulige Omfang.

Som Medlem kan optages enhver Mand eller Kvinde, der driver Fiskehandel *en detail* fra Butik.

Kontingentet er 4 Kr. Kvartalet. Indskud 4 Kr. Ordinær Generalforsamling afholdes i April og Oktober Maaned.

Foreningen omfatter kun Butikshandlere og har siden dens Stiftelse arbejdet for gennem bunden Næring at gøre Fiskehandelen ligestillet med andre Handelserhverv, ligesom den paa mange Maader, f. Eks. ved Afholdelse af Udstillinger, Udgivelse af Fiske-Kogebøger, Oplysningsarbejde, saavel blandt Medlemmer som blandt Publikum, har gjort Propaganda for et større Forbrug af Fisk som Næringsmiddel.

Formand:
Emil Petersen.

Foreningen er Medstifter og Medlem af Landsorganisationen af Danmarks Detailfiskehandlere. Foreningen ejer et *Hjælpe- og Understøttelsesfond*, kaldet »D. H. Løhmanns Understøttelsesfond«, oprettet 1919. Kapital ifl. sidste Regnskab ca. 3000 Kr.

Æresmedlem: Carsten Petersen, Slagelsegade 18.

Bestyrelsen: Emil Petersen, H. C. Ørstedsvej 46 (Formand), *A. Andersen*, Bentzonsvej 2 (Næstformand og Kasserer), *Aage Albertsen*, Rantzausgade 23 (Sekretær), samt *J. Chr. Andersen*, Farimagsgade 70, *Hans Nielsen*, Godthaabsvej 32, *Aug Christiansen*, Saxogade 61, og *N. Nielsen*, Nansensgade 69.

Foreningens Medlemsblad er »Detail-Fiskehandlerbladet«, der tillige er Organ for Landsorganisationen af Danmarks Detailfiskehandlere.

Formanden, Emil Petersen (f. 21. Juli 1879) er uddannet i Sølvgades Fiskehus i København og etableret den 30. Oktober 1908, tillige Medlem af Hovedbestyrelsen for »Landsorganisationen af Danmarks Detailfiskehandlere« og Næstformand i Fællesudvalget for de københavnske Fiskehandlerorganisationer.

Formandens Adresse: H. C. Ørstedsvej 46, København V. Tlf.: Nora 1152.

FREDERIKSBERG HANDELSFORENING

Stiftet den 24. Oktober 1887. — Medlemstal: Aktive 132, Passive 41.

Foreningens Formaal: 1) At værne om samt at fremme fælles Handelsinteresser. 2) Ved en Understøttelseskasse at bidrage til Afhjælpning af øjeblikkelig Nød hos Medlemmerne eller Enker efter Medlemmer, samt at yde

Formand:
Købmand Hans Petersen.

en Begravelseshjælp af indtil 100 Kr. Foreningen optager som virkeligt Medlem enhver, der driver Kolonialvare- eller Materialhandel paa Frederiksberg, Indskud 2 Kr. Halvaarligt Kontingent 2 Kr. Generalforsamling afholdes hvert Aar i sidste Halvdel af November.

Foreningen ejer et *Hjælpefond*, oprettet den 16. Marts 1904, som administreres af Bestyrelsen samt 2 Medlemmer udenfor samme, for Tiden de Herrer *Fritz Meyer* og *J. N. Juhl*. Kapital ifl. sid te Regnskab 21,852 Kr. 44 Øre. Udbetalt Understøttelse sidste Aar 200 Kr.

Æresmedlemmer: Victor Hansen, Allégade 10 og *Fritz Meyer*,, Falkonerallé 31.

Bestyrelsen: Hans Petersen, H. C. Ørstedsvej 37 (Formand), *Aage Christensen*, Mariendalsvej 50 (Næstformand), *Frederik Klusmann*, Nylandsvej 42 (Kasserer), *Holger Schønherr*, Nordre Fasanvej 12 (Sekretær) og *J. C. Jensen*, Vesterbrogade 204.

Foreningen udgiver »Frederiksberg Handelsforenings Medlemsblad«, der redigeres af Formanden og udgaar den 1. og 15. i hver Maaned.

Formanden, Købmand *Hans Petersen* (f. 24. Maj 1891) er uddannet hos Købmand Ravn i Taps. Etableret 1. April 1918.

Formandens Adresse: H. C. Ørstedsvej 37 A., København V., Telf. Central 8452. Frederiksberg Handelsforening er desuden tilsluttet »De Næringsdrivendes Værn«.

FREDERIKSBERG MANUFAKTURHANDLERFORENING

Stiftet den 28. April 1898. — Medlemstal: Aktive 55, Passive 55.

Foreningens Formaal er ved alle lovlige Midler: a) at fremme og varetage Medlemmernes fælles Interesser; b) at foranstalte jævnlige Sammenkomster mellem Medlemmerne til Diskussion om faglige Spørgsmaal; c) at optræde mod alle, der udefra skade Medlemmerne i deres Eksistens, være sig Grossist, Fabrikant eller Husejer samt mod al usund Konkurrence.

Enhver paa Frederiksberg boende, uberygtet Mode-, Manufaktur-, Konfektions-, Trikotage-, samt Herreekviperings-Handlende, ligesom Bestyrere af saadanne Forretninger (Mand eller Kvinde) kan blive Medlem af Foreningen. Som ekstraordinære Medlemmer optages Fabrikanter og Grossister i de nævnte Brancher, dog uden Stemmeret, men med Ret til at fremsætte Forslag til Forhandling paa Foreningens Møder og Generalforsamlinger.

Kontingentet er 5 Kr. halvaarlig. I Indskud betales 2 Kr. Generalforsamling afholdes hvert Aar i Februar Maaneds sidste Halvdel.

Foreningen ejer et *Understøttelsesfond*, oprettet 1925. Kapital ifl. sidste Regnskab ca. 2500 Kr.

Formand:
Victor Jensen.

Desuden raader Foreningen over *Nicolaj Sands Legat* for trængende og ubemidlede Medlemmer, stort 10,000 Kr.

»Manufakturhandlerbladet« er antaget som Organ for Foreningen. Bladet udgives af »Dansk Textil-Union« og udkommer hver Uge.

Æresmedlem: Købmand *Nicolaj Sand.*

Bestyrelsen: Victor Jensen (Formand), *A. Lüdemann* (Næstformand), *G. Hendler* (Kasserer), *Knud Nielsen* (Sekretær) og *A. Christensen.*

Foreningens Bomærke.

Formanden, Manufakturhandler *Victor Jensen* (f. 5. Juli 1881) er uddannet hos C. F. Geismar & Co.

Formandens Adresse: Otto Pipers Filial, Gl. Kongevej 157 og 159, København V. Tlf. C. 1788.

Frederiksberg Manufakturhandlerforening er tillige tilsluttet »Dansk Textil-Union«.

HELLERUP HANDELSFORENING

Stiftet den 25. Oktober 1898. — Medlemstal ca. 150.

Foreningens Formaal er at varetage Handelsstandens Interesser. Som Medlem kan optages enhver, der driver selvstændig Handel fra Butik, samt Filialbestyrere i Hellerup Postdistrikt. Dog kan der optages Medlemmer fra den øvrige Del af Gentofte Kommune.

Formand:
Købmand Folmer Matthiassen.

Medlemsmøderne afholdes i Hellerup Klub.

Foreningen ejer et Laane- og Understøttelsesfond, oprettet den 25. Oktober 1909.

Æresmedlem: Købmand *J. P. Pedersen, Ekstraordinært Medlem:* Direktør *G. Waidtløw.*

Bestyrelse: Købmand *Folmer Matthiassen* (Formand), Handelsgartner *M. P. Nielsen* (Næstformand), Fabrikant *M. Lillelund* (Kasserer), Købmand *A. C. Nielsen* (Sekretær), Bagermester *J. M. Kryger,* Trikotagehandler *G. Amstrup* og Frugthandler *O. Deichmann.*

Formanden, Købmand *Folmer Matthiassen* (f. 1881) er uddannet i Viborg og etableret 1906. Tillige Næstformand for Centralledelsen for Gentofte Kommunes Handelsforeninger, som Hellerup Handelsforening staar tilsluttet.

Formandens Adresse: Bernstorffsvej 100, Hellerup, Telefon: Helrup 701.

HERREEKVIPERINGSHANDLER-FORENINGEN I KØBENHAVN

Stiftet den 9. Marts 1910. — Medlemstal ca. 200.

Foreningens Formaal er at sammenslutte alle Herreekviperings- og Lingerihandlende i København for i Samarbejde med »Foreningen af Herreekviperingshandlere i Danmark« og andre Branchen nærstaaende Foreninger ved ethvert passende og lovligt Middel at fremme og beskytte Medlem-

Formand:
Axel Netterstrøm.

mernes og Standens Handelsinteresser og Rettigheder. Som Medlem kan optages enhver selvstændig Handlende eller Skræder, herunder ogsaa Handelsselskaber, der har Borgerbrev, og som fra aabent Forretningslokale *en detail* forhandler færdigsyede Herreklæder eller Lingeri.

Kontingentet er 6 Kr. aarligt.

Ordinær Generalforsamling afholdes i første Halvdel af Marts Maaned. Bestyrelsesmøde afholdes hver Maaned i »Hotel Hafnia«.

Foreningen ejer et Legat og Understøttelsesfond, oprettet den 11. Marts 1919. Kapital ifl. sidste Regnskab ca. 13,000 Kr.

»Manufakturhandlerbladet« er antaget som Foreningens Organ.

Bestyrelsen: Axel Netterstrøm, Vesterbrogade 17 (Formand), *H. P. Petersen,* Istedgade 112 (Næstformand), *H. J. Petersen Faxe,* St. Annæplads 10 (Kasserer), *Carl Nielsen,* Kr. Bernikowsgade 6 (Sekretær), samt *E. Andersen,* Blaagaardsgade 11, *J. Chr. Jørgensen,* Frederiksborggade 30, *H. P. Rasmussen,* Dr. Tværgade 32, *Alb. Rasmussen,* Amagerbrodade 10 og *Wald. Larsen,* Torvegade 66.

Formanden, Axel Netterstrøm (f. 17. December 1879) er uddannet i Manufakturfaget hos Jahnsen & Co., Sørgemagasinet, Østergade 7. Senere opholdt sig i Udlandet (Hamburg, Berlin). Gennemgaaet teknisk Væveskole i Gera. Etableret 1. Oktober 1904. Tillige Medlem af Københavns Manufakturhandlerforenings Bestyrelse og Medlem af »Dansk Textil-Unions« Bestyrelse.

Formandens Adresse: Vesterbrogade 17, København B. Tlf. C. 6931.

Herreekviperingshandler-Foreningen i København staar tillige under »Dansk Textil-Union«.

HØKERFORENINGEN I KØBENHAVN

Oprettet ved Magistratens Bevilling den 30. Juni 1817.
Medlemstal: Aktive 934. Passive 60.

Den 26. Juni 1817 indgav *J. P. Søeborg* og *L. Christensen* for Høkerne i København et Andragende til Magistraten om Tilladelse til at oprette en Forsamling af Høkere. Andragendet bevilgedes i Magistratens Møde den 30. Juni 1817 og den første Protokol autoriseredes den 11. Juli s. A. Til at tiltræde Høkernes Forhandlinger valgte Magistraten Raadmand,, Justitsraad *S. Müller* og som første Formand valgtes *J. P. Søeborg.* I 1875 vedtoges det, at Høkernes Korporation antog Navnet »Høkerforeningen«.

Foreningen har i Aarenes Løb udført et stort Arbejde, baade til Fremme af de faglige Interesser og — i særlig Grad — et imponerende Hjælpe- og Godgørenhedsarbejde. Allerede i 1820 udbetaltes den første Understøttelse, 100 Rigsdaler til et trængende Medlem. Foreningens *Hjælpe- og Laanekasse* raader ifl. sidste Regnskab over et Beløb af ca. 32,000 Kr. og i Aaret 1925 er heraf udbetalt 17,200 Kr., foruden Friboligerne i Stiftelsen.

I 1863 oprettedes en *Begravelseskasse,* der nu ejer ca. 71,400 Kr. Ligeledes har Foreningen oprettet sin egen *Tyveriforsikring,* og allerede i 1847 oprette-

des den første *Stiftelse* til Bolig for gamle Medlemmer, (Ejendommen Sølvgade 7) og den første Fribolig blev bortgivet i Oktober 1851.

I 1872 opførtes en ny Stiftelse i Peder Skramsgade 16. Begge disse Bygninger blev senere solgt, og i 1892 opførte Foreningen den nuværende Stiftelse paa Hjørnet af Lipkesgade og Classensgade, der rummer 62 Friboliger til en samlet Lejeværdi af 19,500 Kr., foruden hyggelige *Læsestuer* for Fribeboerne.

Høkerforeningen i København er baade Landets ældste og rigeste Organisation indenfor Detailhandlerstanden. Den raader over en samlet Formue paa 750,000 Kr., deri indbefattet en lang Række *Legater*, som i Aarenes Løb er skænket til Foreningen.

Formand:
Landstingsmand, Grosserer C. V. Bunch, R. af Dbg., Dbm.

I Anledning af 100 Aars Jubilæet den 20. Juni 1917 udgav Høkerforeningen et smukt og interessant Jubilæumsskrift, forfattet af den nuværende Formand, Landstingsmand *C. V. Bunch.* Dette Jubilæumsskrift giver en udførlig Skildring af den gamle minderige Forenings Historie og Udvikling gennem Tiderne.

Foreningen udgiver sit eget Medlemsblad »Høkerforeningens Avis«, der udgaar en Gang ugentlig.

Bestyrelsen: Landstingsmand, Grosserer *C. V. Bunch,* R. af Dbg. Dbm. (Formand), *J. A. Norsker* (Næstformand), samt *H. J. Brodersen, F. Mouvielle,*

Høkerforeningens Stiftelse, Hj. af Lipkesgade og Classensgade.

Blangstrup Johansen, Chr. Jacobsen, J. Olsen, J. P. Hansen, V. E. Zehngraff og *H. C. Nielsen.* Som Kasserer og Sekretær (udenfor Bestyrelsen) fungerer Inspektør *J. P. Pedersen.*

Formanden, Grosserer *C. V. Bunch* (f. 22. September 1853). Uddannet hos Adolph Trier & Goldschmidt 1868—1873, ansat i sin Faders Forretning 1874, overtog denne sammen med sin Broder 1892, begyndte 1893 for egen Regning Forretning under Firma: C Bunchs Fedevareforretning. Landstingsmand fra 1920. Medlem af Kgl. Dansk Yachtklubs Bestyrelse 1887—1892, Formand for Iløkerforeningen fra 1916 og for De københavnske Handelsforeningers Fællesrepræsentation fra 1918. Medlem af Sø- og Handelsretten fra 1920. Medlem af Hovedbestyrelsen for Arbejdsgivernes Ulykkesforsikring, Medlem af Næringslovkommissionen. Medlem af København kommunale Vælgerforenings Forretningsudvalg og af Forretningsudvalget for Den konservative Vælgerforening i 1. Kreds og af Repræsentantskabet for Dansk Principalforening. Ridder af Dannebrog og Dannebrogsmand.

Formandens Adresse: Reventlowsgade 14, 2. Sal, København B. Telefon: Vester 4161.

HØRKRÆMMERFORENINGEN AF 13. MAJ 1881.

Formand: Hørkræmmer *Henrik Hansen,* Saxogade 44. Tlf. Vester 5710 x.

(Nærmere Oplysninger om denne Forening kan ikke meddeles, da Bestyrelsen ikke har ønsket at tilstille Redaktionen disse).

ISENKRÆMMERFORENINGEN I KØBENHAVN

Stiftet den 5. Marts 1880. — Medlemstal: 146.

Foreningens Formaal er a) at værne om Medlemmernes Handelsinteresser og ved jævnlige Møder at forhandle om Sager af speciel Interesse for Standen. b) at yde Understøttelse i Overensstemmelse med de kgl. konfirmerede Vedtægter.

Som aktivt Medlem kan optages enhver uberygtet Person, der bor i København og Omegn og sammesteds for egen Regning driver Isenkram- og Udstyrsforretning *en detail* som Hovederhverv. Kontingent Kr. 12,50 halvaarlig. Indskud 25 Kr. Maanedlige Møder afholdes i Nationals Selskabslokaler. Ordinær Generalforsamling afholdes i Februar Maaned.

Foreningen ejer et *Understøttelsesfond,* oprettet 1883. Kapital ifl. sidste Regnskab 58,781 Kr. 50 Øre. I sidste Regnskabsaar udbetalt 1450 Kr. i Understøttelser og 3000 Kr. i Legatportioner.

Foreningen administrerer følgende *Legater:*

	Formue 1. Januar 1926
Isenkræmmer *Peter Eegholms* Legat. Stiftet 1883	11,358. 91
Kommerceraad, Isenkræmmer *Chr. F. Ludv. Friis* og Hustrus Legat. Stiftet 1893	13,372. 33
Isenkræmmer *Carl Philip Julius Johannes Mørch* og Hustrus Jubilæumslegat. Stiftet 1894	2,877. 28
Isenkræmmer *H. Amundins* Legat. Stiftet 1901	12,086. 79
Chr. Frederik Raagaards Enke-Legat. Stiftet 1911	5,121. 09
Bucka & Nissens Halvtreds Aars Jubilæums Legat. Stiftet 1915	6,363. 62
Fabrikant *H. V. Christensens* Legat. Stiftet 1917	6,039. 30
Carl Theodor Roms Mindelegat. Stiftet 1917	10,116. 56
Baadh & Winthers 200 Aars Jubilæumslegat. Stiftet 1917	5,915. 03
Jens Jul. Møller og Hustrus Legat. Stiftet 1919	11,804. 64

Legatformue ialt 94,680 Kr. 61 Øre. Desuden ejer Foreningen et *Byggefond*, hvis Formue er 7,375 Kr. 15 Øre. Foreningens samlede Formue den 1. Januar 1926 andrager 153,462 Kr. 11 Øre.

Af større Gaver til Understøttelsesfonden har Foreningen modtaget:

1900: *Hansen & Callesen* Jubilæumsgave 2500 Kr.
1906: *N. Th. Høyer* 800 Kr.
1910: *Edv. Halberg* testamenteret til Understøttelsesfonden 3000 Kr.
1912: *Ludv. Nissen* Sølvbryllupsgave 1000 Kr.
1919: *Hermann Raffel* Jubilæumsgave 1000 Kr.
1920: *Vald. Thaulow* Jubilæumsgave 500 Kr.
1921: *Oscar Meyer* Jubilæumsgave 1000 Kr.
1924: *Knud Harild* Jubilæumsgave 1000 Kr.

Æresmedlemmer: Isenkræmmer *Oluf Brønnum*, R. af Dbg. og Isenkræmmer *Ernst Olsen*.

Formand:
Knud Harild, Hellerup.

Bestyrelsen: Knud Harild (Formand), *N. M. Nielsen*, Medlem af Frederiksberg Kommunalbestyrelse (Næstformand), *S. Hemme* (Kasserer), *Jørgen Bucka* (Sekretær), samt *Otto A. Olsen, S. C. Bendtzen* og *Carl I. Boeck*.

Formanden, Isenkræmmer *Knud Harild* (f. 22. April 1874) er uddannet hos L. V. Erichsen, Nørrebrogade 55, København og etableret 2. Januar 1900. Næstformand i De københavnske Handelsforeningers Fællesrepræsentation, Medlem af Bestyrelsen for »Dansk Købestævne«, Næstformand for Danmarks Isenkræmmerforening, Bestyrelsesmedlem i den nordiske permanente Komité for Jernvarehandlere, Formand for Aktieselskabet »Isenkræmmerbladet«, Medlem af Bestyrelsen for Arbejdsgivernes Ulykkesforsikring

Formandens Adresse: Strandvej 157, Hellerup. Tlf. Hellrup 109.

Isenkræmmerforeningen i København er tillige tilsluttet »Centraludvalget for Danmarks Isenkræmmerforeninger samt Københavns Glas- og Porcelænshandlerforening« og »Nordiske permanente Komité for Jernvarehandlere«. »Isenkræmmerbladet« er Foreningens Organ.

Foreningens Kontor er Vester Voldgade 10, København B. Tlf. C. 14136.

Formand:
Chr. Petersen.

KORN- OG MELHANDLERFORENINGEN

Stiftet den 24. September 1885. Medlemstal: ca. 40.

Foreningens Formaal er at fremme og beskytte Standens Interesser samt at yde Begravelseshjælp, eventuelt Understøttelse.

Som Medlem kan optages enhver Kornvarehandler, der bor paa Københavns eller Frederiksbergs Grund, og er foreslaaet af et Medlem.

Kontingentet er 4 Kr. halvaarlig. I Begravelseshjælp udbetales 100 Kr. af Foreningens Kasse ved et Medlems Død og ved dennes Hustrus Død, for saa vidt hun dør før Manden. Medlemmer, der har svaret Kontingent i tre paa hinanden følgende Aar, samt deres Enker og ukonfirmerede Børn er berettiget til at nyde Understøttelse af Foreningens Midler. Ordinær Generalforsamling afholdes hvert Aar i Marts Maaned.

Foreningens *Understøttelsesfond* andrager ifl. sidste Regnskab ca. 5000 Kr. Sidste Aar udbetalt 200 Kr. i Begravelseshjælp.

Kaptajn, Melhandler *Th. Lichtenberg* var i over 25 Aar Foreningens Formand og i en Aarrække var han tillige Kasserer i Fællesrepræsentationen.

Bestyrelsen: Chr. Petersen, Amagerbrogade 94 (Formand), *Carl C. Salomon,* Hauserplads 28 (Næstformand), *A. Liliecrona,* Sølvgade 30 (Kasserer), *G. Krohn-Rasmussen,* Holmbladsgade 2 (Sekretær) og *Oluf Hansen,* Halmtorvet 16.

Formanden, Grosserer *Chr. Petersen* (f. 8. Februar 1878) er uddannet hos Købmand S. Nielsen, Kongsted pr. Rønnede samt paa Grüners Handelsakademi. Etableret i Januar 1901. Grosserer-Borgerskab 1917. Viceformand i 9. Kreds' konservative Vælgerforening, Bestyrelsesmedlem i Sundbyernes Grundejerforening.

Formandens Adresse: Amagerbrogade 94, København S. Tlf. C 10182.

KØBENHAVNS BOGHANDLERFORENING

Stiftet den 15. April 1893. — Medlemstal: 135.

Formand:
Boghandler Søren Wiene.

Æresmedlem: Boghandler *P. E. Bluhme.*

Bestyrelsen: Søren Wiene (Formand), *Otto Markussen* (Næstformand), *L. Schmiegelow* (Kasserer), *O. Levin* (Sekretær) og *Eyv. Christensen.*

Foreningen yder Tilskud til Boghandlerfagskolen, der er oprettet 1898, og som ledes af Boghander *Sandal.*

Foreningens Medlemsblad er »Dansk Boghandlertidende«.

Formanden, Boghandler *Søren Wiene* (f. 6. August 1882) er uddannet hos Carl M. Berthelsen, Aarhus, Jacob Lunds medicinske Boghandel og L. Levison junr. Overtog 1909 Firmaet Emil Wienes Boghandel (grundlagt 1876) Østerbrogade 23, Medlem af Hovedbestyrelsen for Danmarks Naturfredningsforening. Revisor i Musikhandlerforeningen.

Formandens Adresse: Østerbrogade 23, København Ø. Telefon C. 5029.

KØBENHAVNS DETAILHANDLERFORENING

Stiftet den 13. September 1900. — Medlemstal ca. 2100.

Foreningens Formaal er at samle samtlige Detailhandlere i København og Omegn, for at arbejde i fælles Forstaaelse paa at varetage Medlemmernes Interesser.

Som Medlem optages enhver, der driver Detailhandel i København og Omegn. Kontingentet er 1 Krone pr. Kvartal. Ordinær Generalforsamling afholdes hvert Aar i Marts Maaned.

Foreningens Formand var fra 1901—1917 Materialist cand. pharm. *Carl Christensen* og derefter indtil Marts 1925, fhv. Folketingsmand, Købmand *Lauritz Jensen,* under hvis Ledelse Foreningen opnaaede en rivende Vækst, saaledes at den nu er Landets største Detailhandlerforening.

Paa Forslag af Foreningens mangeaarige Formand og nuværende Kasserer, cand. pharm. *Carl Christensen* oprettedes i 1925 et *Hjælpe- og Laanefond,* hvis Formaal er at yde Hjælp til Medlemmer, der uforskyldt er kommet i Trang. Dette Fond, der administreres af et Udvalg paa 5 Medlemmer (Formand Melhandler *Thanning,* Blaagaardsgade 3), har ifølge sidste Regnskab en Kapital paa ca. 13,000 Kr. og udbetalte sidste Aar Understøttelser og Laan til Beløb ca. 3000 Kr.

Foreningens Medstifter, Grosserer *Søren Houlberg,* har skænket Foreningen et *Legat paa 1000 Kr.,* der bærer Navnet »*Søren Houlbergs Legat*« og som

Formand:
Borgerrepræsentant
C. N. Espersen.

Cand. pharm.
Carl Christensen.
(Formand fra 1901—1917).

Laurits Jensen.
(Formand fra 1917—1925).

kan uddeles til forhenværende eller nuværende Medlemmer af Bestyrelsen for Københavns Detailhandlerforening eller disses Enker.

Foreningen udgiver Medlemsbladet »Detailhandleren«, der udgaar en Gang maanedlig og redigeres af Journalist ved Dagbladet »Børsen« *A. Hoelgaard.*

Bestyrelsen: Frugthandler *C. N. Espersen,* M. B., Pilestræde 40 (Formand), Urtekræmmer *P. J. Petersen,* Rigensgade 32 (Næstformand), cand. pharm. *Carl Christensen,* Sct. Pauls Kirkeplads 3 (Kasserer), Købmand *Oscar Rolff,* St Annæplads 22 (Sekretær), *H. P. Madsen,* Gl. Mønt 12, *Chr. Andersen,* Dybbølsgade 15, Købmand *Vald. Th. Reimer,* Blaagaardsgade 35, *N. C. Knudsen,* Bøhmensgade 12, Fru *M. Jensen,* Viborggade 30, *A. Wejlsbye,* Østergaards Alle 1, Hvidovre og *Fr. Petersen,* Blaagaardsgade 29.

Formand: Frugthandler *C. N. Espersen* (f. 12. September 1877). Etableret 1904. Medlem af Københavns Borgerrepræsentation, Formand for Vildt-, Frugt- og Grønthandlerforeningen af 1889, Redaktør af »Frugthandlerbladet«, Medlem af Hovedbestyrelsen for De samvirkende Købmandsforeninger i Danmark, Næstformand i Bestyrelsen for den københavnske Centralorganisation af De samvirkende Købmandsforeninger, Medlem af Beværterbevillingsnævnet i København.

Formandens Adresse: Pilestræde 40, København K. Telefon: Byen 3588.

KØBENHAVNS GLAS- OG PORCELAINSHANDLERFORENING

Stiftet den 23. Januar 1872. — Medlemstal: 87.

Formand:
S. G. Kjersgaard, R. af Dbg.

Foreningens Formaal er: 1) at paase og varetage Glas- og Porcelænshandlernes Tarv i Almindelighed, samt 2) at yde trængende Glas- og Porcelænshandlere og disses Enker etc. Understøttelse og hel eller delvis Fribolig. Som Medlem kan efter skriftlig Begæring, der er anbefalet af et Medlem, optages enhver Herre eller Dame, der har Borgerskab som Detailhandler, Grosserer eller Fabrikant, naar deres Hovedforretning er Glas eller Porcelæn og hvad dertil hører.

Kontingentet er 12 Kr. aarlig og i Indskud betales 20 Kr.

Ordinær Generalforsamling afholdes hvert Aar i Februar og August Maaned. Understøttelse eller Fribolig ydes kun til Personer, der i mindst 5 Aar har svaret Medlemsbidrag til Foreningen, eller til saadannes Enker og uforsørgede Børn.

Foreningens *Understøttelsesfond* udgor ifl. sidste Regnskab 75,186 Kr. 16 Øre. I 1925 er udbetalt Understøttelser til Beløb 4360 Kr. Andre disponible Fonds og Reserver andrager 14,329 Kr. 12 Øre, saaledes at den samlede Netto-Formue udgør 89,515 Kr. 28 Øre.

Tillige er Foreningen ejer af Stiftelsen, Ribegade 11—13, hvortil Grundstenen blev nedlagt den 16. November 1905 af den nuværende Formand, Hr. *S. G. Kjersgaard*. Ejendommen, der er vurderet til Ejendomsskyld 105,000 Kr., indeholder 4 Friboliger for gamle Medlemmer. Stiftelsens Formue er ifl. sidste Aars Regnskab 32,169 Kr. 73 Øre.

Foreningens *Legatfond* omfatter følgende Legater med de vedføjede Formuer:

Fru C. Jensens Legat 8552 Kr. 50 Øre.
W. J. Schmidts Legat 2000 Kr.
Bucka & Nissens Legat 5000 Kr.
F. Johansens Legat 2000 Kr.
Vilh. Holms Legat 1880 Kr.
Mich. Holms (P. C. Holm) Legat 1000 Kr.
Sofus Jacobsen og Hustrus Legat 1850 Kr.
J. P. Nielsens Guldbryllupslegat 3400 Kr.
Samlet Legatformue 25,682 Kr. 50 Øre.

Æresmedlem: Foreningens tidligere Formand, *J. P. Nielsen.*

Bestyrelsen: S. G. Kjersgaard, R. af (Formand), *Emil Fritzsche* (Næst-

Foreningens Stiftelse, Ribegade 11—13.

formand), *Hans Wisborg* (Kasserer). Stiftelsen, Ribegade 11—13, bestyres af Formanden samt *Vilh. Holm* (Inspektør) og Frk. *Laura Smith* (Regnskabsfører).

Formanden: Porcelænshandler *S. G. Kjersgaard* (f. 3. Februar 1859). Uddannet paa En gros Lager i København. Etableret 24. Oktober 1882. Valgtes 18. Februar 1891 til Foreningens Kasserer og efter 11 Aars Forløb, den 7. November 1902, til Formand, Kasserer i »De københavnske Handelsforeningers Fællesrepræsentation«. Ridder af Dannebrog.

Formandens Adresse: Læderstræde 36, København K., Tlf.: Byen 3858.

Foreningen staar tillige tilsluttet »Centraludvalget af Danmarks Isenkræmmerforeninger samt Københavns Glas- og Porcelænshandlerforening«.

»Isenkræmmerbladet« er antaget som Foreningens Organ.

KØBENHAVNS KAFFEHANDLERFORENING

Stiftet den 23. Oktober 1911. — Medlemstal: 80.

Formand:
S. E. Sørensen.

Foreningens Formaal er a) at samle samtlige Kaffehandlere i København og Omegn, b) at varetage fælles Interesser i videst mulige Omfang. Som Medlem kan optages enhver, efter den danske Lov regnet hæderlig Mand eller Kvinde, som driver Special-Kaffeforretning.

Kontingentet er 2 Kr. Kvartalet. Indskud 1 Kr.

Ordinær Generalforsamling afholdes hvert Aar i Februar Maaned. Foreningens Organ er »Kaffehandlerbladet«.

Bestyrelsen: Grosserer *S. E. Sørensen* (Formand), *V. Olsen* (Næstformand), *J. P. Stoustrup* (Kasserer), *Poul Becker* (Sekretær), *N. Nissen, Chr. Grønnegaard* og *M. Winding.*

Formanden, Kaffehandler *S. E. Sørensen* (f. 1. Marts 1871). Lærte Handelen hos J. Chr. Abildgaard i Aarhus. 1896—97 uddannet i Hamburg i Kaffefirmaet Mahler & Danielsen. Senere ansat i Nordisk Kaffe-Kompagni og Rejsende i Kaffe for L. Mørck & Co. Etableret 25. Oktober 1898 som Kaffehandler *en detail.* Grosserer-Borgerskab 3. August 1916. Formand for Skydebanekvarterets Børnehjælps-Komité.

Formandens Adresse: Dannebrogsgade 34, København B. Tlf.: Vester 786.

KØBENHAVNS LÆDERHANDLERFORENING

Stiftet den 14. Juli 1886. — Medlemstal: 47.

Foreningens Formaal er a) at fremme virksomt Samarbejde blandt dens Medlemmer samt virke for disses fælles Interesser. b) Ved alle lovlige og hæderlige Midler at virke for Fastsættelsen af indbyrdes og officielle Vedtægter og Bestemmelser bindende for Foreningens Medlemmer. c) At arbejde for Oprettelsen og Opretholdelsen af Voldgift og lignende Udvalg, dels udelukkende af og for Foreningens Medlemmer, dels fælles for og valgt af Næringsdrivende,

Jens Meyer.
Foreningens mangeaarige Formand. Død d. 16. Oktb. 1926.

hvad enten disse har benyttet deres Adkomst til at optages i Foreningen eller ej, eller tilhører beslægtede Fag. d) Foranstalte Sammenkomster, dels uden, dels i Forbindelse med Afholdelse af indledende Foredrag og Diskussion af særlig og almen nyttig Interesse for Fagene. Deslige Sammenkomster skal finde Sted saa ofte og paa en saadan Maade, at de bidrage til at fremme og vedligeholde god Forstaaelse blandt Medlemmerne.

Som Medlem kan optages enhver, der har Borgerskab i København eller nærmeste Omegn og driver selvstændig Forretning med Læder eller Artikler til dette Fag henhørende. Kontingent 10 Kr. halvaarlig. Indskud 25 Kr. Ordinær Generalforsamling afholdes hvert Aar i September Maaned.

Foreningen ejer et *Understøttelsesfond*, oprettet 13. Oktober 1892. Kapital ifl. sidste Aars Regnskab 26,889 Kr. 44 Øre. Udbetalt Understøttelse sidste Aar 445 Kr.

Foreningens Formand har i over 25 Aar været Grosserer *Jens Meyer*, Silkegade 13, som den 16. Oktober 1926 afgik ved Døden, og som har lagt et stort Arbejde i Foreningens Tjeneste. Grosserer Jens Meyer var født den 22. Maj 1858 og uddannet hos Garvermester Eybye, Nyborg. Han etablerede sig 1881 og beklædte en lang Række Tillidshverv. Bl. a. var han Oldermand for Københavns Garverlaug og Formand for Akkordudvalget for Læderbranchen i Danmark, samt Ridder af Dannebrog.

Efter Grosserer Jens Meyers Død varetages Foreningens Ledelse af Næstformanden, Læderhandler *Johs. Rosted.* Kosserer er *G. C. Jersø*, Sekretær er *Ernst Matthissen* og desuden har *Th. Fog Jensen* Sæde i Bestyrelsen.

Den fungerende Formands Adresse: Saxogade 84, København B. Tl. 11573.

Foreningens Organ er »Dansk Læder- og Skotøjstidende«.

KØBENHAVNS SKOTØJSHANDLERFORENING

Stiftet 1908. — Medlemstal: 110.

Formand:
Direktør N. Christensen.

Københavns Skotøjshandlerforening er tilsluttet »Landsforeningen af Skotøjshandlere og Skomagermestre i Danmark«.

Foreningen afholder Møde i »National«s Selskabslokaler den 3. Onsdag i hver Maaned.

Foreningen udgiver sit eget Organ »Skotøjshandleren«, der ogsaa er Medlemsblad for Landsforeningen. Bladet udgaar en Gang ugentlig og redigeres af *H. Heeland.*

Bestyrelsen: Direktør *N. Christensen* (Formand), *J. C. Falek* (Næstformand), *M. Weilgaard* (Kasserer), *Th. Nielsen* (Sekretær), *H. C. Hansen, N. Mathias* og *Jul. Ottesen.*

Formanden, Direktør *N. Christensen* (f. 21. Sep-

tember 1867) er uddannet i København og etableret 1892. Medlem af det af Handelsministeriet nedsatte »Skotøjs-Udvalg«.

Formandens Adresse: Skandinavisk Skotøjsmagasin, Østergade 55, København K. Tlf. 3511.

Se iøvrigt under: Landsforeningen af Skotøjshandlere.

KØBENHAVNS TAPETHANDLERFORENING

Stiftet i December 1908. — Medlemstal: 46.

Formand: N. A. Dahl.

Københavns Tapethandlerforening sammenslutte fra 1. Jnnuar 1927 med Provins- Tapethandlerforeningen under Navn: *»Dansk Tapethandlerforening«*, dog med selvstændig Afdeling for København.

Formand for Dansk Tapethandlerforening er *Herm. L. Melskens,* Hillerød.

Bestyrelsen for Københavns Tapethandlerforening«, dog med selvstændig Afdeling for Københandler *Lauritsen* (Firma Juhl & Lauritsen), (Næstformand), *A. Ankjær Hansen* (Firma L. Fraenckels Eftf.), Kasserer, *Hechl-Nielsen* (Sekretær) og Tapethandler *Andersen.*

Æresmedlem: Fhv. Tapethandler *R. Larsen.*

Formanden, N. A. Dahl (f. 7. Februar 1880) er uddannet hos Firmaet Julius F. Schierbeck og senere hos Tapetfabrikant A. Dahl. Etableret den 1. Januar 1903.

Formandens Adresse: H. C. Ørstedsvej 56. Tlf.: C. 1055.

Foreningens Organ er »Farvehandleren«.

Formand:
Urtekræmmer Th. Petersen.

NØRREBROS HANDELSFORENING

Stiftet den 18. November 1891. —
Medlemstal: Aktive 360, Passive 90.

Foreningens Formaal er at samle samtlige Handlende paa Nørrebro for at organisere sig og arbejde i fælles Forstaaelse samt at varetage Handelsstandens Interesser. Foreningen optager som aktivt Medlem enhver, der driver Handel *en detail* i ovennævnte Bydel. Som passivt Medlem kan optages enhver uberygtet, fuldmyndig Mand, som er beskæftiget ved Handel, naar vedkommende foreslaaes af et aktivt Medlem.

Kontingent 2 Kr. Kvartalet for aktive og 6 Kr. aarlig for passive Medlemmer.

Ordinær Generalforsamling afholdes hvert Aar i Februar Maaned.

Medlemsmøde afholdes den første Tirsdag i

Foreningens Ejendom
Prinsesse Charlottesgade 37—39.

hver Maaned i Nørre Central Café, Nørrebros Runddel.

Foreningen udgiver hvert Aar en *Medlemsbog,* hvis Overskud tilfalder *Understøttelsesfonden,* som er oprettet den 27. Februar 1912.

Understøttelsesfondens Kapital ifl. sidste Aars Regnskab 24,361 Kr. 96 Øre. Af Fondens Midler kan Renterne uddeles til trængende Medlemmer eller anvendes til Afbetaling paa Prioriteter paa Foreningens Ejendom. Sidste Aar er udbetalt i Understøttelser 320 Kr.

Foreningen ejer Ejendommen Prinsesse Charlottesgade 37—39 siden 15. December 1924. Ejendommen skal anvendes til Friboliger for gamle trængende Medlemmer.

Som Medlemsblad er for Tiden antaget »Dansk Købmandstidende«; men Foreningen faar muligvis sit eget Blad fra 1. Januar 1927.

Bestyrelsen: Urtekræmmer *Th. Petersen* (Formand), *Alfred J. Jensen* (Næstformand), *Carl Pedersen* (Kasserer), *A. C. Nielsen* (Sekretær), *N. Poulsen, C. Frederiksen* og *H. P. Larsen,* samt Tillidsmand: *J. Nielsen.*

Formanden, Urtekræmmer *Th. Petersen* (f. 18. August 1879) er uddannet hos Schrøder og Nielsens Eftf., Material- og Farvehandel i Maribo og etableret 1. Marts 1905.

Formandens Adresse: Rantzausgade 18, København N. Tlf. Nora 45 x.

ORDRUP HANDELSFORENING

Stiftet den 24. Marts 1909. — Medlemstal: 98.

Foreningens Formaal er at varetage Handelsstandens Interesser paa bedst mulig Maade.

Som Medlemmer kan optages Handlende, som driver Forretning fra Butik, Plads eller Kontor i Ordrup, Charlottenlund og Omegn, samt Bestyrere af Forretninger i samme Distrikt. Desuden kan optages passive Medlemmer, som hører til Handelsstanden. Passive Medlemmer har ikke Stemmeret.

Kontingentet er 10 Kr. aarlig, som opkræves kvartalsvis. I Indskud betales 1 Krone.

Ordinær Generalforsamling afholdes hvert Aar i Marts Maaned.

Ordrup Handelsforening er optaget i Fællesrepræsentationen fra 1. Oktober 1926. Den omfatter Charlottenlund, Ordrup, Skovshoved, Klampenborg og Taarbæk. Der har tidligere i nogle Aar eksisteret en Handelsforening i Ordrup, men den ophørte efter nogle Aars Virksomhed.

Foreningen har i mange Aar haft maanedlige Medlemsmøder i Vinterhalvaaret; men paa Grund af for ringe Tilslutning afholdes Møder nu kun, naar Bestyrelsen finder det nødvendigt, skiftevis i Palmehaven og i Jernbanepavillonen i Charlottenlund

Foreningen ejer et *Understøttelsesfond,* som yder Hjælp til trængende

Medlemmer, samt deres Enker og Børn. Oprettet den 10. Oktober 1911. Kapital ifl. sidste Aars Regnskab 7823 Kr. 61 Øre. Udbetalt Understøttelse sidste Aar 100 Kr.

Bestyrelsen: Slagtermester *Jes Petersen*, Jægersborg Allé 23 (Formand), Købmand *Chr. V. Nielsen*, Vilvordevej 3 (Næstformand), Tobakshandler *B. Rosenbaum*, Jægersborg Allé 23 (Kasserer og Sekretær), Isenkræmmer *Vald. Nielsen*, Jægersborg Allé 6, Købmand *H. Frederiksen*, Ordrupvej 100, Skomagermester *Rs. Olsen*, Ordrupvej 123 og Købmand *O. V. Bruhn*, Dyrehavevej 4.

Formand:
Slagtermester Jes Petersen.

Formanden, Slagtermester *Jes Petersen* (f. 22. Maj 1881). Uddannet hos Slagtermester H. O. Kjærulff, Frederiksborggade, København. Etableret 1916. Driver sammen med Oluf Nielsen, Hellerup Firmaet Oluf Nielsen & Co., Kødudsalg. Formand for Central-Ledelsen for Gentofte Kommunes Handelsforeninger. Sekretær i samme fra 1921—1926. Fra 1918—1924 Sekretær i Ordrup Handelsforening og Formand fra Marts 1924.

Formandens Adresse: Jægersborg Allé 23, Charlottenlund. Tlf. Ordrup 47.

Ordrup Handelsforening er tillige tilsluttet Central-Ledelsen for Gentofte Kommunes Handelsforeninger. (Se under denne).

OSTEHANDLERFORENINGEN I KØBENHAVN

Stiftet den 23. Marts 1916. — Medlemstal: Aktive 62, Passive 14.

Bestyrelsen: Ludv. Povlsen, Falkonerallé 40 (Formand), *Martin Pedersen*, Kattesundet 12 (Næstformand), *H. J. Henriksen*, Gl. Kongevej 85 (Kasserer og Sekretær), *Poulin Schou*, Torvegade 50, *O. Thiemann*, Sværtegade 11, *Laur. Jensen*, Nørrebrogade 185 og *Aage Petersen*, Gothersgade 15.

Foreningens Organ er »Ostehandler-Tidende« (Redaktør Ludv. Povlsen).

Formand:
Direktør Ludv. Povlsen.

Formanden, Direktør *Ludv. Povlsen* (f. 3. Marts 1870), i Købmandslære 1884, etableret Smørforretning i København 1894, Formand for Smør- og Margarinehandlerforeningen i København, Formand for og Medstifter af Danske Købmænds Handels A/S, Formand for og Medstifter af A/S Købmandsbanken i København, Medlem af Repræsentantskabet for Frederiksberg Sparekasse og for Landsforeningen »Dansk Arbejde«s Københavns-Afdeling. Medlem af Forretningsudvalget for »De københavnske Handelsforeningers Fællesrepræsentation. Redaktør af »Ostehandler-Tidende«, »Dansk Smør- og Margarinehandlertidende« og af Medlemsbladet for Danske Købmænds Fællesindkøb (»Dankas«). Administrator for Danske Købmænds Fællesindkøbsforening.

Formandens Adresse: Nyelandsvej 2 B, København F., Tlf. Godthaab 1830.

SMØR- OG MARGARINEHANDLER-FORENINGEN

Stiftet den 30. Juni 1896. — Medlemstal: Aktive ca. 500, Passive ca. 50.

Foreningens Formaal er:

1. At fremme Udviklingen af et godt kollegialt Forhold mellem Foreningens Medlemmer.

2. At bekæmpe al usund Handel, falsk Reklame o. l., samt fremme Udviklingen af et solidt Tillidsforhold mellem Forbruger og Detaillist.

3. At modarbejde at Grossister eller Margarinefabriker enten direkte eller indirekte driver Detailhandel.

4. At bekæmpe Forbrugs- eller lignende for Detailhandelen skadelige Foreninger samt virke for, at disse med Hensyn til Næringslov og Beskatning stilles lige med Detailhandelen.

5. At virke for, at Næringslovens Forbud mod at drive mere end én Forretning i samme Kommune bliver hævdet, eventuelt ændret, saaledes at dette ejheller indirekte lader sig praktisere.

6. At støtte eventuelle Bestræbelser for at samle samtlige Danmarks Detaillister i én Landsorganisation.

Foreningen ejer et *Hjælpe- og Understøttelsesfond,* oprettet ved Foreningens 25 Aars Jubilæum den 30. Juni 1921; Kapital ifl. sidste Aars Regnskab 17,040 Kr. 44 Øre.

Æresformand: H. P. Erichsen, Nicolaj Plads 30.

Bestyrelsen: Ludvig Povlsen, Falkoneralle 40 (Formand), *L. C. Larsen,* Amagerbrogade 102 (Næstformand), *C. P. Sølbeck,* Istedgade 45 (Kasserer), *Hans Olsen,* Borgergade 138 (Sekretær), *P. W. Poulsen,* Gothersgade 10, *R. Larsen,* St. Annægade 5 og *Th. Dam,* Kochsvej 2.

Formanden: Se under Ostehandlerforeningen.

Foreningens Medlemsblad er »Dansk Smør- og Margarinehandler-Tidende« Redaktør *Ludv. Povlsen.*

SUNDBYERNES HANDELSFORENING

Stiftet den 18. November 1893. — Medlemstal: 430.

Formand:
Købmand Chr. Stripp.

Foreningens Formaal er:

a) ved alle til dens Raadighed staaende Midler at varetage Sundbyernes Handelsstands Interesser.

b) ved en Hjælpekasse at bidrage til at afhjælpe en øjeblikkelig Nød hos Medlemmerne og disses Enker.

c) ved selskabelige Sammenkomster at styrke det kollegiale Forhold blandt Medlemmerne.

Som Medlem kan optages enhver Mand eller Kvinde, der driver Butiksforretning i Sundbyerne.

Kontingent 6 Kr. aarlig. Indskud 1 Kr.

Ordinær Generalforsamling afholdes hvert Aar i første Halvdel af Februar Maaned.

Foreningens *Hjælpekasse* er oprettet den 15. April 1912. Kapital ifl. sidste Aars Regnskab 11,835 Kr. 95 Øre. Sidste Aar udbetalt Understøttelser 350 Kr.

Ved Foreningens 25 Aars Jubilæum i 1918 skænkede dens første Formand, Købmand *Hermann*

Ebert, Foreningen en Byggegrund, som dog senere blev eksproprieret og indbragte et Beløb af 13,000 Kr Der blev ligeledes i Anledning af Jubilæet oprettet en *Byggefond,* hvortil er tegnet ca. 14,000 Kr. i Aktier à 100 Kr.,

Foreningens samlede Formue ifl. sidste Regnskab udgør 32,806 Kr. 38 Øre.

I 1908 oprettede Foreningen en *Handelsskole* under Navnet »Sundbyernes Handelsskole«. Denne overgik i 1925 til Købmandsskolen.

Foreningens første Formand, Købmand *Hermann Ebert,* skænkede i September 1905, i Anledning af sit 25 Aars Borgerjubilæum Foreningen et smukt *Banner* med Foreningens Bomærke.

Bestyrelsen: Købmand *Chr. Stripp* (Formand), *Vilh. Hansen* (Næstformand), *H. Schnohr* (Kasserer), *A. Hørup* (Sekretær), *L. Beholt, C. Henricksen* og *O. B. Hemmingsen.* Formanden og Næstformanden har uafbrudt siden 1905 beklædt disse Stillinger.

Formanden, Købmand *Chr. Stripp* (f. 5. Oktober 1869) er uddannet i København og etableret den 17. Oktober 1893. Adresse: Amagerbrogade 68, København S. Tlf. Amager 1870 x.

Foreningen udgiver eget Medlemsblad.

Foreningens Banner.
(Skænket af Herman Ebert.)

TRIKOTAGEHANDLERFORENINGEN FOR KØBENHAVN

Stiftet i Februar 1896. — Medlemstal: 200.

Formand:
Svend Christiansen.

Foreningens Formaal er at fremme og varetage Detail-Trikotagehandlernes Interesser ved Afholdelse af faglige Møder og selskabelige Sammenkomster. Endvidere en fælles Optræden overfor de Fabrikanter og Grossister, der driver Detailhandel fra Lager, Konsignationslager eller aaben Butik, samt at modarbejde enhver usund Konkurrence eller ulovlig Handel, som er skadelig for Foreningens Medlemmer og Trikotage-Industrien.

Enhver, som driver Trikotage-Detailhandel (eventuelt Strikkeri) i København og Omegn samt andre, som er beskæftiget i Trikotageindustrien, kan optages som Medlem af Foreningen.

Kontingentet er 10 Kr. aarlig. Indskud 5 Kr.

Ordinær Generalforsamling afholdes hvert Aar i Marts Maaned.

Foreningen ejer et *Understøttelsesfond,* oprettet 1896, hvis Kapital ifl. sidste Aars Regnskab ud-

Foreningens Stiftelse: Frederiksvej 44—46.

gør 72,401 Kr. 61 Øre. Sidste Aar er udbetalt Understøttelser til Beløb 1650 Kroner.

Endvidere ejer Foreningen Ejendommen Frederiksvej 44—46, der repræsenterer en Værdi af 86,274 Kr. 18 Øre. Ejendommen er endnu ikke taget i Brug til *Fribolig* for Foreningens Medlemmer.

Foreningen administrerer 2 *Legater,* nemlig:

Holger Petersens Jubilæumslegat, Formue den 31. December 10,010 Kr. og

Peter Petersen og Hustrus Legat, Formue den 31. December 1925 25,358 Kr. 85 Øre.

Medlemsmøde afholdes i Vinterhalvaaret paa Hotel »Kong Frederik« hver 14. Dag.

Æresmedlemmer: Grosserer *P. K. Breum,* Grosserer *J. L. Haarsbjerg* og Direktør *C. Olesen.*

Bestyrelsen: Svend Christiansen (Formand), *J. Jacobsen* (Næstformand), *J. Thorhauge* (Kasserer), *E. J. J. Hollender* (Sekretær), *N. C. Nielsen, F. Christensen* og Frk. *Nanna Berg.*

Formanden, Svend Christiansen (f. 31. Juli 1867) er etableret 1890. Adresse: Nørrebrogade 40, København N. Tlf. C. 4365.

Foreningen staar endvidere tilsluttet »Dansk Textil-Union«, og dens Medlemsblad er »Manufakturhandlerbladet«.

URTEKRÆMMERFORENINGEN I KØBENHAVN

Stiftet den 1. Januar 1862. — Medlemstal: Aktive ca. 1000, Passive ca. 40.

Foreningens Formaal er, foruden at yde Fribolig og anden Understøttelse, følgende:

a) Gennem sin Handelsafdeling ved ethvert passende Middel at fremme og beskytte Medlemmernes Handelsinteresser og Rettigheder.

b) Ved Hjælp af Skolefondens Midler at søge Undervisningen for Lærlinge fremmet, og virke hen til Afholdelse af en Prøve efter udstaaet Læretid.

c) At foranstalte Møder og sørge for paa forskellig Maade at knytte Medlemmerne nærmere sammen, f. Eks. ved Foredrag, Diskussion og lejlighedsvis selskabelige Sammenkomster.

Som *virkeligt Medlem* kan optages enhver uberygtet Mand eller Kvinde, som har Borgerskab i København eller nærmeste Omegn, og som handler *en detail* med, hvad der henregnes under Kolonialvarer. At nogen, efter at være bleven Medlem, forandrer Livsstilling eller flytter til en anden Kommune forhindrer ikke, at Vedkommende kan vedblive at være Medlem af Foreningen.

Ekstraordinære Medlemmer, saasom Grossister, Mæglere, Handelsagenter,

Fabrikanter o. lign. kan optages efter Forslag af et virkeligt Medlem. Saadanne Medlemmer have Adgang til Foreningens selskabelige Sammenkomster.

Kontingentet for virkelige Medlemmer er 6 Kr. kvartaarlig. Heraf anvendes 3 Fjerdedele til Understøttelsesfonden og 1 Fjerdedel anvendes efter Bestyrelsens Skøn i Henhold til Foreningens Formaal. Ekstraordinære Medlemmer betaler i Kontingent 16 Kr. aarlig.

Ordinær Generalforsamling afholdes hvert Aar i første Halvdel af April Maaned. Ugentlige *Medlemsmøder* afholdes hver Torsdag Aften i Selskabslokalerne Valdemarsgade 8.

Urtekræmmerforeningens Understøttelsesfond er oprettet i 1862 og raader over en Kapital paa ca. 420,000 Kr. I Aaret 1925 er udbetalt Understøttelser til et Beløb af ca. 8000 Kr.

Formand: Fritz Paustian. H. af Dbg.

Urtekræmmerforeningens Stiftelse (Ægirsgade 55—65) er oprettet i Aaret 1834 af Urtekræmmerlauget. Bygningens Status pr. 1. Januar 1926 balancerer med 566,097 Kr. 13 Øre, og Bygningen er opført til en Ejendomsskyldværdi af 560,000 Kr.

Stiftelsen rummer 42 Friboliger, bestaaende af 2 Værelser med Entre, Køkken og Pulterkammer, samt W. C. og Centralvarme, ligesom der paa Køkkentrappen er Skarnkanal, og gode Vaske- og Tørrerum, samt Badeværelse til varmt Bad i Stueetagen. Der hører til Stiftelsen en ca. 2000 Kvadratalen stor Have med Lysthuse og mange Siddepladser, ligesom der i Stueetagen er en Spillesal. Den holdes om Vinteren opvarmet og oplyst, der forefindes Klaver og et mindre Haandbibliotek. Ved Forsamlingssalen mod Haven findes en overdækket, aaben Veranda med Haveborde og Stole. I Vintersæsonen afholder Bestyrelsen sædvanlig en selskabelig Sammenkomst med Stiftelsens Beboere. Med Friboligerne er forbundet et lille Julelegat, samt forskellige andre Legatydelser.

Foreningens Bomærke.

Urtekræmmerforeningens Legatmidler.

Foreningen raader over følgende Legatmidler, som aarlig kommer til Udbetaling i Henhold til Legaternes Fundats.

	Kr.
D. V. Dons og Hustrus Legat Renten uddeles i 4 Portioner à 50 Kr. hver Termin.	8,000. 00
O. S. Vads Legat ..... Renten uddeles med 4 Kr. til 20 af Stiftelsens Beboere til Juleaften, samt 4 Portioner à 40 Kr. hvert Aars 10. August til 4 trængende, der er kvalificerede til at komme i Stiftelsen, livsvarigt, saa længe de ikke opnaar Fribolig.	6,000. 00
Handelsbetjentenes Legat (ophævet 1866) ..... Renten uddeles i 4 Portioner livsvarigt og udbetales med 28 Kr. pr. Portion i hver Termin.	5,600. 00
Lars Pedersens Legat ..... Renten uddeles i Portioner à 20 Kr. hver December Termin til Stiftelsens Beboere.	2,000. 00
R. Steensballes Legat ..... Renten uddeles i 2 Portioner à 20 Kr. hver December Termin.	1,000. 00

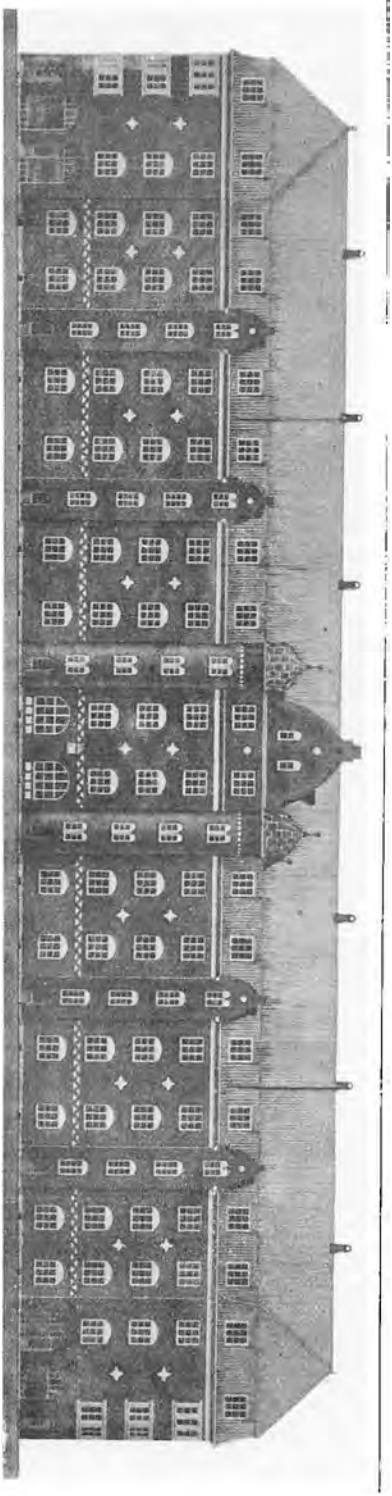

Urtekræmmerforeningens Stiftelse, Ægirsgade 55—65.

	Kr.
Ludvig Aagaards Legat .... Renten uddeles med 8 Kr. hver 12. Maj (livsvarigt).	200. 00
Olivia Rabens Legat ..... Renten uddeles i 2 Portioner à 80 Kr. hver 19. April.	4,000. 00
Assurance-Legatet ..... Renten uddeles i Portioner à 40 Kr. hver December Termin og udbetales med 20 Kr. hver Termin. Ifølge Fundatsen kan Stiftelsens Beboere ogsaa søge dette Legat.	15,900. 00
Jacob Holm & Sønners Legat (100 Aars Jubilæumslegat). Renten uddeles i 10 Portioner à 35 Kr. hver December Termin.	10,000. 00
Anton Hansen og Hustrus Legat ..... Oprettet af Handelsfuldmægtig Alfred Hansen. Renten tilfalder Stiftelsen til Fremme af dens Formaal.	10,000. 00
Chr. A. Munck og Hustrus Legat ..... Renten uddeles i 4 Portioner à 40 Kr. hver December Termin.	4.000. 00
Wilhelm Layburns Legat .. Renten uddeles i 1 Portion à 40 Kr. hvert Aars 15. Oktober.	1,000. 00
Tillemann Hempel Bangs Legat ..... Renten uddeles i 2 Portioner à 80 Kr. livsvarigt til 2 Beboere i Stiftelsen og udbetales med 40 Kr. hver Termin.	4,200. 00
Otto F. Borchsenius Legat.. Renten uddeles i 1 Portion à 80 Kr. hver December Termin.	2,000. 00
Chr. E. Hansens Legat ..... Oprettet af Ekspeditionssekretær O. Hultin Hansen.	2,000. 00

	Kr.
Renten uddeles i 2 Portioner à 40 Kr. hver December Termin.	
Sigfred Goldschmidt og Hustrus Galathea født Meyers Legat	15,600. 00
Fabrikant C. F. Richs Legat Stiftet af Fabrikejer Adolph Rich. Renten udbetales i Portioner à 60 Kr., 100 Kr., 200 Kr. hver 18. April.	50,000. 00
Fabrikant Fritz Cloëttas Legat Renten uddeles med 4 Kr. til 20 Beboere i Stiftelsen Lille Juleaften samt 1 Portion à 50 Kr. i December Termin.	3,000. 00
Emanuel Petersens Legat Renten uddeles i 2 Portioner à 45 Kr. hver December Termin.	2,000. 00
Grosserer Jacob A. Ramlaus Legat ved Grosserer Pingel	5,000. 00
Amsel Jacob Meyer jun.s Legat Renten uddeles til 10 af Stiftelsen Beboere livsvarigt Dagen før Juleaften.	24,545. 08
Selgen Styhr Renten uddeles i 3 Portioner à 75 Kr. i December.	5,000. 00
Th. Bagge og Hustru Renten uddeles i 1 Portion à 50 Kr. i Oktober	1,000. 00
Fru Cordius-Hansens Mindelegat, 5 Portioner à 40 Kr. til 5 af Stiftelsens Beboere.	
Stiftelsens Brændsels-Legat fremkommer som Renten af følg. Legater:	
Kaptajn Høier og Hustrus Legat	10,000. 00
Hans Hansens Legat	500. 00
Brødrene Cloëttas Legat	1,000. 00
I. L. Schouboes Legat	1,000. 00
E. T. Poulsens Legat	2,000. 00
F. T. Hildebrandts Legat	2,000. 00
Axel Selmers Legat	922. 40
Th Wogensens Legat	4,132. 68
Konsul O. Cloëtta og Hustrus Legat	1,000. 00
Konsulinde O. Cloëttas Minde-Legat	5,000. 00

Huslejehjælp (Pension) udbetales til ca. 20 Medlemmer livsvarigt med 20 à 25 Kr. ved hver April og Oktober Flyttedag.

Ekstraordinære Understøttelser uddeles efter Ansøgning i særlig paatrængende Tilfælde i Summer af forskellig Størrelse efter Trang og Foreningens Evne.

Gennem Tiderne har Urtekræmmerforeningen til Velgørenhed ydet et Beløb af ca. 284,000 Kr., som dels er opsparede Legater og dels anbragte i Stiftelsen. Ved Kontingenter, Aarsoverskud og en gennem Tiderne god Administration er disse Beløb nu vokset til en samlet Formue paa ca. 454,000 Kr., hvoraf der aarlig ydes: Friboliger, der svarer til et Beløb af ca. 20,000 Kr., Stiftelsens Drift og Opvarmning ca. 4000 Kr., Pensioner, Gaver og Legater ca. 7000 Kr. eller ialt ca. 31,000 Kr. aarlig.

Naar Foreningen saaledes staar som en af de Foreninger, der er i Stand til stor Godgørenhed mod sine gamle og trængende Medlemmer, skyldes dette i første Række de fra ældre Tider — da Trangen var mindre — opsparede betydelige Kapitaler.

Foreningens Status pr. 1. Januar 1926 udviser en Aktivmasse paa tilsammen 618,636 Kr. 51 Øre.

Bestyrelsen: Købmand *Fritz Paustian*, R. af Dbg. (Formand), Købmand *C. E. Petersen* (Næstformand), Købmand *Viggo A. Jansen* (Sekretær og Kasserer), cand. pharm. *Carl Christensen*, Købmand *Georg Hansen*, R. af Dbg., Køb-

mand *L. Chr. Nielsen*, Købmand *Oscar Rolff*, Købmand *J. P. Petersen*, Købmand *N. E. Steiner* og Købmand *C. L. Christiansen*.

Handelsudvalget: Fritz Paustian, L. Chr. Nielsen, Oscar Rolff, Georg Hansen og *C. L. Christiansen*.

Kassekontrollører: Oscar Rolff, C. E. Petersen.

Arrangementsudvalg: N. E. Steiner, C. E. Petersen, J. P. Petersen.

Bladudvalget: Fritz Paustian, L. Chr. Nielsen, Carl Christensen.

Administrator for Stiftelsen: cand. pharm. *Carl Christensen.*

Formanden, Købmand *Fritz Paustian*, (f. 19. December 1862). Uddannet hos Niels Rohr Bang, Pilestræde 40. Etableret den 9. April 1889. Medlem af Urtekræmmerforeningens Bestyrelse fra 1911, Formand fra 1920, Medlem af Bestyrelsen for Frederiksberg Handelsforening fra 1899—1924, Formand fra 1901—1924, Medlem af Repræsentantskabet for den konservative Vælgerforening i Frederiksberg 3. Kreds, Medlem af Apotekerkommissionen, Medlem af Repræsentantskabet for Akts. Købmandsbanken i København og af »Dansk Arbejde«s Rpræsentantskab, Medlem af Bestyrelsen for Kolonialvarehandlernes Laane- og Hjælpekasse, Formand for Petroleumsudvalget, Medlem af Bestyrelsen for Selskabet »Borgervennen«, Medlem af Forretningsudvalget i »De københavnske Handelsforeningers Fællesrepræsentation fra 1901. R. af Dbg.

Som Under-Afdeling af Foreningen er oprettet »Urtekræmmerforeningens Sangkor«, hvori kun Medlemmer af Urtekræmmerforeningen kan optages. Formand for Sangkoret er Urtekræmmer *N. E. Steiner*, Frederiksberg Alle 35, Tlf. C. 2933. Sangkoret holder Øvelse en Gang ugentlig i Stiftelsens Lokaler.

Urtekræmmerforeningen har sit eget Medlemsblad, der udgaar 1 Gang ugentlig og redigeres af *Fritz Paustian* og *Sv. Lauritzen*.

Foreningens Kontor: Ægirsgade 57. Aabent Tirsdag, Torsdag og Fredag Kl. 10—12 Form. I Juli og August kun Tirsdag og Torsdag Kl. 10—12 Form. Tlf. Taga 1660. Stiftelsens Kontor aabent Onsdag og Lørdag Kl. 10—1, udenfor denne Tid: Tlf. Taga 702 y.

Formandens Adresse: Rolighedsvej 18. Tlf. Nora 5026.

VINHANDLERFORENINGEN FOR DANMARK

Stiftet 25. Januar 1863. — Medlemstal: Aktive 165, Passive 22.

Den 7. April 1651 tillod Kong Frederik den Tredie Oprettelse af et Vinhandlerlaug, men først den 22. December 1694 blev den endelige Laugsskraa underskrevet af Kong Christian den Femte. Lauget bestod til den 7. Januar 1862, da det sidste Laugsmøde holdtes.

Lauget overgik herefter til »Vinhandlerforeningen i Kjøbenhavn«, hvis første Generalforsamling afholdtes 25. Januar 1863.

Paa Ministeriets Foranledning blev Foreningen paa Generalforsamling den 29. September 1892 udvidet til at omfatte hele Landet, og siden da har dens Navn været *Vinhandlerforeningen for Danmark*«.

Foreningens Formaal er dels ved Legater og Understøttelser at komme dens Medlemmer og disses Efterladte til Hjælp, og dels at værne om og virke til Gavn for de dens Medlemmer tilkommende Handelsrettigheder og de Forhold, som hermed staa i Forbindelse. Foreningen omfatter hele Landet, men har Domicil i København.

Adgang til at blive optaget som Medlem har enhver, der driver Næring som Vinhandler ifølge Borgerskab enten som saadan eller som Grosserer.

Aktieselskaber og Andelsselskaber kunne ikke være Medlemmer.

Kontingentet er 50 Kr. aarlig, der opkræves kvartalsvis. Af Hensyn til den Interesse, som herværende Repræsentanter (Agenter) for udenlandske Vinfirmaer kunne forudsættes til enhver Tid at have for Vinhandlerstanden, vil disse Repræsentanter kunne optages i Foreningen som *passive* Medlemmer mod samme aarlige Kontingent som for de ordinære Medlemmer. De passive Medlemmer har Adgang til Foreningens selskabelige Sammenkomster og, ifølge særlig Indbydelse til Generalforsamlingerne, men de har ikke Adgang til Understøttelser af Foreningen.

Ordinær Generalforsamling afholdes hvert Aar, saa vidt muligt i Februar Maaned.

Vinhandlerforeningens *Understøttelsesfond* ejer en Kapital (nom.) paa 222,000 Kr. og i sidste Regnskabsaar er udbetalt Understøttelser til et Beløb af 10,685 Kr.

Formand:
V. H. Schiellerup.

Desuden administrerer Foreningen to Legater, nemlig *S. L. Langhoffs* Legat og *Hans Michelsens og Enkes* Legat.

Adgang til Foreningens Legater og Understøttelser har alle, der har været Medlemmer af Foreningen, deres Enker og ugifte Døtre.

Æresmedlemmer: Vald. Reyn, R. af Dbg. og *Josua E. Larsen.*

Bestyrelsen: V. H. Schiellerup, København (Formand), *E. Mortensen,* København (Næstformand), *Vilh. Kjær,* København (Kasserer), *Hans Chr. Rasch,* København og *Th. Andersen,* R. af Dbg., Odense.

Formanden, Grosserer *V. H. Schiellerup* (f. 19. Januar 1864). Uddannet i Firmaet Lars Larsen 1878—1885. Ansat hos N. & Paul Plum fra 1892 og overtog i 1911 sidstnævnte Firma efter at de tidligere Indehavere, Nicolaj og Paul Plum var døde.

Formandens Adresse: Sct. Annæplads 13, København K. Tlf. C. 1558.

DE SAMVIRKENDE KØBMANDSFORENINGER I DANMARK

Af Redaktør *J. N. Lund.*

Næringsloven af 1857 indførte langt større Frihed i Erhvervenes Forhold, end vi hidtil havde haft, idet Loven opløste alle Bestemmelser, der hindrede Adgangen til at drive selvstændig Butikshandel, saavel i Hovedstaden som i Købstæderne og paa Landet. De gamle, hidtil

M. T. Schmidt,
Detailhandler-Societetets Stifter og første Formand.

Chr. Larsen,
Formand for Detailhandler-Societetet i 1902—1903.

bestaaende Laug eller Handelsorganisationer kunde ikke længere standse Tilgangen til Handel ved laugagtige Bestemmelser. Enhver fuldmyndig og ustraffet Samfundsborger kunde, efter at denne Næringsfrihedens Æra var indledet, nedsætte sig som Handlende i hvilken som helst Branche.

Dette Forhold medførte, at der, navnlig i de første 25—30 Aar efter Lovens Indførelse, dannede sig en stor uorganiseret Stand af Detailhandlere og Købmænd udenom de i Fortsættelse af Laugene eksisterende Handelsforeninger. Og selv om man erkendte, at disse Organisationer havde udrettet et stort og smukt Arbejde, navnlig i større Sager med storhandels- og samfundsmæssig Betydning, — saasom Havne- og Jernbaneforhold — saa havde man paa den anden Side dog Opfattelsen af, at de i større Udstrækning tog sig af Filantropi og Selskabelighed.

Det var derfor intet Under, at der efterhaanden — og navnlig omkring Aarhundredskiftet, da Omløberi og Tilgiftsuvæsen havde bredt sig i en foruroligende Grad — i den danske Detailhandlerstand vaagnede et levende Ønske om en Ændring i Formen for Varetagelsen af Interesserne.

I Sommeren 1900 gav disse Ønsker sig Udslag i Afholdelse af et stort Møde i København, i hvilket Detailhandlere og Købmænd fra hele Byen deltog, og dette Møde gav Stødet til, at man begyndte at oprette Handelsforeninger i de forskellige Kvarterer af Byen, hvor saadanne ikke i Forvejen fandtes.

I Løbet af nogle Maaneder stiftedes adskillige nye Foreninger, bl. a. Københavns Detailhandlerforening, Frederiksberg Detailhandlerforening, Vesterbro Handelsforening osv., og den 25. September samme Aar var man naaet saa vidt, at man kunde sammenkalde Bestyrelsesmedlemmerne fra samtlige Foreninger til et Møde — i Café »Alaska« — hvor det vedtoges at sammenslutte alle disse Foreninger i en fælles Organisation under Navnet »Detailhandler-Societetet«. Som Bestyrelse valgtes en Komité, bestaaende af Formændene, med 1 eller 2 Medlemmer for hver Forening, og denne valgte da igen et Forretningsudvalg paa 5 Medlemmer.

Til Formand for Detailhandler-Societetet valgtes den daværende Formand for Nørrebros Handelsforening, Hr. *M. T. Schmidt*, medens Formanden for Vesterbros Handelsforening Hr. *I. G. Schjær* blev Næstformand og Hr. *Sigv. Andersen* Sekretær.

Med stor Interesse og Energi paabegyndtes straks et ihærdigt Arbejde for Detailhandlerstanden. Foruden med en Uendelighed af mindre Sager arbejdede man ihærdigt for Tilgiftens Afskaffelse. Denne Form for Kapring af Kunder havde efterhaanden antaget højst uheldige Former. Det var ikke alene ved Juletid, man gav Kunderne Tilgift, efterhaanden havde Skikken ogsaa bredt sig til at omfatte Lørdagsindkøbene, saaledes at Artikler som Bolcher, Chokolade og Haandsæbe ikke længere var Genstand for Handel, men — ofte i større Udstrækning, end Kunderne havde Brug for — foræredes bort. At det saaledes ikke var ringe Beløb, der uden Ekvivalent vandrede ud af Detailhandlerens Kasse, siger sig selv.

For at komme dette Uvæsen til Livs, vedtog man en Deklaration, som Medlemmerne skulde underskrive, af følgende Indhold:

»Jeg undertegnede vedtager herved, under Henvisning til § 6 i Loven for .... Handelsforening og den paa Mødet i Arbejderforeningens Lokale den 27. Juni d. A. vedtagne Resolution følgende Bestemmelse:

Jeg forpligter mig til, fra 1. Oktober d. A., ikke at give Tilgift til mine Kunder eller give dem nogensomhelst Rabat. Ved Tilgift

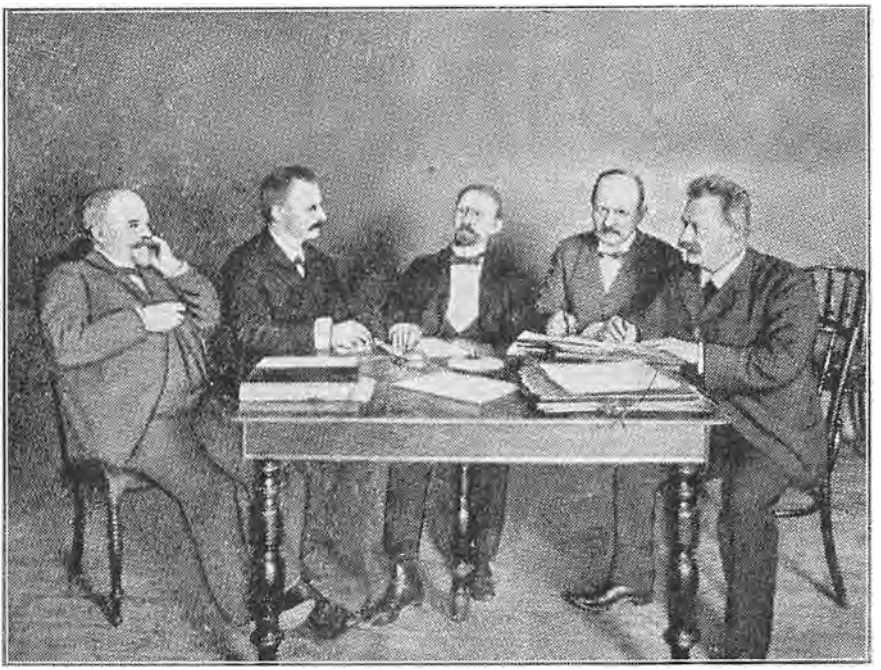

Detailhandler-Societetets Forretningsudvalg 1901.
Fra venstre: Carl Christensen, J. G. Schjær, M. T. Schmidt, E. A. Jensen og Chr. Larsen.

skal forstaas enhver Gave, som gives Kunden eller *nogen til dennes Husstand hørende Person* i Anledning af Indkøb af Varer. Det er uden Betydning, om Tilgiften gives straks ved Indkøbet af Varerne eller først senere, og under Tilgift er ogsaa indbefattet Lørdags- samt Jule- og Nytaarsgaver.

Overtrædelse af nærværende Bestemmelse medfører en Bøde paa 500 Kr. — fem Hundrede Kroner — hvoraf 400 tilfalder .... Handelsforenings Kasse og 100 Kr. tilfalder Anmelderen. Det paahviler .... Handelsforenings Bestyrelse at inddrive Bøden.

Denne Deklaration kan kun ophæves ved en Beslutning af en Generalforsamling i .... Handelsforening.

— — —

Desværre viste det sig vanskeligt at faa alle til at underskrive disse Deklarationer, saaledes at der efterhaanden opstod to Lejre, skarpt adskilte, for eller imod Tilgiften. Da det derfor viste sig umuligt, ad Frivillighedens Vej, at komme Tilgiftsuvæsenet til Livs, enedes man i 1903 om at ophæve Deklarationerne.

Man opgav imidlertid ikke Kampen mod Tilgiften; man satte tværtimod alle Kræfter ind paa at faa Spørgsmaalet løst gennem Lovgivningsmagten. Dog først efter 12 Aars Kamp, den 29. Maj 1912, da vi fik Loven mod falsk Reklame og illoyal Konkurrence, var Maalet naaet,

og ingen daarlig Standsfælle var herefter i Stand til ved unødig Tilgift at lokke sine Kollegers Kunder til sig.

— — —

Af andre Emner for vor Virksomhed skal særlig nævnes Butikslukkelov for hele Søndagen og Butikslukkelov for Hverdage Kl. 8, nu udvidet til Kl. 6—7 (Lørdag undtagen).

I November 1901 lod »Detailhandler-Societetet« foretage en Afstemning i alle de københavnske Afdelinger om Helsøndagslukningen. 4366 Handlende stemte for Helsøndagslukning, 2193 stemte imod, og 329 undlod at stemme. Resultatet af denne Afstemning blev, at man indsendte et Andragende til Rigsdagen om at faa denne Lukning paabudt ved Lov.

Den 27. Oktober 1902 blev et Forslag desangaaende forelagt i Folketinget; men først i Marts 1904 lykkedes det at faa Loven færdig fra Rigsdagen. Hr. *I. G. Schjær*, der i 1903 var valgt til Formand for »Detailhandler-Societetet«, efter at Formanden for Østerbros Handelsforening Hr. *Chr. Larsen* i et Aars Tid havde bestridt dette Hverv, havde i denne Sag gjort et stort og paaskønnelsesværdigt Arbejde, og hans Standsfæller belønnede ham ved at indbyde ham til en Hædersfest, den 29. April, en Maaned efter Lovens Vedtagelse.

I 1903 havde man ladet foretage en Afstemning om, hvorvidt man ønskede at lukke Kl. 8 Aften de 4 første Dage i Ugen. Af 8963 Handlende stemte de 7397 herfor. I alle Brancher, med Undtagelse af Cigarhandlerne, var der stort Flertal for en saadan 8-Lukning. Umiddelbart herefter havde Hr. *I. G. Schjær* og Hr. *M. T. Schmidt* Audiens hos daværende Indenrigsminister Sørensen for at kræve denne Lukning gennemført ved Lov. Der skulde imidlertid gaa en rum Tid, inden Arbejdet kronedes med Held. Først den 23. Maj 1908 — 7 Aar efter — vedtoges 8-Lukkeloven i Rigsdagen.

Men foruden disse omfattende og betydningsfulde Sager havde »Detailhandler-Societetet« ogsaa en Række andre Spørgsmaal af stor Interesse paa sit Program. Den 3. Oktober 1901 vedtog man at arbejde for:

1. Sammenslutning af alle danske Foreninger, hvis Medlemmer handler en detail.

   For at erholde Detailhandlerborgerskab maa man forpligte sig til at indtræde som Medlem af en Handelsforening, der sorterer under Detailhandler-Societetet.
2. Afskaffelse af al systematisk Tilgift samt Jule- og Nytaarsgaver.
3. En hensigtsmæssig Indskrænkning af Arbejdstiden i Butikerne, eventuelt ved Lov.
4. Værn mod illoyal Konkurrence samt mod kooperative Foretagender, Brugsforeninger etc.

5. Fastsættelse af faste Detailpriser, hvor Forholdene gør det nødvendigt.
6. Næringslovens Revision,
   a) Beskatning af Aktieselskaber, Brugsforeninger etc.
   b) Forbud mod, at Grossister driver Detailhandel.
7. At virke hen til, at Loven om Forbud mod Omløben med Varer bliver overholdt.
8. Revision af Helligdagsloven paa forskellige Omraader.
9. Repræsentation i de kommunale Raad.
10. Indskrænkning af Detailhandlernes Afgifter til Stat og Kommune.
11. Dannelsen af et Akkordudvalg.
12. Værn mod usolide Kunder.

Af disse Spørgsmaal — hvoraf flere endnu er uløste — havde man kun for Helligdagslovens Vedkommende naaet det ønskede Resultat, da det i Sommeren 1907 blev vedtaget at sammenslutte alle danske Detailhandlerforeninger under samme Ledelse.

I de forløbne 6—7 Aar var der, navnlig paa Sjælland, stiftet en Række Detailhandlerforeninger, der ligesom de allerede bestaaende indmeldte sig i »Detailhandler-Societetet«. I 1903 stiftedes en Forening i Roskilde, i 1904 stiftedes Foreninger i Hillerød, Slagelse og Holbæk og i 1905 fremmødte Jyderup, Høng, Haslev, Sydsjælland, Østsjælland osv, med Repræsentanter for Handelsorganisationer.

Den 29. September 1901 var Centralorganisationen af Købmandsforeninger i Jylland blevet stiftet med 22 Foreninger under Købmand *V. V. Aagaards* Ledelse. Den 7. Marts 1905 stiftedes den fynske Centralorganisation af 6 Foreninger med Hr. *H. P. Mortensen* som Formand. Disse Organisationer udgjorde sammen med »Detailhandler-Societetet« under Hr. *I. G. Schjærs* Formandskab ialt 46 Foreninger ved Udgangen af 1905.

I Februar 1907 samledes disse Organisationers Ledere til et Møde i Nyborg, hvor man vedtog at foreslaa Centralorganisationerne og »Detailhandler-Societetet« at sammenslutte sig under Navnet »*De samvirkende Detailhandlerforeninger i Danmark.*«

Paa Aarsmøderne i Sommeren samme Aar kom Forslagene derefter til Behandling, og paa alle 3 Møder vedtoges Sammenslutningen med stor Majoritet og under stormende Bifald.

Umiddelbart herefter valgtes daværende Formand for Centralorganisationen af Detailhandlere i Fyns Stift, Købmand *Wilkens Hjort*, Nyborg, til Formand, Købmand *Carl Laursen*, Aarhus, valgtes til Næstformand, og Urtekræmmer *Chr. A. Munck*, København, blev Kasserer.

Til Hovedbestyrelsesmedlemmer valgtes forøvrigt 2 Repræsentanter for hver af de 3 Centralorganisationer.

I 1912 afgik Hr. Wilkens Hjort — paa Grund af Overtagelse af Direktørstillingen for den fynske Landbosparekasse — som Formand, og i hans Sted valgtes Købmand *Carl Laursen*, Aarhus, der fungerede til 19. Oktober 1914, da den nuværende Formand Hr. *I. G. Schjær* enstemmigt valgtes.

I 1911 og i 1919 afholdt Hovedorganisationen Kongres i København, og paa den sidste Kongres — den 19. August 1919 — vedtoges det en-

Købmand V. V. Aagaard.
Den jyske C. O.s første Formand.

Wilkens Hjort,
De samvirkende Detailhandlerforeningers første Formand.

stemmigt at forandre Organisationens Navn til »*De samvirkende Købmandsforeninger i Danmark*«.

Organisationens Hovedbestyrelse, der til en Begyndelse talte 7 Medlemmer, er senere bleven udvidet med 4 Medlemmer som særlige Repræsentanter for Landkøbmændene, samt 1 Repræsentant for Sønderjylland. Og efter Oprettelsen af en fjerde Centralorganisation for København, i 1923, udvidedes den med 3 Medlemmer, saaledes at den nu tæller 14 Medlemmer.

De samvirkende Købmandsforeningers officielle Organ og Medlemsblad er »Dansk Handelsblad«, der ejes og udgives af de fire under »De samvirkende Købmandsforeninger« sorterende Centralorganisationer af Købmandsforeninger. De af hver Landsdels Centralorganisationer valgte Redaktører ere: *Hemmer Hansen*, Aarhus, *J. N. Lund*, København, og *I. C. E. Boldreel*, Odense.

De samvirkende Købmandsforeninger i Danmark bestaar af 124 over

hele Landet spredte Foreninger, fordelt i følgende 4 Centralorganisationer:

C. O. for København, Formand: Købmand *Georg Hansen*, R. af Dbg.

C. O. øst for Storebælt, Formand: Direktør *J. G. Schjær*, R. af Dbg., Dbm.

C. O. for Fyns Stift, Formand: Købmand *Henrik Bøje*, Faaborg, og

C. O. for Jylland, fung. Formand: Købmand *Laurs Nielsen*, R. af Dbg., Hovedgaard.

Købmand Carl Laursen,
R. af Dbg.
Formand for den jyske C. O.
fra 1910–1914 og 1917–1926.
Formand for De samvirkende
Købmandsforeninger
fra 1910–1913.

Direktør J. G. Schjær,
R. af Dbg., Dbm.
Formand for De samvirkende
Købmandsforeninger
siden 1914 og Formand for C. O.
Øst for Storebælt.

Hovedkasserer for De samvirkende Købmandsforeninger har i en Aarrække været Købmand *N. P. Rasmussen*, R. af Dbg., Svendborg, der tillige var Formand for Centralorganisationen i Fyns Stift, indtil han paa Repræsentantmødet i August 1926 ønskede at trække sig tilbage og erstattedes med Købmand *Henrik Bøje*, Faaborg.

Købmand *Carl Laursen*, R. af Dbg., Aarhus, der var Medstifter og i en lang Aarrække tillige Formand for den jyske Centralorganisation samt i en Periode fra 1910—13 Formand for De samvirkende Købmandsforeningers Hovedbestyrelse, afgik den 17. Oktober 1926 ved Døden, hvorefter Næstformanden, Købmand *Laurs Nielsen*, Hovedgaard, fungerer som Formand for den jyske C. O.

— — —

Til Slut bør det bemærkes, at vore Foreninger, der hver for sig udfører et stort og effektivt Arbejde til Standens Tarv, under Krigen

med dens Prisregulering, Varefordeling, Rationering og Restriktioner, løste betydelige Opgaver. Regeringen tog Hensyn til vor Eksistens, tillod os Adgang til daglig Deltagelse i Prisreguleringsarbejdet og forlangte Anbefaling for de enkelte Andragender fra Købmænd om ekstra Rationering paategnet af vor Organisation, som Garanti for Andragendets Berettigelse. Regeringen gav endvidere vor Organisation Plads i en Række af de saakaldte Krigsudvalg, f. Eks. de ministerielle Udvalg om det almindelige Konsum, i Udvalget om Surrogaters Tilladelighed og

N. P. Rasmussen.
R. af Dbg.
Formand for C. O. i Fyns Stift indtil Augnst 1926. Hovedkasserer i De samvirkende Købmandsforeninger.

Købmand Henrik Bøje,
Faaborg,
Formand for C. O. i Fyns Stift fra August 1926.

Priser. Endvidere i Erhvervenes raadgivende Udvalg, i økonomiske Hjælpekommissioner for Statslaan til Næringsdrivende o. s. v. o. s. v.

Foruden disse Opgaver har vor Landsforening i Samklang med sine ca. 124 Lokalforeninger arbejdet for at opnaa Lovhjemmel for, at Margarine maatte blive farvet med Smørrets Farve og ikke, som det i 37 Aar havde været Tilfældet, med en bleggraa Farve, som bevirkede, at Husmødrene i Hjemmet selv maatte foretage en Efterfarvning. Denne Lovændring har vi opnaaet. Saa har vor Organisation endvidere haft Repræsentation i Statskommissionen, som skal revidere og modernisere vor Næringslov af 1857. Da Kommissionen er nedsat paa parlamentarisk Grundlag, langt fra ensidig Handels- og Haandværksbasis, vil vi ikke i den Kommission faa vore specifike Handelsønsker gennemført, men maa nøjes med at søge at forhandle os frem til visse smaa Fordele.

Paa et andet Omraade har *De samvirkende Købmandsforeninger* faaet en meget stor Opgave tildelt ved Loven af 1912 angaaende Til-

gift, Reklame og illoyal Konkurrence. Denne Lov tillægger nemlig vor Organisation, sammen med nogle faa andre, en Paaklageret til Domstolene ved eventuel Overtrædelse af visse af Lovens Paragraffer, og til disse hører absolut de vigtigste, nemlig om løgnagtig Reklame, om falsk Varebetegnelse og om ulovlig Tilgift o. s. v.

Vor Organisation har i Aarenes Løb dels alene og dels ved Støtte fra andre Foreninger faaet løst endnu en Række Opgaver foruden de allerede nævnte. Men vi vil derfor alligevel ikke blive arbejdsløse. Vi

Købmand Laurs Nielsen,
R. af Dbg.
fung. Formand for C. O. i Jylland.

Købmand Georg Hansen.
R. af Dbg.
Formand for C. O. i København.

har meget andet at kæmpe imod. For Tiden søger vi saaledes at faa fremskaffet Standard-Slutsedler, lige hensyntagende til Købere og Sælgere: Detaillist og Grossist.

Vi kæmper for at formaa vore Medlemmer til hovedsagelig at sælge danske Varer, og vi virker for, at vor Industri ved kraftig Reklame skal støtte vore Bestræbelser. Vi virker for at hindre ulovlig Omløben eller Omkørsel med Varer, vi virker endvidere for gode Forhold inden for Ægopkøb og Ægsalg, vi virker for en retfærdig Renteret for Købmanden for hans udestaaende Fordringer. Vi har en daglig Kamp for at hindre Industri og Haandværk i ulovligt at trænge ind paa Handelens Omraade. Vi kæmper ligeledes en haard Kamp imod, at Bestemmelserne om Handel med Spirituosa ensidigt skal blive udnyttet i forbudsfanatisk Retning, saaledes at vi faar indført lignende Forhold paa dette Omraade som i Norge og i U. S. A., hvor Ædrueligheden ikke

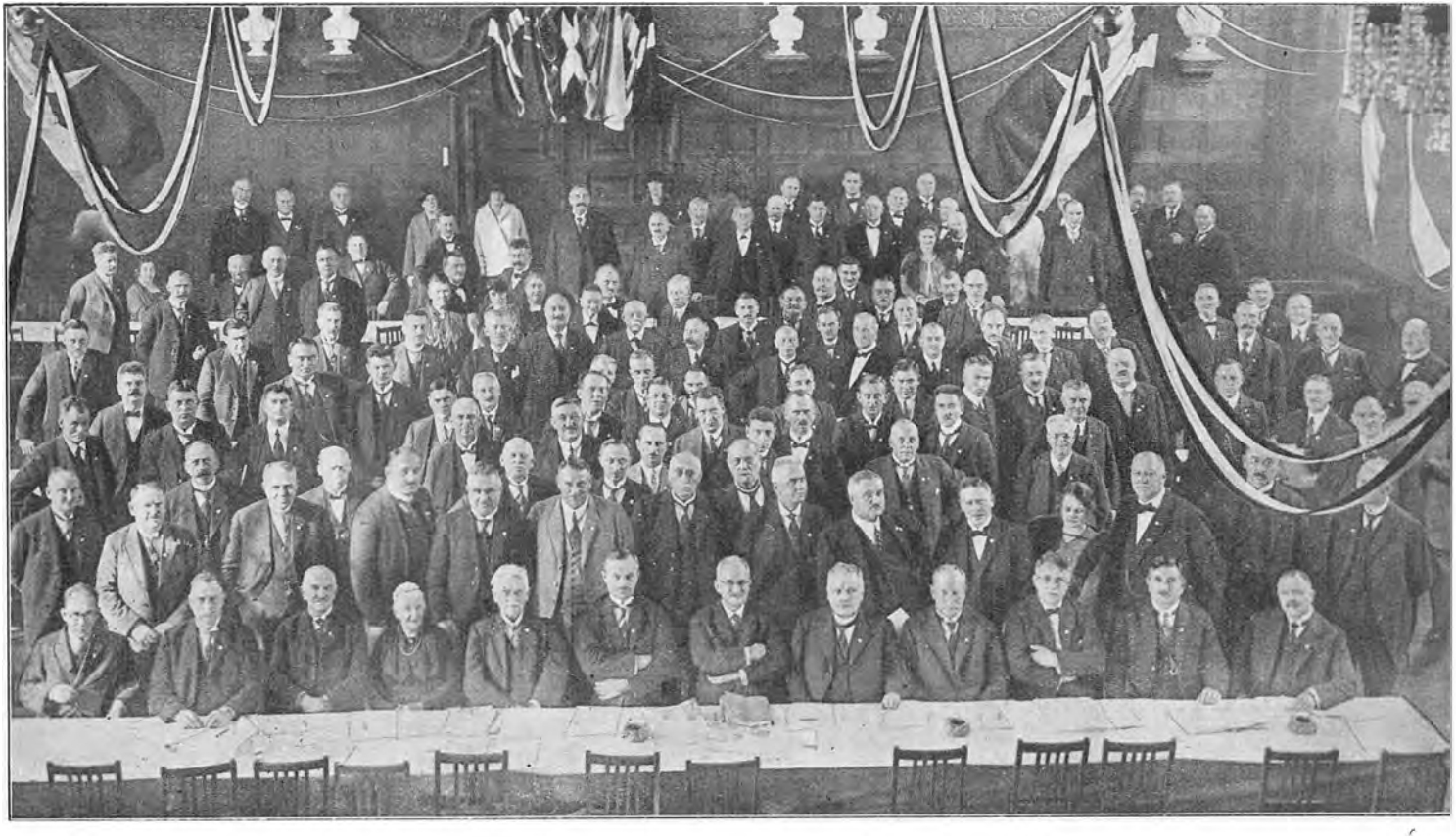

Fra Jubilæumsmødet i København den 27. September 1925.

er tilnærmelsesvis saa god som i vort eget Land og hvor Handel med Alkohol ikke lovligt maa eksistere hos Købmænd. Vor Organisation kæmper *imod* at faa indført Statsmonopol for Tobakshandel og Tobaksfabrikation. Vi kæmper i det hele taget imod ethvert Monopol, som er til Skade for det almindelige Forbrug. Vi kæmper endvidere imod — og med stort Held, vel at mærke — at vore egne Leverandører snigløber os ved at forsyne vore Kunder med deres Varer.

Foruden Adgang til vigtige Regeringskommissioner og Udvalg øver vi ogsaa Indflydelse paa Valg til Sø- og Handelsretten. Flere af vor Organisations Medlemmer har haft Sæde i denne Domstol. At vore Foreninger tillige søger og ogsaa opnaar Adgang til Kommuneraad føjer vi til som en Selvfølgelighed.

For yderligere at udvide vor Horisont har vi nu i flere Aar haft et Samarbejde med svenske og norske Handels-Hovedorganisationer, som vi i en lang Aarrække hvert andet Aar er kommen sammen med. Disse Forhandlinger har været meget nyttige for alle Parter. Vi har gennem disse Møder hørt og erfaret, hvordan vore skandinaviske Kolleger har det paa deres Omraader og de har hørt om vore Forhold. — —

Fra alle Sider anerkendes »De samvirkende Købmandsforeninger i Danmark«, som en betydningsfuld Organisation, der under en dygtig og forstandig Ledelse har været danske Detailkøbmænd en fortræffelig Forkæmper for de Interesser, Ønsker og Krav, som kun lader sig varetage ved at løfte i Flok. »Fælles Virken til fælles Gavn« staar der paa flere af de danske Købmandsforeningers Love. Under dette Motto blev for 26 Aar siden »Detailhandler-Societetet« stiftet, og under dette Motto arbejder »De samvirkende Købmandsforeninger« den Dag i Dag, saavel i Hovedbestyrelsen, hvor alle Traadene samles, som ude i de 4 store Centralforeninger, der igen staar i nøje Kontakt med de enkelte Lokalafdelinger.

Detailkøbmændene i Danmark kan ikke være blinde for, at de har meget at takke deres Organisation for, og det maa lægges enhver Købmand paa Sinde, hvor vigtigt det er at være tilsluttet den Organisation, hvorigennem Standens Ønsker og Krav bæres frem og stadig holdes levende. At Købmændene ogsaa i stigende Grad har Forstaaelsen heraf, det ser man dels af den voksende Tilslutning til de bestaaende Foreninger og dels af den Omstændighed, at der stadig opstaar nye Foreninger rundt om i Landet i de Egne, hvor Købmændene ikke tidligere har været organiseret. Et stort Arbejde i saa Henseende udføres af De samvirkende Købmandsforeningers dygtige og energiske Forretningsfører, Hr. *J. C. E. Boldreel.*

I alle disse Foreninger samles Købmændene jævnlig til alvorlig Drøftelse af de mange Spørgsmaal, som til enhver Tid er brændende, og

Redaktør J. C. E. Boldreel,
Forretningsfører for De samvirkende Købmandsforeninger.

Redaktør J. N. Lund.
Sekretær i De samvirkende Købmandsforeninger.

ligeledes mødes Medlemmerne hvert Aar til Forhandling ved Repræsentantskabsmøderne i Centralforeningerne, hvor Formændene aflægger Aarsberetninger, hvor alle de Forhold, der i utallig Mængde griber ind i Købmændenes Virkeomraader diskuteres, hvor Resolutioner vedtages og hvor en Række Sager henvises til Hovedbestyrelsen.

Ved disse Repræsentantskabsmøder — som alle Medlemmer kan overvære — opfriskes gamle Bekendtskaber og nye indledes, ligesom Samværet ved disse Møder styrker Kollegialitetsfølelsen, og Bevidstheden om, hvad det betyder at løfte i Flok, og i Fællesskab bære Standens Ønsker og Krav frem paa rette Sted, giver sig Udslag i forøget Initiativ og større Virkelyst.

Redaktør Hemmer Hansen, Aarhus.
Ansvarshavende Redaktør af »Dansk Handelsblad«.

Hvert Aar, umiddelbart efter Repræsentantskabsmødernes Afholdelse, samles Hovedbestyrelsen til Møder, der strækker sig over tre à fire Dage, paa hvilken der føres Forhandlinger med Autoriteter og Myndigheder, med Selskaber og Grossister og med Lederne af alle Arter af Virksomheder, hvad enten

de henhører under Staten, Kommunerne, Rederier, Forsikringsvæsen eller andre større Foretagender.

Og Sjælen i alt dette Arbejde har nu i en meget lang Aarrække været vor udmærkede Formand, Hr. *J. G. Schjær*, hvis Energi og Udholdenhed er utrættelig og hvis Tro paa Købmandens Nødvendighed for Samfundet er urokkelig.

Derfor vil hans Navn ogsaa for kommende Slægter staa som et af de største i den danske Butikshandels Historie.

UDDRAG AF DE SAMVIRKENDE KØBMANDSFORENINGERS LOVE

Landsorganisationen »De samvirkende Købmandsforeninger i Danmark« er oprettet den 8. September 1907.

Dens *Formaal* er at værne om og fremme Detailhandlerstandens Interesser. I denne Henseende er der i Lovene fastsat følgende særlige Program:

a) Fastsættelse af ensartede Priser for samme Varer, naar saadant skønnes fornødent, og med Tilslutning af vedkommende Landsdels Organisation.
b) Bekæmpelse af illoyal Konkurrence, falsk Reklame, Salg under den en Vare paatrykte Pris, Kuponsystemer m. v.
c) Indskrænkning af den løse Kredit.

Landsorganisationens Domicil er der, hvor Formanden bor.

Landsorganisationens Bestyrelse bestaar af Formanden for hver Hovedorganisation, samt yderligere to Medlemmer fra hver af de under Landsorganisationen hørende Hovedorganisationer paa Øerne og 3 Medlemmer fra Hovedorganisationen i Jylland. Den Organisation, blandt hvis Medlemmer i Bestyrelsen Formanden vælges, vælger yderligere 1 Medlem til at tiltræde Bestyrelsen.

Hovedbestyrelsen er Landsorganisationens øverste Organ og som saadant repræsenterer den de under Landsorganisationen hørende Foreninger baade udadtil og indadtil. Den skal ikke blot arbejde for Gennemførelsen af de ovennævnte særlige Formaal; men naar den anser det betimeligt, skal den arbejde ogsaa for ethvert Formaal, der kan fremme Detailhandlerstandens Interesser.

Enhver, som er Medlem af en under Landsorganisationen hørende Forening, kan til sin Forenings Bestyrelse indgive Klage over, at andre — saavel Grosserere, Fabrikanter eller Haandværkere som Detailhand-

lere, uanset om de ere Medlemmer af en saadan Forening eller ej — gør sig skyldige i Handlinger, som falder ind under, hvad Landsorganisationen i Følge sine Statutter skal bekæmpe. Den paagældende Lokalforenings Bestyrelse kan da indsende Klagen til den Centralforening, hvorunder den hører, og hvis Centralforeningens Bestyrelse mener, at Sagen bør fremmes, indsender den Sagen til Landsorganisationens Bestyrelse, som da undersøger og paakender Sagen efter nedenstaaende Regler. Skulde Bestyrelsen ad anden Vej faa Kundskab om saadanne Handlinger, kan den ligeledes behandle Sagen efter de i Lovene fastsatte Regler, som ere følgende:

a) Naar der til Bestyrelsen indkommer Klage, og begge Parter ere Medlemmer af en under Landsorganisationen hørende Forening, udnævner Bestyrelsen 3 af dens Medlemmer til at undersøge og paakende Sagen.

b) Er kun den ene af Sagens Parter Medlem af en under Landsorganisationen hørende Forening, udvælger Bestyrelsen 2 af dens Medlemmer og opfordrer samtidig Modparten til at underkaste sig Sagens Afgørelse af en Kommission og i bekræftende Fald til ligeledes at udnævne 2 Kommissionsmedlemmer. Hører den paagældende under en Organisaton, opfordres han til at anmode denne om at udnævne et Medlem. Modpartens Svar bør foreligge inden en passende, af Bestyrelsen fastsat Frist. Underkaster han sig denne Afgørelsesmaade og udnævner sine Kommissionsmedlemmer, træder de saaledes valgte 4 Mænd sammen og vælger straks et 5te Medlem, der fungerer som Kommissionens Formand. Kommissionen undersøger og paakender derefter Sagen. Kendelsen vedtages med almindelig Stemmeflerhed; staar Stemmerne lige, gør Formandens Stemme Udslaget.

c) Saafremt en Part, der ikke er Medlem af en under Landsorganisationen hørende Forening, vægrer sig ved at underkaste sig Sagens Afgørelse af en i Henhold til Reglerne under b dannet Kommission, vælger Bestyrelsen endnu et af sine Medlemmer, der sammen med de 2 allerede valgte, undersøger Sagen og vedtager med almindelig Stemmeflerhed en Udtalelse om den.

d) Parterne i Sagen, som behandles efter de i denne § fastsatte Regler, ere med Hensyn til Sagernes Behandling underkastede de Forskrifter, som Kommissionen maatte give.

e) Omkostningerne ved Sagens Behandling — derunder passende Diæter og Rejseudgifter til Kommissionens Medlemmer — bæres i Almindelighed af den tabende Part. Dog kan Kommissionen, naar Sagens Omstændigheder taler derfor, fastsætte en vis Fordeling af Omkostningerne mellem Parterne. Før enhver Sags Paabegyndelse søges Tilslutning fra begge Parter til disse Reglers Anvendelse. I det

under c nævnte Tilfælde bæres Omkostningerne af Landsorganisationens Kasse, for saa vidt den indgivne Klage tages til Følge.

f) Kendelser saavel som Udtalelser i Henhold til c bringes til Medlemmernes Kundskab. Ligeledes meddeles det Medlemmerne, naar nogen undlader at opfylde en afsagt Kendelse.

Omkostningerne ved Landsorganisationen fordeles paa Centralorganisationerne i Forhold til Medlemsantallet i de under samme hørende Foreninger. Landsorganisationens Bestyrelse fører det fornødne Bogholderi og aflægger i hvert Aars Januar Maaned Regnskab, hvoraf et Eksemplar tilstilles hver Centralorganisation. Desuden skal ved hvert Bestyrelsesmøde af Kassereren forelægges en Oversigt over Landsorganisationens Status og over eventuelle Kontingentrestancer.

Generalforsamling afholdes, naar Bestyrelsen anser det hensigtsmæssigt eller naar en af de under Landsorganisationen hørende Hovedorganisationer forlanger det, i hvilket Tilfælde vedkommende Hovedorganisation skal afholde alle med Generalforsamlingen forbundne Udgifter. Generalforsamlingen bestaar af 1 Delegeret for hver 100 Medlemmer (over 50 regnes for 100), valgt af de respektive Hovedorganisationers aarlige Repræsentantmøder. Generalforsamlingen er Landsorganisationens højeste Myndighed.

Landsorganisationens Bestyrelsesmedlemmers Udlæg ved Møder udredes af Landsorganisationens Kasse, og Landsorganisationens Delegeredes Udlæg ved Generalforsamlinger udredes af vedkommende Centralorganisation.

Andre Centralorganisationer kan, naar Forholdene tillader det, af Landsorganisationens Bestyrelse optages i Landsorganisationen. Udmeldelse af Landsorganisationen kan kun ske med 1 Aars Varsel til en 1. Januar.

HOVEDBESTYRELSEN

Hovedbestyrelsen for »De samvirkende Købmandsforeninger i Danmark« bestaar af følgende Medlemmer:

Valgte af Central-Organisationen Øst for Storebælt:

J. G. Schjær, R. af Dbg. Dbm. København (F o r m a n d).
C. Nees, Gilleleje.
A. S. H. Jeppesen, Helsingør.
Wilhelm Jensen, Haslev.

Valgte af Central-Organisationen i Jylland:

Laurs Nielsen, R. af Dbg., Hovedgaard (N æ s t f o r m a n d).
C. Buch-Petersen, Kolding.
J. P. Jacobsen, R. af Dbg. Aadum pr. Tarm.
P. Ludvigsen, Haderslev.

Valgte af Central-Organisationen i Fyns Stift:

Henrik Bøje, Faaborg (Hovedkasserer).
Alfred Nissen, Hesselager.
Martin Iversen R. af Dbg., Odense.

Valgte af Central-Organisationen i København:

Georg Hansen, R. af Dbg., Finsensvej 132.
C. N. Espersen, M. B., Pilestræde 40.
H. P. Jensen, Blaagaardsgade 4.

Forretningsudvalget:

J. G. Schjær, København.
Laurs Nielsen, Hovedgaard.
Henrik Bøje, Faaborg.
Georg Hansen, København.

Hovedbestyrelsens Sekretær

er Redaktør *J. N. Lund*, Hostrupsvej 12, København V. (Telf. Nora 2488).

De samvirkende Købmandsforeningers Kontor

Istedgade 105, København V., Telf. Central 4102, er aabent hver Søgnedag fra Kl. 10—3.

Formandens Adresse: Valdemarsgade 26, København V. (Telf. Vester 4506).

Revisorer:

Købmand *C. V. Johansen*, Nyborg og
Købmand *Carl Sørensen*, Silkeborg.
Suppleant: Mejeriejer *P. Larsen*, København.

Af De samvirkende Købmandsforeningers Hovedbestyrelse er valgt:

Til Medlem af *Handelsskoleraadet:* Købmand *Laurs Nielsen*, Hovedgaard, med Købmand *Henrik Bøje*, Faaborg, som Suppleant.

Til Medlemmer af »*Dansk Principalforening*«*s Repræsentantskab: J. G. Schjær, C. N. Espersen* og *Laurs Nielsen.*

Til Medlem af *Pensionsforsikringsanstaltens Repræsentantskab:* Købmand *A. S. H. Jeppesen*, Helsingør.

Til Medlemmer af *Øludvalget* udenfor København: *A. S. H. Jeppesen*, Helsingør, *Martin Iversen*, Odense og *Carl Sørensen*, Silkeborg.

Til Medlemmer af *Den skandinaviske Købmandskomité: J. G. Schjær*, København, *Georg Hansen*, København, *Henrik Bøje*, Faaborg og *Laurs Nielsen*, Hovedgaard.

Bestyrelsen for »Dansk Handelsblad«

der ejes og udgives af de 4 Centralorganisationer, bestaar af følgende Medlemmer:

Laurs Nielsen. Hovedgaard (Formand).
Andreas Skaarup, Aarhus (Kasserer).
A. S. H. Jeppesen, Helsingør (Næstformand).
Henrik Bøje, Faaborg.
Georg Hansen, København.
J. G. Schjær, København.

Dansk Handelsblads Redaktion:

I Aarhus: Redaktør *Hemmer Hansen,* Frederiksgade 72.
I København: Redaktør *J. N. Lund,* Hostrupsvej 12, V.
I Odense: Redaktør *J. C. E. Boldreel,* Klaregade 14.
Ekspeditionskontor:
Frederiksgade 71, Aarhus. Telf. 4820. (Kontortid: Kl. 9—12 og 1,30—4).

---

1. DE SAMVIRKENDE KØBMANDSFORENINGERS CENTRAL-ORGANISATION FOR KØBENHAVN

Bestyrelsen:

Formand: Købmand *Georg Hansen,* R. af Dbg.
Næstformand: Borgerrepræsentant, Frugthandler *C. N. Espersen.*
Kasserer: Bankbestyrer *K. C. Rasmussen.*
Sekretær: Redaktør *J. N. Lund.*

Desuden har Formændene for de under Centralorganisationen staaende Foreninger Sæde i Bestyrelsen.

Forretningsudvalget:

Købmand *Georg Hansen.*
Frugthandler *C. N. Espersen.*
Mejeriejer *P. Larsen.*

I Central-Organisationen kan optages enhver Detailhandlerforening i København og Omegn. Dog kan ingen Forening indmeldes eller blive staaende under »De samvirkende Købmandsforeningers C. O. for København«, hvis den samtidig sorterer under en med denne analog Hovedorganisation.

Kontingentet til Central-Organisationen fastsættes paa det aarlige Repræsentantskabsmøde, som dannes af samtlige Bestyrelsesmedlem-

mer i samtlige Foreninger. Ordinært Repræsentantskabsmøde afholdes hvert Aar i Juli Kvartal.

Formandens Adresse: Finsensvej 132, Vanløse. Telf. Damsø 182.

Under denne Central-Organisation sorterer følgende Foreninger:

FORENINGEN AF AKTIVE ØLHANDLERE

— Stiftet den 21. September 1924. —

Foreningens Formaal er at samle alle rabatberettigede Ølhandlere i København og Omegn i én Forening til Varetagelse af Standens Interesser.

Medlemmer af Foreningen kan kun de Ølhandlere være, der af Bryggerierne er anerkendte som rabatberettigede, og som har Forretning i København eller nærmeste Omegn. Enhver saadan Ølhandler er forpligtet til at være Medlem af Foreningen. Hvis Bryggerierne fratager en Ølhandler Rabatten af en eller anden Grund, som anerkendes af Foreningen, ophører han samtidig med at være Medlem af Foreningen. Medlemmerne er pligtige til i deres Forretning at overholde de af Bryggerierne fastsatte Detailpriser og de af Foreningens Generalforsamling fastsatte Minimumspriser ved Leverancer til Arbejdspladser, Marketenderier, Fabriker og lignende Steder.

Formand:
Chr. Larsen.

Kontingentet er 2 Kr. kvartaarlig. Ved Optagelsen betaler hvert Medlem i Indskud Kr. 5,00.

Ordinær Generalforsamling afholdes hvert Aar i Januar Kvartal.

Bestyrelsen: Chr. Larsen, St. Pauls Kirkeplads 7 (Formand), *P. Horn,* Bille Brahesvej 12 (Næstformand og Kasserer), *L. P. Jørgensen,* Nansensgade 9 (Sekretær), samt *J. Rasmussen,* Hauserplads 24, *V. Nielsen,* Fælledvej Passage 12, og *J. P. Petersen,* Lyngbyvej 105.

Forretningsfører: H. Hansen, Mølle Allé 14, Valby.

Formanden, Ølhandler *Chr. Larsen,* er født den 15. Marts 1872 og etableret den 12. November 1901. *Adresse:* St. Pauls Kirkeplads 7, København K. Telf. Palæ 407 y.

FREDERIKSBERG KØBMANDSFORENING

— Stiftet den 20. September 1900. —

Foreningens Formaal er at samle alle Handlende, som driver Forretning en detail i Frederiksberg Kommune til Arbejde for fælles Interesser.

Kontingentet er 6 Kr. aarlig.

Den *ordinære Generalforsamling* afholdes hvert Aar i Februar Maaned.

Bestyrelsen: Købmand *Georg Hansen,* Finsensvej 132, (Formand), Købmand *Holger Schønherr,* Nordre Fasanvej 12 (Næstformand), Købmand *August Bruhn,* Jyllandsvej 19 (Kasserer), Skotøjshandler *A. Danielsen,* Dronning Olgas Vej 47 (Sekretær), Materialist, cand. pharm. *C. Dithmer,* H. C. Ørstedsvej 41, Ølhandler *Chr. Jensen,* Howitzvej 71 og Cigarhandler *Jens Petersen,* Falkoner-allé 32.

Formand:
Georg Hansen. R. af Dbg.

Formanden, Købmand *Georg Hansen,* er født den 18. April 1876 og uddannet i Helsingør. Etableret den 2. Juli 1901 i Danmarksgade, hvorfra han i 1914 flyttede til Finsensvej 132. Medlem af Hovedbestyrelsen for »De samvirkende Købmandsforeninger i Danmark«, Formand for Central-Organisationen af Købmandsforeninger i København, Formand for de 22 københavnske Handelsforeningers Øludvalg. Medlem af Urtekræmmerforeningens Bestyrelse, Medlem af den skandinaviske Købmandskomité, Medlem af Bestyrelsen for Dansk Handelsblad, Medlem af Bestyrelsen for Danske Købmænds Handels-Aktieselskab, Medlem af Repræsentantskabet for Købmandsbanken og for Vanløse Bank. Ridder af Dannebrog.

Formandens Adresse: Finsensvej 132, Vanløse. Telf. Damsø 182.

GRØNDAL SOGNS HANDELSFORENING

— Stiftet den 11. Juni 1924. —

Foreningens Formaal er at samle samtlige Handlende i Grøndal Sogn og Omegn, for at organisere sig og arbejde i fælles Forstaaelse samt at varetage Handelsstandens Interesser.

Kontingentet er 2 Kr. Kvartalet. I Indskud betales 3 Kroner.

Ordinær Generalforsamling afholdes hvert Aar i Maj og November Maaned.

Bestyrelsen: Bogtrykker *Wm. Møller,* Godthaabsvej 148 (Formand), Skomagermester *C. Holstein Magnussen,* Godthaabsvej 145 (Næstformand), Detailhandler *C. A. Nilsson,* Hulgaardsvej 1 (Kasserer), Købmand *Fr. Jensen,* Godthaabsvej 139 (Sekretær), Købmand *N. J. Rasmussen,* Godthaabsvej 145, Skomagermester *C. C. Eriksen,* Godthaabsvej 135 og Manufakturhandler *Viggo Christensen,* Godthaabsvej 137.

Formand:
Wm. Møller.

Formanden, Bogtrykker *Wm. Møller,* er født den 2. November 1885 og etableret den 1. April 1925.

Formandens Adresse: Godthaabsvej 148, Brønshøj. Telf. Godthaab 3354 y og Godthaab 4353.

HANDELSFORENINGEN FOR SØBORG OG OMEGN

— Stiftet den 11. November 1920. —

Foreningens Formaal er at samle alle Handlende, som driver Forretning i Søborg og Omegn til Arbejde for fælles Interesser.

Ordinær Generalforsamling afholdes hvert Aar i Marts Maaned.

Maanedlige *Medlemsmøder* afholdes den anden Torsdag i hver Maaned i »Borgernes Hus« i Søborg.

Bestyrelsen: V. *Hjort-Petersen* (Formand), Købmand *Løbner Olesen* (Næstformand), Frugthandler *Martin Nielsen* (Kasserer), Porcelænshandler *Obel Pedersen* (Sekretær) og Købmand *Poul Poulsen.*

Formanden, Købmand V. *Hjort-Petersen,* er født den 27. December 1882 og uddannet i København. Etableret den 1. September 1916. Næstformand i Bestyrelsen for »Den konservative Vælgerforening« i Søborg, Bestyrelsesmedlem i »De Danske Forsvarsbrødre«, Bestyrelsesmedlem siden Foreningens Stiftelse. Valgt til Formand 1920.

Formandens Adresse: Frederiksborgvej 54, Søborg. Telf. Søborg 120.

Formand:
Hjort-Petersen, Søborg.

INDRE BYS HANDELSFORENING

— Stiftet den 13. April 1913. —

Formand:
N. K. Ipsen.

Foreningens Formaal er at samle den indre Bys Handlende til Arbejde i fælles faglig Interesse, og som Medlem optages enhver, der driver Detailhandel i nævnte Bydel. Foreningens Medlemmer maa arbejde hen til Ophævelse af ethvert som helst Rabatsystem.

Kontingentet er Kr. 1,50 kvartaarlig. Der betales intet Indskud.

Ordinær Generalforsamling afholdes hvert Aar i Januar Kvartal.

Bestyrelsen: Kolonialhandler *N. K. Ipsen,* Nørresøgade 41 (Formand), Ølhandler *L. Nielsen,* Naboløs 6 (Næstformand), Kolonialhandler *A. Gulstad,* Dronningens Tværgade 52 (Kasserer), Smørrebrødsfabrikant *N. H. Thingvad,* Vesterbrogade 8 (Sekretær), samt Grønthandler *J. Jensen,* Niels Brocksgade 4, Detailhandler *Th. Sørensen,* Prinsensgade 12 og Cigarhandler *K. Johansen,* Dr. Tværgade 49.

Formanden: Købmand *N. K. Ipsen,* er født den 5. Juli 1868. Uddannet i Kolonialbranchen hos Købmand Vilhelm Nielsen, Vesterbrogade 68; etableret 15. April 1894 i Eriksgade 15, derfra flyttet 15. Oktober 1899 til nuværende Forretning: Nørresøgade 41 (Telf. Byen 780 y). Medstifter af og Formand for Korforeningen »Dur og Moll«.

KØBENHAVNS BRØD- OG MÆLKEHANDLERFORENING

— Stiftet den 21. Juli 1898. —

Foreningens Formaal er at samle alle Brød- og Mælkehandlere i København og Frederiksberg (dog ikke Bagere eller de, fra hvis Forretning, der

Formand:
H. P. Jensen.

handles en gros) til gensidigt Samarbejde om fælles Interesser.

Kontingentet er 8 Kr. aarligt. Der betales intet Indskud.

Ordinær Generalforsamling afholdes hvert Aar i første Halvdel af April Kvartal.

Foreningen stiftedes ved et Møde i Myginds Lokaler, Linnesgade, hvor der straks indtegnedes 60 Medlemmer. Foreningen fik da Navnet »Københavns Brødhandlerforening« og *P. Jensen*, Elmegade 21, blev dens første Formand. Der blev straks taget fat paa det faglige Arbejde; bl. a. optoges forskellige Forhandlinger med Rugbrødsfabrikantforeningen, og der afholdtes i August Maaned 1898 en Række offentlige Agitationsmøder for Tilgang til Foreningen. I September 1898 iværksattes en Aktion til Imødegaaelse af Lockouten i Bagerfaget, og Bestyrelsen fik da Mandat til at fremskaffe Rugbrød fra udenbys Bagerier til Foreningens Medlemmer. Som et Modtræk herimod vedtog Bagernes Centralledelse ikke at sælge Rugbrød til Forhandlere og Bagere, men derimod at oprette egne Centraludsalgssteder i de forskellige Bydele. Foreningen foranstaltede da et offentligt Protestmøde den 27. Oktober, hvor der vedtoges enstemmigt en Protest-Resolution, som tilsendtes Oldermanden for Bagerlauget.

I Tiden fra Foreningens Stiftelse den 21. Juli 1898 til 1. Januar 1899 blev der afholdt ca. 30 Bestyrelsesmøder, Medlemsmøder, offentlige Møder og ekstraordinære Generalforsamlinger. Det fremgaar af Referaterne fra alle disse Møder, at Forholdene indenfor Brødhandelen i Tiden forud for Foreningens Stiftelse langtfra var ideelle, og Bestyrelsen kastede sig med Energi og Interesse ud i Kampen for at forbedre disse.

I Midten af Aaret 1920 beklagede en Del Medlemmer sig over, at forskellige Bagere ikke længere ønskede at levere dem Brød. I den Anledning blev der nedsat et Udvalg, hvis Arbejde resulterede i Oprettelsen af Brødhandlernes Bageri-Aktieselskab, der allerede paabegyndte Virksomheden den 4. Januar 1921.

I 1901 dannedes Aktieselskabet »De forenede Brødhandleres Brødfabrik«. I Oktober 1902 vedtog Foreningen at overtage denne Fabrik; men Protokollerne indeholder ikke nogen klar Fremstilling af hele dette Forhold. Den 26. Juli 1905 meddeles det paa et Bestyrelsesmøde, at De samvirkende Bagerier« har standset Virksomheden.

Med Hensyn til Mælkehandelen blev der i Begyndelsen af 1904 forelagt et Forslag til en Sundhedsvedtægt, som modtoges med megen Uvilje af de Handlende, idet den stærkt begrænsede de Varesorter, der maatte forhandles sammen med Mælk. Denne Sag var paa Dagsordenen paa et stort Antal Bestyrelsesmøder, Medlemsmøder og offentlige Møder; og der blev fra Foreningens Side protesteret stærkt imod de foreslaaede Indskrænkninger i Erhvervsfriheden. Trods alle Protester blev Indskrænkningerne alligevel vedtaget, men der blev truffet en Ordning, hvorved de Handlende, der drev Forretning efter Vedtægtens Ikrafttræden og som blev berørt af den, kunde — med ganske enkelte Indskrænkninger — fortsætte som hidtil, medens de

Handlende, der paabegyndte Virksomheden senere, kom ind under de nye Vedtægter.

Paa Grund af en fleraarig Kamp mellem Mælkekompagnierne og en gros Mejerierne paa den ene Side og Detailhandlerne paa den anden Side om Detailhandleravancen paa Mælk, var der opstaaet et ret spændt Forhold mellem Parterne, og som Følge deraf oprettedes Mælkeriet »Slangerup«, der begyndte Virksomheden den 4. Oktober 1919. Dette Selskab, der ejes af Landmænd paa Slangerupegnen og Detailhandlere i København, har Æren for at have bragt Detailhandleravancen op paa en rimelig Højde.

Foreningen har flere Gange medvirket til at skaffe Medlemmerne Ind-

Københavns Brød- og Mælkehandlerforenings Banner.
(Skænket af Foreningens Damer i 1899).

pakningsmateriale m. m. til nedsat Pris, sidst ved Oprettelsen af »Købmændenes Papirforsyning af 1918«.

Ved Revision af Sundhedsvedtægten, Helligdagsloven og Lukkeloven har Foreningen flere Gange formaaet at præge Affattelsen af disse til Gunst for Branchen, bl. a. ved Lukkelovens Behandling i 1922, da man fik tilføjet Bestemmelsen om Tildækning af de Varer, der efter tidligere Love skulde fjernes fra Butiken efter almindelig Lukketid, for saa vidt Butiken var aaben.

Paa Generalforsamlingen den 30. Januar 1917 blev det vedtaget at ændre Foreningens Navn til »Københavns Brød- og Mælhandlerforening«.

Den 29. Januar 1901 oprettedes en Begravelseskasse, men denne ophævedes atter i 1909 og dens Formue overførtes til Foreningen.

I 1918 indmeldtes Foreningen i »De samvirkende Købmandsforeninger«.

I 1899 fik Foreningen ved en Fest i Haandværkerforeningens Lokaler overrakt en smuk Silkefane som Gave fra Foreningens Damer.

I 1923 fejredes Foreningens 25 Aars Jubilæum ved en Fest i Charlottenlund Palmehave. I Anledning af Jubilæet udsendtes et smukt illustreret Festskrift, udarbejdet af Bestyrelsesmedlem, Redaktør af »Brødhandlertidende«, *Kr. Møller.*

Fra Brød- og Mælkehandlerforeningens Jubilæumsfest i 1923.

Æresmedlemmer: E. Falkner, Th. Juhler, P. Jensen og *G. Hansen.*

Bestyrelsen: H. P. Jensen, Blaagaardsgade 4 (Formand), *Valdemar Hansen,* Tuborgvej 130 (Næstformand), *P. Petersen,* Haraldsgade 90 (Kasserer), Frk. *Andersen,* Stampesgade 1 (Sekretær), *Kr. Møller,* Korsgade 8, *P. J. Simonsen,* Helgolandsgade 18, og *V. Olsen,* Toftegaards Allé 7.

Formanden, H. P. Jensen, er født den 4. Marts 1884. Lærte Mejerifaget paa Vraa Mejeri i Vendsyssel, teoretisk uddannet paa Ladelund Mælkeriskole pr. Brørup. Virkede i flere Aar som Mejerist i New Zealand. Etableret Forretning i København 1914. Valgt til Formand 1920. Medlem af De samvirkende Købmandsforeningers Hovedbestyrelse siden 1924.

Formandens Adresse: Blaagaardsgade 4, København N. Telf. Nora 5735.

Foreningens *Medlemsblad* er »Brødhandlertidende«, (oprettet 1. Januar 1915), der udgaar den 1. og 15. i hver Maaned og redigeres af *Kr. Møller,* Korsgade 8. Medlemstal ca. 700.

KØBENHAVNS CYCLE- OG AUTO-INDUSTRIFORENING

— Stiftet den 11. Oktober 1899. —

Ordinær Generalforsamling afholdes hvert Aar i Februar Maaned.

Medlemsmøder afholdes hver Maaned.

Foreningen har en *Hjælpe- og Understøttelseskasse* under Centralforeningen for Danmarks Cykle- og Auto-Industriforeninger. Kapitalen udgjorde ifølge sidste Aars Regnskab 17,194 Kr. 08 Øre. Sidste Aar udbetalt Understøttelser til et Beløb af 400 Kr. Endvidere ejer Foreningen et Jubilæumslegat paa 1000 Kr.

Paa Foreningens og en Del af dens Medlemmers Initiativ oprettedes i 1921 *»Cyklehandlernes Forsikringsselskab Akts. mod Cykletyveri«,* i hvilket kun Foreningen eller dens Medlemmer kan være Aktionærer.

Formand:
N. H. Nielsen.

Bestyrelsen: N. H. Nielsen, Aaboulevarden 40 (Formand), *Welch Nelson,* St. Kongensgade 122 (Næstformand), Forretningsfører *L. F. Christiansen,* Johnstrups Alle 6 (Kasserer og Sekretær), *V. Meyland-Smith,* Classensgade 45, *John Stougaard,* Gentofte og *N. J. Sørensen,* Sdr. Boulevard 30.

Foreningens Bomærke.

Formanden, Cyclehandler *N. H. Nielsen,* er født den 1. Oktober 1872, uddannet i Faget i Storehedinge og etableret 1905.

Formandens Adresse: Aaboulevarden 40, København N. Telf. Nora 778.

Københavns Cycle- og Auto-Industriforening er tillige tilsluttet »Centralforeningen for Danmarks Cycle- og Auto-Industriforeninger«.

Foreningens Medlemsblad er »Styret«, der udgaar en Gang ugentlig og redigeres af *A. Jensen.*

KØBENHAVNS MEJERIFORENING

— Stiftet den 4. April 1887. —

Foreningens Formaal er at samle hele Mælkehandlerstanden og derved virke for en sund og heldig Udvikling af Mælkehandelen her i Byen og navnlig søge, ved alle til Raadighed staaende Midler at værne om Medlemmernes Interesser. Som Medlemmer kan optages Mænd og Kvinder, der i København eller Frederiksberg driver selvstændig Mælkehandel.

Passive Medlemmer kan optages, men har ingen Stemmeret eller Andel i Foreningens Midler. Passive er de Medlemmer, som ved deres Optagelse ikke drev selvstændig Mejeriforretning.

Kontingentet er 2 Kr. kvartaarlig.

Formand:
Mejeriejer P. Larsen.

Bestyrelsesmøde afholdes som Regel 1 Gang maanedlig i Glyptotek-Caféen. Foreningsmøder afholdes saa ofte, Bestyrelsen finder det nødvendigt, eller naar 5 Medlemmer skriftligt begærer det.

Ordinær Generalforsamling afholdes hvert Aar i April Maaned. Foreningen har i 1897 oprettet en *Begravelseskasse,* der naar et Medlem afgaar ved Døden udbetaler en Begravelseshjælp til den Afdødes Arvinger, saafremt han har været kontingentydende Medlem de sidste 8 Kvartaler. For alle Medlemmer, der var optaget i Foreningen før 1910, er Begravelseshjælpen 150 Kr., og for senere optagne Medlemmer retter Beløbet sig efter Vedkommende Medlems Alder ved Optagelsen ifølge en i Lovene fastsat Skala. I sidste Regnskabsaar udbetaltes ved 3 Dødsfald 450 Kr.

Foreningens samlede *Formue* udgjorde ifølge sidste Regnskab 15,000 Kr.

Fra Københavns Mejeriforening er udgaaet de 3 *Søsterforeninger:*
Københavns Smør- og Margarinehandlerforening,
Københavns Brød- og Mælkehandlerforening,
Københavns en gros Mejerier,
da Administrationen af alle Grene indenfor Mejerifaget efterhaanden viste sig for besværlig indenfor den gamle Forening.

Æresmedlem: Foreningens tidligere Formand, *Nielsen,* Værnedamsvej 11.

Bestyrelsen: P. Larsen, Skjoldsgade 7 (Formand), *A. Skousen,* Dybbølsgade 27 (Næstformand), *O. Stender,* Slotsgade 9 (Kasserer), *Jørgen Rasmussen,* Rosengaarden 7 (Sekretær) og *A. Jensen.*

Formanden, Mejeriejer *P. Larsen* er født den 31. December 1871. Uddannet som Mejerist paa forskellige Andelsmejerier i Aarene 1892—1896. Etableret i København den 4. Marts 1904. Medlem af Forretningsudvalget for De samvirkende Købmandsforeningers Central-Organisation i København.

Formandens Adresse: Skjoldsgade 7, København Ø. Telf. Central 10646 og Vester 9986.

Foreningens *Medlemsblad* er »Dansk Mejeritidende«, der udgaar en Gang ugentlig.

SÆBE- OG PARFUMEHANDLERFORENINGEN AF 1. FEBR. 1924.

Formand:
Kai Bang.

Foreningens Formaal er at samle alle Butikshandlende i Sæbe- og Parfumebranchen til Værn for fælles Interesser og til gensidig Støtte gennem den af Foreningen opsparede Kapital.

Kontingentet er 2 Kr. Kvartalet. Der betales intet Indskud.

Ordinær Generalforsamling afholdes hvert Aar i Marts Maaned.

Medlemsmøde afholdes en Gang maanedlig paa Centralbanehotellet.

Bestyrelsen: Kai Bang, Norgesgade 21 (Formand), *Alb. Linch,* Egilsgade 37 (Næstformand), Fru *J. Lichtenberg,* Værnedamsvej 17 (Kasserer) og *Rob Raff,* Nordre Frihavnsgade 15 (Sekretær).

Formanden, Kai Bang, er født den 16. Januar 1898, uddannet paa Handelskontorer og ved Bankvæsen. Etableret 1923.

Formandens Adresse: Norgesgade 21, København S. Telf. Amager 5181 y.

Foreningen udgiver sit eget Medlemsblad »Sæbe- og Parfumehandleren«, der udgaar en Gang maanedlig.

VALBY HANDELSFORENING

— Stiftet den 17. December 1894. —

Foreningens Formaal er at samle de Handlende i Valby til gensidig Støtte og til Fremme af Standens Interesser. Som *ordinært* Medlem kan optages enhver Butiksdrivende i Valby, der har Detail- eller Mesterborgerskab. Som *ekstraordinært* Medlem kan optages enhver Mand eller Kvinde, der har Interesse for Foreningens Formaal; dog har saadanne Medlemmer ingen Stemmeret eller Adgang til Foreningens *faglige* Møder.

Formand:
J. P. Nielsen.

Kontingentet er Kr. 2,50 Kvartalet for ordinære Medlemmer. Ekstraordinære Medlemmer betaler mindst 1 Kr. kvartaarlig eller 100 Kr. en Gang for alle. Dette Kontingent henlægges til Foreningens Understøttelsesfond.

Ordinær Generalforsamling afholdes hvert Aar i Januar Kvartal.

Maanedlige Medlemsmøder afholdes i Vinterhalvaaret den anden Onsdag i hver Maaned i »Rossini«s Selskabslokaler, Gl. Jernbanevej 27, Valby.

Foreningen ejer et *Understøttelsesfond,* der er oprettet i Januar 1920, og hvis Formaal er at yde Understøttelse til værdige trængende Medlemmer, samt til disses Enker og uforsørgede Børn under 18 Aar. For at faa Understøttelse skal man i mindst 5 paa hinanden følgende Aar have været ordinært Medlem. Fondet bestyres af Foreningens Bestyrelse, suppleret med et udenfor denne staaende Medlem

eller en Suppleant for denne. Disse vælges paa den ordinære Generalforsamling for et Aar ad Gangen. Fondets Formue androg ifølge sidste Aarsregnskab 13,788 Kr. 80 Øre. Der er endnu ingen Understøttelse udbetalt.

Valby Handelsforening udgiver hvert Aar en Medlemsbog, hvis Overskud tilfalder Understøttelsesfonden.

Æresmedlem: Foreningens mangeaarige Formand, Bankbestyrer, Købmand *Jens Olsen.*

Bestyrelsen: Viktualiehandler *J. P. Nielsen,* Valby Langgade 81 (Formand), Købmand *Th. Hoffmann-Hansen,* Vigerslev (Næstformand), Manufakturhandler *Otto Franck,* Langgade 81 (Kasserer), Bogtrykker *A. Stilborg,* Mølle Allé 14 (Sekretær) og Købmand *Aage Hansen,* Langgade 67.

Formanden, Viktualiehandler *J. P. Nielsen,* Valby Langgade 81, Telf. Valby 534, er etableret i 1906 og har i ca. 15 Aar uafbrudt haft Sæde i Foreningens Bestyrelse. Tillige er han Medlem af Bestyrelsen for Valby Borgerforening af 1860.

VANLØSE HANDELSFORENING

— Stiftet 25. Marts 1919. —

Formand:
Købmand V. Olsen.

Foreningens Formaal er at samle alle Handlende, der driver Forretning i Vanløse og Omegn til Arbejde for Fællesinteresser. Som *aktivt* Medlem optages enhver Handlende, som driver Forretning i Vanløse og Omegn. *Passive* Medlemmer kan optages til samme Kontingent som aktive Medlemmer, men uden Stemmeret.

Kontingentet er (incl. Foreningens Medlemsblad »Dansk Handelsblad«) Kr. 12,00 aarlig, der opkræves kvartalsvis forud.

Ordinær Generalforsamling afholdes hvert Aar inden 1. Marts.

Bestyrelsen: Købmand *V. Olsen,* Nørre Allé 49 (Formand), Købmand *J. Hansen,* Kastanie Allé 27 (Næstformand), Boghandler *P. Bagger,* Aalekistevej 228 (Kasserer), samt Købmand *A. Dilling* og Brødhandler *E. Christiansen.*

Formanden, Købmand *V. Olsen,* er født den 28. Februar 1881 og uddannet i Handelen hos Købmand Johansen, Fiolstræde 16, København. Etablerede 1906 Forretning i Korsør og var senere 3 Aar paa Taasinge, hvorfra han kom til København i 1916.

Formandens Adresse: Nørre Allé 49, Vanløse, Telf. Damsø 260.

VESTERBROS HANDELSFORENING

— Stiftet den 4. Oktober 1900. —

Foreningens Formaal er at samle Vesterbros Butikshandlende til Arbejde i fælles faglig Interesse. Foreningen kan lade afholde oplysende Foredrag og lignende. Renten af opsparet Kapital kan anvendes i filantropisk Øjemed. Som Medlem optages enhver, der driver Detailhandel paa Vesterbro.

Kontingentet er 1 Kr. Kvartalet. Der betales intet Indskud.

Ordinær Generalforsamling afholdes hvert Aar i Januar Kvartal.

Foreningen ejer et *Fond*, hvis Renter vil blive anvendt i filantropisk Øjemed, naar Kapitalen er stor nok til at begynde Understøttelsesvirksomhed.

Foreningens *Formue* var ifølge sidste Aars Regnskab Kr. 7000,00.

Bestyrelsen: P. Christoffersen, Saxogade 26 (Formand), *J. G. Schjær*, Valdemarsgade 26 (Næstformand), *Knud Nielsen*, Istedgade 130 (Kasserer og Sekretær), *K. Hintz*, Istedgade 128, *C. Jensen*, Istedgade 130, *V. Hjorth*, Revalsgade 1, *V. Agbo*, Colbjørnsensgade 1, *V. Nielsen*, Istedgade 64, *N. Nissen*, Istedgade 37 og *C. Christiansen*, Revalsgade 5.

Formanden, Købmand *P. Christoffersen*, er født den 15. August 1875 og uddannet i Handelen hos N. C. Christoffersen, Holbergsgade 15. Etableret 1899. Kredsformand for Urtekræmmerforeningens 13. Kreds.

Formand:
P. Christoffersen.

VILDT-, FRUGT- OG GRØNTHANDLERFORENINGEN AF 1889.

— Stiftet den 2. Oktober 1889. —

Foreningens Formaal er at samle alle Vildt-, Frugt- og Grønthandlere i København og Omegn til i Fællesskab at virke for deres Handelsinteressers Fremme og ved Medlemsmøder at drøfte alle Spørgsmaal, der kan have Interesse for Foreningen eller dens enkelte Medlemmer, samt ved et Grundfond at virke hen til Erhvervelse af en Stiftelse for trængende Medlemmer.

Formand: C. N. Espersen.
(M. B.)

Som *aktivt* Medlem i Foreningen kan optages enhver uberygtet Kvinde eller Mand, der driver Butikshandel med Vildt, Frugt og Grøntsager. *Passive* Medlemmer kan optages til fuldt Kontingent, men har ingen Stemmeret.

Kontingentet er Kr. 2,50 Kvartalet. I Indskud erlægges 2 Kroner.

Ordinær Generalforsamling afholdes hvert Aar i Januar Maaned.

Medlemsmøde afholdes 5 Gange aarlig, det første i Marts og derefter hveranden Maaned. Dog kan der indvarsles til Medlemsmøde oftere, naar Bestyrelsen finder det nødvendigt. Møderne afholdes i Foreningens Stiftelse, Nørrebrogade 156.

Foreningens samlede Formue udgør 129,000 Kr.

Foreningen ejer et *Understøttelses- og Hjælpefond*, oprettet straks efter Foreningens Stiftelse, og hvis Kapital ifølge sidste Aars Regnskab udgjorde ca. 90,000 Kr. I Understøttelser udbetaltes i sidste Regnskabsaar 700 Kroner.

Endvidere ejer Foreningen Ejendommen Nørrebrogade 156, hvor der foreløbig er indrettet *4 Friboliger* for gamle Medlemmer. Stiftelsen er oprettet i 1923 og administreres af et *Udvalg paa tre Medlemmer:* Husejer *M. A. Dønvig*, Griffenfeldtsgade 5 er Administrator og Husejer *E. Schultz*, Sølvgade 99 er Sekretær for Stiftelsen.

Renterne af Foreningens Kapital kan efter hvert Aars Generalforsamling uddeles i Portioner à 50, 75 og 100 Kr. til trængende Medlemmer. For at komme i Betragtning ved Uddelingen maa Vedkommende have været Medlem i 5 Aar. Skriftlig Ansøgning om Understøttelse skal indgives til Formanden senest den 1. Januar. Generalforsamlingen vælger for 2 Aar ad Gangen et *Understøttelsesudvalg*, bestaaende af 3 Medlemmer og 1 Suppleant, som har til Opgave at undersøge Ansøgerens Trang og Værdighed.

Vildt-, Frugt- og Grønthandlerforeningens Stiftelse, Nørrebrogade 156.

Til iøvrigt at bestyre Foreningens Midler vælges et *Finansudvalg*, bestaaende af 3 Medlemmer og 1 Suppleant. Dette Udvalg skal sammen med Bestyrelsen forvalte Foreningens Midler paa den mest formaalstjenlige Maade.

Endvidere har Foreningen nedsat et *Redaktionsudvalg*, et *Torveudvalg* og et *Festudvalg*.

Ethvert Medlem er pligtig til efter Tur at møde ved et Medlems eller Hustrus Begravelse eller lade møde for sig. Til at møde ved Begravelser tilsiges skriftlig og i Nummerorden 20 Mand og 1 Medlem af Bestyrelsen.

Vildt-, Frugt- og Grønthandlerforeningens Medlemmer afhenter, som Regel hver Dag, frisk Forsyning af Frugt og Grøntsager paa Københavns Grøntorv, hvor der forhandles alle Slags Have-, Mark- og Skovprodukter, der som Fødevarer finder Anvendelse i Husholdningen, og som ikke har været underkastet nogen Tilberedning eller Præservering (derunder Tørring), samt Blomster, Træer og Buske. (Udenlandske Produkter af anden Art end de, der ogsaa fremstilles her i Landet, maa ikke forhandles paa Torvet, ej heller de paa dette købte Varer, hvad enten de ere forudbestilte eller ej.)

Handel paa Torvet finder Sted hver Søgnedag.

I Afdelingerne for Frugt- og Grøntsager aabnes Torvet Kl. 6½ i Maanederne Juni, Juli, August og September, Kl. 7 i Maanederne Maj, Oktober, og Kl. 7½ Resten af Aaret. I Afdelingen for Blomstervogne aabnes Torvet ½ Time senere.

Torvehandelen ophører Kl. 9, de tre sidste Torvedage før Jul Kl. 9½.

Iøvrigt hedder det i de for Torvet fastsatte Regler:

Ingen Sælger maa med sine Varer tage Ophold paa Torvet tidligere end ½ Time før Torvetidens Begyndelse. Senest ¼ Time efter Torvetidens Udløb skal alle Varer samt alt, hvad der af Sælgerne har været benyttet ved Handelen, være fjernet fra Torvet.

Enhver Torvesøgende er pligtig uvægerlig at følge Torveopsynets Anvisninger saavel med Hensyn til Færdselens Regulering som iøvrigt til Torveordenens Overholdelse.

I Torvetiden er al Kørsel paa Torvet uden Torveadministrationens Tilladelse forbudt. Ligeledes er det forbudt at trække med Cykler, Haandvogne eller Barnevogne mellem Staderækkerne.

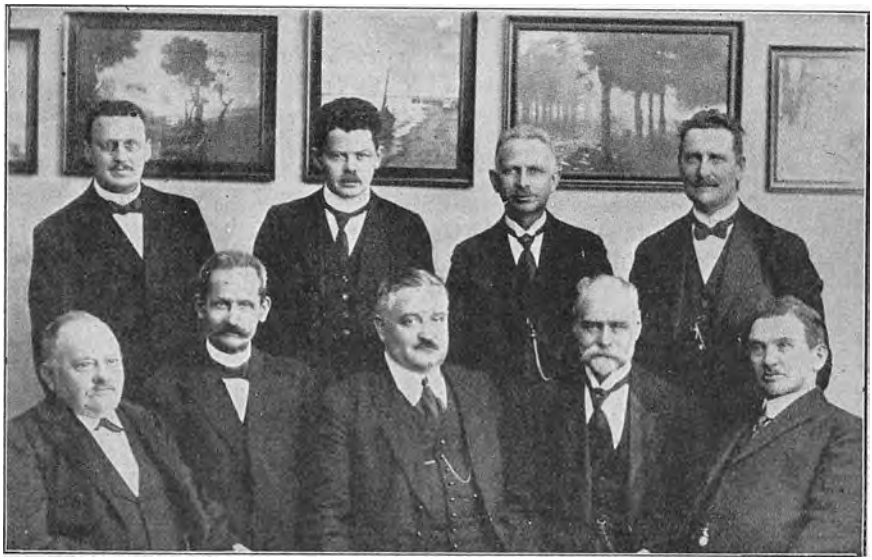

Vildt-, Frugt- og Grønthandlerforeningens Bestyrelse.

Handelen paa Torvet foregaar i stort og smaat efter Overenskomst mellem Køber og Sælger.

Enhver, der overtræder disse Ordensbestemmelser eller nægter at adlyde de Anordninger, der af Torveadministrationen træffes til Overholdelse af Renlighed og god Orden, kan straks bortvises fra Torvet.

Bestyrelsen: C. N. Espersen, Pilestræde 40 (Formand), *Kr. Poulsen,* Madvigs Allé 16 (Næstformand), *Chr. Jørgensen,* Birkegade 9 (Kasserer), *H. Pedersen,* Søndre Fasanvej 22 (Sekretær), *H. Thorsen,* Ægirsgade 37, *Einer Møller,* Bernstorffsvej 125, og *Aksel Laursen,* Elmegade 2.

Understøttelsesudvalg: G. V. V. Scheitel, Fredericiagade 47, *Søren Pedersen,* Frederiksborggade 20, og *Reinholdt Rohland,* Ravnsborggade 6.

Finansudvalg: P. A. Hamborg, Værnedamsvej 17, *S. Pedersen,* Frederiksborggade 20, og *A. Nielsen,* Sølvgade 10.

Redaktionsudvalg; A. Rasmussen, L. Kongensgade 35, *Viggo Olesen,* Nyelandsvej 63, og *P. A. Hamborg,* Værnedamsvej 17.

Torveudvalg; C. N. Espersen, Pilestræde 40, *Kr. Poulsen,* Madvigs Allé 16, og *A. Laursen,* Elmegade 2.

Stiftelsesudvalg: C. N. Espersen, Pilestræde 40, *A. M. Dønvig,* Griffenfeldtsgade 5, og *E. Schütt,* Sølvgade 99.

Festudvalgets Formand: A. Laursen, Elmegade 2.

Medlem af Torvenoterings-Udvalget (Valgt af Vildt-. Frugt-, og Grønthandlerforeningen): *O. Boesen,* Christianshavns Voldgade 25.

Vildt-, Frugt- og Grønthandlerforeningens Sangkors Bestyrelse; R. Th. Hansen, Gothersgade 39 (Formand), *R. Serritztev,* Fredensgade 2 (Sekretær) og *Kai Andersen,* Venusvej 39—41 (Bibliothekar).

Torveinspektør Rich. Rannow.

Æresmedlem: L. Larsen, Frederiksværk.

Formanden, Frugthandler *C. N. Espersen* er født den 12. September 1877. Etableret 1904. Medlem af Københavns Borgerrepræsentation, Formand for Københavns Detailhandlerforening, Medlem af Hovedbestyrelsen for De samvirkende Købmandsforeninger i Danmark, Næstformand i Bestyrelsen og Medlem af Forretningsudvalget for Centralorganisationen af Købmandsforeninger i København, Medlem af Beværterbevillingsnævnet i København, Medlem af Dansk Principalsforenings Repræsentantskab.

Formandens Adresse: Pilestræde 40, København K., Telf. Byen 3588. Foreningen har eget Medlemsblad »Frugthandlerbladet«, der udgaar hver Onsdag og redigeres af Formanden.

ØSTERBROS KØBMANDSFORENING

— Stiftet den 31. Oktober 1900. —

Formand:
Købmand Axel Schultz.

Foreningens Formaal er at samle Østerbros Butikshandlende til Arbejde i fælles Interesse og enhver, der driver Detailhandel kan optages som Medlem.

Kontingentet er 3 Kr. Kvartalet, incl. Abonnement paa »Dansk Handelsblad«.

Ordinær Generalforsamling afholdes hvert Aar i Februar Maaned.

Bestyrelsen: Købmand *Axel Schultz,* Lundsgade 7 (Formand), *H. P. Christensen,* Kildevældsgade 35 (Næstformand), *Chr. Thygesen,* Livjægergade 28 (Kasserer), *Otto H. Sørensen,* Nordre Frihavnsgade 88 (Sekretær) og *P. Munksgaard,* Strandvej 35.

Formanden, Købmand *Axel Schultz,* er født den 31. Januar 1884 og uddannet i Handelen i Nykøbing F. og Nakskov. Etableret den 31. Januar 1909. Valgt til Formand i 1926.

Formandens Adresse: Lundsgade 7, København Ø. Telf. Central 4237.

---

2. DE SAMVIRKENDE KØBMANDSFORENINGERS CENTRAL-ORGANISATION ØST FOR STOREBÆLT

Denne Organisation er den ældste af de under De samvirkende Købmandsforeninger staaende Hovedorganisationer. Den er stiftet den 25. September 1900, og dens oprindelige Navn var »Detailhandler-Societetet«, hvilket senere er ændret, efter at De samvirkende Købmandsforeninger blev dannet.

I Central-Organisationen kan optages enhver Forening af Købmænd (udenfor København) Øst for Storebælt. Dens Hovedsæde er paa det Sted, hvor Formanden bor.

Formaalet er at støtte Handelsstandens Bestræbelser for ad faglig Vej at forbedre Standens Stilling, og Central-Organisationens Program, der er vedtaget den 9. Oktober 1901 og revideret den 24. Juni 1906 og 25. Juli 1920 indeholder følgende særlige Punkter:

1. Sammenslutning af alle danske Købmænd i en Landsorganisation.
2. Afskaffelse af al systematisk Tilgift, Rabat- og Kuponsystemer, samt Jule- og Nytaarsgaver.
3. En hensigtsmæssig Indskrænkning af Arbejdstiden i Butikerne, eventuelt ved Lov.
4. Værn mod usund Reklame og illoyal Konkurrence.
5. Fastsættelse af faste Detailpriser, hvor Forholdene gør det ønskeligt.
6. Næringslovens Revision.
7. Forbud mod at Grossister driver Detailhandel og imod at Fabrikanter har mere end ét Udsalg i hver Kommune.
8. Værn mod usolide Kunder. Indskrænkning af Kredithandel.
9. Beskatning af Andelsselskaber, Brugsforeninger etc.
10. Repræsentation i de kommunale Raad og paa Rigsdagen.

Bestyrelsen, som benævnes Komitéen, bestaar af 3 Repræsentanter for hver af de under Centralorganisationen hørende Foreninger paa indtil 100 Medlemmer. Yderligere 1 Repræsentant mere for hvert paabegyndt 100 Medlemmer. Den Lokalforening, af hvis Midte Centralorganisationens Formand er valgt, har Ret til at møde i Komitéen med 1 Repræsentant ekstra.

Anmodning om Optagelse i Central-Organisationen skal skriftligt tilsendes Komitéen, ligesom den paagældende Organisation indsender sine Love og opgiver sit Medlemstal, tillige med Formandens Adresse. Komitéen afgør, hvorvidt Foreningen kan optages. I Tilfælde af Nægtelse kan Foreningen appellere til Repræsentantskabet.

Naar en Forening indtræder i Central-Organisationen, skal vedkommende Forenings Bestyrelse underskrive en Erklæring, lydende paa at Foreningen underkaster sig Central-Organisationens Love.

Samtlige under Central-Organisationen staaende Foreninger er forpligtede til at besvare de Spørgsmaal, som Komitéen stiller til dem. Skrivelser og Forespørgsler, som rettes til Komitéen, om almindelige Forhold, skal besvares senest 6 Dage efter Modtagelsen. Formanden indkalder Komitéen til Møder, saa ofte det gøres nødvendigt, dog i Almindelighed med mindst 3 Dages Varsel. Komitéen er beslutningsdygtig uanset de Mødendes Antal, naar Formanden eller Næstformanden er til Stede.

Komitéen vælger et *Forretningsudvalg*, hvis Medlemsantal den selv bestemmer. Valget gælder for 2 Aar med skiftevis Afgang af Halvdelen, første Gang ved Lodtrækning.

Central-Organisationens øverste Myndighed er *Repræsentantskabet.* Dette virker som en Generalforsamling, og det dannes af samtlige Bestyrelsesmedlemmer i samtlige Afdelinger.

For dette Repræsentantskab aflægger Komitéen det aarlige Regnskab og den aarlige Beretning. Ordinært samles Repræsentantskabet to Gange hvert Aar paa et af de Steder, hvor De samvirkende Købmandsforeninger har Afdelinger. Ekstraordinære Repræsentantsskabsmøder kan indkaldes saa ofte, Foretningsudvalget finder det nødvendigt eller naar mindst 25 Repræsentanter indgiver skriftlig motiveret Begæring derom til Centralorganisationens Formand.

Ophævelse af Central-Organisationen kan kun ske paa et ekstraordinært Repræsentantskabsmøde, indvarslet i samme Øjemed, hvor mindst Halvdelen af Repræsentanterne er til Stede og hvor tre Fjerdedele af samtlige Tilstedeværende stemmer derfor. Er Repræsentantskabsmødet ikke beslutningsdygtigt, indvarsles til et nyt Repræsentantskabsmøde, som da uanset de Mødendes Antal er beslutningsdygtig, naar tre Fjerdedele af de Tilstedeværende stemmer for Forslaget.

Forretningsudvalget:

Købmand *J. G. Schjær,* R. af Dbg., Dbm., København (Formand).
Købmand *C. Ness,* Gilleleje (Næstformand).
Købmand *H. C. Hansen,* Følleslev.
Købmand *M. N. Hjul,* Lyngby.
Købmand *A. S. H. Jeppesen,* Helsingør.
Købmand *G. Strarup,* Korsør.
Købmand *J. Hansen-Børch,* Nykøbing F.

Kasserer:

Bankbestyrer *K. C. Rasmussen,* København.

Sekretær:

Redaktør *J. N. Lund,* Hostrupsvej 12, København V. (Telf. Nora 2488).

Formandens Adresse:

Valdemarsgade 26, København V. (Tlf. Vester 4506).

Til Central-Organisationen Øst for Storebælt slutter sig følgende Foreninger:

AMAGERLANDS HANDELSFORENING

— Stiftet i Januar 1915. —

Formand:
Jul. Riiber. Dragør.

Foreningens Formaal er at samle alle Handlende under Amager Birk, som driver Handel og Haandværk med Varer en detail fra aaben Bod, til Arbejde for Fællesinteresser indenfor Foreningens Omraade, hvis Grænser til enhver Tid fastsættes af Bestyrelsen. Foreningen optager som Medlem enhver Handlende, som driver Handel med Varer en detail fra aaben Bod, ligeledes Haandværkere, som forhandler deres Fabrikation fra eget Butiksudsalg.

Kontingentet: Medlemmer, hvis aarlige Omsætning er under 15,000 Kr. betaler 1 Krone pr. Kvartal i Kontingent; men over 15,000 Kr. 1 Kr. 50 Øre pr. Kvartal. Passive Medlemmer betaler 1 Kr. Kvartalet. I Indskud erlægges 2 Kroner.

Ordinær Generalforsamling afholdes hvert Aar i Januar Maaned.

Bestyrelsen: Købmand *Julius Riiber,* Dragør (Formand), *W. Westh,* Kastrup (Næstformand), *H. T. Sans,* Dragør (Kasserer), *F. M. Petersen,* Store Magleby (Sekretær) og *Alb. Petersen,* Taarnby.

Formanden, Købmand *Julius Riiber,* er født den 10. April 1883 og uddannet i Dragør. Etableret 1907.

Formandens Adresse: Dragør, Telefon Nr. 30.

AAKIRKEBY HANDELSFORENING

— Stiftet den 1. Januar 1924. —

Foreningens Formaal er at samle Handlende, som driver Forretning en detail fra aaben Butik eller Kontor med fast Bopæl i Aakirkeby eller omliggende Sogne, til Arbejde for fælles Interesser. I Foreningen kan optages baade aktive og passive Medlemmer.

Kontingentet er for aktive Medlemmer 3 Kr. kvartaarlig og for passive Medlemmer mindst 3 Kr. kvartaarlig. I Kontingentet er indbefattet Betalingen for Dansk Handelsblad.

Det er ethvert Medlems Pligt at give Foreningen Oplysning om usolide Kunder, saaledes at Medlemmerne kan være à jour med disse.

Ordinær Generalforsamling afholdes hvert Aar i sidste Halvdel af Januar Kvartal.

Aakirkebys Handelsforening opretholder i Forbindelse med Aakirkeby Haandværkerforening en *Handelsaftenskole* med Lokaler i Teknisk Skole.

Bestyrelsen: Købmand *P. Simonsen* (Formand), Købmand *E. Sonne* (Næstformand), Købmand *Johs. Hansen* (Kasserer) samt Købmand *P. M. Kofoed* og *P. Ridder.*

Formanden, Købmand *P. Simonsen,* er født den 15. Marts 1890 og uddannet i Handelen hos Købmand Karl Larsen, Hadsten, Etableret den 1. April 1918.

Formandens Adresse: Aakirkeby.

Formand:
Sophus Petersen.

KØBMANDSFORENINGEN FOR FALSTER

— Stiftet den 23. Juni 1919. —

Medlemsmøde afholdes hver anden Maaned paa Jernbanehotellet i Nykøbing F.

Bestyrelsen: Købmand *Sophus Petersen,* Guldborg F., (Formand og Kasserer), Købmand *V. Henrichsen,* Gaabense (Næstformand), Købmand *C. Knudsen,* Skalby, Købmand *O. S. Nilsson,* Lundby og Købmand *K. Rasmussen,* Tingsted.

Formanden, Købmand *Sophus Petersen,* er født den 28. Oktober 1880 og uddannet i Handelen hos Købmand Ludv. Theisen, Nakskov. Etableret den 1. November 1912.

Formandens Adresse: Guldborg pr. Nykøbing F.

FORENINGEN AF LANDKØBMÆND I FREDERIKSBORG AMT

— Stiftet den 4. November 1917. —

Foreningens Formaal er *a)* at samle alle Handlende udenfor Købstæderne i Frederiksborg Amt, der driver Handel en detail fra Butik, til Arbejde for faglige Interesser; *b)* at skabe et Fond til Understøttelse af værdige trængende Kolleger eller disses Enker.

Kontingentet fastsættes aarlig af Generalforsamlingen og opkræves halvaarsvis. *Passive* Medlemmer kan optages mod sædvanligt Kontingent, men har ingen Stemmeret i faglige Spørgsmaal.

Ordinær Generalforsamling afholdes hvert Aar i Juni Maaned. Foreningens Bestyrelse bestaar af Repræsentanter for de lokale Handelsforeninger, 1 for hver paabegyndt 10 Medlemmer. Formanden vælges hvert Aar af Generalforsamlingen.

Foreningen har 1924 oprettet et *Understøttelsesfond,* hvis Fundats endnu ikke er fastsat. Kapitalen udgjorde ifl. sidste Aars Regnskab ca. 1100 Kr.

Foreningen udgav i 1923 et illustreret Agitationsskrift med Bidrag af d'Herrer *J. G. Schjær,* Redaktør *J. N. Lund,* samt Foreningens første Formand, Købmand *Fr. Reimers,* Nivaa, og den nuværende Formand, *C. Ness.* I dette Agitationsskrift er der paa fortræffelig Maade gjort Rede for Organisationens Betydning for Købmændene.

Bestyrelsen: Købmand *C. Ness,* Gilleleje (Formand), Købmand *Johs. F. Olsen,* Esrom (Næstformand), Købmand *Chr. Poulsen,* Hornbæk (Kasserer), Købmand *N. D. Mønsted,* Fredensborg (Sekretær), *Koch Mogensen,* Humlebæk, *Fr. Reimers,* Nivaa, *Vald. Petersen,* Helsinge, *P. Th. Joost,* Tids-

Formand:
C. Nees, Gilleleje.

vildeleje, *Karl Jensen,* Birkerød, *S. E. Andersen,* Esbønderup. *Fr. Rasmussen,* Græsted og *Chr. Andersen,* Usserød.

Formanden, Købmand *C. Nees* (født 12. Juni 1888) er praktisk uddannet i bl. Detailkøbmandsforretninger paa Fyn og Sjælland, har frekventeret Kursus til Studentereksamen og københavnske Handelsakademier. Etableret den 30. Oktober 1912.

Næstformand for Hillerød Handels- og Kontoristforening 1906, Formand for den konservative Ungdomsforening for Frederiksborg Amts 3. Valgkreds

Fra Aarsmødet i Hornbæk den 11. Juni 1922.

1906—07, Medlem af Hovedbestyrelsen for Danmarks konservative Ungdomsforeninger 1907—08, Medlem af Bestyrelsen for Højreforeningen for Hillerød og Omegn 1906—08, Sekretær i Forretningsudvalget for Danmarks konservative Ungdomsforeninger 1907—08, Medlem af Bestyrelsen for Gilleleje Vandværk, Formand for Gilleleje og Omegns Turistforening 1911 og 1913, Medlem af Grundlisteudvalget for Søborg—Gilleleje Sogn, Medlem af Gilleleje Fyrbakkeselskabs Startningsudvalg og Komité fra 1921, Medlem af Gilleleje Gasværks Startningsudvalg, Næstformand for Forretningsudvalget for De samvirkende Købmandsforeningers Central-Organisation Øst for Storebælt fra 1921, Medlem af Hovedbestyrelsen for De samvirkende Købmandsforeninger i Danmark fra 1923, Medlem af Gilleleje Foredragsforenings Bestyrelse fra 1923, Formand for Gilleleje Sangforening af 1886 fra 1925, Medlem af Festkomitéen for dansk-svenske Folkestævner fra 1923.

Formandens Adresse: Gilleleje, Telf. Nr. 57.

FREDERIKSVÆRK HANDELSFORENING

— Stiftet den 31. Marts 1910. —

Formand:
Materialist Carl Hansen.

Foreningens Formaal er at varetage Handelsstandens Interesser og i Forbindelse dermed at tilstræbe et kollegialt og venskabeligt Forhold iblandt Medlemmerne. Enhver uberygtet Mand, der bor i Frederiksværk eller Frederiksværk—Halsnæs Birk og har Borgerskab som Grosserer, Købmand eller Detaillist eller driver en dermed beslægtet Næringsvej, saasom Boghandel, Skibsrederi, Fabriksvirksomhed, Apotek o. s. v., eller er fuldmyndig Bestyrer af en af ovennævnte Virksomheder, kan blive Medlem af Foreningen. Ekstraordinært kan Foreningen optage Medlemmer, der har Interesse for Foreningens Formaal.

Kontingentet er 4 Kr. halvaarlig. I Indskud betales 1 Kr. Ordinær Generalforsamling afholdes hvert Aar i Februar Maaned.

Medlemsmøde afholdes efter Bestyrelsens Skøn, — som Regel en Gang om Maaneden — paa Hotel Frederiksværk.

Foreningen støtter en borgerlig Aftenskole, der besøges af Medlemmernes Lærlinge, og som er indrettet paa Undervisning i de forskellige Handelsfag.

Bestyrelsen: Materialist *Carl Hansen* (Formand), Købmand *Wilh. Eliassen* (Næstformand), Manufakturhandler *Jens Holtegaard*, Boghandler *Albert Jensen* og Isenkræmmer *Raaschou Nielsen, Kasserer;* (udenfor Bestyrelsen): Manufakturhandler *Vald. Olsen. Revisor:* Købmand *Aage Christensen.*

Formanden, Materialist *Carl Hansen,* er født den 26. Januar 1878, uddannet i Heinrich Schrøders Materialhandel i Hillerød 1892—1898 og har derefter været ansat i forskellige større Materialforretninger i Danmark. Etableret i Frederiksværk den 16. December 1902. Medstifter af Banken for Frederiksværk og Omegn og Medlem af dennes Bankraad og Repræsentantskab. Medlem af Repræsentantskabet for Danske Købmænds Handels-Aktieselskab, Repræsentant for Kongelig Dansk Automobil Klub.

Formandens Adresse: Frederiksværk. Telf. 26.

KOLONIALHANDLERFORENINGEN FOR FREDERIKSSUND OG OMEGN

Foreningens Formaal er at samle alle Kolonialhandlere — og meget nær beslægtede Brancher — som driver Forretning en detail fra aaben Butik — til Arbejde for fælles Interesser.

Kontingentet er Kr. 2,50 Kvartalet. I Indskud betales 3 Kr.

Foreningens Medlemmer maa forpligte sig til at arbejde hen til Ophævelse af ethvert som helst Rabatsystem, deri indbefattet Jule- og Nytaarsgaver, samt al anden Tilgift.

Formand:
Magnus N. Norlander.

Ordinær Generalforsamling afholdes hvert Aar i Oktober Kvartal.

Bestyrelsen: Magnus Nyeboe Norlander (Formand), *Karl Bruun* (Næstformand og Sekretær), *Charles Blicher* (Kasserer), *Poul Stenholdt, Elias Bendtsen,* alle af Frederikssund, samt Købmand *P. Petersen,* Skibby, og *Joh. Jensen,* Rørbæk.

Formanden, Købmand *Magnus N. Norlander,* er født den 1. April 1859 og uddannet i Handelen hos Emil Hansen i Sorø. Etableret den 1. April 1886. Formand for »Dansk Arbejde«s Lokalafdeling i Frederikssund.

Formandens Adresse: Frederikssund, Telf. 290.

KØBMANDSFORENINGEN FOR HASLEV OG OMEGN

— Stiftet den 22. Oktober 1905. —

Foreningens Formaal er at samle alle Handlende, der driver Forretning en detail fra aaben Butik i Haslev og Omegn, til Arbejde for fælles Interesser.

Foreningens første Formand: Simon Nielsen, Haslev.

Foreningens nuværende Formand: Wilh. Jensen, Haslev.

Foreningens Medlemmer maa forpligte sig til at arbejde hen til Ophævelse af ethvert som helst Rabatsystem, deri indbefattet Jule- og Nytaarsgaver, samt al anden Tilgift.

Foreningens første Formand var Købmand *Simon Nielsen,* Haslev, der ledede Foreningen fra dens Stiftelse i 1905 til 1915.

Bestyrelsen: Købmand *Wilhelm Jensen* (Formand), Købmand *A. Henriksen* (Kasserer), Købmand *B. Povlsen* (Sekretær), Købmand *Otto Peetz* og Købmand *Martin Nielsen.*

Formanden, Købmand *Wilhelm Jensen,* er født den 25. Oktober 1875 og etableret 1903 i Rudkøbing, hvorfra han senere flyttede til Haslev. Valgt til Formand i 1915.

Formandens Adresse: Haslev. Telf. 215.

Formand:
N. Petersen, Taastrup.

HEDEBOEGNENS KØBMANDSFORENING

— Stiftet den 5. Februar 1919. —

Bestyrelsen: Købmand *Niels Petersen* (Formand), *John Jensen* (Næstformand), *F. P. Mortensen* (Sekretær og Kasserer), *C. Christiansen, I. P. Jensen* og *Chr. Andersen.*

Formanden, Købmand *Niels Petersen,* er født den 24. November 1866 og uddannet i Handelen i København. Etableret 1890.

Formandens Adresse: Valbyhus, Taastrup St., Telf. 69.

HANDELSFORENINGEN AF 1905 FOR HELSINGØR OG OMEGN

— Stiftet den 14. Februar 1905. —

Foreningens Formaal er:

a. at fremme Udviklingen af et godt kollegialt Forhold blandt Foreningens Medlemmer,

b. at bekæmpe al usund Handel, falsk Reklame o. lign., samt fremme Udviklingen af et solidt Tillidsforhold mellem Forbruger og Detaillist,

c. at modarbejde, at Grossister eller Fabrikanter enten direkte eller indirekte driver Detailhandel,

d. at bekæmpe Forbrugs- eller lignende for Detailhandelen skadelige Foreninger, samt virke for at disse med Hensyn til Næringsbevis og Beskatningsforhold stilles paa lige Fod med Detailhandelen,

e. at virke for at Næringslovens Forbud mod at drive mere end én Forretning i samme Kommune bliver hævdet, eventuelt ændret saaledes, at dette ejheller indirekte lader sig praktisere.

f. paa enhver Maade at varetage Fagets almindelige Interesser overfor Kommunalbestyrelse og Lovgivningsmagt.

Som *aktivt* Medlem optages enhver uberygtet Mand eller Kvinde, som i Helsingør eller Omegn har Borgerskab som Købmand eller Detaillist og driver Handel fra Butik. Som *passivt* Medlem kan Bestyrelsen optage enhver, som uden at opfylde Betingelserne for at være aktivt Medlem, paa en eller anden Maade har Interesse for Foreningen.

Kontingent. Aktive Medlemmer betaler ved Indmeldelsen et Indskud af 2 Kr. og i Kontingent 4 Kr. pr. Kvartal. *Passive* Medlemmer betaler et Indskud af 2 Kr. og et aarligt Kontingent af mindst 16 Kr. eller 4 Kr. pr. Kvartal. Saavel aktive som passive Medlemmer faar gratis tilsendt »Dansk Handelsblad«.

Formand:
A. S. H. Jeppesen.

Det bør være ethvert Medlems Pligt at arbejde for yderligere Tilslutning til Foreningen, ligeledes saa vidt muligt at drive sin Forretning i Overensstemmelse med Foreningens Formaal, samt med Interesse deltage i Foreningens Arbejde for at gennemføre samme.

Ordinær Generalforsamling afholdes hvert Aar i første Halvdel af Februar.

Bestyrelsen: Købmand *A. S. H. Jeppesen* (Formand), Købmand *L. P. Larsen* (Næstformand), Købmand *Otto Hansen* (Kasserer), Købmand *C. Birkholm* (Sekretær), Købmand *Chr. Mortensen*, Købmand *C. Lindahl* og Købmand *Emil Andersen.*

Formanden, Købmand *A. S. H. Jeppesen,* er født den 6. August 1880 og uddannet i Handelen hos Købmand Chr. E. Mortensen, Skibby, og i Helsingør. Etableret den 25. November 1905. Medlem af Helsingør Byraad, Næstformand i Helsingør Handelsstandsforening. Medlem af Forretningsudvalget for Centralorganisationen af Købmandsforeninger Øst for Storebælt, Medlem af Hovedbestyrelsen for De samvirkende Købmandsforeninger i Danmark, Medlem af Dansk Handelsblads Bestyrelse, Medlem af Bestyrelsen for Helsingør Grundejerforening.

Formandens Adresse: Helsingør, Telf. 425.

HILLERØD KOLONIALHANDLERFORENING

— Stiftet 1906. —

Foreningens Formaal er at styrke Samfølelsen og varetage Standens Interesser.

Som Medlem optages enhver, der driver Kolonialforretning eller er Bestyrer af en saadan Virksomhed.

Kontingentet er 12 Kr. aarlig, som opkræves kvartalsvis.

Ordinær Generalforsamling afholdes hvert Aar i første Halvdel af Oktober.

Foreningen forudsætter, at ethvert Medlem betragter det som en Æressag at overholde vedtagne Priser samt ikke at give udenforstaaende Meddelelse om Foreningens Anliggender; men skulde saadant Misbrug finde Sted, er Bestyrelsen berettiget til at undlade at tilstille Vedkommende Meddelelse om Prisforandringer, Cirkulærer m. m., eventuelt at udelukke Vedkommende fra Foreningens Møder.

Formand:
Viggo Andersen, Hillerød.

Foreningens Æresmedlem:
Grosserer Vald. Jensen.

Æresmedlem: Grosserer *Valdemar Jensen*, Hillerød.

Bestyrelsen: Viggo Andersen (Formand), *Magnus Ingwersen* (Næstformand), *V. Lindeskov* (Kasserer), *Johannes Larsen* (Sekretær), *Kai Larsen* og *Joh. Lønberg.*

Formanden, Købmand *Viggo Andersen*, er født den 2. Maj 1882 og har lært Handelen hos Købmand Hans Olsen, Præstø, derefter Kommis hos Brødr. Petersen, Hillerød og senere Forretningsbestyrer for Norup-Østergaards Eftf., Fulling, Hillerød, hvilken Forretning han for egen Regning overtog 1914. Har tillige Borgerskab som Sten- og Billedhugger og driver dette Haandværk.

Formandens Adresse: Hillerød, Telf. 102.

HØRSHOLM HANDELSFORENING

— Stiftet den 18. Juli 1893. —

Formand:
Jørgen Petersen.

Foreningen stiftedes oprindelig under Navnet »Hørsholm-Fredensborg Handelsforening«; men har senere ændret Navnet til Hørsholm Handelsforening.

Foreningen driver Handelsskolen i Fredensborg, oprettet i 1921 og ledet af Lærer Michelsen. Sidste Aar var Skolen besøgt af 30 Elever, hvoraf 8 indstilledes til Afgangseksamen.

Bestyrelsen: Købmand *Jørgen Petersen* (Formand), Købmand *Chr. Toft* (Næstformand), Købmand *Alf. Jensen* (Kasserer og Sekretær), samt Købmand *H. C. Westenstrøm* og Manufakturhandler *M. Nielsen.*

Formanden: Købmand *Jørgen Petersen* er født den 19. August 1885 og uddannet i Handelen hos Aktieselskabet Carl I. Ulrich & Søn, Haslev. Etableret den 19. August 1910 i Haslev, hvorfra senere flyttet til Hørsholm. Telf. Hørsholm Nr. 1.

KØBMANDSFORENINGEN FOR JYDERUP OG OMEGN

— Stiftet den 17. Juli 1903. —

Foreningens Formaal er at samle alle Handlende, som driver Forretning fra aaben Butik i Jyderup og Omegn, til Arbejde for fælles Interesse.

Medlemsmøder afholdes efter Bestyrelsens Skøn, som Regel nogle Gange aarlig, og som oftest paa Hotel Skarridsø i Jyderup.

Som Aftenskole for Medlemmernes Lærlinge benyttes den tekniske Skole i Jyderup siden 1915. Handelsskole-Afdelingen ledes af Købmand *H. Gylling Folkmann*, Jyderup. Sidste Aar besøgtes Skolen af 45 Elever og 16 indstilledes til Eksamen.

Formand:
H. C. Hansen, Følleslev.

Bestyrelsen: Købmand *H. C. Hansen,* Følleslev (Formand), Købmand *J. Chr. Hansen,* Mørkøv (Næstformand), Købmand *H. Gylling Folkmann,* Jyderup (Kasserer og Sekretær), Købmand *Lauritz P. Jensen,* Hallebyore, Købmand *L. P. Larsen,* Knabstrup, Købmand *Sofus Schermann,* Hagendrup, og Købmand *A. V. Hansen,* Snertinge.

Formanden, Købmand *H. C. Hansen,* er født den 5. Februar 1875 og uddannet i Handelen i København. Etableret i Aaret 1900. Har forskellige kommunale Tillidshverv, er Formand for Sygekassen og Medlem af Forretningsudvalget for Centralorganisationen af Købmandsforeninger Øst for Storebælt.

Formandens Adresse: Følleslev pr. Snertinge, Telf. Snertinge 16.

KALUNDBORG KØBMANDSFORENING

— Stiftet den 19. Marts 1912. —

Formand:
Peter Skafte.

Foreningens Formaal er at samle alle Handlende, der driver Forretning en detail fra aaben Butik i Kalundborg eller Omegn, til Arbejde for fælles Interesser.

Kontingentet er 5 Kr. Kvartalet, deri iberegnet Abonnement paa »Dansk Handelsblad«, som er obligatorisk Medlemsblad.

Ordinær Generalforsamling afholdes hvert Aar i sidste Halvdel af Januar Maaned. Regnskabsaaret gaar fra 1. Januar.

Som passive Medlemmer kan optages saadanne, der staar i nær Berøring med Standen, men som ikke opfylder Betingelserne for at blive aktive Medlemmer. Passive Medlemmer har dog ingen Stemmeret.

Foreningen har den 5. Juli 1922 oprettet *et fast Fond,* som er urørligt i 10 Aar, hvorefter Bestyrelsen skal tage Bestemmelse om Hovedsummens og de til den Tid paaløbne Renters Anvendelse.

Bestyrelsen: Købmand *Peter Skafte* (Formand), Købmand *N. P. Nielsen* (Næstformand), Købmand *J. Steentoft* (Kasserer), Købmand *O. Rige* (Sekretær) og Isenkræmmer *P. Jensen.*

Formanden, Købmand *Peter Skafte,* er født den 15. Maj 1887 og har lært Handelen i bl. Købmandsforretning paa Lolland. Etableret den 1. December 1913. Formand for Kalundborg Turistforening.

Formandens Adresse: Kalundborg, Telf. 41.

KORSØR KØBMANDSFORENING

— Stiftet den 5. Februar 1900. —

Æresmedlem: Kgl. Vejer og Maaler *Quistgaard.*

Bestyrelsen: G. Strarup (Formand), *C. V. Olsen* (Kasserer), *Carl Larsen, Jens Sødring* og *H. J. Sørensen.*

Formanden, Købmand *G. Strarup,* er født den 8. December 1868 og lærte

Formand;
G. Strarup, Korsør.

Kasserer:
C. V. Olsen, Korsør.

Handelen hos Købmand Kaufmann, Kalundborg, derefter i 7 Aar Bogholder hos Konsul Th. Rasmussen, Korsør (Kul og Trælast en gros). Etableret den 1. Januar 1893 i Glumsø og overtog 1. Januar 1897 Købmand N. Chr. Hansens Forretning i Korsør. Formand for Korsør Forskønnelsesselskab i 12 Aar. Medlem af Ligningskommissionen i 4 Aar, Revisor i Korsør Sparekasse, Medstifter af og Formand for Kolonihaveforeningen, Medstifter af Danske Købmænds Handels-Aktieselskab og Medlem af sammes Bestyrelse siden Starten. Sekretær i Købmandsforeningen fra 1900—1907 og derefter Formand. Siden 1912 Medlem af Bestyrelsen for Central-Organisationen af Købmandsforeninger Øst for Storebælt. Medstifter af og Formand for Landsforeningen af danske Benzin-Forhandlere.

Kassereren, Købmand *C. V. Olsen* har været Foreningens Kasserer i de sidste 12 Aar.

Formandens Adresse: Korsør, Telf. 214.

Formand:
Viggo Jensen.

KØGE KOLONIALHANDLERFORENING

— Stiftet den 15. November 1917. —

Foreningens Formaal er at samle alle Kolonialhandlere — og meget nær beslægtede Brancher —, som driver Forretning en detail fra aaben Butik, til Arbejde for fælles Interesser.

Kontingentet er 2 Kr. Kvartalet, deri indbefattes Kontingentet til Central-Organisationen og Betaling for Medlemsbladet »Dansk Handelsblad«.

Ordinær Generalforsamling afholds hvert Aar i Oktober Kvartal.

Bestyrelsen: Købmand *Viggo Jensen* (Formand), Købmand *H. Tramsen* (Næstformand) og Købmand *L. P. Lorentzen* (Kasserer og Sekretær).

Formanden, Købmand *Viggo Jensen,* er født den 23. Februar 1887 og uddannet i Handelen

hos Købmand Harald Hansen, Rye pr. Høng. Etableret i Køge den 22. Juni 1914.

Formandens Adresse: Køge, Telf. 164.

HANDELSFORENINGEN FOR LYNGBY OG OMEGN

— Stiftet den 27. April 1887. —

Foreningens Formaal er at værne Medlemmernes Handelsinteresser i videste Omfang, samt at fremme et godt og kollegialt Forhold mellem Medlemmerne. Adgang til at blive Medlem har enhver, som indenfor Foreningens Virkekreds har Næringsbevis og som driver Handel en detail.

Kontingentet er 15 Kr. aarlig for aktive og 10 Kr. aarlig for passive Medlemmer. Kontingentet opkræves halvaarsvis i April og Oktober.

Ordinær Generalforsamling afholdes to Gange aarlig, nemlig i April og Oktober.

Formand:
Købmand Chr. Hansen.

Foreningen ejer et *Grundfond* paa 2000 Kr., der indestaar i Sparekassen for Lyngby og Omegn, og hvis Renter anvendes til Støtte af og Nødhjælp for trængende eller nødlidende Handlende eller disses Enker i Lyngby og Omegn. Fortrinsvis har Medlemmer eller Enker efter Medlemmer af Handelsforeningen for Lyngby og Omegn Adgang til at hjælpes. Denne Hjælp er ikke tænkt som en Slags Underhold, men som en øjeblikkelig Hjælp ved indtræffende Sygdom, Dødsfald eller Kriser, og skal derfor ikke være bunden til bestemte Tider, ligesom det disponible Beløb ikke obligatorisk skal uddeles hvert Aar, selv om det dog helst bør være Reglen; men kan uddeles til en eller flere efter den til enhver Tid siddende Bestyrelses bedste Overbevisning og Skøn. Større Beløb end 400 Kr. maa ikke uddeles til nogen enkelt Person. Uddelingen kan kun foretages af den samlede Bestyrelse, indenfor hvilken simpel Stemmeflerhed afgør, hvem af de ansøgende eller foreslaaede Trængende, der skal have Hjælp. Der skal ved Uddelingen tages Hensyn til, om den ansøgende eller foreslaaede allerede nyder Invaliderente eller Aldersrente; i sidste Tilfælde vil han eller hun kun rent undtagelsesvis kunne hjælpes af Handelsforeningen, idet Autoriteterne som Regel altid trækker fra i Aldersrenten, hvad den paagældende i Aarets Løb har modtaget af privat Hjælp.

Foreningens Kapital ifølge sidste Aars Regnskab 2500 Kr.

Bestyrelsen: Købmand *Chr. Hansen* (Formand), Købmand *Holger Gjerløv* (Næstformand), Manufakturhandler *H. I. Hillebrandt* (Kasserer), Købmand *M. H. Hjul* (Sekretær) og Købmand *August Schönherr.*

Formanden, Købmand *Chr. Hansen,* er født den 8. September 1865 og har lært Handelen i Landforretning paa Holbækegnen. Etablerede sig i København 1897 og flyttede 1902 til Lyngby. Medstifter af Danske Købmænds Andels Aktieselskab og Medlem af sammes Bestyrelse og Forretningsudvalg.

Formandens Adresse: Bagsværdvej, Lyngby, Telf. 444.

Formand:
A. Mammen, Vinde Helsinge.

LØVE HERREDS HANDELSFORENING

— Stiftet den 1. Oktober 1905. —

Foreningens Formaal er at samle alle Handlende i Løve Herred, der driver Detailhandel fra Butik, til Arbejde for fælles Interesser.

Æresmedlem: Købmand *Justesen*, Løve.

Bestyrelsen: Købmand *A. Mammen*, Vinde-Helsinge (Formand), *O. C. Modin*, Gørlev (Næstformand), *Marius Hansen*, Høng (Kasserer), *Poul Bendtsen*, Ruds Vedby (Sekretær), Købmand *Petersen*, Rerslev og Købmand *Justesen*, Løve.

Formanden, Købmand *A. Mammen*, er født i Aalborg den 28. Oktober 1880 og har lært Handelen i Vendsyssel. Etableret den 27. Juli 1907. Adresse: Vinde Helsinge pr. Gørlev. Telf. Vinde Helsinge 19.

Formand:
Hans C. Knudsen, Maribo.

MARIBO KOLONIALHANDLERFORENING

— Stiftet den 23. Marts 1920. —

Foreningens Formaal er at samle alle Kolonalhandlere og dermed beslægtede Brancher, som driver Forretning fra Butik eller Kontor med fast Bopæl, til Arbejde for fælles Interesser.

Bestyrelsen: Købmand *Hans C. Knudsen* (Formand), Købmand *L. G. Andersen* (Næstformand), Købmand *J. K. Jensen* (Kasserer), Købmand *Povl Rasmussen* (Sekretær) og Købmand *N. S. Jørgensen*.

Formanden, Købmand *Hans C. Knudsen*, er født den 16. Juli 1886 og uddannet hos Gustav Lotze, Odense. Etableret 1918.

Formand:
L. P. Larsen, Budsemark.

MØENS KØBMANDSFORENING

— Stiftet den 24. Maj 1921. —

Bestyrelsen: Købmand *Lars P. Larsen*, Budsemark, (Formand og Kasserer), Købmand *Ernst E. Lang*, Stege (Næstformand), Købmand *J. P. Jørgensen*, Hjertebjerg, Købmand *M. Nielsen*, Vindebæk, Købmand *P. M. Petersen*, Damsholte, Købmand *Aage Løgager*, Stege og Købmand *M. Larsen*, Stege.

Formanden, Købmand *L. P. Larsen*, er født den 9. Juni 1869 og oprindelig oplært ved Landbruget. Begyndte i 1893 en mindre Forretning i Mandemark paa Møen, og flyttede derfra i 1899 til sin nuværende Forretning (»Det skæve Hjørne«) i Budsemark. Medstifter af Aktieselskabet Stege Trælasthandel i 1907 og Bestyrelsesmedlem og Formand for dette Selskab i en Aarrække. Iøvrigt Indehaver af forskellige lokale Tillidshverv.

Formandens Adresse: Budsemark pr. Borre. Telf. Borre 25.

KØBMANDSFORENINGEN FOR NAKSKOV OG OMEGN

— Stiftet den 4. Januar 1916. —

Foreningens Formaal er at gavne sine Medlemmer

a. ved at fremskaffe billigst mulige Tilbud i Varer,

b. ved Medlemmernes Forpligtelse til at oplyse om usolide Kunder,

c. ved regelmæssige Sammenkomster til Drøftelse af fælles eller særlige Interesser,

d. ved at søge undgaaet saa stærk Konkurrence, altsaa saa billigt Detailsalg, at den Handlende øjensynlig ikke kan faa dækket sine Omkostninger,

e. ved iøvrigt gensidig risikoløs Støtte.

Som ordinært Medlem kan optages enhver, der selvstændig driver Butikshandel med Kolonial, Cigarer og Fedevarer i Nakskov og Omegn. Som ekstraordinært Medlem kan optages enhver Handlende, som viser Foreningen sin Interesse ved at betale et Kontingent mindst som de ordinære Medlemmer. Kun ordinære Medlemmer har Stemmeret. Hvis noget Medlem ved Møder, Sammenkomster eller deslige optræder imod Foreningens Formaal eller viser utilbørlig Opførsel, kan Bestyrelsen idømme ham en Mulkt fra 2 til 10 Kr. eller efter Omstændighederne udslette ham af Foreningen, og ingen, der har været domfældt for en i den offentlige Mening vanærende Handling, eller som ikke er i Besiddelse af sine Medborgeres Agtelse, kan være Medlem af Foreningen.

Formand:
H. J. Jacobsen, Nakskov.

Bestyrelsen bestaar af 9 Repræsentanter, hvoraf 4 Landkøbmænd (2 fra Søndre Herred og 2 fra Nørre Herred) og 5 Bykøbmænd.

Kontingentet: Ved Indmeldelsen betales et Indskud af 2 Kr. Kontingentet er 5 Kroner Kvartalet, heri indbefattet Abonnement paa Medlemsbladet »Dansk Handelsblad«.

Ordinær Generalforsamling afholdes hvert Aar i Marts Maaned. Der afholdes Bestyrelsesmøde en Gang om Maaneden og Medlemsmøde tre Gange aarlig.

Foreningen har medvirket ved Oprettelsen af Danske Købmænds Fællesindkøbsforenings Filial i Nakskov, der var den første Provinsafdeling af dette Selskab. Ligeledes har Foreningen i 1925 oprettet »Lollandske Købmænds Ægeksport« som selvstændig Forening. Dens Formand er Købmand *Aagaard Hansen,* Købelev.

Bestyrelsen: Købmand *H. J. Jacobsen,* Nakskov (Formand), Købmand *P. L. Hansen,* Nakskov (Næstformand), Købmand *Alfr. Andersen,* Nakskov (Kasserer), Købmand *C. A. Krusell,* Nakskov (Sekretær) og Købmand *H. C. Hansen,* Nakskov, samt følgende *Landkøbmænd: N. C. Johansen,* Græshave, *P. Petersen,* Nøbbet, *H. Hansen,* Ullerslev og *Aagaard Hansen,* Købelev.

Denne Bestyrelse har ledet Foreningen siden dens Stiftelse i 1916.

Formanedn, Købmand *H. J. Jacobsen,* er født den 10. Februar 1884 og uddannet i Aug. Freuchen & Co.s Kolonialforretning i Nakskov. Etableret 1913. Bestyrelsesmedlem i Danske Købmænds Handels Aktieselskab siden 1925.

Formandens Adresse: Nakskov, Telf. Nr. 360.

Formand:
Manufakturhandler
C. Borges.

NEKSØ HANDELSFORENING

— Stiftet den 30. April 1901. —

Bestyrelsen: Manufakturhandler *C. Borges* (Formand), Urmager *Oskar Lorentzen* (Næstformand) og Købmand *H. Lau Møller* (Kasserer.

Formanden, Manufakturhandler *C. Borges,* er født den 27. Oktober 1870 og uddannet hos J. C. Ohrhammer Faaborg. Etableret i Neksø den 12. Marts 1901. Medlem af Bestyrelsen for »Dansk Arbejde«, Formand for Neksø Turistforening, i 9 Aar Bestyrelsesmedlem i Haandværker- og Industriforeningen, i 4 Aar Medlem af Ligningskommissionen. Valgt til Formand i 1912. Var tidligere Hovedkasserer og Formand for de den Gang sammensluttede Detailhandlerforeninger i Aakirkeby, Svaneke og Neksø.

Formandens Adresse: Neksø.

NORDBORNHOLMS KØBMANDSFORENING

— Stiftet den 28. November 1924. —

Foreningens Formaal er at samle Handlende, som driver Forretning en detail fra aaben Butik eller Kontor med fast Bopæl, til Arbejde for fælles Interesser.

Kontingentet er for aktive Medlemmer 3 Kr. Kvartalet, og heraf udreder Foreningen Kontingent, Bidrag og Abonnement til Centralorganisationen, De samvirkende Købmandsforeninger og Medlemsbladet »Dansk Handelsblad«.

Ordinær Generalforsamling afholdes hvert Aar i November.

Bestyrelsen: Købmand *H. Gram,* Gudhjem (Formand og Kasserer), Købmand *L. Pedersen,* Hasle (Næstformand og Sekretær), Købmand *Peter Kuhre,* Allinge, Købmand V. *Planck,* Allinge og Købmand *Joh. Lund,* Nybro, Østerlars.

Formanden, Købmand *H. Gram,* er født den 18. August 1880 og uddannet i Handelen hos Købmand And. H. Brandt, Gudhjem. Etableret 1908. Medlem af Bestyrelsen for Danske Købmænds Handels Akts.

Formandens Adresse: Gudhjem.

Formand:
H. Gram, Gudhjem.

NORDVESTSJÆLLANDS HANDELSFORENING

— Stiftet den 5. Oktober 1905. —

Foreningens Formaal er at samle alle Handlende, som driver Forretning en detail fra aaben Butik i Nordvestsjælland til Arbejde for fælles Interesser.

Kontingentet er Kr. 1,75 pr. Kvartal, deri indbefattet Betaling for Medlemsbladet »Dansk Handelsblad«. Passive Medlemmer optages til samme Kontingent som aktive Medlemmer; men har ingen Stemmeret i faglige Spørgsmaal.

Ordinær Generalforsamling afholdes hvert Aar i Juli Kvartal. *Bestyrelsen* bestaar af 5 Medlemmer og skal saa vidt muligt repræsentere de forskellige Fag indenfor Foreningen.

Oprindelig hed denne Forening: »Detailhandler-Societetets Odsherred-Afdeling«; hvilket Navn i 1915 forandredes til »Nordvestsjællands Handelsforening«. Foreningens Formand var fra 1905—1920 Købmand *Chr. Mathiesen,* Høve.

Formand:
P. Sørensen, Hørve.

Bestyrelsen: Manufakturhandler *P. Sørensen,* Hørve (Formand), Købmand *Chr. Jensen,* Asnæs (Næstformand og Kasserer), *L. Larsen,* Svinninge, *Oscar R. Olsen,* Grevinge, *J. L. Christensen,* Grevinge, *A. H. Ortmann,* Kjeldstrup og *C. Schou,* Starreklint.

Formanden, Manufakturhandler *P. Sørensen,* er født den 28. September 1880 og uddannet i Starreklint og Holbæk i blandet Købmandsforretning. Etableret den 2. December 1902 i Hørve, hvor han siden 1913 har drevet speciel Manufakturhandel. Medlem af Vallekilde—Hørve Sogneraad i 8 Aar, Medlem af Bestyrelsen for Haandværker- og Borgerforeningen i Hørve, Formand for »Foreninegn af Manufakturhandlere udenfor Købstæderne i Danmark«.

Formandens Adresse: Hørve St. Telf. Hørve Nr. 35.

KOLONIALHANDLERFORENINGEN I NYKØBING F.

— Stiftet den 12. November 1919. —

Foreningens Formaal er *at* styrke Sammenholdet mellem Kolonialhandlerne, *at* give Medlemmerne Lejlighed til ved Sammenkomster at udveksle Anskuelser om merkantile Spørgsmaal, *at* træde mæglende imellem, hvor Differencer mellem Medlemmerne angaaende deres Handelsforretninger maatte opstaa, samt mellem Medlemmernes og Medhjælpernes Organisation, at søge Samarbejde mellem Stiftets øvrige Kolonialhandlere og med den lokale Handelsstandsforening.

Formand:
J. Hansen Börch.

Medlemsmøder afholdes, saa ofte Bestyrelsen finder det nødvendigt, i Reglen en Gang maanedlig.

Adgang til at blive Medlem af Foreningen har enhver Kolonialhandler og Materialhandler samt Bestyrere for Forretninger i nævnte Brancher. Indehavere af Specialforretninger indenfor nævnte Brancher kan optages ved Ballotation, naar mindst tre Fjerdedele af de paa en ordinær Mødeaften tilstedeværende Medlemmer stemmer derfor. Som passive Medlemmer kan optages enhver Re-

præsentant, Agent, Grossist, Fabrikant og Depot-Indehaver i Nykøbing F. og Omegn.

Kontingentet er for aktive Medlemmer 10 Kroner og for passive Medlemmer 5 Kr. aarlig. Passive Medlemmer har ingen Stemmeret eller Adgang til Foreningens ordinære Møder.

Ordinær Generalforsamling afholdes hvert Aar i Februar.

Forsaavidt Foreningen ved Opsparing af Kapital eller paa anden Maade maatte se sig i Stand til at danne et Fond, da skal dette alene tjene til Fremme af de i Foreningens Love betegnede Formaal.

Unge Mennesker kan, naar deres Forhold berettiger dem dertil, forvente at erholde Foreningens Støtte ved Anbefalinger til nye Engagements eller til Ansøgninger om Stipendier eller anden videre Uddannelse.

Bestyrelsen: J. Hansen Børch (Formand), *A. Simonsen* (Næstformand), og Sekretær), *Carl N. Petersen* (Kasserer), *T. Frederiksen* og *V. Hansen Børch.*

Formanden, Købmand *J. Hansen Børch,* er født den 25. December 1893 og uddannet hos Købmand E. C. Schultz, Nykøbing F. Etableret den 18. Juni 1918. Medlem af Forretningsudvalget for Central-Organisationen af Købmandsforeninger Øst for Storebælt.

HANDELSFORENINGEN FOR NÆSTVED OG OMEGN

— Stiftet den 30. Juli 1888. —

Formand:
J. Jørgensen, Næstved.

Foreningens Formaal er at støtte hverandre i alt, hvad der kan være til fælles Bedste for Medlemmerne. Til Fremme af dette Formaal vil Bestyrelsen hos Autoriteterne have at virke hen til Indførelsen af saadanne Forholdsregler, der maatte være i Medlemmernes Interesse, eller Forandring af Forhold, der virker skadeligt for Medlemmerne. Det er ethvert Medlems Pligt, saavidt det staar i hans Magt, at støtte Foreningen i dens Bestræbelser, navnlig med Hensyn til ulovlig Handel, samt tillige at give Oplysning om særlig uvederhæftige Betalere. Enhver Mand eller Kvinde, der i Næstved eller Omegn har Borgerskab som Handlende, kan blive Medlem af Foreningen.

Kontingentet er for aktive Medlemmer 1 Krone Kvartalet og ved Indmeldelsen erlægges i Indskud 2 Kroner. For passive Medlemmer er Kontingentet mindst 10 Kr. aarlig eller 100 Kr. en Gang for alle. Passive Medlemmer har ingen Stemmeret og intet Krav paa Foreningens Midler.

Ordinær Generalforsamling afholdes kvartaarlig, i Januar, April, Juli og Oktober Maaneder. Bestyrelsen vælges for et Aar ad Gangen. Formands- og Kassererposten lønnes med 200 Kr. om Aaret.

Foreningen ejer et Understøttelsesfond, der oprettedes 1908 og hvis Formue ifølge sidste Aars Regnskab udgjorde ca. 1100 Kr. Der udbetaltes sidste Aar i Understøttelse 100 Kr.

Bestyrelsen: J. Jørgensen (Formand og Kasserer), *Peder M. Kristensen* (Næstformand), *A. Olsen* (Sekretær), *Hans Andersen* og *J. A. Jensen.*

Formanden, Købmand *J. Jørgensen* er født den 28. Januar 1875 og etableret i Næstved den 1. Maj 1902. Medlem af Ligningskommissionen.

Formandens Adresse: Grønnegade 27, Næstved, Telf. Nr. 887.

RINGSTED KOLONIALHANDLERFORENING

— Stiftet den 6. Februar 1919. —

Foreningens Formaal er at samle alle Handlende i Kolonialbranchen — og dermed beslægtede Brancher — i Ringsted, til Arbejde for fælles Interesser.

Bestyrelsen: C. O. Ravn (Formand', *E. Christensen* (Næstformand), *Marius Christiansen* (Kasserer), *N. Christensen* (Sekretær) og *Jul. A. Jensen.*

Formanden, Købmand *C. O. Ravn,* er født den 20. Oktober 1878, Søn af Bagermester P. Chr. Ravn, Gentofte. Uddannet i Handelslære i Nykøbing, Sj. og etableret den 13. Februar 1905. Medlem af Bestyrelsen for Ringsted Handelsstandsforening fra 1918.

Formandens Adresse: Ringsted. Telf. 102.

Formand:
Købmand C. O. Ravn.

ROSKILDE KØBMANDSFORENING

— Stiftet den 17. Marts 1903. —

Foreningens Formaal er at samle alle Handlende, som driver Forretning en detali fra aaben Butik i Roskilde og Omegn, til Arbejde for fælles Interesser.

Kontingentet er 3 Kroner Kvartalet, deri medregnet Abonnementet paa »Dansk Handelsblad«.

Ordinær Generalforsamling afholdes hvert Aar i Juli Kvartal.

Medlemsmøde afholdes i Vinterhalvaaret Oktober—April den anden Torsdag i hver Maaned i Central-Cafeen.

Af Foreningens Forhandlingsprotokol fra den første Tid fremgaar det, at der Gang paa Gang er blevet forhandlet paa Møderne om at købe visse Varer i Fællesskab; men der har dog kun været Tale om Varer som Sondulin, Ovnsværte, Byggryn, Sæbe etc. En enkelt Gang er en Del af de mødte Medlemmer blevne enige om at rejse til København for i Fællesskab at købe Sild og Klipfisk.

Formand:
L. P. Nielsen, Roskilde.

Bestyrelsen: L. P. Nielsen (Formand), *Vald. Larsen* (Næstformnad), *Albrecht Jensen* (Kasserer), *H. Jensen* og *Fr. Petersen,* alle Roskilde, samt *C. L. Nielsen,* Glim og *Viggo Christiansen,* Havdrup.

Formanden, Købmand *L. P. Nielsen,* er født den 22. Februar 1877 og har lært Handelen hos Købmand J. Willumsen, Roskilde. Etableret 1911. Medlem af Ligningskommissionen i Roskilde siden 1921.

Formandens Adresse: Skomagergade 19, Roskilde. Telf. 493.

Formand:
P. Møller, Rønne.

RØNNE KØBMANDSFORENING

— Stiftet den 3. December 1925. —

Foreningens Formaal er at samle alle Kolonial- og dermed beslægtede Handlende, som driver Forretning en detail fra aaben Butik eller Kontor med fast Bopæl i Rønne eller omliggende Sogne, til Arbejde for fælles Interesser.

Ordinær Generalforsamling afholdes hvert Aar i Januar Kvartal og indvarsles med 8 Dages Varsel.

Bestyrelsen: Købmand *P. M. Møller* (Formand), *Emil Lund* (Næstformand), *Chr. Tholander* (Kasserer), *G. A. Carlsen* (Sekretær) og *Chr. Ipsen.*

Formanden, Købmand *P. M. Møller,* er født den 12. Maj 1872 og har oprindelig været Dampskibsfører indtil 1920. Overtog i 1921 sin nuværende Forretning.

Formandens Adresse: Rønne.

KØBMANDSFORENINGEN FOR SLAGELSE OG OMEGN

— Stiftet den 2. Oktoebr 1912. —

Foreningens Formaal er at samle alle Handlende i Slagelse og Omegn, som ved Borgerskab kan bevise at have Ret til at drive Handel en detail som selvstændigt Erhverv, til Varetagelse af fælles Interesser. Foreningen kan optage som passive Medlemmer enhver, der beskæftiger sig ved Handel.

Kontingentet er 4 Kr. Kvartalet. I Indskud betales 2 Kr. »Dansk Handelsblad« er obligatorisk Medlemsblad og tilsendes gratis aktive Medlemmer.

Foreningens Medlemmer maa forpligte sig til at modarbejde illoyal Konkurrence, Tilgift og Rabatsystemer af enhver Art. Ligeledes er det ethvert Medlems Pligt at opgive usolide Kunder til Formanden, som i videst mulig Omfang drager Omsorg for, at det publiceres blandt Medlemmerne.

Ordinær Generalforsamling afholdes to Gange aarlig, Foraar og Efteraar.

Medlemsmøde afholdes, naar Bestyrelsen skønner det fornødent.

Æresmedlem: Formanden for de samvirkende Købmandsforeninger i Danmark, Hr. *J. G. Schjær,* R. af Dbg., Dbm.

Bestyrelsen: Købmand *M. Bonavent* (Formand), Købmand *H. P. Hansen* (Næstformand), Købmand *Simon P. Hansen* (Kasserer), Købmand *Herman Petersen* (Sekretær) og Købmand *Carl Jensen.*

Formanden, Købmand *M. Bonavent,* er født den 7. September 1890 og uddannet i Handelen i København. Etableret den 15. September 1916 i Nyborg. Driver nu Kolonial-, Kul-, Korn- og Foderstofforretning i Slagelse. Medlem af Bestyrelsen for Foreningen af danske Benzin-Forhandlere.

Formandens Adresse: Kalundborgvej, Slagelse. Telf. 291.

Formand:
M. Bonavent, Slagelse.

KØBMANDSFORENINGEN FOR SORØ OG OMEGN

— Stiftet den 11. Juli 1918. —

Formand:
C. P. Poulsen, Sorø.

Foreningens Formaal er at samle alle Kolonialhandlere, — og meget nær beslægtede Brancher — som driver Forretning en detail fra aaben Butik, til Arbejde for Fællesinteresser.

Kontingentet er 8 Kr. halvaarlig. Heri er indbefattet Kontingent til De samvirkende Købmandsforeninger i Danmark og Abonnement paa Medlemsbladet »Dansk Handelsblad«.

Ordinær Generalforsamling afholdes hvert Aar i Juli Kvartal.

Foreningens Navn var oprindelig Sorø Kolonialhandlerforening, hvilket senere er ændret til »Købmandsforeningen for Sorø og Omegn«. Paa Generalforsamlingen i 1925 blev det vedtaget at udvide Foreningen til ogsaa at omfatte Landkøbmænd indenfor 8 Km. fra Sorø.

Bestyrelsen: Købmand *C. P. Poulsen,* (Formand), Købmand *Anthon Hviid* (Kasserer) og Købmand *Søren Christensen* (Sekretær).

Formanden, Købmand *C. P. Poulsen,* er født den 31. Januar 1868 og uddannet i Kolonialfaget i Aalborg. Etableret i Sorø den 3. Maj 1900. Revisor i Selskabet De Danske Forsvarsbrødre for Sorø og Omegn.
Formandens Adresse: Sorø. Telf. 36.

SØLLERØD SOGNS HANDELSFORENING

— Stiftet den 26. Juni 1923. —

Formand:
N. A. Rasmussen, Holte.

Allerede for mange Aar siden oprettedes en Handelsforening for Søllerød Sogn, men Interessen slappedes, og da Haandværker- og Borgerforeningen nogle Aar senere stiftedes, optoges Handelsforeningen som en Afdeling af denne. Det viste sig imidlertid at være uheldigt, at der ikke fandtes en særlig Forening for Handelsstanden, og dette Savn blev da afhjulpet ved Genoprettelsen af Handelsforeningen i 1923. Oprindelig var Foreningens Navn »Holte og Omegns Handelsforening«, hvilket senere er ændret til »Søllerød Sogns Handelsforening«.

Foreningens Formaal er at samle alle Handlende, som driver Forretning en detail fra aaben Butik, til Arbejde for fælles Interesser.

Kontingentet er Kr. 3,50 pr. Kvartal, deri iberegnet Kontingent til Centralorganisationen og Abonnement paa Medlemsbladet »Dansk Handelsblad«.

Ordinær Generalforsamling afholdes hvert Aar i April Kvartal.

Medlemsmøde afholdes den første Tirsdag i hver Maaned, dog ikke i Tiden Maj—August.

Handelslærlinge hos Foreningens Medlemmer undervises i Handelsskolefag paa Holte tekniske Skole, hvor der i 1926 er oprettet en særlig Klasse under Ledelse af Kommunelærer *Koudal*, foreløbig med 10 Elever. Det er foreløbig Planen, at Eleverne i to Aar undervises her og tredje Aar paa Købmandsskolen i København, hvor Handelseksamen da opnaaes.

Bestyrelsen: Købmand *N. A. Rasmussen*, Holte (Formand og Sekretær), Manufakturhandler *Steinmetz Schmaltz*, Holte (Næstformand), Viktualiehandler *Carl R. Rasmussen*, Holte (Kasserer), Købmand *J. F. Petersen*, Holte og Købmand *B. F. Petersen*, Øverødvej.

Formanden, Købmand *N. A. Rasmussen*, er født den 7. April 1870. Overtog i 1910 Købmandsforretningen i Stubberup, Faarevejle Sogn, flyttede 3 Aar senere til Assentorp pr. Stenlille og derfra i Juli 1919 til nuværende Forretning.

Formandens Adresse: Skovridergaardens Villaby, Holte. Telf. Holte 353.

SYDSJÆLLANDS LANDKØBMANDSFORENING

— Stiftet den 7. Marts 1926. —

Formand:
Søren Pedersen, Glumsø.

Foreningens Formaal er at samle Handlende, som driver Forretning en detail fra aaben Butik eller Kontor med fast Bopæl paa Landet i Sydsjælland til Arbejde for fælles Interesser.

Kontingentet er for aktive Medlemmer 4 Kr. kvartaarlig, deri indbefattet Bidrag til Centralorganisationen, Landsorganisationen og Medlemsbladet »Dansk Handelsblad«.

Ordinær Generalforsamling afholdes hvert Aar i sidste Halvdel af Januar Kvartal.

Bestyrelsen: Købmand *Søren Pedersen*, Glumsø (Formand), Købmand *H. Larsen*, Sandved (Kasserer), Købmand *Edward Skafdrup*, Fuglebjerg (Sekretær), Købmand *Egede Madsen*, Karrebæksminde, Købmand *E. Gissemann*, Lundby, Købmand *Vilh. Hansen*, Rude, Købmand *M. Hansen*, Hyllinge, Købmand *H. Andersen*, Ørslev og Købmand *C. Ridal*, Lou.

Formanden, Købmand *Søren Pedersen*, er født den 27. September 1879 og har lært Handelen i Vestjylland. Etableret den 10. Juni 1904.

Formandens Adresse: Glumsø.

VORDINGBORG KOLONIALHANDLERFORENING

— Stiftet den 17. Marts 1913. —

Foreningens Formaal er at samle alle Kolonialhandlere og meget nær beslægtede Brancher, som driver Forretning en detail i Vordingborg fra aaben Butik eller Kontor med fast Bopæl, til Arbejde for Fællesinteresser.

Ordinær Generalforsamling afholdes hvert Aar i Januar Kvartal.

Bestyrelsen: Købmand *Knud Kofoed* (Formand), Købmand *Wilh. Skiold-*

borg (Næstformand), Købmand *Chr. Andersen* (Kasserer) og Købmand *C. Helder.*

Formanden, Købmand *Knud Kofoed,* er født den 10. Maj 1885 og etableret 1907. Indehaver af Firmaet F. A. Petersens Eftflg.

Formandens Adresse: Vordingborg. Telf. 183.

Formand:
Knud Kofoed, Vordingborg.

ØSTSJÆLLANDS HANDELSFORENING
— Stiftet 1905. —

Foreningens Formaal er at samle alle Handlende, der i Østsjælland, indenfor Foreningens Virkefelt, driver Forretning en detail fra Butik eller Kontor med fast Bopæl, til Arbejde for fælles Interesser.

Bestyrelsen: Købmand *Carl M. Larsen,* Faxe (Formand), Boghandler *P. N. Tingleff,* Faxe (Kasserer), Købmand *Anders Christiansen,* Faxe Ladeplads, Købmand *Julius Petersen,* Karise og Købmand *Christoffersen,* Haarlev.

Foreningen driver Faxe Handelsskole, der oprettedes i Aaret 1919 og ledes af Realskolebestyrer *Boe Bojesen.* Ved Skolen underviser 3 Lærere. Sidste Aar besøgtes den af 28 Elever, hvoraf 10 indstilledes til Eksamen.

Formanden, Købmand *Carl M. Larsen,* er født den 28. November 1873 og uddannet i Handelslære i Næstved. Etableret i Faxe den 15. April 1897.

Formandens Adresse: Faxe. Telf. 15.

Formand:
Carl M. Larsen, Faxe.

KØBMANDSFORENINGEN FOR FREDERIKSSUNDS- OG SLANGERUPBANENS OPLAND
— Stiftet den 15. September 1909. —

Foreningens Formaal er at samle alle Detailhandlere i Frederikssunds- og Slangerupbanens Opland til Arbejde for fælles Interesser.

Bestyrelsen: Købmand *Theodor Christensen,* Herløv (Formand), Købmand *Christian Friis* (Næstformand), Købmand *Julius Dinesen* (Kasserer), Købmand *Svend Rasmussen* (Sekretær), Købmand *J. P. Bertelsen* og Købmand *Adam H. Hansen.*

Formanden, Købmand *Theodor Christensen,* er født den 20. April 1858 og etableret den 6. August 1891.

Formandens Adresse: Herløv. Telf. Centralen i Herløv.

Formand:
Th. Christensen, Herløv.

3. CENTRAL-ORGANISATIONEN AF KØBMANDSFORENINGER I FYNS STIFT

Central-Organisationen af Købmandsforeninger i Fyns Stift er oprettet den 7. Marts 1905. Dens Formaal er:

a) At behandle og varetage de Interesser, som angaar Butikshandelen, saasom den løse Kredits Omregulering, den usunde Konkurrence, Tilgangen til Faget.
b) At varetage de enkelte Foreningers Tarv og Interesser efter vedkommende Forenings motiverede Opfordring, samt de direkte Medlemmers Tarv og Interesser efter Bestyrelsens eller Repræsentantskabets Vedtagelser.
c) At fremme Handelens Interesser i det hele ved Samvirken med Repræsentanter for den øvrige danske Handelsstand.

Organisationen bestaar dels af Foreninger fra By og Land, dels af direkte Medlemmer. Som direkte Medlem kan optages enhver, der som Købmand eller Detailhandler sælger fra aaben Butik. Fra Byer, hvor der er en Forening, der staar som Medlem af Central-Organisationen, kan der ingen direkte Medlemmer optages.

Naar en Forening indtræder i Central-Organisationen, skal vedkommende Forenings Bestyrelse underskrive en Erklæring lydende paa, at Foreningen underkaetsr sig Central-Orgnisationens Love. Bestyrelsen afgør, hvorvidt Foreningen kan optages. I Tilfælde af Nægtelse, kan Foreningen appellere til Repræsentantskabet.

Foreningerne svarer til Central-Organisationen i *Kontingent* Kr. 1,50 halvaarlig for hvert Medlem, samt 50 Øre halvaarlig for hvert Medlem til »Købmandsfonden«.

De direkte Medlemmer svarer til Central-Organisationen Kr. 2,88 kvartaarlig. Heraf udreder Central-Organisationen Kontingent til De samvirkende Købmandsforeninger, Abonneemnt paa Medlemsbladet »Dansk Handelsblad« og Bidraget til »Købmandsfonden«. — Paa det aarlige Repræsentantskabsmøde tages der Bestemmelse om, hvorvidt der af Central-Organisationens Midler kan overføres Beløb til Købmandsfonden eller andre Fond, der administreres af Bestyrelsen.

Central-Organisationens Interesser varetages af et *Repræsentantskab* og en *Bestyrelse*. Repræsentantskabet dannes derved:

at enhver Forening, der er Medlem af Central-Organisationen, vælger en Repræsentant for hver 10 Medlemmer eller Dele deraf; samt

at de direkte Medlemmer stemmer paa et direkte Medlem for hver paabegyndt 25 direkte Medlemmer. Forinden Repræsentantskabsmodet tilsendes der hvert direkte Medlem en samlet Fortegnelse over de direkte Medlemmer, saaledes at der kan stemmes blandt disse. De valgte

direkte Repræsentanter faar Rejsen til Repræsentantskabsmødet godtgjort af Central-Organisationens Kasse.

Repræsentanternes Funktionstid er 1 Aar. Meddelelse om Valget af Repræsentanter sendes straks skriftligt til Central-Organisationens Formand.

Repræsentantskabet vælger af sin Midte en *Bestyrelse* paa 7 Medlemmer. Bestyrelsen vælger selv sin Formand, der tillige er Medlem af »Dansk Handelsblad«s Bestyrelse. Ligeledes vælger Bestyrelsen tillige en lønnet Sekretær, der samtidig fungerer som Kasserer. Sekretærens Løn bestemmes af Repræsentantskabet.

Bestyrelsen er bemyndiget til at forhandle med bindende Virkning under Ansvar overfor Repræsentantskabet.

Bestyrelsens Formand er tillige Formand for Repræsentantskabet. Bestyrelsen holder Møde, naar mindst 3 Medlemmer eller Formanden finder Anledning dertil.

Repræsentantskabet afholder Møder hvor og naar Bestyrelsen finder det nødvendigt. Som Regel afholdes hvert Aar, helst i August Maaned, det aarlige, ordentlige Repræsentantskabsmøde. Overordentlige Møder skal afholdes, naar mindst Halvdelen af Central-Organisationens Foreninger og mindst Halvdelen af de direkte Medlemmer til Bestyrelsen afgiver motiveret Begæring derom. En à to Gange aarlig skal der gives Afdelingernes Formænd Lejlighed til at deltage i Bestyrelsesmøderne.

En Forening kan udtræde af Central-Organisationen med et halvt Aars Varsel, regnet fra den førstkommende 1. Juli; men taber da straks sin Andel i Central-Organisationens Virken og Midler og har efter Udmeldelsesskrivelsens Afsendelsesdato intet Krav paa Central-Organisationen.

Et særligt i den Anledning indvarslet Repræsentantskabsmøde kan vedtage Central-Organisationens Opløsning; men for at dette kan ske, maa dog to Tredjedele af samtlige Repræsentanter være mødt og tre Fjerdedele af de afgivne Stemmer være derfor. Samme Møde tager Beslutning om Anvendelsen af Central-Organisationens Midler.

Central-Organisationens Love, hvoraf ovenstaaende er et Uddrag, er vedtagne paa Delegeretmødet i Odense den 7. Marts 1905, da Organisationen stiftedes, og senere revideret den 28. September 1916, og 18. August 1918 samt 18. August 1919.

Købmandsfonden for C. O. i Fyns Stift.

Den fynske C. O. har den 19. August 1917 oprettet »Købmandsfonden for Central-Organisationen af Købmandsforeninger i Fyns Stift« ved aarlige Bidrag af Central-Organisationens Medlemmer, samt ved frivillige Bidrag.

Købmandsfonden har til Opgave at skabe et godt og varigt Bindeled imellem Central-Organisationens Medlemmer indbyrdes, saaledes at den fynske Købmandsstand i Tidens Løb kan staa enig og stærkt sluttet om Fonden som det bedste Værn imod de usunde Forhold, der Tid efter anden kan paaføres Standen, samt at yde den fornødne pekuniære Støtte.

Kun aktive Medlemmer af Central-Organisationen har gennem Repræsentantskabet Indflydelse paa Fondens Ledelse og Anvendelse. Enhver Afdeling af Central-Organisationen betaler et Kontingent til Fonden af 50 Øre halvaarlig for hvert Medlem. De direkte Medlemmer betaler ligeledes 50 Øre halvaarlig. Fonden ledes og administreres af Central-Organisationens Bestyrelse under Ansvar for Repræsentantskabet. Dens *Formue* udgjorde ifølge sidste Aars Regnskab 7437 Kr. 61 Øre. Købmandsfondens Kasserer er Redaktør *J. C. E. Boldreel*, Odense.

Handelsskolefonden for C. O. i Fyns Stift.

Den 18. August 1918 oprettedes en »Handelsskolefond for Central-Organisationen af Købmandsforeninger i Fyns Stift«.

Fonden oprettes dels ved Bidrag fra den fynske C. O. og »Dansk Handelsblad«, og dels ved indsamlede Beløb fra de under den fynske C. O. hørende Foreninger, samt ved frivillige Bidrag fra Firmaer, Institutioner og Private og desuden enhver, der vil støtte den fynske Central-Organisations Bestræbelser for gennem en god Handelsskoleundervisning at dygtiggøre og højne den vordende Detailhandlerstand.

Handelsskolefonden har til Opgave at skabe Midler, dels til den fynske Købmandsskole og dens trængende Elever, dels til andre Skoler, der af Foreninger maatte blive oprettet i andre Byer paa Fyn, derunder Marstal, Ærøeskøbing og Rudkøbing.

Fonden ledes og administreres af Central-Organisationen under Ansvar for Repræsentantskabet, samt af et Skoleudvalg paa 6 Medlemmer, hvoraf de tre vælges af og blandt Central-Organisationens Bestyrelse, og de øvrige tre vælges paa Repræsentantskabsmødet udenfor Bestyrelsen, alle for et Aar ad Gangen. Skoleudvalget vælger selv af sin Midte Formand, Sekretær og Kasserer.

Fondens Midler anbringes af Skoleudvalget i et solidt Pengeinstitut, Bank eller Sparekasse og kan kun hæves med det samlede Skoleudvalgs Underskrifter.

Central-Organisationens Repræsentantskab er Fondens øverste Myndighed. Ophævelse af Fonden kan kun ske, naar mindst to Tredjedele af de mødte Repræsentanter stemmer derfor, og i Tilfælde af Ophævelse skal Fondens Midler overføres til den fynske Central-Organisations Købmandsfond.

Handelsskolefondens Kapital udgjorde ifølge det sidste Aarsregnskab 587 Kr. Fondens Kasserer er Redaktør *J. C. E. Boldreel*, Odense.

Bestyrelsen:

Den fynske Central-Organisations Bestyrelse bestaar af følgende Medlemmer:

Formand:

Købmand, Byraadsmedlem *Henrik Bøje*, Faaborg.

Næstformand:

Købmand, Byraadsmedlem *Martin Iversen*, R. af Dbg., Odense.

Kasserer og Sekretær:

Redaktør, Forretningsfører *J. C. E. Boldreel*, Odense.

Øvrige Bestyrelse:

Købmand *Alfred Nissen*, Hesselager.
Købmand *C. V. Johansen*, Nyborg.
Købmand *S. Reventlow*, R. af Dbg., Marstal.
Købmand *J. Tingleff*, Ejby St.
Købmand *Chr. Andersen*, Svendborg.

Til Central-Organisationen af Købmandsforeninger i Fyns Stift slutter sig følgende Foreninger:

EJBY OG OMEGNS HANDELSFORENING

— Stiftet den 14. Juni 1908. —

Foreningens Formaal er at samle alle Handlende, som driver Forretning en detail fra aaben Butik i Ejby Stationsby og Omegn, til Arbejde for fælles Interesser.

Kontingentet er 3 Kr. kvartaarlig, som opkræves forud. I Kontingentet er indbefattet Abonnement paa Medlemsbladet »Dansk Handelsblad«.

Ordinær Generalforsamling afholdes hvert Aar i Juli Maaned og Regnskabsaaret gaar fra 1. Juli til 30. Juni.

Bestyrelsen: Købmand *J. Tingleff*, Ejby St. (Formand og Kasserer), Købmand *C. M. Sørensen, Nørre Aaby* (Næstformand), Købmand *H. Hansen*, Ejby St. (Sekretær) samt Købmand *A. C. Andersen*, Baaring, *C. M. Thomsen*, Skovshøjrup, Manufakturhandler *Mogensen*, Ejby St. og *Th. Bay Petersen*, Ejby St.

Formand:
Købmand J. Tingleff,
Ejby St.

Formanden, Købmand *J. Tingleff*, er født den 18. December 1867 og har lært Handelen i Bogense. Etableret den 1. Maj 1896. Medlem af Direktionen for Ejby Bank. Medlem af Bestyrelsen for C. O. i Fyns Stift.

Formandens Adresse: Ejby St. Telf. 17.

FAABORG KØBMANDSFORENING

— Stiftet den 6. Februar 1905. —

Formand:
Købmand Henrik Bøje.

Foreningens Formaal er at samle allle Handlende, som driver Forretning en detail fra aaben Butik i Faaborg og Omegn til Arbejde for fælles Interesser.

Medlemsmøde afholdes paa Rasmussens Hotel i Faaborg den første Mandag i hver Maaned i Vinterhalvaaret.

Bestyrelsen: Købmand *Henrik Bøje* (Formand), Købmand *Laurits Nielsen* (Kasserer) og Købmand *H. Stam* (Sekretær).

Formanden, Købmand *Henrik Bøje,* er født den 21. Juni 1873 og uddannet i Handelen hos Firmaet T. G. Krøyer i Nakskov. Etableret den 22. Oktober 1903. Medlem af Faaborg Byraad, Medlem af Tilsynsraadet for Faaborg Spare- og Laanekasse, Medlem af Hovedbestyrelsen for De samvirkende Købmandsforeninger i Danmark og Hovedkasserer for samme fra Efteraaret 1926. Valgt til Formand for Central-Organisationen af Købmandsforeninger i Fyns Stift den 10. August 1926.

Formandens Adresse: Faaborg. Telf. 7.

LANGELANDS HANDELSFORENING

— Stiftet den 1. Juli 1917. —

Foreningens Formaal er at samle alle Handlende i Kolonial-, Manufaktur- og beslægtede Brancher, som driver Forretning paa Langeland, til Arbejde for alle faglige Fællesinteresser.

Kontingentet er Kr. 2,50 Kvartalet. Heraf udreder Foreningen bl. a. Kontingent, Bidrag og Abonnement til Central-Organisationen i Fyns Stift, De samvirkende Købmandsforeninger, Købmandsfonden og Medlemsbladet »Dansk Handelsblad«. Passive Medlemmer kan optages for samme Kontingent som aktive, men har ingen Adgang til eller Stemmeret i Foreningens faglige Forhandlinger.

Ordinær Generalforsamling afholdes hvert Aar i Juli Maaned i Rudkøbing.

Formand: Købmand
Ancher Hegermann Andersen,
Lohals.

Bestyrelsen: Købmand *Ancher Hegermann Andersen,* Lohals (Formand og Sekretær), *Niels Jensen,* Humble (Næstformand), *P. Møller,* Lejbølle (Kasserer), *Martin Skov,* Stoense, *N. C. Brund,* Snøde, *B. Christiansen,* Lindelse, *H. Christiansen,* Vognsbjerg, *P. A. Thomsen,* Nordenbro og *Herman Wandel,* Tryggelev.

Formanden, Købmand *Ancher Hegermann Andersen,* er født den den 19. Maj 1888 og uddannet i Handelen hos Købmand Eduard Lucas, Rudkøbing.

Etableret 1911. Formand for den personlige Friheds Værns Lohals-Afdeling, Kasserer i Lohals Borger- og Haandværkerforening. Tillidsmand i Fyns Landbosygeforening for Hou Sogn.

Formandens Adresse: Lohals. Telf. 31.

MARSTAL HANDELSFORENING

— Stiftet den 25. Maj 1899. —

Formand:
Købmand S. Reventlow,
R. af Dbg.

Foreningens Formaal er at samle de Handlende i Marstal til Arbejde for fælles Interesser.

Foruden de Opgaver, der i Henhold til Formaalet ligger indenfor Foreningens Rammer, har der af Marstal Handelsforening gennem Aarene været arbejdet meget for at forbedre Postgangen til Byen; bl. a. lykkedes det i 1902 at faa oprettet en Natforbindelse fra Svendborg. Ligeledes har Marstal Handelsforening i 1902 oprettet en Handelsskole, hvortil Marstal Kommune gratis har afgivet 2 Lokaler i Borgerskolen. Handelsskolens Forstander er Købmand *S. Reventlow*, der bistaas af Lærer *Schlander* og Kordegn *Abildgaard Hansen.*

Medlemsmøde afholdes den første Mandag i hver Maaned paa Hotel Ærø« i Marstal.

Æresmedlemmer: Købmand *J. C. Jensen*, Marstal og Overinspektør *Eschen*, Odense.

Bestyrelsen: Købmand *S. Reventlow*, R. af Dbg. (Formand), Købmand *H. Fich* (Næstformand), Købmand *Jens Hansen* (Kasserer), Købmand *Marius Christensen* og Købmand *M. Jørgensen.*

Formanden, Købmand *S. Reventlow*, er født den 10. April 1872 og uddannet i Handelen hos Købmand P. K. Lauritzen, Ærøskøbing. Etableret den 5. April 1895. Formand for Marstal Menighedsraad og Kirkeværge. Er Stifter af Marstal Handelsforening og har siden dens Stiftelse haft Sæde i Foreningens Bestyrelse, samt været dens Formand i 21 Aar. Medlem af Bestyrelsen for Central-Organisationen af Købmandsforeninger i Fyns Stift. Ridder af Dannebrog.

Formand:
Asmus Martens, Ringe.

Formandens Adresse: Marstal Telf. Nr. 71.

MIDTFYNS HANDELSFORENING

— Stiftet den 25. November 1905. —

Foreningens Formaal er at samle alle Handlende, som i Midtfyn driver Forretning en detail, til Arbejde for fælles Interesser og til Fremme af et godt kollegialt Forhold indenfor Standen.

Bestyrelsen: Købmand *Asmus Martens*, Ringe (Formand), Købmand *Victor Hansen* (Næstformand), Købmand *M. N. Hansen*, Gislev pr. Ørbæk

(Kasserer), Købmand *Valdemar Andersen*, Ringe (Sekretær), Købmand *Carl Jensen*, Søllinge pr. Pederstrup, Isenkræmmer *Viggo M. Jensen*, Ringe og Købmand *R. Stærmose*, Høje pr. Stenstrup.

Formanden, Købmand *Asmus Martens*, Ringe, er født den 19. November 1863 i Flensborg og er uddannet i Handelen hos Firmaet S. B. Sørensen i Odense. Etableret 1840 i Ærøskøbing, hvorfra han 1897 flyttede til sin nuværende Forretning i Ringe. Indehaver af flere lokale Tillidshverv.

Formandens Adresse: Ringe. Telf. Nr. 37.

Formand:
C. C. Petersen, Kappendrup.

NORDFYNS KØBMANDSFORENING

— Stiftet den 6. April 1919.

Foreningens Formaal er at samle alle Handlende, som driver Detailforretning i Nordfyn, til Arbejde for fælles Interesser og til Fremme af et godt kollegialt Forhold blandt Medlemmerne.

Bestyrelsen: Købmand *C. C. Petersen*, Kappendrup (Formand), Købmand *J. L. Hansen*, Korup (Kasserer), Købmand *Christian Jensen*, Krogsbølle, Købmand *Carl Krogh*, Otterup og Købmand *N. P. Nielsen*, Tarup.

Formanden, Købmand *C. C. Petersen*, er født den 22. Maj 1881 og etableret i 1910 i Kappendrup. Formand for Hjadstrup Sogns Spareforening, Medlem af Hjadstrup Sogneraad, Medlem af Bestyrelsen for fynske Købmænds Centralindkøb.

Formandens Adresse: Kappendrup St.

NYBORG KØBMANDSFORENING

— Stiftet den 20. Marts 1901. —

Foreningens Formaal er at samle alle Kolonialhandlere — og meget nær beslægtede Brancher —, som driver Forretning en detail fra aaben Butik, til Arbejde for Fællesinteresser. Passive Medlemmer kan optages, men har ingen Stemmeret.

Kontingentet er 6 Kr. Kvartalet, hvoraf de 2 Kr. opkræves af Købmandsforeningen og de 4 Kr. af Handelsforeningen. Af de 4 Kr. refunderes Kr. 1,50 til Købmandsforeningen. Medlemmer, der kun ønsker at staa som Medlemmer af Købmandsforeningen, betaler 4 Kr. Kvartalet.

Ordinær Generalforsamling afholdes hvert Aar i April Maaned og er beslutningsdygtig uanset de mødendes Antal. Til Gennemførelse af Lovændringer fordres to Tredjedele af de afgivne Stemmer.

Formand:
C. V. Johansen, Nyborg.

Medlemmer, som modarbejder Foreningen eller viser sig uværdige til at være Medlemmer, skal af Bestyrelsen foreslaas ekskluderede paa første Generalforsamling.

Medlemsmøde afholdes den anden Tirsdag i hvert Kvartal paa Hotel Postgaarden i Nyborg.

I *Handelsskolesager* sorterer Foreningen gennem Størstedelen af sine Medlemmer ved Kontingent-Fællesskab under Nyborg Handelsstandsforening, der administrerer Handels-Aftenskolen i Nyborg.

Foreningen har den 9. Januar 1914 oprettet en *Understøttelsesfond*, hvis Midler anvendes til Hjælp til trængende Medlemmer eller disses Enker. Fondens Kapital udgjorde ifølge sidste Aars Regnskab 3427 Kr. 12 Øre. Der udbetaltes sidste Aar et Beløb af 600 Kr. i Understøttelser.

Bestyrelsen: Købmand *C. V. Johansen* (Formand), Købmand *V. Juul Christensen* (Sekretær og Kasserer), Købmand *Axel Gudme*, Købmand *Martin Tandberg* og Købmand *C. Secker*.

Formanden, Købmand *C. V. Johansen*, er født den 13. Juli 1872 og uddannet i Handelen hos Materialist Th. Henningsen i Nyborg. Etableret den 17. Juni 1898. Medlem af Bestyrelsen for Central-Organisationen af Købmandsforeninger i Fyns Stift.

Formandens Adresse: Nyborg, Telf. Nr. 160.

ODENSE KOLONIALHANDLERFORENING

— Stiftet den 6. September 1900. —

Formand:
Martin Iversen, R. af Dbg.
Odense.

Foreningens Formaal er at samle alle Kolonialhanldere og beslægtede Brancher i Odense, der driver Forretning en detail fra aaben Butik, til Arbejde for fælles Interesser, samt at udvikle et godt, kollegialt Forhold indenfor Standen, og skabe Forholdsregler mod ethvert uberettiget og ulovligt Indgreb i Kolonialhandlernes Næring.

I Aarenes Løb har Odense Kolonialhandlerforening udrettet et dygtigt Arbejde til Gavn for Standen, ikke mindst i den vanskelige Periode under og efter den store Verdenskrig.

I 1925 fejredes Foreningens 25 Aars Jubilæum ved en Stiftelsesfest paa »Industripalæet« i Odense, hvor over 300 Deltagere var mødt.

Foreningen ejer et *Legat* paa 5000 Kr., skænket af Bryggeriet »Odense« i Anledning af Bryggeriets 50 Aars Jubilæum. Legatet skal anvendes til Understøttelse af trængende Medlemmer. Endvidere raader Foreningen over en Formue paa ca. 16,000 Kr., om hvis Anvendelse endnu ingen Bestemmelse er taget; men denne Kapital vil blive overført til et Byggefond eller et Understøttelsesfond.

I Forbindelse med Odense Manufakturhandlerforening ejer og administrerer Odense Kolonialhandlerforening *Købmandsskolen i Odense*, der oprettedes 1911. Denne Skole var den første Handelsskole her i Landet, hvor man foruden den teoretiske Undervisning ogsaa gav praktisk Undervisning.

Købmandsskolens Formand er Købmand *P. Frederiksen* og dens Forstander er Lærer *Johs. Jørgensen.* Ved Skolen virker 14 Lærere og Elevantallet var sidste Aar 147, hvoraf 45 indstilledes til Eksamen.

Odense Kolonialhandlerforening er foruden Central-Organisationen af Købmandsforeninger i Fyns Stift ogsaa tilsluttet »Fællesudvalget for Detailhandlerforeningerne i Odense«.

Æresmedlem: Købmand *Jens Ulrich.*

Bestyrelsen: Købmand *Martin Iversen* (Formand), Købmand *Carl Andresen* (Næstformand), Købmand *Jens Ulrich* (Kasserer), Købmand *Aage Oldenburg* (Sekretær) samt Købmændene *Harald Jensen, Svend Ørvad, P. Frederiksen, M. P. Søgaard, Oscar Hansen* og *Olaf M. Olsen.*

Formanden, Købmand *Martin Iversen,* er født den 11. April 1874 og uddannet i Odense hos A. Christiansens Eftf., Søren Hansen. Etableret den 1. September 1904 og valgt til Formand i 1913. Medlem af Odense Byraad, Medlem af Bestyrelsen for Odense konservative Vælgerforening, Medlem af Bestyrelsen for Odense Grundejerforening, Medlem af Bestyrelsen for Købmandsskolen i Odense og af Bestyrlsen for Odense Samaritan. Næstformand i Bestyrelsen for Central-Organisationen af Købmandsforeninger i Fyns Stift, Medlem af Hovedbestyrelsen for De samvirkende Købmandsforeninger i Danmark. Ridder af Dannebrog.

Formandens Adresse: Klaregade, Odense, Telf. Nr. 1354.

KOLONIALHANDLERFORENINGEN FOR SVENDBORG OG OMEGN

— Stiftet den 15. September 1892. —

Formand:
N. P. Petersen, Svendborg.

Foreningens Formaal er at samle alle Handlende i Kolonialbranchen og dermed beslægtede Brancher i Svendborg og Omegn, til Arbejde for fælles Interesser og til Opnaaelse af et godt, kollegialt Forhold mellem Medlemmerne.

Medlemsmøde afholdes paa Hotel Svendborg den første Onsdag i Maaneden.

Foreningens Formue udgjorde ifølge sidste Aars Regnskab 8409 Kr. Heraf udbetales hvert Aar til trængende Medlemmer eller disses Enker et Beløb af ca. 300 Kr.

Æresmedlem: Købmand *N. P. Petersen.*

Bestyrelsen: Købmand *N. P. Petersen* (Formand), Købmand *N. P. Rasmussen* (Næstformand), Købmand *Chr. Andersen* (Kasserer), Købmand *A. M. Andersen* (Sekretær) og Købmand *Niels Nielsen.*

Formanden, Købmand *N. P. Petersen,* er født den 3. November 1858 og etableret den 1. Oktober 1886 i Svendborg. Medstifter af Foreningen og Medlem af dens Bestyrelse siden dens Stiftelse. Næstformand og Kasserer fra 1895, Formand fra 1908 til Dato. Medlem af Huslejenævnet, Brandmester i Svendborg ulønnede Brandkorps.

Formandens Adresse: Skottergade, Svendborg. Telf. Nr. 181.

ÆRØ LANDKØBMANDSFORENING

— Stiftet den 8. November 1925. —

Formand:
H. R. Jensen, Søby.

Foreningens Formaal er at samle alle Handlende, der driver Forretning en detail fra aaben Butik paa Landet paa Ærø, til Arbejde for fælles Interesser og til Fremme af et godt, kollegialt Forhold blandt Standens Medlemmer. Den ordinære Generalforsamling afholdes hvert Aar i November Maaned. Foreningen har siden dens Stiftelse været tilsluttet Central-Organisationen af Købmandsforeninger i Fyns Stift, og er den yngste Forening under denne.

Bestyrelsen: Købmand *H. R. Jensen,* Søby (Formand), Købmand *Jørgen Thomsen* jun, Søby (Næstformand), Købmand *H. Lauritsen,* Bregninge (Kasserer), Købmand *K. M. Kristensen,* Søby (Sekretær) og Købmand *J. C. Eriksen,* Skovby.

Formanden, Købmand *H. R. Jensen,* er født den 19. September 1883 og uddannet i Handelslære hos Købmand Jørgen Thomsen sen. i Søby paa Ærø. Etableret samme Sted 1908. — *Formandens Adresse:* Søby, Ærø.

ÆRØSKØBING HANDELSFORENING

— Stiftet den 1. Juli 1893. —

Foreningens Formaal er at fremme og vedligeholde kollegial og merkantil Interesse og træde mæglende imellem, hvor Difference blandt Medlemmerne maatte opstaa angaaende deres Handelsforretninger, samt at fremme Byens Handel og Handelsomraade.

Adgang til at være Medlem af Foreningen har enhver Handlende, der er i Besiddelse af det fornødne Næringsbevis og bor i Ærøskøbing. Enhver, der ønsker sig optaget i Foreningen, maa skriftligt foreslaas af et Medlem, hvorefter Optagelsen sker ved Ballotation af Foreningens Medlemmer ved simpel Majoritet.

Formand:
Købmand H. J. Andersen,
Ærøskøbing.

Foreningen afholder *Medlemsmøde* den første Mandag i hver Maaned paa Hotel »Harmonien«, Ærøskøbing. For Udeblivelse fra Møderne uden skriftlig Anmeldelse til Formanden erlægges 25 Øre til Foreningens Kasse. Enhver fremmed Købmand eller Handelsrejsende kan af et Medlem indføres ved Foreningens Sammenkomster.

Kontingentet er 3 Kr. aarlig, som betales halvaarsvis. Ved Inmeldelsen betales et Indskud af 2 Kroner.

Bestyrelsen bestaar af 5 Medlemmer, hvoraf en Korn- og Produkthandler, en Kolonialhandler og en Manufakturhandler.

Ordinær Generalforsamling afholdes hvert Aar den 8. Februar. Enhver Henvendelse til Foreningen sker skriftligt til Formanden, der snarest

lader den cirkulere blandt Bestyrelsesmedlemmerne. Alle Sager afgøres paa Møderne med to Tredjedele af de mødte Medlemmers Stemmer.

Skulde det af Medlemmerne nogensinde onskes nødvendigt at fjerne et Medlem af Foreningen, udfordres der Flertal i Bestyrelsen for at fremme Sagen. For Udelukkelse fordres ligeledes to Tredjedele af de mødte Stemmer, dog skal mindst Halvparten af samtlige Medlemmer være til Stede.

I 1910 har Ærøskøbing Handelsforening oprettet en *Understøttelses*forening for Købmænd og Handlende i Ærøskøbing og dens Opland. Understøttelsesforeningens Formaal er at understøtte og hjælpe de Medlemmer, der paa Grund af Alderdom, Sygdom og Svaghed eller ved Uheld er blevet trængende. Hjælp kan ogsaa ydes til Enker efter Medlemmer, deres Sønner kan nyde Understøttelse til 18 Aars Alderen og ugifte Døtre i enhver Alder. Husbestyrerinder eller Handelsmedhjælperinder, som er eller har været ansat hos Medlemmer af Foreningen, kan komme i Betragtning til Understøttelse, dersom Vedkommende bliver i Distriktet.

I Kontingent til Understøttelsesforeningen betaler hvert Medlem 10 Kr. aarlig. Nye Medlemmer betaler desuden et Indskud af 4 Kroner. Fritagelse for at betale Kontingent vil efter indgivet skriftligt Andragende til Bestyrelsen kunne tilstaas, dog kun for 1 Aar ad Gangen. Ved Bortflytning fra Byen kan enhver vedblive at være Medlem, mod at Kontingentet bliver indbetalt i rette Tid. Enker efter Medlemmer indtræder i Mandens Rettigheder og Forpligtelser, naar dette ønskes og der andrages derom senest 6 Maaneder efter Mandens Død. Kontingentet for en Enke, som vedbliver at være Medlem af Foreningen, kan efter Bestyrelsens Skøn nedsættes.

Understøttelsesforeningens aarlige Generalforsamling afholdes hvert Aar i første Halvdel af Juli Maaned.

Foreningens Midler gøres frugtbringende i Ærøskøbing Sparekasse. Ifølge sidste Aars Regnskab udgjorde Understøttelsesforeningens Formue i alt 4954 Kr. 15 Øre (pr. 1. Juli 1926). Der er endnu ingen Understøttelser udbetalt.

Handelslærlingene i Ærøskøbing besøger den stedlige tekniske Skole og nyder der Undervisning i Regning, Dansk og Bogholderi i Tiden fra Oktober til April. Skolen er oprettet 1882 og ledes af Snedkermester *N. R. Petersen* med Bistand af 4 Lærere. Den var sidste Aar besøgt af 40 Elever.

Bestyrelsen: Købmand *H. J. Andersen* (Formand), Købmand *Bernhard Hansen* (Kasserer), Købmand *Erik Stærke* og Købmand *J. L. Madsen.*

Formanden, Købmand *H. J. Andersen,* er født den 28. Maj 1862 og uddannet hos Købmand Hans Christensen i Marstal. Siden 7. April 1894 Forretningsfører for dette Firma. Medlem af Ærøskøbing Havneudvalg.

Formandens Adresse: Ærøskøbing, Telf. Nr. 13.

ØSTFYNS KØBMANDSFORENING

— Stiftet den 11. November 1906. —

Foreningens Formaal er at samle alle Handlende, der driver Forretning en detail fra aaben Butik indenfor Foreningens Virkeomraade, til Arbejde for fælles Interesser.

Foreningen har den 14. Juli 1912 oprettet et Understøttelsesfond, hvis Midler anvendes til Hjælp for trængende Medlemmer eller disses Enker og ukonfirmerede Børn. Kapitalen udgjorde ifølge sidste Aars Regnskab 4899 Kr. 40 Øre, og der udbetaltes i Fjor et Beløb af 100 Kr. i Understøttelse.

Bestyrelsen: Købmand *Alfred Nissen,* Hesselagger (Formand), Købmand *N. Langæble,* Varmark (Næstformand, Kasserer og Sekretær), Købmand *Laur. Jensen,* Refsøre, Købmand *J. R. Bach,* Oure, Købmand *P. Hansen,* Ø. Aaby, Købmand *J. Bundgaard,* Langaa og Købmand *Robert Nielsen,* Kilev.

Formanden, Købmand *Alfred Nissen,* er født den 22. Juli i 1875 og uddannet hos Firmaet J. J. Jacobsen i Faaborg. Etableret den 31. August 1907. Medlem af Sogneraadet. Formand for Foreningen »Ny Hesselager«, Medleder af Aktieselskabet Østfyns Landbrugsbank. Medlem af Hovedbestyrelsen for De samvirkende Købmandsforeninger i Danmark og af Bestyrelsen for Central-Organisationen af Købmandsforeninger i Fyns Stift. Næstformand i Aktieselskabet Fynske Købmænds Central-Indkøb og Næstformand for Central-Indkøbsforeningen af fynske Købmænd.

Formandens Adresse: Hesselager, Telf. Nr. 52.

Formand:
Købmand Alfred Nissen,
Hesselager.

AARUP OG OMEGNS HANDELSFORENING

— Stiftet 1906 og rekonstrueret den 23. November 1926. —

Bestyrelsen: Direktør *Mozart-Hansen,* D. D. P. A., Aarup (Formand), Købmand *Jul. Hansen,* Bred (Næstformand), Købmand *W. Jørgensen,* Gelsted (Kasserer), Manufakturhandler *Martin Johnsen,* Aarup (Sekretær), Købmand *P. Rasmussen,* Skalbjerg og Købmand *Chr. Sørensen,* Aarup.

Formanden, Direktør *U. Mozart-Hansen,* er født den 13. April 1882 og etableret 1. April 1908. Valgt til Formand i 1926.

Den første C. O. Bestyrelse i Jylland.

Valgt den 29. September 1901.

N. P. Larsen, Aalborg.	Carl Laursen, Aarhus.	Anders Jensen, Aalborg.
Soph. Rasmussen, Randers.	V. V. Aagaard, Aarhus.	J. Chr. Laursen, Aarhus.
N. P. Andersen, Støvring.	Carl Plett, Esbjerg.	Th. Hofmann, Skørping.

4. CENTRAL-ORGANISATIONEN AF KØBMANDSFORENINGER I JYLLAND

Den jyske Central-Organisation blev stiftet paa et Møde, som paa Foranledning af Aarhus Handelsforening af 1887 afholdtes i Aarhus den 29. September 1901, og hvor følgende 5 Foreninger var repræsenteret:

Aalborg Handelsforening af 1879,
Aarhus Handelsforening af 1887,
Randers Handelsforenings Kolonial-Afdeling,
Jysk Købmandsforening og
Esbjerg Handelsforening af 1898.

Paa dette Møde blev det med Begejstring vedtaget at oprette »Central-Organisationen af Detailhandlerforeninger i Jylland«. Der forelagdes og vedtoges et Forslag til Love, og der valgtes en Bestyrelse, bestaaende af følgende 9 Medlemmer:

V. V. Aagaard, Aarhus,
Carl Laursen, Aarhus,
J. Chr. Laursen, Aarhus,
Sophus Rasmussen, Randers,
Anders Jensen, Aalborg,
N. P. Larsen, Aalborg,
N. P. Andersen, Støvring,
Th. Hofmann, Skørping og
Carl Plett, Esbjerg.

Efter at den første Begyndelse saaledes var gjort, blev der med stor Energi taget fat paa en Agitation for at faa hele den jyske Detailhandlerstand organiseret, og der blev i saa Henseende udført et stort Arbejde, navnlig af den senere Formand, nu afdøde Købmand *Carl Laursen*, Aarhus; som med en utrættelig Iver og Interesse for Sagen deltog i Agitationen og afholdt Møder rundt om i forskellige Egne af Jylland for at paavise Nødvendigheden af, at Købmændene sluttede sig sammen. Carl Laursen støttedes fortrinligt i sit Arbejde af den øvrige

Bestyrelse, specielt af Købmand *V. V. Aagaard*, der blev Central-Organisationens første Formand.

I Løbet af det første Aar blev der afholdt 20 Agitationsmøder rundt om i Jylland, og selv om Bevægelsen enkelte Steder mødte nogen Modstand i Begyndelsen, lykkedes det dog ret hurtigt at vinde Fremgang, og allerede Aaret efter Stiftelsen, da det første Repræsentantskabsmøde afholdtes i Randers, den 24. og 25. August 1902, var Central-Organisationen vokset fra 5 til 16 Foreninger, og der mødte Repræsentanter fra Aalborg, Aarhus, Esbjerg, Fredericia, Frederikshavn, Herning og Himmerlands Handelsforening, Hjørring og Hobro Handelsforeninger, Jysk Købmandsforening, samt Odder og Randers Handelsforeninger, Syd- og vestjysk Handelsforening for Landkøbmænd, samt Vinderup og Omegns Handelsforening. Forhandlingerne paa det første Repræsentantskabsmøde drejede sig dels om Agitationsarbejdet, dels om følgende faglige Spørgsmaal:

Slidtagetab og Fragt af Emballage. Ensartet Pris paa Petroleum og paa Sukker. Brugsforeningernes Salgsret, den løse Kredits Regulering, et Oplysningsbureau og Akkordudvalg, Terminsspekulation, Postkontorernes Lukketid, Brand- og Ulykkesforsikring, samt Oprettelse af et Medlemsblad.

Foruden disse Spørgsmaal har den jyske Central-Organisation i Aarenes Løb beskæftiget sig med en Mængde andre faglige Opgaver, hvis Behandling efterhaanden aabnede de jyske Købmænds Øjne for Betydningen af at staa samlede i en Enhed. Organisationen voksede; men i de første Aar kneb det lidt med Midlerne, idet der stadig var Underskud i Foreningens Kasse, og først efter 10—15 Aars Virksomhed lykkedes det at faa den økonomiske Status forbedret.

I 1906 begyndte man at tale om Sammenslutning med Detailhandler-Societetet og den fynske Centralorganisation, saaledes at der dannedes en Landsorganisation af danske Detailhandlerforeninger, og denne Tanke blev, som det vil være bekendt, virkeliggjort i Aaret 1907.

I 1909 vedtog Central-Organisationen i Jylland at oprette »Jydsk Handelsblad« med Journalist *Bendix Olsen* som ansvarshavende Redaktør. Bladet blev i 1911 udvidet til at omfatte hele Landet, og ændrede derefter Navnet til »Dansk Handelsblad«. Det ejes og udgives nu af de 4 Central-Organisationer under De samvirkende Købmandsforeninger i Danmark; men har stadig sit Hovedkontor i Aarhus.

I 1911 — ti Aar efter at den jyske Central-Organisation var stiftet — afholdtes den første Detailhandler-Kongres i København, hvor alle de 4 Hovedorganisationer mødtes til fælles Forhandling. Den jyske C. O. talte paa dette Tidspunkt 30 Foreninger. Ved denne Kongres stiftedes forøvrigt »Skandinaviske Detailhandleres permanente Komité«, hvis Navn senere er ændret til »Den skandinaviske Købmands-Komité«.

Arbejdet for Standens Interesser var dermed bragt ind i et godt og sundt Spor; men alligevel blev der i de følgende Aar gjort forskellige Splittelsesforsøg, bl. a. derved, at man fra en vis Side søgte at sætte Skel mellem Bykøbmænd og Landkøbmænd. Disse sidste dannede deres egen Landsforening, og Samarbejdet for Standsinteresserne forstyrredes derved i en væsentlig Grad; men ogsaa denne Vanskelighed lykkedes det at faa overvundet, idet der den 17. Marts 1919 afholdtes et Fællesmøde, foranlediget af De samvirkende Købmandsforeningers dygtige Agitator, Forretningsfører *Boldreel*, og her blev Resultatet af Forhandlingerne, at Landkøbmændenes Landsforening sluttede sig til De samvirkende Købmandsforeninger.

Under Verdenskrigen og i de derefter følgende meget vanskelige Aar for Erhvervslivet, blev det med al ønskelig Tydelighed godtgjort, hvor vigtigt det er for Købmændene at staa samlede. Om Organisationens Virksomhed i denne vanskelige Tid hedder det bl. a. i en Jubilæumsartikel i Anledning af den jyske Central-Organisations 25 Aars Stiftelsesdag:

»Hvad der før var betydningsfuldt for Organisationen, blev nu af sekundær Interesse og maatte vige for de utallige nye Problemer, der myldrede frem Dag for Dag. Det var en Lykke for Købmændene, at de havde en fast Organisation, da alle de nye og ukendte Vanskeligheder væltede ned over deres Erhverv. Forholdene medførte, at De samvirkende Købmandsforeninger traadte stærkt i Forgrunden, da der nu maatte arbejdes hver eneste Dag i København, for at skaffe Købmændene nogenlunde taalelige Eksistensvilkaar. Der regeredes efterhaanden helt diktatorisk — hvilket var nødvendigt, eftersom hele Landet efterhaanden blev som en belejret By —; men stærke Kræfter arbejdede mere eller mindre aabenlyst ved Siden af Regeringen. Vor Organisation var lykkeligvis blandt disse stærke Kræfter og tillige blandt dem, der arbejdede aabenlyst. Det er umuligt at gøre op i Penge, hvad Organisationen i disse Forvirringens Aar kom til at betyde for de enkelte Medlemmer; men det var Millioner og atter Millioner Kroner, der vilde være gaaet fra Købmændene over i andre, meget nævenyttige Folks Lommer, hvis vor Organisation ikke havde forhindret det. Og dette brillante Arbejde blev tilmed udført paa en saadan Maade, at Købmandsstandens almindelige Anseelse voksede derved.«

I de senere Aar, siden Forretningsfører *Boldreel* er blevet knyttet til De samvirkende Købmandsforeninger, er Organisationen over hele Landet gaaet stærkt frem. Den jyske Central-Organisation er saaledes vokset fra 29 Foreninger i 1914 til 57 Foreninger i 1926. Kasseregnskabet, der i de første 12—14 Aar viste Underskud, er i Aarenes Løb blevet forbedret, saaledes at det sidste Aar viste en Balance paa 28,000 Kr. »Købmandsfonden«, der oprettedes i 1903 under Navnet »Detailhandlerfon-

den«, og som, efter 10 Aars Virksomhed, i 1911 var vokset til 8181 Kr. 98 Øre, raader nu over en Formue paa ca. 40,000 Kr. Endvidere raader den jyske C. O. over en »Handelsskolefond« paa ca. 20,000 Kr. og en Bladfond paa ca. 10,000 Kr., saaledes at Central-Organisationen ialt disponerer over en Formue paa ca. 100,000 Kr.

Den jyske »Handelsskolefond« er oprettet paa Initiativ af Købmand *Chr. J. F. Schrøder* i Aalborg, og den har i de forløbne Aar ydet en god Indsats i Bestræbelserne for at dygtiggøre Detail-Købmandsstandens Ungdom. Ogsaa flere af Lokalforeningerne under Central-Organisationen har paa dette Omraade udført et godt Arbejde ved at oprette nye eller støtte de bestaaende ældre Handelsskoler. Det kan i denne Forbindelse nævnes, at »Østjysk Handelsforening for Landkøbmænd« har 3 Skoler for Landkøbmandslærlinge, og Syd- og Vestjysk Handelsforening har ligeledes oprettet en Handelsskole. Aarhus Handelsforening af 1887 drev, indtil Kommunen for et Par Aar siden overtog den, en stor Aftenskole, i Nordjylland har Landkøbmændene ligeledes oprettet en Handelsskole for Egnen, og i flere andre Byer yder Central-Organisationens Afdelinger Støtte til Handelsskolerne.

I September 1926 fejrede den jyske C. O. sit 25 Aars Jubilæum ved en smuk Festlighed i Aarhus i Forbindelse med det aarlige Repræsentantskabsmøde, og umiddelbart før Jubilæet indeholdt Medlemsbladet »Dansk Handelsblad« en udførlig historisk Oversigt over Virksomheden i de svundne Aar, hvori det bl. a. hedder:

> »Meget har vi naaet i de 25 Aar. Vi har faaet skabt Kollegialitetens Aand i vor Stand, har kastet det hæslige Brødnid ud og sat Fordragelighed i Stedet. Vi har faaet menneskelige Arbejdsvilkaar for vor Stand ved Butikslukkeloven, saa at Købmanden og hans Familie nu ogsaa kan faa Lov at nyde Guds frie Natur og andre af Livets Glæder ved Siden af Arbejdet. Vi har faaet vor Stands Ungdom sikret Adgang til god teoretisk og almendannende Uddannelse. Vi har sikret os Plads ved Raadslagningsbordet, naar Samfundsmagten beskæftiger sig med vore Forhold. Vi kan møde Leverandørerne som en stor og stærk Faktor i Handelen — en Faktor, der ikke kan ignoreres, som det kan lade sig gøre med de enkelte Købmænd; men som det er *nødvendigt* at forhandle med, hvis man vil handle med Danmarks Købmænd. Er der noget, der trykker og piner den enkelte, noget uretfærdigt eller urimeligt, — ja, saa er han ikke længere »den lille Mand«, der skal finde sig i at blive traadt hensynsløst over Tæerne. Han kan komme til Central-Organisationen og faa al fornøden Støtte.
>
> Vel er det saa, at der er mange Maal at naa endnu. Der ligger Masser af Opgaver uløste til Central-Organisationen at arbejde med i Fremtiden, og denne vil ogsaa ustandseligt rejse nye Problemer. Nogle af Opgaverne kan løses, andre kan ikke løses, som vi ønsker det. Men dette, at en Opgave ikke kan løses, er ikke ensbetydende med, at Central-Organisationen kan slippe den. Ofte vil det være

saaledes, at et eller andet Onde for vor Stand kan begrænses og holdes delvis nede, naar vi ustandseligt holder Øje med det og hugger ind paa det ved enhver Lejlighed. Vi kan ikke udrydde det, — det ved vi godt —; men vi kan forhindre, at det udvikles videre. — — Og saaledes er det paa uendelig mange andre Omraader. Den *indirekte* Virkning af Central-Organisationens Tilstedeværelse og Indgriben i Tingenes Gang maa ikke undervurderes, for den er i Virkeligheden mere betydningsfuld, end de ingenlunde ubetydelige haandgribelige Resultater, der er opnaaet, og som jo er lettere at se.«

Den første Formand for Central-Organisationen i Jylland var som allerede nævnt Købmand *V. V. Aagaard*, Aarhus. Han bestred med stor Dygtighed dette vanskelige Hverv indtil 1910, da han trak sig tilbage og samtidig blev udnævnt til Æresmedlem. Hans Efterfølger paa Formandspladsen blev hans mangeaarige Medarbejder i Bestyrelsen, Købmand *Carl Laursen*, Aarhus, der ogsaa i et Par Aar var Formand for De samvirkende Købmandsforeningers Hovedbestyrelse. I 1913 trak han sig tilbage fra begge disse Formandsposter og Købmand *P. Chr. Pedersen*, Horsens, valgtes derefter til Formand for den jyske Central-Organisation. P. Chr. Pedersen var Formand indtil 1918, da *Carl Laursen* paany overtog Formandspladsen, efter at han Aaret i Forvejen atter havde ladet sig indvælge i Bestyrelsen, og han beklædte derefter i de følgende Aar med stor Dygtighed denne Post indtil han i Efteraaret 1926 — netop i Central-Organisationens Jubilæumsaar, afgik ved Døden.

Efter Carl Laursens Død fungerer Næstformanden, Købmand *Laurs Nielsen*, Hovedgaard, som Central-Organisationens Formand.

Uddrag af Central-Organisationens Love.

Central-Organisationen af Købmandsforeninger i Jylland har til Formaal:

a) at behandle og varetage de Interesser, som angaar Detailhandelen, saasom den løse Kredits Omregulering, den usunde Konkurrence, Tilgangen til Faget

b) at varetage de enkelte Foreningers Tarv og Interesser efter vedkommende Forenings motiverede Opfordring,

c) at fremme Handelens Interesser i det hele ved Samvirken med Repræsentanter fra den øvrige danske Handelsstand.

Organisationen bestaar af Handelsforeninger fra By og Land. Ingen Forening under 10 Medlemmer kan optages.

Foreningerne svarer til Central-Organisationen 4 Kr. aarlig for hvert

aktivt Medlem i Kontingent, medens der for de *passive* Medlemmer kun skal svares 3 Kr. aarlig for hvert Medlem.

De passive Medlemmer har ikke Pligt til at svare Kontingent til »Købmandsfonden«.

Kontingentet fordeles med 2 Kr. til Central-Organisationen, 1 Kr. til De samvirkende Købmandsforeninger og 1 Kr. til Købmandsfonden i Jylland pr. Medlem.

Central-Organisationens Interesser varetages af et *Repræsentantskab* og en *Bestyrelse.*

Repræsentantskabet dannes derved, at enhver Forening, der er Medlem, vælger 1 Repræsentant. Og de Foreninger, hvis Medlemsantal er over 25, har Ret til yderligere at vælge en Repræsentant for hver paabegyndt 25 Medlemmer.

Repræsentantskabet vælger af sin Midte en Bestyrelse paa 11 Medlemmer. Bestyrelsen vælger af sin Midte Formand, Næstformand, Kasserer og en Sekretær, samt Bestyrelsesmedlemmer til De samvirkende Købmandsforeningers Hovedbestyrelse.

Endvidere vælges et *Forretningsudvalg* paa 3 Medlemmer, der med Ansvar overfor Bestyrelsen behandler og tager Stilling til de Spørgsmaal og Sager, der kræver hurtig Fremme. Bestyrelsen er bemyndiget til at forhandle med bindende Virkning under Ansvar overfor Repræsentantskabet. Repræsentantskabet vælger 4 Suppleanter — 2 Bykøbmænd og 2 Landkøbmænd — til Bestyrelsen, samt 2 ulønnede Revisorer. Ved indtrædende Vakance af Bestyrelsen henholdsvis fra By og Land, tilkaldes Suppleanterne i den Orden, de er valgte. Valg af Bestyrelsen foregaar skriftlig.

Bestyrelsen holder Møde, naar mindst 3 Medlemmer eller Formanden finder Anledning dertil. Bestyrelsens Rejseudgifter til samtlige Møder godtgøres af Central-Organisationens Kasse med 2. Kl. Jernbanebillet og 20 Kr. i Diæter pr. Dag.

Repræsentantskabet afholder Møde, hvor og naar Bestyrelsen finder det nødvendigt. Som Regel afholdes hvert Aar i Juli Maaned det aarlige, ordentlige Repræsentantskabsmøde paa det Sted, som af forrige Aars Møde er udset dertil. Overordentlige Møder kan afholdes, naar mindst 5 Lokalforeninger til Bestyrelsen afgiver motiveret Begæring om Mødets Afholdelse med Forslag til Dagsorden.

Til samtlige Møder tilsiges med mindst 10 Dages Varsel, og Møderne er ikke beslutningsdygtige, med mindre mindst Halvdelen af Repræsentanterne er mødte.

En Handelsforening kan udtræde af Centralorganisationen med et halvt Aars Varsel til en 1. Januar men taber da straks sin Andel i Fore-

ningens Virken og Midler og har efter Udtrædelsen intet Krav paa Central-Organisationen eller Købmandsfonden.

Et særligt i den Anledning indvarslet Repræsentantskabsmøde kan vedtage Central-Organisationens Opløsning, men for at dette kan ske, maa dog de to Tredjedele af samtlige Repræsentanter være mødt og tre Fjerdedele af de afgivne Stemmer være derfor. Samme Møde tager Beslutning om Anvendelse af Central-Organisationens Midler.

Den jyske Købmandsfond.

Fonden for Central-Organisationn af Købmandsforeninger i Jylland oprettes dels ved aarlige, obligatoriske Bidrag af Central-Organisationens Medlemmer eller frivillige Gaver af andre, som maatte have Interesse for Købmandsstanden.

Købmandsfonden har til Opgave at skabe et godt og varigt Bindeled mellem Central-Organisationens Medlemmer indbyrdes, saaledes at den jyske Kolonial-Detail-Købmandsstand i Tidens Løb kan staa enig og stærkt sluttet om Fonden, som det bedste Værn imod de usunde Forhold, der Tid efter anden kan paaføres Standen, samt at yde den fornødne pekuniære Støtte hertil.

Kun Medlemmer af Central-Organisationen har gennem Repræsentantskabet Indflydelse paa Fondens Ledelse og Anvendelse. Andre Bidragydere har derimod ingen Stemmeret.

Fonden ledes og administreres af Central-Organisationens Bestyrelse og dens Hjemsted er til enhver Tid dér, hvor Central-Organisationens Formandsskab har sit Sæde.

Paa Central-Organisationens aarlige Repræsentantmøde giver Bestyrelsen Beretning om Fondens Virksomhed, samt fremlægger Regnskabet, og Repræsentantskabet er iøvrigt Fondens øverste Myndighed.

De her nævnte Bestemmelser er vedtagne paa Repræsentantskabsmødet i Esbjerg den 15. Juli 1906. Fondens Formue udgør for Tiden ca. 40,000 Kr.

Bestyrelsen for C. O. i Jylland:

Fungerende Formand:

Købmand *Laurs Nielsen*, R. af Dbg., Hovedgaard.

Kasserer:

Købmand *Chr. H. Olesen*, Aalborg.

Sekretær:

Forretningsfører, Redaktør *J. C. E. Boldreel.*

Øvrige Bestyrelse:
Købmand *J. P. Jacobsen*, R. af Dbg., Aadum pr. Tarm.
Købmand *P. Buch Petersen*, Kolding.
Købmand *C. M. Aabel*, Øster Vraa.
Købmand *N. Henriksen*, Bording.
Købmand *Poul Nørgaard*, Herning.
Købmand *N. Vald. Terndrup*, Brovst.
Købmand *P. Ludvigsen*, Haderslev.
Købmand *Carl Sørensen*, Silkeborg.

Til denne Central-Organisation slutter sig følgende Foreninger:

AABYHØJ HANDELSFORENING

— Stiftet den 1. Januar 1925. —

Bestyrelsen: Købmand *J. Mortensen* (Formand og Kasserer), Købmand *S. L. Hansen* (Næstformand) og Købmand *Salomonsen* (Sekretær).
Formandens Adresse: Aabyvej, Aabyhøj.

HANDELSFORENINGEN AF 1879 I AALBORG

— Stiftet den 29. September 1879. —

Denne Forening er den ældste af de under De samvirkende Købmandsforeninger staaende Lokalforeninger.

Foreningens Formaal er:

a) at tilvejebringe et godt og venskabeligt Forhold blandt Handlende i Aalborg og nærmeste Omegn.

b) at varetage Standens Interesser paa alle økonomiske Maader.

Formand:
Købmand Chr. H. Olesen.

Adgang til Foreningen har enhver i Aalborg og nærmeste Omegn boende, som har erhvervet Borgerskab som Købmand eller Detaillist, og hvis Hovednæring er Kolonial- eller Viktualiehandel. Ved Optagelse som Medlem i Foreningen underskrives en Erklæring, som forpligter Vedkommende til i alle Retninger at varetage Foreningens Interesser, der hovedsagelig bestaar i at overholde, hvad der paa Møderne bliver vedtaget, hvilket ved Løbesedler straks meddeles Medlemmerne. Saafremt et Medlem overbevises om at have handlet derimod, kan han ekskluderes, dog kun ifølge en Generalforsamlings Beslutning. I Foreningen kan endvidere optages som *passive* Medlemmer Handlende, som afviger fra de foran nævnte Regler

med Hensyn til Hovednæring, men som af Interesse og for at støtte Foreningen ønsker at være Medlemmer. Handelsagenter, Forretningsbestyrere og lignende, som ikke har Borgerskab, kan ogsaa optages som passive Medlemmer. Dog kan passive Medlemmer ikke erholde Adgang til Foreningens Diskussionsmøder under Forhandlingerne, de modtager ikke de forskellige Prismeddelelser og kan ikke vælges til Bestyrelsesmedlemmer. Bestyrere af Detailforretninger kan dog deltage i Diskussionsmøder.

Ved Optagelse i Foreningen betales 10 Kr. i Indskud. Kontingentet er 7 Kr. Kvartalet for aktive og 4 Kr. Kvartalet for passive Medlemmer. Heraf udreder Foreningen bl. a. Kontingent til Central-Organisationen i Jylland samt Kontingent til De samvirkende Købmandsforeninger i Danmark; ligeledes det obligatoriske Bidrag til Købmandsfonden og Betalingen for Dansk Handelsblad til de aktive Medlemmer. Medlemsretten er knyttet til en bestemt Person, ikke til Firmaet. Medlemmer, som har staaet i Foreningen i en længere Aarrække, og som hæver deres Forretning, kan efter Bestyrelsens Skøn overføres som »Ældre Medlemmer« imod et Kontingent af 4 Kr. aarlig og dog vedblive at nyde Foreningens Goder.

Skulde et Medlem ved længere Tids Sygdom, i Tilfælde af Fallit eller paa anden Maade uden egen Skyld blive haardt trængende, er det Foreningens Pligt at træde hjælpende til. Enhver, der attraar saadan Hjælp, maa derom indgive skriftlig Begæring til Formanden, og Bestyrelsen har da at tage Bestemmelse om Hjælpens Størrelse, samt paa hvilken Maade den bliver at yde.

Dør et Medlem af Foreningen, er hans Enke berettiget til at erholde Vejledning i Fortsættelse af sin Handel og overhovedet i alle sine Anliggender, saa længe hun er Enke. Anmodning om saadan Vejledning skal indgives skriftlig til Formanden, som da i et Bestyrelsesmøde snarest muligt søger at faa hende en saadan Vejleder beskikket, som saa vidt muligt skal være en hende bekendt Mand, saafremt hun ikke selv har ønsket nogen særlig. En saadan Vejledning skal, uanset af hvem den ydes, være undergivet Bestyrelsens Kontrol.

Naar et Medlem afgaar ved Døden, kan der af Foreningens Midler, — dog ikke af Bygge- eller Understøttelsesfonden — udbetales til hans Enke eller Efterladte Kr. 125,00, dog skal han have været Medlem i mindst 3 Aar, ikke staa i Restance, samt have været optaget i Foreningen inden sit fyldte 40 Aar. Efter et Medlems Død kan hans Enke optages i Foreningen som nyt Medlem, dog uden Indskud, men med alle Rettigheder.

Ordinære Generalforsamlinger afholdes to Gange aarlig, i April og Oktober Maaned. I April foretages Valg af Medlemmer til de forskellige Udvalg. I Oktober fremlægges Foreningens Regnskab, afgives Beretning og foretages Valg af Bestyrelse, Repræsentanter og Revisorer.

Ekstraordinær Generalforsamling afholdes, naar Bestyrelsen anser det fornødent eller naar mindst 15 af Foreningens Medlemmer fremkommer med skriftlig Begæring derom, Begæringen skal tillige indeholde Oplysning om, hvad der ønskes behandlet.

Bestyrelsesmøder afholdes saa ofte, det anses fornødent. Ingen gyldige Beslutninger kan tages i Bestyrelsesmøderne, med mindre 3 Medlemmer foruden Formanden eller Næstformanden er til Stede, og er enige i Beslutningerne.

Hvis Bstyrelsen forsømmer nogen af dens Forpligtelser, navnlig med Hensyn til Kapitalformuens Frugtbargørelse eller med Hensyn til fornøden Kontrol med Kassevæesenet, saa at Kassen paa Grund af saadan Forsømmelse

lider Tab, da er Bestyrelsesmedlemmerne ansvarlige og erstatningspligtige, dog kun ifølge en Generalforsamlings Beslutning.

Formanden og Kassereren erholder for deres Arbejde et aarligt Gratiale, hvis Størrelse bestemmes af Bestyrelsen.

I Foreningen skal bestaa et *Noteringsudvalg* paa 10 Medlemmer, som bestemmer Detailpriserne, saaledes at en efter Forholdene passende Avance opnaas, og kontrollerer, om samme overholdes. Sekretæren i dette Udvalg lønnes.

Ligeledes skal der i Foreningen bestaa et *Agitationsudvalg* paa 11 Medlemmer, som skal bistaa Bestyrelsen ved Kontrol og Undersøgelse, samt andet Agitationsarbejde.

Endvidere har Foreningen nedsat et *Akkordudvalg* bestaaende af 7 Medlemmer, hvis Opgave det er at bistaa Medlemmer, som har set sig nødsaget til at standse deres Betalinger, til Opnaaelse af sunde Akkorder, hvorved der tages berettiget Hensyn til Kreditorernes Krav.

Foreningens Understøttelsesfond.

Handelsforeningen af 1879 har i Aaret 1900 oprettet en Understøttelsesfond, hvis Midler forøges ved frivillige Bidrag og ved Tilskud fra Foreningen.

Fonden forvaltes af Handelsforeningens Bestyrelse, som besørger de indkomne Bidrag gjort frugtbringende ved Anbringelse i en Bank eller Sparekasse. Dog kan, hvis Foreningen skulde bygge eller købe en Ejendom, Kapitalen anbringes i en saadan i 2. Prioritet, dog ikke ud over tre Fjerdedele af Købesummen og til højeste Sparekasserente. En saadan Anbringelse kan dog ikke ske uden en Generalforsamlings Beslutning. Bestyrelsen er solidarisk ansvarlig for Kapitalens sikre Anbringelse. Fondens Sparekassebøger og andre Værdipapirer skal være forsynede med Vedtegning, saa at der ikke kan disponeres over disse uden hele Bestyrelsens Samtykke.

Renten af den til enhver Tid tilstedeværende Kapital kan uddeles som Understøttelse til Foreningens trængende Medlemmer, til Enker efter Medlemmer og i særlige Tilfælde til Medlemmers Børn.

Handelsforeningens Bestyrelse bevilger efter Ansøgning Understøttelser i Portioner paa 25 Kr. og bestemmer, hvor mange Portioner hver enkelt Ansøger kan erholde, samt hvorledes Understøttelsen skal udbetales.

Fondens Kapital kan aldrig anvendes til Deling mellem Foreningens Medlemmer, men skal, i Tilfælde af Foreningens Opløsning, overgives Aalborg Byraad til Forvaltning i Overensstemmelse med Fondens Vedtægter, saaledes at Renten kun kommer trængende Kolonialhandlere og deres Efterladte til Gode. Forhenværende Medlemmer eller disses Efterladte skal have fortrinsvis Ret til Understøttelse. De her nævnte Bestemmelser om Kapitalens Anvendelse i Tilfælde af Foreningens Opløsning kan ifølge Vedtægten aldrig forandres.

Understøttelsesfondens Kapital udgjorde ifølge sidste Aars Regnskab ca. 20,000 Kr., og der udbetaltes i Fjor Understøttelser til et Beløb af 1000 Kr.

Foreningens Byggefond.

Den 23. Januar 1912 oprettedes paa Foranledning af 14 Medlemmer en Byggefond indenfor Handelsforeningen af 1879. Fondens Midler forøges ved frivillige Bidrag og ved Tilskud fra Foreningen, og Kapitalen kan kun anvendes til Køb eller Bygning af Ejendom, bestemt til hel eller delvis Fribolig for trængende, gamle Medlemmer eller disses Enker. I Tilfælde af Foreningens

Opløsning skal Byggefondens Midler eller den for disse erhvervede Ejendom overdrages til Aalborg Byraad til Forvaltning i Overensstemmelse med disse Bestemmelser.

Bestemmelse om Køb af Ejendom eller om Opførelse af en Ejendom skal tages paa en i den Anledning af Bestyrelsen indvarslet esstraordinær Generalforsamling, som skal være beslutningsdygtig ifølge Foreningens Love. Til Vedtagelse af et saadant Køb af Ejendom fordres, at to Tredjedele af de mødte stemmer derfor.

Til at administrere en eventuel Ejendom vælger Bestyrelsen et Udvalg paa 3 Medlemmer for et Aar ad Gangen. Disse kan ogsaa vælges udenfor Bestyrelsen. Dette Udvalg vælger selv sin Formand, Næstformand og Kasserer. Formanden og Kassereren faar et af Bestyrelsen fastsat Gratiale.

Adgang til at faa hel eller delvis Fribolig i Handelsforeningen af 1879's Ejendom har ethvert værdigt trængende Medlem, som i 5 Aar uafbrudt har været fuldtbetalende Medlem af Foreningen. Bestyrelsen afgør i ethvert enkelt Tilfælde Spørgsmaalet om Trang og Værdighed, samt hvor stor Moderationen skal være paa Huslejen. Enker efter Medlemmer har samme Rettigheder, som deres afdøde Mænd.

Bestyrelsen for Handelsforeningen af 1879 bestaar af følgende Medlemmer: *Chr. H. Olesen* (Formand), *A. Kristoffersen* (Næstformand), *L. B. Sørensen* (Kasserer), *Chr. Hansen* (Sekretær), *A. Andersen Kragh, Severin Christiansen* og *H. Møller.*

Formanden, Købmand *Chr. H. Olesen,* er født den 18. August 1876 og uddannet i Handelen i Vejle. Etableret den 15. Oktober 1901. Kasserer for Central-Organisationen af Købmandsforeninger i Jylland. Medlem af Aalborg Handelsstandsforenings Bestyrelse.

AARHUS HANDELSFORENING AF 1887.

— Stiftet den 5. Januar 1887. —

Fast Maanedsmøde afholdes den anden Torsdag i hver Maaned i Aarhus Haandværkerforenings Lokaler. Foreningen har en Hjælpekasse, der oprindelig var oprettet som en Sygekasse; men som ifølge en Vedtagelse paa en ordinær Generalforsamling er blevet omdannet til Hjælpe- og Understøttelseskasse for trængende Medlemmer eller disses Enker og uforsørgede Børn. Kapitalen udgjorde ifølge sidste Aars Regnskab 42,000 Kr., hvortil kommer en Gave paa 1000 Kr., som Foreningen modtog til Understøttelseskassen fra Bryggeriet »Ceres« i Anledning af Foreningens 40 Aars Jubilæum i 1926. Sidste Aar blev der udbetalt Understøttelser til et Beløb af 1600 Kroner.

I Anledning af 40 Aars Jubilæet har Foreningen ydet et Bidrag paa 1000 Kr. til Indsamlingen til et Universitet i Aarhus, samt tegnet sig for et yderligere Bidrag paa 200 Kr. aarlig i 5 Aar. Købmand *Carl Laursen,* Aarhus, var i mange Aar Formand for denne Forening, og blev ved Central-Organisationens Jubilæumsfest i 1926 udnævnt til

Formand:
Købmand S. Madsen.

Æresmedlem. — Aarhus Handelsforening af 1887 har oprettet en Handels-Aftenskole, som imidlertid for et Par Aar siden blev overdraget til Aarhus Kommune.

Bestyrelsen bestaar af følgende Medlemmer: Købmand *S. Madsen* (Formand), *M. Jacobsen* (Næstformand), *M. Mortensen* (Kasserer), *N. P. Thomsen* (Sekretær), *Andreas Skaarup, A. Holch Laursen* og *A. M. Holm.*

Formanden, Købmand *S. Madsen,* er født den 9. Januar 1873 og har lært Handelen hos A. Stabells Enke i Aarhus. Etableret den 19. April 1899.

AARHUS OMEGNS KØBMANDSFORENING

— Stiftet den 4. Juli 1906.

Formand:
Hermann Kjær, Brabrand.

Foreningen stiftedes oprindelig under Navnet »Aarhus Amts Detailhandlerforening«, hvilket senere er ændret til »Aarhus Omegns Købmandsforening«. Dens Hjemsted er til enhver Tid, hvor Formanden har sin Bopæl.

Foreningens Formaal er at samle alle Kolonialhandlere, som driver Forretning en detail fra aaben Butik i Aarhus Omegn, til Arbejde for fælles Interesser.

Kontingentet er 5 Kr. Kvartalet, og heri er indbefattet Abonnement paa Medlemsbladet »Dansk Handelsblad«. Bestyrelsen bestaar af 5 Medlemmer, og skal saa vidt mulig være fra de forskellige Pladser i det Distrikt, Foreningen omfatter.

Medlemsmøder og Sammenkomster afholdes som Regel paa Forsamlingsbygningen i Aarhus.

Bestyrelsen bestaar af følgende Medlemmer: Købmand *Hermann Kjær,* Brabrand (Formand), Købmand *L. N. Schmidt,* Sjell (Næstformand), Købmand *J. P. Melgaard,* Hasselager (Kasserer), Købmand *V. Nørgaard,* Viby (Sekretær), samt Købmand *Beck Grauballe,* Solbjerg pr. Hørning.

Formanden, Købmand *Hermann Kjær,* Brabrand, er født den 11. August 1884 og har lært Handelen i Nordby paa Fanø. Etableret den 15. Oktober 1908.

BJERRINGBRO—KJELLERUP OG OMEGNS HANDELSFORENING

— Stiftet den 30. Marts 1919. —

Foreningens Formaal er at samle alle Handlende, som driver Forretning en detail fra aaben Butik i Bjerringbro—Kjellerup og Omegn, til Arbejde for fælles Interesser.

Bestyrelsen bestaar af følgende Medlemmer: Købmand *Chr. Lindgaard,* Sdr. Vinge pr. Bjerringbro (Formand), Købmand *Chr. Thomsen,* Vindum (Næstformand), Købmand *Carl Christensen,*

Formand:
Chr. Lindgaard, Sdr. Vinge.

Bjerringbro (Kasserer og Sekretær), Købmand *C. O. Antonsen*, Kjellerup, Købmand *Østergaard*, Rødkjærsbro, Købmand *Chr. Madsen*, Vinderslev og Købmand *C. J. Lund*, Langaa.

Formanden, Købmand *Chr. Lindgaard*, Sønder Vinge pr. Bjerringbro, er født den 23. Marts 1871 og etableret 1894. Formand for Jyske Købmænds Centralindkøbsforening.

BRØNDERSLEV OG OMEGNS KØBMANDSFORENING

— Stiftet den 20. Juni 1921. —

Foreningens Formaal er at samle alle Kolonial- og Foderstofhandlere, som driver Forretning en detail, til Arbejde for fælles Interesser, og som Medlem optages enhver Handlende i disse Brancher.

Kontingentet er 4 Kr. Kvartalet, og heraf udreder Foreningen Bidrag til Central-Organisationen og til De samvirkende Købmandsforeninger, samt til Købmandsfonden og Medlemsbladet »Dansk Handelsblad«.

Ordinær Generalforsamling afholdes hvert Aar i April Kvartal. Ekstraordinære Generalforsamlinger kan indkaldes, naar Bestyrelsen finder det nødvendigt, eller naar mindst en Tredjedel af Medlemmerne indgiver skriftlig Begæring derom til Formanden med Opgivelse af Forhandlingsemnet. Til Lovændringer fordres to Tredjedele af de afgivne Stemmer.

Formand:
Købmand Chr. Christensen.

Maanedlige *Medlemsmøder* afholdes paa de stedlige Hoteller skiftevis.

Bestyrelsen bestaar af følgende Medlemmer: Købmand *C. Christensen* (Formand), Købmand *Johs. Larsen* (Næstformand), Købmand *J. Johnsen* (Kasserer og Sekretær), Købmand *F. V. Christensen*, alle af Brønderslev, samt Købmand *Chr. Johansen*, Jerslev pr. Brønderslev.

Formanden, Købmand *C. Christensen*, er født den 2. December 1881 og etableret den 6. December 1909. Medlem af Bestyrelsen for Aktieselskabet Brønderslev Bank.

DJURSLANDS HANDELSFORENING

— Stiftet den 14. Februar 1909. —

Foreningens Formaal er at samle Handlende udenfor Købstæderne paa Djursland til Arbejde for fælles Interesser. Foreningen optager som Medlem enhver Handlende, som driver Handel for egen Regning i nævnte Distrikt.

Kontingentet er Kr. 2,50 pr. Kvartal, og heri er beregnet Abonnement paa et af den ordinære Generalforsamling vedtaget obligatorisk Handelsblad.

Bestyrelsen bestaar af 9 Medlemmer og skal saa vidt muligt repræsentere de forskellige Brancher indenfor Foreningen.

Ordinær *Generalforsamling* afholdes to Gange aarlig, i Maj og November. Regnskabsaaret gaar fra 1. Januar og Regnskabet fremlægges til God-

Formand:
Th. C. Carlsen, Løgten.

kendelse paa den ordinære Generalforsamling i Maj Maaned.

Foruden de to ordinære Generalforsamlinger sammenkalder Bestyrelsen til Møder, naar der foreligger et passende Antal Emner til Drøftelse. Disse Sammenkomster afholdes som Regel i Ryomgaard, der er et centralt Punkt i Foreningens Omraade.

Bestyrelsen bestaar af følgende Medlemmer: Købmand *Th. C. Carlsen*, Løgten (Formand), Købmand *Hans Andersen*, Balle St. (Næstformand og Sekretær), Købmand *Hans Sørensen*, Dejret, Mols (Kasserer), Købmand *J. Boyesen*, Ryomgaard, Købmand *Chr. Jensen*, Mørke St., Købmand *True*, Knebel, Købmand *A. Meincke*, Lyngby pr. Trustrup, Købmand *M. P. Nielsen*, Vrinders, Mols og Købmand *Grønbech*, Skyford, Kolind.

Formanden, Købmand *Th. C. Carlsen*, Løgten, er født den 7. Marts 1878 og uddannet hos Købmand A. Christensen, Frederikshavn. Etableret den 8. November 1902.

ESBJERG HANDELSFORENING AF 1898.

— Stiftet den 9. Maj 1898. —

Foreningens Formaal er: a) ved ethvert passende Middel at fremme og beskytte Medlemmernes Handelsinteresser og Rettigheder. b) at foranstalte maanedlige Møder og sørge for paa forskellig Maade at knytte Medlemmerne nærmere sammen, f. Eks. ved Foredrag, Diskussioner og lejlighedsvis selskabelige Sammenkomster.

Som Medlem kan optages enhver uberygtet Mand, som har Borgerskab i Esbjerg og som handler en detail, samt Agenter og Forretningsførere. Naar nogen ønsker sig optaget som Medlem, skal han skriftligt foreslaas af et Medlem. Skulde Bestyrelsen nægte at optage en saaledes foreslaaet, kan hans Proponent forlange Spørgsmaalet afgjort ved førstkommende Generalforsamling. Udmeldelse skal, for at have Gyldighed, ske skriftligt med 3 Maaneders Varsel til 1. Maj eller 1. November og stiles til Formanden.

Den, der dømmes for nogen i den offentlige Mening vanærende Handling, udelukker Bestyrelsen af Foreningen. I andre Tilfælde kan et Medlem kun udelukkes, ved en Generalforsamlings Beslutning efter Forslag af mindst 10 af Foreningens Medlemmer og med to Tredjedele af de afgivne Stemmer paa en Generalforsamling, hvor mindst 1 Tredjedel af Medlemmerne er til Stede.

Kontingentet er 24 Kr. aarligt, inklusive Betaling for Medlemsbladet »Dansk Handelsblad«. Medlemmer udenfor Kolonialbranchen betaler dog kun 8 Kr. aarlig. Kontingentet opkræves kvartalsvis forud.

Ordinær Generalforsamling afholdes hvert Aar i Maj Maaned.

Formand:
M. Kirkegaard, Esbjerg.

Bestyrelsesmøder afholdes mindst en Gang maanedlig, og forøvrigt saa ofte, Formanden finder det fornødent. For at nogen gyldig Beslutning kan tages, maa mindst 4 Medlemmer være til Stede.

Medlemsmøde afholdes en Gang maanedlig paa Paladshotellet i Esbjerg.

Esbjerg Handelsforening af 1898 har i 1902 oprettet »*Handelsstandens Hjælpekasse*«, hvis Midler anvendes til Understøttelse af trængende Medlemmer eller disses Enker og uforsørgede Børn. Hjælpekassens Formue udgjorde ifølge sidste Aars Regnskab 35,648 Kr. og der udbetaltes i Fjor i Understøttelser et Beløb af ca. 1100 Kr.

Foreningen administrerer »Dagmar og Joh. Nielsens Legat«, stort 5000 Kroner, hvis Renter anvendes til Handelsskolekursus for Lærlinge.

Esbjerg Handelsskole har Lokaler i Kommuneskolen. Den oprettedes 1898 og ledes af Forstander *Cl. Nielsen*. Ved Skolen medvirker 15 Lærere, og Elevantallet var sidste Aar 245, hvoraf 57 indstilledes til Eksamen.

Bestyrelsen for Esbjerg Handelsforening af 1898 bestaar af følgende Medlemmer: Købmand *M. Kirkegaard* (Formand), Købmand *Carl Nielsen* (Næstformand), Købmand *M. Brinch Fischer* (Kasserer), Købmand *P. Husted* (Sekretær), Købmand *Adolf Pedersen*, Købmand *A. M. Jespersen* og Købmand *N. A. Frederiksen*.

Formanden, Købmand *M. Kirkegaard*, er født den 9. Maj 1876 og uddannet i Handelen i Nykøbing, Mors. Etableret den 1. November 1904. Valgt til Formand i 1926.

HANDELSFORENINGEN AF 1892, FREDERICIA

— Stiftet den 4. December 1892. —

Foreningen oprettedes oprindelig under Navnet »Fredericia Colonial- og Urtekræmmerforening«, hvilket senere er ændret til det nuværende.

Foreningens Formaal er:

a) at tilvejebringe et godt og kollegialt Forhold imellem de Handlende i Fredericia,
b) at varetage Handelsstandens Interesser paa alle økonomiske Omraader,
c) at virke hen til at yde hinanden gensidig Støtte under ugunstige Forretningsforhold.

Enhver uberygtet Mand, der har Borgerskab i Fredericia og nærmeste Omegn som Købmand, Detaillist eller Fabrikant, samt Handelsagenter og Forretningsførere, kan optages i Foreningen som *aktive* Medlemmer. Foreningen optager ogsaa *passive* Medlemmer, som af Interesse for Foreningen ønsker at være Medlem; men disse har ingen Stemmeret og kan ikke vælges til Bestyrelsen. Begæring om Optagelse sker ved skriftlig Henvendelse paa Foreningens Indmeldelsesblanketter, og Optagelsen foregaar ved Ballotation paa de ordinære Mødeaftener. Ballotation kan kun foretages, naar mindst 20 Medlemmer er til Stede. Skulde dette Antal ikke have givet Møde, vil Ballotationen finde Sted den følgende Mødeaften uden Hensyn til de mødtes Antal. Til Optagelse fordres to Tredjedele af de afgivne Stemmer. Den, der ikke optages, kan først foreslaaes igen efter et halvt Aars Forløb.

Kontingentet er 20 Kr. aarlig, der betales kvartaarlig forud. Ved Indmeldelsen betales 5 Kr. i Indskud. Af Kontingentet ydes aarlig 5 Kr. pr. Medlem til Foreningens Understøttelsesfond. — *Bestyrelsen* bestaar af 7 Medlemmer, hvoraf mindst de 5 skal være Kolonialhandlere i selvstændig borgerlig Stilling.

Ordinær Generalforsamling afholdes hvert Aar i første Halvdel af Februar Maaned. Ekstraordinær Generalforsamling kan afholdes, naar Bestyrelsen eller mindst 15 Medlemmer forlanger det.

Medlemsmøde afholdes den anden Tirsdag i hver Maaned paa Hotel »Victoria« i Fredericia.

Bestyrelsen er bemyndiget til at repræsentere Foreningen ved Lejligheder, som kan have Interesse for Standen.

Ved flere Lejligheder har Handelsforeningen af 1892 samarbejdet med den gamle Fredericia Handelsforening, der stiftedes allerede i 1866. Der har ogsaa været gjort Forsøg paa at sammenslutte de to Foreninger; men uden Resultat. Derimod er der truffet den Ordning, at et handelsberettiget Medlem af Handelsstandsforeningen skal have Sæde i Bestyrelsen for Handelsforeningen af 1892.

Foreningen har den 18. Juni 1912 stiftet en *Understøttelsesfond* med særlig Bestyrelse og Love. Dens Kapital udgjorde ifølge sidste Aarsregnskab 14,638 Kr. og der udbetaltes i Fjor ca. 200 Kr. i Understøttelse til trængende Medlemmer. Fonden opretholdes dels ved Tilskud fra Foreningen og dels ved frivillige Bidrag.

Foreningen kan kun opløses, naar det vedtages af en Generalforsamling, hvor to Tredjedele af Medlemmerne er mødte, og naar deraf de tre Fjerdedel stemmer for Opløsningen.

Opløses Foreningen, kan ingen Deling af dens Midler finde Sted. Skulde Medlemsantallet synke ned til 10, maa Foreningen betragtes som opløst, og Bestyrelsen skal da foranstalte Foreningens Midler overtagne af Fredericia Byraad, saaledes at der deraf oprettes et Legat, udelukkende til Understøttelse for værdige trængende Handlende i Fredericia og deres Familier, og saaledes at tidligere Medlemmer af Foreningen og deres Familier særlig skal kunne komme i Betragtning. Denne Bestemmelse i Foreningens Love er uomstødelig, og kan ikke forandres ved en Generalforsamlings Beslutning.

Æresmedlem: Købmand *Jacob Honorè,* Fredericia, er den 9. Februar 1926 udnævnt til Æresmedlem af Foreningen.

Bestyrelsen bestaar af følgende Medlemmer: Købmand *Søren M. Sørensen* (Formand), Købmand *F. Molbech* (Næstformand), Købmand *Marius Petersen* (Kasserer), Købmand *Emil Møller* (Sekretær), Købmand *Nicolaj Petersen* og Købmand *Vald. E. Nielsen.*

Formanden, Købmand *Søren M. Sørensen,* Fredericia, er født den 15. Maj 1875 og har lært Handelen i Aarhus. Etableret 1898. Medlem af Ligningskommissionen i Fredericia. Har tidligere været Foreningens Sekretær i en Aarrække.

Formand:
Købmand Jens Sørensen.

FREDERIKSHAVN KOLONIALHANDLER-FORENING

— Stiftet den 21. Juni 1921. —

Foreningens Formaal er at samle alle Kolonialhandlere, som driver Forretning en detail fra aaben Butik i Frederikshavn, til Arbejde for fælles Interesser. Optagelse sker ved Ballotation paa et Medlemsmøde, hvor mindst 8 Medlemmer er til Stede.

Kontingentet er 4 Kr. Kvartalet, hvoraf Foreningen udreder Bidrag og Abonnement til Central-Organisationen, De samvirkende Købmandsforeninger, Købmandsfonden og Medlemsbladet »Dansk Handelsblad«.

Ordinær Generalforsamling afholdes hvert Aar i April Kvartal.

Medlemsmøde afholdes en Gang om Maaneden paa Hoffmanns Hotel i Frederikshavn.

I Foraaret 1926 vedtog Foreningen hvert Aar indtil videre at yde en Præmie paa 25 Kr. til den bedste Elev i Handelsskolen i Frederikshavn. Handelsskolen drives af Frederikshavn Handelsstandsforening, af hvilken de fleste Medlemmer af Kolonialhandlerforeningen ogsaa er Medlemmer.

Bestyrelsen bestaar af følgende Medlemmer: Købmand *Jens Sørensen* (Formand), Købmand *H. Nygaard* (Næstformand), Købmand *Johan Andersen* (Kasserer), Købmand *J. Chr. Buhelt* (Sekretær) og Købmand *Carl Thomsen*.

Formanden, Købmand *Jens Sørensen*, Gl. Torv 6, Frederikshavn, er født den 8. Marts 1871 og etableret i Frederikshavn i April 1910.

HANDELSFORENINGEN FOR GRAASTEN OG OMEGN

— Stiftet den 26. Oktober 1923. —

Foreningens Formaal er at samle de Handlende, som driver Forretning en detail fra aaben Butik eller en gros i Graasten og Omegn, til Arbejde for fælles Interesser. Optagelse sker ved Ballotation indenfor Bestyrelsen.

Kontingentet er 10 Kr. og opkræves en Gang aarlig. I Indskud betales 2 Kroner.

Bestyrelsen er beslutningsdygtig, naar fem af dens Medlemmer er til Stede.

Ordinær Generalforsamling afholdes hvert Aar i første Halvdel af Oktober. Regnskabsaaret gaar fra 1. Oktober til 30. September. Ved den ordinære Generalforsamling afgaar skiftevis 4 og 5 Bestyrelsesmedlemmer.

Foreningen har 1924 oprettet en *Handelsskole*, som har Lokaler i Graasten Kommuneskole og ledes af Overlærer *Hansen*, med 3 Lærere. Skolen besøgtes sidste Aar af 42 Elever, hvoraf 3 indstilledes til Eksamen.

Formand:
Købmand C. C. Biehl,
R. af Dbg., Graasten.

Bestyrelsen: Købmand *C. C. Biehl*, Graasten (Formand), Købmand *Chr. J. Sørensen*, Varnes (Næstformand), Købmand *Chr. Sandvei*, Graasten (Kasserer), Købmand *Vibe Petersen*, Graasten (Sekretær), Købmand *Chr. Blomgreen*, Egernsund, Købmand *Carsten Hansen*, Holsbøl, Købmand *Th. Lorenzen*, Lundtoft og Købmand *F. Trane*, Blans.

Formanden, Købmand *C. C. Biehl*, Graasten, er født den 17. Marts 1872 og uddannet i Handelen i Sønderborg. Etableret 1897. Ridder af Dannebrog.

GRENAA KØBMANDSFORENING

— Stiftet den 27. Maj 1925. —

Foruden denne Forening findes i Grenaa 2 andre Handelsorganisationer, nemlig Grenaa Korn- og Kolonialhandlerforening, stiftet 1868 og Grenaa Handelsforening, stiftet 1876. *Handelsskolen* drives af sidstnævnte Forening, der

Formand:
S. H. Bager, Grenaa.

tæller de fleste af Byens Handlende som Medlemmer.

Købmandsforeningens Bestyrelse bestaar af følgende Medlemmer: Købmand *S. H. Bager* (Formand), Købmand *P. Strøjer Christensen* (Næstformand), Købmand *Jens Sørensen* (Kasserer), Købmand *A. M. Kanstrup* (Sekretær) og Købmand *Henry P. Hansen.*

Formanden, Købmand *S. H. Bager,* er født den 3. April 1876 og lærte Handelen hos Købmand, Bankdirektør A. Sørensen, Grenaa, fra 1890—1895, hvorefter han havde Ansættelse i Randers og Esbjerg. Etableret i Grenaa den 3. Oktober 1897. Kasserer i Grenaa Handelsforening, Formand for Grenaa Korn- og Kolonialhandlerforening, Kommunal-Revisor 1913—1925, Vurderingsmand for »Ny jydske Købstad-Creditforening« fra 1917.

HADERSLEV KOLONIALHANDLERFORENING

— Stiftet den 18. Januar 1923. —

Foreningens Formaal er at varetage Standens Interesser og fremme det kollegiale Forhold. Yderligere er det Foreningens Hensigt at føre en Protokol over uvederhæftige Kunder for at modvirke Tab. Dertil maa ethvert Medlem forpligte sig til paa de maanedlige Sammenkomster at meddele Bestyrelsen om saadanne Kunder, der indføres i en Protokol, som er tilgængelig for Medlemmerne.

Som Middel til at opnaa Formaalet, skal i første Række tjene en maanedlig Sammenkomst, hvor Standens Interesser drøftes. Muligvis vil Foreningen ogsaa gennem Fællesindkøb af mindre Stapelartikler søge at øge Købmændenes Fortjeneste.

Enhver selvstændig Kolonialhandler kan blive Medlem af Foreningen.

Kontingentet er 16 Kr. aarlig, der opkræves kvartaarlig, deri indbefattet Abonnement paa Handelsbladet.

Formanden og Næstformanden er pligtige til at være Medlemmer af Haderslev Handelsforening, for indenfor denne at varetage Kolonialhandlerforeningens Særinteresser.

Ordinær Generalforsamling afholdes hvert Aar i Januar Maaned og er beslutningsdygtig, naar mindst 10 Medlemmer er til Stede. Ekstraordinær Generalforsamling kan indkaldes, naar 7 Medlemmer skriftligt begærer det 14 Dage forud.

Maanedlige *Medlemsmøder* afholdes i Vinterhalvaaret den første Onsdag i hver Maaned paa »Harmonien« i Haderslev.

Kolonialhandlerforeningen garanterer sam-

Formand:
P. Ludvigsen, Haderslev.

men med Haderslev Manufakturhandlerforening og Haderslev Handelsforening for den af sidstnævnte Forening administrerede Handelsskole i Haderslev.

Bestyrelsen bestaar af følgende Medlemmer: Købmand *Peter Ludvigsen* (Formand), Købmand *Chr. Christensen* (Næstformand og Sekretær), Købmand *Christian J. Christensen* (Kasserer), Købmand *J. P. Dahl* jun. og Købmand *W. Jøhnk* sen.

Formanden, Købmand *P. Ludvigsen*, er født den 12. Maj 1879 og har lært Handelen i Haderslev. Etableret 1905. Medlem af Bestyrelsen for Haderslev Grundejerforening, Kasserer i Haderslev Sangforening, Medlem af Bestyrelsen for Central-Organisationen af Købmandsforeninger i Jylland. Medlem af Hovedbestyrelsen for de samvirkende Købmandsforeninger i Danmark.

HADS HERREDS KØBMANDSFORENING

— Stiftet den 22. Juni 1920. —

Foreningens Formaal er at samle de Handlende, som driver Forretning en detail fra aaben Butik i Hads Herred, til Arbejde for fælles Interesser, samt at arbejde hen til et godt kollegialt Forhold blandt Foreningens Medlemmer.

Foreningens Sammenkomster afholdes paa Centralhotellet i Odder.

Æresmedlem, Købmand *Jens Sørensen*, Falling.

Bestyrelsen: Købmand *Chr. Madsen*, Kjærsgaard pr. Hundslund (Formand), Købmand *J. Møller Hansen*, Gylling (Kasserer), Købmand *K. P. Sørensen*, Falling (Sekretær) og Købmand *Jens Knudsen*, Odder.

Formand:
Chr. Madsen, Kjærsgaard.

HANDELSFORENINGEN FOR HADSTEN OG OMEGN

— Stiftet den 23. Januar 1914. —

Formand:
R. S. Holck, Hadsten.

Foreningens Formaal er at samme alle Handlende, som driver Forretning i Hadsten og Omegn, til Arbejde for fælles Interesser, samt at fremme Kollegialitetsfølelsen indenfor Standen blandt Foreningens Medlemmer.

Medlemsmøder afholdes i Reglen en Gang maanedlig.

Foreningen har i 1919 oprettet en *Handelsskole*, som ledes af Hr. *J. K. Hansen* og ved hvilken medvirker 5 Lærere. Skolen var sidste Aar besøgt af 23 Elever, hvoraf 5 indstilledes til Afgangseksamen.

Foreningens *Bestyrelse* bestaar af følgende Medlemmer: Købmand *R. S. Holck*, Hadsten (Formand), Købmand *A. P. Larsen*, Hadsten (Kasserer og Sekretær), Købmand *Holm Petersen*, Hadsten,

Købmand *Bang Thygesen*, Hinnerup, Købmand *Viggo Michaelsen*, Granslev og *Hj. Jørgensen*, Spørring.

HADSUND HANDELSFORENING

— Stiftet den 27. Februar 1919. —

Hadsund Handelsforening bestaar af Købmænd, Fabrikanter og Handelsagenter.

Foreningens Formaal er ved gensidig Interesse at stifte Nytte og Gavn for Handelsstanden i Hadsund, samt ved given Lejlighed at have Autoritet, gennem hvilken de Handlendes Tarv paa en passende og fyldig Maade kan varetages.

Kontingentet er 12 Kroner aarlig, som opkræves halvaarlig den 1. Januar og 1. Juli. Ny tiltrædende Medlemmer betaler endvidere i Indskud 2 Kroner. Et Medlem, der gør sig skyldig i nogen i den offentlige Mening vanærende Handling eller opfører sig upassende, kan ekskluderes paa en Generalforsamling med to Tredjedele af de afgivne Stemmer.

Formand:
Købmand A. Frederiksen.

Ordinær Generalforsamling afholdes hvert Aar inden Februar Maaneds Udgang. Ekstraordinær Generalforsamling sammenkaldes af Bestyrelsen, og den er pligtig dertil, naar 10 Medlemmer 8 Dage forud begærer det og skriftlig opgiver Grunden dertil.

Medlemsmøde afholdes den første Fredag i hver Maaned paa Hotel »Hadsund«. Andre Sammenkomster afholdes saa ofte Bestyrelsen finder Anledning dertil.

Tilrejsende kan deltage i Foreningens festlige Sammenkomster, naar de indføres ved et Medlem.

Passive Medlemmer, saavel inden- som udenbys, kan efter Bestyrelsens Skøn optages i Foreningen mod at betale et aarligt Kontingent af 5 Kroner, der erlægges ved Indmeldelsen. Disse Medlemmer kan deltage i Foreningens Sammenkomster; men har iøvrigt ingen Stemmeret i Foreningens Anliggender.

Foreningen kan kun ophæves, naar Medlemsantallet gaar ned under 10 Medlemmer, og Halvparten af disse stemmer for Opløsningen. Eventuel Kassebeholdning anvendes i saa Fald til unge Handelsmænds Uddannelse.

Foreningens *Bestyrelse* bestaar af følgende Medlemmer: Købmand *Anders Frederiksen* (Formand), Manufakturhandler *Ludvig Faber* (Næstformand), Fabrikant *St. Steffensen* (Kasserer), Købmand *Anders Johansen* (Sekretær) og Cigarhandler *Th. Hvims.*

Formanden, Købmand *A. Frederiksen*, er født den 21. Februar 1876 og har lært Handelen i Terndrup. Etableret i 1900 i Vive pr. Hadsund, hvorfra han senere flyttede til Hadsund og overtog den af afdøde Købmand Chr. Hornbech tidligere drevne Købmandsgaard. Medlem af Bestyrelsen for Hadsund Haandværkerforening.

HANDELSFORENINGEN FOR HAMMEL OG OMEGN

— Stiftet den 18. Juli 1915. —

Foreningens Formaal er at samle alle Handlende i Hammel og Omegn til Arbejde for fælles Interesser og til Fremme af et godt kollegialt Forhold mellem Medlemmerne.

Bestyrelsen bestaar af følgende Medlemmer: Købmand *Sveistrup Jensen*, Hammel (Formand og Sekretær), Købmand *J. A. Jørgensen*, Hammel (Næstformand og Kasserer), Købmand *J. Pedersen*, Svenstrup pr. Hammel, Købmand *N. M. Friis*, Farre pr. Sporup og Købmand *A. Birch*, Thorsø St.

Formanden, Købmand *Sveistrup Jensen*, er født den 18. December 1880 og uddannet i Handelen hos Købmand N. Eskildsen, Hammel. Etableret den 4. Maj 1904. Næstformand i Bestyrelsen for Hammel Haandværker- og Borgerforening. Medlem af Forretningsudvalget i Jydske Købmænds Centralindkøbsforening.

Handelsforeningen for Hammel og Omegn driver sammen med Haandværkerforeningen en *Handelsskole*, oprettet 1916. Skolen har Lokaler i Teknisk Skole, og den ledes af Kæmner *Jul. Moll* under Medvirkning af 6 Lærere. Skolen besøgtes sidste Aar af 45 Elever, hvoraf 8 indstilledes til Afgangseksamen.

HAN HERREDERNES SAMT KÆR OG HVETBO HERREDERS HANDELSFORENING

— Stiftet den 22. November 1908. —

Foreningen har til *Formaal* ved fælles Bestræbelser at virke til Fremme for enhver Sag, som anses at føre til Fordel for Handelsstanden, saavel i økonomisk Henseende som i at højne dens almindelige Omdømme i Samfundet.

Som *aktivt* Medlem af Foreningen kan optages enhver, der har Næringsbevis som Købmand eller Detaillist, samt Befuldmægtigede for disses Enker i Han Herrederne samt i Kær og Hvetbo Herreder, og som ikke er knyttede til en Brugsforening. *Passive* Medlemmer kan optages i Foreningen; men Optagelse skal vedtages paa Generalforsamlingen med almindelig Stemmeflerhed.

Kontingentet er 10 Kr. aarlig, deri indbefattet Abonnement paa Dansk Handelsblad. Der afholdes aarlig to *Generalforsamlinger*, en ordnær i Februar og en ekstraordinær, som bestemmes af den ordinære. Ved Indvarslingen til den ordinære Generalforsamling vedlægges trykt Aarsregnskab.

Iøvrigt afholdes Medlemsmøde saa ofte, Bestyrelsen eller 5 Medlemmer henvender sig skriftligt herom til Formanden med Angivelse af Forhandlingerne til Mødet.

Foreningen er Medlem af De nordjydske Handelsforeningers Skoleudvalg.

Bestyrelsen bestaar af følgende Medlemmer: Købmand *N. Valdemar Terndrup*, Brovst (Formand), Købmand *O. Græsbøll*, Frøstrup (Næstformand og Sekretær), Købmand *L. Hansen*, Birkelse (Kasserer), Købmand *John Petersen*, Aabybro og Købmand *Th. Thellefsen*, Pandrup.

Formand:
N. Vald. Terndrup, Brovst.

Formanden, Købmand *N. Valdemar Terndrup,* Brovst, er født den 21. Oktober 1871 og er uddannet i Handelen i Chr. Christensens Kolonial- og Produkthandel, Aalborg. Etableret den 1. Oktober 1898. Medlem af Bestyrelsen for Centralforeningen af Købmandsforeninger i Jylland. Formand for Nordjydsk Forening for trængende Købmænd paa Landet og deres Efterladte. Formand for Brovst Haandværker- og Borgerforening.

HERNING KOLONIALHANDLERFORENING

— Stiftet den 23. Juni 1902. —

Formand:
Købmand Paul Nørgaard.

Foreningens Formaal er at samle alle Kolonialhandlere (og dermed beslægtede Brancher), som driver Forretning en detail fra aaben Butik i Herning til Arbejde for fælles Interesser, samt at arbejde for at skabe et godt, kollegialt Forhold blandt Foreningens Medlemmer.

Bestyrelsen bestaar af følgende Medlemmer: Købmand *Poul Nørgaard* (Formand), Købmand *N. K. Hansen* (Næstformand), Købmand *Johs. Israelsen* (Kasserer og Sekretær), Købmand *Chr. Lyhne* og Købmand *M. Calstrup,* alle af Herning.

Formanden, Købmand *Poul Nørgaard,* er født den 16. November 1875 og uddannet i Handelen hos Købmand A. M. Andersen, Lemming, Silkeborg. Etableret i Herning 1902. Valgt til Formand i Aaret 1924 i Stedet for Købmand *N. E. Præstmark,* der har været Formand fra Foreningens Stiftelse i 1902.

HJØRRING KOLONIALHANDLERFORENING

— Stiftet den 10. Juni 1919. —

Foreningens Formaal er at samle alle Kolonialhandlere — og nærbeslægtede Brancher —, som driver Forretning en detail fra aaben Butik, til Arbejde for fælles Interesser.

Foreningens Møder afholdes i Hjørring Handelsstandsforenings Lokaler.

Bestyrelsen bestaar af følgende Medlemmer: Købmand *Laurits Sørensen* (Formand), Købmand *Thorvald R. Christensen* (Næstformand), Købmand *Carl Jensen* (Kasserer), Købmand *O. Bregnhøj* (Sekretær) og Købmand *Axel Nielsen,* alle af Hjørring.

Formanden, Købmand *Laurits Sørensen,* er født den 21. August 1892 og uddannet i Handelen i Hjørring hos Købmændene Chr. Christensen og Carl Jensen. Etableret i Hjørring 1915.

Formand:
Købmand Laurits Sørensen.

HOBRO KOLONIALHANDLERFORENING

— Stiftet den 18. Februar 1902. —

Formand:
Købmand Chr. Kruse.

Hobro Kolonialhandlerforening afholder Medlemsmøde 2 Gange om Maaneden i Borgerforeningens Lokaler.

Foreningen driver *Handelsskolen* i Hobro, der oprettedes i 1889 og ledes af Forstander *John Rasmussen.* Ved Skolen medvirker 4 Lærere og Elevantallet var sidste Aar 57, hvoraf 17 indstilledes til Afgangseksamen.

Foreningens Bestyrelse bestaar af følgende Medlemmer: Købmand *Chr. Kruse* (Formand), Købmand *Michael Nielsen* (Næstformand og Sekretær) og Købmand *A. C. Holm* (Kasserer).

Formanden, Købmand *Chr. Kruse,* er født den 30. September 1862 og har lært Handelen i Grenaa. Etableret den 13. Juni 1889 i Hobro. Medlem af Bestyrelsen for Hobro Handelsstandsforening.

HORSENS KØBMANDSFORENING

— Stiftet 1905. —

Horsens Købmandsforening blev stiftet i 1905 og dens første Formand var Købmand *L. P. Bache.* Senere har Foreningen været ledet af følgende Formænd: *H. P. Andersen, P. Chr. Petersen* (som i en Periode tillige var Formand for Centralforeningen af Købmandsforeninger i Jylland), derefter atter *H. P. Andersen;* den nuværende Formand er Købmand *Eskild Jensen.*

Foreningen afholder ca. 8 Medlemsmøder om Aaret i »Hejmdal«.

Foreningen har i 1910 oprettet et *Hjælpefond,* hvis Midler skal anvendes til Understøttelse af trængende Medlemmer eller disses Enker og uforsørgede Børn. Hjælpefondens Formue udgjorde ifølge sidste Aars Regnskab 2329 Kr. Desuden administrerer Foreningen *»Fabrikant Aggerbeck og Hustrus Mindelegat«,* stort 1000 Kr., hvis Renter udbetales hvert Aar inden Jul til trængende Medlemmer af Købmandsforeningen.

Foreningens Bestyrelse bestaar af følgende Medlemmer: Købmand *Eskild Jensen,* Hospitalgade (Formand), Købmand *Lauritz Laursen,* Søndergade (Næstformand), Købmand *Emil Abildgaard,* Borgergade (Kasserer), Købmand *Viktor Hansen,* Vestergade (Sekretær), Købmand *C. Thorstensen,* Hestedam, Købmand *Rich. Madsen,* Beringsgade og Købmand *H. C. Christiansen,* Østergade.

Formanden, Købmand *Eskild Jensen,* er født den 25. April 1878 og uddannet i Handelen hos Firmaet J. Raupacks Eftflg. i Odder. Etableret i Horsens 1903. Medlem af Bestyrelsen for Horsens Handelsforening.

JYDSK KØBMANDSFORENING

— Stiftet den 20. Januar 1898. —

Jydsk Købmandsforening omfattede i de første Aar efter sin Oprettelse et stort Antal Købmænd, og der blev fra denne Forenings Side udført et stort

Arbejde for Standen, bl. a. var Foreningen ogsaa Medstifter af den jydske Centralforening, og to af dens Medlemmer, Købmændene *Th. Hoffmann*, Skjørping og *N. P. Andersen*, Støvring, havde Sæde i Central-Organisationens første Bestyrelse.

Efter at Bevægelsens Vækst har medført Oprettelsen af mange nye Foreninger hele Jylland over, er Jydsk Købmandsforening ret naturligt gaaet noget tilbage; men den har dog stadig sin Betydning og tæller et ret stort Antal Medlemmer, hovedsagelig fra Østhimmerland.

Bestyrelsen bestaar af følgende Medlemmer: Købmand *N. S. Nielsen*, Arden (Formand), Købmand *P. Laursen*, Arden (Kasserer), Købmand *N. P. Kjeldsen*, Solbjerg, Købmand *N. Schougaard Andersen*, Rold og Købmand *M. Wejrup*, Terndrup.

Formanden, Købmand *N. S. Nielsen*, Arden, er født den 19. April 1876 og har lært Handelen hos Købmand J. N. Guldberg, Haverslev pr. Arden. Etableret i Arden den 30. Juli 1903. Medlem af Direktionen for Banken for Arden og Omegn.

KOLDING KOLONIALHANDLERFORENING

— Stiftet den 3. September 1903. —

Formand:
Købmand P. Buch Petersen.

Kolding Kolonialhandlerforening afholder Medlemsmøde en Gang om Maaneden i Kolding Handelsforenings Lokaler.

Foreningen har oprettet en Understøttelseskasse, hvis Formue ifølge sidste Aars Regnskab udgjorde 6000 Kr. Der udbetaltes sidste Aar 300 Kr. i Understøttelser.

Æresmedlem af Foreningen er Konsul *H. C. L. Petersen*, Kaalunds Sæbefabrik i Kolding.

Bestyrelsen bestaar af følgende Medlemmer: Købmand *P. Buch Petersen*, Kolding (Formand), Købmand *F. B. Krøyer* (Næstformand), Købmand *Valdemar Bonnesen* (Kasserer), Købmand *Th. From* (Sekretær) og Borgmester *Fischer-Nielsen*.

Formanden, Købmand *P. Buch Petersen*, er født den 19. Februar 1864 og har lært Handelen i Kolding. Etableret den 1. Marts 1899. Medlem af Bankraadet for Kolding Folkebank. Medlem af Bestyrelsen for Akts. Slotsmøllens Fabriker i Kolding. Medlem af Bestyrelsen for Kolding Handelsforening. Medlem af Bestyrelsen og Forretningsudvalget for Central-Organisationen af Købmandsforeninger i Jylland. Medlem af Hovedbestyrelsen for De samvirkende Købmandsforeninger i Danmark.

KOLDING OMEGNS KØBMANDSFORENING

— Stiftet den 6. Juli 1922. —

Bestyrelsen bestaar af følgende Medlemmer: Købmand *Johs. Eriksen*, Bjært (Formand), Købmand *Edv. Petersen* (Kasserer), Købmand *J. Birkholm*,

Købmand *H. J. Jørgensen* jun., Købmand *N. N. Reinholdt*, Købmand *Th. G. Hansen* og Købmand *M. H. Møller.*

Formanden, Købmand *Johs. Eriksen, er* født den 23. Juni 1881 og har lært Handelen i Sdr. Bjært ved Kolding. Etableret samme Sted 1908.

Formand:
Johs. Eriksen, Bjært.

LØ OG HVIDDING HERREDERS KØBMANDSFORENING

— Stiftet den 8. September 1925. —

Foreningens *Formaal* er at værne om og varetage Handelsstandens Interesser. Som Medlem optages enhver Købmand i Kolonial-, Korn- og Foderstof-, Manufaktur- og Isenkram-Branchen, som handler en detail.

Kontingentet er 18 Kr. aarlig og betales kvartalsvis. Heraf udreder Foreningen Kontingent, Bidrag og Abonnement til Central-Organisationen i Jylland, De samvirkende Købmandsforeninger, Købmandsfonden og Medlemsbladet »Dansk Handelsblad«.

Bestyrelsen bestaar af 7 Medlemmer og er beslutningsdygtig, naar 4 Medlemmer er til Stede.

Ordinær Generalforsamling afholdes hvert Aar i Oktober Kvartal.

Bestyrelsen: Købmand *H. F. Hansen*, Skærbæk (Formand), Købmand *Ullerup Jacobsen*, Ballum (Næstormand), Købmand *J. S. Brodersen*, Bredebro (Kasserer), Købmand *Boy Thyssen*, Skærbæk (Sekretær), Købmand *P. Hansen*, Logumkloster, Købmand *Chr. Damberg*, Højer og Købmand *P. Nielsen*, Rejsby.

Formanden, Købmand *H. F. Hansen*, Skærbæk, er født den 25. Juli 1878 og har lært Handelen hos Firmaet H. J. H. de Wolffs Enke i Haderslev. Etableret 1907 i Skærbæk. Formand for Bankraadet i Aktieselskabet Skærbæk Bank. Formand for Realskolen for Skærbæk og Omegn. Vurderingsmand for Jydsk Grundejerkreditforening.

Formand:
M. Sønderup, Egeris Mølle.

MIDTJYDSK HANDELSFORENING

— Stiftet i September 1906. —

Foreningens Formaal er at samle alle Handlende, som driver Forretning en detail fra aaben Butik paa Landet i Midtjylland, til Arbejde for fælles Interesser, samt at udvikle og bevare et godt, kollegialt Forhold blandt Foreningens Medlemmer. Endvidere at yde Medlemmerne og disses Enker gensidig Hjælp og Understøttelse.

Foreningen har oprettet en *Enkekasse*, hvis Kapital ifølge sidste Regnskab udgør 4120 Kr.

Foreningens Bestyrelse bestaar af følgende Medlemmer: Købmand *M. Sønderup*, Egeris Mølle pr. Troldhede (Formand og Kasserer), Købmand *Sv. Ravnsbjerg*, Videbæk (Næstformand og Sekretær), Købmand *N. Pedersen*, Aulum, Købmand *N. Henriksen*, Bording, Købmand *Chr. Christensen*, Hammerum og Købmand *Hedegaard Nyland*, Stakroge.

Formanden, Købmand *M. Sønderup*, er født den 7. Februar 1873 og etableret den 1. April 1900. Medlem af Sogneraadet og Skolekommissionen, Medlem af Bankraadet og Kontrolkomitéen for Skjern Bank. Ministeriets Repræsentant i Vorgod—Vium Sogns Spare- og Laanekasse.

HANDELSFORENINGEN »MORSØ LANDKØBMÆND«

— Stiftet den 2. September 1900. —

Formand:
Mart. Knudsen, Dragstrup.

Foreningens Formaal er:

a) at tilvejebringe et godt og kollegialt Forhold mellem alle Landhandlende paa Mors og Fuur.
b) at varetage Standens Interesser, ogsaa navnlig paa alle økonomiske Omraader.
c) at virke hen til at kunne yde hinanden gensidig Støtte særlig under ugunstige Livsforhold og overhovedet være for hinanden gode Kolleger og humane Konkurrenter.

Foreningen optager som Medlemmer alle Handlende, være sig Mand eller Kvinde, som fra Butik driver Handelsvirksomhed.

Ved Indmeldelsen betales 1 Kr. i Indskud, og mindste *Medlemsbidrag* er 4 Kr. helaarlig — Mand og Hustru incl. — som opkræves forud.

Passive Medlemmer kan optages i Foreningen uden at betale Indskud, men betaler 4 Kr. i helaarlig Kontingent. Saadanne Medlemmer har ikke Stemmeret i faglige Spørgsmaal og kan ikke vælges i Bestyrelsen.

Medlemmers Hustruer har ikke Stemmeret i faglige Spørgsmaal og kan ikke vælge eller vælges som Bestyrelsesmedlemmer. Undtaget er Tilfældet, hvor en Enke fortsætter sin afdøde Mands Forretning.

Ordinær Generalforsamling afholdes hvert Aar i Januar Kvartal og er beslutningsdygtig uanset de mødtes Antal.

Det er ethvert Medlems Pligt at give Foreningens Medlemmer Oplysninger om usolide og inkulante Kunder, saaledes at man i Tide kan tage sine Forholdsregler overfor saadanne, og en Bog til Optegnelse af disse sine Indtryk, der maa være upartiske og samvittighedsfulde, faar ethvert Medlem udleveret.

Det er ligeledes ethvert Medlems Pligt at give Foreningens Medlemmer Oplysninger om inkulante Indkøbsfirmaer, man enten staar eller har staaet i Handelsforbindelse med, for derigennem at holdes a jour med saadanne, hvis Adfærd navnlig ogsaa giver det enkelte Medlem Grund til Misfornøjelse, og der bør absolut virkes hen til at faa en fælles kollegial Optræden iværksat overfor saadanne Mellemhandlere. »Sort«-Bogen benyttes ligeledes ogsaa der, og større Spørgsmaal, Medlemmerne i nævnte Retning ønsker fremsat, ind-

gives skriftligt hurtigst muligt til Formanden og bør saa vidt muligt være med Bilag vedrørende Sagen.

De her nævnte Bestemmelser anses for de mere betydningsfulde Felter indenfor Rammerne af Foreningens Virken, og Medlemmerne kan dèr være hinanden til gensidig Støtte, som kan være meget værdifuld. Derfor maa »Sort«-Bogen altid medbringes ved de ordinære Generalforsamlinger, hedder det i Foreningens Love.

Morsø og Fur Landkøbmænds Hjælpefond.

Foreningen har den 29. August 1920 oprettet »Morsø og Fur Landkøbmænds Hjælpefond« med det Formaal at understøtte Foreningens trængende Medlemmer og efterladte Børn.

Som Medlem af Hjælpefonden kan enhver Mand eller Kvinde, som driver Handel fra Butik og har Næringsbevis som Købmand eller Detaillist paa Landet paa Fur og Mors og er bosiddende sammesteds, fordre sig optagen. Et Medlem vedbliver at være Medlem, selv om vedkommende flytter bort fra de Landsdele, hvori Foreningen hører hjemme, naar der til Bestyrelsen forinden Flytningen opgives den nye Bopæl.

Passive Medlemmer uden Stemmeret og uden Ret til Understøttelse kan optages, ogsaa udenfor Mors og Fur.

Bidraget til Foreningens Kasse stilles ganske frit og frivilligt, men opkræves i hvert Aars Januar Maaned pr. Postopkrævning med Tillæg af Porto.

Betaler et Medlem ikke det tegnede aarlige Bidrag inden det paagældende Regnskabsaars Udløb, betragtes han som udtraadt af Foreningen og slettes af Medlemslisten og kan da ikke senere optages uden at have betalt Restancen ogsaa for hele den Tid, han efter Udslettelsen har staaet udenfor Foreningen. Naar Omstændigheder taler derfor, kan Bestyrelsen dog optage ham paany mod Betaling af selve Restancen.

Enhver, der opfylder Betingelserne for at være Medlem, kan ved een Gang for alle at indbetale 100 Kr. til Foreningen blive livsvarigt Medlem af samme.

Nettoprovenuet af Foreningens Indtægter, Renter af Fondens Midler og Kontingentet fra Medlemmerne m. m., anvendes, for saa vidt det ikke henlægges til Grundfonden, til Understøttelse af værdige trængende Medlemmer eller Enker efter Købmænd og Detaillister, der ved Dødsfaldet var Medlemmer af Foreningen, samt saadannes Børn.

Indtil 1. Januar 1930 bliver Overskuddet af alle Foreningens Indtægter at henlægge til Grundfonden, saaledes at ingen Understøttelse uddeles forinden nævnte Dato, og ejheller under nogen Form, før Grundfonden er mindst 2000 Kr. stor ialt.

Derefter bliver Grundfonden at forøge med:

a. Et saa stort Beløb af Aarets Overskud, som efter Forslag af Bestyrelsen, af Generalforsamlingen approberet, henlægges til den.
b. De Beløb, som betales til Fonden mod Erhvervelse af Retten som livsvarigt Medlem af samme.
c. Alle Gaver til Fonden, for saa vidt Giveren ikke udtrykkelig maatte træffe anden Bestemmelse med Hensyn til Anvendelsen.

Generalforsamlingen afholdes ordinært en Gang aarligt i Løbet af April Maaned samt ekstraordinært saa ofte, Bestyrelsen finder det nødvendigt eller et Antal af Halvdelen af Medlemmerne skriftligt forlanger det.

Foreningens Anliggender administreres, under Ansvar for Generalfo-

samlingen, af en paa en ordinær Generalforsamling blandt Medlemmerne med simpel Stemmeflerhed valgt ulønnet Bestyrelse paa 6 Medlemmer.

Understøttelserne uddeles af Bestyrelsen i Portioner, hvis Størrelse fastsættes efter Bestyrelsens Skøn for hvert enkelt Tilfælde. Understøttelserne uddeles som Regel en Gang aarligt i December Maaned, men kan af Bestyrelsen i ekstraordinære Tilfælde uddeles til andre Tider. Bestyrelsen afgør paa eget Ansvar ved Stemmeflerhed, til hvem og med hvor stort et Beløb Understøttelsen skal uddeles; dog bør den, naar den iøvrigt finder, at Trangen er lige stor, tage Hensyn til, hvor længe den andragende eller deres Forsørger har været Medlem af Foreningen, og bør som Regel ingen Understøttelse uddeles til nogen, som ikke har været, eller hvis Forsørger ikke har været Medlem af Foreningen i mindst 5 Aar.

Understøttelsen maa søges hvert Aar, og Understøttelsen til en Enke ophører, naar hun indgaar nyt Ægteskab. Understøttelsen til et Barn ophører som Regel ved Udgangen af det Regnskabsaar, i hvilket Barnet er fyldt 18 Aar.

Hjælpefondets Bestyrelse er valgt blandt Foreningens Damer, og Formand er Fru *Amalie Knudsen*, Dragstrup.

Foreningens kvindelige Medlemmer skænkede i 1918 Foreningen et meget smukt og kostbart Silkebanner. I 1919 sluttede Landkøbmænd paa Øen Fur sig til Foreningen, og Damerne fra Fur skænkede da Foreningen et smukt Garniture til Opbevaring af Banneret. Siden da kaldes Foreningen almindeligvis »Handelsforeningen Morsø og Fur Landkøbmænd«.

Foreningen har som *Æresmedlemmer* udnævnt: Grosserer *Ludv. Worm* og Hustru, Hellerup, og Købmand *N. C. Rasmussen*, R. af Dbg., og Hustru, Ø. Assels, Mors.

Bestyrelsen bestaar af følgende Medlemmer: Købmand *Martinus Knudsen*, Dragstrup (Formand), Købmand *H. Larsen*, Sejerslev (Næstformand), Købmand *Axel Hovmøller*, N. Jølby (Kasserer), Købmand *J. K. Jantzen*, Ø. Assels, Købmand *Poulsen Bro*, Fur, Købmand *S. Rahbæk*, Thissinghus, og Købmand *Viggo Pedersen*, Solbjerg.

Suppleanter: Købmand *Vald. Klitgaard Lund*, S. Drøby, og Købmand *Chr. Jensen*, Redsted.

Revisorer: Købmand *Chr. Haugaard*, V. Jølby, og *Henrik Mørck*, Erslev.

Fanebærer er: *Chr. Kjældgaard*, Karby.

Formanden, Købmand *Martinus Knudsen*, er født den 9. November 1868 og uddannet i Handelslære i Flauenskjold. Etableret i Dragstrup 1894. Formand i Sammenslutningen af de 6 nordvestjydske Handelsforeninger, hvis Navn er »Forretningsudvalget for Nordjyllands Købmandsforeninger«, som bestaar af Thisted Kolonialhandlerforening, Syd- og Nordthy's Handelsforening, Nykøbing Kolonialhandlerforening, Handelsforeningen Morsø Landkøbmænd, Skive Kolonialhandlerforening og Salling Købmandsforening. Medlem af Bestyrelsen for Aktieselskabet Nordvestjyllands Ægeksport i Thisted og Nykøbing. Medlem af Repræsentantskabet for Interessentskabet Morsø Elektricitetsforsyning og Kommunalformand i samme. Medlem af Repræsentantskabet for Nordjyllands Handelshøjskole i Aalborg, Næstformand i Thisted Amts Fjerkræavlerforening, Morsø Afdeling, samt iøvrigt Indehaver af flere lokale Tillidshverv.

NORDVENDSYSSEL HANDELSFORENING

— Stiftet den 1. April 1917. —

Formand:
Købmand Chr. Olesen, Vraa.

Foreningens Formaal er at samle alle Handlende i Kolonial- og beslægtede Brancher, som driver Forretning i Vendsyssel, til Arbejde for alle faglige Fællesinteresser.

Kontingentet er 5 Kroner Kvartalet, og heraf udreder Foreningen Kontingent, Bidrag og Abonnement til Central-Organisationen, De samvirkende Købmandsforeninger, Købmandsfonden og Dansk Handelsblad. *Passive Medlemmer* kan optages til samme Kontingent som aktive, men har ingen Stemmeret i faglige Forhandlinger. Bestyrelsen bestaar af 7 Medlemmer, og skal saa vidt muligt repræsentere de forskellige Byer eller Egne indenfor Foreningens Omraade.

Ordinær Generalforsamling afholdes hvert Aar i Januar Kvartal og er beslutningsdygtig uanset de mødendes Antal. Foreningens Sammenkomster afholdes paa Hotel Skandinavien i Hjørring.

Bestyrelsen bestaar af følgende Medlemmer: Købmand *Chr. Olesen*, Vraa (Formand), Købmand *S. Sigtenborg*, Kvissel (Næstformand), Købmand *M. Thomsen, Vittrup* (Kasserer), Købmand *E. A. Vehrmann*, Lønstrup (Sekretær), Købmand *Michael Nielsen*, Løkken, Købmand *M. Larsen*, Bindslev pr. Sindal og Købmand *A. Pedersen*, Taars.

Formanden, Købmand *Chr. Olesen*, er født den 26. December 1877 og har lært Handelen hos Købmand *A. Chr. Poulsen*, Vraa. Etableret samme Sted 1905. Medlem af Vraa Borgerforenings Bestyrelse.

NYKØBING MORS' KOLONIALHANDLERFORENING

— Stiftet den 15. Maj 1902. —

Bestyrelse: Chr. Sørensen (Formand), *Th. Iversen* (Næstformand), *Chr. Bigum* (Kasserer), *Martin Leffers* (Sekretær) og *Anders Berg*.

Formanden, Købmand *Chr. Sørensen*, er født den 28. November 1877 og har lært Handelen i Aalborg, hvorefter han fik Ansættelse i Nykøbing Mors. Etableret samme Sted 1904. Medlem af Ligningskommissionen og Bankraadet for Morsø Bank. Medlem af Forretningsudvalget for Nordvestjyllands Købmandsforeninger.

HANDELSFORENINGEN AF 1906 - NØRRESUNDBY

— Stiftet den 9. Juli 1906. —

Foreningens *Formaal* er at tilvejebringe et godt og venskabeligt Forhold mellem Handlende i Nørresundby og nærmeste Omegn, samt at varetage Standens Interesser paa alle økonomiske Omraader.

Adgang til Foreningen har enhver i Nørresundby og nærmeste Omegn boende, som har erhvervet Borgerskab enten som Købmand eller Detaillist, og som forhandler Kolonialvarer.

Formand:
Købmand A. Lørup.
Nørresundby.

Som passive Medlemmer kan optages Handlende, som afviger fra de ovennævnte Regler med Hensyn til Hovedernæring, men som af Interesse og for at støtte Foreningen ønsker at være Medlemmer. Handelsagenter, Forretningsbestyrere og lignende, som ikke har Borgerskab, kan ligeledes optages som passive Medlemmer. Optagelse af passive Medlemmer sker ved Ballotation.

Kontingentet er 5 Kr. aarlig for aktive og 4 Kr. aarlig for passive Medlemmer. I Indskud betales 1 Kr.

Dør et Medlem af Foreningen, er hans Enke berettiget til at erholde Vejledning i Fortsættelsen af sin Handel og overhovedet i alle sine Anliggender, saa længe hun er Enke.

Ordinær *Generalforsamling* afholdes hvert Aar i Marts Maaned, Foreningen afholder *Medlemsmøde* den første Onsdag i hver Maaned paa Industri-Caféen i Nørresundby.

Den 1. Marts 1911 har Handelsforeningen af 1906 i Nørresundby oprettet en *Understøttelsesfond* ved frivillige Bidrag og Tiskud fra Foreningen. Fonden forvaltes af Handelsforeningens Bestyrelse, som besørger Midlerne gjort frugtbringende i en Bank eller Sparekasse. Dog kan, hvis Foreningen skulde bygge eller købe Ejendom, Kapitalen anbringes i en saadan i 2. Prioritet til højeste Sparekasserente; men en saadan Anbringelse kan ikke ske uden en Generalforsamlings Beslutning.

Renter af Kapitalen kan uddeles i Understøttelse til Foreningens trængende Medlemmer eller disses Enker. Bestyrelsen bevilger efter Ansøgning Understøttelse i Portioner à 25 Kr.

I Tilfælde af Handelsforeningens Opløsning kan Understøttelsesfondens Midler ikke deles blandt Medlemmerne, men skal overgives til Byraadet til Forvaltning i Overstemmelse med Vedtægterne, saaledes at den vedblivende kun kommer Kolonialhandlere og disses Enker til Gode. Fondens Vedtægter kan ikke ændres af nogen senere Generalforsamling. Understøttelsesfonden raader ifølge sidste Aars Regnskab over en Kapital paa 11,424 Kr. 28 Øre, og der udbetaltes i Fjor 300 Kr. i Understøttelser.

Handelsforeningen af 1906 har ved de kommunale Valg været medvirkende ved Opstilling af Kandidater.

Æresmedlem er Konsul *I. I. Justesen*, Aalborg.

Bestyrelsen: Købmand *A. Lørup* (Formand), Købmand *Frede Gertsen* (Næstformand), Købmand *P. N. Larsen* (Kasserer), Købmand *N. A. Nielsen* og Købmand *Chr. Nørgaard*, alle af Nørresundby.

Formanden, Købmand A. Lørup, er født den 23. Oktober 1878 og var oprindelig ved Mejerifaget, men fik senere Handelsuddannelse i Nørresundby, og etablerede sig samme Sted den 19. Juni 1904. Mangeaarigt Medlem af Bestyrelsen for Nørresundby Haandværkerforening.

RANDERS HANDELSSTANDSFORENINGS KOLONIAL-AFDELING

— Stiftet 1894. —

Forenningen er en Brancheafdeling af Randers Handelsstandsforening og sorterer under denne Forenings Love, ligesom den ogsaa benytter Handels-

standsforeningens Mødelokaler og Handelsskole. (Se under den jyske Handelsstands Centralforening).

Bestyrelsen for Kolonial-Afdelingen, der er indmeldt i den jyske C.-O. under De samvirkende Købmandsforeninger, bestaar af Købmand *Carl Hansen* (Formand), Købmand *Wilhelm Weimar* (Næstformand) og Købmand *Thorvald Nielsen.*

Formanden, Købmand *Carl Hansen,* er født den 31. Juli 1867 og uddannet i Handelen hos Købmand Carl Chr. Jensen i Randers. Etableret i Randers den 1. April 1901.

RIBE KOLONIALHANDLERFORENING

— Stiftet den 25. November 1914. —

Foreningens *Formaal* er at samle alle Handlende i Kolonialbranchen og dermed beslægtede Brancher, der driver Forretning en detai fra aaben Butik, til Arbejde for fælles Interesser.

Foreningens første Formand var Købmand *P. Oulund,* som i en vanskelig Tid, under Verdenskrigen udrettede et stort og nyttigt Arbejde.

Foreningens nuværende *Bestyrelse* bestaar af følgende Medlemmer: Købmand *Carlo Petersen* (Formand), Købmand *H. A. C. Hansen* (Kasserer), Købmand *Niels Fr. Nielsen* (Sekretær), Købmand *Chr. Kjellerup* og Købmand *H. A. Hansen.*

Formanden, Købmand *Carlo Petersen,* er født den 18. September 1889 og er uddannet i Handelen i Roskilde hos Etatsraad, Købmand Emil Matthiessen. Etableret 1914 i Vordingborg, hvorfra han i 1920 flyttede til Ribe. Formand for Foreningen af Brændsels- og Gødningshandlere i Ribe.

Formand:
Købmand Carlo Petersen.

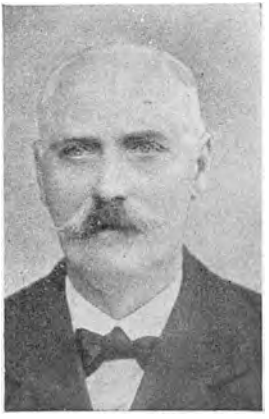

Formand:
Købmand I. A. Jensen.

RINGKØBING KOLONIALHANDLERFORENING

— Stiftet den 27. Oktober 1914. —

Foreningens *Formaal* er at samle alle Kolonialhandlere og dermed beslægtede Brancher, som driver Detailforretning fra aaben Butik i Ringkøbing og nærmeste Omegn, til Arbejde for fælles Interesser.

Bestyrelsen bestaar af følgende Medlemmer: Købmand *I. A. Jensen* (Formand), Købmand *Søren Mikkelsen* (Næstformand), Købmand *J. C. Jensen* (Kasserer), Købmand *H. Knudsen* og Købmand *Jespersen.*

Formanden, Købmand *I. A. Jensen,* er født den 15. Juli 1859 og har lært Handelen i Ringkøbing. Etableret samme Sted den 4. Juli 1893.

SAMSØ HANDELSFORENING

— Stiftet den 7. November 1905. —

Formand:
Købmand R. M. Fabricius,
Pillemark.

Æresmedlemmer: Købmand *S. D. Svendsen*, Pillemark, og *A. A. Fabricius*, Besser.

Bestyrelsen: Købmand *R. M. Fabricius*, Pillemark, Købmand *Ole Kleis*, Besser, Købmand *W. Aagaard*, Tranebjerg, Købmand *C. F. Jensen*, Nordby, og Købmand *Carl Nielsen*, Onsbjerg.

Formanden, Købmand *R. M. Fabricius*, er født den 26. Maj 1873 og uddannet i Handelslære i Kalundborg. Etableret den 10. December 1901. Medlem af Bestyrelsen for Samsø Bank.

SILKEBORG KOLONIALHANDLERFORENING

— Stiftet den 6. Februar 1906. —

Formand:
Købmand Carl Sørensen.

Foreningens *Formaal* er at samle alle Handlende i Kolonialvarebranchen og dermed beslægtede Brancher, som driver Forretning en detail fra aaben Butik i Silkeborg og nærmeste Omegn, til Arbejde for fælles Interesser.

Medlemsmøde afholdes som Regel en Gang om Maaneden, og iøvrigt naar det skønnes nødvendigt. Foreningen har oprettet en Understøttelsesfond, hvis Renter anvendes til Hjælp for trængende Medlemmer eller disses Efterladte.

Bestyrelsen: Købmand *Carl Sørensen* (Formand), Købmand *V. L. Jensen* (Næstformand), Købmand *S. Chr. Jensen* (Kasserer), Købmand *Eskild Sørensen* (Sekretær) og Købmand *Elisa Jensen*.

Formanden, Købmand *Chr. Sørensen*, er født den 27. Marts 1867 og har lært Handelen i Hals. Etableret den 20. April 1892. Medlem af Bestyrelsen for Centralorganisationen af Købmandsforeninger i Jylland og Indehaver af flere lokale Tillidshverv.

SKAGEN HANDELSFORENING

— Stiftet den 21. Juni 1906. —

Foreningens *Formaal* er ved Sammenkomster at give Medlemmerne Anledning til Udveksling af deres Anskuelser om merkantile Spørgsmaal, at fremme Byens Handel og de Handlendes Interesser samt endelig ved mæglende Mellemkomst at bilægge muligt tilstedeværende Differencer blandt Medlemmerne angaaende deres Handelsforretninger.

Enhver, der har Næringsbevis som Købmand, Detaillist, Fabrikant, Mægler eller Kommissionær paa Byen Skagens Grund kan optages som Medlem

af Foreningen efter foretagen Ballotation. Yderligere kan optages Bestyrere og Befuldmægtigede hos de medlemsberettigede, samt endvidere andre, hvis Livsstilling i særlig Grad knytter dem til Handelens, Skibsfartens og Idustriens Interesser.

Kontingentet er 20 Kr. aarlig og i Indskud erlægges 2 Kr.

Den ordinære *Generalforsamling* afholdes hvert Aar i Oktober Kvartal. Foruden Generalforsamlingen afholdes Medlemsmøder fire Gange aarlig, saavidt muligt hvert Kvartal.

Forsaavidt Foreningen ved opsparet Formue, ved Legater eller Gaver maatte kunne danne sig en Fond, da skal denne efter Generalforsamlingens Beslutning tjene til at oprette en Understøttelseskasse for værdigt trængende Medlemmer samt disses Børn.

Formand:
Købmand, Borgmester
Søren Møller.

Foreningen har den 17. September 1920 oprettet Skagen Handelsskole. Handelsskolen har af Kommunen faaet overladt Lokaler i Mellem- og Realskolen og ledes af Kantor *Chr. H. Larsen*. Ved Skolen virker 3 Lærere, og Skolen var sidste Aar besøgt af 27 Elever, hvoraf 7 indstilledes til Eksamen.

Bestyrelsen bestaar af følgende Medlemmer: Købmand, Borgmester *Søren Møller* (Formand), Købmand *A. Eegholm* (Næstformand), Agent *F. Jensen Lund* (Kasserer), Købmand *P. Saxberg* (Sekretær) og Købmand *N. C. Sørensen*.

Formanden, Købmand *Søren Møller*, er født den 5. April 1870. Uddannet i sin Faders Forretning samt paa Grüners Handelsakademi. Etableret Aar 1900. Borgmester i Skagen, Formand for Skagens Banks Bankraad, Næstformand i Skagensbanens Bestyrelse.

SKANDERBORG KOLONIALHANDLERFORENING

— Stiftet den 4. Februar 1907. —

Formand:
Købmand
Marius Møller

Foreningens *Formaal* er at varetage de Interesser, der angaar Detailhandelen, saasom den løse Kredits Omregulering, den usunde Konkurrence og Tilgangen til Faget.

Enhver uberygtet Mand eller Kvinde, der har Borgerskab som Købmand eller Detaillist indenfor Kolonialbranchen, kan optages i Foreningen.

Kontingentet er 4 Kr. aarlig.

Den ordinære *Generalforsamling* afholdes hvert Aar i sidste Halvdel af Februar Maaned.

Medlemsmøde afholdes den 1. og 3. Tirsdag i hver Maaned paa Hotel Skandinavien i Skanderborg.

Bestyrelsen bestaar af følgennde Medlemmer: Købmand *Marius Møller* (Formand), Købmand *J. P. Møller* (Næstformand) og Købmand *Peter Petersen* (Kasserer og Sekretær).

Formanden, Købmand *Marius Møller*, er født

den 14. November 1872. Uddannet i Handelen hos Købmand K. P. Abildhauge, Randers og var senere Bogholder paa Aktieselskabet Horsens Dampmølle. Etableret den 1. April 1901. Medlem af Direktionen for Banken for Skanderborg og Omegn. Medlem af Ligningskommissionen i Skanderborg.

SKIVE KOLONIALHANDLERFORENING

— Stiftet den 17. Juni 1919. —

Formand:
Købmand Anders Sørensen.

Foreningens *Formaal* er at samle alle Kolonialhandlere, som driver Forretning fra aaben Butik i Skive og nærmeste Omegn til Arbejdet for fælles Interesser og til Fremme af et godt, kollegialt Forhold blandt Standens Medlemmer.

I Vinterhalvaaret, fra Oktober til Maj, afholdes maanedlige Mødeaftener.

Bestyrelsen bestaar af følgende Medlemmer: Købmand *Anders Sørensen* (Formand), Købmand *Mads Jacobsen* (Næstformand), Købmand *Holger Hovgaard* (Kasserer), Købmand *Kristian Petersen* (Sekretær) og Købmand *P. C. Jensen*.

Formanden, Købmand *Anders Sørensen*, er født den 1. Juni 1882 og uddannet i Handelslære hos Købmand Valdemar Tørsleff, Aarhus. Etableret i Skive den 17. September 1907.

SYD- OG NORDTHY'S KØBMANDSFORENING

Bestyrelsen bestaar af følgende Medlemmer: Købmand *Carl Møller*, Koldby (Formand), Købmand *Th. Yde*, Hundborg (Næstformand), Købmand *Vilh. Norby*, Hurup (Kasserer), Købmand *P. Hansen*, Hundstrup (Sekretær), Købmand *Stenbryggen*, Vesløs, Købmand *C. Andersen*, Todbøl, og Købmand *Pedersen*, Jegindø.

Formanden, Købmand *Carl Møller*, Koldby pr. Hørdum, er født den 25. April 1888 og etableret den 1. Juni 1912. Næstformand i Forretningsudvalget for Nordvestjyllands Købmandsforeninger.

SYD- OG VESTJYSK HANDELSFORENING FOR LANDKØBMÆND

— Stiftet den 17. September 1901.

Foreningen har en *Skolefond* paa ca. 14,000 Kr. En Del af Renterne af denne Fond uddeles til Landkøbmandslærlinge, der besøger Esbjerg Handelsskole, hvor der paa Foreningens Foranledning er oprettet en særlig Landklasse. Endvidere har Foreningen i 1925 oprettet en Understøttelsesfond, som dog endnu ikke er traadt i Virksomhed.

Foreningens *Bestyrelse* bestaar af følgende Medlemmer: Købmand *J. P. Jacobsen,* Aadum (Formand), Købmand *I. W. Jørgensen,* Holsted (Næstformand og Kasserer), Købmand *P. N. Andersen,* Bramminge (Sekretær), Købmand *Jens Chr. Jensen,* Nordenskov, Købmand *Grønlund Jensen,* Lydum, Købmand *Otto Sørensen,* Tarm, og Købmand *Jochumsen,* Bramminge.

Formanden, Købmand *J. P. Jacobsen,* Aadum pr. Tarm, er født den 30. August 1864 og lærte Handelen hos Thomsen & Windfeld i Varde. Etableret 1888. Medlem af Hovedbestyrelsen for De samvirkende Købmandsforeninger i Danmark og for Centralorganisationen af Købmandsforeninger i Jylland. Formand for Aadum Venstreforening, Medlem af Forretningsudvalget for Skjernkredsens Venstreforening, Medlem af Kontrolkomitéen for Tarm Bank. Ridder af Dannebrog.

Formand:
Købmand J. P. Jacobsen,
Aadum.

SØNDERBORG DETAILHANDLERFORENING

— Stiftet den 17. August 1922. —

Foreningens *Formaal* er at samle alle Handlende, som driver Forretning en detail fra aaben Butik i Sønderborg, til Arbejde for fælles Interesser, og som Medlem kan optages enhver Handlende, som driver Detailhandel i Kolonialvarebranchen i Sønderborg. Det bør nævnes, at Foreningen for Øjeblikket tæller samtlige Kolonialhandlere i Sønderborg som sine Medlemmer.

Kontingentet er 4 Kr. Kvartalet. I Optagelsesgebyr betales 3 Kr.

Den ordinære *Generalforsamling* afholdes hvert Aar i Januar Maaned og er beslutningsdygtig, naar mindst 10 Medlemmer er til Stede.

Formand:
Købmand Chr. Matzen.

I Tilfælde af Foreningens Opløsning bestemmer dens Love, at eventuel Kassebeholdning skal tilfalde Hjemmet for gamle Mænd i Sønderborg.

Medlemsmøde afholdes den 1. Tirsdag i hver Maaned i Lokalet i Amtsbanegaarden i Sønderborg.

Foreningens *Bestyrelse* bestaar af følgende Medlemmer: Købmand *Chr. Matzen* (Formand), Købmand *Johs. Juhler* (Næstformand), Købmand *A. Petersen* (Kasserer) og Købmand *Clausen* jun.

Foreningen har nedsat et Prisudvalg, som bestaar af Købmændene *Fr. Tingleff, P. Sønniksen* og *H. Krohn.*

Formanden, Købmand *Chr. Matzen,* er født den 24. April 1882 og etableret 1908. Medlem af Tilsynsraadet for Sønderborg Sparekasse. Medlem af Skolekommissionen.

THISTED KOLONIALHANDLERFORENING

— Stiftet den 3. Juni 1902. —

Købmand Chr. Rødbro.
(Formand fra 1917 til 1926).

Foreningens *Formaal* er at varetage Standens Interesser og ved hyppige Møder at virke hen til et godt og kollegialt Samarbejde mellem Medlemmerne.

Som Medlem kan optages enhver Kolonialhandler i Thisted, der driver Detailhandel fra aaben Bod. Et Medlem er berettiget til at lade sig repræsentere af sin Forretningsbestyrer.

Endvidere optages som passive Medlemmer Handelsfirmaer, Handelsagenter og Forretningsforbindelser. Passive Medlemmer har ikke Adgang til Foreningens Medlemsmøder eller Generalforsamlinger og har ej heller Stemmeret. Naar et aktivt Medlem ophører at drive Detailforretning, overføres han til passivt Medlem. Optagelse af passive Medlemmer skal godkendes af Bestyrelsen.

Aktive Medlemmer erlægger et Kontingent til Foreningen af 16 Kr. aarlig, der opkræves for et Kvartal ad Gangen hver 1. Juni, 1. September, 1. December og 1. Marts. Passive Medlemmer erlægger et Kontingent af 10 Kr. aarlig, der opkræves halvaarlig 1. Juni og 1. December.

Den aarlige *Generalforsamling* afholdes hvert Aar i Juni Maaned. *Medlemsmøder* afholdes den 2. Tirsdag i hver Maaned paa Hotel »Aalborg« i Thisted.

Som *Æresmedlemmer* har Foreningen udnævnt Købmand *Chr. Bjerregaard*, der var Medstifter af Foreningen og Medlem af Bestyrelsen i 14 Aar, samt Købmand *Chr. Rødbro*, der var Foreningens Formand fra 1917 til 1926, da han valgtes som Formand for Thisted Handelsstandsforening.

Bestyrelsen bestaar af følgende Medlemmer: Købmand *Chr. F. Christiansen (Formand)*, Købmand *J. P. Dige* (Næstformand), Købmand *O. Mortensen* (Kasserer), Købmand *I. Thomassen* (Sekretær) og Købmand *Aage Jensen*.

TOFTLUND OG OMEGNS KØBMANDSFORENING

— Stiftet den 9. September 1925. —

Foreningens *Formaal* er at værne om og varetage Handelsstandens Interesser. Som Medlem optages enhver Købmand i Kolonial-, Korn- og Foderstof-, Manufaktur- og Isenkrambranchen, der handler en detail.

Kontingentet er 18 Kr. aarlig, der betales halvaarlig forud. Heraf udreder Foreningen Kontingentet til Central-Organisationen i Jylland, De samvirkende Købmandsforeninger i Danmark, Købmandsfonden og Medlemsbladet »Dansk Handelsblad«.

Formand:
Købmand A. H. Ullerup.

Den ordinære *Generalforsamling* afholdes hvert Aar Oktober Kvartal. *Medlemsmøde* afholdes efter Bestyrelsens Bestemmelse, 8 à 10 Gange om Aaret, skiftevis paa de stedlige Hoteller.

Foreningens *Bestyrelse* bestaar af følgende Medlemmer: Købmand *A. H. Ullerup*, Toftlund, (Formand), Købmand *A. Truelsen*, Toftlund (Næstformand), Købmand *Mads Madsen*, Arnum (Kasserer), Købmand *Johan P. Lund*, Agerskov, Købmand *A. H. Andersen*, Bevtoft, og Købmand *P. Truelsen*, Bevtoft.

Formanden, Købmand *A. H. Ullerup*, er født den 11. Februar 1889, og har lært Handelen hos Købmand J. P. Jørgensen, Brørup. Etableret 1. November 1910.

TØNDER DETAILHANDLERFORENING

— Stiftet 1890. —

Bestyrelse: Købmand *Jacob Kläwer* (Formand), Købmand *Peter Sørensen* (Kasserer) og Købmand *Chr. Aug. Clausen.*

HANDELSFORENINGEN AF 1897 - VEJLE

— Stiftet den 4. November 1897. —

Foreningens *Formaal* er at fremme Byens Handel samt at virke for Opnaaelsen af Lettelser, vedrørende dens Detailhandel, ved gensidige Meddelelser og hyppige Sammenkomster at give Medlemmerne Lejlighed til Udveksling af deres Anskuelse om Spørgsmaal af almindelig merkantil Interesse.

Tillige er Foreningens Formaal at virke hæmmende mod al ufornuftig Konkurrence og Svindel og endelig at kontrollere Medlemmernes usolide Kunder.

Formand:
Købmand Oktavius Berg.

Adgang til at være Medlem af Foreningen har enhver Handlende i Vejle, der har Borgerskab som Købmand eller Detaillist, og hvis Næring er Detailhandel i Kolonial eller Urtekram. En Forretningsbestyrer i Kolonial eller Urtekram kan ligeledes optages i Foreningen. Som passive Medlemmer kan optages alle, der har haft Borgerskab som Fabrikant, Købmand eller Detaillist. Passive Medlemmer har ingen Stemmeret.

Foreningen oprettede i 1912 en *Understøttelsesfond*, som i Aarenes Løb har samlet sig en Formue, dels ved Gaver, skænket ved forskellige Lejligheder og dels ved et aarligt Kontingent fra Medlemmerne. Understøttelsesfondens Formue udgjorde ifølge sidste Aars Regnskab ca. 15,000 Kr. Fondens Bestyrelse bestaar af Købmand *C. P. Borch* (Formand), Grosserer *S. C. Langager* (Næstformand), fhv. Købmand *Anton Rasmussen* (Kasserer), Købmand *Anton Pedersen* og Købmand *M. Hvirring.*

Medlemsmøde afholdes den 2. og 4. Torsdag i hver Maaned i Haandværkerforeningens Lokaler.

Som Æresmedlemmer har Foreningen udnævnt Købmand *Hans Jacobsen* og Købmand *Sophus Warburg.*

Foreningens nuværende *Bestyrelse* bestaar af følgende Medlemmer: Købmand *Oktavius Berg* (Formand), Købmand *C. P. Borch* (Næstformand), Købmand *M. Christensen* (Kasserer), Købmand *E. R. Eriksen* (Sekretær) og Købmand *Anton Pedersen.*

Formanden, Købmand *Oktavius Berg,* er født den 3. Juli 1882. Uddannet i Handelslære hos Købmad H. Henriksen, Vejle. Etableret 1908.

VESTHIMMERLANDS HANDELSFORENING

— Stiftet den 22. November 1900. —

Formand:
Købmand E. Erichsen,
Aalestrup.

Bestyrelse: Købmand *Eduard Erichsen,* Aalestrup (Formand), Købmand *H. P. Perregaard,* Aars (Næstformand og Kasserer), Købmand *Rudolf Andersen,* Hornum (Sekretær), Købmand *Jesper Nielsen,* Ullits, og Købmand *J. P. Lund,* Skals.

Æresmedlem: O. K. Weis, tidligere Aars, nu bosiddende i København.

Formanden, Købmand *Eduard Erichsen,* Aalestrup, er født den 22. September 1870, og har lært Handelen i Odense. Etableret i Aalestrup den 20. September 1896. Medlem af Bestyrelsen for de 5 nordjyske Handelsforeninger og for Nordjysk Forening for trængende Købmænd paa Landet og deres Efterladte. Revisor i Aalestrup Landbobank.

VIBORG KOLONIALHANDLERFORENING

— Stiftet den 18. Marts 1919. —

Formand:
Købmand M. Christensen.

Foreningens *Formaal* er at samle alle Kolonialhandlere, som driver Forretning en detail fra aaben Butik i Viborg, til Arbejde for fælles Interesser.

Kontingentet er 3 Kr. Kvartalet, og heraf udreder Foreingen Kontingent, Bidrag og Abonnement til Centralorganisationen i Jylland, De samvirkende Købmandsforeninger, Købmandsfonden og Medlemsbladet »Dansk Handelsblad«.

Den ordinære *Generalforsamling* afholdes hvert Aar i April Kvartal.

Foreningens *Bestyrelse* bestaar af følgende Medlemmer: Købmand *M. Christensen* (Formand), Købmand *Joh. Stensgaard* (Næstformand), Købmand *Chr. Jensen* (Kasserer), Købmand *V. Beck* (Sekretær) og Købmand *Axel Jensen.*

Formanden, Købmand *M. Christensen,* er født den 13. September 1882 og uddannet i Handelslære hos Købm. Jul. A. Mørck i Aalborg. Etableret 1908.

VINDERUP OG OMEGNS HANDELSFORENING

Bestyrelse: Købmand *O. Steffensen,* Vinderup (Formand og Kasserer), Købmand *F. Christensen* (Næstformand) og Købmand *Jens Nielsen,* Ejsing.

Formanden, Købmand *O. Steffensen,* Vinderup, er født den 25. Januar 1888 og uddannet i Handelen hos Købmand Ludvig Worm i Karby. Etableret den 1. August 1913.

Formand:
Købmand O. Steffensen.

ØSTJYSK HANDELSFORENING FOR LANDKØBMÆND

— Stiftet den 23. Marts 1906. —

Foreningens *Formaal* er at samle de Handlende paa Landet i Østjylland for at varetage Standens Interesser i enhver Henseende.

Enhver selvstændig Mand eller Kvinde, som driver Forretning for egen Regning og er bosiddende uden for Købstæderne i Østjylland og driver Forretning der (Kolonial, Isenkram, Manufaktur, Grovvare- eller blandet Forretning), har Adgang til at blive aktiv Medlem af Foreningen. Passiv Medlem kan enhver Handlende og Forretningsrepræsentant blive; men disse Medlemmer har ingen Stemmeret i Foreningens Anliggender.

Kontingentet er for aktive Medlemmer 10 Kr. aarligt og for passive Medlemmer 8 Kr. aarligt.

Der afholdes aarlig to ordinære *Generalforsamlinger,* en i Maj og en i November.

Hvor i Tilfælde af Disputer mellem Foreningens Medlemmer i Sager vedrørende deres Forretningsmellemværende disse andrager om Bestyrelsens Mægling eller Voldgiftskendelse, er denne pligtig at efterkomme en saadan Begæring. Formener Bestyrelsen at savne særlig Sagkundskab i det foreliggende Tilfælde, kan den supplere sig med Sagkyndige. Parterne maa imidlertid, naar de har forlangt en saadan Voldgiftskendelse, skriftlig forpligte sig til at efterkomme den Kendelse, som afgives, og kan ikke indbringe det saadant afgjorte Tvistpunkt for nogen Domstol. Med samme Virkning kan Begæringer fremsættes, naar Differencer i deslige Sager maatte opstaa mellem et Medlem af Foreningen og nogen udenfor denne, forsaavidt begge Parter er enige om Henvendelsen.

Formand: Købmand
Laurs Nielsen, Hovedgaard.

Foreningen har den 7. November 1912 oprettet et Hjælpefond, hvis Formaal er at understøtte Foreningens Medlemmer, deres Enker og efterladte Børn.

Naar Fondets Grundkapital er bragt op paa mindst 10,000 Kr., kan de fulde Indtægter, altsaa Gaver og Renter, derefter om fornødent anvendes til Uddeling. Indtil nævnte Sum er naaet maa kun Renterne anvendes.

Den fungerende, lovlig valgte Bestyrelse for Ostjysk Handelsforening for Landkøbmænd forvalter Fondet.

Understøttelserne uddeles af Bestyrelsen i Portioner, hvis Størrelse fastsættes efter Bestyrelsens Skøn for hvert enkelt Tilfælde. Understøttelsen uddeles som Regel en Gang aarligt. Bestyrelsen afgør paa eget Ansvar ved Stemmeflerhed, til hvem og med hvor stort Beløb Understøttelsen skal uddeles. Dog bør den, naar den iøvrigt finder, at Trangen er lige stor, tage Hensyn til, hvor længe Andrageren eller dennes Forsørger har været Medlem af Foreningen, og bør som Regel ingen Understøttelse uddele til nogen, som ikke har været, eller hvis Forsørger ikke har været Medlem i mindst 5 Aar. Understøttelsen maa søges hvert Aar. Understøttelsen til en Enke ophører, naar hun indgaar nyt Ægteskab. Understøttelsen til et Barn ophører som Regel ved Udgangen af det Regnskabsaar, i hvilket Barnet er fyldt 18 Aar. Andragende om Understøttelse indsendes skriftligt til Bestyrelsen.

Hjælpefondets Kapital udgjorde ifølge sidste Aars Regnskab ca. 7000 Kr. og der blev sidste Aar udbetalt i Understøttelser et Beløb af 300 Kr. Desuden ejer Foreningen et Legat, stort 1000 Kr.

Østjysk Handelsforening har oprettet Handelsskoler i Horsens og Vejle. I Horsens paabegyndtes Skolen i 1914. Den besøgtes i Fjor af 34 Elever, hvoraf 7 indstilledes til Eksamen. I Vejle oprettedes Foreningens Handelsskole i 1925 og Elevantallet var for denne Skoles Vedkommende sidste Aar 40. Skolen i Vejle har Eksamensret fra Maj 1927.

Bestyrelsen bestaar af følgende Medlemmer: Købmand *Laurs Nielsen*, Hovedgaard (Formand), Købmand *K. Præstegaard*, Grindsted (Næstformand), Købmand *C. J. Madsen*, Sdr. Omme (Kasserer), Købmand *Tretow Loof*, Hornsyld (Sekretær), Købmand *A. G. Jensen*, Hejnsvig, Købmand *N. E. Møller*, Jellinge, Købmand *J. W. Juul*, Hatting, Købmand *Carl Hendriksen*, Assendrup, og Købmand *D. T. Laursen*, Daugaard.

Formanden, Købmand *Laurs Nielsen*, Hovedgaard, er født den 8. December 1861 og har lært Handelen i Horsens hos Købmand Høegh i Smedegade. Etableret den 9. November 1887. Fungerende Formand for Centralorganisationen af Købmandsforeninger i Jylland. Næstformand i Hovedbestyrelsen for De samvirkende Købmandsforeninger i Danmark. Medlem af Kommunalbestyrelsen. Formand for Hovedgaard Borgerforening, Formand for Gadebelysningen i Hovedgaard, Formand for Spejderforeningen, Formand for Biblioteksforeningen, Formand for Spareforeningen »Julens Glæde«, Kasserer for Sygeplejeforeningen, Medlem af den skandinaviske Købmands-Komité, Medlem af »Dansk Købestævne«s Repræsentantskab. Ridder af Dannebrog.

ØSTVENDSYSSEL HANDELSFORENING

— Stiftet den 14. August 1900. —

Østvendsyssel Handelsforening staar i Samarbejde med 4 andre nordjyske Handelsforeninger ved et fælles Forretningudvalg, der arbejder for Fremme af de fælles Interesser indenfor Standen. Formand for det samlede Forretningsudvalg er Købmand *Johs. Larsen*, Sæby.

Bestyrelsen for Østvendsyssel Handelsforening bestaar af følgende Medlemmer: Købmand *Johs. Larsen*, Sæby (Formand), Købmand *P. Hansen*, Dybvad (Næstformand), Købmand *S. A. Frost*, Hals (Sekretær og Kasserer), Købmand *N. Lemming*, Dronninglund, Købmand *Th. Jensen*, Asaa, Købmand *Th. Beck*, Holtet, og Købmand *C. M. Aabel*, Øster Vraa.

Formanden, Købmand *Johs. Larsen*, Sæby, er født den 17. December 1873 og har lært Handelen i Rudkøbing. Etableret 1899 i Dybvad, hvorfra han senere

er flyttet til Sæby. Medlem af Repræsentantskabet for Fjerritslev-Frederikshavn Jernbane. Formand i de nordjyske Handelsforeningers Fællesudvalg.

Formand:
Købmand Johs. Larsen, Sæby.

SAMMENSLUTNINGEN AF NORDVESTJYLLANDS KØBMANDS-FORENINGER

Nordvestjyllands Købmandsforeninger har den 11. Oktober 1925 stiftet et fælles Forretningsudvalg, som er tiltraadt af Thisted Kolonialhandlerforening, Nykøbing Mors Kolonialhandlerforening, Skive Kolonialhandlerforening, Salling Købmandsforening samt Handelsforeningen for Morsø og Fur Landkøbmænd.

Sammenslutningens Formaal er:

a) at tilvejebringe et godt kollegialt Forhold mellem Medlemmer af nævnte Købmandsforeninger.

b) fælles at varetage de mere lokale Standsinteresser, som den enkelte Forening ikke alene magter,

c) at virke hen til at kunne yde hinanden gensidig Støtte i vanskelige Tilfælde og under ugunstige Forretningsforhold, samt overhovedet — og ikke mindst — at være hverandre gode Kolleger og humane Konkurrenter.

Til Afholdelse af Forretningsudvalgets Udgifter, saasom Tryksager, Porto, Bekendtgørelser m. v. og andre nødvendige Udgifter, som er en Følge af de Krav, der stilles og paalægges Udvalget, betaler hver Forening sin Ligepart.

Saa vidt muligt afholder de nævnte Foreninger in pleno en selskabelig Fællesudflugt i Juli Kvartal eller efter nærmere Konference, og til at tilrettelægge og ordne det fornødne i saa Henseende vælges et Festudvalg bestaaende af 2 Mand fra hver Forening.

Bestyrelsen bestaar for Tiden af følgende Medlemmer: *Chr. Rødbro*, Thisted, *O. Mortensen*, Thisted, *Chr. Sørensen*, Nykøbing Mors, *Anders Meelsen*, Nykøbing Mors, *Anders Sørensen*, Skive, *Kristian Petersen*, Skive, *H. P. Jensen*, Durup St., *K. Kristensen*, Selde pr. Roslev St., *Carl Møller*, Koldby pr. Hørdum St., *Thorvald Yde*, Hundborg, *Chr. Primdahl*, Sundby, Mors, *Mart. Knudsen*, Dragstrup pr. Erslev.

Bestyrelsen har konstitueret sig med Købmand *Martinus Knudsen*, Dragstrup, som Formand, Købmand *Carl Møller*, Koldby, som Næstformand, Købmand *Chr. Bigum*, Nykøbing, som Kasserer, og Købmand *Poulsen Bro*, Fur, som Sekretær.

NORDJYSK FORENING FOR TRÆNGENDE KØBMÆND PAA LANDET OG DERES EFTERLADTE

(Stiftet den 27. November 1904.)

Denne Forening har til Formaal at danne en Understøttelsesfond for Foreningens Medlemmer, deres Enker og efterladte Børn.

Som Medlem kan enhver Mandsperson, der har Næringsbevis som Køb-

mand eller Detaillist paa Landet i det nordlige Jylland og er bosiddende sammesteds, fordre sig optaget. Et Medlem vedbliver at være Medlem, selv om han flytter bort fra de Landsdele, hvori Foreningen hører hjemme, naar han til Bestyrelsen forinden Flytningen opgiver sin nye Bopæl.

Passive Medlemmer kan optages; men saadanne har ingen Stemmeret og ingen Ret til at faa Understøttelse.

I Kontingent betales 12 Kr. aarlig. I Indskud betales ved Optagelsen 5 Kr.

Indtil 1. Januar 1910 bliver Overskudet af alle Foreningens Indtægter ifølge Vedtægterne at henlægge til Grundfonden, saaledes at ingen Understøttelse uddeles forinden nævnte Dato.

Derefter bliver Grundfonden at forøge med:

a. Et saa stort Beløb af Aarets Overskud, som efter Forslag af Bestyrelsen, af Generalforsamlingen approberet, henlægges til den.
b. De Beløb, som betales til Fonden mod Erhvervelse af Retten som livsvarigt Medlem af samme.
c. Alle Gaver til Fonden, forsaavidt Giveren ikke udtrykkeligt maatte træffe anden Bestemmelse med Hensyn til Anvendelsen.

Nettoprovenuet af Foreningens Indtægter, Renter af Fondens Midler og Kontingentet fra Medlemmerne m. m. anvendes, forsaavidt det ikke henlægges til Grundfonden, til Understøttelse af værdige trængende Medlemmer eller Enker efter Købmænd og Detaillister, der ved Dødsfaldet var Medlemmer af Foreningen, samt saadannes Børn.

Understøttelserne uddeles af Bestyrelsen i Portioner, hvis Størrelse fastsættes efter Bestyrelsens Skøn for hvert enkelt Tilfælde. Understøttelserne uddeles som Regel en Gang aarligt i August Maaned, men kan af Bestyrelsen i ekstraordinære Tilfælde uddeles til andre Tider. Bestyrelsen afgør paa eget Ansvar ved Stemmeflerhed, til hvem og med hvor stort et Beløb Understøttelsen skal uddeles; dog bør den, naar den iøvrigt finder, at Trangen er lige stor, tage Hensyn til, hvor længe den andragende eller deres Forsørger har været Medlem af Foreningen og bør som Regel ingen Understøttelse uddele til nogen, som ikke har været, eller hvis Forsørger ikke har været Medlem af Foreningen i mindst 5 Aar.

Understøttelsen maa søges hvert Aar. Understøttelsen til en Enke ophører, naar hun indgaar nyt Ægteskab. Understøttelse til et Barn ophører som Regel ved Udgangen af det Regnskabsaar, i hvilket Barnet er fyldt 18 Aar.

Foreningens Kapital udgjorde ifølge sidste Aars Regnskab 26,294 Kr. 65 Øre, og der udbetaltes i Aarets Løb 700 Kr. i Understøttelser.

Bestyrelsen bestaar af følgende Medlemmer: Købmand *Eduard Erichsen*, Aalestrup, Købmand *Th. P. Krogsgaard*, Arden, Købmand *P. Hansen*, Birkelse, Købmand *N. Vald. Terndrup*, Brovst, og Købmand *L. Hansen*, Birkelse.

Foruden de ovennævnte Foreninger har Central-Organisationen i Jylland Tilslutning fra følgende lokale Foreninger, om hvilke nærmere Oplysninger ikke er indgaaet inden Redaktionens Slutning:

HOLSTEBRO KOLONIALHANDLERFORENING
Formand: Købmand *Carl N. Thordahl.*

LEMVIG KOLONIALHANDLERFORENING
Formand: Købmand *P. Petersen Ørum.*

RØDDING OG OMEGNS KØBMANDSFORENING
Formand: Købmand *A. Andersen,* Rødding.

SALLING KØBMANDSFORENING
Formand: Købmand *H. P. Jensen,* Durup St.

VARDE KOLONIALHANDLERFORENING
Formand: Købmand *H. P. Sloth,* Varde.

VIGS OG SLOGS HERREDS KØBMANDSFORENING
Formand: Købmand *Nis Nissen,* Tinglev.

PROVINSHANDELSKAMMERET

Ved Redaktør *Jørgen Petersen.*

Efter at de gamle Handelsforeninger (de nuværende Handelsstandsforeninger) i Provinsbyerne i Firserne og Begyndelsen af Halvfemserne havde sluttet sig sammen i Centralforeninger for de forskellige Landsdele, saaledes som det allerede er omtalt under Afsnittet »Danmarks Handelsorganisationer«, begyndte der ret snart at hæve sig Røster for at søge tilvejebragt en nøjere Samvirken mellem de forskellige Centralforeninger udenfor Hovedstaden. Man maatte allerede den Gang anerkende Betydningen af, at den danske Handelsstand, hvor det gælder dens vitale Interesser, kan optræde *som en Enhed,* ligesom der ogsaa kunde paavises Tilfælde, hvor Provinsernes Handelsforeninger var naturlige Allierede, og hvor Hovedstaden maatte indtage en Særstilling, enten fordi den ikke var direkte interesseret i det paagældende Forhold eller fordi dens Interesser ikke faldt i Traad med Provinsernes.

I et Festskrift, som udkom i 1908 i Anledning af den jyske Centralforenings 25 Aars Jubilæum gives der en Skildring af de Bestræbelser, der omsider førte til Oprettelsen af »Provinshandelsforeningernes Fællesudvalg«, der senere har faaet Navnet »Provinshandelskammeret«.

Det hedder herom bl. a. følgende:

»Der hengik dog en Del Aar, inden Tanken om en saadan Samvirken mellem Provinsorganisationerne fuldbyrdedes. Men den voksede i det stille, og den næredes gennem de Overvejelser, som Ønsket om et fastere Sammenhold mellem de jyske Handelsforeninger nu og da affødte. Allerede paa Aarsmødet i Ringkøbing i 1892 havde dette Ønske ført til en Drøftelse af Oprettelsen af et Foreningsbureau eller en Foreningstidende. Nogen afgørende Stemning for det ene eller det andet var der dog ikke.

»Det siges, at vi skal bringe frem, hvad der rører sig i Foreningerne. Hos os rører der sig slet ingenting, og det samme kan vist siges andre Steder,« udtalte *Otto Mønsted* med bidende Sarkasme. Den kendte Aarhuskøbmand og Fabrikant, hvis Købmandsnavn hører til dem, der i denne Generation har brændt sig fast i den almene Bevidsthed, havde netop efterfulgt *Langballe* som Formand for Aarhus Handelsforening og deltog i disse Aar som Repræsentant i de jyske Handelsmøder.

Trods al mulig Skepsis opfordrede Repræsentantmødet Bestyrelsen til at tage Udgivelsen af et Medlemsblad under Overvejelse. Forsøget blev ogsaa gjort, men maatte af Mangel paa Tilslutning atter opgives, og da Bladspørgsmaalet nogle Aar senere paany blev bragt frem — det var paa Mødet i Aarhus 1898 — var Stemningen decideret imod et gentaget Forsøg. I Stedet anbefalede Købmand *Sass*, Skanderborg — hvis Sans for det praktiske ved saa mange Lejligheder har bragt ham til at skære gennem Forhandlingerne og sat Spor i Arbejdet — at man skulde anvende det Beløb, der kunde være Tale om at afse, paa Oprettelsen af et *Sekretariat*. Det vilde være en for Foreningernes Trivsel saare gavnlig Foranstaltning, saa meget mere som man ikke vedblivende kunde belaste Forretningsudvalgets Medlemmer personlig med det store og fra Aar til Aar voksende Arbejde.

I den sædvanlige Oversigt over, hvad der var passeret i Aarets Løb, havde Formanden, Agent *Tachau*, Thisted, netop ved Mødets Begyndelse meddelt, at der fra de fynske Handelsforeningers Forretningsudvalg var fremkommet et Forslag om, at samtlige Provinshandelsforeninger nu og da skulde træde sammen for i Fællesskab at virke for Standens Interesser, og at Konsul *Kaalund*, Kolding, var valgt til at indtræde i et Udvalg til Sagens Overvejelse. Ved Løsningen af denne Sag fandt ogsaa omsider Sekretærspørgsmaalet sin Afgørelse.

Der havde allerede tidligere været en vis Føling mellem Provinsens Handelsorganisationer. Ved de store Handelsmøder, hvor Provinsernes Repræsentanter traf sammen, havde de jævnlig benyttet Lejligheden til indbyrdes Drøftelse af Provinsernes særlige Anliggender, og allerede i 1888 havde man søgt at tilvejebringe livligere Rapport mellem Foreningerne paa Øerne og i Jylland ved at vælge en fælles Hovedkorrespondent, til hvem alle Henvendelser af almen Interesse skulde adresseres, uden at dette dog havde sat sig nævneværdige Spor i Foreningernes Arbejde. Men Forbindelsen var stadig blevet bevaret, og navnlig var det blevet Skik, at Foreningerne indbyrdes var repræsenterede ved de forskellige Centralforeningers Aarsmøder.

Hvad der da stod tilbage var at organisere et *fast, praktisk Samarbejde*. Det var det, som tilsigtedes gennem Fynboernes Henvendelse, og som det følgende Aar — 1899 — blev sat under Drøftelse paa Aarsmødet i Randers, hvor den lokale Handelsforenings Formand, den kendte og for alle Standens Anliggender stærkt interesserede Konsul *Michaelsen*, indledede Diskussionen herom.

Medens der om selve Sagen var fuld Enighed, var Ønskerne om Veje og Midler noget divergerende. De videst gaaende ønskede de gamle Organisationer ophævede og erstattede med en Fællesorganisation af samtlige Provinshandelsforeninger i Jylland og paa Øerne; men de fleste holdt dog paa, at man — af rent praktiske Hensyn til de særlige

Interesser, som de enkelte Landsdele altid kunde have at pleje — burde bevare de gamle Rammer, og nøjes med at knytte de forskellige Organisationer fast sammen.

Det sidste blev da ogsaa Vejen.

I September 1899 afholdtes »Handelsmødet« i København, og dette Stævne benyttede Provinsernes Repræsentanter til at gennemdrøfte Sagen. Det paafølgende jyske Handelsmøde i Hobro forberedte dens Gennemførelse ved at vedtage den fornødne Kontigentforhøjelse fra Kr. 1,50 til Kr. 3,00 pr. Medlem, og da det fuldt færdige Forslag til Oprettelse af et »*Provinshandelsforeningernes Fællesudvalg*« paa Mødet i Nykøbing M. den 3. og 4. Juni forelagdes til Godkendelse, var alt parat til, at den saalænge tilstræbte Samvirken i samme Nu kunde træde i Virksomhed.

De første Vedtægter.

Om de Former, hvorunder denne Samvirken skulde finde Sted indeholdes alle Oplysninger i de første Vedtægter for »Provinshandelsforeningernes Fællesudvalg«, der havde følgende Ordlyd:

»Der etableres et Samarbejde mellem de bestaaende fire Centralforeninger af Handelsforeninger i Jylland, Fyn, Sjælland og Lolland-Falster.

Formaalet for Samarbejdet er at varetage og fremme de Interesser, der vedrører den danske Provinshandel og hvad dermed staar i Forbindelse, saavel som enkelte Handelsforeningers Tarv efter vedkommende Forenings motiverede Opfordring og iøvrigt, som hidtil, i Forening med Repræsentanter for den københavnske Handelsstand, at fremme de ovennævnte Interesser i det Hele.

Samarbejdet iværksættes dels ved Møder, dels ved Cirkulation af de indkomne Sager.

Møderne bestaar af 6 Medlemmer af Forretningsudvalget for den danske Handelsstands Fællesrepræsentation, som til enhver Tid repræsenterer de fornævnte Provinser; disse danner et Fællesudvalg, i hvilket de ere ligestillede. Da Møderne maa være fuldtallige, vælger de respektive Centralforeningers Bestyrelser Suppleanter, der træder til i de ordinære Medlemmers Forfald.

Møder afholdes ordinært 2 Gange om Aaret. Det første i April Maaned, det andet senere paa Aaret; ekstraordinært naar det forlanges af 3 Medlemmer af Fællesudvalget.

Møderne ledes af de fire Formænd for Centralforeningerne efter Omgang for 1 Aar ad Gangen i følgende Orden: Først Fyn, dernæst Jylland, Lolland-Falster og Sjælland.

Paa Møderne forhandles alt, hvad der er fremkommen fra Handelsforeningerne og hvad Medlemmerne selv ønsker forhandlet og har anmeldt senest 8 Dage forud for Mødet.

Ved Cirkulation ordnes alle løbende Sager, som trænger til hurtig Ekspedition, og alle Sager, som er behandlede færdigt til Underskrift.

Naar der ikke i bestemte Tilfælde er givet et enkelt Medlem Ret til at underskrive paa Fællesudvalgets Vegne, maa alle Ekspeditioner bære samtlige Medlemmers Underskrift.

Ordentligvis sættes Sager i Cirkulation den 1. i hver Maaned.

De 6 Medlemmer af Fællesudvalget erholder ikke noget Vederlag for deres Arbejde, hvorimod deres Udlæg godtgøres efter Regning.

Der ansættes en lønnet Sekretær. Han antages af Fællesudvalget, der ogsaa fastsætter hans Vederlag og vedtager en Forretningsgang for ham.

Alle Sager, hvad enten de behandles skriftlig eller mundtlig, maa vedtages med mindst 4 Stemmer.

Udgifterne ved Møderne, til Sekretæren og til Udgifter, der afholdes efter Fællesudvalgets Beslutning, afholdes efter følgende Regel:

Jylland	betaler $^{14}/_{30}$ Del
Fyn	betaler $^{6}/_{30}$ Del
Sjælland	betaler $^{7}/_{30}$ Del og
Lolland-Falster	betaler $^{3}/_{30}$ Del

Hver Centralafdeling er ansvarlig for sin Andel.

En Forening kan udtræde til en 1. Juli med 1 Aars Varsel; de øvrige Foreninger tager derefter Bestemmelse om, hvorvidt de vil fortsætte Samarbejdet.

Fællesudvalget træder i Virksomhed, saa snart disse Vedtægter ere godkendte af de forskellige Centralforeninger.«

Det første Fællesudvalg.

Efter at disse Vedtægter var godkendte af de fire Centralforeninger, afholdtes den 7. August 1901 et Møde i København, hvor det første Fællesudvalg konstituerede sig. Det kom til at bestaa af følgende 6 Medlemmer :

Grosserer *Joh. Baune*, Aarhus,
Konsul *Christian Cloos*, Frederikshavn,
Etatsraad *A. A. Hasselbalch*, Køge,
Købmand *Soph. A. Jensen*, Maribo,
Konsul *R. Kaalund*, Kolding, og
Etatsraad *C. H. Schnakenburg*, Odense.

Som Sekretær antog Fællesudvalget daværende cand. jur., senere Professor ved Københavns Universitet, *L. A. Grundtvig*, der ved sin praktiske Tilrettelægning af Arbejdet fik en væsentlig Andel i, at Fællesudvalget straks fra dets Oprettelse kom til at fungere saa fortrinligt som Tilfældet var.

Man nærede i Begyndelsen fra visse Sider nogen Ængstelse for at Fællesudvalget vilde komme til at arbejde for tungt; men denne Ængstelse viste sig at være ganske ugrundet. Udvalget har i Aarenes Løb

udrettet et stort og betydningsfuldt Arbejde til Gavn for hele Provinsens Handelsstand. Det har forstaaet at hævde sig som en fuldgyldig Repræsentation for Provinshandelen, og har som saadan opnaaet al fornøden Anerkendelse fra Autoriteternes Side.

Den 24. Oktober 1916 skete der den Forandring, at Centralforeningen for Lolland-Falster og Centralforeningen for Sjælland sammensluttedes til een Organisation under Navnet »Centralforeningen for Sjællands og Lolland-Falsters Handelsforeninger«. I 1919 antog alle Foreningerne Handelsstands-Navnet, og samtidig ændrede ogsaa Provinshandelsforeningernes Fællesudvalg sit Navn til det nuværende: *Provinshandelskammeret.*

Etatsraad Schnakenburg.

Grosserer Joh. Baune.

De to første Formænd.

Etatsraad *C. H. Schnakenburg,* Odense, blev Fællesudvalgets første Formand, men kunde i Henhold til de dagældende Vedtægter kun fungere i eet Aar, idet de fire Formænd for Centralforeningerne efter Tur skulde beklæde denne Post.

Etatsraad Schnakenburg var uafbrudt Medlem af Provinshandelskammeret fra 1901 til sin Død i 1915 og han opnaaede at blive dets Formand i fem Perioder, nemlig 1901—1902, 1903—1904, 1905—1906, 1909—1910 og 1914—1915.

Han var en fremragende, dygtig og meget repræsentativ Personlighed, som omfattede Provinshandelskammerets Virksomhed med den største Interesse.

Etatsraad Schnakenburg afløstes som Formand af Grosserer *Johs. Baune,* Aarhus, der var Medlem af Fællesudvalget fra 1901—1906 og i

den Tid beklædte Formandspladsen i to Perioder, nemlig fra 1902—1903 og 1904—1905.

Blandt de Mænd, der i de forløbne Aar har været Medlemmer af Provinshandelskammeret, nævner vi iøvrigt følgende:

Konsul *Frisenberg-Monrad*, Helsingør. Medlem 1907—1910.
Kæmner *Sophus H. Jensen*, Maribo. Medlem 1901—1902.
Etatsraad *H. A. Hasselbalch*, Køge. Medlem 1901—1903.
Konsul *R. Kaalund*, Kolding. Medlem 1901—1906.
Købmand *H. Sommer*, Næstved. Medlem 1903—1904.
Konsul *Hans F. Carøe*, Stege. Medlem 1904—1907.
Konsul *N. K. Stroyberg*, Aalborg. Medlem 1906—1908.
Købmand *Simon Sass*, Skanderborg. Medlem 1906—1908.
Konsul *Chr. Olsen*, Esbjerg. Medlem 1908—1915.
Konsul *Wilh. Jensen*, Randers. Medlem 1908—1920.
Konsul *Carl Petersen*, Holbæk. Medlem 1910—1919.
Købmand *Johannes Huus*, Nakskov. Medlem 1912—1920.
Købmand *Edv. Hansen*, Grenaa. Medlem 1915—1919.
Konsul *Ingvard Petersen*, Svendborg. Medlem 1915—1916.
Konsul *Valdemar Gædecken*, Odense. Medlem 1916—1920.
Konsul *Aage Nielsen*, Nykøbing F. Medlem 1920—1922.
Borgmester, Grosserer *Michael Nielsen*, *Skive*. Medlem 1920—1922.

Provinshandelskammeret bestaar for Tiden af følgende Medlemmer:

Konsul *Christian Cloos*, Frederikshavn *(Formand)*,
Købmand *Axel B. Lange*, Frederikssund *(Næstformand)*.
Grosserer *Chr. Andersen*, Odense,
Købmand *Oscar Bruun*, Skanderborg,
Borgmester, Købmand *Holger Fink*, Aabenraa,
Konsul *H. P. M. Palsøe*, Nakskov.

Af disse har Konsul *Christian Cloos* uafbrudt haft Sæde i Provinshandelskammeret, siden det første Fællesudvalg oprettedes i 1901. Han var Formand fra 1906—1908 og fra 1910—1914 og har derefter uafbrudt været Formand siden 1915, — et ærefuldt Hverv, som han med stor Dygtighed og Interesse har varetaget i de i denne Periode for Handelsstanden saa vanskelige Tider.

I en Artikel i Anledning af Provinshandelskammerets 25 Aars Jubilæum den 7. August 1926 skriver Børskommissær, Landstingsmand *Jul. Schovelin* om Konsul *Cloos*, at han var Etatsraad Schnakenburgs naturlige Arvtager. Og derefter:

»Med en sjælden Nidkærhed, med en forbavsende Flid, en altid vaagen Interesserethed er han, tør man sige, gaaet helt op i sin Formands-

Konsul Christian Cloos,
K. af Dbg.. Dbm. p. p.
Frederikshavn.
Provinshandelskammerets Formand.

Købmand Axel B. Lange,
R. af Dbg., Dbm. p. p.
Frederikssund.
Provinshandelskammerets Næstformand.

gerning, som han derfor er i Stand til at varetage paa en saa fyldig og fyldestgørende Maade, at det overalt vækker Beundring. I en Tid, hvor Uvidenheden breder sig som frodigt Ukrud, hvor Ignoranter sidder til Højbords og Kundskab foragtes, tillader Cloos sig frimodig den Luksus at være den meget vidende Mand, hvis Kundskabsfylde synes uudtømmelig og hvis Indsigt er ligesaa vidt omspændende som paalidelig. I en Tid, hvor Ukyndighed raader, og Overfladiskhed hersker,

Grosserer Chr. Andersen,
Odense.

Købmand Oscar Bruun, R. af Dbg.
Skanderborg.

gaar Cloos til Bunds i Tingene, saa han ej alene ved Besked, men ogsaa kan give den rigtigt fra sig. Han har Tid til alt, men forsmaar at vise Tidens hæsblæsende Hast. Han har Kultur, ja, man kan slet ikke undgaa at mærke det i al hans Færd og Tale, og dog formaar han ikke at støde Opkomlingen og Middelmaadigheden. Tilsidst stikker maaske endda heri Hemmeligheden ved den megen Sukces, han altid har haft. Han er baade smidig og verdensklog nok til at læmpe sig efter Tiden og Forholdene, saa miserable som de nu en Gang er.«

Da Professor *L. A. Grundtvig* i 1913 afgik ved Døden, blev Professor *Vinding Kruse* Provinshandelskammerets Sekretær og virkede som saadan indtil han i 1918 afløstes af den nuværende Sekretær, Departements-

Borgmester Holger Fink, R. af Dbg. M. L. Aabenraa.

Konsul Palsøe, R. af Dbg. Nakskov.

chef i Sundhedsministeriet, Hr. *Johan Bülow*. Provinshandelens Sekretariat har Lokaler i Kronprinsessegade Nr. 12 i København.

I 1917 ændredes Vedtægterne efter forudgaaende Vedtagelse paa Repræsentantmøderne i de forskellige Centralforeninger, og under 17. Februar 1919 er Navnet »Provinshandelskammeret« optaget i det i Medfør af Lov Nr. 168 af 20. Marts 1920 oprettede Foreningsregister.

Provinshandelskammeret har i Aarenes Løb beskæftiget sig med en lang Række Sager af megen Betydning for Handelsstanden i Danmark, og har derigennem haft Held til at øve Indflydelse i mange vigtige Spørgsmaal. Det vil føre for vidt at komme ind paa en nærmere Omtale af alle de Sager, der i disse Aar har været behandlet i Provinshandelskammeret, og om hvis Omfang de aarlige, trykte Beretninger afgiver Vidnesbyrd.

Saadanne Beretninger foreligger hvert Aar trykte, og de giver et fyldigt Indtryk af de Sager, der har været til Behandling og de talrige Skrivelser, der er udvekslede i Aarets Løb. Det fremgaar saaledes af Aarsberetningen for 1925—26, at Provinshandelskammeret i dette Aar fra Erhvervsministeriet modtog ikke mindre end 1322 Skrivelser, fornemmelig omfattende Indberetninger fra Danmarks diplomatiske og konsulære Repræsentanter i Udlandet. Endvidere at Ministeriet i 54 Tilfælde har afæsket Provinshandelskammeret Erklæring angaaende Andragender om Tilladelse til at forene Handelsborgerskab med Haandværkerborgerskab, og at der vedrørende Danmarks konsulære Repræsentation i Udlandet er afæsket Provinshandelskammeret 42 Erklærin-

Professor L. A. Grundtvig.

Departementchef J. Bülow. R. af Dbg. p. p.

Den første og den nuværende Sekretær i Provinshandelskammeret.

ger, dels angaaende Oprettelse eller Nedlæggelse, dels angaaende Nybesættelser eller Deling af Konsulater. Ialt omfatter denne sidste Aarsberetning 82 forskellige Sager, foruden den meget udførlige Beretning fra »Provinshandelsstandens Skoleudvalg«.

En enkelt Sag er der dog, som fortjener at nævnes i første Række og som navnlig gennem denne Institution er blevet bragt frem til en heldig Udvikling, nemlig Handelsskolesagen. Det blev en af Provinshandelskammerets første Opgaver at nedsætte et Udvalg til i Forening med Undervisningsinspektøren at gennemføre en Ordning af Handelsskolevæsenet, særlig med Henblik paa Eksamensreglerne. Dette Udvalgs første Formand blev Konsul *R. Kaalund*, Kolding, og Udvalget bestaar endnu under Navnet Provinshandelsstandens Skoleudvalg. Dets nuværende Formand er Bankdirektør *Oluf Bech*, Aarhus, som siden 1913 har be-

klædt denne Post, og det virker nu som lovkyndigt Organ for Handelsskolerne hele Landet over, idet disse Skoler i næsten alle Byer administreres og ejes af de under Provinshandelskammeret staaende Handelsstandsforeninger. Af Landets 96 Handelsskoler ejes saaledes de 80 af Handelstandsforeningerne, nemlig 1 højere Handelsskole, 2 Skoler for Handelsmedhjælpere og 77 Skoler for Handelslærlinge.

Iøvrigt bestaar

PROVINSHANDELSSTANDENS SKOLEUDVALG

af følgende Medlemmer for Perioden 1. Januar 1926 til 31 December 1929:

Købmandsmedlemmer

for Nørrejylland:

Konsul *O. Bech*, Aarhus (Formand for Skoleudvalget),
Stedfortræder: Købmand *A. Houmøller*, Holstebro;

for Sønderjylland:

Direktør *Mathias Mortensen*, Aabenraa,
Stedfortræder: Bankdirektør *N. Schack Andersen*, Haderslev;

for Fyn:

Grosserer *Hakon Schmidt*, Middelfart,
Stedfortræder: Direktør *R. V. Hansen*, Kerteminde;

for Sjælland-Lolland-Falster:

Konsul *Valdemar Hansen*, Korsør,
Stedfortræder: Grosserer *E. Seidenfaden*, Roskilde.

Lærermedlemmer

for Jylland:

Lærer *P. J. Pedersen*, Skive,
Stedfortræder: Lærer *Cl. Nielsen*, Esbjerg;

for Fyn:

Overlærer *Poul Christensen*, Bogense,
Stedfortræder: Forstander, cand. mag. *N. C. Carlsen*, Odense;

for Sjælland-Lolland-Falster:

Overlærer *Chr. Høltzer*, Roskilde,
Stedfortræder: cand. mag. *V. Svendsen*, Nakskov.

Provinshandelskammeret er repræsenteret i »Den danske Handelsstands Fællesrepræsentation« og derigennem i forskellige Kommissio-

ner og Udvalg, hvoraf vi nævner »Kommissionen til Behandling af Spørgsmaalet om en Nyordning af Arbejdsforholdet«, »Dansk Principalforening«, »Eksportkreditudvalget«, »Handelsskoleraadet« og »Tilsynsraadet for Handelshøjskolen i København«. Tillige er Provinshandelskammeret repræsenteret ved »De skandinaviske Handelsmøder« og i »Det internationale Handelskammer«.

Foruden det store Arbejde, der saaledes udføres baade gennem Provinshandelskammeret som eksekutiv Komité for Centralforeningerne og gennem disse Foreninger hver for sig, har der i de senere Aar nogle Gange været afholdt Fællesmøder mellem de tre Centralforeningers Bestyrelser til Drøftelse af saadanne vigtigere Sager, som angaar hele Standen.

Provinshandelskammeret er i det hele taget en fortrinligt virkende og praktisk opbygget Organisation, som bl. a. ogsaa ved sit Samarbejde med Grosserer-Societetet er af overordentlig stor Betydning, ikke blot for Handelsstanden i Særdeleshed, men ogsaa for hele vort Næringsliv i Almindelighed.

Til Provinshandelskammeret slutter sig følgende Centralforeninger:

1. Den jyske Handelsstands Centralforening.
2. Den fynske Handelsstands Centralforening.
3. Sjællands og Lolland-Falsters Handelsstands Centralforening.

VEDTÆGTER FOR PROVINSHANDELSKAMMERET

(Vedtagne i 1917).

§ 1. *Provinshandelskammeret* (Provinshandelsforeningernes Fællesudvalg) er *konstitueret* paa et Møde i København den 7. August 1901, efter forudgaaende Vedtagelse i de bestaaende 4 Centralforeninger af Provinshandelsforeninger, nemlig: Centralforeningen af fynske Handelsforeninger, Forenigen af jyske Handelsforeninger, Lolland-Falsters Stifts Købstæders Handelsforeninger og Centralforeningen for Sjællands Stifts Handelsforeninger.

Sidstnævnte 2 Foreninger er siden den 24. Oktober 1916 sammensmeltede under Navn af »Centralforeningen for Sjællands og Lolland-Falsters Handelsforeninger«, og Navnene er i 1919 ændrede til Den jyske Handelsstands Centralforening, Den fynske Handelsstands Centralforening og Sjællands og Lolland-Falsters Handelsstands Centralforening. Samme Aar er Navnet Provinshandelsforeningernes Fællesudvalg ændret til Provinshandelskammeret.

§ 2. Som eksekutiv Komité for bemeldte Centralforeninger i de Anliggender, som Centralforeningerne ønsker at behandle i Fællesskab, har *P. H. K.* til *Formaal* efter bedste Skøn at varetage og fremme Interesser, der angaar den danske Provinshandel og hvad dermed staar i Forbindelse — saavel i det hele som i Anliggender vedrørende enkelte af de lokale Handelsstandsforeninger, der omfattes af Centralforeningerne, naar tilstrækkelig belyste og motiverede Henvendelser desangaaende er godkendt af og fremsendt gennem vedkommende

Centralforening med dennes Anbefaling om, at Henvendelsen tages tilfølge. Det paahviler tillige *P. H. K.* at afgive Erklæringer i Sager, der af Regeringsmyndigheder sendes dette til Betænkning.

§ 3. *P. H. K.s* Virksomhed er uafhængig af, at Centralforeningerne i 1884 har været med sammen med Københavns Grosserer-Societet at stifte »Den Danske Handelsstands Fællesrepræsentation« og stadig staar som Medlemmer af denne. De af Centralforeningerne omfattede *Lokalforeninger* eller Underafdelinger af disse maa ikke lade sig optage i andre centrale Handelsorganisationer.

§ 4. *P. H. K.* bestaar af *6 Medlemmer,* nemlig Formanden og de to Viceformænd for Den jyske Handelsstands Centralforening, Formanden og Næstformanden for Sjællands og Lolland-Falsters Handelsstands Centralforening og Formanden for den fynske Handelsstands Centralforening. De respektive Centralforeninger vælger Suppleanter, som kan tilkaldes i de ordinære Medlemmers Forfald.

§ 5. *P. H. K.* vælger af sin Midte en *Formand* og *Næstformand* for Arbejdsaaret. Valget foretages paa det første Møde, som *P. H. K.* afholder, efter at Centralforeningernes Repræsentantmøder har fundet Sted og Beretningerne om disse saavidt muligt foreligger — almindeligvis i September.

§ 6. *P. H. K.s* Møder afholdes saa ofte Formanden finder Anledning dertil, eller naar 3 af Medlemmerne forlanger det. Det ordinære Mødested er København. Over Forhandlingerne paa Møderne føres Protokol.

§ 7. Udenfor Møderne fremmes de Sager, som Formanden finder egnede til *skriftlig Behandling,* ved Cirkulation eller Udsendelse af Rundskrivelser. Formanden skal da drage Omsorg for, at der medfølger fornødne Oplysninger, særlig saadanne, som under Henvisning til de trykte Aarsberetninger gør Rede for vedkommende Sags eventuelle Forhistorie indenfor Organisationen eller for dennes Beslutninger i analoge Tilfælde, og lignende vejledende Momenter. Endelig Beslutning maa derhos ikke fattes, forinden mulige Modbemærkninger fra Mindretal er bragt til de øvrige fungerende Medlemmers Kundskab.

§ 8. Alle *Vedtagelser,* saavel mundtlige som skriftlige, skal ske med mindst 4 Jastemmer.

§ 9. *P. H. K.* udgiver hvert Foraar en trykt *Aarsberetning.* Denne skal foreligge færdig senest en Uge forinden Aarets første Repræsentantmøde, hvis Afholdelse som Regel finder Sted i Maj.

§ 10. *P. H. K.* kan udnævne Personer til at danne *særlige Udvalg,* som under *P. H. K.s* Auspicier skal varetage nærmere bestemte Hverv, f. Eks. Tilsyn med det Provinshandelsforeningerne vedrørende Skolevæsen, Instrukser og Regulativer for saadanne Udvalg udstedes af *P. H. K.*

§ 11. *Rejsegodtgørelse* ydes efter Takst II Kl. Jernbane og 10 Kr. pr. Møde- og Rejsedag; men selve Hvervet som Medlem af *P. H. K.* er ulønnet.

§ 12. *P. H. K.* antager en i København bosiddende *Sekretær,* fastsætter Honoraret til ham og den til Sekretariatet fornødne Medhjælp samt vedtager en Forretningsgang for ham. Sekretæren er tillige Kasserer.

§ 13. *Udgifterne* bæres saaledes: Jylland $^{14}/_{30}$, Sjælland-Lolland-Falster $^{10}/_{30}$ og Fyn $^{6}/_{30}$. Hver Centralforening er ansvarlig for sin Andel.

§ 14. *Regnskabsaaret* gaar fra 1. Juli til 30. Juni.

§ 15. *Udtrædelse* kan ske til en 1. Juli med et Aars Varsel. De øvrige Centralforeninger tager da Bestemmelse om, under hvilke Former de eventuelt vil fortsætte Samarbejdet, eller om de vil ophæve det.

§ 16. Nærværende Vedtægter er *godkendte af Centralforeningerne* paa disses Repræsentantmøder i 1917; for Jyllands Vedkommende i Varde den 21. Maj, for Fyns i Faaborg den 31. Maj og for Sjælland-Lolland-Falsters i Stubbekøbing den 5. Juli. Navneforandringerne er vedtagne paa et Fællesmøde af de 3 Centralforeningers Bestyrelser den 5. December 1918 i Henhold til Bemyndigelse paa Repræsentantmøderne i 1918.

---

1. DEN JYSKE HANDELSSTANDS CENTRALFORENING

Tanken om at samle de jyske Handelsforeninger i en Centralforening udgik fra Aarhus Handelsforening, hvis Bestyrelse i Maj Maaned 1883 tilsendte Handelsforeningerne i de øvrige jyske Købstæder et Cirkulære af følgende Ordlyd:

Aarhus, Maj, 1883.

Efter at Medlemmer af Københavns Handelsstand under 23. Juni 1880 havde afgivet en Betænkning, hvori der foresloges en Omordning af Handelsstandens Repræsentation, indgav Grosserer-Sociététets Komité i 1881 et Andragende til Indenrigsministeriet, hvoraf det fremgaar, at Komitéen ønskede afholdt aarlige Møder, hvor Delegerede fra de større Handelsbyer i Danmark skulde træde sammen med Komitéen for at drøfte de Handel, Skibsfart og Industri vedrørende Sager, som af Regeringen eller Medlemmerne maatte blive forelagt til Forhandling.

Der har i forskellige Handelsforeninger i Provinsbyer været nogen Tvivl om den i nævnte Andragende antydede Form vilde være heldig for de Interesser, som maatte antages særligt at ønskes fremmede af Provinserne, og i den seneste Tid er der fra flere Sider udtalt Ønskeligheden af Dannelsen af Centralforeninger af Handelsforeninger i Provinserne.

Denne Sag har ogsaa været forhandlet i Aarhus Handelsforening, og naar her har været Stemning for at danne en saadan Forening, da er det ingenlunde Meningen dermed at ville rejse en Opposition til Grosserer-Societetet eller Hovedstadens Handelsstand; men tværtimod bør det fremhæves, at man mener derved at finde et heldigt og vistnok nødvendigt Mellemled imellem Hovedstadens og Provinsernes Handelsstand for en god og frugtbar Samarbejden.

Det blev paalagt Bestyrelsen ved Henvendelse til Handelsforeningerne i de jyske Byer at opfordre til at optage Spørgsmaalet om Dannelsen

af en Centralforening af Handelsforeninger foreløbig for Jylland til Forhandling, og tillader man sig at imødese inden Udgangen af Juni Maaned Meddelelse om Handelsforeningen slutter sig til Tanken om Dannelsen af en saadan Forening.

Bestyrelsen for Handelsforeningen i Aarhus.

I Løbet af den nærmest paafølgende Tid blev paa denne Foranledning den saaledes rejste Sammenslutnings-Tanke drøftet rundt om i de jyske Handelsforeninger, og overalt viste der sig Stemning for at prøve den gennemført. I Begyndelsen af Juli kunde Bestyrelsen for Aarhus Handelsforening konstatere, at »samtlige indgaaede Svar paa det fremsatte Spørgsmaal udtaler Tilslutning til Tanken om Dannelsen af en Centralforening af Handelsforeninger i Jylland«. Man opfordrede derefter i en ny Rundskrivelse Foreningerne til at lade sig repræsentere ved et Møde Mandagen den 23. Juli i Aarhus Børslokale. 17 Byer fulgte Indbydelsen, og der mødte ialt 32 Repræsentanter.

Aarhus Handelsforenings Formand var paa den Tid Grosserer *Otto Langballe*, der ledede Mødet, hvori iøvrigt deltog følgende Herrer:

C. Aistrup, Frederikshavn, *Ed. T. Andersen*, Aalborg, *J. Ankerstjerne*, Randers, *Joh. Baune*, Aarhus, *Hans Bechgaard*, Lemvig, *C. L. Cloos*, Frederikshavn, *P. Dalgaard*, Ringkøbing, *Emil Dyhr*, Aalborg, *Chr. Friis*, Kolding, *R. Færch*, Holstebro, *C. F. Hassenfeldt*, Aarhus, *N. M. Hermansen*, Vejle, *F. Hoffmeyer*, Grenaa, *S. M. Holst*, Aarhus, *M. P. Jensen*, Aalborg, *P. M. Jensen*, Løgstør, *J. M. Jørgensen*, Fredericia, *J. Jørgensen*, Aarhus, *F. Kielgast*, Skive, *R. Kaalund*, Kolding, *Otto Langballe*, Aarhus, *J. P. Møller*, Vejle, *C. Nielsen*, Kolding, *N. Nielsen*, Ebeltoft, *Georg Preisler*, Viborg, *Th. Th. Sabroe*, Silkeborg, *J. C. Stallknecht*, Horsens, *L. W. Svendsen*, Aarhus, *C. Thisted*, Vejle, *F. Thykjær*, Grenaa, *A. Uhrenholdt*, Hobro og *J. J. Utzon*, Fredericia.

Paa Dagsordenen for dette Møde stod følgende 3 Punkter:

1. Diskussion om Hensigten med Dannelsen af en Centralforening af Handelsforeninger, samt Grundtrækkene for dens Organisation.
2. Valg af et Udvalg, til hvem det overdrages at udarbejde Forslag til Vedtægter.
3. Fremlæggelse af en Skrivelse fra Odense Handelsforening, hvori foreslaas Valg af Delegerede til at træde sammen med Repræsentanter fra Hovedstaden og fra Øerne, for at søge tilvejebragt et Organ for en Fællesrepræsentation af hele Landets Handelsstand.

Man ser heraf, at der allerede paa dette Tidspunkt var Bestræbelser i Gang for at faa samlet hele Landets Handelsstand under en fælles Ledelse; men som bekendt hengik der dog en længere Aarrække, inden

det lykkedes at faa denne Tanke tildels fuldbyrdet gennem Provinshandelsforeningernes Fællesudvalg.

Imidlertid blev det paa det ovennævnte Møde i Aarhus den 23. Juli 1883 vedtaget at danne en Centralforening af jyske Handelsforeninger, hvortil samtlige repræsenterede Foreninger sluttede sig, og der nedsattes dernæst et Udvalg paa 5 Medlemmer, som fik til Opgave at udarbejde Forslag til Vedtægter.

Dette Udvalg kom til at bestaa af *J. H. Heerfordt*, Randers, *R. Kaalund*, Kolding, *Ed. T. Andersen*, Aalborg, *Otto Langballe*, Aarhus og Apoteker *Hoffmeyer*, Grenaa.

J. H. Heerfordt, Randers.
Formand fra 1883 til 1885 og fra 1891 til 1895. Medlem af Forretningsudvalget fra 1883 til 1895. Udnævnt til Æresmedlem 1896. R. af Dbg. og Dbm.

Konsul R. Kaalund, Kolding.
Formand fra 1886 til 1891. Medlem af Forretningsudvalget fra Stiftelsen til 1906 og Skoleudvalgets første Formand. Centralforeningens Forretningsfører fra 1891 til 1895. R. af Dbg. og Dbm. R. af Wasaordenen.

Udvalget arbejdede hurtigt, og allerede i Løbet af en Uge forelaa der et af Konsul *Kaalund* udarbejdet Forslag til Love for en Fællesforening, hvorefter der indkaldtes til et nyt Møde i Aarhus den 26. November for at konstituere »Foreningen af jyske Handelsforeninger«, vedtage Love, vælge Bestyrelse, samt forhandle og tage Beslutning om Samvirken med hele Landets Handelsstand.

Paa dette konstituerende Møde, der ligesom Stiftelsesmødet afholdtes i Aarhus Børssal under Ledelse af Hr. *Otto Langballe*, var der mødt 33 Repræsentanter fra 24 jyske Byer.

I de første Vedtægter hedder det, at »Foreningen har til Formaal at varetage og fremme de Interesser, der vedrører den jyske Handel, Industri og Skibsfart i Almindelighed, saavel som enkelte Foreningers

Tarv og Interesse efter vedkommende Forenings motiverede Opfordring, og ved Samvirken med Repræsentanter for den øvrige danske Handelsstand at fremme de ovennævnte Interesser i det Hele.«

Endvidere bestemtes det i de første Vedtægter, at der kun kunde optages een Handelsforening fra hver By; men dette er i 1901 ændret saaledes, at Centralforeningen ogsaa kan optage Brancheforeninger indenfor den jyske Handelsstand, naar disse Foreningers Medlemsantal er mindst 40.

Der fastsattes ligeledes Regler for Valg af Repræsentantskab og Bestyrelse, Repræsentantskabets Medlemmer vælges af de enkelte Foreninger i Forhold til deres Medlemsantal, hvorefter Repræsentantskabet af sin Midte vælger Bestyrelsen, som derefter selv vælger et Forretningsudvalg.

Den første Bestyrelse kom til at bestaa af følgende Herrer:

Ed. T. Andersen, Aalborg.
A. Borgen, Hjørring.
Konsul *C. L. Cloos*, Frederikshavn.
Fabrikant *R. Færch*, Holstebro.
H. M. Hansen, Varde.
J. H. Heerfordt, Randers.
N. F. Hoffmeyer, Grenaa.
R. Kaalund, Kolding.
Otto Langballe, Aarhus.
Agent *Levy*, Horsens.
Konsul *J. P. Møller*, Vejle.
Konsul *J. H. Nielsen*, Hjørring.
Georg Preisler, Viborg.
Ad. Tachau, Thisted.

I et paafølgende Bestyrelsesmøde valgtes til Formand *J. H. Heerfordt*, Randers, til Næstformand *Otto Langballe*, Aarhus og som tredje Medlem af Forretningsudvalget Konsul *R. Kaalund*, Kolding.

Straks ved Centralforeningens Oprettelse ytrede der sig blandt de Delegerede nogen Tvivl om, at der vilde være tilstrækkeligt Materiale til at udfylde et Repræsentantskabsmøde hvert Aar. Bl. a. udtalte *J. H. Heerfordt* ved denne Lejlighed følgende: »For mig er det Hovedsagen, at der dannes en Organisation, der gør det muligt for Handelsforeningerne *i paakommende Tilfælde* at optræde i Fællesskab«.

Det blev dog alligevel bestemt i Lovene, at der skulde afholdes et Repræsentantmøde hvert Aar, og det har da i Aarenes Løb ogsaa vist sig, at Frygten for at komme til at mangle Forhandlingsemner ved disse Møder var ganske ugrundet; thi der har stadig været Opgaver nok at tage fat paa.

Paa Mødet i Aarhus den 26. November 1883 førtes ogsaa en lang Forhandling angaaende Spørgsmaalet om en Samvirken mellem hele den danske Handelsstand, og der kom paa dette Omraade forskellige Meninger til Udtryk, idet nogle af de mødte Repræsentanter var af den Opfattelse, at det ved en saadan Samvirken skulde komme til at gaa ud over de enkelte Foreningers Selvbestemmelsesret. Forhandlingen resulterede imidlertid i, at det med 24 Stemmer mod 4 blev vedtaget at give Forslaget om Samvirken paa Grundlag af det forelagte Udkast til Vedtægter sin Tilslutning.

Otto Langballe, Aarhus.
Medstifter af Centralforeningen og Næstformand i Forretningsudvalget fra 1883 til 1890. Formand for Aarhus Handelsforening fra 1880 til 1889. R. af Dbg.

Adolph Tachau, Thisted.
Formand fra 1895 til 1899. Medlem af Bestyrelsen fra 1883 til 1903. Medlem af Thisted Byraad fra 1876 til 1906. Kgl. Agent. R. af Dbg.

Denne Samvirken etableredes gennem »Den danske Handelsstands Fællesrepræsentation«; men desuagtet var der stadig Bestræbelser i Gang for at faa en Sammenslutning etableret imellem alle Handelsforeninger udenfor København. Blandt de Mænd, der særlig var ivrig Tilhænger af denne Plan nævnes i Jubilæumsskriftet Apoteker *Hoffmeyer*, Grenaa, paa hvis Foranledning Sagen blev drøftet paa flere Møder; men som bekendt lykkedes det ikke før efter 20 Aars Forløb at faa dannet det saa længe tilstræbte »Provinshandlerforeningernes Fællesudvalg« (det nuværende Provinshandelskammer).

Den jyske Centralforenings første Formand blev altsaa Fabrikant *J. H. Heerfordt*, Randers. Allerede i 1862 blev han, der dengang kun var 26 Aar gammel, Formand for Randers Handelsforening, og han beklædte denne Post i et Tidsrum af 32 Aar. Han skildres som Jyl-

lands mest repræsentative Købmand og fineste Taler, og besad i det hele en fremragende Plads i det offentlige Liv. J. H. Heerfordt var Formand for Centralforeningen i Jylland i to Perioder, først fra 1883—1886 og senere fra 1891—1895; men i hele Tiden fra 1883—1895 var han Medlem af Forretningsudvaglet. Ved sin Afgang blev han udnævnt til Æresmedlem saavel af Randers Handelsforening som af Centralforeningen. Han afgik ved Døden i 1898, og var Ridder af Dannebrog og Dannebrogsmand.

J. H. Heerfordt afløstes som Formand af Konsul *R. Kaalund*, der

Grosserer Joh. Baune, Aarhus.
Formand for Centralforeningen fra 1899 til 1906 og for Aarhus Handelsforening fra 1894 til 1899. Kommandør af Dbg. og Dbm.

Konsul Christian Cloos, Frederikshavn
Formand for Centralforeningen siden 1906. Medlem af Bestyrelsen siden 1895 og af Forretningsudvalget siden 1899. Kommandør af Dbg. og Dbm. Flere udenlandske Ordener.

allerede i en Aarrække med stor Iver og Interesse havde deltaget i den jyske Handelsstands Organisationsarbejde og var valgt som Medlem af det første Forretningsudvalg. Konsul R. Kaalund var Formand for Centralforeningen indtil 1891, da han maatte træde tilbage, fordi Kolding Handelsforening ikke havde fornyet hans Mandat. For at bevare hans udmærkede Evner i Bestyrelsens Arbejde, besluttede Centralforeningen derefter at knytte ham til Ledelsen som Sekretær og Kasserer. Ved Konsul Kaalunds Tilbagetræden overtog J. H. Heerfordt for anden Gang Formandspladsen; men efter 4 Aars Forløb maatte han paa Grund af Sygdom atter træde tilbage, hvorefter Agent *Tachau, Thisted*, blev Formand i 1895 efter at han allerede i nogle Aar havde været Næstformand. Agent Tachau var en dygtig Købmand af den gamle Skole. Han drev i sin Hjemby en stor og be-

tydelig Manufakturforretning; og var en meget afholdt og anset Mand, der røgtede Formandshvervet meget samvittighedsfuldt indtil 1899, da han efterfulgtes af Grosserer *Joh. Baune*, Aarhus, — ogsaa en af de Mænd, som havde været med i Bevægelsen fra den første Begyndelse, og som vistnok i Virkeligheden var den, der havde taget Initiativet til Centralforeningens Dannelse.

Efter at Grosserer Baune havde overtaget Foreningens Ledelse, kom der nyt Liv i Arbejdet, og fra alle Sider er der Enighed om at anerkende hans store og paa mange Omraader frugtbringende Arbejde

Købmand Oscar Bruun.
R. af Dbg.
Skanderborg.
Centralforeningens 1. Viceformand.

Borgmester, Købmand Holger Fink.
R. af Dbg. M. L.
Aabenraa.
Centralforeningens 2. Viceformand.

i Standens Tjeneste, ikke mindst i Handelsskolesagen og i de Spørgsmaal, der angik Trafikforholdene, — to af de Sager, der i særlig Grad havde hans Interesse. Grosserer Baune var Formand for Centralforeningen indtil 1906, da han af Hensyn til sit Helbred ønskede at trække sig tilbage. Hans Efterfølger som Formand blev Konsul *Christian Cloos*, Frederikshavn, som den Dag i Dag med overordentlig Dygtighed beklæder Posten som den jyske Handelsstands øverste Leder.

Blandt de Mænd, som i de første Aar havde Sæde i Centralforeningens Bestyrelse nævnes endvidere Købmand *H. M. Hansen*, Varde, Direktør *Fr. Nørgaard*, Aarhus, Købmand *Simon Sass*, Skanderborg, Konsulerne *Strøyberg* og *Kragelund*, Aalborg, Konsul *Wilh. Jensen*, Randers, Konsulerne *Breinholt*, *Chr. Olsen* og *Pagh*. Esbjerg, *Edv. Hansen*, Grenaa, *Marius Holst*, Horsens, *N. P. Stenderup*, Kolding, *Harald Nielsen*, Varde m. fl.

Det lader sig ikke gøre i en sammentrængt Form at give en Skildring af de talrige Spørgsmaal, som »Den jyske Handelsstands Centralforening« har beskæftiget sig med gennem de mange Aar, der er forløbne siden dens Oprettelse. Foreningen havde naturligvis adskillige Vanskeligheder at kæmpe med i de første Aar, da de politiske Begivenheder i saa høj Grad satte sit Præg paa alle Forhold her i Landet.

Herom hedder det i det af Hr. *H. Stein* udarbejdede Festskrift, der udkom i Anledning af Centralforeningens 25 Aars Jubilæum bl. a.:

»Men netop under disse oprevne Forhold, hvor alle nok saa vel

Konsul M. Kragelund.
R. af Dbg. p. p.
Aalborg.

Grosserer Chr. Holmen.
R. af Dbg.
Hjørring.

begrundede Reformkrav sledes sønder og sammen i den politiske Malstrøm, havde et maalbevidst Standsarbejde paa saglig Grund sin uimodsigelige Betydning. Og det fortjener at fremhæves, at det saglige Arbejdes Rammer ingensinde er bleven brudt indenfor »Den jyske Centralforening«. Selv i de Aar, da det politiske Kampgny lød højst, fandt det ingen Genlyd her. Men det kunde naturligvis ikke være andet, end at Visnepolitiken ogsaa lagde sin klamme Haand paa Organisationens Arbejde. I 1886 aflystes saaledes det planlagte Handelsmøde i København under direkte Henvisning til de politiske Forholds Udvikling — — —.«

Og videre hedder det:

»Under de foran skitserede Forhold udvikledes hos Købmændene den i sig selv saa værdifulde Følelse, at vilde man udrette noget, maatte man først og fremmest stole paa sig selv, en Betragtning, som

netop i det første Tiaar i høj Grad prægede Forhandlingerne paa de jyske Handelsmøder. Senere blev Arbejdskaarene gunstigere, og selv om Købmandserhvervet endnu ikke her til Lands har naaet den anerkendte Stilling, det har Krav paa, saa har den jyske Fællesforening dog — samtidig med at den indadtil har vokset sig stor og stærk — ogsaa udadtil skabt sig Autoritet og vundet officiel Paaskønnelse for sit Arbejde.«

Gennemlæser man Beretningerne for de forløbne Aar, er der dog én Sag, som særlig fortjener at fremhæves, ét Omraade, paa hvilket

Konsul, Grosserer J. Villemoes.
R. af Dbg.
Esbjerg.

Konsul. Fabrikant J. Korch.
R. af Dbg.
Fredericia.

de jyske Handelsforeninger gennem en lang Tid er gaaet i Spidsen og har øvet en fortjenstfuld Indsats, nemlig i Spørgsmaalet om Handelsungdommens Uddannelse. Allerede paa et af de første Møder efter Foreningens Stiftelse, den 16. Juni 1884, blev der af Købmand *Færch*, Holstebro, rejst det Spørgsmaal: »Hvad kan der gøres for at skaffe de unge Mennesker af Handelsstanden større teoretiske Kundskaber?«

Derefter blev denne Sag taget op, og den har siden altid været i Forgrunden, og den er jo ogsaa blevet ført frem fra Sejr til Sejr til Gavn for vort Lands Ungdom og for de kommende Tiders Købmandsskab. Og det var en stor Dag, da man i 1905 var naaet saa vidt, at den jyske Handelshøjskole i Aarhus stod færdig til Indvielse, — et smukt Resultat af mange Aars ihærdigt Arbejde og tillige et smukt Vidnesbyrd om Offervilje og Interesse fra Handelsstandens Side.

Iøvrigt vil Handelsskolevæsenet og dets Udvikling blive mere udførligt skildret i et særligt Afsnit af »Haandbog for Købmænd«.

Ogsaa paa et andet Omraade har de jyske Handelsforeninger udrettet et stort Arbejde, nemlig i forskellige Spørgsmaal vedrørende Trafikforholdene og Havnevæsenet. Allerede i 1886 opnaaede Centralforeningen at blive repræsenteret i det af Regeringen oprettede Jernbaneraad, og det lykkedes efterhaanden herigennem at faa gennemført adskillige Forbedringer, saavel med Hensyn til bedre Forbindelser som med Hensyn til Takst- og Fragtspørgsmaal. I 1898 oprettede Centralforeningen

Konsul M. P. Drescher.
R. af Dbg.
Aarhus.

Borgmester, Grosserer Michael Nielsen.
R. af Dbg.
Skive.

desuden et særligt Trafikudvalg paa 5 Medlemmer, som skulde tage sig af alle saadanne Sager. Dette Udvalg virkede en halv Snes Aar og opnaaede i mange Tilfælde at skaffe Ørenlyd for Handelsstandens Ønsker i forskellige Trafikspørgsmaal, f. Eks. bedre Tilslutninger, hurtigere Kørsel, Indlægning af nye Togforbindelser, Indførelse af Sovevogne, flere Godsvogne, mere hensigtsmæssige Fragtbreve o. m. a.

Af andre Sager, som den jyske Centralforening har haft paa Dagsordenen, skal her endvidere nævnes Kravet om Oprettelsen af et Handelsministerium, Næringslovens Revision og iøvrigt Beskyttelsen af Medlemmernes Næringsrettigheder, Auktionsuvæsenet, Sneboldsystemet, den ulovlige Omløben med Varer, illoyal Konkurrence, Bogføringspligt for alle Handlende, Kreditforholdene, Inkassospørgsmaal, Akkordvæsen, Brugsforeningernes Beskatning, Lærlingeforholdene og meget andet, som vi ogsaa kender fra de øvrige Handelsorganisationers Virksomhed.

Købmand Georg Nielsen
Odder.

Købmand Gjeding Thisted.
Herning.

Borgmester, Grosserer Otto Kragh.
R. af Dbg.
Randers.

Konsul H. Jørgensen.
R. af Dbg. p. p.
Horsens.

Centralforeningens Bestyrelse

bestaar for Tiden af følgende Medlemmer:

Konsul *Chr. Cloos*, Frederikshavn.
Borgmester, Købmand *Holger Fink*, Aaabenraa.
Grosserer *Chr. Holmen*, Hjørring.
Konsul *M. Kragelund*, Aalborg.
Konsul *M. P. Drescher*, Aarhus.
Købmand *Oscar Bruun*, Skanderborg.
Borgmester, Grosserer *Michael Nielsen*, Skive.
Købmand *Georg Nielsen*, Odder.
Købmand *J. Gjeding-Thisted*, Herning.
Borgmester, Grosserer *Otto Kragh*, Randers.
Konsul *Chr. Eff*, Kolding.
Konsul *H. Jørgensen*, Horsens.
Konsul *J. Villemoes*, Esbjerg.
Konsul, Fabrikant *J. Korch*, Fredericia.

Suppleanter til Bestyrelsen:

Grosserer *Martin Pedersen*, Silkeborg.
Købmand *A. Houmøller*, Holstebro.
Købmand *Johan Jensen*, Viborg.
Købmand *N. L. Spangberg*, Thisted.
Konsul *A. Outzen*, Haderslev.
Konsul *P. M. Warrer*, Vejle.
Isenkræmmer *Fr. Kasten*, Vejen.

Forretningsudvalget:

Formand: Konsul *Christian Cloos*, Frederikshavn.
1. Viceformand: Købmand *Oscar Bruun*, Skanderborg, (tillige Kasserer).
2. Viceformand: Borgmester *Holger Fink*, Aabenraa.

Suppleanter til Forretningsudvalget:

1. Borgmester *Michael Nielsen*, Skive.
2. Konsul *M. Kragelund*, Aalborg.
3. Købmand *Georg Nielsen*, Odder.

DEN JYSKE HANDELSSTANDS CENTRALFORENINGS LOVE

§ 1. Den jyske Handelsstands Centralforening er — under Navn af »Foreningen af jyske Handelsforeninger« — stiftet af Delegerede fra jyske Handelsforeniger paa et Møde i Aarhus den 23. Juli 1883.

Den har til *Formaal* at varetage og fremme Interesser, der vedrører

saavel den jyske Handel i Almindelighed, som de enkelte Handelsforeninger, naar disse, efter begrundet Opfordring fra vedkommende Forening, findes at egne sig for Centralforeningens Virksomhed.

I dette Øjemed samvirker Centralforeningen med Repræsentanter for den øvrige danske Handelsstand; den er saaledes Medlem af »Den danske Handelsstands Fællesrepræsentation« og af »Provinshandelskammeret«.

§ 2. I Centralforeningen kan fra hver jysk By optages een Handelsforening, der saavidt muligt antager Fællesnavnet »Handelsstandsforening«. Endvidere kan optages Foreninger af Handlende i jyske Landdistrikter samt Organisationer for særlige Brancher indenfor den jyske Handelsstand.

Optagelsen af disse Foreninger og Organisationer (i det efterfølgende benævnt »Lokalforeningerne«) afgøres af Centralforeningens Bestyrelse.

De af Centralforeningen omfattede Lokalforeninger eller Underafdelinger af disse maa ikke lade sig optage i andre centrale Handelsorganisationer.

Lokalforeningerne er forpligtet til, efter nærmere Anvisning fra Centralforeningen, at foretage Anmeldelse til det i Lov Nr. 168 af 20. Marts 1918 § 15 ommeldte Foreningsregister.

§ 3. Som *Kontingent* til Centralforeningen svarer hver Lokalforening 15 Kr. aarlig for hvert af sine Medlemmer, regnet efter disses Antal den 1. Januar i det løbende Aar. Kontingentet, der forfalder til Betaling med Halvdelen i Januar og Halvdelen i Juli, indsendes, tilligemed en Angivelse af Medlemsantallet, portofrit til Centralforeningens Kasserer.

Centralforeningens Midler anbringes i et Pengeinstitut under Forretningsudvalgets Ansvar. Regnskabsaaret er Kalenderaaret.

§ 4. I Centralforeningen ligger den højeste Myndighed, overensstemmende med Foreningens Love, hos *Repræsentantskabet*. Dettes Medlemmer vælges af de respektive Lokalforeninger, blandt disses egne Medlemmer i følgende Antal:

Foreninger med	under 50	Medlemmer	vælger	1 Repræsentant,
—	- 50—149	—	—	2 Repræsentanter,
—	- mindst 150	—	—	3 Repræsentanter.

Om Repræsentantvalgenes Udfald — med Angivelse af Rækkefølgen, hvori Repræsentanterne er valgte — giver Lokalforeningerne skriftlig Anmeldelse til Centralforeningens Formand snarest muligt, senest den 15. April.

Naar Centralforeningen har valgt en Repræsentant til et af de i §§ 7—10 nævnte Hverv, vedbliver denne, selv om han ikke er genvalgt som sin Lokalforenings Repræsentant at fungere som saadan — i Stedet for den af vedkommende Lokalforening som den sidste i Rækken valgte Repræsentant — indtil hans Funktionstid i nævnte Hverv indenfor Centralforeningen er udløbet (jfr. § 11).

§ 5. Under en Repræsentants Forfald kan vedkommende Lokalforening, efter forudgaaende skriftlig Anmeldelse til Centralforeningens Formand, sende en *Stedfortræder*. Denne er stemmeberettiget; men han er ikke valgbar til de i §§ 7—10 nævnte Hverv, der kun kan tildeles de egentlige Repræsentanter.

§ 6. Paa Repræsentantmøderne kan enhver Lokalforening, der har bragt en Sag paa Dagsordenen, lade denne Sag fremføre af en *særlig Ordfører*, der ikke er Repræsentant, og følgelig ikke stemmeberettiget. Skriftlig Anmeldelse herom skal, senest 8 Dage før Mødet, gives til Centralforeningens Formand.

§ 7. Repræsentanterne vælger af deres Midte Centralforeningens *Bestyrelse*, der varetager Foreningens Interesser mellem Repræsentantmøderne. Bestyrelsen bestaar af 14 Medlemmer, der tillige er Jyllands Delegerede i »Den danske Handelsstands Fællesrepræsentation«.

§ 8. Repræsentanterne vælger, ligeledes af deres Midte, 7 *Bestyrelses-Suppleanter*. Disse indkaldes i de ordinære Bestyrelsesmedlemmers Forfald i den Orden, hvori de er valgte; dog saaledes, at det saavidt muligt undgaas, at der fra samme By møder saavel Bestyrelsesmedlem som Suppleant.

§ 9. Repræsentanterne vælger endvidere af deres Midte, men udenfor Bestyrelsen og dennes Suppleanter, 2 *Revisorer*, til at gennemgaa Foreningens Aarsregnskaber.

§ 10. Repræsentanterne kan nedsætte *Udvalg* — staaende eller midlertidige — til særlige Hverv. Regler for Udvalgenes Arbejde kan fastsættes af Bestyrelsen, der ligeledes kan bevilge Udgifter af Foreningens Midler til Fremme af Udvalgenes Arbejde.

§ 11. *Valgperioderne* i Centralforeningen regnes saaledes, at Valgenes Gyldighed udløber umiddelbart efter Afholdelsen af et ordinært Aarsmøde (jfr. § 16).

Bestyrelsesmedlemmerne vælges for 2 Aar ad Gangen, saaledes at den halve Bestyrelse hvert Aar afgaar efter Tur. Bestyrelses-Suppleanterne, Revisorerne samt Udvalgsmedlemmerne vælges for 1 Aar ad Gangen.

Genvalg kan finde Sted, medmindre det af Anmeldelsen efter § 4 sidste Stykke fremgaar, at den Paagældende ikke er genvalgt som Repræsentant for sin Lokalforening.

§ 12. Umiddelbart efter hvert ordinære Aarsmøde konstituerer Bestyrelsen sig ved, blandt sine ordinære Medlemmer, at vælge et *Forretningsudvalg*, bestaaende af Formand, første Vice-Formand og anden Vice-Formand. De vælges for 1 Aar ad Gangen; Genvalg kan finde Sted.

Forretningsudvalget besørger Centralforeningens Arbejde fra Dag til Dag, og iværksætter, naar ikke andet er bestemt, de paa Bestyrelsesmøderne og Repræsentantmøderne tagne Beslutninger. Forretningsudvalget kan med Bestyrelsens Godkendelse antage en lønnet Kasserer.

Forretningsudvalget repræsenterer paa Centralforeningens Vegne Jylland i Forretningsudvalget for »Den danske Handelsstands Fællesrepræsentation« og i »Provinshandelskammeret«.

§ 13. For, i Tilfælde af de ordinære Forretningsudvalgsmedlemmers Forfald, at opnaa fuldtallig Repræsentation i Forretningsudvalget for »Den danske Handelsstands Fællesrepræsentation« og i »Provinshandelskammeret« vælger Bestyrelsen endvidere blandt sine ordinære Medlemmer en første, en anden og en tredje *Suppleant* til *Forretningsudvalget*. De vælges for 1 Aar ad Gangen; Genvalg kan finde Sted.

§ 14. *Centralforeningens Formand* — i hans Forfald henholdsvis første eller anden Vice-Formand — leder Forhandlingerne paa Repræsentanternes, Bestyrelsens og Forretningsudvalgets Møder. Dog kan han, om

han ønsker det, lade Repræsentantmødet vælge en særlig Dirigent. Efter Samraad med Forretningsudvalgets øvrige Medlemmer tilsiger Formanden til Møderne og bestemmer disses Dagsorden.

§ 15. *Tilsigelse til Repræsentantmøderne* sker til Lokalforeningerne ved Cirkulærer ledsagede af, saavidt muligt trykte, Dagsordener. Varslet skal almindeligvis være 14 Dage, men kan dog ved ekstraordinære Møder ansættes kortere i paatrængende Tilfælde.

§ 16. *Ordinært Aarsmøde* afholder Repræsentanterne som Regel i Maj Maaned paa det Sted, som paa forrige Aarsmøde er bestemt dertil.

Paa Aarsmødet foretages:

a) Formandens Beretning om Foreningens Tilstand og Virksomhed i det forløbne Aar;
b) Det forløbne Kalenderaars reviderede Regnskab, forsynet med Bestyrelsens Besvarelse af eventuelle Revisionsantegnelser;
c) Beretning af de i § 10 nævnte Udvalg om deres Virksomhed;
d) Behandling af anmeldte Emner; Anmeldelse af saadanne fra Lokalforeningerne maa være Centralforeningens Formand i Hænde inden den 15. April;
e) Valg af de i §§ 7—10 nævnte Tillidsmænd, overensstemmende med Reglerne i § 11 om Valgperiodens Varighed. Valg skal ske skriftligt, naar blot een stemmeberettiget forlanger det;
f) Bestemmelse af Mødested for det næste ordinære Aarsmøde.

§ 17. *Ekstraordinære Repræsentantmøder* afholdes, paa de Steder som Bestyrelsen bestemmer, enten naar Bestyrelsen selv finder Anledning dertil, eller naar Formanden modtager en motiveret skriftlig Begæring desangaaende fra 6 Lokalafdelinger.

§ 18. *Bestyrelsesmøde* afholdes paa de Steder som Formanden bestemmer, enten naar han selv finder Anledning dertil, eller naar han modtager en motiveret skriftlig Begæring desangaaende fra 4 Bestyrelsesmedlemmer eller fra Forretningsudvalgets to andre Medlemmer.

§ 19. *Beslutningsdygtige* er kun de Repræsentantmøder, hvor mindst Halvdelen af Lokalforeningerne er repræsenterede, og de Bestyrelsesmøder, hvor mindst 10 Medlemmer eller Suppleanter for disse er tilstede.

§ 20. Ved *Afstemninger* paa Repræsentantmøderne har hver tilstedeværende Repræsentant 1 Stemme. Simpel Stemmeflerhed gælder, undtagen i de Tilfælde, som nævnes i §§ 23 og 24. I Tilfælde af Stemmelighed er et Forslag forkastet, hvorimod et Valg afgøres ved Lodtrækning.

De samme Afstemningsregler gælder i Bestyrelsesmøderne.

§ 21. *Rejsudgifter* til Repræsentantmøderne vedkommer ikke Centralforeningens Kasse; men ved de Bestyrelsesmøder og Forretningsudvalgsmøder, som ikke afholdes samtidig med Repræsentantmøderne, erholder Deltagerne Godtgørelse efter Prisen for II. Kl.s Jernbanebillet, samt 10 Kr. pr. Rejse- og Mødedag.

§ 22. *Udtrædelse af Centralforeningen* kan ske skriftligt til Formanden med 1 Aars Varsel, regnet fra 1. Januar. Efter Udtrædelsen har vedkommende Lokalforening ingen Andel i Centralforeningens Midler eller iøvrigt noget Krav paa Centralforeningen.

§ 23. *Centralforeningens Opløsning* kan kun vedtages med tre Fjerdedele Stemmeflerhed af et særligt dertil indvarslet Repræsentantmøde, hvor mindst to Tredjedele af Lokalforeningerne er repræsenterede. Be-

slutning om Anvendelse af Foreningens Midler træffes i samme Møde ved simpel Stemmeflerhed; i Tilfælde af Stemmelighed gør Formandens Stemme her Udslaget.

§ 24. Beslutning om *Forandringer i Centralforeningens Love* kan kun fattes paa et Repræsentantmøde, hvis Dagsorden indeholder Angivelse af, at et saadant Forslag vil blive fremsat, med Nævnelse af den eller de §§, hvori Ændring foreslaas. Til saadan Beslutning kræves, at mindst to Tredjedele af samtlige Lokalforeninger er repræsenterede paa Mødet, og at mindst tre Fjerdedele af de afgivne Stemmer er for Forslaget. Er det fornødne Antal Lokalforeninger ikke repræsenterede, kan Forslaget gyldig vedtages paa det næste Repræsentantmøde med tre Fjerdedele af de afgivne Stemmer, uden Hensyn til hvormange Lokalforeninger der er repræsenterede.

Den jyske Handelsstands Centralforening omfatter følgende 34 Lokalforeninger med tilsammen ca. 2800 Medlemmer:

AABENRAA HANDELSFORENING

— Stiftet den 2. Februar 1847. — Medlemstal: 62. —

De sønderjydske Handelsforeninger (Aabenraa, Haderslev og Sønderborg) er alle af betydelig ældre Dato end de øvrige danske Handelsforeninger og har for saa vidt ogsaa deres egen Historie, idet de fra 1864 til efter Genforeningen hørte under tysk Herredømme.

I 1921 optoges disse Foreninger i den fyske Handelsstands Centralforening, hvor de for første Gang var repræsenterede paa Aarsmødet i Holstebro samme Aar. Ved dette Møde holdt Borgmester, Købmand *Holger Fink*, Aabenraa et Foredrag om den sønderjyske Handelsstands Organisationsforhold efter 1864 og paapegede da de forskellige Vanskeligheder, som de sønderjyske Købmænd havde gennemgaaet, først efter 1864 og senere paany efter Genforeningen med Danmark.

Tiden fra 1864—1900 var en Opgangsperiode for Danmark, men en Nedgangsperiode for Sønderjylland, hvis Købstæder og Landsbyer gik saadan tilbage, at Indbyggerantallet var mindre i 1893 end i 1864. I 1883 blev der gjort et Forsøg (ved et Møde i Neumünster) paa at faa gennemført en Centralisering af Handelsforeningerne i disse Egne; men Aabenraa vilde ikke slutte sig til. I Tyskland indførtes ved en Lov i 1870 de saakaldte Handelskamre, og i 1874 drøftedes i Aabenraa et Forslag om Oprettelsen af et saadant Handelskammer, men det blev ikke til noget. Fra dansk Side nærede man den Anskuelse, at disse Handelskamre lededes alt for bureaukratisk. Regeringen var eneraadende og Bidragene til Handelskamrene var en offentlig Skat, der i Tilfælde af Restancer, kunde inddrives ligesom Kommuneskatten, hvilket vakte Forargelse.

I 1903 oprettedes et Handelskammer i Flensborg, hvorunder lagdes de 4 sønderjyske Amter. Det bestod af 28 Medlemmer, som selv valgte sin Præsident, 2 Vicepræsidenter og en Sekretær; og under Handelskammeret sorterede 9 forskellige Udvalg, hver med sit Arbejdsfelt. Borgmester *Fink* fremhævede i sit Foredrag, at den tvungne Organisation, som Sønderjylland da tilhørte, var en glimrende tilrettelagt og præcist virkende Organisation, der

dog, som allerede nævnt, var absolut bureaukratisk derved, at den ikke beskæftigede sig med noget Forhold, der ikke havde Regeringens Bevaagenhed. Særlig paa Skolevæsenets Omraade medførte dette Vanskeligheder for Sønderjyderne. Nordpaa søgte man til Handelsskolerne i Danmark, men Sydpaa havde man ingen god Handelsskole nærmere end i Hannover eller Sachsen.

Den 24. Maj 1914 samledes 60—70 nordslesvigske Købmænd paa Folkehjemmet i Aabenraa og dannede her en Sammenslutning, ikke af Handelsforeninger; men af enkelte Medlemmer. Foreningen havde til Formaal at yde Støtte til unge Handelsmænds Uddannelse, at vække Solidaritetsfølelsen, at ordne Kreditforholdene, at øve Indflydelse paa den offentlige Mening og at sprede Oplysning om fagligr Spørgsmaal gennem Foredrag o. lign. Det første Bestyrelsesmøde holdtes i Juni 1914; men saa kom Krigen og det hele gik i Stykker. Omtrent 50 Procent af de sønderjyske Købmænd blev indkaldt, og de unge Medhjælpere der blev hjemme, søgte ærligt at navigere gennem de mange Krigslove. En og anden Gang fik Cheferne Lov til at besøge Hjemmet; men de kunde ikke have noget Overblik over Forretningen.

Grosserer Matthias Nielsen, Aabenraa.

Den nye Grænseordning har bevirket en ny Omvæltning af de økonomiske Forhold. Springet fra den nedadgaaende Markvaluta til Kronevalutaen har været svært, saa meget mere som Genforeningen netop indtraf, da Valutadepressionen kom. Det med Danmark genforenede Omraade udsattes for en voldsom Dumping-Konkurrence, bl. a. fordi et Grænsepas kunde faaes uden større Formaliteter. Borgmester Fink sluttede sit interessante Foredrag med at sige, at til Trods for visse Betænkeligheder ved at indtræde i Centralforeningen, kan det dog siges, at »man glæder sig til at vende tilbage til de frie danske Organisationer, og gerne slipper de tyske Tvangs-Organisationer«.

Aabenraa Handelsforening vedtog efter Genforeningen nye Love. Dens *Formaal* er ved indbyrdes Samarbejde at fremme Byens Handel og Skibsfart samt de i Forbindelse hermed staaende Erhvervsgrene.

Foreningen oprettede i 1922 et *Understøttelsesfond,* hvis Kapital ifølge sidste Aars Regnskab udgjorde 14,200 Kr. I Understøttelser udbetaltes sidste Aar 400 Kr.

I Aaret 1920 oprettede Foreningen *Aabenraa Handelsskole,* der har Lokaler i Kommuneskolen og ledes af Lærer *H. Rasmussen.* Ved Skolen virker 8 Lærere, og den var sidste Aar besøgt af 124 Elever, hvoraf 36 indstilledes til Eksamen.

Som *Æresmedlemmer* har Foreningen udnævnt Købmand *J. C. Jürgensen* og *Hans Callesen.*

Den nuværende *Bestyrelse* bestaar af følgende Medlemmer: Grosserer *Matthias Nielsen* (Formand), Købmand *Andr. Andersen* (Næstformand), Købmand *S. P. Ewald* (Kasserer), Købmand *Anton Nielsen* (Sekretær) og Købmand *Johs. Poulsen.*

Formanden, Grosserer *Matthias Nielsen,* er født den 21. Februar 1872 og uddannet ved Handelen i Danmark og Tyskland. Etablerede 1908 en Korn- og Foderstofforretning i Aabenraa, der senere er udvidet med Rederi 1918 og med Firmaet Math. Nielsen og Co. i Haderslev 1924.

Formand for Aabenraa Handelsforening 1910—1918 og atter valgt til Formand 1920. Medlem af Byraadet fra 1920, Formand i Bestyrelsen for Aktieselskabet »Cimbria« og for Aktieselskabet Grand Hotel, Aabenraa. Medlem af Bestyrelsen for Aabenraa Amtssparekasse, for Sønderjyllands Højspændingsværk, for Aktieselskabet Aabenraa Bryggeri og for Aktieselskabet »Det sønderjyske Kompagni«. Ridder af Dannebrog.

AALBORG HANDELSFORENING

— Stiftet den 15. December 1863. — Medlemstal ca. 235. —

Allerede i Middelalderen indtog Aalborg en fremskudt Plads blandt de danske Købstæder. I Kanniken *Adam af Bremers* Skrift: »De situ Daniæ«, skrevet omkring Aar 1870, findes denne By nævnt, som en af de større danske Byer, der bl. a. var i livlig Handelsforbindelse med Norge. Men først ved Erik af Pommerns Forordning af 1422, der dannede Grundvolden for de følgende Tiders Købstadlovgivning her i Landet, fik Handelsstandens Supremati Lovhjemmel, og i 1431 blev der i Aalborg, paa Initiativ af Borgmester *Peder Ilfarsen* oprettet et Købmandsgilde kaldet *»Gudz Ligoms Lagh«* (Papegøje-Gildet), det hellige Guds Legeme til Lov, Ære og Værdighed, som det hedder i Indledningen til Gildeskraaen.

Aalborg Handelsforening er i Stand til at paavise sin Oprindelse fra hine Tider, idet Kontinuiteten stedse er bevaret.

Bestemmelser vedrørende Handelen findes ikke i de ældste Vedtægter; man tilsigter kun god Forstaaelse og Samdrægtighed blandt Medlemmerne, eller som det hedder i Indledningen: »og for god Samsæde, Endragt og Kærlighed i denne Verden, som siges og sandt er, at intet er fagrere og bedre end øves og omgaaes i gode Mænds Samfund og deres Fodspor med et godt Levned og Verdskyldighed (Tilbørlighed) at forfølge og fuldkomme«. Men da ingen andre end Købmænd, som drev et ærligt og retfærdigt Købmandsskab, kunde optages i Gildet, turde det ligge nær at antage, at Gildebrødrene under de selskabelige Sammenkomster ogsaa har drøftet Forholdene vedrørende Købmandsskabet, hvad forøvrigt Gildets Bøger længere hen i Tiden vidner om.

Der holdtes oprindelig 5 Sammenkomster om Aaret, nemlig Hellig Trekongers Dag, Fastelavn, St. Valborgsdag (1. Maj) og Guds Legems Dag, som var den anden Torsdag efter Pinse. Ved disse Sammenkomster blev der festet og danset, samt drukket tysk Øl i store Mængder. I Fastelavn 1553 festede man en hel Uge, og af 96 Gildebrødre med Kvinder og Gæster samt Lavets Betjente, blev der drukket 96 Tønder tysk Øl.

— — —

Af dygtige danske Købmænd fra hine Tider skal her nævnes *Jens Bang*, der blev Gildebroder i 1600 og indtil sin Død i 1644 var sin By en god Borger, selv om han døde som en delvis fattig Mand. *Jørgen Olufsen*, født af Bønder i Horsens Sogn i Vendsyssel, som blev Købmand i 1588, satte sig et herligt Minde i det prægtige Hus fra 1616 ved Østeraa. Han døde 1645. *Jens Andersen Hals* (1596—1627) og *Johan Petersen Brandt* (1618—1641) drev begge en udstrakt Handel og tjente sig Formuer. Endvidere *Frederik Christensen*, Bedstefader til den kendte Stadsoberst i København *Frederik Thuresen; Christen Lauridsen, Hans Felthus, Lars Hansen Skriver*, der først var Statsskriver paa Aalborghus, men 1617 blev Købmand og 1620 ejede den af Raadmand *Niels Christensen* i 1602 opførte Gaard paa Hjørnet af Østeraa og Stranden, fra hvilken den bekendte Aalborgstue paa Museet forefindes. Han døde 1630. *Hans Peter-*

sen Wandal, Niels Iversen Ferslev, Poul Popp osv., — alle Bærere af Navne med god Klang i gamle Aalborggenseres Øre.

Saavel under Kejserkrigen, eller 30 Aars Krigen 1627, som under Svenskekrigen 1644 led Handelsstanden i Aalborg meget. Og de efterfølgende Aar tyngedes man af store Byrder, der paalagdes Borgerskabet i større og større Udstrækning. I Aarene 1648—50 ses der saaledes ikke at være foregaaet noget i Lauget. Men, den 4. og 5. Maj 1651 »haver menige Compagnie Brødre med Hustruer og Børn udi Compagniet været forsamlede, forige gamle velmeente

Guds Legems Laugs Papegøje.

stiftede Ceremonier og Christelige vedtægt i sande Gudsfrygt begaaet. — Da ere 48 blevne Compagnibrødre .....«

Man ser heraf, at det gamle Guds Legems Laug nu har antaget Navnet »Compagniet«, og det gamle Gildehus blev i Samklang hermed omdøbt til »Compagnihuset«.

I *Compagniet* blev der dog ikke festet som i det gamle Gildelaug. Man nøjedes paa Grund af Tidernes Ugunst med at forvalte Midler og Ejendomme. Den 1. September 1680 blev der imidlertid paany gjort et Forsøg paa at faa mere Liv i Sammenslutningen; der blev udarbejdet nye Statuter, som blev stadfæstet af Aalborg Magistrat, og den 2. November afholdtes atter en festlig Sammenkomst i Compagnihuset, en Fest, som gentoges den 11. November.

Og ved disse to Lejligheder indmeldte der sig 133 nye Medlemmer i Compagniet.

En stor Del af de nye Medlemmer hidrørte imidlertid ikke fra Handelsstanden, men mødte frem i stort Antal fra det immaterielle Erhvervs Side. Af ny Medlemmer kan saaledes nævnes: Dr. *Niels Jespersen* praktiserende Medikus, *Peder Clausen Reenberg*, Præst ved Budolfi Kirke, Mag. *Hans Ramløse*, Præst ved Vor Frue Kirke Assessor *Christoffer de Hemmer* til Refsnæs, Toldinspektør *Jørgen Behm*, Kaptajn *Johan Sivertsen*, Studenterne *Peder Block* og *Peder Pedersen* osv.

Men alle Foranstaltninger, alle Kraftanstrengelser til Handelens Forbedring prellede af paa den almindelige Forarmelse og navnlig paa det store Skattetryk, som var en langvarig Konsekvens af de urolige Tider med den paafølgende Demoralisation. Samtidig havde man tilmed et uheldigt Borgmesterstyre — i Aarene 1682—1713. Byens Havn og Bolværker, som Magistraten havde Forpligtelse til at vedligeholde, blev i høj Grad forsømt. Følgen heraf var, at Vinterhavnen fra Østeraa til Købmand *Gjørups* Gaard i 1714 var blevet saa fyldt med Mudder, at Skibe, der stak dybere end 6—10 Fod, ikke kunde gaa ind.

Saalænge Krigen og Udskrivningerne lammede alt Initiativ, var der ikke Tale om Forbedring; men efter 1725 fik den nye Borgmester *Gjørup* imidlertid bedre Orden i Havneforholdene; der ansattes en Lodsoldermand og 6 faste Lodser, der opførtes en ny Toldbod, det paalagdes Havnefogeden at føre Regnskab over de ugentlige Indtægter og aflevere dem paa Kæmnerkontoret. Der skabtes med andre Ord atter Orden til Veje ved Havnen.

Samtidig begyndte ogsaa det haarde Skattetryk at lettes. I Slutningen af det 17. og i Begyndelsen af det 18. Aarhundrede var der indført en Række Afgifter under Navne som Hartkornsskatter, Korn- og Kvægskat, Krigsskat, Havreskat, Ildstedskat, Huslejeskat, Kobberskat, Lasteskat, Karosseskat, Parykskat, Konsumtionsskat, Baadsmandsskat, Fortifikationsskat, Ligkisteskat, Forstrækninger og Tvangslotteri, samt Kopulationsskat (Vielsesafgift). Efterhaanden, som disse Afgiftslove traadte ud af Kraft, bedredes Forholdene ved Købeevnens Forøgelse, og omkring 1730 begyndte man at gaa lysere Tider i Møde, hvorefter den aalborgske Handel atter — omend langsomt — rejste sig til fri Udfoldelse til Gavn og Ære for By og Borgere.

Hvad der i særlig Grad tjente til Byens Udvikling i de kommende Aar var dens Udførsel af Korn, Fedevarer, Smør, Æg, Ost, Sild, hjemmegjorte Uldvarer og Vævearbejder osv. Navnlig Norge var stor Aftager af disse Produkter, hvoraf Rug vel nok udgjorde Hovedparten. I 1769 udførtes der til andre Byer her i Landet, væsentligst København, for 16,587 Rdl. og til Norge for 18,700 Rdl.

I 1796 var Byens Udførsel af ovennævnte Artikler steget til ca. 50,000 Rdl. samtidig med at Byens Manufakturhandlere omsatte hjemmegjorte Dynevaar, Dyner, Bolster, Lærred og Uldtøj for 6—7000 Rdl. et Vidnesbyrd om, at Handelen tiltog og at Skibene atter stod ud af eller ind i Havnen.

Et af de Spørgsmaal, der i særlig Grad beskæftigede Købmændene i disse Aar, naar de samledes i Lauget, var Kornhandelen. Man generedes af omkørende Kornprangere, og man plagedes af illoyal Konkurrence indenfor selve Købmandslauget. For at komme dette Uvæsen til Livs, vedtog man at holde følgende Priser: »Vedtaget mellem os Samtlige«. Nemlig: »1 Tønde goed, Nye, Reen Vinter Ruug 1 Rd. 8 Sk. 1 Tønde do Wensyssel eller anden U-Reen Waar Ruug 1 Rd., 1 Tønde Biug med Opmaal 5 Mk. 1 Tønde stor hvid Haure Knog og Topmaal 4 Mk. 1 Tønde graae Wensyssel Haure do. Maal 3 Mk. 8 Sk. 1 Kande Honning 1 Mk. 8 Sk.«

Men det gik i hine Dage, som i vore, der fandtes en Række Købmænd,

Emil Schrøder.

W. Staun.

L. K. Kier.

Ed. T. Andersen.

L. Hartvigson.

B. Worm.

Hans Larsen.

Aalborg Handelsforenings tidligere Formænd.

som af Frygt for ikke at faa rigeligt med Varer, i Hemmelighed brød de af dem selv underskrevne og godkendte Vedtægter. Og selv om de herfor idømtes Bøder, saa maatte man tilsidst skride til Ophævelse af de fastsatte Priser, til Fordel for den Frikonkurrence, som gennem Tiderne fra alle Sider er krævet, men som i dette Tilfælde i Løbet af 3 Aar kostede Aalborg By et Tab paa 50,000 Rdl.

I August 1807 endte som bekendt den Fredstilstand, den dansk-norske Stat saalænge havde kunnet glæde sig ved. I 7 lange Aar førte Danmark Krig med England, Sverige og Rusland og Konsekvensen heraf blev Tabet af Norge, Handel, Skibsfart og Kredit ødelagt samt Statsbankerot.

Med Undtagelse af Hovedstaden var der næppe nogen By i Landet, der kom til at lide mere end Aalborg. Foruden Handelens Lammelse og Skibenes Kapring af Englænderne, mistede Aalborg sin Hovedaftager, Norge, der ved Fredsslutningen adskiltes fra Danmark. Og selv om Byen senere genvandt noget af den gamle Handel, saa var det ikke som før. Der rejstes en Toldmur, for netop at forhindre denne Handels Udfoldelse.

Den 2. Juni 1830 fik Købmandslauget i Aalborg Stadfæstelse paa nye Laugsartikler, det vil sige paa 21 Paragrafer, som for Størstedelen var byggede paa de gamle, men ændrede i Henhold til de Krav, Tiden havde nødvendiggjort. I disse nye Artikler omtales Borgerskaberne, som udstedes af Magistraten til en gros eller detail. Varer maatte ikke falbydes i Husene eller paa Gaderne. Handelslærlinges Antagelse, Undervisning og Eksamen, Handelskarle og Eksamination, Købmænd fra andre Byer, som ønsker at etablere sig osv., hvilke Bestemmelser dannede Grundlaget for Handelens indre Forhold i Aalborg indtil Næringsloven af 1857 traadte i Kraft.

Efter denne nye Næringslovs Vedtagelse i Rigsdagen den 29. December 1857, var Handelslaugenes Dage talte, skriver den kendte jyske Historiker *C. Klitgaard* i »Aalborg Handelsstands Historie« (1913), selv om man havde en Frist til 1. Januar 1862. Med Udgangen af 1861 skulde det være forbi med Laugenes Myndighed. Handelen skulde herefter gives til Pris for den krævede Frikonkurrence, som i Følge mange gamle Købmænds Udsagn vilde medføre saadanne Forhold, at de opsparede Kapitaler hurtigt vilde faa Ben at gaa paa til understøttelsessøgende og trængende Købmænd.

Da Ministeriet anmodede Laugene om at gøre Indstilling om Anvendelse af deres Formue m. v., fremsatte Aalborg Købmandslaug Forslag om, at »Kompagnihuset« vedblivende skulde tilhøre Handelsstanden, og at Overskudet heraf naar Prioritetsgælden, 5000 Rdl., var betalt og et Grundfond paa 400 Rdl. opsparet, skulde anvendes til Understøttelser til trængende Købmænd og iøvrigt i Handelsstandens almene Interesser.

Til at varetage denne, skulde der oprettes en Handelsforening, som kunde overtage Laugets Formue. Mellem Ministeriet og den gamle Laugsbestyrelse opstod der nogen Strid om Vedtægterne for den nye Forening, hvorved Sagens Afgørelse trak ud over den fastsatte Tid; men endelig den *19. August 1863*, ekspederedes de nye Vedtægter fra Foreningen, og efter at de den 27 Oktober var blevet konfirmerede, holdt de gamle Laugsinteressenter den *15. December 1863* Kl. 3½ Eftermiddag en ekstraordinær Generalforsamling, for at meddele Stadfæstelsen af Vedtægterne og for at vælge Bestyrelse for Foreningen.

Til Stede var kun 21 af det ophævede Laugs Medlemmer og disse 21 er i Foreningens Protokol noteret som Stiftere.

Vedtægterne, som godkendtes, omfattede Foreningens Formaal, Adgang til Foreningen, Foreningens Formue, dennes Administration, Bestyrelsens Ar-

bejdsvilkaar, Generalforsamlinger, Medlemmernes Forhold til Foreningen, samt forskellige andre Bestemmelser.

Til Bestyrelse valgtes følgende 7 Købmænd: *Chr. Lassen, Michael Herskind, Emil Schrøder, Ed. T. Andersen, Julius Galster, Michael Sørensen* og *Sophus Schiørring.*

Bestyrelsen konstituerede sig med *Emil Schrøder* som Formand, der som saadan arbejdede ihærdigt i 5 Aar til 1868.

Emil Ferdinand Schrøder fødtes i København 1811, lærte Handelen hos Grosserer J. C. Lange, var derefter Privatsekretær hos Grev Rantzau, Breitenburg i 1¼ Aar. Efter at have været Kommis i Ind- og Udland, kom han til Aalborg som Bogholder, begyndte derefter at drive Kommissionsforretning

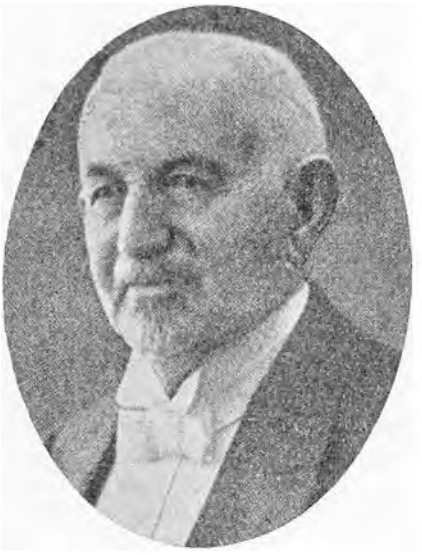

Konsul P. Rechnitzer.

Konsul M. Kragelund.

uden Borgerskab, kom derfor i Strid med Lauget, men opnaaede Bevilling i 1841 og blev derefter afholdt som en energisk og kundskabsrig Mand. Han var russisk Vicekonsul og døde 1870. Hans Efterfølger som Formand blev *Didrich Wilhelm Staun* fra 1868 til 1872.

Og derefter fulgte *Lauritz Kjellerup Kier* 1872—1882. *Edouard Theodor Andersen* 1882—1888. *Ludvig Hartvigson* var derefter Formand et halvt Aar. *Laurids Kjellerup Kier* paany fra 1888—1896 (blev Sparekassedirektør, Æresmedlem, Etatsraad, R. af Dbg. osv.). *Balthasar Worm* 1894—1906. *Hans Poul Henrik S. Larsen* 1906—1908. Og *Peder Pedersen Rechnitzer* fra 1908 til han for nogle Aar siden efterfulgtes af den nuværende Formand, Konsul *Michael Kragelund.* Hr. Rechnitzer havde været Medlem af Bestyrelsen fra 1878—1882. Han var Købmand (en gros) med Kul, Trælast m. m. og fra 1867 Dampskibsekspeditør. Var Medlem af en lang Række Aktieselskabers Bestyrelse samt i 3 Perioder Medlem af Byraadet, Vicekonsul for Sverige og Norge og Nederlandene, R. af Dbg. og Dbm. p. p.

UDDRAG AF AALBORG HANDELSFORENINGS VEDTÆGTER

§ 1. Handelsforeningens Formaal er:

a) at virke til Fremme for Handel, Skibsfart og Industri, saavel i Almindelighed som særlig for Aalborg By og dens Omegn, samt at varetage Medlemmernes Fællesinteresser og Rettigheder.

b) at virke i veldædige og hjælpende Øjemed.

§ 2. Adgang til at være Medlem har:

1. Enhver, der har løst Borgerskab af første Klasse for Handlende og Fabrikanter, Bankbestyrere, beskikkede Mæglere og Apotekere.
2. Enhver, som har retsgyldigt anmeldt Prokura for Firmaer, hvis Handel eller Fabriksdrift er forbunden med Borgerskab af første Klasse.
3. Andre, som driver større Handel eller industriel Virksomhed, saavel som disses Prokurister, naar Bestyrelsen enstemmigt vedtager deres Optagelse.

Betingelserne for at blive Medlem er desuden, at den paagældende har Domicil i Aalborg By, Nørre Sundby eller i disse Byers umiddelbare Nærhed.

Enhver, der har gjort sig skyldig i en i den offentlige Mening vanærende Handling, kan ikke blive eller være Medlem af Foreningen.

§ 3. Anmodning om Optagelse sker skriftlig til Formanden, hvorefter Bestyrelsen træffer Afgørelse. Vedkommende har dog først Stemmeret i Foreningens Anliggender, naar der er forløbet 14 Dage efter Optagelsen.

Udmeldelse af Foreningen sker ligeledes skriftlig til Formanden og kan kun finde Sted til en 1. Januar eller 1. Juli.

§ 4. Enker efter Medlemmer beholder de samme Rettigheder og Pligter i Forhold til Foreningen, som deres afdøde Mænd. Bestyrelsen kan, paa derom modtaget Andragende, og naar Forholdene tale derfor, midlertidigt fritage et Medlem for at svare Kontingent.

§ 5. Ethvert Medlem har at yde et Indskud af 10 Kroner ved Optagelsen, samt et aarligt Kontingent af 12 Kroner, som erlægges halvaarligt forud med 6 Kroner.

Har et Medlem paadraget sig et Aars Restance, udelukkes han af Foreningen og kan ikke paany optages, før Restancen er betalt.

§ 6. Foreningens Formue bestaar i det væsentlige af Ejendommen »Kompagnihuset«. Desuden henhører under Foreningens Bestyrelse, uden derfor at kunne betragtes som Foreningens Ejendom:

1) Ligkassen.
3) Den i Juli 1856 oprettede »Aalborg Købmænds Hjælpekasse«.
3) Det Bernstorffske Mindelegat.
4) De 8 Købmænds Legat.
5) Chr. Lassen og Hustrus Legat.
6) H. Mørup og Hustrus Legat.
7) Aron Jakobsen og Hustrus Legat.
8) Etatsraad Chr. Simoni og Hustrus Legat.
9) Michael Sørensens Legat.
10) De 8 Venners Legat.
11) Jakob Paludans Legat.
12) Carl Schmidt og Hustrus Legat.
13) Emil Oehlenschlægers Legat og Reservefond.
14) Legater som yderliger maatte komme til. J. N. Skibsteds Legat og John Møllers Legat m. fl.

§ 7. Der føres særskilt Regnskab saavel for Foreningens Formue, som for de under Bestyrelsen henlagte Kapitaler.

§ 8. Af Foreningens Midler udredes Udgifter ved Ejendommens Administration og Lønninger; endvidere de Udgifter, der efter Bestyrelsens Beslutning anvendes til Handelen, Skibsfartens eller Industriens Fremme — dog kan Bestyrelsen ikke uden Generalforsamlingens Samtykke, i det sidsnævnte Øjemed anvende Beløb over 500 Kr. —, samt endelig alle Udgifter ved Møder og Generalforsamlinger.

Endvidere dækkes Ligkassens eventuelle aarlige Underskud. Ligkassens Grundkapital er 4800 Kr. som ikke maa formindskes; desuden ejer den Ligvogn med Forspand og Bærere, som stilles til Raadighed ved Medlemmers, deres Hustruers og Børns Begravelse (»for saa vidt Børnene ej have egen Dug eller Disk«), naar Begravelsen foregaar i Aalborg eller Nørre Sundby. Den samme Forpligtelse har Ligkassen overfor Enker efter Medlemmer. Foreningen antager faste Ligbærere.

Af Ligkassen kan der tilstaas de efterladte 40 Kr., uanset om de har Ophold i Aalborg, Nørre Sundby eller disse Byers nærmeste Omegn, dog kun efter Ansøgning og naar Bestyrelsen skønner, at Forholdene taler derfor.

Ligvognen og det øvrige Inventar samt de faste Ligbærere kan benyttes af andre af Aalborgs Indbyggere udenfor Foreningen, imod at der herfor betales efter en af Bestyrelsen fastsat Takst.

§ 9. De under Foreningens Bestyrelse henlagte Værdipapirer skulle være forsynede med Prohibitivpaategning, underskreven af mindst 5 Medlemmer af Bestyrelsen; de opbevares i Bankboks i en Kasse forsynet med to forskellige Laase og Nøgler, hvoraf den ene opbevares af Formanden og den anden af Kassereren«.

— — —

Herefter følger de almindelige Vedtægter for Bestyrelse og dens enkelte Medlemmers Hverv, samt Regler for Afholdelse af Generalforsamlinger og Møder og sluttelig i § 24 hedder det:

»I Tilfælde af Disput angaaende Forretningsforhold imellem Medlemmerne indbyrdes, eller mellem disse og Ikke-Medlemmer, er Bestyrelsen forpligtiget til at foretage Mægling, og afsige Voldgiftskendelse, naar begge Parter erklærer, at de underkaster sig Bestyrelsens Afgørelse. Bestyrelsen har i saa Tilfælde Ret til at supplere sig.

Ved Kendelsen kan de hermed forbundne Udgifter paalægges Parterne, eller den ene af dem. Bestyrelsen er pligtig paa et Medlems Begæring derom at afgive Responsum om Handels- og Søfartsforhold her paa Pladsen.«

— — —

I 1913 fejrede Foreningen sin 50-aarige Bestaaen og de under Foreningens Ressort værende Fonds var i disse 50 Aar vokset fra godt 29,000 Kr. til henimod 200,000 Kr. Sandsynligvis er denne Sum vokset betydeligt, i de siden da forløbne 14 Aar, men da Foreningens nuværende Ledelse, trods flere Henvendelser, ikke har ønsket af besvare Forespørgsler angaaende disse Forhold, kan nøjagtigere Oplysninger herom ikke anføres. Men at Foreningens Kapital er vokset trods megen Villighed til gennem Aarene at hjælpe dem, som berøvedes deres Forsørger, eller dem, som under Frihandelens Konkurrence gik ned i Kampen, derom vidner fyldestgørende det tidligere nævnte Værk af C. Klitgaard om, Foreningens Historie fra 1431 til 1913. Foreningens Virksomhed gennem de mange Aar har fuldtud været knyttet til de Tanker, der kommer til Orde i »*Guds Legems Laug*«s ældste Program, Tanker, som den gamle

Kompagnihuset.

Gildeskriver *Christian Thybo* har udformet i et Vers, han i 1543 indførte i Gildets Protokol, og som lyder saaledes:

»Haffuer oc huer andre christeligen aff Hjertet kjere
I By og vden, baade hjemme og here.
Haffuer god Endrecht och rette christelige facte,
Ingen hinanden skull forsmaa eller foracte
Ick then fattig, then riige, icke then riige, then Arme,
saa will sig Gud offuer Oss forbarme.«

— — —

Aalborg Handelsforening ordinære Generalforsamling afholdes hvert Aar i Februar Maaned. Ifølge Oplysninger paa Generalforsamlingen i 1926 var Foreningens samlede Formue paa dette Tidspunkt ca. 220,000 Kr.

I Juli 1856 oprettedes

AALBORG KØBMÆNDS HJÆLPEKASSE,

som har til Formaal at understøtte trængende og værdige Medlemmer samt disses Enker og Børn, for saa vidt de ere trængende og værdige.

Understøttelsen kan tilstaas, uanset om de kvalificerede have Bopæl i Aalborg eller andet Sted. Intet Medlem kan nyde Understøttelse forinden han i mindst 5 paa hinanden følgende Aar har betalt Kontingent eller, saafremt han har betalt én Gang for alle, da ogsaa tillige 5 Aar efter at Indbetalingen har fundet Sted. Det afhænger af Bestyrelsens Skøn, hvem af Ansøgerne, der skal tildeles Understøttelse.

Enhver, der som Medlem er kontingentydende til Aalborg Handelsforening ifølge dennes Vedtægts § 2, er berettiget til at blive Medlem af Hjælpekassen imod at opfylde de i dennes Vedtægter fastsatte Betingelser.

Ethvert Medlem betaler et Indskud af 30 Kr. og et Kontingent af 10 Kr. aarlig eller et Bidrag af mindst 200 Kr. én Gang for alle. Medlemmernes Enker har Ret til at indtræde i deres Mænds Rettigheder og Forpligtelser.

Hvis Bestyrelsen skønner, at Forholdene taler derfor, kan den fritage et Medlem midlertidigt for at svare Kontingent.

Til Understøttelser maa benyttes Renterne af Hjælpekassens Formue, det aarlige Kontingent, samt eventuelt Overskud fra forrige Aar; men Gaver og Indskud skal tillægges Formuen. Portionernes Størrelse bestemmes af Bestyrelsen; de maa ikke være under 40 Kr. og ikke over 400 Kr. aarlig, og de uddeles med Halvdelen hvert Aars 1. April og 1. Oktober.

Hjælpekassens Bestyrelse, Revisorer og Decisor er de samme som for Handelsforeningen.

Flere Gange har det af Aalborg Handelsforening været forsøgt at oprette en Børs i Aalborg. Allerede paa et af de første Møder, i 1865, enedes man om, at Foreningens Lokaler skulde staa aabne hver Søgnedag Kl. 11—12 Fm. for alle, der kunde ønske at gøre Børsforretninger; men 1867 holdt man atter op hermed, fordi Børsen saa at sige ikke blev besøgt. Saa kom Opgangsperioden, og fra 1. November 1872 oprettedes Børsen paany med Besøgstid hver Søgnedag fra Kl. 5—6 Eftm. undtagen Lørdag, og i Lokalet blev nu opslaaet Ritzau-Telegrammer med Beretninger om udenlandske Korn- og Smørmarkeder samt Københavns Korn- og Smørnotering. Tirsdag og Fredag noteredes Kursen paa Aalborg Discontobank-Aktier og Aalborg Spritfabrik-Aktier. Efter et Par Aars Forløb ophørte Børsen dog atter; men den genoptoges paa ny den 1. Februar 1890. Tilslutningen var imidlertid stadig ringe, og efter at man senere havde indskrænket Børsdagene til to Gange ugentlig, uden at Besøget blev større, blev Tanken helt opgivet; men de gentagne Forsøg paa at skabe en Børs i Aalborg har alligevel sat sig varige Spor, idet Handelsforeningen den 3. Oktober 1890 nedsatte et *Kornnoteringsudvalg* paa 5 Medlemmer, og dette Noteringsudvalg bestaar endnu.

Blandt de større Opgaver, Aalborg Handelsforening i Aarenes Løb har løst, bør her nævnes Opførelsen af det nye »Kompagnihus«. Efterhaanden som Udviklingen skred frem, blev det gamle Kompagnihus, der var opført i 1847 mindre tidssvarende, og det blev paa en ekstraordinær Generalforsamling den 6. Juni 1888 med 50 Stemmer mod 1 vedtaget at lade det nedrive og opføre en

ny Bygning, hvortil der bevilgedes et Beløb af 70,000 Kr. Denne Sum forhøjedes senere til 90,000 Kr. og i December 1888 blev Opførelsen paabegyndt. Det nye Kompagnihus indviedes med en Festmiddag den 8. December 1889.

Bygningen er opført efter Tegning af Arkitekt *Hoffmeyer* og den kostede 100,167 Kr. 79 Øre, hvilken Sum blev tilvejebragt dels ved Sparekasselaan og dels ved at tegne et Aktiebeløb paa 24,500 Kr. i Aktier paa 250 Kr. blandt Foreningens Medlemmer..

Den nuværende Formand for Aalborg Handelsforening er Konsul *Michael Kragelund,* der siden 1903 har haft Sæde i Foreningens Bestyrelse og i en Aarrække var dens Næstformand.

Konsul *Michael Kragelund* er født i Næstved den 6. Marts 1859. Han begyndte sin Løbebane som Apotekerdiscipel i Næstved, blev cand. pharm. i 1880 og var ansat paa Aalborg Løveapotek i Aarene 1878—79 og 1880—85. I 1885 købte han Aalborg Saltraffinaderi, Medstifter og fra 1892—1900 Medindehaver af Aalborg Margarinefabrik, Indehaver af M. Kragelunds Fabriker i Aalborg, der i Aaret 1900 udvidedes til at omfatte Kemikalier, Krydderier, Farvevarer og tekniske Artikler. Medstifter af Aalborg Kridtslemmeri 1908, overtog 1909 Aalborg Sodafabrik, Medlem af Bestyrelsen for Aalborg Navigationsskole, Medlem af Søretten for Aalborg Amt og af Handelsretten i Aalborg, Værge for Vor Frelsers Kirke og for Aalborg Almenkirkegaard, Medlem af Repræsentantskabet for Brandforsikringsselskabet »Danmark« og for Akts. Pensionsforsikringsanstalten, Medlem af Saltnævnet til dets Ophævelse 1920, Formand for Prisreguleringskommissionen i Aalborg, Formand for Nævninge-Grundliste-Udvalget, Formand for Akts. Nordjyllands Redningskorps, Formand for Kontrolkomitéen i Aalborg Hypothekforening, Næstformand i Repræsentantskabet for Dansk Principalforening 1919, Medlem af Industriforeningens Repræsentantskab 1920, polsk Vicekonsul fra 1920, Kasserer for Aalborg Kathedralskoles Studiefond, tidligere Medlem af Aalborg Byraad, Ridder af Dannebrog, og desuden dekoreret med den polske Ridderorden og Polske Røde Kors Sølvmedalje.

AARHUS HANDELSFORENING

— Stiftet den 2. Oktober 1862. — Medlemsantal: 255. —

Efter at Næringsloven af 1857 var traadt i Kraft, var Aarhus en af de første Byer, der oprettede en Handelsforening, og denne Forening, der i Aarenes Løb voksede sig stor og stærk, er paa mangfoldige Omraader gaaet i Spidsen, ikke blot i saadanne Anliggender, som vedrørte Aarhus By, men ogsaa i adskillige Tilfælde har den ydet en betydningsfuld Indsats til Gavn for Landets Handelsstand i det hele.

Aarhus Handelsforening stiftedes ved et Møde, der afholdtes paa Raadhuset den 2. Oktober 1862, og hvortil 86 Købmænd i Aarhus havde udsendt Indbydelse. Paa dette Møde vedtoges Love og valgtes Bestyrelse.

Den første Bestyrelse var delt i to Afdelinger, én paa 7 Medlemmer, som havde til Opgave at fremme Handelens Interesser og én paa 9 Medlemmer, som særlig skulde beskæftige sig med Arbejdet for at værne Medlemmernes Handelsrettigheder, derunder ogsaa nævnes en gavnlig Forbindelse og Vekselvirkning mellem Byens Handlende, Ordning af Sammenkomster og Varetagelse af Arbejdet for at oplyse og vejlede Medlemmerne i Spørgsmaal angaaende Priser og Omsætningsforhold.

De første Aar for Aarhus Handelsforening var forholdsvis stille. I 1864 blev der nedsat en Komité, som skulde virke for Oprettelse af en Handels-Aftenskole, som ogsaa kom og som til at begynde med indrettedes i 4 Afdelinger. I 1865 nedsattes en Komité for Opførelse af en Børsbygning i Aarhus. Bygningen beregnedes til en Sum af ca. 8000 Kr., og den 8. November 1866 aabnedes Børsen i Aarhus, der stod under en særlig Børs-Komité. Børstiden var fra 1. November til 1. April hver Søgnedag, undtagen Lørdag Kl. 4—5 Em. og fra 1. April til 1. November Kl. 5—6 Em.

Ligeledes havde Foreningen 1865 ansøgt Generaltolddirektoratet om Opførelse af en ny Toldbod i Aarhus.

I 1869 ophævedes Bestyrelsens 2. Afdeling, som nu kaldtes Kornkomitéen, og i 1872 ophævedes Børskomitéen, hvorefter begge disse Komitéers Virksomhed overdroges til Handelsforeningens Bestyrelse, som forøvrigt i Begyndelsen af 1872 udarbejdede Bestemmelser om Notering af Aktier paa Børsen i Aarhus. Kursnoteringen, der fandt Sted paa Børsen hver Fredag, ophævedes i 1879 og i 1887 ophævedes ogsaa Børsen. Men i 1895 etableredes paany en Kursnotering for lokale Aktier.

Konsul M. P. Drescher.
Formand 1920—1926.

Aarhus Handelsforening interesserede sig paa den Tid meget for Jernbane- og Trafikforhold, og fik bl. a. en Overenskomst i Stand med Det forenede Dampskibsselskab om en direkte Dampskibsforbindelse mellem Aarhus og København. Ligeledes fik Foreningen i 1889 gennemført en daglig Dampskibsforbindelse med Kalundborg.

Det var ogsaa Aarhus Handelsforening, der i 1883 tog Initiativet til Oprettelsen af Centralforeningen af jyske Handelsforeninger, ligesom Foreningen ogsaa for en stor Del kan tilskrive sig Æren for Oprettelsen af den jyske Handelshøjskole, og iøvrigt har Foreningen i de forløbne Aar beskæftiget sig med en Mængde Spørgsmaal af Betydning for Udviklingen saavel indenfor Handelslivet som for Aarhus By i Almindelighed.

Aarhus Handelsforening har i de forløbne Aar haft følgende Formænd:

Konsul *J. H. Mørk.*
Købmand *Emil Secher.*
Direktør *M. R. Koppel.*
Købmand *Hans Broge.*
Købmand *Otto Langballe.*
Fabrikant *Otto Mønsted.*
Konsul *Rud. Wulff.*
Grosserer *Joh. Baune.*
Etatsraad, Bankdirektør *Fr. Nørgaard.*
Grosserer *Viggo L. Rahr.*
Konsul *Chr. S. Hansen.*
Grosserer *J. A. Alstrup.*
Konsul *M. P. Drescher.*

Som man vil se, findes blandt de tidligere Formænd en Række af den danske Handelsstands mest fremragende Navne, f. Eks. *Hans Broge* og *Otto Mønsted,* der begge har betydet overordentlig meget for denne Bys Udvikling

og Trivsel. Konsul *M. P. Drescher* var Foreningens Formand fra 1920 til 1926, da han paa Generalforsamlingen i November ønskede at trække sig tilbage. I hans Sted valgtes den hidtidige Næstformand, Konsul *Niels Barnow* til Formand.

UDDRAG AF AARHUS HANDELSFORENINGS LOVE

De nugældende Love for Aarhus Handelsforening er vedtagne paa Generalforsamlingen den 4. Oktober 1916 og indeholder bl. a. følgende Bestemmelser:

Foreningens *Formaal* er:

a) at virke til Fremme af Handel, Skibsfart og Industri, saavel i Almindelighed som særlig for Aarhus By, samt at varetage Medlemmernes Interesser og Rettigheder.

b) at give unge Mennesker af Handelsstanden Adgang til theoretisk Købmandsuddannelse gennem Opretholdelsen af en god Handelsskole.

Adgang til at blive Medlem har:

a) Enhver Handlende og Fabrikant i Aarhus, som har løst Borgerskab af første Klasse, Dampskibsredere, Bank- og Sparekassebestyrere, beskikkede Mæglere og Vejere, Apotekere, samt Forretningsførere med lovlig anmeldt Prokura for Selskaber, Interessentskaber og Firmaer, hvis Virksomhed er forbundne med 1. Kl. Borgerskab. Optagelse finder Sted, naar Bestyrelsens Flertal stemmer derfor.

b) Endvidere kan Bestyrelsen ved enstemmig Beslutning optage andre, naar den finder Anledning dertil, selvom Vedkommende ikke maatte opfylde de foranstaaende Betingelser.

Det aarlige *Kontingent* er 16 Kr., der opkræves kvartaarligt.

Foreningens Anliggender varetages af en Bestyrelse, der vælges paa den ordinære Generalforsamling, saavidt muligt af forskellige Brancher.

Det paahviler Bestyrelsen at repræsentere Foreningen, samt at modtage og besvare enhver til Foreningen stillet Henvendelse eller Forespørgsel fra Autoriteter eller Private, og Bestyrelsen er berettiget og bemyndiget til at udtale sig og handle i Foreningens Navn, derunder ogsaa med Hensyn til Afgivelse af Responsa eller Fastsættelse af Coutumer vedrørende Aarhus Handels- eller Havneforhold. Den administrerer tillige Børsen efter de derfor gældende Regler.

Det paahviler den eller de Tilsynshavende ved Foreningens Handelsskole at tilse Skolens forsvarlige Drift og at holde Bestyrelsen underrettet om alle Forhold af Interesse vedrørende Skolen.

Bestyrelsen er berettiget til at anvende saadanne Beløb til Foreningens Handelsskole, som den finder nødvendige, og den disponerer iøvrigt frit over Foreningens Indtægter og Midler til Fremme af Foreningens og Standens Interesser under Ansvar for Generalforsamlingen.

Den ordinære *Generalforsamling* afholdes hvert Aar i Oktober eller November Maaned. Ekstraordinær Generalforsamling kan afholdes, naar Bestyrelsen finder Anledning dertil, eller naar mindst 20 Medlemmer retter skriftlig Anmodning til Bestyrelsen derom med Angivelse af Forhandlingsemnerne.

Foreningen kan kun opløses af en Generalforsamling, der er indvarslet med denne Sag paa Dagsordenen. Der skal være mødt mindst Halvdelen af Medlemmerne og mindst tre Fjerdedele af de afgivne Stemmer skal være for Opløsningen, for at den kan vedtages. Vedtages Opløsningen, tager samme

Generalforsamling ved simpel Stemmeflerhed Bestemmelse angaaende Anvendelsen af Foreningens Midler.

AARHUS KØBMÆNDS HJÆLPEKASSE

Den 30. December 1920 stadfæstedes ved kgl. Konfirmation Love for »Aarhus Købmænds Hjælpekasse«, som er stiftet i 1861, og hvis Formaal er at yde Understøttelse til trængende Medlemmer eller disses Enker og Børn. Understøttelse tildeles fortrinsvis de Mdelemmer, som i 5 Aar har været kontingentydende.

Hjælpekassens Fond dannes dels ved Medlemmernes Kontingent og dels ved frivillige Gaver. I Kontingent betales enten én Gang for alle et Beløb af 400 Kr. eller et aarligt Bidrag af 20 Kr., som efter 20 Aars Indbetalinger nedsættes til 10 Kr. aarlig.

Hele Renteindtægten af Kapitalen og tre Fjerdedele af Aarsbidragene kan anvendes til Understøttelser. Overskudet kan ikke uddeles; men tillægges Grundfonden.

Understøttelserne uddeles efter Bestyrelsens Beslutning i Portioner à 20 Kr. aarlig, og ingen kan tildeles mere end 20 Portioner aarlig. Uddeling af Understøttelser finder Sted to Gange om Aaret, hver Gang selvstændigt kun for denne ene Gang og uberørt af tidligere Uddelinger. Hjælpekassen administreres af en Bestyrelse paa 7 Medlemmer, som vælges for 3 Aar ad Gangen.

Hvis Hjælpekassens Medlemsantal skulde gaa ned under 25, skal Handelsforeningens Bestyrelse besætte det halve Antal Pladser i Hjælpekassens Bestyrelse, og hvis Medlemsantallet synker til under 9, alle Pladser. I Tilfælde af, at Handelsforeningen opløses, skal Handelsministeriet overtage Hjælpekassens Administration.

Hjælpekassen kan ikke opløses, og dens Formue kan ikke overføres til noget andet Selskab. Skulde dens Virksomhed i den nuværende Form ophøre, skal Renten af Kapitalen anvendes til Understøttelser i Overensstemmelse med Vedtægterne efter Regler, som da fastsættes af Handelsministeriet.

I sidste Regnskabsaar havde Aarhus Købmænds Hjælpekasse en Indtægt af 21,192 Kr. og der bevilgedes 18,140 Kr. i Understøttelser. Kassens Formue var pr. 1. Januar 1927 efter Parikurs 329,400 Kr. Legater og Fonds, hvoraf en Del anvendes til unge Handelsmænds Uddannelse, udgør ialt ca. 105,000 Kr.

Formand for Aarhus Købmænds Hjælpekasse er Konsul *M. P. Drescher*, som indtil November 1926 tillige var Formand for Aarhus Handelsforening. Konsul Drescher er født den 24 Februar 1869 og efter endt Uddannelse etableret den 1. Maj 1896 (Firma Mammen & Drescher). Han beklæder en lang Række Tillidshverv bl. a. er han Formand for Foreningen af Arbejdsgivere i Aarhus Havn, Medlem af Bestyrelsen for den jyske Handelshøjskole, for Sammenslutningen af Havne- og Købmandsorganisationer i Danmark, for Universitets-Samvirket i Aarhus, for Aarhus Idrætspark og De samvirkende Idrætsforeninger m. m. Ridder af Dannebrog.

Foruden at Aarhus Handelsforening, som allerede nævnt har været medvirkende ved Oprettelsen af den jyske Handelshøjskole, i hvis Bestyrelse Foreningen ogsaa er repræsenteret, har Foreningen ogsaa dn 28. Februar 1865 oprettet sin egen Handelsskole, der har Lokaler dels i Kommunens Skole og dels i lejede Lokaler. Denne Skole ledes af fhv. Overlærer *S. Petersen*. Ved Skolen virker 24 Lærere, og den var sidste Aar besøgt af 360 Elever, hvoraf 102 indstilledes til Eksamen.

Paa Generalforsamlingen i November 1926 har Aarhus Handelsforening

vedtaget at udnævne Foreningens tidligere Formand Grosserer *Joh. Baune* og Manufakturhandler *P. H. Erichsen* som *Æresmedlemmer* i Anledning af, at begge d'Herrer fejrede 50 Aars Jubilæum.

Bestyrelsen for Aarhus Handelsforening bestaar for Tiden af følgende Medlemmer:

Konsul, Købmand *Niels Barnow* (Formand), Konsul, Bankdirektør *Oluf Bech* (Næstformand), Købmand *Michael Jensen* (Kasserer), Købmand *Alfred Carsted* (Seketær), Købmand *M. Christensen*, Købmand *Anton C. Nielsen* og Direktør *Tychsen*.

Skoleudvalget bestaar af Konsul, Bankdirektør *Oluf Bech*, Købmand *Anton C. Nielsen* og Købmand *M. Christensen*.

Formanden, Konsul *Niels Barnow*, er født den 7. Oktober 1876, og uddannet i Trælast-, Korn- og Foderstofbranchen. Ansat i Aarhus Tømmerhandel 1896—1900, i Hadsten Mølle 1900—1901, Prokurist hos H. C. Olivarius i København 1901—1905, Associè i Aarhus Tømmerhandel 1906—1914, Medindehaver af samme fra 1914, Eneindehaver fra 1925. Formand for Foreningen af Cementimportører i Jylland fra 1915, Medlem af Bestyrelsen for Centralorganisationen af danske Cementimportører udenfor København fra 1915, Medlem af Repræsentantskabet for Foreningen af jyske Trælasthandlere fra 1920 og af sammes Bestyrelse fra 1924, Medlem af Bestyrelsen for jyske Hestesports Baneklub fra 1924 og af Bestyrelsen for Rideforeningen for Aarhus og Omegn fra 1924, Medlem af Aarhus Byraad fra 1921—1925, Medlem af Havnebestyrelsen fra 1921, Medlem af Søretten for Aarhus Amt fra 1924, svensk Vicekonsul fra 1918, Valgt til Formand for Aarhus Handelsforening 1926.

EBELTOFT HANDELSSTANDSFORENING

— Stiftet den 21. September 1883.

Foreningen tæller 23 aktive og 9 passive Medlemmer. Medlemsmøde afholdes i Vinterhalvaaret en Gang maanedlig.

Foreningen driver Ebeltoft Handelsskole, der er oprettet i 1915 og har Lokaler i Kommuneskolen. Skolen ledes af Lærer *C. Jensen* med Bistand af 3 Lærere. Elevantallet var sidste Aar 14, hvoraf 5 indstilledes til Eksamen.

Bestyrelsen bestaar for Tiden af følgende Medlemmer: Isenkræmmer *Gert Hornbech* (Formand), Vinhandler *G. Holm Petersen* (Næstformand og Sekretær), Boghandler *S. H. Elle* (Kasserer), Direktør *Jul. Kajus* og Købmand *I. Lindberg*.

Formanden, Isenkræmmer *Gert Hornbech*, er født den 1. April 1880 og uddannet hos N. M. Bjerrings Eftf. i Randers. Etableret i Ebeltoft den 13. September 1905.

Isenkræmmer Gert Hornbech, Ebeltoft.

ESBJERG HANDELSFORENING

— Stiftet 1885. Medlemsantal 151. —

Esbjerg Handelsstandsforenings nugældende Love er vedtagne i 1921, og Foreningens *Formaal* er at virke til Fremme for Handel, Skibsfart og Industri,

saavel i Almindelighed som særlig i Esbjerg By, samt at søge at sikre Byens Handelsstands Rettigheder og varetage dens fælles Interesser samt endvidere at opretholde den eksisterende Handelsskole i Esbjerg. For at samle sine Medlemmer afholder Foreningen Møder, enten til Diskussion af Emner, der har fælles Interesse, eller af selskabelig Art.

Som Medlem kan optages enhver uberygtet Mand, der for egen Regning eller som Besyrer for Selskaber driver eller har drevet Handel, Skibsrederi eller industriel Virksomhed i Esbjerg eller som har Ansættelse i saadan Virksomhed som Forretningsfører, Prokurist eller i lignende overordnet Stilling. Det aarlige *Kontingent* er 24 Kr., som opkræves halvaarsvis forud.

Den ordinære *Generalforsamling* afholdes hvert Aar i September Maaned. Saafremt Medlemsantallet synker ned til 10, skal Bestyrelsen paa den første ordinære Generalforsamling fremkomme med Forslag om Foreningens Opløsning, og dersom denne vedtages, skal Foreningens eventuelle Midler tilfalde Esbjerg Handelsstands Hjælpekasse.

Konsul J. Villemoes, Esbjerg.

Esbjergs Handelsstands Hjælpekasse er oprettet i 1902 og har lignende Vedtægter som foran nævnt for Aalborg og Aarhus Handelsforeningers Vedkommende. Dens Kapital udgjorde pr. 31. December 1925 35,648 Kr. og der udbetaltes i 1925 Understøttelse til et Beløb af 1110 Kr. Desuden ejer Foreningen Fru *A. Lykke Thomsens* Mindelegat, stort 2000 Kr., og *Pagh & Quist Pedersens* Jubilæumslegat, stort 5000 Kr.

Foreningen har i Aaret 1900 oprettet *Esbjerg Handelsskole*, der har Lokaler dels i Esbjerg tekniske Skole, dels i Kommuneskolerne. Handelsskolen ledes af Lærer *Klemmen Nielsen*, og beskæftiger foruden Bestyreren 14 Lærere. Elevantallet var sidste Aar 241, hvoraf 63 indstilledes til Handelsmedhjælpereksamen og 37 til Tillægseksamen.

Esbjerg Handelsforening har egne Mødelokaler paa Hotel Royal. Som Regel afholdes Medlemsmøde hver Maaned.

Blandt de kendte Navne, der i Aarenes Løb har været knyttet til Esbjerg Handelsforening nævner vi Konsulerne *Pagh, Olsen* og *C. Breinholt*. Den sidstnævnte blev udnævnt til Foreningens Æresmedlem.

Bestyrelsen bestaar for Tiden af følgende Medlemmer: Konsul *J. Villemoes* (Rederi og Kulimport), Formand; Direktør *P. Melsing* (Korn- og Foderstoffer), Næstformand; Købmand *C. Feerup* (Kolonial- og Skibsprovianteringsforretning), Kasserer; Skotøjsfabrikant *Th. Bundgaard*, Sekretær, og Grosserer *A. E. D. Bruhn* (Automobiler).

Formanden, Konsul *J. Villemoes*, er født den 28. September 1880 og uddannet i Handelen i Aarene 1897—1901, dels i Ringkøbing hos Konsul *Høy*, dels i Lemvig hos Bechgaard & Hjortkjær, hvorefter han i 1901—05 opholdt sig i Tyskland og England. Etableret i Esbjerg den 1. Maj 1907. Stifter af og Reder for Dampskibsselskabet Jyden, Formand for og Leder af Aktieselskabet J. Villemoes Kulforretning. Formand for Aktieselskabet Esbjerg Teglværk og for Aktieselskabet C. Lunds Teglværk. Medlem af Esbjerg Byraad, Medlem af Landmandsbankens Bankraad, Formand for Sydvestjyllands forenede Elektricetetsværker, Medlem af Bestyrelsen for »Den jyske Handelsstands Centralforening«. Valgt til Formand for Esbjerg Handelsforening 1920. Ridder af Dannebrog.

FREDERICIA HANDELSSTANDSFORENING

— Stiftet 1866. Medlemsantal 114. —

Ved Fredericia Handelsforenings (nu Handelsstandsforening) 50 Aars Jubilæum i 1866, udsendtes et smukt og rigt illustreret Festskrift, udarbejdet af Hr. *C. V. Hansen.* Det oplyses heri, at Foreningen er stiftet i 1866; men Datoen kan ikke meddeles, da der ikke er ført Forhandlingsprotokol før fra 22. Marts 1867. Af et Avertissement i »Fredericia Avis« for 20. November 1866 fremgaar det imidlertid, at Foreningen denne Aften holder Møde, og en gammel Kopibog viser, at Fredericia Handelsforening under 18. December 1866 har indgivet Ansøgning om kgl. Konfirmation paa Foreningens Vedtægter, »specielt for overensstemmende med Lov om Haandværk og Fabriksdrift m. m. af 29. December 1857 § 83 at kunne optræde som competent Sagsøger i Sager angaande uberettiget Næringsbrug.«

Samme Dato har Foreningens Bestyrelse indsendt et Andragende til Generaltolddirektoratet om, at der maa blive indrettet Fortoldningssted paa Jernbanestationen for de Sydfra pr. Jernbane ankommende toldpligtige Varer, »idet det følte som en stærk Ulempe, at Varerne skulde køres til Toldboden for at fortoldes der.«

Det oplystes endvidere i det omtalte Festskrift, at Foreningen den 1. Januar 1867 havde 74 Medlemmer og at »Directionen« — altsaa den første Bestyrelse — bestod af følgende Herrer:

Konsul *C. W. Loehr* (Formand).
Vekselleer *H. L. Hirsch.*
Købmand *J. W. Schmidt.*
Købmand *G. Voigt.*
Sagfører *M. Pagh.*

I Løbet af Aaret 1867 steg Medlemsantallet, i Januar Kvartal til 96, i April Kvartal var det 94 og derefter synker det i Juli Kvartal til 83 og i Oktober Kvartal til 80. I Januar Kvartal 1868 gaar det ned til 64 og i de nærmest følgende Kvartaler synker det yderligere til 52, 45 og 42, hvilket tyder paa, at Foreningen har haft sine Børnesygdomme at gennemgaa. Nedgangen fortsættes i Aaret 1869 helt ned til 29 Medlemmer, og det synes ikke at have hjulpet, at man paa Generalforsamlingen i 1869 vedtog at nedsætte Kontingentet fra 1 Rigsdaler Kvartalet til 1 Rigsdaler om Aaret; thi i 1870 er Medlemstallet helt nede paa 13 og i 1871 endog paa 9, hvorefter Foreningen nærmest synes at være blidt hensovet. Den levede imidlertid op igen, og paa Initiativ af et af de første Bestyrelsesmedlemmer, Vexellerer *H. L. Hirsch,* blev der den 2. April 1872 afholdt et Møde paa Raadhuset med det Formaal at »constituere en Handelsforening«. Ved en cirkulerende Liste havde Mødets Indbydere allerede sikret sig 49 Medlemmer. Paa dette Møde blev der valgt Bestyrelse, som kom til at bestaa af Vexellerer *H. L. Hirsch* (Formand), Købmand *J. C. Høyrup* (Viceformand), Brændevinsbrænder *L. Kaaber* (Kasserer og Sekretær), samt Købmand *S. Dons* og Købmand *L. J. Hertz.* Paa et nyt Møde den 9. April 1872 vedtoges Foreningens Love. At denne Forening betragtedes som en Fortsættelse af den gamle, fremgaar bl. a. deraf, at man benyttede den samme Forhandlingsprotokol og Regnskabsbog, ligesom det ogsaa ses, at et Underskud paa Regnskabet for Aaret 1871 paa 1 Rd. 3 Mk. 9 Sk. er blevet dækket paa Regnskabet for 1872. Herefter kom Fredericia Handelsforening ind under mere rolige og støtte Forhold, og den har i Aarenees Løb udrettet et stort og godt Arbejde.

Foreningens første Formand var, som allerede nævnt, Konsul *C. W. Loehr*, der fungerede fra Foreningens Stiftelse i 1866 til 30. Januar 1868. Vexellerer *H. L. Hirsch* fungerede derefter fra Nydannelsen den 2. April 1872 til den 26. September 1882, da hele Bestyrelsen afgik i Henhold til nye Loves Vedtagelse. Derefter valgtes Købmand, senere Kancelliraad *Utzon* til Formand, og han beklædte denne Post indtil den 22. Februar 1894; han efterfulgtes af Købmand *J. M. Jørgensen*, der var Formand til sin Død den 22. Juli 1912. Paa den følgende Generalforsamling den 27. Februar 1913 valgtes Konsul, Fabrikant *J. Korch*, som fremdeles beklæder Formandsposten.

Foreningen har i Aarenes Løb udnævnt følgende til *Æresmedlemmer:* Commerceraad, Vexellerer *H. L. Hirsch* og Cancelliraad, Købmand *Utzon*, begge udnævnt i 1894, Fabrikant, Oberst *Ernst Voss*, udnævnt 1899, Borgmester

Konsul, Fabrikant
C. W. Loehr,
Foreningens første Formand
1866—1872.

Vexellerer H. L. Hirsch,
Formand fra 1872—1882.
Udnævnt til Æresmedlem
1894.

Kancelliraad,
Købmand Utzon,
Formand fra 1882—1894.
Udnævnt til Æresmedlem
1894.

C. Scharling, udnævnt 1906, samt Købmand *Fritz Duus* og Mægler *Julius Mortensen*, begge udnævnt 1907.

Et af de Omraader, hvorpaa Fredericia Handelsforening, ligesom de øvrige Købstæders Handelsforeninger, lige fra den første Begyndelse har haft Opmærksomheden henvendt, er Arbejdet for den unge Handelsstands Dygtiggørelse. Allerede i 1872, efter Foreningens Rekonstruktion, oprettedes en Aftenskole for Handelslærlinge, som bestaar den Dag i Dag. Denne Skole begyndte sin Virksomhed den 22. Oktober 1872 med 16 Elever. Byraadet havde givet Tilladelse til at benytte Realskolens Lokaler, og der undervistes hver Tirsdag og Fredag Aften. Skolen fortsattes med Held gennem Aarene og syntes at have baaret sig selv indtil 1876—77, da Handelsforeningen maatte tilskyde 46 Kr. 17 Øre. Senere har Foreningen stadig ydet Tilskud til Skolens Drift. I 1883 fik Skolen sit første Statstilskud. Det var paa 100 Kr., men er gennem Aarene blevet forhøjet, efterhaanden som Elevantallet er steget. For Tiden er det 2387 Kr. aarlig. I 1896 blev Adgangen til Skolen aabnet ogsaa for Kvinder, og der meldte sig straks 6 Elever. Fra Skolens Oprettelse i 1872 førtes Tilsynet med den af 2 Medlemmer af Handelsforeningens Bestyrelse, indtil der i 1886 blev nedsat et særligt Skoleudvalg paa 3 Medlemmer. Fra 1902 fik Fredericia Handelsskole en mere selvstændig Stilling. Medens Forholdet hidtil havde væ-

ret, at Skolen var en Del af Handelsforeningens Virksomhed uden noget selvstændigt Regnskab, vedtoges det den 24. Januar 1902, at den fremtidig skulde administreres af Skoleudvalget alene, saaledes at Handelsforeningen kun skulde yde et fast aarligt Tilskud.

Dette Skoleudvalg bestaar for Tiden af følgende Medlemmer: Konsul *Brøchner-Mortensen* (Formand), Hospitalsforstander *Tüchsen* (Kasserer) og Direktør *Sophus Jørgensen*. Af disse har Hospitalsforstander *Tüchsen* haft Sæde i Skoleudvalget siden 1886, og altsaa deltaget i dennes Virksomhed i over 40 Aar.

Fredericia Handelsskole har siden 1893 med stor Dygtighed været ledet af Viceskoleinspektør *Thomsen* under Medvirkning af 9 Lærere. Elevantallet var sidste Aar ca. 130, hvoraf 30 indstilledes til Afgangseksamen.

Købmand J. M. Jørgensen.
Formand fra 1894—1912.

Konsul. Fabrikant J. Korch,
R. af Dbg.
Foreningens nuværende Formand.

Blandt de mange Opgaver, som Fredericia Handelsforening gennem de forløbne Aar har beskæftiget sig med, nævnes i Jubilæumsskriftet bl. a. forskellige Forhold vedrørende Jernbane- og Havnevæsen. Der har stadig været rettet Henvendelser til Jernbaneautoriteterne om bedre Lokalforbindelser med Stationsbyerne i Oplandet, om Flytning af Varehuse og Spornet etc., og Foreningen har ved flere Lejligheder, navnlig i de senere Aar mødt Imødekommenhed og Forstaaelse fra Autoriteternes Side. Ved Henvendelse til Havneudvalget har man endvidere søgt dels at opnaa forskellige Forbedringer i de allerede eksisterende Forhold, dels henledet Opmærksomheden paa saadanne Foranstaltninger Indførelse, som vilde være til Gavn for Handelsstanden og derigennem ogsaa for Havnen selv. Bl. a. henledte Handelsforeningen i 1906 Havneudvalgets Opmærksomhed paa Nødvendigheden af at fremskaffe yderligere Oplagsplads ved Havnen, hvilket gav Stødet til den senere foretagne Udvidelse. Ligeledes har Foreningen stadig haft Opmærksomheden henvendt paa at skaffe de bedst mulige Ruteforbindelser paa Havnen, bedre Pakhusforhold, Indretning af Frilager osv. osv.

I 1889 nedsatte Foreningen et Udvalg, som skulde arbejde for at faa indrettet et Telefonanlæg, om muligt i Forbindelse med Nabobyerne. Dette Udvalg indtegnede paa knapt 2 Maaneder 48 Abonnenter, og den 15. April 1889

stiftedes derefter »Fredericia Telefonselskab«, der senere traadte i Samarbejde med Vejle Telefonselskab, indtil disse to Selskaber i 1897 indgik i »Sydjysk Telefonselskab«. Den 22. April 1897 oprettedes indenfor Handelsforeningen »Fredericia Omegns Telefonselskab« som et særligt Aktieselskab, idet der forelaa Overenskomst mellem Sydjyske og Vejle Telefonselskaber om, at der ikke maatte føres Telefon ud i Oplandet.

Endvidere har Fredericia Handelsforening i særlig Grad haft sin Opmærksomhed henvendt paa saadanne Forhold, som kunde være medvirkende til at give Næringslivet i Almindelighed Fremgang og Opsving. I denne Forbindelse nævnes bl. a. Markedernes Afholdelse, ligesom man ogsaa arbejdede for Oprettelsen af et Svineslagteri (der imidlertid blev anlagt i Kolding) og senere for Anlæg af en Sukkerfabrik (hvilket heller ikke lykkedes). I 1883 nedsattes et Udvalg, der skulde søge enten at faa oprettet en Bank eller bevæge en af de københavnske Banker til at oprette en Filial i Fredericia. Resultatet af dette Udvalgs Arbejde blev, at Landmandsbanken oprettede en Filial i Byen. Endvidere har Handelsforeningen været medvirkende ved Oprettelsen af »Dansk Købestævne«, og Foreningen har i Øjeblikket 3 Repræsentanter i Købestævnets Repræsentantskab, nemlig Formanden, Konsul *Joh. Korch,* Fabrikant *L. H. Schytt* og Købmand *Søren M. Sørensen.*

I kommunal Henseende har Handelsforeningen gennem Aarene gjort sin Indflydelse gældende til Gavn for Handelsstanden, hvor saadant har kunnet lade sig gøre. Ved de kommunale Valg har man, som oftest i Forstaaelse med andre Foreninger, opstillet Kandidater og som Regel ogsaa altid faaet dem valgt.

Om Foreningens Liv og Virke gennem Aarene giver det før nævnte Jubilæumsskrift iøvrigt følgende bemærkelsesværdige Oplysninger:

»Foreningens indre Liv har gennem Aarene formet sig fredeligt og roligt. Store Storme ses ikke at være gaaet hen over dens Virksomhed, og kun yderst sjældent har Sindene været sat i større Bevægelse. De smaa indbyrdes Mellemværender, der har været angaaende Formerne for Konkurrencen, er altid blevet ordnede paa fredelig og fornuftig Vis. — — I 1882 synes der at have været lidt Revolution indenfor Foreningen. Der forelaa Udkast til nye Love, og paa en ekstraordinær Generalforsamling den 26. September stilledes Forslag om, at den samlede »Direction« skulde afgaa og en ny Bestyrelse vælges. Ved det paafølgende Valg fandt en delvis Fornyelse Sted. At Generalforsamlingen har været ret bevæget, læses mellem Linierne af den afgaaede Bestyrelses sidste Protokoltilførsel: »Mødet hævet af Næstformanden Kl. 1,30 om Natten begrundet paa, at Formanden Kl. 12 forlod Forsamlingen.«

I tidligere Tid spillede Fastsættelsen af Kornpriserne en ikke ringe Rolle indenfor Handelsforeningen, ligesom der ogsaa foretoges Noteringer af Smør, Æg og andre Landbrugsprodukter. Disse Noteringer foretoges første Gang den 29. November 1877 og fortsattes stadig indtil den 10. September 1891, da man enedes om at lade Noteringerne overgaa til privat Forhandling mellem Produkthandlerne indbyrdes. I Efteraaret 1892 ses dog ingen Notering at have fundet Sted, og den ophører derefter ganske.

Endvidere har man fra Tid til anden gjorte Forsøg paa at støtte hinanden ved Oprettelsen af »sorte Bøger« over usolide Kunder, uden at det dog ses, at saadanne Bestræbelser har været til større Nytte.

Handelsforeningen har, naar Forholdene har talt derfor, samarbejdet med »Fredericia Colonial- og Urtekræmmerforening«, der senere antog Navnet »Handelsforeningen af 1892«. Der har ogsaa et Par Gange været gjort Forsøg paa at faa de to Foreninger sammensmeltede til een, men disse Forsøg har

hver Gang været resultatløse. Dog enedes man i 1892 om, at en Handelsberettiget af Handelsforeningens Bestyrelse skulde have Sæde i Bestyrelsen for »Handelsforeningen af 1892«.

Ved Krigens Udbrud i 1914 nedsatte man i Fællesskab med »Handelsforeningen af 1892« et Udvalg til under den foreliggende alvorlige Situation at varetage Handelsstandens, Industriens og Skibsfartens Interesser. Dette Udvalg kom til at bestaa af Handelsforeningens Bestyrelse tillige med Grosserer *R. Møller-Jensen* og Grosserer *Axel Duus* af »Handelsforeningen af 1892«s Bestyrelse.

Endelig kan nævnes, at der i 1915 stiftedes en Underafdeling af Foreningen: »Fredericia Handelsforenings Manufakturafdeling«, hvis Formand skulde være Medlem af Handelsforeningens Bestyrelse, og hvis Formaal var »at varetage Standens Interesser og at fremme et kollegialt og venskabeligt Forhold blandt Medlemmerne«.

I Anledning af Fredericia Handelsforenings 50 Aars Jubilæum i 1916 blev der af Foreningens Medlemmer skænket et Beløb af 10,000 Kr., der under Navn af »Fredericia Handelsforenings 50 Aars Jubilæumslegat« blev overgivet Foreningen for at anvendes i velgørende Øjemed. Endvidere ejer Foreningen et Understøttelsesfond paa 400 Kr., samt følgende Legater:

Købmand *Carl J. Christensens* Legat, 1500 Kr.
Konsul *Korchs* Rejsestipendium, 500 Kr.
Købmand *Annæus Christensen* og Hustrus Legat, 1000 Kr.
Mægler *Knud Julius Georg Mortensen* og Hustru (f. Brøchners) Mindelegat, 5000 Kr.

Legaterne bestyres af Foreningens Bestyrelse og uddeles af denne. I sidste Regnskabsaar androg Legatuddelingen et Beløb af ca. 1000 Kr.

Fredericia Handelsforening afholder en ugentlig Klubaften, samt Medlemsmøde den første Tirsdag i hver Maaned. Møderne afholdes i lejede Lokaler paa Hotel »Victoria«.

Bestyrelsen bestaar for Tiden af følgende Medlemmer: Konsul, Fabrikant *Joh. Korch* (Formand), Konsul, Skibsmægler, Kgl. Vejer og Maaler *W. Brøchner-Mortensen*, (Næstformand, Kasserer og Sekretær), Købmand *Fritz Duus*, Købmand *P. M. Pallesen* og Købmand *Carl E. Petersen*.

Formanden, Konsul *J. Korch*, er født den 30. August 1870 i Assens, Søn af Grosserer P. Korch. Uddannet i Faderens Forretning og hos Adolf Zinn og Carl Bayer i København. Overtog 1894 J. P. Schmidt jun.s Cigar- og Tobaksfabriker i Fredericia, der i 1899 omdannedes til Aktieselskab, hvis Formand og Direktør han er. Medlem af Bestyrelsen for Foreningen af Cigarfabrikanter i Provinsen fra 1905, Medlem af Repræsentantskabet for Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Cigarindustrien i Danmark, Formand i Bestyrelsen for Aktieselskabet Fredericia Teater, Medlem af Fredericia Byraad fra 1917—1921, Medlem af Repræsentantskabet for Dansk Købestævne, Medlem af Foreningen Dannevirkes Fredericia-Afdeling, Medlem af Bestyrelsen for Den jyske Handelshøjskole. Valgt til Formand for Fredericia Handelsstandforening 1913. Norsk Vicekonsul fra 1918, Ridder af Dannebrog.

FREDERIKSHAVNS HANDELSTANDSFORENING

— Stiftet den 11. Maj 1883. — Medlemsantal 75. —

Frederikshavns Handelsstandsforening blev oprettet den 11. Maj 1883 under Navn af »Frederikshavns Handelsforening«. Dens nugældende Vedtægter er vedtagne paa en Generalforsamling den 25. Oktober 1921, og siges at være de mest formaalstjenlige og mest systematiske i hele Danmark. Ifølge disse Vedtægter er Foreningens *Formaal:*

a) at virke til Fremme af Handel, Skibsfart og Industri, saavel i Almindelighed som i Særdeleshed for Frederikshavn;

b) at tilvejebringe Samkvem imellem Medlemmerne og varetage deres fælles Stands-Interesser og Rettigheder;

c) at foranstalte faglig Undervisning til Dygtiggørelse af Standens Ungdom, i hvilket Øjemed Foreningen opretholder en Handelsskole i Frederikshavn.

Konsul
Christian Cloos.

Som Medlem af Foreningen kan optages enhver i Frederikshavn bosiddende uberygtet Mand, som har fri Raadighed over sit Bo, og som driver Handel, eller iøvrigt ved sin Livsvirksomhed i særlig Grad er knyttet til Handelen, Skibsfarten eller Industrien.

I Kontingent svarer Medlemmerne 30 Kr. for Regnskabsaaret, der løber fra 1. Oktober til 30. September. Opkrævningen sker med 15 Kr. i Oktober og 15 Kr. i April. Nyoptagne Medlemmers første Kontingentydelse beregnes med 2,50 Kr. pr. Maaned, regnet fra og med den Maaned, i hvilken Optagelsen fandt Sted.

Medlemsretten tilkommer Personen, ikke Firmaet. Den suspenderes, saasnart og saalænge et Medlem er ude af Raadighed over sit Bo. Et Medlem, som fraflytter Byen, kan imod fortsat Kontingentydelse bevare sin Medlemsret, dog uden Stemmeret.

Om Aarsregnskabernes Afslutning og videre Behandling gælder følgende:

a) Hovedregnskabet afsluttes pr. 30. September;

b) Legatregnskaberne afsluttes som Regel pr. 30. September; for enkelte Legater kan dog gælde en anden Termin, ifald dette maatte være paakrævet;

c) Skoleregnskabet afsluttes pr. 31. Juli; dog er Bestyrelsen bemyndiget til at ændre denne Termin, ifald Skolens Forhold maatte gøre det ønskeligt;

d) Kassereren skal inden 14 Dage efter de ovennævnte Datoer aflevere de paagældende Regnskaber med tilhørende Bilag til Bestyrelsen;

e) Bestyrelsen gennemgaar det saaledes modtagne Materiale og skal inden den 23. Oktober aflevere dette til Revisor;

f) Revisor skal inden 14 Dage efter at Aarsregnskaberne er kommen ham i Hænde tilendebringe Revisionen og tilbagelevere Papirerne til Bestyrelsen;

g) Den ordinære Generalforsamling erholder sluttelig Regnskaberne forelagt til Godkendelse.

Den ordinære Generalforsamling afholdes hvert Aar inden Midten af November.

Voldgiftskendelser i Handelstrætter mellem Medlemmer indbyrdes eller

Medlemmer og Udenforstaaende, er Bestyrelsen pligtig at afsige, naar den derom modtager en klar, skriftlig Begæring fra Parterne, med ubetinget Erklæring om, at de vil efterkomme Kendelsen uden Appel.

Ved Behandlingen af Voldgiftssager antager Bestyrelsen juridisk Bistand, eventuelt ogsaa teknisk. Sagens Omkostninger bæres af Parterne, saaledes som det ved Kendelsen bliver fastsat.

Underafdelinger til Varetagelse af Særinteresser i de forskellige Brancher (f. Eks. Kolonial, Manufaktur og Isenkram) kan indenfor Foreningen oprettes af de Medlemmer, som tilhører vedkommende Forretningsgren, forudsat at disses Antal er mindst 4.

Samtidig med en Afdelings Oprettelse vælger dens Medlemmer en Leder og en Stedfortræder, der fungerer i Lederens Forfald; naar Afdelingen er oprettet, giver Lederen ufortøvet en skriftlig Meddelelse til Bestyrelsen. Meddelelsen ledsages af en Navnefortegnelse over Afdelingens Medlemmer, dens Leder og Stedfortræderen. Om alle Personskifter indenfor Afdelingen skal den til enhver Tid fungerende Leder holde Bestyrelsen skriftlig underrettet.

Afdelingsmøder holdes, naar Lederen selv finder Anledning dertil eller naar han fra 2 Medlemmer modtager Begæring derom, med Opgivelse af de Emner der ønskes behandlede; Lokale stilles til Raadighed af Foreningen.

I Foreningens Navn kan Afdelingen ikke optræde; ønskes Beslutninger udført gennem Foreningen, kan dette kun ske med Bestyrelsens Billigelse og under dennes Ansvar.

Yderligere Regler for Afdelingens Forhold til Foreningen kan Bestyrelsen fastsætte efter Samraad med Afdelingens Leder.

Organisationsmæssigt Samarbejde med andre Handelsstandsforeninger og Sammenslutninger, som har tilsvarende Formaal, opretholder Foreningen, idet den er Medlem af »Den jydske Handelsstands Centralforening« med de Rettigheder og Forpligtelser, som Centralforeningens Love hjemler.

I den Repræsentation indenfor Centralforeningen, der ifølge dennes Love tilfalder Foreningen, skal Formanden have Sæde. De øvrige Personer, der i samme Øjemed er Befuldmægtigede for Foreningen — Repræsentanter og Stedfortrædere til at fungere i de ordinære Repræsentanters Forfald — vælges af Bestyrelsen.

Opløsning af Foreningen kan kun ske ifølge Vedtagelse af en i dette Øjemed indkaldt Generalforsamling, hvor to Tredjedele af Medlemmerne er til Stede. Til Vedtagelse udkræves en Majoritet paa tre Fjerdedele af de afgivne Stemmer.

Er Opløsningen vedtaget, fatter den samme Generalforsamling med simpel Stemmeflerhed Beslutning om, i hvilket veldædigt Øjemed Foreningens Midler skal anvendes.

Foreningens Møder og Sammenkomster afholdes paa Hoffmanns Hotel i Frederikshavn.

Frederikshavns Handelsstandsforening har oprettet en Handelsskole, der paabegyndte Virksomheden den 22. September 1897. Fra 1905 til 1920 blev Skolen drevet i Lokaler, som ikke fandt anden Anvendelse, idet Foreningen specielt havde lejet dem til dette Formaal; men herefter overgik disse Lokaler til Telefonstation, og Handelsskolen har nu Lokaler i Kommuneskolen.

Handelsskolen ledes af Kommunelærer *H. V. Thiesen* med Bistand af to Lærere. Den var sidste Aar besøgt af 96 Elever, hvoraf 25 indstilledes til Afgangseksamen.

Frederikshavns Handelsstandsforening har i de forløbne Aar bl. a. gjort et godt Arbejde for at faa Trafikforholdene forbedrede. Foreningen tog saaledes

Initiativet til, at Natiltogsforbindelsen med det sydlige Udland, der af Statsbanerne var blevet ophævet i 1889, ved en energisk Optræden fra de jyske Handelsforeningers Side blev genoptaget i 1890. Ogsaa paa andre, forskellige Omraader er denne Forening med Dygtighed gaaet i Spidsen, ligesom den ogsaa var repræsenteret ved den jyske Centralforenings stiftende Møde i Aarhus i 1883, og Foreningens daværende Formand, Konsul *C. L. Cloos* havde Sæde i Centralforeningens første Bestyrelse, hvor hans Søn, den nuværende Formand, Konsul *Christian Cloos* paa en saa udmærket Maade har taget Arbejdet op i anden Generation.

C. L. Cloos var Medstifter af Frederikshavns Handelsforening og dens første Formand, ligesom han ogsaa senere blev udnævnt til Æresmedlem. Tillige var han Æresmedlem af Hjørring Handelsforening og Frederikshavns Haandværkerforening, Ridder af Dannebrog og Dannebrogsmand, samt dekoreret med flere udenlandske Ordener.

Foreningens nuværende Bestyrelse bestaar af følgende Medlemmer: Konsul *Christian Cloos* (Formand), Bankdirektør *N. A. Knudstrup* (Næstformand), Købmand *C. Niemann* (Kasserer), Tømmerhandler *P. Madsen* og Købmand *Ribe Christensen.*

Formanden, Konsul *Christian Cloos,* er født den 27. Juni 1863 og har faaet sin Handelsuddannelse, dels i det fædrende Firma, dels i Udlandet. I Aaret 1889 blev han optaget i Faderens Firma, Cloos & Co., og har siden 1912 været Eneindehaver f dette Firma. Konsul for Belgien 1894, Norsk Vicekonsul 1906, Norsk Konsul 1910, nederlandsk Konsul 1912. Formand for Frederikshavns Handelsforening fra 1893, Medlem af Bestyrelsen for den jyske Handelsstands Centralforening fra 1895, Medlem af Forretningsudvalget fra 1899, Formand fra 1906. Medlem af Provinshandelskammeret siden dets Oprettelse i 1901, Formand 1906—1908 og siden 1910. Formand for Skibsforsikringsforeningen og for Fiskeskipperskolen i Frederikshavn, Medlem af Bestyrelsen for Provinshandelsstandens Understøttelsesforening, Medlem af Bestyrelsen for Skandinaviske Sømandshjem, for »Georg Stages Minde«, for »Danske Lloyd« og for De Danske Spritfabriker, Medlem af Traktatkommissionen og af Erhvervsraadet, Medlem af Frederikshavns Byraad 1895—1909, Medlem af Hjørring Amts Skoleraad 1899—1910, Medlem af Købstadforeningens Repræsentantskab 1902—1909, Medlem af Bankkomitéen 1909—1910, Delegeret paa Vexelrets-Konferencen i Haag 1910 og 1912 samt paa Søretskonferencen i Bryssel 1922, Medlem af Statsbaneudvalget af 1911. Kommandør af Dannebrog, Dannebrogsmand, Officer af den belgiske Kroneorden, Ridder af den belgiske Leopold II Orden, Ridder af den franske Æreslegions Orden, Kommandør af den norske St. Olavs Orden, Officer af den siamesiske Kroneorden, Kommandør af den spanske Isabella-Orden, Kommandør af den svenske Nordstjerne-Orden m. m.

HADERSLEV HANDELSFORENING

— Stiftet den 18. Januar 1844. Medlemsantal 98. —

Foreningens *Formaal* er ved indbyrdes Samarbejde at fremme Byens Handel og Skibsfart samt de hermed i Forbindelse staaende Erhvervsgrene. *Medlem* kan enhver blive, som er bosiddende i Haderslev Amt, og som 1) er handelskyndig og har egen Forretning, 2) er Bestyrer, henholdsvis Prokurist i en stedlig Forretning, hvis Ejer er bosat her i Landet.

Kontingentet er foreløbig 30 Kr. aarlig der opkræves kvartalsvis.

Foreningen ledes af en Bestyrelse paa 7 Medlemmer, hvoraf mindst 3 repræsenterer Storhandelen og Fabriksvirksomhed. Bestyrelsen vælges ved absolut Flertal paa den aarlige Generalforsamling i Februar Maaned, og afgaar der skiftevis 2 og 2, henholdsvis 3 Medlemmer. De to første Gange ved Lodtrækning, derefter efter Anciennitet.

Til at bistaa Bestyrelsen har hver Erhvervsgren indenfor Foreningen Ret til ud af sin Midte at vælge en Tillidsmand til at varetage de enkelte Erhvervs Særinteresser. Disse Repræsentanter deltager i Bestyrelsens Møder med raadgivende Stemme, saafremt Bestyrelsen ikke for enkelte Tilfælde tager anden Bestemmelse.

Naar Halvdelen af Tillidsmændene forlanger det ved skriftlig Henvendelse til Bestyrelsens Formand, skal Bestyrelsen afholde Møde sammen med Tillidsmændene. Tillidsmændene fungerer et Aar ad Gangen.

Hvis Medlemmer af Bestyrelsen eller Tillidsmændene udtræder, inden Funktionstidens Udløb, supplerer de tilbageværende Bestyrelsesmedlemmer, henholdsvis Tillidsmænd sig indtil næste aarlige Generalforsamling.

Konsul
Andreas Outzen.

Bestyrelsen ansætter en lønnet Sekretær, der tillige er Kasserer.

Hvis et Medlem bliver stillet overfor Betalingsvanskeligheder eller lignende og henvender sig til Bestyrelsen, skal denne — naar den skønner at kunne fremhjælpe en rolig Afvikling — paa bedste Maade yde sin Bistand. Ved en fortrolig Henvendelse har Bestyrelsen absolut Tavshedspligt.

Bestyrelsen er derimod berettiget til at afvise Sager, der ikke skønnes hørende indenfor Foreningens Ramme.

Foreningens Opløsning kan kun vedtages, naar to efter hinanden paa lovmæssig Maade afholdte beslutningsdygtige Generalforsamlinger vedtager samme paa begge Generalforsamlinger med mindst ¾ Majoritet. Disse Generalforsamlinger skal samtidig beslutte over Fordelingen af Foreningens eventuelle Formue, som kun maa anvendes til veldædige Formaal.

Foreningen afholder sine Møder og Sammenkomster paa »Harmonien« i Haderslev.

Den 7. Juni 1921 har Foreningen oprettet en Understøttelsesfond, hvis Kapital ifølge sidste Aars Regnskab udgjorde 10,450 Kr. Der udbetaltes sidste Aar Understøttelser til et Beløb af 1000 Kr.

Ligeledes har Foreningen 1902 oprettet Haderslev Handelsskole, der ledes af Lærer *J. C. Dircks*. Ved Skolen virker 10 Lærere. Elevantallet var sidste Aar 205 i Normal-Kursus og 54 i Sær-Kursus. Til Afgangseksamen indstilledes 44 Elever.

Foreningens Bestyrelse bestaar af følgende Medlemmer: Konsul *Andreas Outzen* (Formand), Købmand *Th. Dahl* (Næstformand), *Max Schaumann, Herman Frees, A. Hemderadt, Oluf Thielst* og *Holger Hansen*. Som Sekretær og Kasserer har Foreningen antaget *A. C. Pedersen*.

Formanden, Konsul *Andreas Outzen,* er født den 12. April 1878 og uddan i Kiel 1894—1896, hvorefter han besøgte Handelskursus i Kiel og Hamborg. Indtraadt i Faderens Forretning, Firma Nicolai Outzen, Haderslev 1899, da Faderen dette Aar blev udvist. Indehaver af dette Firma fra 1906. Deltog

i Verdenskrigen paa Vestfronten 1914—1917. Medlem af Haderslev Byraad fra 1925. Finsk Konsul fra 1922. Raadmand og stedfortrædende Borgmester i Haderslev 1918, Direktør for Aktieselskabet Haderslev Smør-Eksport Forening, Formand for Havneudvalget, Formand i Bestyrelsen for Haderslev Bys Spare- og Laanekasse, Formand for Arbejdsgiverforeningen ved Haderslev Havn, Næstformand i Haderslev Amts 1. Skatteraadskreds, Næstformand i Bestyrelsen for Akts. Det Sønderjyske Kompagni. Flere tyske Krigsdekorationer.

HERNING HANDELSSTANDSFORENING

— Stiftet den 30. December 1887. Medlemsantal: 80. —

Købmand
J. Gjeding Thisted,
Herning.

Foreningens Formaal er a) at værne om og varetage Herning Handelsstands Interesse og at fremtræde som en Organisation, der paa en fyldig Maade repræsenterer Standen, b) at virke hen til at der til at varetage Kommunens Anliggender kun vælges retsindige og dygtige Mænd og c) at opretholde en Handelsskole og derigennem dygtiggøre Handelsstandens unge Mennesker.

Adgang til at blive Medlem af Foreningen har enhveri Herning By bosiddende Købmand, Detailhandler, Fabrikant, Handelsagent, Prokurist, samt enhver, hvis Hovederhverv er Handel. Optagelsen sker ved Ballotation og der fordres til Optagelse, at mindst 20 Medlemmer er til Stede, og at tre Fjerdedele af de mødte Medlemmer stemmer derfor. Saafremt det foreskrevne Antal Medlemmer ikke møder ved første Ballotation, er næste Møde berettiget til at indballotere, uanset de mødendes Antal.

Kontingentet er 20 Kr. aarlig, der opkræves halvaarsvis. Bestyrelsen bestaar af 7 Medlemmer, hvoraf mindst 4 skal være aktive, uddannede Købmænd. Bestyrelsen vælger selv sine Bestillingsmænd med Undtagelse af Formanden, der ud af Bestyrelsen vælges direkte af Generalforsamlingen for et Aar ad Gangen. Maatte Formanden i Aarets Løb afgaa, sammenkalder Bestyrelsen til en ekstraordinær Generalforsamling, hvor en ny Formand vælges, og hvis Valg gælder til næste ordinære Generalforsamling.

Den ordinære Generalforsamling afholdes hvert Aar i Februar Maaned.

Foreningens Opløsning kan kun vedtages af en Generalforsamling, hvor to Tredjedele af Medlemmerne maa være mødte og af disse de tre Fjerdedele stemmer for Opløsningen. Hvis Opløsningen vedtages, skal dens Formue tilfalde Handelsstandforeningens Hjælpekasse i Herning.

Under Handelsstandsforeningen sorterer en Handelsskole, hvis Anliggender varetages af en særlig Bestyrelse bestaaende af 3 Medlemmer, der vælges hvert Aar paa et almindeligt Møde i August blandt Foreningens Medlemmer. Bestyrelsen for Handelsskolen vælger selv sin Formand, Kasserer og Sekretær — vælger Forstander, ansætter og afskediger Lærerpersonalet, bestemmer Lønningerne, lægger med Forstanderen Planen for Skolens Virksomhed etc., forestaar i et og alt Skolens Anliggender, fører særligt Regnskab over Skolens

Indtægter og Udgifter. Det reviderede Regnskab fremlægges ved Mødet i August.

Handelsstandsforeningens Revisorer skal revidere Skolens Regnskab.

Handelsskolen er oprettet 1892 og har Lokaler i Kommuneskolen. Bestyrelsen bestaar for Tiden af Købmændene *J. Gjeding Thisted, Alf. Maibom* og *Johs. Israelsen.* Ved Skolen virker 6 Lærere med Adjunkt *R. Adserballe* som Forstander. Elevantallet var sidste Aar 89, hvoraf 23 indstilledes til Eksamen.

Skolen ejer et Præmielegat paa 2000 Kr. Der uddeles aarlig 80 Kr. i Præmier og den overskydende Rente hensættes paa en Sparekassebog.

Under Herning Handelsstandsforening sorterer endvidere en Hjælpekasse med egne Love og egen Bestyrelse. Denne Hjælpekasse er oprettet den 22 September 1903 og hvis Formue ifølge sidste Aars Regnskab udgjorde 19,707 Kr. 13 Øre. Der uddeltes ca. 1100 Kr. i Understøttelse.

Som *Æresmedlem* har Foreningen udnævnt fhv. Købmand *N. E. Præstmark,* Herning.

Foreningens nuværende *Bestyrelse* bestaar af følgende Medlemmer:

Købmand *J. Gjeding Thisted* (Formand), Købmand *N. K. Hansen* (1. Viceformand), Direktør *A. Madsen* (2. Viceformand), Købmand *Jens Ahle* (Kasserer), Købmand *Vilh. Dalgaard,* Købmand *Alf. Maibom* og Købmand *Poul Nørgaard.*

Formanden, Købmand *J. Gjeding Thisted,* er født den 31. Oktober 1863 i Gram. Disciplineret paa Frederiksværk Apothek, hvorfra han tog farmaceutisk Medhjælpereksamen 1882. Etableret den 15. Juni 1892, Medlem af Bestyrelsen for Aktieselskabet Herning Hede- og Diskontobank, Medlem af Bestyrelsen for den jyske Handelsstands Centralforening.

HJØRRING HANDELSSTANDSFORENING

— Stiftet den 3. Marts 1870. — Medlemsantal: 102. —

Foreningens *Formaal* er at virke til Fremme af Byens og Tolddistriktets Handel og dens Medlemmers Interesser, samt ved Sammenkomster at udvikle Anskuelser om Spørgsmaal af almindelig merkantil Interesse.

Enhver, der har erhvervet Næringsbevis som Købmand eller Detaillist, samt Apotekere og Ejere eller Bestyrere med retsgyldig anmeldt Prokura af større merkantile og industrielle Virksomheder, kan optages som Medlemmer ved personlig eller skriftlig Henvendelse til Bestyrelsen.

Foreningen afholder Møde, saa ofte Bestyrelsen finder Anledning dertil, eller naar 6 Medlemmer forlanger det.

Det aarlige Medlemsbidrag er 12 Kr., der opkræves halvaarsvis forud. Desuden betaler ethvert Medlem et Indskud af mindst 4 Kr. Enker efter afdøde Medlemmer, der ikke fortsætter den Afdødes Forretning, kan bevare Medlemsret til Foreningens Hjælpekasse ved kun at svare Kontingent til denne.

Den ordinære *Generalforsamling* afholdes hvert Aar i Februar eller Marts Maaned, og bekendtgøres med mindst 8 Dages Varsel i mindst to af Byens lokale Blade.

I Tilfælde af Disputer imellem Foreningens Medlemmer i Sager vedkommende Handelsforretninger, og naar disse andrager paa Bestyrelsens Mægling eller Voldgiftskendelse, er denne pligtig til at efterkomme saadan Begæring.

Med samme Virkning kan Begæring fremsættes, naar Differencer i deslige

Sager maatte opstaa imellem et Medlem og Mænd udenfor Foreningen, forsaavidt begge Parter er enige om Henvendelsen.

Naar Bestyrelsen opfordres til Voldgiftskendelse og den dertil finder Anledning, tilkalder den en juridisk Konsulent, hvorefter Bestyrelsen afgiver sin Kendelse. Ved Stemmelighed gør Formandens Stemme Udslaget.

De mulig derved foraarsagede Udgifter afholdes af Parterne.

Foreningens Midler og de under denne henhørende Legatmidler anbringes og frugtbargøres af Bestyrelsen ved Indlaan i solide Pengeinstitutioner. Kapitalen kan ogsaa efter Bestyrelsens Skøn anbringes i solide Kreditforenings- og Statsobligationer eller paa anden Maade efter Reglerne for Umyndiges og andre under offentlig Bestyrelse staaende Midler.

Grosserer
Chr. Holmen.

Viser Bestyrelsen Forsømmelse med Hensyn til Kapitalformuens Bevarelse og Frugtbargørelse eller lader det mangle paa fornøden Kontrol, saaledes at der i den Anledning paaføres Foreningen Tab, er Bestyrelsens Medlemmer solidarisk ansvarlige derfor og pligtige at yde Erstatning efter Generalforsamlingens Beslutning.

— — —

Ovenstaaende er et Uddrag af Hjørring Handelsstandsforenings nugældende Love, saaledes som de er vedtagne paa en Generalforsamling den 8. Marts 1909.

Den 10. Marts 1874 har Handelsstandsforeningens Medlemmer oprettet *»Hjørring Handelsstandsforenings Hjælpekasse«*, for hvilken der er vedtaget særlige Vedtægter, der under 8. November 1920 har faaet kongelig Stadfæstelse.

Hjælpekassens Formaal er at understøtte:

a) Medlemmer, der paa Grund af Alderdom eller Svaghed og forøvrigt uden egen Skyld eller Brøde, er blevne trængende.

b) Enker efter Medlemmer samt deres Efterladte, for saa vidt de anses værdige og trængende.

Understøttelse skal kunne tilstaas de dertil kvalificerede, uanset om de er bosiddende i Hjørring eller andetsteds, ligesom ogsaa »Bestyrelsen skal være ubunden i sit Valg mellem samtlige Understøttelsesberettigede, saa at det ikke skal være nogen Betingelse eller betragtes som nogen Regel, at den ene af disse Klasser skal have nogen Fortrinsret for den anden, eller at der skal veksles mellem dem eller deslige.«

Kassens Fond bestod ved Oprettelsen af 600 Kr. Hertil kommer: a) Et aarligt Bidrag af 10 Kr. fra hvert Medlem af Hjælpekassen eller b) Et Indskud straks af mindst 200 Kr., hvorved Indskyderen for bestandig er fritaget for at svare aarlige Bidrag, men dog beholder samme Rettigheder som de aarligt Bidragydende, samt endvidere c) Gaver.

Enhver, der i Henhold til Handelsstandsforeningens Vedtægter er Medlem af denne, er berettiget til at blive Medlem af Hjælpekassen, imod at erlægge det fastsatte Bidrag eller Indskud.

Medlemmers Enker indtræder i deres Mænds Rettigheder og Forpligtelser.

Fritagelse for at svare Bidrag vil efter derom indgivet skriftligt Andragende kunne tilstedes indtil videre, naar Bestyrelsen finder de for samme anførte Grunde antagelige.

Naar et Medlem udmelder sig af Kassen og senere atter ønsker at indtræde,

kan dette ikke formenes ham, naar han efter Lovene er kvalificeret dertil, men han maa da betale en Kendelse af 4 Kr. og betragtes med Hensyn til eventuel Understøttelse som nyt Medlem.

Den, der har paadraget sig et Aars Restance, udslettes som Medlem, men kan ved at afgøre Restancen inden næste halvaarlige Bidrag forfalder, samt ved at betale en Kendelse af 4 Kr. paany indtræde i sine tidligere Rettigheder som Medlem.

Saavel de aarlige Bidrag som Renterne kan uddeles i Understøttelse, hvorimod al anden Indtægt tillægges Kapitalen.

Understøttelse ydes:

a. som *vedvarende,* der bevilges af den aarlige Generalforsamling med indtil 400 Kr.
   1. til Medlemmer, som i 5 Aar har svaret Bidrag eller har betalt et Indskud af 200 Kr., forsaavidt de findes værdige og trængende.
   2. til Medlemmers Enker og Børn, uanset hvorlænge Forsørgeren har svaret Bidrag.

b. som *midlertidige,* der bevilges af Bestyrelsen for 1 Aar ad Gangen med indtil 200 Kr. til Medlemmer, der enten har været bidragydende i 5 Aar eller har indskudt 200 Kr. og som ved Sygdom, Fallit elle deslige er bleven trængende.

Ethvert Medlem, der vil begære vedvarende Understøttelse, maa indgive Andragende derom til Bestyrelsens Formand inden Udgangen af Januar Maaned.

Begæring om midlertidig Understøttelse kan indgives til Formanden til enhver Tid paa Aaret.

De vedvarende Understøttelser udbetales halvaarligt, de midlertidige efter Bestyrelsens nærmere Bestemmelse.

Retten til at oppebære Understøttelse kan ikke gøres til Genstand for Salg, Pantsætning eller anden Overdragelse, og kan ejheller være Genstand for Kreditorers Retsforfølgning.

Den vedvarende Understøttelse kan ophøre, naar Generalforsamlingen med ¾ Del af de afgivne Stemmer mener, at Trangen eller Værdigheden ikke længere er tilstede, og den en Enke tilstaaede Understøttelse ophører, naar hun gifter sig igen.

Naar et Medlem ophører at hæve Understøttelse, kan han igen indtræde som bidragydende Medlem.

Hjælpekassens Bestyrelse, Revisorer og Decisor er de samme som for Handelsstandsforeningen.

Bestyrelsen holder den fornødne Kontrol med Kassereren og Kassen og paaser, at Regnskabet aflægges, revideres og decideres betimeligt, den drager Omsorg for Kapitalens Frugtbargørelse efter de for offentlige og Umyndiges Midler foreskrevne Regler, samt afgør i det Hele ethvert andet Kassen vedkommende administrativt Anliggende.

Alle Værdipapirer skulle være forsynede med Bestyrelsens Forbudspaategning, for at forhindre uberettiget Disposition derover.

Viser Bestyrelsen Forsømmelse i nogen af dens nævnte Forpligtelser, saa at Kassen paa Grund af saadan Forsømmelse lider Tab, da er Bestyrelsens Medlemmer ansvarlige og erstatningspligtige derfor, dog kun ifølge Generalforsamlingens Beslutning.

Hvis Medlemstallet synker ned til 12, kan en ordinær Generalforsamling,

hvor ¾ Del af Medlemmerne er tilstede, beslutte, at Kassens Virksomhed ophører.

I dette Tilfælde indkaldes en ekstraordinær Generalforsamling, der da med simpel Stemmeflerhed beslutter i hvilket veldædigt Øjemed i Handelsstandens Interesse Midlerne skulle anvendes.

Hjælpekassens Formue udgjorde ifølge sidste Aars Regnskab 67,291 Kr. 82 Øre, hvortil kommer 15,000 Kr. i danske Statsobligationer, foruden den Kapital, der er anbragt i Foreningens faste Ejendom. I denne Formue er medregnet et Legat, stiftet af Etatsraad *Olesen* og *Hustru*, og hvoraf Renten hvert Aar uddeles til en ung Handelsmands videre Uddannelse. Foruden dette Legat er der sidste Aar uddelt Understøttelser til et Beløb af 2000 Kr.

Hjørring Handelsstandsforening holder i Tiden fra 1. September til 1. Maj *Medlemsmøde* hver Torsdag Aften i egne Lokaler i Foreningens Ejendom.

Foreningen har i 1872 oprettet Hjørring *Handelsskole*, der har Lokaler i Kommuneskolen og ledes af Kommunelærer *P. L. Pedersen* tillige med 7 Lærere. Foreningens Tilsynsførende ved Skolen er Købmand *Marinus Madsen*. Elevantallet var sidste Aar 116, hvoraf 29 indstilledes til Afgangseksamen. Handelsskolen oppebærer et Statstilskud for indeværende Aar paa 1537 Kr.

I 1920 fejrede Hjørring Handelsstandsforening sit 50 Aars Jubilæum, og der udsendtes i den Anledning et smukt, illustreret Festskrift om Foreningens Virksomhed gennem Aarene. — Den første Bestyrelse bestod af *F. D. Hancke* (Formand), *Peder Møller* (Næstformand), *Jørgen H. Nielsen* (Sekretær og Kasserer) *J. Junget* og *Chr. Schibsbye*.

Som *Æresmedlemmer* har Foreningen i Aarenes Løb udnævnt følgende, nu afdøde Medlemmer: Konsul *Chr. H. Nielsen*, Konsul *Jørgen H. Nielsen*, Brænderiejer *Ths. P. Olesen* og Købmand *Jens Christensen*.

Foreningens nuværende *Bestyrelse* bestaar af følgende Medlemmer:

Grosserer *Chr. Holmen* (Formand), Købmand *Otto Heerfordt* (Næstformand), Købmand *Georg Christensen* (Kasserer), Købmand *Carl Jensen* og Købmand *Marinus Madsen*.

Formanden, Grosserer *Chr. Holmen*, er født den 11. Marts 1860 og uddannet i Handelslære hos Grosserer Chr. Fode, Aalborg. Etableret 1885. Valgt til Formand 1914. Medlem af Hjørring Amts Skoleraad og af Skoledirektionen for Vennebjerg Herred. Næstformand i Bestyrelsen for Hjørring Diskontobank. Medlem af Bestyrelsen for Den jyske Handelsstands Centralforening. Tidligere i to Perioder Medlem af Hjørring Byraad. Ridder af Dannebrog.

HOBRO HANDELSSTANDSFORENING

— Stiftet den 7. Marts 1877. —

Hobro Handelsstandsforening udsendte i Anledning af Foreningens 50 Aars Jubilæum den 7. Marts 1927 et Festskrift, udarbejdet af Redaktør *K. J. Kristensen* og indeholdende en Skildring af Foreningens Tilblivelse og dens Virksomhed gennem Aarene. Det fremgaar heraf, at Foreningen har været medvirkende ved Løsningen af adskillige Spørgsmaal af Interesse baade for Standen og for Byen.

Allerede i Sommeren 1877 meldte der sig en vigtig Sag for Byen. Det forenede Dampskibsselskab havde fra 1872 haft en ugentlig Rute mellem København og Hobro, men det var ikke noget særlig indbringende Foretagende, og Selskabet truede med at nedlægge Ruten; men det lykkedes Handelsstandsforeningen at faa den bevaret.

Efter at man i 1880 havde faaet Sejlrenden i Fjorden uddybet, indlod man sig i Forhandling med D. F. D. S. om en fast Rute Hobro—England, men Forhandlingerne blev resultatløse. Det lykkedes imidlertid i Efteraaret 1883 at faa et andet Rederi til at vove Forsøget. Den 29. Oktober blev der afholdt en stor Festmiddag, og saa gled Dampskibet »Morsø« ud af Fjorden med sin Last paa Vej til England. Det var den første Englandsbaad, der gled ud, — og til Dato var det ogsaa den sidste.

Den 2. September 1885 aabnedes efter store Vanskeligheder Foreningens Handelsskole. Den begyndte sin Virksomhed med 16 Elever.

At Handelsstanden i Hobro ikke altid var i bageste Række, viser bl. a. et Eksempel som dette, at Foreningens Repræsentant paa De jydske Handelsforeningers Generalforsamling i 1889, Købmand Jens Dyhrberg, rejste Spørgsmaalet om Gennemførelsen af »det metriske System«. Han mødte afgjort Modstand, men fortsatte paa efterfølgende Delegeretmøder ufortrødent sit Arbejde for Systemet, der jo en lille Menneskealder senere gennemførtes ved Lov.

Den 4. April 1892 blev der paa Handelsstandsforeningens Initiativ holdt et Møde, paa hvilket det vedtoges at oprette Banken for Hobro og Omegn.

I 1893 rettede man første Gang Henvendelse til Byraadet om Anlæg af et Gasværk, og samme Aar udfoldede man store Anstrengelser for Oprettelse af et Svineslagteri.

Endvidere bør det nævnes, at Handelsstandsforeningen i høj Grad bidrog til Gennemførelsen af Havnebanesporet og Anlægget af Jernbanestien.

I Arbejdet for at gøre Havnen og Indsejlingsforholdene saa gode som overhovedet muligt, har Foreningen selvsagt indtaget en fremtrædende Plads.

Købmand
Regnar Th. Genefke.

Handelsforeningens første Formand var Købmand og Bryggeriejer *H. J. Bie,* der skildres som »en helstøbt Personlighed, en Mand, der gennem sit Arbejde, sin Energi og sin Dygtighed var en Pryd for sin Stand, en Borger, der ved sin retlinede Færd gjorde sig værdig til den Agtelse og Tillid, der paa mange Maader vistes ham, og som gav sig Udslag i den Række Tillidsposter, han gennem de mange Aar beklædte«. Iøvrigt bestod den første Bestyrelse, foruden *H. J. Bie,* af D'Hrr. *A. Uhrenholdt, Jens Dyhrberg, Chr. Jørgensen* og *S. P. Møller.*

Af disse har Kancelliraad *A. Uhrenholdt* været Næstformand i Bestyrelsen uafbrudt i 40 Aar, indtil han ved Foreningens 40 Aars Jubilæum i 1917 nedlagde sit Mandat, hvorefter han udnævntes til Æresmedlem.

Købmand og Bryggeriejer *H. J. Bie* beklædte Formandsposten indtil 1903, hvorefter han afløstes af sin Brodersøn, Købmand *Jacob Bie,* der var Formand indtil sin Død i 1915. Formandshvervet overtoges derefter af hans Fætter, Købmand *Ove Bie,* der fungerede i tre Aar. Paa Generalforsamlingen i 1918 nægtede han at modtage Genvalg, og i hans Sted valgtes Grosserer *Chr. Hansen,* der var Formand indtil han i 1926 efterfulgtes af den nuværende Formand, Købmand *Regnar Th. Genefke.* I over 40 Aar har Formandshvervet i Hobro Handelsstandsforening saaledes været beklædt af et Medlem af Slægten *Bie,* som i det hele taget har spillet en ret betydelig Rolle i Byens offentlige Liv.

Foreningens nuværende Bestyrelse bestaar af følgende Medlemmer:

Købmand *Regnar Th. Genefke* (Formand), Grosserer *Johannes Wulff* (Næst-

formand), Købmand *Chr. Kruse*, Købmand *Harry Jacobsen* og Købmand *Michael Nielsen*.

Formanden, Købmand *Regnar Th. Genefke*, er født i Hobro og tilhører en af Byens gamle Købmandsslægter. Efter endt Uddannelse i sin Hjemby, havde han Ansættelse hos Købmand *Otto Thykjær* i Grenaa, indtil han i Aaret 1888 etablerede sig i Hobro, hvor han driver Forretning i Kolonial, Kul og Foderstoffer. Han har været Medlem af Handelsstandsforeningens Bestyrelse siden 1924 og valgtes til Formand i 1926.

HOLSTEBRO HANDELSFORENING

— Stiftet den 29. Marts 1883. —

Foreningens *Formaal* er at virke til Fremme af Byens Handel og Medlemmernes Interesser, samt ved Sammenkomster at udveksle Anskuelser om Spørgsmaal af almindelig merkantil Interesse. Endvidere har Foreningen til Formaal at opretholde, lede og administrere en Handelsskole, der staar aaben for samtlige Næringsdrivendes Personale i Holstebro; dog gælder den Bestemmelse, at de udenfor Handelsforeningen staaende betaler det dobbelte pr. Elev. Herfra kan Bestyrelsen dog i enkelte Tilfælde dispensere.

Købmand A. Houmøller, Holstebro.

Enhver Grosserer, Købmand, Direktør, Detaillist, Handelsagent, Fabrikant, Mægler eller Prokurist i Byen kan optages som Medlem af Foreningen, naar han derom henvender sig med skriftlig Begæring til Bestyrelsen og ved foretagen Ballotation erholder simpel Majoritet.

Efter Forslag fra Bestyrelsen kan Medlemmer udnævnes til Æresmedlemmer, naar dette vedtages paa en Generalforsamling med ¾ af de afgivne Stemmer.

Det aarlige *Kontingent* er 24 Kr., som opkræves halvaarsvis forud. I enkelte særlige Tilfælde kan Bestyrelsen fritage et Medlem for at svare Kontingent.

Foreningen holder *pligtigt Møde* 4 Gange aarligt efter Bestyrelsens nærmere Bestemmelse.

Medlemmernes Udeblivelse fra Pligtmødet straffes for hver Gang med en Bøde af 1 Krone, der tilfalder Understøttelsesforeningen.

Mulkten er hjemlet, naar vedkommende ikke er mødt, før Forhandlingerne er endte.

Ingen Slags Forfald til Kvartalsmøderne kendes for gyldige.

Den *ordinære Generalforsamling* afholdes hvert Aar inden den 1. Juli.

Paa de ordinære Møder forhandles de af Bestyrelsen forelagte eller af et Medlem 3 Dage forud for den anmeldte Emner, og i samme Møde tages Beslutning om fremkomne Forslag vedrørende Diskussions-Emnet. Kortspil og lignende Adspredelser er først tilladte, efter at Formanden har erklæret, at der ikke foreligger flere Sager til Forhandling. Naar Halvdelen af de Tilstedeværende forlanger det, kan en Sags Afslutning opsættes til et følgende Møde, hvor den da skal endelig behandles. Alle Forslag og Beslutninger indføres i en

dertil indrettet Forhandlingsprotokol, der føres af Sekretæren og underskrives af Bestyelsen.

Forsaavidt Foreningen ved Legater, Gaver eller ordinært faar opsamlet større Kassebeholdninger, da skal disse efter en Generalforsamlings Beslutning tilfalde Handelsforeningens Understøttelsesforening.

I Tilfælde af Foreningens Opløsning, skal alt, hvad Foreningen ejer, anvendes til et Legat til Understøttelse af trængende Medlemmer af Handelsstanden i Holstebro eller deres Enker og Børn, hvilket Legat Byraadet anmodes om at bestyre.

Den nævnte Understøttelsesforening er oprettet 1906.

Handelsforeningen opretholder Holstebro Handelsskole, der hvert Aar underviser ca. 100 Elever.

Foreningen har i 1921 udnævnt Købmand *J. Schou* til *Æresmedlem.*

Den nuværende *Bestyrelse* bestaar af følgende Medlemmer: Købmand *A. Houmøller* (Formand), Købmand *F. Hahn* (Næstformand), Købmand *J. Møller-Kristensen* (Kasserer), Direktør *R. Steffensen* (Sekretær), Købmand *C. Bendix,* Købmand *Axel Lund* og Købmand *R. Madsen.*

Formanden, Købmand *A. Houmøller,* er født 17. Juni 1882, oplært i Kolonial i Holstebro, frekventeret de Brockske Handelsskoler og derefter Ansættelse i Udlandet. Formand for Holstebro Handelsforening siden 1918, Medlem af Holstebro Byraad 1917—1925, Bestyrelsesmedlem i Den Jydske Handelshøjskole, Aarhus, som valgt af Centralforeningen af Jydske Handelsforeninger.

HORSENS HANDELSFORENING

Horsens Handelsforenings *Formaal* er at søge at fremme Byens Handel, Skibsfart og Industri ved Sammenkomster og ved Diskussionsmøder, navnlig om Emner af saavel almindelig merkantil Interesse som vedrørende de stedlige Omsætningsforhold.

Enhver selvstændig Mand, der driver Handel eller Industri i Horsens eller Omegn, samt Forretningsførere for Enker, Aktieselskaber eller Interessentskaber, der driver saadan Virksomhed i Horsens eller Omegn, har Adgang til at blive Medlem af Foreningen. Ligeledes kan enhver selvstændig Mand, der i Horsens eller Omegn driver Virksomhed, som staar i Forbindelse med Handel eller Industri, efter Bestyrelsens Forslag optages som Medlem.

Den, der ønsker sig optaget som Medlem, maa henvende sig skriftligt til Bestyrelsens Formand eller lade sig indmelde ved et Medlem.

Hans Optagelse afgøres da i det første Møde, som afholdes i Foreningen.

For at blive optaget som Medlem fordres ⅔ af de afgivne Stemmer.

Medlemmerne betaler til Foreningens Kasse et aarligt *Bidrag* af 8 Kr., der opkræves halvaarsvis forud. Ny Medlemmer betaler endvidere ved Indtrædelsen i Foreningen et Indskud af 2 Kr. foruden Bidrag for det Halvaar, i hvilket de indtræder.

Ligesom det paahviler Bestyrelsen som Foreningens Organ at besvare Autoriteters Henvendelser og Forespørgsler til den, saaledes er den i et-

Konsul
Harald Jørgensen, Horsens

hvert Spørgsmaal baade overfor Autoriteter og Private, bemyndiget til at udtale sig og handle i Foreningens Navn, derunder afgive Responsa om Spørgsmaal vedrørende Handelsforhold. Naar ikke mindst 5 af Bestyrelsens Medlemmer ere enige om det paagældende Spørgsmaal, forelægges Sagen for en Generalforsamling, der i saa Fald bliver at sammenkalde.

Den *ordinære Generalforsamling* afholdes hvert Aar i sidste Halvdel af November efter Bekendtgørelse med 8 Dages Varsel i Horsens Dagblade.

Foreningens Opløsning kan kun vedtages af en Generalforsamling, hvor to Trediedele af alle Medlemmer ere mødte og naar tre Fjerdedele af disse stemmer for Opløsningen.

Hvis Foreningen maatte opløses, tilfalder dens Formue Handelsstandens Hjælpekasse i Horsens.

Horsens Handelsstandsforening ejer to Legater, det ene oprettet af Foreningens tidligere Formand *S. J. Kragh* og det andet af Fabrikant *Ejnar Aggerbeck*. Begge disse Legater anvendes til unge Handelsmænds Uddannelse og uddeles hvert Aar efter afsluttet Eksamen fra Handelsskolen.

Foreningen driver Horsens Handelsskole, der oprettedes i Aaret 1869. Skolen har Lokaler i Borgerskolen og ledes af Overlærer *Westberg;* den har 15 Lærere og var sidste Aar besøgt af 241 Elever. Af disse indstilledes 65 til Handelsmedhjælpereksamen, 19 til Tillægsprøve i Maskinskrivning og 21 til Tillægsprøve i Tysk. Horsens Handelsskole oppebærer et Statstilskud, der for indeværende Aar udgør 3795 Kroner.

Handelsstanden i Horsens har oprettet *»Horsens Handelsstands Hjælpekasse«*, hvis Formaal er at yde Understøttelse og Hjælp til trængende Medlemmer eller disses Enker og Børn. Hjælpekassen ledes af en særlig Bestyrelse, hvis Formand er Fabrikant *C. Petersen* og Kasserer Købmand *K. C. Larsen*. Hjælpekassens Midler tilvejebringes dels ved et aarligt Kontingent fra Medlemmerne, dels ved frivillige Bidrag og Gaver, deriblandt forskellige Legater. Den samlede Formue udgjorde den 1. Januar 1927 Kr. 54,636,91 og der udbetaltes i sidste Regnskabsaar Understøttelser og Legatportioner til et samlet Beløb af ca. 3500 Kr.

Bestyrelsen for Horsens Handelsstandsforening bestaar for Tiden af følgende Medlemmer: Konsul *Harald Jørgensen* (Formand), Konsul *Peter Nielsen* (Næstformand), Sagfører *H. L. Zieler* (Kasserer og Sekretær), Købmand *H. Grabow*, Købmand *Julsen*, Købmand *Eskild Jensen*, Købmand *Cortfitzen*, Købmand *P. Henriksen* og Ingeniør, Direktør *Piper*.

Formanden, Konsul *Harald Jørgensen*, er født den 18. Januar 1874 og tog Realeksamen fra Aarhus Latinskole. Uddannet i Handelslære hos Firmaet Kragh & Soele i Horsens 1890—1896, var derefter to Aar i Udlandet, hvorefter han atter fik Ansættelse hos Kragh & Soele, indtil han i 1900 blev Direktør for Aktieselskabet Horsens Trælasthandel. Medlem af Direktionen for Spare- og Laanekassen for Horsens og Omegn fra 1911, Formand i Repræsenntantskabet for Foreningen af jyske Trælasthandlere fra 1912, Formand i Bestyrelsen for Fællesforeningen af danske Trælasthandlerforeninger fra 1920, Medlem af Havneudvalget. Valgt til Formand 1924. Norsk Vicekonsul, Ridder af Dannebrog, Ridder af Finlands hvide Rose, Ridder af den norske St. Olavs Orden.

GRENAA HANDELSFORENING

— Stiftet den 11. Januar 1876. — Medlemsantal: 48. —

Foreningens *Formaal* er ved Sammenkomster at give Medlemmerne Anledning til Udveksling af deres Anskuelser om merkantile Spørgsmaal, at fremme Byens Handel og de Handlendes Interesser, samt endelig ved mæglende Mellemkomst at bilægge muligt tilstedeværende Differencer blandt Medlemmerne angaaende deres Handelsforretninger.

Enhver, der har Næringsbevis som Grosserer, Købmand, Detaillist, Fabrikant, Mægler eller Kommissionær paa Byen Grenaas Grund, kan optages som Medlem af Foreningen, naar han derom henvender sig med skriftlig Begæring til Bestyrelsen og ved foretagen Ballotation erholder simpel Majoritet. Yderligere kan optages Bestyrere og Befuldmægtigede hos ovennævnte Medlemsberettigede, men saadanne har ikke Adgang til at nyde godt af Understøttelsesfonden, før efter at de har løst Næringsbevis.

Det aarlige *Kontingent* er 6 Kroner, der betales halvaarlig. I Indskud betales ved Indmeldelsen 4 Kr. 50 Øre. Ethvert Medlem underskriver ved sin Indtrædelse Foreningens Love i Forhandlingsprotokollen.

Konsul Chr. Secher, Grenaa.

Bestyrelsen bestaar af 5 Medlemmer. Formanden vælges af Generalforsamlingen, hvorimod Bestyrelsen selv af sin Midte vælger en Viceformand, en Kasserer og en Sekretær.

Formandens Funktionstid er et Aar, de øvrige Medlemmers 2 Aar, saaledes at det ved Lodtrækning bestemmes, hvilke 2 der skulle afgaa efter Forløbet af de første 2 Aar. Aaret efter afgaar da de andre 2. Enhver er pligtig til at modtage det paa ham faldne Valg, dog er de afgaaede fri i lige saa lang Tid som de har fungeret. Falder Formandsvalget paa et Medlem af Bestyrelsen, vil der i samme Møde være at vælge et Medlem i hans Sted. Af Bestyrelsens 5 Medlemmer skal én være Produkt- og Kolonialhandler og én Manufakturhandler.

Naar Strid vedrørende Handelssager opstaar mellem Medlemmer, skal Bestyrelsen, naar begge de stridende Parter forlanger det, optræde som Mægler eller Voldgift, dog kun naar Parterne forud erklærer at ville anerkende og rette sig efter Bestyrelsens Afgørelse. En Jurist kan i saadanne Tilfælde tilkaldes som Konsulent, og samtlige Udgifter afholdes af Parterne.

Den aarlige, ordinære Generalforsamling afholdes i Løbet af Januar Kvartal. Generalforsamlingen bestemmer paa Forslag af Bestyrelsen, hvilke Dage de ordinære Møder skal afholdes. Saavel til Generalforsamlingen som til de ordinære Møder tilsiges samtlige Medlemmer ved en trykt Seddel Dagen for Mødet. Udeblivelse fra almindelige eller ekstraordinære Generalforsamlinger uden en af Bestyrelsen anerkendt Grund, straffes med en Bøde til Kassen af 50 Øre.

I Tilfælde af Foreningens Opløsning skal alt, hvad Foreningen ejer anvendes til et Legat med det Formaal at yde Understøttelse til værdige trængende Medlemmer af Handelsstanden i Grenaa eller disses Enker og Børn, hvilket Legat Byraadet anmodes om at bestyre.

Foreningen har den 1. Juni 1885 oprettet et Understøttelsesfond, hvis Grundkapital er 1000 Kr. Fondet bestyres af Handelsforeningens Bestyrelse og

vokser ved Gaver eller Legater samt ved det Tilskud, der paa hvert Aars ordinære Generalforsamling paa Forslag af Bestyrelsen maatte blive henlagt til dette Formaal. Ved Fondets Stiftelse blev det bestemt, at Uddelingen af Understøttelser først maatte paabegyndes, naar Fondet havde naaet en Størrelse af 3000 Kr. Dets Formue udgjorde efter sidste Aars Regnskab 12,000 Kr. og der udbetaltes i sidste Regnskabsaar Understøttelser til et Beløb af 475 Kr.

Desuden ejer Foreningen et Legat, stiftet af Købmand *Edv. Hansen,* stort 10,000 Kr., der anvendes til unge Handelsmænds Uddannelse. Handelsforeningen driver *Grenaa Handelsskole,* der blev oprettet i 1892 og ledes af Lærer *Hejslund.* Skolen har 5 Lærere og var sidste Aar besøgt af 67 Elever, hvoraf 20 indstilledes til Eksamen. Skolen har for Aaret 1927 et Statstilskud paa 1302 Kr.

Bestyrelsen for Grenaa Handelsforening bestaar for Tiden af følgende Medlemmer:

Konsul *Chr. Secher* (Formand), Købmand *Meldgaard Nielsen* (Viceformand), Købmand *S. H. Bager* (Kasserer), Direktør *J. Hammelev* (Sekretær) og Boghandler *Hellemann Nielsen.*

Formanden, Konsul *Chr. Secher,* er født den 16. December 1879 og uddannet dels hos C. W. Larsen, Horsens, dels hos Chr. Hennings & Co., Odense. Etableret den 1. Juli 1913. Medlem af Repræsentantskabet for Provinshandelsstandens Understøttelsesforening, tidligere Formand for Handels- og Kontoristforeningen og Kasserer i Grenaa Landboforening, Svensk Vicekonsul.

LEMVIG HANDELSFORENING

— Stiftet den 10. April 1857. — Medlemsantal: 33. —

Købmand L. B. Bechgaard, Lemvig.

Foreningens Formaal er:

a. at virke til Fremme af Handel, Skibsfart og Industri, saavel i Almindelighed, som for Lemvig By i Særdeleshed, samt at varetage Medlemmernes Interesser og Rettigheder.

b. at give unge Mennesker af Handelsstanden Adgang til teoretisk Købmandsuddannelse gennem en god Handelsskole.

c. at virke i veldædige og hjælpende Øjemed overfor Foreningens Medlemmer og disses Efterladte.

Adgang til at blive Medlem har:

a. Enhver Handlende og Fabrikant i Lemvig, som har løst Borgerskab af første eller anden Klasse, derværende Dampskibsredere, Bank- og Sparekassedirektører, beskikkede Maalere og Vejere, Apotekere samt Forretningsførere med lovlig anmeldt Prokura for Selskaber, Interessentskaber og Firmaer, hvis Virksomhed er forbunden med første eller anden Klasses Borgerskab. Optagelse finder Sted, naar Bestyrelsens Flertal stemmer derfor;

b. endvidere kan Bestyrelsen ved enstemmig Beslutning optage andre, naar den finder Anledning dertil, selv om Vedkommende ikke maatte opfylde de foranstaaende Betingelser. Bestyrelsens Afgørelse om Ikke-Optagelse kan gennem et Medlem indankes for Foreningens ordinære Generalforsamling, hvor da Optagelse finder Sted, naar mindst tre Fjerdedele af de mødte Medlemmer stemmer derfor.

Intet Medlem har Stemmeret i Foreningen før 14 Dage efter Optagelsen.

Foruden det Kontingent, som Foreningen ved dens Medlemmer aarlig skal udrede til »Den jydske Handelsstands Centralforening« erlægger Medlemmerne et aarligt Kontingent af 10 Kroner, der betales halvaarsvis. Desuden betaler hvert nyt Medlem et Indskud af 20 Kroner, der betales samtidig med det første Kontingent.

Afgaar et Medlem ved Døden, kan hans efterlevende Enke indtræde i Foreningen i hans Sted med de ham tilkommnede Rettigheder og Forpligtelser, og uden at hun behøver at erlægge Indskud.

Bliver et Medlem udelukket af Foreningen, fortaber dog ikke hans eventuelle Enke eller Børn Retten til at kunne nyde Understøttelse af Foreningens Midler. Intet Medlem har Ret til Understøttelse af Foreningens Midler, forinden han har betalt Kontingent i 5 Aar.

Nuværende eller udtraadte Medlemmer af Foreningen har intet Krav paa nogen Andel af den Formue, Foreningen til enhver Tid maatte eje, idet den fortrinsvis skal anvendes til velgørende Øjemed.

Opløses Foreningen, skal dens Formue udgøre et Legat, hvis Renter skal anvendes til Understøttelse af trængende Handlende, disses Enker og Børn. Legatet, for hvilket der oprettes Fundats, søges henlagt under Lemvig Byraads Bestyrelse.

Det paahviler de Tilsynshavende ved Foreningens Handelsskole at tilse Skolens forsvarlige Drift og at holde Bestyrelsen underrettet om alle Forhold af Interesse vedrørende Skolen. Til Skolen har andre unge Mennesker Adgang, end de hos Foreningens Medlemmer ansatte imod at betale dobbelt pr. Elev af det Beløb, der betales af Medlemmernes Personale.

Bestyrelsen er berettiget til at anvende saadanne Beløb til Foreningens Handelsskole, som den finder nødvendige, og den disponerer iøvrigt frit over Foreningens Indtægter og Midler til Fremme af Foreningens og Standens Interesser under Ansvar for Generalforsamlingen.

Den ordinære *Generalforsamling* afholdes hvert Aar i Februar Maaned.

Til Behandling paa en Generalforsamling har ethvert Medlem Ret til at fremkomme med Forslag, der angaar Foreningens Virksomhed og dens Formaal; saadanne Forslag kan dog kun fordres satte under Afstemning, naar de er fremkomne skriftlig til Formanden 8 Dage før Generalforsamlingen.

Alle Beslutninger tages paa Generalforsamlingen ved simpel Stemmeflerhed, med enkelte i Lovene fastsatte Undtaglser. Enhver Afstemning med Undtagelse af Valg til Bestyrelsen sker ved Haandsoprækning, medmindre Bestyrelsen eller mindst 10 Medlemmer forlanger skriftlig Afstemning. Foreningens Forhandlinger maa ikke offentliggøres uden Bestyrelsens Samtykke.

Lemvig Handelsforening har i Aaret 1917 oprettet en Understøttelsesforening, hvis Formue efter sidste Aars Regnskab udgjorde 3700 Kr. Udbetaling af Understøttelser finder dog endnu ikke Sted.

Lemvig Handelsforening driver den stedlige Handelsskole, der har Lokaler i Kommuneskolen og ledes af *Emil Pedersen*. Ved Skolen virker 6 Lærere og Elevantallet var sidste Aar 53, hvoraf 16 indstilledes til Afgangseksamen.

Skolen har for Aaret 1927 faaet bevilget et Statstilskud paa 1033 Kr.

Bestyrelsen for Lemvig Handelsforening bestaar for Tiden af følgende Medlemmer:

Købmand *L. B. Bechgaard* (Formand), Købmand *P. Pedersen Ørom* (Næstformand), Boghandler *Hermann Møller* (Kasserer), Konsul *L. Kiær* og Købmand *J. Matthisen*.

Formanden, Købmand *L. B. Bechgaard*, er født den 25. August 1867 og uddannet ved Handelen i Lemvig og København. Etableret den 16. August 1918.

LØGSTØR HANDELSFORENING

— Stiftet den 30. Januar 1882. — Medlemsantal: 25. —

Foreningens Formaal er:

a. at virke for Fremme af Handel, Skibsfart og Industri, saavel i Almindelighed som hvad Byen i Særdeleshed angaar;

b. ved Opretholdelse af eller Støtte til en Handelsskole at virke for, at Ungdommen kan naa frem til almindelig Handelsskoleeksamen uden at behøve at søge andet Steds hen;

c. ved personlige Sammenkomster at knytte hele Byens Handelsstand nærmere sammen i fælles Interesser indad og udadtil og at danne et Led i den Kæde, hvori Danmarks Handelsstand er repræsenteret.

Berettiget til Optagelse i Foreningen er enhver, der har Borgerskab som Købmand, Detaillist, Fabrikant, Apoteker eller Mægler i Løgstør. Endvidere Handelsprokurister, Bankdirektører, Direktører for Aktie- eller Andelsselskaber, dog kun saadanne, der i deres Virksomhed ikke direkte konkurrerer med Byens øvrige Handelsstand, og er bosatte og Skatteydere her. Forud for Optagelsen maa dog enhver underkaste sig en Ballotation, og ved denne maa mindst 12 Medlemmer være til Stede, og maa den foreslaaede Kandidat opnaa mindst ⅔ af de tilstedeværende Stemmer for at kunne blive Medlem.

Grosserer P. M. Larsen, Løgstør.

Det aarlige Kontingent er 16 Kroner, som betales halvaarlig i Januar og Juli. Medlemsretten er knyttet til en bestemt Person, ikke til Firmaet. Udmeldelse maa ske inden 20. December ved skriftlig Henvendelse til Bestyrelsen.

Formanden er Mellemled mellem Foreningen og Handelsskolen. Han fører i en særlig Kassebog Regnskab over dennes Udgifter og Indtægter, og kan dertil paakalde nødvendige Tilskud af Foreningens Kasse gennem Kassereren og i Samraad med den øvrige Bestyrelse. Han fremlægger dette Regnskab i revideret Stand efter Skoleaarets Slutning paa det første Medlemsmøde derefter.

Almindeligt *Medlemsmøde* indvarsles saa ofte der er Stof til Forhandling, eller naar 5 Medlemmer anmoder Bestyrelsen derom. Desuden kan rent faglige Møder (Kolonialhdl., Manufakturhdl., Isenkræmmere) afholdes med eller uden Bestyrelsens Medvirken. Vedtager et saadant fagligt Møde at paakalde Bestyrelsens Medvirken i et Anliggende, der ikke ses at gaa de andre Medlemmers Interesser for nær, skal Bestyrelsen være pligtig at støtte en saadan Sag. Er Bestyrelsen i Tvivl om sit Mandats Vidtrækkenhed i saadanne Sager, kan den indkalde et Medlemsmøde og paa dette kræve Tilslutning fra ¾ af de mødte Medlemmer og derefter handle i Mødets Aand.

Den ordinære *Generalforsamling* afholdes hvert Aar i Januar Maaned.

I Tilfælde af Uenighed imellem Foreningens Medlemmer i Sager vedrørende deres Handelsforretninger, kan disse andrage om Bestyrelsens Mægling eller Voldgiftskendelse og Bestyrelsen er da pligtig at søge en Ordning tilvejebragt. Ligeledes hvis Uenigheden opstaar mellem et Medlem og en udenforstaaende, forsaavidt begge Parter er enige om Henvendelsen.

I Tilfælde af Foreningens Opløsning vil dens Midler være at anvende i veldædigt Øjemed, hvortil skal kunne henregnes Handelsskolen, og om denne Anvendelse skal Generalforsamlingen i saa Fald tage nærmere Bestemmelse.

Løgstør Handelsforening har i 1919 oprettet den stedlige Handelsskole, der har Lokaler i Kommuneskolen. Skolen ledes af Lærer *Andr. Munch* med 3 Lærere. Elevantallet var sidste Aar 27, hvoraf 6 indstilledes til Afgangseksamen. Handelsskolen oppebærer et Statstilskud paa 1006 Kroner.

Foreningen afholder maanedlige Medlemsmøder paa Hotel du Nord.

Bestyrelsen bestaar af følgende Medlemmer: Grosserer *P. M. Larsen* (Formand), Købmand *Kaj Simonsen* (Næstformand og Sekretær), Købmand *Chr. Skou* (Kasserer), Købmand *Chr. Swendstrup* og Grosserer *Fr. Mortensen.*

Formanden, Grosserer *P. M. Larsen*, er født i Svendborg 1866. Lærte sammesteds fra 1880—1884. Rejsende i mange Aar for Laur. Raffn, Braunstein & Schibby, senere for C. Loehrs Fabriker i Fredericia. Det Danske Petroleums Aktieselskabs Agentur for Herning og Omegn havde han, til han i 1922 overtog samme Firmas Løgstør-Lager. Formand paa anden Periode for Løgstør Handelsforening.

Medstifter af Jydsk Handelsrejsende-Forening, i hvis Bestyrelse han sad saa længe han var aktiv Rejsende, og var i flere Aar Foreningens Repræsentant i Centraludvalget for Handelsrejsendeforeningerne. Beskæftiger sig nu udelukkende med Repræsentation for D. D. P. A.

HANDELSFORENINGEN FOR MARIAGER OG OMEGN

— Stiftet den 30. Januar 1920. — Medlemsantal: 16. —

Foreningens *Formaal* er ved Enighed og fælles Bestræbelser at arbejde paa at fremme enhver Sag, som anses for at være til Fordel for Foreningens Medlemmer eller til Nytte for Omsætningen.

Enhver, der har Borgerskab eller Bestalling som Købmand, Detaillist, Mægler, Sagfører, Apoteker, Skibsfører eller Fabrikant i Mariager og Omegn, samt Befuldmægtigede for disses Enker, saavel som Aktie- og Interessentskaber, der har ovennævnte Næringsadkomst, ligesom ogsaa Repræsentanter for saadanne kan optages som Medlemmer af Foreningen efter forudgaaende Anmeldelse til Bestyrelsen, og denne med Stemmeflertal har samtykket i Optagelsen. I Nægtelsestilfælde afgøres Spørgsmaalet paa en Generalforsamling ved ¾ af de afgivne Stemmer.

Kontingentet er 10 Kr. halvaarlig og opkræves hver 1. Juni og 1. December. Ved Optagelsen betaler nye Medlemmer et Indskud, der svarer til et halvt Aars Kontingent.

Til Formaal, som anses for nyttige og i Handelsstandens Interesse er Bestyrelsen berettiget til at anvende det fornødne af Foreningens Midler, dog udfordres Generalforsamlingens Samtykke hertil, dersom der til et enkelt Formaal skal anvendes mere end 100 Kr., herfra undtages dog, hvad der skal anvendes til løbende Udgifter, til Medlemsbidrag til Fællesforeningen, Annoncer og lignende.

Mulige Overskud indsættes til Forrentning.

Konsul Jes Rosenberg, Mariager.

Den aarlige Generalforsamling afholdes inden den 15. Marts, og Formanden vælges hvert Aar.

I Tilfælde af Foreningens Opløsning skal det muligt opsparede Overskud anvendes til et Legat til Fordel for Handelsstanden.

Bestyrelsen bestaar for Tiden af følgende Medlemmer:

Konsul *Jes Rosenberg* (Formand), Konsul *Fr. Johansen* (Næstformand), Grosserer V. *Mouritzen* (Kasserer og Sekretær), Købmand *E. Christensen* og Købmand *E. W. Hermansen.*

Formanden, Konsul *Jes Rosenberg,* er født den 4. April 1868. Inspektør paa Cementfabriken »Dania« fra 1893 til 1903. Ejer af og senere administrerende Direktør for Aktieselskabet Kongsdal Kalkværk fra 1903 til 1907. Driftsleder paa Aktieselskabet Cementfabriken Kongsdal siden 1909. Svensk Vicekonsul for Hobro og Mariager fra 31. Juli 1917.

NYKØBING M. HANDELSSTANDSFORENING

— Stiftet den 1. December 1852. — Medlemstal: 74. —

Isenkræmmer Jørgen Brandt, Nykøbing M.

Foreningens *Formaal* er:

a) at varetage Handelsstandens Tarv.

b) at yde Hjælp til værdige trængende Medlemmer, deres Enker og Børn indtil 16 Aars Alderen.

Det aarlige *Kontingent* er 12 Kr., hvoraf 2 Kr. tilfalder Hjælpefonden. Kontingentet opkræves kvartalsvis.

Almindelige *Generalforsamlinger* afholdes 4 Gange aarlig, nemlig i Begyndelsen af hvert Kvartal.

Af Bestyrelsens 7 Medlemmer skal mindst 1 være Foderstof- og Kornhandler, 1 Kolonial-Detailhandler, 1 Isenkræmmer og 1 Manufakturhandler.

Hvis et Bestyrelsesmedlem kommer ud af Raadighed over sit Bo, ophører han at være Medlem af Bestyrelsen.

Bestyrelsen vælger af sin Midte en Formand, en Næstformand, en Kasserer og en Sekretær, disse Valg gælder for et Aar, og Genvalg kan finde Sted.

Hvis et Bestyrelsesmedlem dør eller fraflytter Byen inden hans Valgtid er udløben, overgaar de særlige Hverv, som han muligvis maatte have, til et andet Medlem af Bestyrelsen efter de tilbageblivende Medlemmers Valg.

Valg af nyt eller nye i den eller de afgaaedes Sted sker paa første almindelige Generalforsamling.

Inden hvert Aars 15. Januar aflægger Kassereren Regnskab for det forløbne Aar, som gennemgaas af Revisionen inden 8 Dage og forelægges paa Aarets første almindelige Generalforsamling, forsynet med Revisionens Bemærkninger og Bestyrelsens Svar.

Generalforsamlingen afgør alle Regnskabsudsættelser, Post for Post, og bestemmer om Regnskabet skal godkendes eller ikke; i sidste Tilfælde afgør Generalforsamlingen tillige, om Ansvar skal gøres gældende imod Bestyrelsen, og hvad der videre bør foretages.

Foreningens Midler tilhører Foreningen som saadan og maa kun anvendes overensstemmende med Foreningens Love.

Foreningens Formue udgjorde 1. Januar 1884 ca. 700 Kr., som tillagdes *Foreningens Hjælpefond.* Til Fondet henlægges foruden det bestemte Bidrag tillige Fondets Renteindtægter og de Gaver, som maatte tilflyde Foreningen, for saa vidt Giveren ikke har bestemt sig anderledes.

Hjælpefondet begynder først sin Virksomhed, naar det har naaet en Størrelse af 2000 Kr.

Derefter kan, indtil Fondet har naaet en Størrelse af 4000 Kr. aarlig, af dets Indtægter af Renter og Bidrag uddeles Halvdelen, derefter og indtil Fondet har naaet en Størrelse af 10,000 Kr. to Trediedele og derefter tre Fjerdedele.

Fondets Hovedstol vil saaledes altid blive stigende og maa ingensinde angribes eller formindskes.

Bestyrelsen tager Bestemmelse om alle Uddelinger af Hjælpefondet, og det bemærkes i Lovene, at de Medlemmer, som har ydet størst Bidrag til Foreningen, nyder Fortrin fremfor andre Medlemmer; men forøvrigt under lige Vilkaar.

Hjælpefondet oprettedes den 17. Maj 1884, og dets Formue udgjorde efter sidste Aars Regnskab 29,615 Kr. Der udbetaltes i Fjor Understøttelser til et Beløb af 850 Kr.

Desuden ejer Foreningen *A. Soelberg og Hustrus Mindelegat,* stort 10,000 Kroner.

I Tilfælde af Foreningens Opløsning, skal alt hvad den ejer afgives til Nykøbing Byraad til Oprettelse af et Velgørenhedslegat for værdige trængende, fortrinsvis af Handelsstanden og efter de særlige Regler, som findes anført i Handelsforeningens Love.

Foreningen har den 15. September 1890 oprettet en *Handelsskole* i Nykøbing M. Den har 4 Lærere og ledes af Kommunelærer *L. Poulsen.* Skolen havde sidste Aar 65 Elever, hvoraf 17 indstilledes til Afgangseksamen. Skolen oppebærer et Statstilskud paa 1214 Kr.

Bestyrelsen bestaar af følgende Medlemmer: Isenkræmmer *Jørgen Brandt* (Formand), Købmand *Chr. Bigum* (Næstformand), Manufakturhandler *Johannes Andersen* (Kasserer), Købmand *Hagb. Møgelvang* (Sekretær), Købmand *Jens Heilskov,* Skibsprovianteringshandler *Th. Iversen* og Boghandler V. *Voltmann.*

Formanden, Isenkræmmer *Jørgen Brandt,* er født den 29. April 1857 og lærte Handelen hos Købmand N. Baadsgaard, Nykøbing Mors, hvorefter han fik Ansættelse hos Isenkræmmer Jens Larsen, Nørresundby. Den 21. Oktober 1882 etablerede han sig i Nykøbing Mors. Han er Formand for Morsø Bank, Formand for jysk-fynsk Isenkræmmerforening, Formand for Centraludvalget for Danmarks Isenkræmmerforeninger og Næstformand i »De nordiske Isenkræmmerforeningers permanente Komité«.

NØRRESUNDBY HANDELSSTANDSFORENING

— Stiftet den 22. Januar 1896. — Medlemsantal: 60. —

Bestyrelsen for Nørresundby Handelsstandsforening bestaar af følgende Medlemmer:

Direktør *Peter P. Hedegaard* (Formand), Købmand, Byraadsmedlem *Johs. Jacobsen* (Næstformand), Købmand *A. Riis* (Kasserer), Købmand *M. P. Madsen* (Sekretær) og Bankdirektør *S. Nielsen.*

Foreningen har den 6. Marts 1903 vedtaget at oprette en *Hjælpekasse,* hvis

Midler tilfalder værdige trængende Medlemmer eller deres Enker og uforsørgede Børn. Hjælpekassens Formue var pr. 1. Januar 1926 ialt 31,490 Kr. 53 Øre, hvortil kommer et Legat paa 10,000 Kr. Der udbetaltes i sidste Regnskabsaar Understøttelser til et Beløb af 1500 Kroner.

Direktør
Peter P. Hedegaard,
Nørresundby.

I Aaret 1904 oprettede Foreningen Nørresundby Handelsskole, der har Lokaler i Kommuneskolen og ledes af Frk. *L. Møller.* Ved Skolen underviser 11 Lærere, og Elevantallet var sidste Aar 70, hvoraf 12 bestod den afsluttende Medhjælpereksamen.

Nørresundby Handelsskole har for 1927 faaet bevilget et Statstiskud paa 1094 Kroner.

Foreningens *Formand,* Direktør *Peder P. Hedegaard,* er født den 2. September 1861 i Thy og lærte Handelen hos Johs. Nielsen, Hjardemaal pr. Thisted og hos F. Chr. Dige, Øsløs. Etableret i Nørresundby den 3. November 1885. Formand for Handelsstandsforeningen siden 1898. Medlem af Bankraadet for Nørresundby Bank. Formand for Forsikringsaktieselskabet »Urania«; Medlem af Bedømmelses-Udvalget for Korn- og Foderstofhandelen paa Københavns Børs. Medlem af Bestyrelsen for Landsforeningens Børnehjem i Nørresundby. Ridder af Dannebrog.

ODDER HANDELSSTANDSFORENING

— Stiftet den 22. Juli 1881. — Medlemsantal: Aktive 32, Passive 23. —

Bestyrelsen for Odder Handelsstandsforening bestaar af følgende Medlemmer:

Købmand *Georg Nielsen* (Formand), Isenkræmmer *Søren Madsen* (Næstformand), Manufakturhandler *V. Andresen* (Kasserer), Sagfører *Morten Agersnap* (Sekretær) og Ingeniør *M. Ladegaard.*

Foreningen har den 1. Oktober 1905 oprettet Odder Handelsskole, der ledes af Realskolelærer *Boelskov.* Ved Skolen underviser 3 Lærere. Elevantallet var sidste Aar 51, hvoraf 9 indstilledes til Afgangseksamen. Skolen har et Statstilskud paa 1084 Kr.

Købmand Georg Nielsen,
Odder.

Foreningens *Formand,* Købmand *Georg Nielsen,* er født den 3. Februar 1861 og uddannet i Handelen hos *H. M. Ellermann* og *L. W. Svendsen* i Aarhus. I 1888 blev han Medindehaver af det gamle ansete Købmandsfirma J. Raupachs Eftflg. i Odder og i 1891 Eneindehaver af samme. Medlem af Bestyrelsen for Den jyske Handelsstands Centralforening, Formand i Bestyrelsen for Aktieselskabet Anton C. Nielsen, Aarhus, Formand for Aktieselskabet Odder Trælasthandel og Aktieselskabet Odder Frøkontor, Formand for Odder Handelsskole og Næstformand i Bestyrelsen for Hads-Ning Herreders Jernbane.

RANDERS HANDELSSTANDS FORENING

— Stiftet den 27. November 1840. — Medlemsantal: 205. —

Randers Handelsstands Forening er en af Landets ældste. Den stiftedes den 27. November 1840 og erholdt Anerkendelse af det kongelige Kancelli den 10. Marts 1841.

Foreningens *Formaal* er:

a) at virke til Fremme af Handel og Industri, saavel i Almindelighed, som særlig for Randers By;

b) at varetage Byens Handelsstands fælles Interesser og Rettigheder;

c) at opretholde den allerede bestaaende Handelsskole og efter Evne at støtte unge, uformuende Handelsmænd med Bidrag til videre Uddannelse.

Adgang til at blive *Medlem* har enhver her bosiddende:

a) faglært Købmand og Detaillist, Mægler, Apoteker eller Bankdirektør;

b) Direktør eller Prokurist for Firmaer, hvis Handel eller Fabriksdrift er forbunden med Borgerskab af 1. Klasse;

c) Andre, som drive større Handel eller industriel Virksomhed, saavel som disses Prokurister, naar Bestyrelsen enstemmigt vedtager deres Optagelse.

Borgmester Otto Kragh, Randers.

Medlemsretten er knyttet til en bestemt Person, ikke til Firma. Medlemmer, som fraflytter Byen, kan vedblive at være Medlem, dog uden Stemmeret.

Anmodning om Optagelse sker skriftlig til Bestyrelsens Formand, hvorefter Bestyrelsen træffer Afgørelse om Optagelsen, er der ikke Enstemmighed derom, balloteres der paa Vedkommende ved første Generalforsamling. Til Optagelse udkræves tre Fjerdedele af de afgivne Stemmer.

Det aarlige *Kontingent* er 30 Kroner, der opkræves halvaarlig.

Bestyrelsen bestaar af 7 Medlemmer, hvoraf en Korn- eller Produkthandler, en Kolonialhandler, en Manufakturhandler og en Isenkræmmer, Galanterieller Boghandler, medens de øvrige vælges frit blandt alle Medlemmerne. Bestyrelsen vælger selv sin Formand, Næstformand og Kasserer.

Et Medlem af Bestyrelsen har den særlige Opagve saa vidt muligt at søge Priserne ved Indkøb af Korn passende reguleret. To Medlemmer af Bestyrelsen fører Tilsyn med Skolen og hvad der sorterer under denne.

Bestyrelsen har Ret til at antage en lønnet Sekretær og et Bud.

Bestyrelsen kan af Foreningens Midler yde saadanne Bidrag til Skolen, som findes nødvendige. Den er berettiget til at bidrage til saadanne Formaal, som den anser for at være gavnlige for Handelsstanden, dog skal den, naar det angaar Beløb over 200 Kr., forelægge Sagen paa et Møde til Afgørelse.

Fremkommer der Forespørgsler eller Sager til Erklæring fra Foreningens Medlemmer, Regeringen, Amtet, Kommunen eller andre, eller dersom Foreningen ønsker at indsende Andragender, Besværinger og sligt til Autoriteterne eller andre, samt i alle Tilfælde, hvor Foreningen ønsker at optræde som Korporation, er Bestyrelsen berettiget og forpligtet til at optræde og handle paa Foreningens Vegne.

Naar ikke mindst 4 af Bestyrelsens Medlemmer er enige om det paagældende Spørgsmaal, forelægges det paa et Møde til Afgørelse.

Naar i Tilfælde af Uenighed mellem Foreningens Medlemmer i Sager vedrørende deres Handelsforretninger, disse andrage om Bestyrelsens Mægling eller Voldgiftskendelse, da er denne pligtig at efterkomme en saadan Begæring. Sagen maa forelægges skriftlig og tydelig affattet.

Formener Bestyrelsen at savne særlig Sagkundskab i det foreliggende Tilfælde, kan den supplere sig med en eller to Sagkyndige.

Parterne maa imidlertid, naar en saadan Voldgiftskendelse forlanges, skriftlig forpligte sig til at efterkomme den Kendelse, der afgives, og kan ikke appellere den saaledes afgjorte Sag for nogen Domstol.

Med samme Virkning kan Begæringer fremsættes og Kendelser afgives, naar Uoverensstemmelser i lignende Sager maatte opstaa imellem et Medlem af Foreningen og Personer udenfor denne, forsaavidt begge Parter er enige om Henvendelsen. Bestyrelsen kan dog nægte at efterkomme Anmodningen om Voldgift, naar den finder, at den paagældende Sag ligger udenfor dens Kompetence.

Den aarlige *Generalforsamling* afholdes hvert Aar i Februar Maaned, og Bekendtgørelse derom sker med 8 Dages Varsel.

Til Forhandling paa Møderne kan Medlemmerne skriftlig forelægge Bestyrelsen Andragender, Forslag, Klager eller lignende, og de behandles da paa det første Møde efter Modtagelsen. Saadanne skriftlige Henvendelser maa dog være Formanden i Hænde senest 4 Dage før det paagældende Møde.

Bestyrelsen kan nægte at lade en Sag komme til Forhandling, naar 5 af dens 7 Medlemmer mener, at den ikke egner sig til Behandling, eller er Foreningen uvedkommende; dette meddeles Vedkommende med Angivelse af Grunden dertil.

Indenfor Foreningen kan der af Medlemmerne dannes Branche-Afdelinger, f. Eks.: en Afdeling for Kolonialhandlere, en Afdeling for Manufakturhandlere, en Afdeling for Isenkræmmere, og fremdeles, eftersom det til enhver Tid maatte anses ønskeligt, og naar mindst 3 Medlemmer indsender skriftlig Begæring til Foreningens Bestyrelse derom.

Enhver Branche-Afdeling vælger blandt sine Medlemmer en Formand og en Suppleant; Formanden sammenkalder og leder Afdelingens Møder og indfører Forhandlingerne i en Protokol. Valg af Formand og Suppleant finder Sted en Gang aarlig paa en af Afdelingen nærmere fastsat Dag. Genvalg kan finde Sted, men de fratrædende kan nægte at modtage Valget de paafølgende tre Aar.

Afdelingsmøder afholdes saa ofte Afdelingens Formand bestemmer det, eller mindst 2 Medlemmer fremsender skriftlig motiveret Begæring. Afdelingerne kan ikke optræde i Foreningens Navn. Ønskes Beslutninger og lignende gennemført ved Foreningen, maa Sagen først forelægges dens Bestyrelse til Godkendelse.

Afdelingerne kan benytte Foreningens Lokale, Sekretær og Bud, ligesom de efter Samraad med Bestyrelsen kan anvende begrænsede Beløb af Foreningens Kasse til Bekendtgørelser og lignende Udgifter.

I Tilfælde af Foreningens Opløsning anvendes dens Formue i velgørende Øjemed til Fordel for Handelsstanden, hvorom nærmere Bestemmelse tages ved simpel Stemmeflerhed af den Generalforsamling, der bestemmer Opløsningen.

Afstemninger paa Møderne og Generalforsamlingerne sker enten ved Haandsoprækning eller ved Stemmesedler efter Formandens Afgørelse. Ved

Valg til Bestyrelsen og Delegerede skal altid benyttes skriftlig Afstemning. Foreningen har egne Mødelokaler i Selskabet »Harmonien«s Ejendom.

Randers Handelsstands Forening disponerer over:

Konsul *M. Michaelsens Legat* til Fordel for unge Handelsmand, der ønsker videregaaende Undervisning ved Handelsinstitut eller Handelsskole. Oprindelig Kapital 6000 Kroner. Kapital den 1. Januar 1926: 12,335 Kr.

Foreningens *Skolefond* til samme Formaal: Kapital 6800 Kroner.

Randers Margarinefabriks Legat til Præmier ved Handelsskolen. Oprindelig Kapital 500 Kr. Kapital den 1. Januar 1926: Kr. 1196.00.

Foreningen har i 1877 oprettet *Randers Handelsskole*, der har faaet Lokaler overladt af Kommunen. Skolen ledes af fhv. Kommunelærer *H. Jensen*, den har 16 Lærere og var sidste Aar besøgt af 269 Elever, hvoraf 90 indstilledes til Eksamen. Randers Handelsskole oppebærer et Statstilskud paa 3774 Kroner.

I Randers er oprettet en »Købmændenes Hjælpeforening« med særlig Bestyrelse, hvis nuværende Formand er Konsul *Wilh. Jensen*. Hjælpeforeningen ejer Villa »Merkur«, som er indrettet til Fribolig for gamle Medlemmer.

Til *Æresmedlem* har Randers Handelsstands Forening udnævnt Konsul *Wilh. Jensen*, R. af. Dbg., Dbmd. p. p.

Bestyrelsen bestaar af følgende Medlemmer: Borgmester, Grosserer *Otto Kragh*, R. af Dbg. (Formand), Konsul *C. Foverskov*, R. af. Dbg. (Næstformand), Købmand *Hans Larsen* (Kasserer), Købmand *Jens H. Jensen*, Købmand *Carl Hansen*, Købmand *Otto Lodberg* og Købmand *Wilh. Weimar*.

Formanden, Borgmester *Otto Kragh*, er født den 26. Februar 1867. Uddannet ved Handelen i Nakskov, senere ansat i København og Randers. Formand for Selskabet »Harmonien« og Administrator for Randers Teater. Stifter af og Formand for Foreningen af jyske Teaterejere 1914—1920, Medlem af Randers Byraad fra 1917, folkevalgt Borgmester fra 1923, Æresmedlem af Randers Haandværker- og Industriforening fra 1923; Medlem af Bestyrelsen for Randers Understøttelsesforening, Medlem af Handelsretten, Medlem af Undervisningsministeriets Udvalg angaaende Oprettelsen af et Universitet i Jylland. Medlem af Bestyrelsen for »Den jyske Handelsstands Centralforening«, valgt til Formand for Randers Handelsstands Forening 1920. Ridder af Dannebrog.

RINGKØBING HANDELSFORENING

— Stiftet den 3. Februar 1874. — Medlemsantal: 37. —

Foreningens *Formaal* er:

a) at søge at fremme Byens Handel, Skibsfart og Industri ved Sammenkomster og Diskussionsmøder, navnlig om Emner af saavel merkantile og almindelige Interesser, som vedrørende de stedlige Omsætnings- og andre Forhold, samt forøvrigt at arbejde paa at fjerne eller indskrænke de Hindringer, som maatte være i Vejen for Handels og Omsætnings Fremme.

b) at understøtte værdige trængende Medlemmer.

Enhver selvstændig med Borgerskab som Grosserer, Købmand, Detaillist, Mægler, Fabrikant eller lignende forsynet Mand, der driver en saadan Næringsvej med Forretningslokaler i Ringkjøbing, Forretningsførere for Enker, der driver en af de nævnte Forretninger, samt administrerende Direktører for herværende Pengeinstitutter og Handelsselskaber har Adgang til at blive Medlem af Foreningen.

Optagelsen afgøres ved Ballotation i det første ordinære Møde, der afholdes 1 Maaned efter Indmeldelsen. For at blive optaget fordres to Tredjedele af

de afgivne Stemmer. Medlemmer, der forandrer Stilling eller fraflytter Byen, kan vedblive at være Medlem af Foreningen, saa længe de betaler Kontingent, dog at de ikke har Stemmeret. Bestyrelsen kan tillade, at Fremmede deltager i Foreningens Møder og kan indbyde Ikke-Medlemmer til Deltagelse i Foreningens selskabelige Sammenkomster.

Det aarlige *Kontingent* er 8 Kroner, der opkræves halvaarsvis.

Foreningen afholder en ordinær Sammenkomst eller Møde den første Mandag i hvert Kvartal.

Til at opfylde Foreningens andet Formaal: at understøtte trængende Medlemmer af Foreningen, oprettes en *Hjælpekasse*, der dannes af Foreningens Formue ved Oprettelsen og 50 Procent af Foreningens aarlige Overskud.

Købmand Ole Glistrup, Ringkøbing.

Denne Formue, der anbringes i Ringkøbing og Omegns Spare- og Laanekasse, Ringkøbing Bank eller i solide Værdipapirer eller paa 1. Prioritet i faste Ejendomme efter Reglerne for Umyndiges Midler, er urørlig. Kun Renterne af Formuen kan anvendes til Understøttelser.

Skulde noget Aar ingen Understøttelser blive uddelt, eller det fulde Rentebeløb ikke medgaar til Understøttelser, kan Overskudet henlægges til næste Aar; dog maa aldrig mere end Renterne for 2 Aar henligge, idet det Overskydende overgaar til Hjælpekassens Formuemasse.

Understøttelser kan meddeles enten midlertidig eller vedvarende, de sidste enten for visse Aar eller for Livstid.

Midlertidige Understøttelser, der ikke maa overstige 100 Kr. kan tilstaas ved de ordinære Kvartalsmøder, hvorimod vedvarende Understøttelser kun kan bevilges af den ordinære Generalforsamling.

Ordentligvis kan Understøttelser kun tilstaas værdige trængende Mænd, der ere og i 5 Aar uafbrudt har været Medlemmer af Foreningen og Enker efter eller ukonfirmerede Børn af Personer, der er døde som Medlemmer af Foreningen.

Undtagelsesvis kan dog, naar særlige derfor talende Omstændigheder er tilstede, midlertidig Understøttelse tilstaas forhenværende Medlemmer af Foreningen samt Enker og ukonfirmerede Børn efter saadanne; men Bestemmelse herom kan dog kun tages af den ordinære Generalforsamling.

Af Hjælpekassens Midler maa anvendes et Beløb af 100 Kr. aarlig til Ringkøbing Handelsskole.

Bestyrelsen er insolidum ansvarlig for Foreningens derunder Hjælpekassens Midler og maa drage Omsorg for deres Frugtbargørelse.

Bestyrelsen søger efter yderste Evne at fremme Foreningens Formaal, navnlig paahviler det denne at fremkomme med Forslag til Foranstaltninger i Foreningens Interesser og særlig ogsaa ved hver ordinær Generalforsamling at foranstalte staaende Udvalg nedsatte til Varetagelse af særlige specielle Handelsinteresser i de forskellige Brancher, saavelsom, naar Begæringer om Understøttelser matte fremkomme, at søge nøjagtig Oplysning om Ansøgernes Forhold samt afgive fornøden Meddelelse herom.

Den ordinære *Oeneralforsamling* afholdes hvert Aar paa Foreningens Stiftelsesdag, den 3. Februar.

Udmeldelse af Foreningen kan kun ske ved skriftlig Henvendelse til Formanden 2 Gange aarlig, nemlig inden Udgangen af Juni eller December.

Naar noget Medlems Formuesomstændigheder skulde sætte ham ud af Stand til at erlægge det aarlige Kontingent, kan Generalforsamlingen efter Forslag af Bestyrelsen fritage ham for saadant indtil videre, uden at han derfor taber sine Rettigheder som Medlem, dog at han fortaber sin Stemmeret indtil han atter betaler sit aarlige Kontingent.

Foreningens Opløsning kan kun vedages af en Generalforsamling, hvor to Trediedele af alle Medlemmer ere mødte, og naar tre Fjerdedele af disse stemmer for Opløsningen.

I Tilfælde af Opløsning tilfalder Foreningens Formue Hjælpekassen, og Bestyrelsen skal da indkalde en ny Generalforsamling, hvor der skal fremlægges Forslag til Love for Hjælpekassen og foretages Valg af en Bestyrelse for samme.

Hjælpekassens *Formue* udgjorde ifølge sidste Aars Regnskab 12,470 Kr. og der udbetaltes sidste Aar Understøttelser til et Beløb af 350 Kr.

Foreningen har 1892 oprettet Ringkøbing *Handelsskole,* der har Lokaler i Kommuneskolen og ledes af Lærer *I. N. Hørup.* Ved Skolen virker 5 Lærere og Elevantallet var sidste Aar 47, hvoraf 7 indstilledes til Afgangseksamen. Skolen oppebærer i 1927 et Statstilskud paa 1012 Kr.

Bestyrelsen for Ringkøbing Handelsforening bestaar for Tiden af følgende Medlemmer:

Købmand *Ole Glistrup* (Formand), Manufakturhandler *Chr. Christensen* (Næstformand), Manufakturhandler *Ejnar Noes* (Kasserer), Købmand *Fr. Nielsen* og Isenkræmmer *Vald. Lange.*

Formanden, Købmand *Ole Glistrup,* er født den 19. September 1874 og uddannet ved Handelen i Ind- og Udland. Etableret den 5. Februar 1900. Kgl. dansk Strandingskommissionær, Forligskommissær, Næstformand i Ringkøbing Byraad. Medlem af Bestyrelsen fro Ringkøbing—Ørnhøj Jernbane.

SILKEBORG HANDELSSTANDSFORENING

— Stiftelsesdag ubekendt. Medlemsantal: 75. —

Foreningens *Formaal* er at værne om og varetage Silkeborg Handelsstands Interesser og at have et Organ, gennem hvilket de Handlendes Tarv paa en fyldig Maade kan varetages.

Som Medlem kan optages enhver i Silkeborg By bosiddende Grosserer, Apoteker, Købmand, Detailhandler, Fabrikant, Mægler eller Handelsagent, ligesom Direktører og Bogholdere i Byens Banker, Sparekasser og Aktieselskaber kan optages som Medlemmer. Andre, hvis Stilling ikke er nævnt her, kan kun optages paa Forslag af Bestyrelsen. Optagelsen sker ved Ballotation og der kræves for at blive optaget mindst to Tredjedele af de afgivne Stemmer. Den, der ikke optages ved Ballotation, kan først søge Optagelse efter et halvt Aars Forløb.

Det aarlige *Kontingent* er 8 Kr. hvoraf for Tiden de 3 Kr. anvendes som Bidrag til den jyske Handelsstands Centralforening. Kontingentet betales halvaarsvis.

Udtrædelse af Foreningen kan kun finde Sted til en 1. Oktober efter skriftlig forudgivet Anmeldelse til Bestyrelsens Formand.

Fremmede, der ønsker at overvære Foreningens Møder, kan indføres af

et Medlem, der er ansvarlig overfor Foreningen for den indførtes Opførsel og Handlinger.

Medlemsmøde afholdes den første Tirsdag i hver Maaned og iøvrigt saa ofte, Bestyrelsen anser det fornødent.

Den ordinære Generalforsamling afholdes hvert Aar i Oktober Maaned.

Silkeborg Handelsstandsforening har i 1892 oprettet en *Handelsskole,* hvis Anliggender varetages af en særlig Bestyrelse, bestaaende af 5 Medlemmer, der vælges paa den ordinære Generalforsamling i Oktober Maaned blandt Foreningens Medlemmer. Denne Bestyrelses Funktionstid er 2 Aar, og hvert Aar i Oktober afgaar skiftevis 2 og 3 Medlemmer. Genvalg kan finde Sted. Formanden for Handelsskoleudvalget (Handelsskolebestyrelsen) er Handelsskolens Forstander, og han vælges blandt Udvalgets Medlemmer af Handelsforeningens Bestyrelse og Handelsskoleudvalget i Forening. I Tilfælde af Stemmelighed ved dette Valg gør Handelsforeningens Formands Stemme Udslaget. Handelsskolens Bestyrelse vælger af sin Midte en Kasserer, forestaar i Et og Alt Skolens Anliggender, og den antager og afskediger Skolens Lærerpersonale. Den bestemmer Lønningerne, lægger Planen for Skolens Virksomhed etc. samt fører særligt Regnskab over Skolens Indtægter og Udgifter. Regnskabet skal aflægges til Handelsforeningens Formand inden hvert Aars 15. September og revideres sammen med Foreningens Regnskab af dennes Revisorer, hvorefter det fremlægges paa Handelsforeningens ordinære Generalforsamling i Oktober Maaned.

Grosserer Martin Pedersen, Silkeborg.

Handelsskolen har Lokaler i Kommuneskolen og ledes af Direktør *Richardt Kjær.* Ved Skolen virker 11 Lærere og Elevantallet var sidste Aar 139, hvoraf 32 indstilledes til Afgangseksamen. I Statstilskud oppebærer Silkeborg Handelsskole i 1927 2030 Kroner.

Foreningens Bestyrelse bestaar for Tiden af følgende Medlemmer:

Grosserer *Martin Pedersen* (Formand), Købmand *Hans Damgaard* (Næstformand), Købmand *Valeur Nielsen* (Kasserer), Købmand *Søren Kjær* og Bankdirektør *Warthoe.*

Formanden, Grosserer *Martin Pedersen,* er født den 16. September 1869 og uddannet ved Handelen i bl. Købmandsforretning i Holstebro. Etableret i Silkeborg 1893 som Detailhandler indtil 1902, derefter Kolonial en gros. Medlem af Byraadet fra 1913, folkevalgt Borgmester 1920—21, Formand for Silkeborg Grundejerforening, Formand for Den konservative Forening og iøvrigt Indehaver af flere Tillidshverv.

SKANDERBORG HANDELSSTANDSFORENING

— Stiftet den 11. Septembe 1883. Medlemsantal: 40. —

Foreningens *Formaal* er ved Sammenkomster at drøfte, hvad der kan tjene til fælles Interesse for Foreningens Medlemmer og den hele Stand.

Ordinær *Generalforsamling* afholdes hvert Aar i første Halvdel af December Maaned. Optagelse af nye Medlemmer sker ved Ballotation paa Gene-

ralforsamlingen og ingen kan blive Medlem uden at være foreslaaet af et Medlem af Foreningen.

Bestyrelsen bestaar af 5 Medlemmer, hvoraf 2 skal være Kolonialhandlere, 1 Manufakturhandler og 1 Isenkræmmer. Bestyrelsen vælger selv Formand, Næstformand og Sekretær.

Det aarlige *Kontingent* er ansat til Kr. 20, hvoraf 15 Kr. pr. Medlem anvendes som Kontingent til den jydske Handelsstands Centralforening, saalænge Foreningen er Medlem af denne.

Foreningskontingentet opkræves med Halvdelen i Maj og Halvdelen i November.

Ved Foreningens eventuelle Sammenkomster og Udflugter vil fremmede kunne indføres ved et Medlem. Medlemmernes Familie — dog ikke under 15 Aar — vil kunne deltage i Foreningens selskabelige Sammenkomster og Udflugter.

Købmand Oscar Bruun, Skanderborg.

Under Foreningen sorterer en *Handelsskole*, hvis Anliggender varetages af Bestyrelsen, som antager og afskediger Skolens Lærerpersonale, bestemmer Lønningerne, lægger Planer i Forening med Skolens Bestyrer, og fører Tilsyn med Skolen, samt fører særskilt Regnskab over Skolens Indtægter og Udgifter, hvilket aflægges i revideret Stand paa Foreningens ordinære Generalforsamling.

Handelsskolen ledes af Overlærer *Steffen Rasmussen* og har 3 Lærere. Elevantallet var sidste Aar 55, hvoraf 19 indstilledes til Afgangseksamen. Skanderborg Handelsskole har i 1927 et Statstilskud paa 1172 Kr.

Under Foreningens Bestyrelse sorterer endvidere et *Legat* under Navn af Skanderborg Handelsforenings Legat for værdige Trængende indenfor Handelsstanden i Skanderborg i Henhold til Kgl. Fundats af 30. December 1903.

Legatets Kapital udgjorde i December 1926: 8,607 Kr. 95 Øre.

Foreningens *Bestyrelse* bestaar for Tiden af følgende Medlemmer:

Købmand *Oscar Bruun* (Formand), Manufakturhandler *Newton Skovgaard* (Næstformand), Isenkræmmer *Fr. Schmidt* (Sekretær), Rentier *Josias Andersen* (Kasserer) og Bankdirektør *H. Borregaard Konradsen.*

Formanden, Købmand *Oscar Bruun,* er født den 20. September 1858 og uddannet i Handelslære hos M. A. Larsen & Co., Horsens. Etableret den 1. December 1884. Medlem af Bestyrelsen for Skanderborg Handelsstandsforening siden 1893, Formand fra 1909, Kirkeværge for Skanderborg Slotskirke i 25 Aar, Kommunalrevisor 1897—1909, Medlem af Skanderborg Byraad 1909—1913, Medlem af Provinshandelskammeret og af Den danske Handelsstands Fællesrepræsentation, Medlem af Bestyrelsen for Centralforeningen af jyske Handelsstandsforeninger og for Jysk Kolonial Grossistforening, Stifter af og Formand for Jysk Kolonial Grossistforenings Hjælpefond. Ridder af Dannebrog.

SKIVE HANDELSSTANDSFORENING

— Stiftet den 12. April 1883. — Medlemsantal: 90. —

Foreningens *Formaal* er at virke til Fremme af Byens Handel og dens Medlemmers Interesser, ved Sammenkomster at udveksle Anskuelser om Spørgsmaal af almindelig merkantil Interesse, samt ved Opretholdelsen af en Handelsskole at søge at bibringe de unge Mennesker af Handelsfaget videregaaende Kundskaber.

Enhver, der har Borgerskab eller Næringsbevis som Købmand, Detaillist, Handelsagent eller Apoteker i Skive og den bylignende Del af Landsognet, eller beklæder en Stilling som Direktør, Driftsbestyrer, Mægler eller Prokurist sammesteds, kan optages som Medlem, naar han derom henvender sig enten med skriftlig Begæring til Bestyrelsen, eller foreslaas ved et Medlem, og ved Stemmegivning erholder simpel Majoritet.

Borgmester Michael Nielsen, Skive.

Det aarlige *Kontingent* er 10 Kr., som opkræves helaarlig forud.

Den ordinære *Generalforsamling* afholdes saavidt muligt paa Foreningens Stiftelsesdag, hvert Aar den 12. April.

Medlemsmøde afholdes en Gang maanedlig i Vinterhalvaaret, som Regel den første Mandag i Maaneden.

Udmeldelse af Foreningen sker med 3 Maaneders forudgaaende skriftligt Varsel.

Forsaavidt Foreningen ved opsparet Formue, ved Legater eller Gaver, maatte kunne danne sig et Fond, da skal dette tjene til at danne en Hjælpekasse for værdige trængende, blandt de til Optagelse i Foreningen berettigede, samt disses Enker og Børn. Naar Fondet har naaet en Størrelse af 2000 Kr. tager en Generalforsamling nærmere Beslutning om Reglerne for Uddelingen.

Forøvrigt oprettedes i 1870 »Skive Købmænds Hjælpekasse«, som er uafhængig af Handelsstandsforeningen. Dens Kapital udgør 57,000 Kr. og der udbetaltes sidste Aar Understøttelser til et Beløb af 2300 Kroner.

Skive Handelsstandsforening har i 1888 oprettet en *Handelsskole*, der har Lokaler i Kommuneskolen og ledes af Forstander *T. J. Petersen*. Ved Handelsskolen virker 7 Lærere, Elevantallet var sidste Aar 90, hvoraf 26 indstilledes til Afgangseksamen. Skolen har for Aaret 1927 et Statstilskud paa 1582 Kroner.

Som *Æresmedlem* har Skive Handelsstandsforening udnævnt Grosserer *F. Kielgast*.

Bestyrelsen bestaar for Tiden af følgende Medlemmer: Borgmester, Grosserer *Michael Nielsen* (Formand), Købmand *J. Suurballe* (Næstformand), *Andr. Andersen* (Kasserer), *P. Winther* (Sekretær), *V. Müller, Johs. Schwartz* og *Aage Buemann*.

Formanden, Grosserer *Michael Nielsen*, er født den 13. Februar 1870, Søn af Købmand A. Nielsen, Aarhus. Uddannet ved Handelen i Frederikshavn. Etablerede i 1899 en En gros-Forretning i Skive, overdrog 1908 Forretningen til Aktieselskabet Fr. Th. Adolphs Enke; men overtog den atter for egen Regning 1916. Medlem af Skive Byraad fra 1907, Borgmester fra 1921, Medlem af Bankraadet for Skive Bank, Medlem af Bestyrelsen for Andelsselskabet Gu-

denaacentralen, Medlem af Bestyrelsen for Jysk Kolonial-Grossist Forening, og for Den jyske Handelsstands Centralforening, Medlem af Bestyrelsen for Skive—Vestsalling Jernbane, Formand for »Skive Købmænds Hjælpekasse« fra 1918, Formand for Skive Handelsstandsforening fra 1913. Ridder af Dannebrog og Dannebrogsmand.

SÆBY HANDELSSTANDSFORENING

— Stiftet den 18. September 1906. — Medlemsantal: 28.

Foreningens *Formaal* er at virke til Fremme af Byens Handel og dens Medlemmers Interesser, samt ved Sammenkomster at udveksle Anskuelser om Spørgsmaal af almindelig merkantil Interesse.

Enhver, der har erhvervet Borgerskab som Købmand eller Detaillist i Byen, kan optages som Medlem.

Købmand Knud Jepsen, Sæby.

Indmeldelse sker skriftlig til Formanden ved et Medlem. Er der intet til Hinder for Optagelse i Foreningen, vil saadant blive Vedkommende skriftlig meddelt af Bestyrelsen.

Det aarlige *Medlemsbidrag* er 10 Kr., der opkræves forud hvert Aars 1. Oktober, og desuden betaler ethvert Medlem et Indskud af mindst 2 Kr. Indskuddene danner Foreningens Fond.

Den ordinære *Generalforsamling* afholdes hvert Aar i Slutningen af Februar Maaned.

Udmeldelse af Foreningen maa ske skriftlig inden hvert Aars 1. Oktober. De, der ikke inden den Tid har udmeldt sig, betragtes som Medlemmer for det paafølgende Aar.

I Tilfælde af Foreningens Opløsning skal Foreningens Midler anvendes i veldædigt Øjemed, hvorom Generalforsamlingen da tager Beslutning.

Tillige bestemmes det i Foreningens Love, at den tilstræber at danne sig et Fond, der dels skal tjene til Fremme af Foreningens Formaal, dels anvendes til Understøttelse af værdige trængende Handlende samt disses Enker og Børn. Naar saadanne Midler ere forhaanden, vil der om disses Anvendelse være at affatte særegne Regler efter forudgaaende Forhandlinger.

I Tilfælde af Disputer imellem Foreningens Medlemmer i Sager vedkommende Handelsforretninger, og naar disse andrager om Bestyrelsens Mægling eller Voldgiftskendelse, er denne pligtig til at efterkomme saadan Begæring.

Med samme Virkning kan Begæring fremsættes, naar Differencer i deslige Sager maatte opstaa imellem et Medlem og Mænd udenfor Foreningen, forsaavidt begge Parter ere enige om Henvendelsen.

Naar Bestyrelsen opfordres til Voldgiftskendelse og den dertil finder Anledning, tilkalder den en Jurist som Konsulent, hvorefter Bestyrelsen afgiver sin Kendelse. Ved Stemmelighed gør Formanden Udslaget.

De mulig derved foraarsagede Udgifter afholdes af Parterne.

Sæby Handelsstandsforening har i 1910 oprettet en Handelsskole, der har Lokaler i Kommuneskolen og ledes af Kommunelærer *Chr. Kjærsgaard.* Skolen har 3 Lærere og besøgtes sidste Aar af 17 Elever, hvoraf 6 indstilledes til Eksamen. I Statstilskud er der for Aaret 1927 bevilget Sæby Handelsskole et Tilskud paa 840 Kroner.

Bestyrelsen for Sæby Handelsstandsforening bestaar for Tiden af følgende Medlemmer:

Købmand *Knud Jepsen* (Formand), Købmand *William Nielsen* (Næstformand), Købmand *Emil Nielsen* (Kasserer og Sekretær), samt Boghandler *Jacob Jørgensen.*

Formanden, Købmand *Knud Jepsen,* er født den 15. Oktober 1891 og har lært Handelen i Ringsted. Etableret i Sæby 1916. Medlem af Ligningskommissionen i Sæby.

SØNDERBORG AMTS HANDELSFORENING

— Stiftet i Februar 1879. — Medlemsantal: 90. —

Manufakturhandler J. H. Koch, Sønderborg.

Sønderborg Amts Handelsforening har Sæde i Sønderborg By og har til Formaal at fremme Handel, Skibsfart og Industri, samt ved Sammenkomster og Diskussionsmøder at varetage Medlemmernes fælles Standsinteresser og Rettigheder.

Som Medlem af Foreningen kan optages enhver i Sønderborg By og Amt boende uberygtet Mand (eller Firma), som har fri Raadighed over sit Bo og driver Handel eller ved sin Virksomhed i særlig Grad er knyttet til Handelen, Skibsfarten eller Industrien.

Aarsbidraget er fastsat til 30 Kroner og 10 Kroner til Foreningens Understøttelseskasse. Kontingentet opkræves halvaarligt. Ny tiltrædende Medlemmer betaler ved Indmeldelsen det løbende Aars fulde Kontingent. Medlemsretten tilkommer Firmaet. Den suspenderes saa snart og saa længe et Medlem er ude af Raadighed over sit Bo.

Bestyrelsen bestaar af 9 Medlemmer, nemlig:

1 Engroshandler, 1 Kolonialhandler, 1 Isenkræmmer, 1 af Bankfaget, 1 Manufakturhandler, 1 bosiddende i Amtet paa Als, 1 bosiddende i Amtet paa Sundeved, og 1 som vælges frit blandt Medlemmerne.

Funktionstiden er tre Aar.

Dersom et Bestyrelsesmedlem fratræder i Utide, bestemmer Bestyrelsen, om der skal foretages Suppleringsvalg forinden den første ordinære Generalforsamling. Ved den aarlige Generalforsamling afgaar tre af Bestyrelsesmedlemmerne.

Bestyrelsen vælger hvert Aar efter afholdt Bestyrelsesvalg af sin Midte en Formand, en Næstformand, en Sekretær og en Kasserer. Til Udførelse af de skriftlige Arbejder kan der antages en lønnet Hjælp. Bestyrelsen bestemmer selv sin Forretningsorden og er ansvarlig for Foreningens Midler. Til Bestyrelsen overlades Valget af Lokale og Ekspeditionen af den løbende Korrespondance. Den raader over Midlerne til Bestridelse af Udgifter til Rejseomkostninger, Foreningsanliggender osv., men har at fremlægge Generalforsamlingen ansvarligt Regnskab herfor.

Foreningen afholder Sammenkomster, saa ofte Bestyrelsen finder Anledning dertil. Ved Foredrag kan Bestyrelsen tilstede Adgang for Ikke-Medlemmer. Foreningen har eget Mødelokale i Dampskibspavillonen i Sønderborg.

Det paahviler Bestyrelsen, som er Foreningens Organ, at besvare Avtoriteters Henvendelser og Forespørgsler til den. Saaledes er den i ethvert Spørgsmaal baade overfor Avtoriteter og Private bemyndiget til at udtale sig og handle i Foreningens Navn, derunder at afgive Responsa om Spørgsmaal vedrørende Handelsforhold. Naar ikke mindst Flertallet af Bestyrelsen er enig om det paagældende Spørgsmaal, forelægges Sagen for en Generalforsamling.

Den ordinære *Generalforsamling* afholdes hvert Aar inden den 15. April.

Udmeldelse af Foreningen kan kun ske skriftlig til Kassereren to Gange aarlig, inden Udgangen af Juni og December Maaneder.

I Tilfælde af Foreningens Opløsning tilfalder dens Formue Handelsforeningens Understøttelseskasse i Sønderborg.

Understøttelseskassen oprettedes i Aaret 1890 og har ifølge sidste Aars Regnskab en Kapital paa 1415 Kroner. Der udbetaltes sidste Aar Understøttelser til et Beløb af 500 Kroner.

I Aaret 1920 oprettedes den nuværende Sønderborg *Handelsskole*, der administreres af Handelsforeningen. Handelsskolen har Lokaler i Kommuneskolen og ledes af Mellemskolelærer *Lauritz Thomsen*. Den har 8 Lærere og var sidste Aar besøgt af 146 Elever, hvoraf 36 indstilledes til Afgangseksamen. Sønderborg Handelsskole har for Aaret 1927 faaet bevilget et Statstilskud paa 2422 Kroner.

Bestyrelsen for Sønderborg Amts Handelsforening bestaar for Tiden af følgende Medlemmer:

Manufakturhandler *J. H. Koch*, Sønderborg (Formand), Købmand *Fr. Tingleff*, Sønderborg (Næstformand), Direktør *Otto Petersen*, Akts. Sønderborg Kulhandel (Kasserer), Bankdirektør *H. Nielsen*, Sønderborg (Sekretær), Skibsmægler *C. Albretsen*, Sønderborg, Købmand *Adolf Lorenzen*, Hundslev, Als, Isenkræmmer *Aksel Helmer*, Sønderborg, Direktør *Nielsen*, Sønderborg Oliefabrik og Købmand *A. Lych*, Sundeved.

Formanden, Manufakturhandler *J. H. Koch*, er født den 1. Maj 1874 og har lært Handelen i Sønderborg og Flensborg. Etableret som Medindehaver af en Manufakturforretning i Sønderborg 1897, Eneindehaver af samme fra 1899. Deltog i Verdenskrigen paa Vestfronten 1918. Medlem af Bankraadet for Aktieselskabet Folkebanken for Als og Sundeved fra dennes Oprettelse i 1909, Medlem af Sønderborg Byraad fra 1919, Borgmester 1920—1922, derefter Viceborgmester og nu Raadmand. Ridder af Dannebrog.

THISTED HANDELSSTANDSFORENING

— Stiftet den 15. November 1866. — Medlemsantal: 71. —

Af en gammel Forhandlingsprotokal, som den nuværende Thisted Handelsstandsforening er i Besiddelse af, fremgaar det, at der tidligere har eksisteret en ældre Handelsforening i Thisted.

Hvornaar denne Forening er stiftet fremgaar ikke af Protokollen og heller ikke ad anden Vej er det lykkedes at komme til Klarhed over dens Tilblivelse. Det første Møde, som Protokollen har Meddelelse om, har været afholdt den 30. Marts 1855, og ved denne Lejlighed vedtoges det:

»1) at indgaa til Ministeriet med en Forespørgsel om, hvorvidt Landprangere er berettiget til her i Byen at modtage og have Oplag af opkøbt Korn, ligesom om hvorvidt de kunne udføre samme, forsaavidt de har opkøbt det af andre.

2) Paa Grund af de forhøjede Priser paa adskillige Artikler blev man enige om at fastsætte Prisen paa Jern til 8 Mark 4 Sk. pr. Lisp., paa Linolie 2 M. 4 Sk., Reb 2 M. 2 Sk. pr. Pd. og Sæbe 18 Sk. pr. Pd.«

Underskriverne af Protokollen var *A. Borgen, L. Gjørup, A. C. Hundahl, N. Borch, P. P. Jensen, J. C. Frost* og *P. Møgelvang.*

Det fremgaar endvidere af den gamle Protokol, at Foreningen har været ledet af 3 Bestyrelsesmedlemmer, men deres Navne findes ikke særskilt anførte.

Den 13. November 1855 afholdtes igen Møde, hvor *Werner* og *Borgen* valgtes til at træde sammen med Havnekommissionen for at tage Bestemmelse om de Forandringer, der maatte anses for ønskelige i Havnetaksten. Ved samme Lejlighed fastsattes Prisen paa Puddersukker til 20 Sk. pr. Pd. og Kandis til 2 Mk. pr. Pd.

De væsentligste Forhandlinger ved Møderne angik Fastsættelse af Priser paa forskellige Artikler, ligesom de vanskelige Pengeforhold foranledigede Medlemmerne til at handle væsentlig mod Kontant.

Den 10. December 1857 vælges til Bestyrelsen *S. J. Bauer, H. Jakobsen* og *P. Møgelvang;* men Aaret efter, den 25. Januar 1858 vedtoges det at udvide Bestyrelsen med yderligere 2 Medlemmer. Da H. Jakobsen havde erklæret ikke at kunne tage mod Valg, valgtes *P. B. Jensen, A. Fjeldgaard* og *P. C. Hundahl.*

Man enedes endvidere om at indrykke følgende Bekendtgørelse i Avisen, underskrevet af 43 Handlende:

»Da de herværende Handlende herefter kun vil kunne købe deres Varer enten mod kontant Betaling eller 3 Maaneders Veksel, og det til Dato Udestaaende kun meget langsomt inddrager, saa vil det blive uundgaaelig nødvendig, for at den Handlende fremdeles kan vedblive at skaffe sig Varer til Forhandling, fra 1. Marts d. A. kun at sælge mod kontant, eller, hvor Omstændighederne finder det, da at indrømme en meget kort Credit, hvorom Overenskomst maa træffes med de følgende, hvilket herved bekendtgøres«.

Den 3. Maj 1858 holdes igen et Møde; denne Gang motiveres en Forespørgsel til Ministeriet i Anledning af Forstaaelsen af Næringslovens § 95, og dermed tier Forhandlingsprotokollen om denne Forening. Hvorvidt den har ophørt at virke, vides ikke; men det varede ikke længe, inden Trangen til nøjere Sammenslutning af Handelsstandens Medlemmer atter meldte sig, og den 15. November 1866 dannedes den nuværende Thisted Handelsstandsforening.

Den nuværende Handelsstandsforening er stiftet den 15. November 1866. Den første Bestyrelse kom til at bestaa af *A. Borgen, L. Gjørup, C. Møller,* Agent *Werner* og *A. Tachau* og Foreningen havde dengang ta. 30 Medlemmer. Bestyrelsen konstituerede sig med Borgen som Formand og Tachau som Kasserer og Sekretær.

Ved et Møde den 3. December samme Aar drøftedes et Forslag fra Bestyrelsen, gaaende ud paa, at Handlende fra Landet kunde blive Medlemmer af Foreningen. Forslaget forkastedes imidlertid med alle Stemmer. Samtidig vedtoges det at »undlade at gøre Forretninger med de Handelsrejsende, der paa deres Forretningsrejser optager Ordrer fra Landhandlende«. Dette Forslag fik videre Betydning, idet Thisted Handelsforening henstillede det samme til andre lignende Foreninger, og det følgende Aar vedtog bl. a. Aarhus Handelsforening et lignende Forslag.

Kort efter vedtoges det at søge oprettet en Slags Børs, hvortil Handlende, Skippere, Redere og enhver, der interesserede sig for merkantile Anliggender kunde faa Adgang.

1867 blev det vedtaget at oprette »Thisted Købmænds Hjælpekasse« til Understøttelse af trængende Medlemmer af Handelsstanden og disses trængende Efterladte. Paa de udarbejdede Vedtægter for Hjælpekassen blev der erhvervet kongelig Konfirmation, og til Bestyrelsesmedlemmer valgtes *W. Brinkmann, L. Gjørup, F. F. Bahner, P. C. Hundahl* og *C. Nordentoft.*

I 1870 vedtoges det at holde Møde hver Mandag Aften. Forsaavidt der ingen Sager vedkommende Handelsforeningen forelaa, skulde Aftenen tilbringes paa selskabelig Maade. »Det vedtoges at holde »Søndagsposten«, ligesom Westergaard velvilligst tilbød at fremlægge »Folkets Nisse« og Hr. Neuhausen »Illustreret Tidende« i Lokalet. Et Skakspil blev skænket af d'Herrer Yde og Faddersbøl, og sidstnævnte lovede at fremlægge »Dags-Telegrafen«.

I de første Aar udfoldede Foreningen en betydelig Virksomhed for at faa bedre Forbindelser med Omverdenen. Allerede 1873 henvendte man sig til de stedlige Rigsdagsmænd om at yde Tanken om en Jernbane fra Struer til Thisted Opmærksomhed. Der blev i den Anledning afholdt et Møde, hvor Formanden mødte og slog til Lyd for Sagen. Banen aabnedes i 1882. Ligeledes virkede Foreningen for at faa mere tidssvarende Dampskibsforbindelse med Byen, ligeledes med godt Resultat, og endvidere arbejdedes der ogsaa for at faa opført en ny Toldkammerbygning i Thisted.

Af andre Sager, som Foreningen tog op, skal her nævnes Spørgsmaalet om Afholdelse af Markeder, Oprettelsen af et Telefonselskab, Dannelsen af en Fiskeriforening, forskellige Spørgsmaal vedrørende Havne- og Besejlingsforholdene m. m.

Indenfor Handelsforeningen oprettedes der faglige Afdelinger for Kolonialhandlere og Manufakturhandlere, hver med sin særlige Bestyrelse.

I Aaret 1880 kom Tanken frem om at oprette en Handels-Aftenskole for Lærlinge; men det lykkedes dog ikke denne Gang at gennemføre Sagen. I 1892 kom man saa vidt, at der valgtes et Handelsskoleudvalg; men først den 6. Januar 1898 begyndte Skolen sin Virksomhed med 17 Elever. De første Elever dimitteredes i April 1901. Skolen er under hele sin Virksomhed omfattet af Handelsforeningen med den største Interesse.

Af Thisted Handelsstandsforenings nugældende Love fremgaar det, at Foreningens *Formaal* er at søge at gavne de Handlendes Interesser og at arbejde for at fremme enhver Sag, der anses for at være til Gavn for Handelsstanden eller til Nytte for Omsætningen i Byen.

Som Medlemmer kan optages Købmænd, Grossister, Fabrikanter og Mæglere i Thisted Købstad. Endvidere kan andre, hvis Livsstilling knytter dem til Handelens og Skibsfartens Interesser og som ligeledes er bosatte i Thisted, optages som Medlemmer.

Det aarlige Kontingent er 20 Kr., der betales kvartaarlig.

Bestyrelsen kan af Foreningens Midler yde Bidrag til Handelsskolen i Thisted og til saadanne andre Formaal, som den anse for at være nyttige for Handelsstanden og dennes Interesser; dog skal den, naar det angaar Beløb over 50 Kr. aarlig forelægge Sagen paa et Møde til Afgørelse.

Til at føre Tilsyn med Handelsskolen vælges paa den aarlige Generalforsamling et Udvalg paa 3 Medlemmer.

Den ordinære *Generalforsamling* afholdes hvert Aar i Slutningen af Februar.

Indenfor Foreningen kan der af Medlemmerne dannes Branche-Afdelin-

ger, f. Eks. for Kolonial- og Produkthandlere, Manufakturhandlere og Isenkræmmere, eftersom det til enhver Tid maatte anses ønskeligt. Enhver Branche-Afdeling vælger blandt sine Medlemmer Repræsentanter, som skal være Medlemmer af Handelsforeningen.

Afdelingerne kan ikke optræde i Foreningens Navn. Ønskes Beslutninger og lignende gennemført ved Foreningen, maa Sagen forelægges dens Bestyrelse til Godkendelse.

Som allerede nævnt oprettedes i 1867 »Thisted Købmænds Hjælpekasse«, hvis Statuter fik kongelig Stadfæstelse den 21. November 1867. Kassens Fond blev tilvejebragt dels ved Interessenternes Bidrag og dels ved frivillige Gaver. For at blive Medlem skulde der svares et aarligt Bidrag af 5 Rigsdaler eller 100 Rigsdaler én Gang for alle, og det bestemtes, at ingen Understøttelse kunde uddeles, forinden Grundfonden havde naaet en Størrelse af 1000 Rigs-

Købmand A. Borgen,
Formand 1866—1871.

Købmand C. Nordentoft,
Formand 1871—1873.

Agent A. Tachau,
Formand 1873—1904.

daler. Uddelingen foretages af Kassens Bestyrelse, der tæller 5 Medlemmer og Understøttelserne fastsættes til Portioner paa 10 Rigsdaler (nu 20 Kr.), dog saaledes at der kun kan tilstaaes en enkelt Ansøger højst 20 Portioner. Hjælpekassen begyndte med 46 Medlemmer. Den første Uddeling fandt Sted den 17. December 1872.

I Aarenes Løb har Kassen modtaget en Række Gaver, hvis Rentebeløb indgaar i den almindelige Understøttelse. Fra Thisted Bank modtog Hjælpekassen i 1904 i Anledning af Bankens 50 Aars Jubilæum en Bankbog paa 1000 Kr. I 1911 modtog den som Gave fra fhv. Bankdirektør *P. L. Westergaard* 1000 Kr. og i 1915 en Gave paa 2000 Kr. af Etatsraad *Wilh. Helstrups* Bo. Endvidere har den modtaget én Gave paa 1000 Kr. fra *A. N. Kjærgaard.*

Desuden ejer Hjælpekassen følgende Legater:

Agent *Werners* Legat (Fundats af 10. Decbr. 1877) 1000 Kr.
Købmand *N. C. Kærgaards* Legat (Fundats af 17. Decbr. 1894) 1000 Kr.
Chr. Nordentoft og Frues Guldbryllupslegat (Fundats af 28. Februar 1893) 1000 Kr.
Købmand *Wilh. Brinkmanns* Legat (Fundats af 12. Maj 1910) 5000 Kr.

»Thisted Købmænds Hjælpekasse har i de forløbne Aar uddelt ialt ca. 40,000 Kr. til trængende Medlemmer eller deres Efterladte. Dens samlede For-

mue efter sidste Aars Regnskab andrager 43,564 Kr. 43 Øre og der udbetaltes sidste Aar Understøttelser til et Beløb af 2120 Kr.

Endvidere skal nævnes, at ifølge Fundats af 10. Maj 1888 for Boghandler *Krejberg og Hustrus Stiftelse* til Fribolig for 4 Kvinder skal »to Lejligheder i Huset forundes til Personer af Handelsstanden«. I det Udvalg, der uddeler Friboligerne, vælger Handelsstandsforeningen det ene, og ligeledes vælger den det ene af de Medlemmer, der fører Tilsyn med Ejendommen.

Thisted Handelsskole, der som allerede nævnt, oprettedes i 1898, har Lokaler i Borgerskolen og har siden dens Oprettelse været ledet af Kommunelærer *H. Pedersen*. Ved Skolen virker 8 Lærere og Elevantallet var sidste Aar 95, hvoraf 20 indstilledes til Afgangseksamen. Skolen har et Statstilskud paa 1525 Kr. Handelsstandsforeningens Skoleudvalg bestaar af Købmændene *P. O. Poulsen, Chr. Jacobsen* og *M. Hedegaard*.

Købmand Fred. Chr. Leerhøy,
Formand 1904—1913.

Købmand R. Prohaska.
Formand fra 1913.

Købmand Chr. Rødbro,
Foreningens nuværende Formand.

I 1910 stiftede mangeaarigt Medlem af Handelsstandsforeningens Bestyrelse og Formand for Hjælpekassen, Købmand *J. W. Brinkmann* et Legat under Navnet »Købmand J. W. Brinkmanns Legat til Fordel for unge Mænd af Handelsstanden«. Legatet er paa 9,500 Kr. og bestyres af Thisted Byraad. Det uddeles efter indhentet Erklæring fra Bestyrelsen for Thisted Handelsstandsforening til et ungt Menneske i 20—21 Aars Alderen af Handelsstanden og født i Thisted, til Hjælp ved Uddannelse paa en anerkendt, god Handelsskole og med Forpligtelse til at tage mindst 1 Aars Kursus paa en saadan.

Thisted Handelsstandsforening har i Aarenes Løb til *Æresmedlemmer* udnævnt Agent *J. W. Werner*, Købmand *C. Nordentoft*, Agent *A. Tachau* og Købmand *Fred. Chr. Leerhøy*.

Foreningens Møder og Sammenkomster afholdes paa Hotel Aalborg i Thisted.

I Anledning af Foreningens 50 Aars Jubilæum den 15. November 1916 udsendtes et smukt illustreret Festskrift omhandlende Byens og Foreningens Historie.

Foreningens nuværende Bestyrelse bestaar af følgende Medlemmer:

Købmand *Chr. Rødbro* (Formand), Manufakturhandler *Valdemar Smith* (Næstformand), Isenkræmmer *Rasch-Friis* (Kasserer), Manufakturhandler *R. Andersen* (Sekretær) og Købmand *Chr. F. Christiansen*.

Formanden, Købmand *Chr. Rødbro*, er født den 27. Februar 1865 og uddannet hos Købmand Hans Larsen, Aalborg. Etableret i Thisted den 1. Maj 1907. Medlem af Bestyrelsen siden 1913. Tidligere i en Aarrække Formand for Thisted Kolonialhandlerforening. Medlem af Bankraadet og Indehaver af flere lokale Tillidshverv.

VARDE HANDELSFORENING

— Stiftet den 26. Oktober 1857. Medlemsantal: 43. —

Varde Handelsstandsforenengs *Formaal* er at søge at fremme Byens Handel og Industri ved Sammenkomster og Diskussionsmøder om Emner af merkantil Interesse, stedlige Omsætningsforhold, endvidere behandle kommunale Spørgsmaal, som i større eller mindre Grad berøre eller have Interesse for Handelsstanden.

Foreningens ordinære Møder afholdes som Regel den 3. Tirsdag i hver Maaned paa Damkjærs Hotel i Varde.

Grosserer Harald Nielsen, Varde.

Enhver i Varde bosiddende Købmand og Detaillist (eller saadannes Foretningsførere), som driver eller har drevet Handel med Kolonial- og Manufakturvarer, Isenkram, Korn, Foderstoffer, Tømmer, Kul og andre grove Varer, endvidere Boghandlere, kunne ved derom at indgive skriftlig Begæring blive optaget i Foreningen.

Fabrikanter og Næringsdrivende med Detaillistbevilling maa, for at blive Medlemmer, underkaste sig Ballotation. Til Optagelse ved Ballotation fordres mindst ¾ af de afgivne Stemmer. Udmeldelse af Foreningen maa ske med ¼ Aars Varsel og ved skriftlig Henvendelse til Formanden.

Det aarlige *Kontingent* er 6 Kr., som opkræves af Kassereren med 1 Halvdel ad Gangen, i Januar og Juli. Det paahviler ligeledes Kassereren at bestride Foreningens løbende Udgifter og holde Foreningens Medlemmers Varer paa Jernbane-Toldpakhuset assureret mod Ildsvaade for 8000 Kr. og paa Toldbodpakhuset for 12,000 Kr.

Den ordinære *Generalforsamling* afholdes hvert Aar i Oktober Maaned.

Som særlig Afdeling af Varde Handelsforening er oprettet Varde Kolonialhandlerforening, hvis Formand er Købmand *H. P. Sloth*. Kolonialhandlerforeningen staar tillige tilsluttet De samvirkende Købmandsforeninger i Danmark.

Medlemmer af Varde Handelsforening har i 1871 oprettet »Varde Købstads Handelsstands Understøttelsesfond«, der har sin særlige Bestyrelse med Grosserer *Harald Nielsen* som Formand. Understøttelsesfondets samlede Formue udgjorde ifølge sidste Aars Regnskab 32,378 Kr. 39 Øre, og der udbetaltes i Fjor Understøttelse til et Beløb af 1985 Kr.

Et af Foreningens tidligere Medlemmer, afdøde Købmand *O. Palludan*, har i sin Ted bygget en Stiftelse, specielt beregnet for Handelsstanden i Varde. Stiftelsen oprettedes 1894 og har 4 Friboliger. Hver Bolig er tillagt en Sum af 140 Kr. aarlig.

Varde *Handelsskole* er oprettet 1894 og har Lokaler i Kommuneskolen. Tilsynet med Skolen føres af en særlig Bestyrelse. Der er 3 Lærere og

Skolen bestyres af Kæmner *Jacobsen*. Den var sidste Aar besøgt af 56 Elever, hvoraf 16 indstilledes til Afgangseksamen. I Statstilskud oppebærer Varde Handelsskole for 1927 et Beløb af 1141 Kr.

Bestyrelsen for Varde Handelsforening bestaar af følgende Medlemmer: Grosserer *Harald Nielsen* (Formand), Grosserer *Julius Lange* (Næstformand), Herrekviperingshandler *J .Bonnesen* (Kasserer), Isenkræmmer *Johs. Østergaard* og Købmand *Hans Nielsen*.

Formanden, Grosserer *Harald Nielsen*, er født den 19. Marts 1864 og har lært Handelen i Varde. Etableret 1893. Ridder af Dannebrog.

VEJEN HANDELSSTANDSFORENING

— Stiftet den 18. Februar 1913. Medlemsantal: 28. —

Foreningens *Formaal* er navnlig at tilvejebringe et godt og venskabeligt Forhold blandt Medlemmerne, at søge at fremme Handelsstandens Tarv og værne om dens Interesser samt i det Hele taget at optage saadanne Spørgsmaal til Løsning, som maatte have Betydning for de Handlende i Vejen.

Isenkræmmer Fr. Kasten, Vejen.

Som Medlemmer af Foreningen optages: Købmænd, Detaillister, Fabrikanter samt Direktører og Prokurister for Bank-, Handels- og Industrivirksomheder samt andre, der uden at høre hertil, har samme faglige Interesser, som Handlende, og som indtager en ledende Stilling.

Bestyrelsen har Ret til midlertidig at optage ny Medlemmer. Endelig Optagelse finder Sted ved Ballotation paa første Maanedsmøde.

Medlemmerne svarer et *Aarsbidrag* af 10 Kr. foruden det til enhver Tid gældende Kontingent til Den jyske Handelsstands Centralforening.

Den ordinære Generalforsamling afholdes hvert Aar i Februar Maaned.

Medlemsmøde afholdes en Gang maanedlig i Vinterhalvaaret.

Foreningen har den 25. Marts 1925 oprettet »Vejen Handelsstandsforenings Hjælpe- og Byggefond«; men dette er endnu ikke traadt i Virksomhed, idet Kapitalen ifølge Vedtægterne ikke maa røres, før den har naaet et Beløb af 1000 Kr.

I Efteraaret 1918 oprettedes Vejen Handelsskole, der administreres af Handelsstandsforeningen og har Lokaler i Teknisk Skole. Handelsskolen har 4 Lærere og ledes af Overlærer *H. P. Skøtt*. Den var sidste Aar besøgt af 52 Elever, hvoraf 11 indstilledes til Eksamen. Skolen har for Aaret 1927 et Statstilskud paa 1076 Kr.

Bestyrelsen for Vejen Handelsstandsforening bestaar af følgende Medlemmer: Isenkræmmer *Fr. Kasten* (Formand), Manufakturhandler *H. C. Lund* (Næstformand og Kasserer), Sagfører *Th. Sivebæk* (Sekretær), Boghandler *H. Bruun Møller* og Købmand *O. Timm*.

Formanden, Isenkræmmer *Fr. Kasten*, er født den 31. December 1881 og uddannet i Handelslære i Nørresundby. Etableret i Vejen den 1. April 1906. Medlem af Direktionen for Vejen og Omegns Bank. Suppleant til Bestyrelsen for Den jyske Handelsstands Centralforening.

VEJLE HANDELSSTANDSFORENING

— Stiftet den 1. Oktober 1861. Medlemsantal: 110. —

Foreningens *Formaal* er til Fremme af Byens Handel og Skibsfart, samt den dermed i Forbindelse staaende Industri at virke for Opnaaelse af enhver til dette Øjemed sigtende Lettelse, ved hyppige Sammenkomster og gensidig Meddelelse at give Medlemmerne Lejlighed til at udveksle deres Anskuelser om Spørgsmaal af almindelig merkantil Interesse, samt at søge at tilvejebringe et passende Forhold mellem Udlandets og herværende Priser paa Korn og Produkter, tillige saa vidt muligt at opnaa Enighed om Priserne. Det er ligeledes Foreningens Formaal at forskaffe unge Mennesker af Handelsstanden Undervisning i en god Handelsskole, samt at optræde hemmende mod al ufornuftig Konkurrence og Svindel.

En Gang om Ugen afholdes et Medlemsmøde, hvori forhandles de Foreningen vedkommende Sager, og hvori saa vidt muligt foranlediges en almindelig Diskussion om Emner, der have speciel Interesse for Byens Handel, Skibsfart og Industri.

Konsul P. M. Warrer, Vejle.

Medlemsmøderne afholdes hver Tirsdag i Vejle Haandværkerforenings Bygning.

Adgang til at være Medlem af Foreningen har enhver Handlende, der har Borgerskab som Købmand eller Detaillist, samt Fabrikanter, Skibsredere og Skibsførere, som have Bopæl i Vejle; endvidere kan andre, hvis Livsstilling knytter dem til Handelens og Skibsfartens Interesser, og som ligeledes maa have Bopæl i Vejle, optages som Medlemmer af Foreningen.

Fremmede kan indføres ved et Medlem, dog ikke under Forhandlingerne uden de tilstedeværende Bestyrelsesmedlemmers Samtykke.

Enker efter Medlemmer af Foreningen, som fortsætter Forretningen, kan optages som Medlemmer og lade sig repræsentere ved deres Forretningsbestyrere.

Bestyrelsen bestaar af 7 Medlemmer, hvoraf mindst de fire skal have Borgerskab som Købmand eller Detaillist. Bestyrelsen vælger selv sin Formand, Næstformand, Kasserer og Sekretær.

Ethvert Medlem er ikke alene berettiget, men naar han tror derved at kunne fremme Foreningens Formaal, endog forpligtet til at henvende sig til Bestyrelsen med Bemærkninger og Forslag. Det paahviler Bestyrelsen at tage samme under Overvejelse og forelægge det i næste Møde for Medlemmerne til Afgørelse. Bestyrelsen kan forlange, at Forslagene skal ske skriftlig.

Til at føre Tilsyn med Handelsskolen vælges paa hvert Aars Generalforsamling et Skoleudvalg, bestaaende af 3 Medlemmer, hvoraf dog mindst 1 skal være Bestyrelsesmedlem. Til Skolen kan Bestyrelsen af Foreningens Kasse yde saadanne Bidrag, som findes fornødent, og er tillige berettiget til at bidrage til saadanne Formaal, som den anser for nyttige for Handelsstanden, dog skal den, naar det angaar Beløb af over 150 Kr., adspørge Generalforsamlingen.

Det aarlige *Kontingent* er 12 Kr.

Udmeldelser maa ske skriftlig til Formanden for Bestyrelsen senest

1. August, i modsat Fald er Vedkommende forpligtet til at betale Kontingent for det følgende Aar.

Den ordinære *Generalforsamling* afholdes hvert Aar i Oktober Maaned.

Foreningens Opløsning kan kun vedtages af en Generalforsamling, hvor ⅔ af Medlemmerne er mødt, og deraf ¾ udtaler sig for Opløsningen. I Tilfælde af en saadan Opløsning tilfalder alle dens Midler Vejle Handelsstands Understøttelsesfond.

Foreningens Midler anvendes fornemlig til Fremme af Foreningens Formaal i Henhold til dens Love, eventuelt Overskud afgives fortrinsvis efter Generalforsamlingens Skøn til Veile Handelsstands Understøttelsesfond.

Medlemmer af Vejle Handelsstandforening har den 26. August 1879 oprettet *»Vejle Handelsstands Understøttelsesfond«*, der ledes af en særlig Bestyrelse. Understøttelsesfondens nuværende Formand er Købmand *Fr. Poulsen*, R. af Dbg.

I Januar 1885 oprettede Foreningen Vejle Handelsskole, der har Lokaler i Kommuneskolen og ledes af Forstander *C. V. Petersen*. Ved Skolen virker 14 Lærere og Eleveantallet var sidste Aar 233, hvoraf 57 dimitteredes, nemlig 43 mandlige og 14 kvindelige. Vejle Handelsskole har for Aaret 1927 et Statstilskud paa 3414 Kr.

Som *Æresmedlem* har Vejle Handelsstandsforening udnævnt Købmand *Fr. Poulsen*, R. af Dbg.

Foreningens *Bestyrelse* bestaar af følgende Medlemmer: Konsul *P. M. Warrer* (Formand), Direktør *M. Sørensen* (C. M. Hess' Fabriker) (Næstformand), Købmand *Dethlefsen* (Kasserer og Sekretær), Købmand *Asmus Thaysen*, Fabrikant *N. F. Møhl*, Mægler *Lauenborg Christensen* og Manufakturhandler *Christensen* (Crome & Goldschmidt).

Formanden, Konsul *P. M. Warrer*, er født den 2. November 1878 og uddaanet i Trælast- og Kulfirmaet »Silvan« Ltd. i Slagelse. Etableret den 1. Januar 1907. Adm. Direktør for Aktieselskabet Sydjysk Kulkompagni, Vejle 1904, Eneindehaver af Kulimport-Firmaet Thisted & Warrer fra 1907, Medlem af Bestyrelsen for Vejle Arbejdsgiverforening fra 1919, Medlem af Bestyrelsen for Aktieselskaberne C. J. Schmidts Kulimport i Kolding, H. M. Erhardts Eftflg., Aarhus og De danske Blodmøller, Fredericia. Medlem af Handelsstandsforeningens Bestyrelse fra 1919, Formand fra 1922. Norsk Vicekonsul. Ridder af Dannebrog.

VIBORG HANDELSSTANDSFORENING

— Stiftet den 28. November 1845. Medlemsantal: 83. —

Foreningens *Formaal* er:

a) at fremme Byens Handel og dermed i Forbindelse staaende Industri.
b) at virke hen til, at der til at varetage Kommunens Anliggender kun vælges retsindige og dygtige Mænd, samt
c) saa vidt muligt ved Aftenskoler eller paa anden Maade at skaffe de i Viborg ved Handelen anbragte unge Mennesker saadan Undervisning og Belæring, som kan være dem til Nytte i deres Stilling.

Adgang til at blive Medlem af Foreningen har enhver Handlende og Fabrikant, der bor i Viborg eller dets Tolddistrikt, samt overhovedet enhver, der udøver en Virksomhed, som knytter ham til Handelens og Industriens Interesser.

Enhver, der ønsker sig optaget i Foreningen, maa skriftlig til Bestyrelsen foreslaaes af et Medlem. Optagelse kan da foretages i det næste ordinære Møde; dog ikke tidligere end 3 Uger efter at Forslaget er fremkommet, og til Optagelsen fordres, at mindst 10 Medlemmer er til Stede, og at ¾ af de mødte Medlemmer stemmer derfor.

Ordinært *Medlemsmøde* afholdes sædvanligvis den første Fredag i hver Maaned.

For en Del Varesorter ansætter Foreningen en Minimums-Salgspris i detail. Det afgøres ved simpel Stemmeflerhed af de ordentlige Medlemmer, hvilke Artikler der saaledes skal være Genstand for Prisansættelse. Foreningens Medlemmer ere forpligtede til, saavel i deres egne Udsalg, som i Forretninger i selve Byen, som de administrerer eller paa anden Maade ere interesserede i, ikke at sælge de omhandlede Varesorter under den i Foreningen fastsatte Pris, uden i Forvejen at underrette Bestyrelsen om, at de agter at foretage en Prisnedsættelse. Anmeldelse herom maa gøres enten mundtlig i et af Foreningens Møder eller skriftlig til Formanden, senest Dagen før Vedkommende agter at lade Prisnedsættelsen indtræde. Formanden meddeler derefter straks Foreningens ordentlige Medlemmer Underretning om den modtagne Anmeldelse ved Foreningens Bud. Paa samme Maade underrettes de ikke mødte ordentlige Medlemmer i selve Byen om de Prisforandringer, som foretages paa Møderne, Dagen efter Mødet. Budet skal have Meddelelsen forevist for de ham opgivne Medlemmer samme Dags Eftermiddag Kl. 5, og Meddelelsen, som ethvert Medlem selv eller ved sine Folk paategner »forevist«, maa være tilbageleveret til Formanden senest 1 Time derefter. Udenbys Medlemmer maa opgive en Mand i Byen, hvor Kontingentet betales og Meddelelser fra Foreningen modtages.

Købmand Johan Jensen, Viborg.

Medlemmerne er ordentlige eller overordentlige.

Ordentlige Medlemmer ere de, der handler med nogen af de Varesorter, for hvilke der i Foreningen fastsættes Detailpris, og kun disse Medlemmer ere berettigede til at deltage i Afstemningen om, hvilke Varer, der skal være Genstand fro Prisansættelsen.

Overordentlige Medlemmer ere de, som ikke handler i detail med nogen af disse Varesorter, og med den ovenberørte Undtagelse har de i alle Henseender de samme Rettigheder som de ordentlige Medlemmer. Det aarlige Kontingent er 20 Kr., der opkræves kvartalsvis.

Bestyrelsen søger efter yderste Evne at fremme Foreningens Formaal. Den har ved mindst et af sine Medlemmer at være til Stede ved Møderne, hvor Formanden eller i hans Forfald Næstformanden eller Kassereren leder Forhandlingerne og fører Protokollen, i hvilken er indrettet et alfabetisk Register over de Varesorter, der er Genstand for Prisansættelse i Foreningen, tillige med de for samme ansatte Priser.

Den ordinære Generalforsamling afholdes hvert Aar i Marts Maaned og bekendtgøres 8 Dage forud i »Viborg Stiftstidende«.

Udmeldelse af Foreningen maa ske skriftlig til Bestyrelsen. Har et Medlem paadraget sig et Aars Restance, udelukkes han af Foreningen og kan ikke paany optages som Medlem, forinden Restancen er betalt.

Udelukkelse af Foreningen kan ellers kun finde Sted, naar et Medlem har begaaet en i den offentlige Mening vanærende Handling eller bliver overbevist om gentagende forsætligt ikke at have overholdt Bestemmelserne i Lovene. Bestyrelsen er, naar saadant kommer til dens Kundskab, forpligtet til at gøre Meddelelse desangaaende i et første ordinære Møde, og der skal da i det paafølgende ordinære Møde stemmes om Udelukkelse, der dog kun kan finde Sted, dersom 10 Medlemmer er til Stede og ¾ af de mødte stemmer derfor:

Viborg Handelsstandforening har i Aaret 1880 oprettet et *Understøttelses- og Hjælpefond* til Fordel for trængende Medlemmer eller deres Efterladte. Fondets Formue udgjorde efter sidste Aars Regnskab ca. 30,000 Kr. og der udbetaltes i Fjor Understøttelser til et Beløb af 1200 Kr.

I 1882 oprettede Foreningen *Viborg Handelsskole,* der ledes af Lærer *F. Bigum.* Ved Skolen virker 8 Lærere og Elevantallet var sidste Aar 154, hvoraf 26 indstilledes til Afgangseksamen. Viborg Handelsskole har for Aaret 1927 faaet bevilget et Statstilskud paa 2303 Kroner.

Foreningens *Bestyrelse* bestaar af følgende Medlemmer: Købmand *Johan Jensen* (Formand), Købmand *Harald Hansen* (Kasserer), Købmand *S. N. Reffskjer* og Direktør *Peter Hviid.*

Formanden, Købmand *Johan Jensen,* er født den 16. September 1867 og uddannet ved Handelen i Viborg. Etableret den 16. Januar 1896.

Foruden de foran nævnte Foreninger er følgende Handelsforeninger tilsluttet »Den jyske Handelsstands Centralforening«:

KOLDING HANDELSSTANDSFORENING

Formand: Konsul *Chr. Eff,* Kolding.

STRUER HANDELSSTANDSFORENING

Formand: Købmand *N. Jensen,* Struer.

Nærmere Oplysninger om disse to Foreninger savnes, da Formændene ikke har besvaret Redaktionens gentagne Henvendelser.

---

2. DEN FYENSKE HANDELSSTANDS CENTRALFORENING

Den fyenske Handelsstands Centralforening (i det følgende benævnet »Centralforeningen«) er — under Navn af »Centralforeningen af fyenske Handelsforeninger« — stiftet paa et Møde i Odense den 29. Juli 1892 af Delegerede fra Fyens Stifts Handelsforeningers Bestyrelser.

Centralforeningens Formaal er at varetage og fremme Interesser, der vedrører den fyenske Handel i Almindelighed, saavel som de enkelte Handelsforeningers Tarv og Interesser efter vedkommende Forenings begrundede Opfordring, og ved Samvirken imellem Repræsentanter for den øvrige danske Handelsstand at fremme de nævnte Interesser i det hele.

I dette Øjemed er Centralforeningen Medlem af Provinshandelskammeret« og af »Den danske Handelsstands Fællesrepræsentation«.

Som *Medlem* af Centralforeningen kan *optages* Handelsforeninger i Fyens Stift. Begæring om Optagelse maa ledsages af vedkommende Forenings Love.

Centralforeningen kan optage een Handelsforening i hver By i Fyens Stift uanset dennes Medlemsantal. Fra samme By kan desuden optages andre Handelsforeninger, som har mindst 25 Medlemmer. Endvidere kan optages Organisationer for særlige Brancher indenfor den fyenske Handelsstand. Optagelse af disse Lokalforeninger og Organisationer (i det følgende betegnet som »Lokalforeningerne«) afgøres af Centralforeningens Bestyrelse.

De af Centralforeningen omfattede Lokalforeninger eller Underafdelinger af disse maa ikke lade sig optage i andre centrale Handelsorganisationer.

Der paahviler Lokalforeningerne Pligt til, efter nærmere Anvisning fra Centralforeningens Bestyrelse, at *foretage Anmeldelse* til det i Lov Nr. 163 af 20. Marts 1918 § 15 ommeldte Foreningsregister.

Lokalforeningerne svarer i *Kontingent* til Centralforeningen indtil videre 4 Kr. aarligt for hvert af sine Medlemmer, regnet efter Antallet af disse den 1. Juli. Kontingentet for det løbende Regnskabsaar indsen-

des portofrit til Centralforeningens Kasserer inden hvert Aars 1. August, ledsaget af en Angivelse af Medlemsantallet.

Centralforeningens Midler anbringes i et Pengeinstitut under Bestyrelsens Ansvar.

Regnskabsaaret er Kalenderaaret.

Foreningens Interesser varetages af et *Repræsentantskab* og en *Bestyrelse*. Repræsentantskabet, der er den højeste Myndighed overensstemmende med Foreningens Love, dannes derved, at enhver Forening, der er Medlem af Centralforeningen, vælger en Repræsentant for hver 20 Medlemmer, dog skal hver Forening have mindst een Repræsentant, selv om Medlemsantallet er under 20. Repræsentantskabets *Funktionstid* bestemmes af de respektive Foreninger, men maa dog mindst gælde for et Aar. Meddelelse om Valget sendes straks skriftligt til Centralforeningens Formand.

Repræsentantskabet vælger af sin Midte en *Bestyrelse* paa 6 Medlemmer, hvoraf mindst 2 skal vælges blandt Repræsentanterne for Odense, og 3 *Suppleanter*.

Bestyrelsens Medlemmer er tillige Fyens Delegerede ved Handelsmøderne. Har noget Bestyrelsesmedlem Forfald, indtræder i Vedkommendes Sted en Suppleant i den Orden, hvori de er valgt.

Repræsentantskabet vælger endvidere udenfor Bestyrelsen og dennes Suppleanter 2 ulønnede *Revisorer* til at gennemgaa Foreningens Aarsregnskaber.

Bestyrelsens *Funktionstid* er 2 Aar. Efter Lodtrækning afgaar første Aar 3 og næste Aar den anden Halvdel. Genvalg kan finde Sted.

Bestyrelsens Suppleanter og Revisorerne vælges for et Aar ad Gangen. Genvalg kan finde Sted.

Ifald et Medlem afgaar ved Døden, fraflytter Provinsen eller af anden Grund nødsages til at nedlægge sit Mandat, supplerer Bestyrelsen sig selv, om den finder saadant fornødent, for den tilbageværende Del af hans Valgperiode med et andet Medlem af Repræsenntantskabet.

Umiddelbart efter hvert Aars ordinære Repræsentantmøde *konstituerer Bestyrelsen* sig ved af sin Midte at vælge en Formand, en Næstformand samt en Sekretær, der tillige fungerer som Kasserer. Disse tre danner *Forretningsudvalget*, der fungerer for eet Aar ad Gangen. Genvalg kan finde Sted.

Bestyrelsen besørger de nødvendige Forretninger, samlet eller delt mellem sig. De daglige Forretninger besørges af Forretningsudvalget.

Bestyrelsen kan antage lønnet Medhjælp i det Omfang, den skønner det nødvendigt.

Bestyrelsens *Formand* er tillige Formand for Repræsentantskabet. Formanden eller i hans Forfald Næstformanden eller Sekretæren repræsenterer paa Centralforeningens Vegne Fyen i Provinshandelskam-

meret og i Forretningsudvalget for »Den danske Handelsstands Fællesrepræsentation«.

Bestyrelsen holder *Møde* hvor og naar Formanden finder Anledning dertil, eller naar han modtager en motiveret skriftlig Opfordring fra 3 Bestyrelsesmedlemmer.

Repræsentantskabet afholder Moder naar og hvor Bestyrelsen finder det nødvendigt, eller naar Formanden modtager en skriftlig motiveret Begæring derom fra 3 Lokalforeninger.

Tilsigelse til Repræsentantmoder sker til Lokalforeningerne ved Cirkulærer ledsaget af Dagsordenen. Varslet skal almindeligvis være 14 Dage, men kan dog ved ekstraordinære Møder ansættes kortere i paatrængende Tilfælde. Ved Begæring af Lokalforeningerne *skal* Indvarsling ske inden een Maaned efter saadan Begærings Modtagelse.

Repræsentant-, Bestyrelses- og Forretningsudvalgs-Moderne *ledes* af Formanden, dog kan han, om han ønsker det, lade Repræsentantmødet vælge en særlig Dirigent.

Efter Samraad med Forretningsudvalgets øvrige Medlemmer tilsiger Formanden til Moderne og bestemmer disses Dagsorden.

Ordinært Repræsentantmøde afholdes i hvert Aars Maj eller Juni Maaned paa det Sted, som paa forrige Aarsmøde er bestemt.

Paa Aarsmødet foretages:

a) Formandens Beretning om Virksomheden i det forløbne Aar.
b) Det reviderede Regnskab forelægges til Godkendelse.
c) Behandling af anmeldte Sager.
d) Valg. Disse skal ske skriftligt, naar blot een stemmeberettiget Deltager forlanger saadant.
e) Bestemmelse af næste Aars Modested.

Beslutningsdygtig er kun de Repræsentantmøder, hvor mindst Halvdelen af Lokalforeningerne er repræsenteret, og de Bestyrelsesmøder, hvor mindst 4 Medlemmer eller Suppleanter for disse er til Stede.

Ved *Afstemninger* paa Repræsentantmøder har hver tilstedeværende Repræsentant 1 Stemme. Simpel Stemmeflerhed gælder undtagen i de i § 18 og 19 nævnte Tilfælde.

I Tilfælde af Stemmelighed er et Forslag forkastet, hvorimod et Valg afgøres ved Lodtrækning. Samme Afstemningsregler gælder i Bestyrelsesmøder.

Rejseudgifter til Repræsentantmøderne vedkommer ikke Centralforeningens Kasse; men ved de Bestyrelsesmøder og Forretningsudvalgsmøder, som ikke afholdes samtidig med Repræsentantmøderne, erholder Deltagerne Godtgørelse efter Prisen for 2. Kl.s Jernbanebillet, samt 15 Kr. pr. Rejse- og Mødedag.

Udmeldelse af Centralforeningen skal ske skriftligt til Formanden

Manufakturhandler
Arthur Hansen,
Odense.

Købmand
C. V. Larsen, R. af Dbg.
Bogense.

Grosserer
Chr. Andersen,
R. af Dbg.,
Odense.

**Borgmester, Konsul Johs. Petersen,
Faaborg.**

**Grosserer Hakon Schmidt,
Middelfart.**

med eet Aars Varsel til en 1. Januar, men den udtrædende Lokalforening taber da Andel i Foreningens Midler og har selvfølgelig efter Udtrædelsen ej heller Krav paa Centralforeningens Virksomhed eller dens Midler.

Centralforeningens Opløsning kan kun vedtages med tre Fjerdedele Stemmeflerhed af et særligt dertil indvarslet Repræsentantmøde, hvor mindst to Trediedele af Lokalforeningerne er repræsenteret. Beslutning om Anvendelse af Foreningens Midler træffes i samme Møde ved simpel Stemmeflerhed; i Tilfælde af Stemmelighed gør Formandens Stemme her Udslaget.

Forandringer i Lovene kan kun foretages paa Repræsentantmøder, hvis Dagsorden angiver, at saadant Forslag vil blive fremsat med Nævnelse af den eller de Paragraffer, hvori Ændring foreslaas. Til saadan Beslutning kræves, at mindst to Trediedele af samtlige Lokalforeninger er repræsenteret paa Mødet, og at mindst tre Fjerdedele af de afgivne Stemmer er for Forslaget, dog herfra undtaget Afgørelser om Forandring i Kontingentets Størrelse. Er det fornødne Antal Lokalforeninger ikke repræsenteret, kan Forslaget gyldig vedtages paa det næste Repræsentantmøde med tre Fjerdedele af de afgivne Stemmer, uden Hensyn til hvor mange Lokalforeninger der er repræsenteret.

BESTYRELSEN

for »Den fyenske Handelsstands Centralforening« bestaar for Tiden af følgende Medlemmer:

Grosserer *Chr. Andersen*, R. af Dbg., Odense, *(Formand)*.
Købmand *Kay Plum*, R. af Dbg., Assens, *(Næstformand)*.
Manufakturhandler *Arthur Hansen*, Odense, *(Kasserer og Sekretær)*.
Købmand *G. V. Larsen*, R. af Dbg., Bogense.
Borgmester, Konsul *Johs. Petersen*, Faaborg.
Grosserer *Hakon Schmidt*, Middelfart.

Til Den fyenske Handelsstands Centralforening slutter sig følgende 9 Foreninger med tilsammen ca. 800 Medlemmer:

ASSENS HANDELSSTANDSFORENING

— Stiftet den 18. Februar 1874. — Medlemsantal: 49. —

Foreningens *Formaal* er:

1) at virke for Fremme af Byens Handel og alle dermed i Forbindelse staaende Næringsveje,
2) at fremme et godt Sammenhold blandt Foreningens Medlemmer,
3) ved Sammenkomster at give Medlemmerne Lejlighed til at udveksle deres Anskuelser om Spørgsmaal af almindelig og merkantil Interesse,

4) at forsøge Mægling, hvor Differencer blandt Medlemmerne maatte opstaa angaaende deres Handelsforretninger, samt gennem Oprettelse af Handelsskole og om fornødent ved Bidrag til samme at virke for Dygtiggørelse af den vordende Handelsstand saa og paa anden Maade at virke for den moralske og aandelige Udvikling.

Adgang til at være Medlem har enhver Handlende, Fabrikant, Skibsreder og Skibsfører, som bor i Assens, naar han skriftlig eller personlig begærer sig optaget ved Henvendelse til Bestyrelsen eller dennes Formand. Endvidere kan Bestyrere, Prokurister og andre ligestillede, hvis Livsstilling mere eller mindre knytter dem til Handelsstanden og dens Interesser, optages ved en paa et Bestyrelsesmøde ved Stemmeflerhed vedtagen Beslutning.

Medlemsbidraget er 16 Kr. aarlig og opkræves kvartalsvis forud. Tiltrædende Medlemmer maa betale for det Kvartal, hvori de indmelder sig. Udmeldelse sker med 3 Maaneders skriftlig Opsigelse til et Kvartals Begyndelse.

Direktør A. Mikkelsen, Assen. s

Det staar de enkelte Handelsfag frit for, hver inden for sin Branche, at danne Afdelinger af Foreninger; men alle Afdelingens Medlemmer maa være Medlemmer af Assens Handelsstandsforening, ligesom Foreningen ogsaa tilsiger Afdelingerne sin Støtte i Henseende til at formaa Foreningens Medlemmer af de paagældende Brancher til at indtræde i Afdelingen, naar Ønske derom fremsættes. Bestyrelsen forbeholder sig Adgang til ved et af sine Medlemmer i særlige Tilfælde at tiltræde Afdelingernes Bestyrelse.

Det paahviler de saaledes dannede Afdelinger at lade alle Henvendelser til Autoriteter og Udenforstaaende passere Handelsstandsforeningens Bestyrelse, i hvis Navn de skulle udfærdiges, og uden hvis Billigelse ingen saadan Henvendelse maa afgaa.

De i Bestyrelsen værende Medlemmer af de forskellige Handelsfag kunne, naar de finder Anledning dertil, sammenkalde til Møde for Medlemmerne i de specielle Fag, naar disse ikke have dannet særlige Afdelinger.

Disse Møder ledes af det paagældende Bestyrelsesmedlem.

Det til Drift af Assens Handelsskole opsparede Reservefond samt alle til Handelsskolen flydende Indtægter og Udgifter føres i særskilt Regnskab af Kassereren og kan ikke inddrages under Handelsstandsforeningens Midler, saalænge Skolen fortsættes.

Handelsskolen bestyres af 2 Bestyrelsesmedlemmer, deriblandt Formanden, og disse har under eget Ansvar at iagttage alt Skolen vedrørende.

Den ordinære Generalforsamling afholdes hvert Aar i Februar Maaned. Generalforsamlingen ledes af en af Generalforsamlingen valgt Dirigent. Generalforsamlingen er beslutningsdygtig uden Hensyn til de mødendes Antal; alt afgøres ved simpel Stemmeflerhed. Personlig Stemme maa afgives, og ingen kan stemme, som ikke har været Medlem i ¼ Aar.

Hvis Foreningen ved Opløsning ejer et Fond, da skal dette særlig tjene til Foreningen i dens Love betegnede Formaal, men kan ogsaa anvendes til værdige og trængende Handlende, deres Enker og Børn, særlig til dem, som have været Medlemmer af Foreningen.

Naar Disputer opstaa imellem Foreningens Medlemmer i Sager vedrø-

rende deres Handelsforretninger, kunne disse andrage om Bestyrelsens Mægling eller Voldgiftskendelse, og denne er pligtig at efterkomme en saadan Begæring. Parterne maa imidlertid, naar saadan en Voldgiftskendelse forlanges, paa Forhaand skriftlig underkaste sig sammes Dom og kan ikke indanke Sagen for nogen anden Ret.

Til saadanne Sagers Behandling skal mindst 3 af Bestyrelsen deltage; men Bestyrelsen kan ogsaa supplere sig med 2 andre i Stedet for selv at fungere og vælger da uvildige kyndige Voldgiftsmænd.

Assens Handelsskole er oprettet i Aaret 1899. Skolen har Lokaler i den stedlige Borgerskole og ledes af Lærer *Kofod* under Tilsyn af et Udvalg af Handelsforeningens Bestyrelse. Ved Skolen virker 2 Lærere og Elevantallet var sidste Aar 34, hvoraf 5 indstilledes til Afgangseksamen. I Statstilskud oppebærer Assens Handelsskole for Aaret 1927 997 Kroner.

Bestyrelsen for Assens Handelsstandsforening bestaar af følgende Medlemmer:

Direktør *A. Mikkelsen* (Formand), cand. pharm., Materialhandler *Anthon Poulsen* (Næstformand og Sekretær), Boghandler *Frederik Plum* (Kasserer), Kolonialhandler *Alfred Andersen*, Manufakturhandler *Einar Ellekjær*, Trikotagehandler *Hellmuth Beierholm* og Købmand *Severin Fentz*.

Formanden, Direktør *A. Mikkelsen*, er født den 16. August 1855. Uddannet i Maskinfaget og var 1874—1877 Værkfører paa Fabriken »Scandia« i Randers. Fik derefter Ansættelse hos Jernstøber H. Rasmussen, Odense (1878—1882); Indehaver af Assens Jernstøberi og Maskinfabrik 1882—1905. Formand i Bestyrelsen og Bankraadet for Assens Bank siden dens Oprettelse i 1896. Medlem af Assens Byraad fra 1888, Overligningskommissær fra 1905, Medlem af Repræsentantskabet og af Direktionen for Fyens kommunale Telefonselskab fra 1905, Medlem af Telefonkommissionen af 1917, Medlem af Landstinget 1912—1918. Medlem af Bestyrelsen for Assens Handelsstandsforening fra 1903. Valgt til Formand 1927. Ridder af Dannebrog.

BOGENSE HANDELSSTANDSFORENING

— Stiftelsesdagen ubekendt. — Medlemsantal: 33. —

Foreningens *Formaal* er ved Samvirken mellem Handlende, Fabrikanter og Skibsredere at virke for og fremme fælles Interesser.

Adgang til at være Medlem af Foreningen har enhver Købmand, Fabrikant, Skibsreder, Mægler, Handelsagent samt Fuldmægtig eller Forretningsfører, der er bosiddende i Bogense, naar han skriftlig eller personlig henvender sig til Formanden, som da sammen med den øvrige Bestyrelse tager Bestemmelse om sammes Optagelse.

Det aarlige *Kontingent* er 15 Kroner, som betales halvaarsvis.

Medlemsmøde afholdes i Vinterhalvaaret den første Tirsdag i hver Maaned paa Bogense Hotel.

Den ordinære *Generalforsamling* afholdes hvert Aar i Februar Maaned.

Foreningen raader over *Legater* til et Beløb af 11.000 Kr., som administreres af Bestyrelsen.

Bogense Handelsstandsforening har i 1910 oprettet en *Handelsskole*, der har Lokaler i Kommuneskolen og ledes af Overlærer *P. Christensen*. Skolen var sidste Aar besøgt af 29 Elever, hvoraf 8 indstilledes til Eksamen. For Aaret 1927 oppebærer Bogense Handelsskole et Statstilskud paa 1001 Kroner.

Foreningens *Bestyrelse* bestaar af Købmand *G. V. Larsen* (Formand), Fabrikant *N. Petersen* (Kasserer) og Købmand *Arthur Storch.*

Formanden, Købmand *G. V. Larsen,* er født den 24. Maj 1860, Søn af Manufakturhandler J. R. Larsen, Middelfart. Uddannet i Handelen hos Wilh. R. Maegaard, Odense. Etableret i Bogense den 1. Juli 1889. Formand i Bestyrelsen for Bogense Bank. Medlem af Repræsentantskabet for Fyns kommunale Telefonselskab. Medlem af Nordfyenske Jernbaners Forretningsudvalg. Medlem af Havneudvalget, Medlem af Bedømmelses- og Voldgiftsudvalget for Korn- og Foderstoffer paa Københavns Børs. Medlem af Bestyrelsen for Den fyenske Handelsstands Centralforening. Ridder af Dannebrog.

Købmand G. V. Larsen, Bogense.

FAABORG HANDELSSTANDSFORENING

— Stiftet den 8. Oktober 1864. — Medlemsantal: 55. —

Foreningens *Formaal* er:

1. ved lejlighedsvise eller bestemt fastsatte Sammenkomster at give Medlemmerne Lejlighed til at udveksle deres Anskuelser angaaende Spørgsmaal, dels i lokal, dels i almindelighed merkantil Interesse,, for derved at fremme den Enighed og det Sammenhold, der maa anses for ønskeligt til at fremme Byens Handel og Medlemmernes Bedste.
2. ved mæglende Mellemkomst at bilægge muligt opstaaende Differencer blandt Medlemmerne angaaende deres Handelsforretninger.

Adgang til at være Medlem af Foreningen har udelukkende de, som ikke alene har Borgerskab som Handlende, men som vitterligt driver denne Næringsvej i Faaborg. Som Handlende anses forøvrigt Enhver, der, omend kun i Forbindelse med anden Virksomhed, driver Handelsforretninger, derunder indbefattet Kommissionshandel, Assuranceagentur, Vekselleerer- og Bankforretninger (herunder indbefattet Bestyrere af Pengeinstituter), Handelsbestyrere med pro cura Fuldmagt, saavelsom Speditionsforretninger, forsaavidt han ifølge Lovgivningen er forpligtet til at føre autoriserede Handelsbøger. Endvidere Skibsredere og Fabrikaner. Ved Skibsredere forstaas kun de, der driver Rederi som Næringsvej og ved Fabrikanter de, der driver Fabiksvirksomhed som Hovednæringsvej.

Forsaavidt et Medlem ved Sammenkomsterne maatte have noget at foredrage eller deslige og selv er forhindret fra at give Møde, er han berettiget til, ved en i hans Brød værende Fuldmægtig at lade sig repræsentere; dog kan en saadan skriftligt Befuldmægtiget, i Tilfælde af Afstemning over et eller andet Emne, kun da afgive Stemme for sin Principal, naar Bestyrelsen ikke skønner, at der er noget til Hinder derfor. De Medlemmer, der er kontingentfri, kan ikke lade sig repræsentere ved Fuldmagt.

Bestyrelsen bestaar af 7 Medlemme. Ved Valget ere 3 Valg bundne, saaledes at et Medlem er Korn- og Foderstofhandler, et Kolonialhandler og et Manufakturhandler. Kolonialhandlerne og Manufakturhandlerne træde hver for sig sammen forinden Generalforsamlingen og indstiller hver 2 Medlemmer. Generalforsamlingen afgør det endelige Valg, men dette er bundet til en

af de indstillede. Bestyrelsen vælger indbyrdes en Formand, en Viceformand, en Kasserer og en Sekretær; to af disse Funktioner kan dog forenes i en Person.

Kontingentet er 24 Kroner aarlig, som betales kvartalsvis forud.

Den ordinære Generalforsamling afholdes hvert Aar i Slutningen af November Maaned.

Kun de, der mindst 1 Aar har været Medlemmer af Foreningen, kan i paakommende Tilfælde erholde Støtte af de fyenske Købstæders Administrationsudvalg.

I Forbindelse med Handelsstandsforeningen staar den under 24. November 1864 stiftede »Faaborg Handelsstandsforenings Understøttelseskasse«, som kun kan skilles fra Foreningen, hvis denne med Tiden maatte opløse sig. Understøttelseskassen har sine egne Love og styres af Handelsstandsforeningens Bestyrelse, hvis Medlemmer alle skal være Medlemmer af Kassen.

Borgmester,
Konsul Johs. Petersen,
Faaborg.

Understøttelseskassens Formaal er at yde Hjælp til trængende Medlemmer og deres Efterladte. For Børnenes Vedkommende ophører Understøttelsen med det fyldte 15. Aar, hvis ikke særlige Omstændigheder taler for, at den udstrækkes længere.

For at blive Medlem af Understøttelseskassen skal Vedkommende være Medlem af Handelsstandsforeningen. Ethvert tiltrædende Medlem betaler til Kassens Fond et Indskud af 40 Kr., der enten kan erlægges paa een Gang eller med 10 Kr. aarlig i 4 Aar. Endvidere betales et Kontingent af 2 Kr. halvaarlig. Kun de Medlemmer eller sammes Efterladte, der i sin Helhed har erlagt dette Indskud, samt opfyldt deres øvrige Forpligtelser til Kassen, kan nyde Understøttelse af Fonden.

Medlemsretten indtræder først 14 Dage efter Anmeldelsen. Ønsker et Medlem at udtræde af Handelsforeningen, men samtidig vedblivende ønsker at være Medlem af Understøttelseskassen, afgøres det i hvert enkelt Tilfælde af Bestyrelsen.

Af Kassens Midler kan der aarligt anvendes følgende Beløb til Understøttelser:

a. ¾ af Medlemsbidraget for det forløbne og afsluttede Regnskabsaar;
b. ¾ af de ny optagne Medlemmers Indskud, som er erlagte i Regnskabsaaret;
c. ¾ af de i det forløbne Regnskabsaar indvundne Renter.

Beløb, der overstiger en med 20 Kr. delelig Sum, kommer ikke til Anvendelse.

Understøttelse uddeles i Portioner paa 20 Kr. Stykket aarlig og enkelt Person kan tildeles en eller flere Portioner efter Bestyrelsens Bestemmelse.

Enhver, der ønsker at komme i Betragtning ved Uddelingen af Understøttelse, maa indgive skriftlig Begæring herom til Bestyrelsen senest den 1. November efter forudgaaet Bekendtgørelse herom i Byens Blade.

Beløb, der i Mangel af kvalificerede Trængende ikke kommer til Uddeling, skal tillægges Kassens Fond.

Kassens Midler maa ingensinde anvendes i andre end velgørende Øjemed til Gavn for Handelsstanden, ligesaalidt som Kassen kan opløses og dens Formue fordeles mellem Medlemmerne; men skulde disses Antal mod For-

venntning i Tidens Løb gaa ned til under 10, da bestemmes det her, at i saa Tilfælde skal Kassens Formue overgives til Bestyrelse af Faaborg Købstads kommunale Forvaltning eller en lignende Myndighed. — Idet man nærer det Haab, at samme ikke vil undslaa sig for at overtage dette Hverv, bestemmes det dernæst, at i saa Fald skal der af Formuen oprettes et Legat, hvis Renter udelukkende anvendes til Bedste for Trængende af Faaborg Købstads Handelsstand, disses Enker og Børn. Kassens dalevende Medlemmer har fortrinsvis Ret til Understøttelse.

Denne Bestemmelse kan aldrig ophæves eller forandres af nogen kommende Generalforsamling.

Understøttelseskassens samlede Formue udgjorde ifølge sidste Aars Regnskab 23,150 Kr. 08 Øre, og der udbetaltes Understøttelser til et Beløb af 960 Kroner.

Tillige bestyrer Handelsstandsforeningens Bestyrelse to Legater, nemlig *A. S. Madsen og Hustrus Legat* og *Chr. L. Wedel og Hustrus Legat.*

I Aaret 1868 oprettedes *Faaborg Handelsskole,* der har Lokaler i Kommuneskolen og ledes af Lærer *Ingv. Laursen.* Ved Skolen virker 7 Lærere og Elevantallet var sidste Aar 113, hvoraf 32 indstilledes til Eksamen. Handelsskolen har for Aaret 1927 et Statstilskud paa 1718 Kroner.

Faaborg Handelsstandsforenings *Bestyrelse* bestaar af følgende Medlemmer:

Borgmester, Konsul *Johs. Petersen* (Formand), Købmand *H. C. Jørgensen* (Næstformand), Direktør *A. Møller* (Kasserer), Købmand *S. Stenstrup* (Sekretær), Direktør *Chr. Andersen,* Købmand *H. Bager* og Ekspeditør *C. Thrane.*

Formanden, Borgmester, Konsul *Johs. Petersen,* er født den 6. September 1872 og uddannet i Handelen hos Købmændene Chr. E. Johansen og Johs. Christensen i Faaborg. Etableret i Faaborg 1896. Medlem af Repræsentantskabet i Provinshandelsstandens Understøttelsesforening fra 1916. Medlem af Bestyrelsen for Det konservative Folkeparti for Faaborg og Omegn fra 1920. Medstifter af og Næstformand for Sydfyns nye Diskontobank. Medlem af Direktionen for Odense—Nørre Broby—Faaborg Jernbane fra 1924. Medlem af Faaborg Handelsstandsforenings Bestyrelse fra 1906, Formand fra 1914. Medlem af Bestyrelsen for Den fynske Handelsstands Centralforening fra 1919, Medlem af Faaborg Byraad fra 1921. Borgmester fra 1925. Finsk Vicekonsul fra 1920.

KERTEMINDE HANDELSSTANDSFORENING

— Stiftet den 13. Marts 1883. — Medlemsantal: 46. —

Den 13. Marts 1883 blev der afholdt et Møde i Tornøes Lokale i Kerteminde, hvor man under Forudsætning af Tilslutning fra de øvrige Handlendes Side dannede en Forening af Handlende i Kerteminde By under Navnet »Kerteminde Handelsforening«. I dette Møde deltog Købmændene *J. A. Larsen, Fr. Larsen, S. Stokkebye, A. Hansen, Joh. I. Norden* og *E. A. Prøvensen* samt Mægler *Hans G. Friis.*

Ved senere Møder den 4. og 10. December samme Aar blev Foreningen tiltraadt af omtrent alle de øvrige Handlende i Byen og Foreningens Love vedtoges.

Af disse fremgaar det, at Foreningens *Formaal* er »dels ved nærmere bestemmende Sammenkomster at give Medlemmerne Lejlighed til at afslutte Forretninger, samt til at udveksle deres Anskuelser om Spørgsmaal i almin-

delig merkantil Interesse, dels ved Medlemmernes enige Samvirken at fremme Byens Handel, og dels ved mæglende Mellemkomst at bilægge muligt opstaaede Differencer blandt Medlemmerne angaaende deres Handelsforretninger«.

Adgang til at være Medlem af Foreningen har udelukkende de i Byen boende Handlende, Bestyrere af Handelsfirmaer og Mæglere, der blot behøver at anmelde deres Tiltrædelse til Formanden. Medlemsretten er knyttet til en bestemt Person, ikke til Firmaet.

Enhver Handlende eller Handelsrejsende fra andre Købstæder kan indføres af et Medlem ved Foreningens Møder. Hans Navn og Hjemsted bliver da at bekendtgøre ved Opslag i Lokalet af den, der indfører ham.

Kontingentet er 8 Kr. aarlig og opkræves hvert Kvartal.

Den ordinære *Generalforsamling* afholdes hvert Aar i December Maaned.

Direktør H. Schriver, Kerteminde.

Endvidere hedder det i Lovene, at »forsaavidt Foreningen maatte se sig i Stand til at danne et Fond, da skal dette fornemmelig tjene til Fremme af Foreningens Formaal, men kan ogsaa ved en Generlforsamlingsbeslutning anvendes til Understøttelse af værdige trængende, der enten er eller tidligere har været Medlemmer af Foreningen, samt til disses Enker eller Børn.«

Konsul *Laurits B. Muus* og Fru *Fanny Bruun Muus* har ved forskellige Lejligheder — 1. August 1891, 9. November 1912 og 1. August 1916 — skænket Foreningen en Kapital, ialt 3000 Kroner, hvis aarlige Rente uddeles til trængende Handlende i Kerteminde eller disses Efterladte.

Endvidere har Bankdirektør *Th. Delcomyn* den 13. Februar 1910 skænket Foreningen et Legat paa 1000 Kroner, hvis Renter hvert Aar den 13. Februar uddeles til trængende Handlende eller deres Efterladte i Kerteminde.

Den 1. Oktober 1902 har Foreningen oprettet Kerteminde *Handelsskole*, der har Lokaler i Kommuneskolen og bestyres af Lærer *A. P. Juul.* Ved Skolen virker 5 Lærere, og Elevantallet var sidste Aar 24, hvoraf 7 indstilledes til Afgangseksamen. Kerteminde Handelsskole har for Aaret 1927 et Statstilskud paa 1119 Kroner.

Som *Æresmedlemmer* har Foreningen udnævnt:
Konsul *Laur. B. Muus*, R. af Dbg. p. p.
Købmand *Emil Andersen*, R. af. Dbg. og
Købmand *Hans Christensen*, Kerteminde.

Foreningens Bestyrelse bestaar for Tiden af følgende Medlemmer: Direktør *H. Schriver* (Formand), Købmand *P. Fahrenholtz* (Næstformand, Købmand *Frode Christensen* (Kasserer), Købmand *Th. Ebbesen* (Sekretær) og Købmand *Chr. Hansen.*

Formanden, Direktør *H. Schriver,* er født den 1. August 1868 og uddannet hos I. H. Thisted i Kolding, hvorefter han indtil 1890 var ansat hos Joh. I. Norden, og senere hos Aktieselskabet Elias B. Muus, Kerteminde, i hvilket sidstnævnte Firma han nu er adm. Direktør. Tidligere Formand for Ligningskommissionen og i 8 Aar Medlem af Kerteminde Byraad.

MIDDELFART HANDELSSTANDSFORENING

— Stiftet den 2. Februar 1852. — Medlemsantal: 50. —

Foreningens *Formaal* er at virke til Fremme af Byens Handel og Skibsfart samt den dermed i Forbindelse staaende Industri.

Det aarlige *Kontingent* er 10 Kroner, der betales halvaarsvis.

Bestyrelsen, der bestaar af 6 Medlemmer, vælges ved simpel Stemmeflerhed. Efter at 4 Repræsentanter for Manufaktur, Korn og Foderstoffer, Kolonial og Urtekram samt for Kulhandlerne er valgte, vælges de 2 andre Medlemmer ved frit Valg.

Den ordinære *Generalforsamling* afholdes hvert Aar i Februar Maaned.

Ved Gavebrev af 19. Januar 1904 modtog Foreningen i Anledning af 50 Aars Dagen for Oprettelsen af Aktieselskabet »Disconto-Institutet i Middelfart« en Bankbog paa 10,000 Kroner til Dannelsen af et Fond, som bærer Navnet *»Bankdirektør A. C. Hansens Understøttelsesfond for værdige trængende Købmænd, deres Enker og Børn i Middelfart«*.

Købmand Hakon Schmidt, Middelfart.

Endvidere skænkede Bankdirektør A. C. Hansen og Hustru Johanne Hansen ved Gavebrev af 24. April 1909 i Anledning af deres Sølvbryllup yderligere en Sum af 1000 Kr., som ligeledes er henlagt til ovennævnte Understøttelsesfond til Anvendelse efter de for dette Fond fastsatte Bestemmelser.

Ifølge Gavebrevet maa Kapitalen ingensinde angribes; men skal bevares som et Fond til Understøttelse af værdige trængende Købmænd, deres Enker eller Børn.

Renten af Kapitalen uddeles den 19. Januar hvert Aar i Portioner à 50 Kr., de første Aar i 6 Portioner, saaledes at der af Renten hvert Aar henlægges mindst Kr. 100 til Kapitalen; efterhaanden som Kapitalen vokser, forøges Portionernes Antal, dog maa der ikke noget Aar udbetales mere, end at mindst de fastsatte 100 Kr. hvert Aar kan henlægges til Kapitalen.

Ingen kan faa tildelt mere end ialt 4 Portioner. Naar ellers ikke særlige eller forandrede Forhold indtræder, gives Understøttelserne paa Livstid.

Fondet bestyres af to af Handelsstandsforeningens Bestyrelsesmedlemmer i Forening med den administrerende Direktør for »Disconto-Institutet« i Middelfart.

Regnskabet over Fondet skal hvert Aar inden den 1. Februar fremlægges i et ordinært Handelsforeningsmøde, forsynet med Revisionspaategning af to dertil af Handelsforeningen valgte Medlemmer. Regnskabet oversendes derefter til Middelfart Byraad, som bedes om at ville overtage Decisionen. Regnskabet med Revisions- og Decisionspaategning opbevares fra Aar til Aar i Disconto-Institutets Arkiv.

Skulde Handelsforeningen i Middelfart nogensinde opløses, overgaar Fondets Bestyrelse til Middelfart Byraad i Forening med den adm. Direktør for »Disconto-Institutet i Middelfart«.

Skulde Fondet nogensinde faa en saadan Størrelse, eller Forholdene i det hele taget forandre sig saaledes, at Fondets Øjemed er fyldestgjorte, kan Ka-

pitalen eller Dele af den anvendes til en selvstændig Handelsskole i Middelfart.

Fondet er oprettet til Minde om afdøde Bankdirektør A. C. Hansen — Disconto-Institutets Stifter — født i Middelfart den 3. Oktober 1818 og død i Middelfart den 23. September 1899.

Ifølge sidste Aars Regnskab udgør Understøttelsesfondets Kapital nu ca. 29,000 Kroner, og der udbetaltes i Fjor Understøttelser til et Beløb af 1000 Kroner.

I 1917 oprettede Foreningen *Middelfart Handelsskole*, der ledes af Lærer *P. Christensen*. Skolen har 5 Lærere og var sidste Aar besøgt af 69 Elever, hvoraf 15 indstilledes til Afgangseksamen. I Statstilskud oppebærer Middelfart Handelsskole for Aaret 1927 et Beløb af 1223 Kroner.

Bestyrelsen for Middelfart Handelsstandsforening bestaar for Tiden af følgende Medlemmer:

Købmand *Hakon Schmidt* (Formand), Købmand *Chr. Thidemann* (Næstformand), Købmand *Ejler Petersen* (Kasserer), Sagfører *Otto Rasmussen* (Sekretær), Købmand *Th. M. Taubroe*, Manufakturhandler *Søgaard Mortensen* og Isenkræmmer *Jens Clausen*.

Formanden, Købmand *Haakon Schmidt*, er født den 12. November 1881 og uddannet i Handelen hos Købmand F. Kriel i Aalborg 1896—1902. Derefter ansat hos Købmand Engelbrecht Nielsen, Frederikshavn 1902—03 og hos Firmaet A. C. Hansen jun., Middelfart 1904—1907 som Bogholder og fra 1907—1916 som Prokurist, derefter Medindehaver. Fra 1913 Direktør i Aktieselskabet Det danske Briketkompagni, Middelfart. 1912 Medstifter af Middelfart Jern- og Staalforretning. 1917 Medstifter og Medindehaver af Firmaet I. Wibolt, Middelfart. Formand for Foreningen af Arbejdsgivere i Middelfart og for den lokale Sammenslutning af Arbejdsgiverforeningens Medlemmer fra 1914, Landsognets Repræsentant i Middelfart Bys Hjælpekasse 1914—1921, Medlem af Bestyrelsen for det kommunale Arbejdsanvisningskontor fra 1916. Formand for Nævninge-Grundliste-Udvalget for Middelfart med Landdistrikt fra 1919, Formand for Middelfart Landsogns Bestyrelse 1919—1921, Medlem af Menighedsraadet fra 1919 og Formand fra 1922, Medlem af Bestyrelsen for Disconto-Institutet i Middelfart fra 1919, Medlem af Bestyrelsen for Sammenslutningen af Havne- og Købmandsorganisationer i Danmark fra 1919, Medlem af Handelsmedhjælper-Eksamens Censorudvalg for Fyns Stift, Vejle og Ribe Amter samt de sønderjydske Landsdele fra 1921, Medlem af Provinshandelsstandens Skoleudvalg fra 1922, Medlem af Nødhjælps-Arbejdsudvalget for Odense Amt 1922, Medlem af Danmarks Handelsskoleforenings Bestyrelse fr 1922, Medlem af Dansk Arbejdsgiverforenings Hovedbestyrelse fra 1922, Medlem af Middelfart Byraad fra 1925, Formand for Middelfart Handelsstandsforening fra 1917, Medlem af Bestyrelsen for Den fyenske Handelsstands Centralforening fra 1920.

NYBORG HANDELSSTANDSFORENING

— Stiftet den 23. August 1872. — Medlemsantal: Aktive 53, Passive 34. —

Efter Indbydelse af Konsulerne *W. Kruuse* og *H. W. Clausen* samledes de Handlende i Nyborg den 15. August 1872 og vedtog at forsøge dannet en Handelsforening. Der nedsattes et Udvalg til at udarbejde Forslag til Love, og den 23. August blev Foreningen endelig stiftet og Lovene vedtaget.

NYBORG HANDELSSTANDSFORENINGS FØRSTE BESTYRELSE

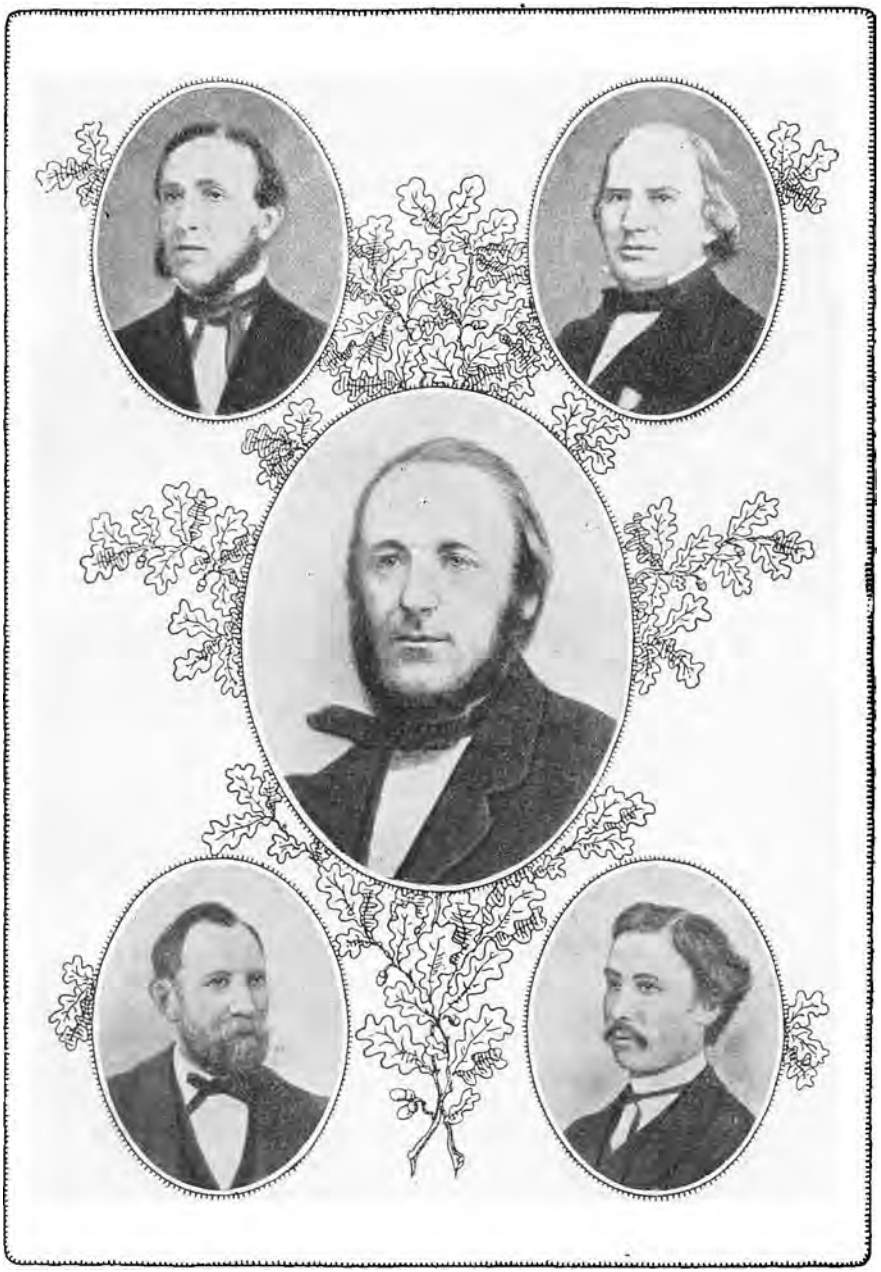

Købmand J. Birch. Agent C. Jensen.

Konsul W. Kruuse.

Th. Heningsen. Konsul H. W. Clausen.

Formaalet var at drøfte og raadslaa om merkantile Anliggender, drøfte alle Dagens Spørgsmaal af Interesse for Handelsstanden og fremme Sammenholdet blandt Foreningens Medlemmer.

Den første Bestyrelse kom til at bestaa af Konsul *W. Kruuse* (Formand), Agent *C. Jensen*, Købmand *Birch, Th. Henningsen* og Konsul *Clausen*. Foreningen talte ved sin Begyndelse 36 Medlemmer.

Foreningen tog med Iver fat paa forskellige Opgaver, bl. a. fik man fastsat ensartede Priser paa de mest gængse Varer, som f. Eks. Korn og Salt, og allerede i Aaret 1873 begyndte man at drøfte Spørgsmaalet om Oprettelse af en Handelsskole, Denne begyndte sin Virksomhed i 1874 med 14 Elever og Undervisning to Aftener om Ugen. Ligeledes var Foreningen virksom i Arbejdet for at faa oprettet en Bank i Nyborg.

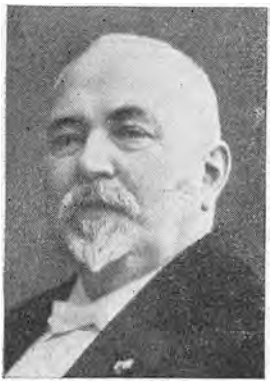

Konsul Otto Nielsen, Nyborg.

I Tiden fra 1878 til 1883 slumrede Foreningen imidlertid ind; men den vaagnede til nyt Liv i Slutningen af 1883, da der valgtes ny Bestyrelse med Konsul *Clausen* som Formand. Efter hans Død i 1885 overtoges Formandshvervet af Købmand *V. Bøttern*, der med Dygtighed beklædte denne Post indtil 1909, da han efterfulgtes af Konsul *A. Gundel*, der var Formand indtil 1915, da Konsul *Otto Nielsen* valgtes til Formand.

I 1922 fejrede Nyborg Handelsstandsforening 50 Aars Jubilæum, i hvilken Anledning der udsendtes et smukt og rigt illustreret Festskrift, forfattet af Lærer *E. Bertelsen* og indeholdende interessante og udførlige Skildringer saavel af Byens som Foreningens Historie gennem de svundne Aar.

De nugældende Love er vedtaget den 26. November 1903. Ifølge disse Love er Foreningens Formaal:

1. at virke for Fremme af Byens Handel og Skibsfart samt de dermed i Forbindelse staaende Næringsveje,
2. at fremme Sammenhold blandt Foreningens Medlemmer,
3. ved hyppige Sammenkomster at give Medlemmerne Lejlighed til at udveksle deres Anskuelser om Spørgsmaal af almindelig og merkantil Interesse,
4. at træde mæglende imellem, hvor Differencen blandt Medlemmerne maatte opstaa angaaende deres Handelsforretninger, samt
5. gennem Oprettelse af en Handelsskole og om fornødent Bidrag til samme at virke for Dygtiggørelse af den vordende Handelsstand, saa og paa anden Maade at virke for dennes moralske og aandelige Udvikling.

Adgang til at være Medlem af Foreningen har enhver Handlende, Fabrikant, Skibsreder og Skibsfører, der bor eller driver Forretning i Nyborg eller i sammes Tolddistrikt, naar han skriftligt eller personligt begærer sig optaget ved Henvendelse til Bestyrelsen eller et Medlem af samme.

Endvidere kan ved en paa et Bestyrelsesmøde enstemmig tagen Beslutning optages saadanne Borgere, hvis Livsstilling knytter dem til Handelen, Skibsfarten og Industrien, samt signaturberettigede Direktører.

Tillige kan paa nævnte Maade optages Prokurister, Forretningsførere og andre overordnede Funktionærer i Virksomheder, der ifølge Vedtægterne henhører under Foreningen, dog kun naar Forretningens Chef er Medlem af Foreningen.

Er der Divergens i Bestyrelsen, forelægges Sagen for en Generalforsamling.

Medlemsretten er knyttet til en bestemt Person, ikke til Firmaet.

Medlemsbidraget er 16 Kr. aarlig og opkræves hvert Kvartal forud, med en Fjerdedel.

Tiltrædende Medlemmer maa betale for det Kvartal, hvori de optages.

Bestyrelsen bestaar af 5 Medlemmer, hvoraf mindst én maa være Kolonialhandler, én Manufakturhandler og én Korn- og Produkthandler. Bestyrelsen vælger selv af sin Midte en Formand, Viceformand, Sekretær og Kasserer.

Det staar de enkelte Handelsfag frit for, hver indenfor en Branche at danne Afdelinger af Foreningen; men alle Afdelingens Medlemmer maa være Medlemmer af Nyborg Handelsforening, ligesom Foreningen ogsaa tilsiger Afdelingerne sin Støtte i Henseende til at formaa Foreningens Medlemmer af de paagældende Brancher til at indtræde i Afdelingerne.

Bestyrelsen forbeholder sig Adgang til, ved et af sine Medlemmer, i særlige Tilfælde at tiltræde Afdelingernes Bestyrelse. Det paahviler de dannede Afdelinger at lade alle Henvendelser til Autoriteter og Udenforstaaende passere Handelsforeningens Bestyrelse, i hvis Navn de skulde udfærdiges, og uden hvis Billigelse ingen saadan Henvendelse maa afgaa.

Afdelingernes Udgifter afholdes af Foreningen indenfor det vedtagne Budget, og Forslag hertil indsendes inden hvert Aars Januar Maaneds Udgang til Bestyrelsen.

Alle Foreningens Medlemmer af Kolonialhandlerbranchen skal være Medlemmer af den særskilt dannede Afdeling for Kolonialhandlere.

De i Bestyrelsen værende Medlemmer af de forskellige Handelsfag kan, naar de finder Anledning dertil, sammenkalde Møde for Medlemmerne i de specielle Fag, naar disse ikke har dannet særlige Afdelinger.

Saadanne Møder ledes af det paagældende Bestyrelsesmedlem.

Den ordinære *Generalforsamling* afholdes hvert Aar i Februar Maaned.

Naar i Tilfælde af Disputer imellem Foreningens Medlemmer, i Sager vedkommende deres Handelsforretninger, disse andrager paa Bestyrelsens Mægling eller Voldgiftskendelse, er denne pligtig at efterkomme en saadan Begæring. Parterne maa imidlertid, naar de forlanger en saadan Voldgiftskendelse, underkaste sig sammes Dom, og kan ikke indanke Sagen for nogen Ret eller anden Voldgiftsdomstol.

Med samme Virkning kan Begæring fremsættes, naar Differencer i deslige Sager maatte opstaa imellem et Medlem af Foreningen og en Mand udenfor denne, saavidt begge Parter er enige om Henvendelsen.

I saadanne Sagers Behandling skal mindst 3 af Bestyrelsens Medlemmer deltage, men Bestyrelsen kan ogsaa supplere sig med andre eller, i Stedet for selv at fungere, vælge uvildige, kyndige Voldgiftsmænd.

Forsaavidt Foreningen, det være sig ved Opsparing eller paa anden Maade, maatte se sig i Stand til at danne et Fond, da skal dette fornemmelig tjene til Foreningens i Lovene betegnede Formaal, men kan ogsaa anvendes til Understøttelse af værdige og trængende Handlende, Fabrikanter og Skibsførere, samt disses Enker og Børn, men skal dog de foretrækkes, som har været Medlemmer af Foreningen.

Noget saadant Fond er dog ikke blevet dannet: Derimod raader Foreningen over 3 Legater paa tilsammen 8000 Kroner, hvis Renter hvert Aar uddeles i Portioner à 45 Kr.

Den nuværende *Handelsskole* i Nyborg er oprettet af Handelsstandsforeningen i 1891 og ledes af Købmand *H. Stenderup*, der ogsaa er Medlem af

Foreningens Bestyrelse. Ved Skolen virker 8 Lærere og Elevantallet var sidste Aar 95, hvoraf 21 indstilledes til Eksamen. For Aaret 1927 har Nyborg Handelsskole erholdt et Statstilskud paa 1602 Kroner.

Siden 1915 har Konsul *Otto Nielsen* været Foreningens Formand. Han afgik ved Døden i April 1927 og Næstformanden, Manufakturhandler *Chr. Clausen,* fungerer derefter som Formand. Kasserer er Købmand *Laurits Nielsen* og Sekretær Købmand *Niels Chr. Nielsen.* Desuden har Handelsskolens Forstander, Købmand *Hans Stenderup,* Sæde i Foreningens Bestyrelse.

ODENSE HANDELSSTANDSFORENING

— Stiftet den 4. Februar 1862. — Medlemsantal ca. 400. —

Odense Handelsstandsforenings nugældende Love er vedtagne den 14. April 1921 og konfirmerede ved kongeligt Reskript af 21. Juni 1921.

Foreningens *Formaal* er:

at fremme Odense Bys Handel og Skibsfart og den dermed i Forbindelse staaende Industri.

at give Medlemmerne Lejlighed til ved jævnlige Sammenkomster at udveksle deres Anskuelser om Spørgsmaal af almindelig merkantil Interesse.

at træde mæglende imellem, naar der blandt Medlemmerne opstaar Differencer vedrørende deres Forretninger, og

at søge at højne Standen ved Samvirken med de til Handelsstanden hørende yngre Medlemmer samt ved Undervisning og videre Uddannelse.

Foreningen har *egne Lokaler* med Læsestue, som daglig staar til Medlemmernes Afbenyttelse.

Medlemsmøder afholdes, saa ofte Bestyrelsen finder Anledning dertil, og paa disse forhandles Sager vedrørende Foreningen, eller andre almennyttige og aktuelle Emner af Interesse for Foreningens Medlemmer. Bestyrelsen er endvidere pligtig til at lade afholde Medlemsmøde, naar mindst 20 stemmeberettigede Medlemmer til Formanden indgiver skriftlig Begæring herom med Opgivelse af de Emner, der ønskes behandlede, og af det Medlem, som vil indlede Forhandlingen. Indvarsling til Medlemsmøderne sker mindst 3 Dage forud ved trykte Meddelelser, hvori Forhandlingsgenstandene angives.

Handelsstandsforeningens Medlemmer er delte i Afdeling A og Afdeling B. Desuden kan der optages Æresmedlemmer.

Adgang til at være Medlem af Afdeling A har enhver Handlende, Fabrikant, Forretningsfører, Prokurist, Skibsreder samt overhovedet enhver selvstændig Mand, hvis Livsstilling knytter ham til Handelens, Skibsfartens og Industriens Interesser, hvortil dog bemærkes, at Medlemsretten er knyttet til en bestemt Person og ikke til et Firma med flere Indehavere.

Adgang til at være Medlem af Afdeling B — hvilke ikke har Stemmeret i Handelsstandsforeningens Anliggender — har enhver Handelsmedhjælper, samt enhver yngre Mand, der ikke indtager nogen selvstændig Stilling, men som dog er knyttet til de Interesser, som Handelsforeningen søger at varetage. Denne Afdeling vælger 3 Medlemmer, der forhandler med Ordningsudvalget indenfor Afdeling A's Bestyrelse angaaende Selskabelighed, Foredrag, Oplæsning eller lignende.

Fremmede kan indføres ved et Medlem for et Tidsrum af 30 Dage.

Kontingentet er for Tiden 7 Kr. Kvartalet i Afdeling A og 6 Kr. i Afdeling

B. Disse Kontingenter kan paa Bestyrelsens Forslag og efter lovlig Vedtagelse paa en Generalforsamling, forhøjes, dog ikke udover 10 Kr. Kvartalet i Afdeling A og 9 Kr. i Afdeling B.

Bestyrelsen, som vælges for 2 Aar, bestaar af 13 Medlemmer. Deraf vælger:

a) Korn-, Frø-, Produkt- og Trælasthandlere,
b) Købmænd en gros og Vinhandlere,
c) Manufakturhandlere,
d) Isenkræmmere, Glashandlere og Boghandlere,
e) Fabrikanter,
f) Kolonialhandlere,
g) *Kulhandlere,*
h) Agenter, Mæglere og Skibsredere

hver for sig et Medlem.

Efter at Valget af disse 8 Bestyrelsesmedlemmer har fundet Sted, vælger Generalforsamlingen frit blandt Medlemmerne af Afdeling A de øvrige 5 Bestyrelsesmedlemmer. Første Aar afgaar ved Lodtrækning 4 af de ovennævnte 8 Bestyrelsesmedlemmer for Grupperne og 2 af ovennævnte 5 Bestyrelsesmedlemmer, valgt af Generalforsamlingen, næste Aar de andre 4 Bestyrelsesmedlemmer fra Gruppevalgene og de andre 3 af de af Generalforsamlingen valgte Bestyrelsesmedlemmer og saaledes fremdeles. Genvalg kan finde Sted.

Ingen kan ved Gruppevalgene stemme i mere end een Gruppe, og det maa derfor ved fremtidige Indmeldelser samtidig opgives, i hvilken Gruppe der ønskes Stemmeret. Ønsker nogen sin Stemmeret flyttet fra en Gruppe til en anden, kan dette ske efter en skriftlig motiveret Anmodning, og naar Bestyrelsen sanktionerer denne. En saadan Overflytning kan dog kun ske 1 Gang aarlig i Januar Maaned.

Andre Medlemmer, som ikke bestemt kan henføres til de forannævnte Grupper, har ikke Stemmeret til Gruppevalgene.

Grupperne vælger ogsaa Suppleanter til hver sin Gruppe, og Generalforsamlingen vælger ved særskilt Valg 5 Suppleanter. Suppleantvalgene gælder for 2 Aar, og Afgangen foregaar paa samme Maade som for Bestyrelsen.

Skulde en enkelt Branche blive særlig talrig, kan der oprettes en ny Gruppe for denne, ligesom Forandring i Sammensætningen af de enkelte Grupper kan finde Sted efter Forslag af Bestyrelsen og Vedtagelse af den aarlige Generalforsamling.

Bestyrelsen vælger af sin Midte, med over Halvdelen af Stemmerne, en Formand, en Næstformand; en Kasserer og en Sekretær. For at gyldig Beslutning kan tages paa Bestyrelsens Møder, fordres mindst 7 Bestyrelsesmedlemmers Tilstedeværelse. Ligeledes udkræves til at forpligte Foreningen mindst 7 Bestyrelsesmedlemmers Underskrift. Til at meddele og igen annullere Forbudspaategninger paa Foreningen eller dens Understøttelsesfond tilhørende Værdipapirer er dog Formandens og Sekretærens Underskrifter tilstrækkelig. Herfra gøres dog Undtagelser med Hensyn til, hvad der maatte komme til at tilhøre Foreningens Reservefond, idet samme bliver at anbringe i anordningsmæssige Effekter, der forsynes med Forbudspaategning af Magistraten i Odense.

Den aarlige *Generalforsamling* afholdes i sidste Halvdel af Februar Maaned og indkaldes med mindst 8 Dages Indvarsling, der finder Sted ved Opslag i Foreningens Lokaler og ved Bekendtgørelse i 2 à 3 Odenseblade efter Bestyrelsens Skøn.

Enhver Generalforsamling ledes af en paa Bestyrelsens Forslag valgt Dirigent. Denne, der ikke maa være Medlem af Bestyrelsen, indtager Forsædet og

leder Forhandlingerne. Bestyrelsesmedlemmerne har Ret til at faa Ordet saa ofte de maatte ønske det, uden Hensyn til Rækkefølgen af de indtegnede Talere.

Bestyrelsen danner af sin Midte saadanne Udvalg, dels faste, dels midlertidige, som den finder nødvendigt. Sammensætningen af disse Udvalg bringes til Medlemmernes Kundskab ved Opslag i Lokalet.

Hver af de i Grupperne valgte 8 Bestyrelsesmedlemmer betragtes som Formand for den paagældende Gruppes Medlemmer. Han sammenkalder disse saa ofte han maatte finde Anledning til at høre deres Udtalelser i Sager af speciel Interesse for dem, og leder Gruppens aarlige Valg af Bestyrelsesmedlem og Suppleant saa betids, at dettes Resultat er bekendt paa den aarlige Generalforsamling. Afstemninger ved Valg i Grupperne sker skriftligt.

Grosserer Chr. Andersen, Odense.

Naar Medlemmerne, i Tilfælde af Uoverensstemmelse i Handelsanliggender eller i andre Forhold, som efter Forretningsordenen for Voldgiftskommissionen kan indbringes for samme, anmoder om Bestyrelsens Mægling eller Voldgiftskendelse, er denne pligtig at efterkomme saadan Begæring, og at forholde sig overenstemmende med Forretningsordenen for Voldgiftskommissionen. Med samme Virkning kan Begæringen fremsættes, naar Differencer i deslige Sager maatte opstaa imellem et Medlem af Foreningen og Mænd udenfor denne, forsaavidt begge Parter er enige om Henvendelsen.

Naar Bestyrelsen opfordres til at afgive Voldgiftskendelse, anmoder den den kongevalgte Borgmester eller, hvis denne Stilling skulde bortfalde, den kongevalgte Embedsmand, der udfører Magistratsforretningerne, om som Formand at tiltræde Voldgiftskommissionen; ved Stemmelighed gør hans Stemme Udslaget.

Forsaavidt Foreningen enten ved Opsparelse eller paa anden Maade maatte se sig i Stand til at danne et Reservefond, skal dette ikke alene tjene til Fremme af Foreningens i dens Love betegnede Formaal, men kan ogsaa anvendes i Overensstemmelse med Vedtægterne for Odense Handelsstandsforenings Understøttelsesfond. Forslag i saa Henseende forelægger Bestyrelsen til Afgørelse paa en Generalforsamling.

I Tilfælde af Foreningens Opløsning gaar dens Formue over til Handelsstandsforeningens Understøttelsesfond. Denne Bestemmelse kan ikke forandres ved nogen senere Generalforsamling.

ODENSE HANDELSSTANDSFORENINGS VOLDGIFTSKOMMISSION

Paa en Generalforsamling den 29. Januar 1863 har Odense Handelsstandsforening vedtaget Regler for en *Voldgiftskommission,* som bestaar af 5 Medlemmer, nemlig Borgmesteren, Foreningens Formand og tre andre Medlemmer af Foreningens Bestyrelse. Af disse vælges de to som faste Medlemmer for et Aar, hvorimod den tredje vælges for den paagældende Sag med specielt Hensyn til den i det enkelte Tilfælde nødvendige Sagkundskab. For det Tilfælde, at Foreningens Formand har Forfald, træder Viceformanden i hans Sted, selv om han er valgt som fast Medlem, og for de to faste Medlemmer af

Bestyrelsen vælges to Suppleanter. Samtlige Valg foretages af den samlede Bestyrelse.

Er et Kommissionsmedlem beslægtet eller besvogret med en af Parterne eller har nogensomhelst Interesse i den foreliggende Sag, kan han ikke deltage i Forhandlingerne.

Enhver Sag, der rejser sig fra Sø- og Handelsforretninger, saavelsom Sager mellem Foreningens Medlemmer og deres Fuldmægtige, Betjente eller Lærlinge angaaende disses Tjenesteforhold, kan indbringes for Kommissionen.

Ligeledes kan Kommissionen, naar Foreningens Medlemmer ønsker det, til Afgørelse af Tvistigheder, udmelde Syns- og Skønsmænd til Besigtigelse og Vurdering, uagtet der ikke rejses Sag desangaaende.

Naar tvende Parter ønsker at forelægge Kommissionen en Sag til Afgørelse, har de at tilstille Foreningens Formand en af dem begge underskreven Deklaration, hvori de underkaster sig Forretningsordenen og bemyndiger Kommissionen til at afsige Kendelse i Overensstemmelse med Handelskoutume og Billighed, samt underkaster sig samme som en Højesteretsdom.

Parterne har dernæst tillige hver for sig at indlevere til Foreningens Formand en skriftlig Fremstilling af Sagen, bilagt med de fornødne Bevisligheder, hvornæst Formanden, efter Konference med Borgmesteren, berammer snarest muligt og senest med 3 Dages Mellemrum Sagen ansat til Foretagelse paa en Søgnedag, samt foranlediger en skriftlig Indkaldelse af Parterne, der af disse forsynes med Paategning om at være dem forkyndt med Aftens Varsel. Er Parterne eller een af dem forhindret i at møde, kan en behørig Befuldmægtiget træde i Stedet for, men Kommissionen er i saa Fald berettiget til at udsætte Sagen, indtil begge Parter personlig kan give Møde.

I *Gebyr* ved Deklarationens Indgivelse erlægges til Foreningens Understøttelseskasse en Rekognition af 4 Kroner.

Sagernes Behandling skal i Reglen føres mundtlig og aabnes altid med *Forligsprøve,* der skal ske for lukkede Døre. Har denne vist sig forgæves, kan det tillades Foreningens Medlemmer at overvære Forhandlingerne, som tager deres Begyndelse med Fremlæggelse af Protokollen af Parternes indgivne Fremstilling med dertil hørende Bilag. Efter at disse er oplæst af Sekretæren, og Parterne hertil har knyttet en mundtlig Udvikling af deres Sag og nedlagt deres Paastande — hvilke sidste føres til Protokols — fortsættes Diskussionen, som kun maa føres af een af Parterne ad Gangen, enten til de begge erklærer ikke at have videre at anføre, eller at Sagen er moden til Paakendelse. Formanden bestemmer den Orden, hvori Ordet gives til Parterne.

Kommissionens Medlemmer har Ret til under Sagens Forhandling at forlange Parternes Erklæring om faktiske Forhold og ved Formanden at lade disse diktere til Protokollen, samt overhovedet at give Parterne den Vejledning, som de maatte anse nødvendig til Sagens bedst mulige Oplysning.

Ønskes Vidner afhørte, kan disses Forklaring, efter foreliggende mundtlige og skriftlige Spørgsmaal fra Parternes Side, modtages til Protokollen af Kommissionens Formand, der alene udfører Eksaminationen.

Beedigelse kan, naar den fordres af en af Parterne, og Vidnet dertil er villigt, ske ved Vedkommendes Værneting, og Sagens Behandling for Kommissionen udsættes een Gang herefter.

Den Part, der fører Vidnet, maa foranledige det Fornødne med Hensyn til dets Beedigelse.

Ifølge Begæring af een eller begge Parter, kan den mundtlige Forhandling een Gang udsætts med et Mellemrum af 3 Dage, for at Parterne skriftligt kan

fremsætte deres Anskuelser og gensidig veksle Indlæg, dog kun med 24 Timers Frist for hver af Parterne.

Naar Kommissionen har erklæret, at Sagen er tilstrækkelig oplyst til Kendelsens Afsigelse, kundgøres samtidig for Parterne, naar denne skal finde Sted. Fristen hertil maa i det højeste være 4 Dage.

Umiddelbart efter Forhandlingernes Slutning eller senest inden Forløbet af 2 Dage foretages mundtlig Votering af Kommissionens Medlemmer. I Tilfælde af Stemmelighed gør Formanden (Borgmesteren) Udslaget. Kendelsen med Præmisser konciperes af Formanden og indføres derefter i sin Helhed i Protokollen, der underskrives af Kommissionen, hvis Formand derefter oplæser den for Parterne, som ligeledes forsyner Protokollen med deres Underskrifter.

Paalægges een af Parterne ved Kendelsen at aflægge Ed, modtages den ved Paagældendes Værneting.

Skulde der under en Sag opstaa Tvivl om denne Forretningsordens Fortolkning, afgøres Spørgsmaalet af Kommissionen ved Stemmeflerhed, men bliver derefter at forelægge et Medlemsmøde, hvis Afgørelse tilføjes Forretningsordenen som et Tillæg.

ODENSE HANDELSSTANDSFORENINGS UNDERSTØTTELSESFOND

Allerede ved Foreningens Stiftelse operttedes et Understøttelsesfon, hvis Vedtægter er vedtagne paa Generalforsamlingen den 28. April 1870 og senere ændrede den 18. November 1892.

Formaalet er ifølge disse Vedtægter at yde Understøttelse til Medborgere, der er eller har været Medlemmer af Understøttelsesfonden, disses Enker, ukonfirmerede Børn og ugifte Døtre, alle for saa vidt de anses værdige og trængende. Undtagelsesvis kan ogsaa tilstaas Understøttelse til andre trængende Handlende, Fabrikanter og Skibsførere, samt disses Enker og Børn.

Medlem af Understøttelsesfonden er ethvert Medlem af Odense Handelsstandsforening, der har indbetalt i Indskud 4 Kroner, samt svarer i aarligt Bidrag 4 Kroner. Udtræder et Medlem af Handelsstandsforeningen før sin Død, afgør Bestyrelsen, om Grunden til hans Udtrædelse er af den Beskaffenhed, at den berøver ham Medlemsretten i Understøttelsesfonden. Ingen kan være Medlem af Understøttelsesfonden uden at have været Medlem af Handelsstandsforeningen. Paadrager et Medlem sig mere end et Aars Restance af det aarlige Bidrag, kan Bestyrelsen udslette ham som Medlem, dersom det ikke maa erkendes, at Restancen er paadraget ved Mangel paa Evne til at betale.

Ethvert Medlem af Handelsstandsforeningen, der een Gang for alle indbetaler 100 Kr. til Fonden, er for bestandig uden videre Indskud eller Bidrag, samt uden Hensyn til, om han vedbliver at være Medlem af Handelsstandsforeningen, Medlem af Understøttelsesfonden.

Ønsker et Medlem, efter at have betalt Indskud og Bidrag, at frigøre sig for videre Indbetaling ved at betale 100 Kroner, da kan det, han tidligere har betalt, ikke komme i Afdrag. Afgaar et Medlem ved Døden, kan Enken vedblive at være Medlem af Fonden, uden dog at være pligtig dertil.

Understøttelsesfondens Midler tilvejebringes ved: a) Medlemmernes Indskud, b) det aarlige Medlemsbidrag, c) Indskud een Gang for alle, d) frivillige Gaver eller andre tilfældige Gaver, e) det Beløb, som Handelsstandsforeningen

ifølge dens Love bestemmer at lade Fonden tilflyde af Foreningens opsparede Midler.

Indskudene betales straks ved Indtrædelsen. Medlemsbidraget opkræves med 1 Kr. hvert Kvartal.

Ved hvert Aars Regnskabsaflæggelse fremlægges der et *Budget* for det kommende Aar, hvori bestemmes hvor meget der i Aarets Løb maa anvendes til Understøttelser. Resten tilfalder Grundfonden, som saa vidt muligt aarligt skal forøges; men ingensinde maa angribes.

Understøttelserne ydes i Reglen saaledes, at Bestyrelsen først i hvert Aars Februar Maaned i Stiftstidenden indkalder Ansøgninger, at indlevere til Formanden inden Maanedens Udgang. I Løbet af Marts cirkulerer Ansøgningerne blandt Bestyrelsens Medlemmer, der da i Slutningen af Marts i et Bestyrelsesmøde tager Bestemmelse om, hvilke Ansøgere, der kan komme i Betragtning, og giver disse skriftlig Underretning om, hvor stor Understøttelse, der er bevilget, samt naar og hvorledes den udbetales. Denne Understøttelse ydes kun for et Aar ad Gangen, men den, der en Gang har opnaaet den, kommer dog særlig i Betragtning hvert Aar, saalænge den Understøttede anses værdig og trængende. Udenfor denne Regel kan Understøttelsen ogsaa ydes under særlige Omstændigheder, naar Midler dertil have, og naar det i et Bestyrelsesmøde vedtages med ⅔ Stemmer.

Understøttelsesfonden bestyres af Odense Handelsstandsforenings Bestyrelse. Regnskabsvæsenet besørges af Handelsstandsforeningens Kasserer, men holdes aldeles særskilt. Bestyrelsen hævder og overholder Fondens Rettigheder og Forpligtelser, samt afgør iøvrigt alt, hvad der angaar Administrationen. Forhandlingerne indføres i en særlig Protokol, der hver Gang underskrives. Bestyrelsen er ansvarlig for Fondets Midler og skal drage Omsorg for, at de anbringes i solide, rentable Værdipapirer, der skal gives Prohibitivpaategning af Formanden og Sekretæren og derefter opbevares under Garanti i Fyens Disconto Kasse.

Skulde Odense Handelsstandsforening nogensinde blive opløst, da har de daværende Medlemmer af Understøttelsesfonden at tage Bestemmelse om Fondens Fremtid.

I Henhold til Indenrigsministeriets Skrivelse af 5. August 1891, kommuniceret ved Odense Borgmesterkontor i Skrivelse af 14. August 1891, har Odense Handelsstandsforening fra samme Tid overtaget Odense Købmandslaugs Understøttelsesfond til Bestyrelse ifølge de for dette gældende Love.

Understøttelsesfondet og de dette underlagte *Legater* udgjorde ifølge sidste Aars Regnskab en Kapitl paa 145,197 Kr. 81 Øre. Desuden bestyrer Handelsstandsforeningens Bestyrelse *J. J. Larsens og Hustrus Legat*, hvis Kapital andrager 111,618 Kr. 58 Øre, samt *E. F. Esmanns Legat*, stort ca. 20,000 Kr., der kan anvendes til Friboliger for trængende Medlemmer eller deres Efterladte.

I sidste Regnskabsaar udbetalte Odense Handelsstandsforening af Understøttelsesfondet 6850 Kroner og af J. J. Larsen og Hustrus Legat 4200 Kroner.

Odense Handelsstandsforening er Protektor for *Handelsskolen i Odense (Vald. Petersen)*, og Handelsstandsforeningens Formand er født Formand i denne Skoles Bestyrelse. Skolen oprettedes den 3. Januar 1877 og ledes nu af cand. mag. *N. C. Carlsen*. Ved Odense Handelsskole virker 20 Lærere og den besøgtes sidste Aar af 386 Elever, hvoraf 83 indstilledes til Handelsmedhjælpereksamen og 22 til særlig Prøve i Sprog. Denne Skole har for Aaret 1927 faaet bevilget et Statstilskud paa 4810 Kroner.

Som *Æresmedlemmer* har Odense Handelsstandsforening udnævnt de

Herrer Konsul *Laur. B. Muus*, R. af Dbg. p.p. og fhv. Handelsskoleforstander *Vald. Petersen*, R. af Dbg.

Foreningens Bestyrelse bestaar for Tiden af følgende Medlemmer:

Grosserer *Chr. Andersen*, R. af Dbg. (Formand), Købmand *Fr. Scheffmann* (Næstformand og Kasserer), Købmand *Sophus Kann*, Fabrikant *Knud Mengel*, Købmand *Arthur Hansen*, Købmand *Chr. Breum*, Boghandler *Hjalmar Grupe*, Grosserer *Th. Muus*, Grosserer *A. Christiansen*, Købmand *Johs. Prætorius*, Mægler *U. Clemmensen*, Møller *Hans Petersen* og Grosserer *Axel Nielsen*.

Formanden, Grosserer *Chr. Andersen*, er født den 30. Juni 1870 og uddannet dels herhjemme, dels i Tyskland og England. Overtog den 1. Januar 1901 det af Faderen grundlagte Firma, C. Andersen jun. i Odense. Formand for Foreningen af Arbejdsgivere ved Odense Havn 1917—1921, Medlem af Odense Kanal- og Havneudvalg fra 1917, Medlem af Odense Byraad fra 1921, Næstformand i Byraadet fra 1925, Medlem af Fyes Stifts Sparekasses Tilsynsraad fra 1921, Medlem af Bestyrelsen for Aktieselskabet *Chr. Olsen* og Aktieselskabet H. Rasmussen i Odense, Medlem af Bestyrelsen for Foreningen af Eksportører af dansk Smør, Sekretær i Bestyrelsen for Odense Handelsstandsforening fra 1909, Formand fra 1915, Formand for Den fyenske Handelsstands Centralforening fra 1920, Formand for Odense Handelsskoles Bestyrelse, Medlem af Forretningsudvalget for Den danske Handelsstands Fællesrepræsentation og af Provinshandelskammeret fra 1920; Næstformand i Provinshandelsstandens Understøttelsesforening fra 1923. Ridder af Dannebrog.

RUDKØBING HANDELSSTANDSFORENING

— Stiftet den 12. Januar 1886. — Medlemsantal: 55. —

Bestyrelsen bestaar af følgende Medlemmer: Købmand *Chr. Bennetzen* (Formand), Købmand *Rhrein-Knudsen* (Næstformand), Købmand *C. C. Kaalund* (Kasserer), Købmand *H. J. Jacobsen* og Købmand *Mørck-Hansen*.

Foreningen har i 1900 oprettet Rudkøbing Handelsskole, der ledes af Kommunelærer *J. P. Christensen* med 4 Lærere. Skolen var sidste Aar besøgt af 52 Elever, hvoraf 15 indstilledes til Medhjælpereksamen. For Aaret 1927 er der bevilget Rudkøbing Handelsskole et Statstilskud paa 1092 Kroner.

SVENDBORG HANDELSSTANDSFORENING

— Stiftet den 17. Oktober 1878. — Medlemsantal: 101. —

De nugældende Love for Svendborg Handelsstandsforening er vedtagne den 23. Juni 1888 og reviderede den 9. Oktober 1897.

Foreningens *Formaal* er, til Fremme af Byens Handel og Skibsfart at virke for Opnaaelsen af enhver til dette Øjemed sigtende Lettelse, ved hyppige Sammenkomster at give Medlemmerne Lejlighed til, ved Benyttelse af de i Foreningens Lokale tilvejebragte Oplysninger, at udveksle deres Anskuelser om Spørgsmaal af almindelig merkantil Interesse, og at træde mæglende imellem hvor Differencer blandt Medlemmerne maatte opstaa angaaende deres Handelsforretninger.

Mindst en Gang om Maaneden i Vintersæsonen afholdes et *Medlemsmøde* i Foreningens Lokaler paa Wandalls Hotel. Her forhandles de Foreningen vedkommende Sager, og det paahviler Bestyrelsen, forsaavidt Forretningssagerne ikke udfylder hele Mødet, at søge foranlediget en almindelig Diskussion over Emner, der har speciel Interesse for Byens Handel og Skibsfart.

Adgang til at være Medlem af Foreningen har enhver Købmand, Fabrikant, Mægler, Skibsreder samt Fuldmægtig og Forretningsfører, som boer i Svendborg eller dets Tolddistrikt.

Medlemmerne, der maa være i en selvstændig Stilling, hvortil dog ogsaa henregnes Forretningsførere, yder et fjerdingaarligt Kontingent af 2,50 Kroner til Foreningen. Medlemsretten er knyttet til en bestemt Person, ikke Firmaet. Fremmede kan indføres ved et Medlem.

Bestyrelsen som vælges for 2 Aar, bestaar af 7 Repræsentanter.

Deraf vælger:

a) Korn-, Produkt- og Trælasthandlerne,
b) Kolonial- og Vinhandlerne,
c) Manufakturhandlerne,

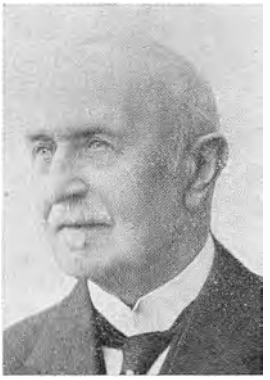

Konsul Ludv. Riber,
R. af Dbg. p. p.
Formand fra 1915 - 1927.
Udnævnt til Æresmedlem.

Konsul Ludvig Petersen,
Foreningens nuværende
Formand.

d) Isenkræmmerne og Boghandlerne,
e) Urtekræmmerne,
f) Søfarten

hver for sig een Repræsentant, derefter vælges af den samlede Generalforsamling et syvende Medlem og samtidig vælges 2 Revisorer.

Bestyrelsen fordeler selv Funktionerne indbyrdes. Den aarlige *Generalforsamling* afholdes i Løbet af Februar Maaned og bekendtgøres med 8 Dages Varsel i Byens Aviser.

Hver af de i Afdelingerne valgte 6 Repræsentanter til Bestyrelsen betragtes som Formand for sine Vælgere. Han sammenkalder disse, saa ofte han maatte have Anledning til at høre deres Udtalelser i Sager af speciel Interesse for dem, og leder Afdelingens Valg af Repræsentant saa betids, at dets Resultat er bekendt paa den ordinære Generalforsamling.

Foreningen har opsparet et Fond, hvis Grundkapital er 2000 Kroner, som henstaar som urørlig, hvorimod Renten stadig benyttes til Foreningens Tarv. I Tilfælde af Foreningens Opløsning bortgives Fondet urørligt til et Legat for værdige trængende Handlende og deres Efterladte — under og med Byens Bestyrelse — alt iøvrigt i Henhold til Generalforsamlingens nedenstaaende Beslutning af 20. Februar 1899:

»Af den opsparede Kapital henlægges 2000 Kroner som urørlig, hvorimod

Renten stadig benyttes til Foreningens Tarv. Denne Kapital af 2000 Kroner bortgives altsaa herved som urørlig for det Tilfælde, at Handelsforeningen skulde ophæves, til et Legat for værdige trængende Handlende og deres Efterladte — under og med Byens Bestyrelse«.

Den saaledes opsparede Kapital udgjorde ifølge sidste Aars Regnskab ca. 10,000 Kroner.

Svendborg Handelsstandsforening har den 1. September 1906 oprettet en Stiftelse »Købmandshjemmet« med 4 Friboliger for gamle Medlemmer eller deres efterladte.

Foreningen staar som Garant for Svendborg Handelsskole, der drives privat under Ledelse af Translatør *M. Petersen*. Skolen oprettedes 1890 og har Lokaler i Borgerskolen. Der er 6 Lærere og Elevantallet var sidste Aar 140, hvoraf 24 indstilledes til Afgangseksamen. For Aaret 1927 er der bevilget Svendborg Handelsskole et Statstilskud paa 2047 Kroner.

Som *Æresmedlemmer* har Svendborg Handelsstandsforening udnævnt de to tidligere Formænd, Konsul *Ingvard Petersen*, Hellerup, og Konsul *Ludvig Riber*, Svendborg. Sidstnævnte har været Foreningens Formand fra 1915 indtil han paa Generalforsamlingen i Februar Maaned 1927 ønskede at trække sig tilbage.

Den nuværende *Bestyrelse* bestaar af følgende Medlemmer:

Konsul *Ludvig Petersen* (Formand), Direktør *P. M. Petersen* (Næstformand), Fabrikant *Ejnar Halberg* (Kasserer), Købmand *J. P. Baagø Riber* (Sekretær), Købmand *C. M. Kauffmann*, Købmand *Charles Jørgensen* og Købmand *P. A. Jørgensen*.

Formanden, Konsul *Ludvig Petersen*, er født den 26. September 1861 og uddannet hos Firmaet Petersen & Jensen i Svendborg. Etableret den 1. November 1888. Medlem af Svendborg Byraad 1913—1925. Medlem af Havneudvalget. Finsk Vicekonsul fra 1921. Valgt til Formand i Februar 1927.

3. SJÆLLAND OG LOLLAND-FALSTERS HANDELSSTANDS CENTRALFORENING

Denne Organisation er en Sammenslutning af den lolland-falsterske Centralforening, der blev stiftet i Nykøbing F. den 16. December 1877 og den sjællandske Centralforening, der er stiftet i Roskilde den 7. Februar 1884. Sammenslutningen fuldbyrdedes paa et Møde i Roskilde den 21. Oktober 1916.

Ved Sammenslutningen af de to Afdelinger blev det paa Forslag af den lolland-falsterske Handelsforening vedtaget, at det Forhold, i hvilket den sjællandske og den lolland-falsterske Centralforening før Sammenslutningen var repræsenteret i »Den danske Handelsstands Fællesrepræsentation«, nemlig med 7 Delegerede fra Sjællands Stift og 3 fra Lolland-Falsters Stift, skal opretholdes efter Sammenslutningen, og at ligesom hver af de nævnte Centralforeninger hidtil har haft hver sin Repræsentant saavel i Forretningsudvalget for »Den danske Handelsstands Fællesrepræsentation« som i »Provinshandelskammeret«, skal ogsaa efter Sammenslutningen den ene af Repræsentanterne være fra Sjællands Stift og den anden fra Lolland-Falsters Stift. Endvidere blev det bestemt, at Formanden for Centralforeningen er selvskreven Repræsentant, og at den anden vælges af Bestyrelsen blandt dens sjællandske eller dens lolland-falsterske Medlemmer, eftersom Formanden er hjemmehørende i det ene eller det andet Stift.

Iøvrigt fremgaar det af Centralforeningens Love, at dens *Formaal* er at varetage og fremme saavel Handelens almene Interesser som de enkelte Handelsforeningers Anliggender. I dette Øjemed samvirker Centralforeningen med Repræsentanter for den øvrige danske Handelstand, idet den er Medlem af »Den danske Handelsstands Fællesrepræsentation« og af »Provinshandelskammeret«.

Som Medlem af Centralforeningen kan optages Handelsforeninger i Sjællands og Lolland-Falsters Stifter. Begæring om Optagelse ledsages af et Eksemplar af vedkommende Forenings Love eller Vedtægter samt Opgivelse af Medlemsantallet. Spørgsmaalet om Optagelse afgøres af Centralforeningens Bestyrelse.

Centralforeningen optager kun een Forening for hver By.

De i Centralforeningen værende stedlige Handelsforeninger kan ikke lade sig optage som Medlem af nogen anden Hovedorganisation.

Foreningerne svarer til Centralforeningen i Kontingent indtil videre 3 Kr. aarligt for hvert Medlem. Kontingentet for det løbende Regnskabsaar indsendes fra Foreningerne til Næstformanden for Centralforeningen inden hvert Aars 1. April, tilligemed en af den stedlige Forenings Formand underskreven Adgivelse af Medlemsantallet ved Slutningen af sidste Kalenderaar. Kalenderaaret er Foreningens Regnskabsaar.

Foreningens Interesser varetages af et Repræsentantskab og en Besty-

Købmand Axel B. Lange,
R. af Dbg., Dbm. p. p.
Frederikssund.
(Formand).

Konsul H. P. M. Palsøe,
R. af Dbg.
Nakskov.
(Næstformand).

relse, hvis Medlemmer tillige er Delegerede i »Den danske Handelsstands Fællesrepræsentation«.

Repræsentantskabet dannes derved, at enhver Forening, der er Medlem af Centralforeningen, vælger en Repræsentant, medmindre Foreningen tæller 50 Medlemmer eller derover, da der i saa Fald vælges 2 Repræsentanter.

Repræsentanternes Funktionstid er 2 Aar. Meddelelse om Valget sendes straks skriftlig til Centralforeningens Formand.

Repræsentantskabet vælger af sin Midte en Bestyrelse paa 7 Medlemmer, hvoraf 5 for Sjællands Stift og 2 for Lolland-Falsters Stift. Valget gælder for 2 Aar. Efter Lodtrækning afgaar første Aar 3 (2 for Sjælland og 1 for Lolland-Falster) og andet Aar 4 Medlemmer (3 for Sjælland og 1 for Lolland-Falster) af Bestyrelsen og saa fremdeles efter den Tur, hvori de ere valgte. Genvalg kan finde Sted. Denne Bestyrelse

vælger af sin Midte en Formand og en Næstformand, der tillige er Kasserer. Bestyrelsen besørger de daglige Forretninger. Repræsentantskabet vælger 2 ulønnede Revisorer, som har at gennemgaa Regnskabet og tilstille Formanden det inden en Maaned efter Modtagelsen.

Ifald et Medlem af Bestyrelsen afgaar ved Døden eller fraflytter Stiftet, da supplerer Bestyrelsen sig selv for den tilbageværende Del af hans Valgperiode, om den finder saadant fornødent.

Bestyrelsens Formand er tillige Formand for Repræsentantskabet;

Konsul J. Nandrup,
Næstved.

Konsul Valdemar Hansen,
R. af Dbg., p. p.
Korsør

han leder samtlige Forhandlinger og efter Samraad med Bestyrelsens øvrige Medlemmer tilsiger han til Møderne og bestemmer disses Dagsorden.

Bestyrelsen holder Møde hvor og naar den selv eller Formanden finder Anledning dertil. Bestyrelsens Rejseudgifter godtgøres af Centralforeningens Kasse.

Repræsentantskabet afholder Møde hvor og naar Bestyrelsen finder det nødvendigt. I hvert Aars Juni Maaned afholdes det ordentlige Repræsentantskabsmøde paa det Sted, som paa forrige Aars Møde er udsat dertil. Overordentlige Møder skal afholdes, naar mindst 10 Repræsentanter til Bestyrelsen afgiver en motiveret Begæring derom med Forslag til Mødets Dagsorden. Repræsentanternes Befordringsudgifter ved det ordentlige Møde godtgøres af Centralforeningens Kasse.

Formanden er Forhandlingens Dirigent paa Møderne, med mindre han selv ønsker valgt en særlig Dirigent.

Til samtlige Repræsentantskabets Moder tilsiges med mindst 14 Dages Varsel. Disse Møder er ikke beslutningsdygtige, medmindre Halvdelen af Repræsentanterne er modt.

Ved Afstemninger paa Repræsentantskabs- og Bestyrelsesmøder gælder simpelt Flertal undtagen i de Tilfælde, hvor det i Lovene er anderledes bestemt. Indtræder ved Valghandlinger det Tilfælde, at flere har lige Stemmeantal, afgøres Valget ved Lodtrækning. I andre Tilfælde af Stemmelighed betragtes Afstemningspunktet som forkastet.

Tilsigelse til samtlige Møder sker ved Cirkulære til Handelsforeningerne.

En Handelsforening kan udtræde af Centralforeningen med 1 Aars Varsel, regnet fra den 1. Januar, men taber da Andel i Foreningens Midler og har selvfølgelig efter Udtrædelsen ejheller Krav paa Centralforeningens Virksomhed eller dens Medelelser.

Et særligt i den Anledning indvarslet Repræsentantmøde kan vedtage Centralforeningens Opløsning, men for at denne kan ske, maa ⅔ af samtlige Repræsentanter være mødt og ¾ af de afgivne Stemmer være derfor. Saafremt ej ⅔ er mødte, indkaldes inden 1 Maaned til et nyt Møde, der er beslutningsdygtigt uden Hensyn til Antallet af de mødende, ogsaa her skal Forslaget have ¾ af de afgivne Stemmer for at være vedtaget.

Samme Møde tager Beslutning om Anvendelsen af Foreningens Midler, og gælder derved den almindelige Regel for Afstemning.

Som Æresmedlemmer har Sjælland og Lolland-Falsters Handelsstandsforening udnævnt d'Herrer Konsul *Carl Petersen*, R. af Dbg., Dbm. p. p., Holbæk, der var Foreningens Formand indtil 1919 og Købmand *Johannes Huus*, R. af Dbg., Dbm. p. p., Nakskov.

Centralforeningens nuværende Formand er Købmand *Axel B. Lange*, Frederikssund. Han har været Medlem af Bestyrelsen fra 1916 og valgtes til Formand i 1919. Købmand Axel B. Lange er født den 28. Juli 1875, Søn af Kobmand Chr. Lange, Frederikssund. Uddannet i Handelen hos C. Nandrup i Næstved, hvorefter han 1899 overtog den af Faderen grundlagte Forretning. Blandt de mange Tillidshverv, Hr. Axel B. Lange i Aarenes Løb har beklædt skal her nævnes: Medlem af Byraadet i Frederikssund 1904—1913, Medlem af Provinshandelskammeret fra 1919, Næstformand fra 1920, Medlem af Forretningsudvalget for Den danske Handelsstands Fællesrepræsentation fra 1919, Formand for Foreningen af danske Kunstgødningsforhandlere 1916—1921, Medlem af Repræsentantskabet for Østifternes Kreditforening fra 1915, Næstformand 1921, Formand 1924. Medlem af Telefonudvalget 1916—1921, Medlem af Bank-

Købmand
E. Seidenfaden,
Roskilde.

Købmand
O. F. Steenstrup,
Holbæk.

Købmand V. Sidenius,
Nykøbing F.

raadet for Frederikssunds og Omegns Bank fra 1917 og Formand fra 1920, Medlem af Landstinget 1918—1924, derefter Medlem af Folketinget indtil 1926, Medlem af Toldraadet 1920, Formand i Repræsentantskabet for Dansk Principalforening 1920, Næstformand i Bestyrelsen for Aktieselskabet Olivarius og Christensens Eftflg., Formand i Bestyrelsen for Aktieselskabet Frederiksborg Amts Tidende, Medlem af Erhvervsraadet

m. m. Ridder af Dannebrog og Dannebrogsmand, og Kommandør af den svenske Vasa-Orden.

Bestyrelsen:

for Sjælland og Lolland-Falsters Handelsstands Centralforening bestaar for Tiden af følgende Medlemmer:

Købmand *Axel B. Lange*, R. af Dbg., Dbm. p. p., Frederikssund *(Formand)*.
Konsul *H. P. M. Palsøe*, R. af Dbg., Nakskov *(Næstformand og Kasserer)*.
Konsul *J. Nandrup*, Næstved.
Konsul *Valdemar Hansen*, R. af Dbg. p. p., Korsør.
Købmand *E. Seidenfaden*, Roskilde.
Købmand *O. F. Steenstrup*, Holbæk.
Kobmand *V. Sidenius*, Nykøbing F.
Sekretær: Overretssagfører *Asger Møller*, Amagertorv 33, København.

Til denne Centralforening slutter sig følgende *Lokalforeninger:*

FREDERIKSSUNDS HANDELSSTANDSFORENING

— Stiftet den 4. December 1883. — Medlemsantal: 35. —

Foreningens *Formaal* er:

a. at værne om og fremme Handelsstandens Interesser,
b. at tilstræbe et kollegialt og venskabeligt Forhold blandt Medlemmerne og
c. at støtte og føre Tilsyn med den af Foreningen oprettede Handelsskole.

Foreningen virker for sine Formaal dels ved Afholdelse af ordinære Møder, hvorom Bestemmelse træffes paa den aarlige Generalforsamling, dels ved Afholdelse af ekstraordinære Møder, hvortil Bestyrelsen kan indvirkle, og dels ved Fremme af Handelsskolens Virksomhed.

I Foreningens Møder diskuteres Sager, der ere af Interesse for Handelsstanden og som kunne bidrage til at give Omsætningsforholdene paa Pladsen et Opsving. I Henhold til Lovene bør Bestyrelsen støtte alle Bestræbelser i samme Retning, der maatte fremkomme fra anden Side, samt, saafremt den finder det formaalstjenligt, paatale de Tilfælde af uberettiget Næringsbrug, der vidnefast maatte komme til dens Kundskab. Endelig søger Foreningen ved selskabelige Sammenkomster det kollegiale og venskabelige Forhold blandt Medlemmerne fremmet.

Enhver ubereygtet Mand eller Kvinde, der bor i Frederikssund og har Borgerskab som Grosserer, Købmand eller Detaillist, eller driver anden dermed beslægtet Næringsvej, saasom Skibsreder, Fabrikant, Apoteker osv., eller er fuldmyndig Bestyrer af en af ovennævnte Virksomheder, kan blive optaget som ordinært Medlem af Foreningen.

Bestyrelsen kan som ekstraordinære Medlemmer optage herboende Embedsmænd, Foreningens juridiske Konsulent, Handelsskolens Lærere, samt Medborgere, der viser særlig Interesse for Foreningen.

De ekstraordinære Medlemmer, som er kontingentfri, har Adgang til For-

eningens selskabelige Sammenkomster og til dens Møder. De kan deltage i Diskussionen, men har ikke Stemmeret.

Den ordinære Generalforsamling afholdes hvert Aar inden Udgangen af Marts Maaned og indvarsles 8 Dage forud ved Cirkulære til Medlemmerne.

Bestyrelsen vælger af sin Midte Formand, Næstformand, Kasserer og tilsynsførende Medlem for Handelsskolen.

Et Bestyrelsesmøde er kun beslutningsdygtig, naar 4 Medlemmer deltager deri, derunder enten Formanden eller Næstformanden.

Foreningen driver Frederikssund Handelsskole, der har Lokaler i Realskolen. Skolen oprettedes 1891 og ledes af Lærer *Holger Pedersen* med 4 Lærere. Der var sidste Aar 40 Elever, hvoraf 8 indstilledes til Afgangseksamen. For Aaret 1927 er der bevilget Frederikssund Handelsskole et Statstilskud paa 1110 Kroner.

Som *Æresmedlem* har Handelsstandsforeningen udnævnt Direktøren for Frederikssund Andels Svineslagteri, *F. Sieck*, R. af Dbg.

Bestyrelsen bestaar af følgende Medlemmer: Købmand *Peter Holten Lange* (Formand), Købmand *Axel B. Lange* (Næstformand), Manufakturhandler *N. C. Christensen* (Kasserer), Isenkræmmer *Alfred Dreyer*, Manufakturhandle *Sophus Jöns*, Manufakturhandler *H. P. Larsen* og Materialist *Bruun*.

Købmand
Peter Holten Lange,
Frederikssund.

Formanden, Købmand *Peter Holten Lange*, er født den 29. Januar 1870 og uddannet i Handeler hos Konsul Chr. Prip, Fakse. Overtog den 1. September 1897 Firmaet Hans R. Lange, Frederikssund. Medlem af Havneudvalget, Medlem af Bestyrelsen for Frederikssund og Omegns Bank, Direktør i Aktieselskabet Holten Langes Trælasthandel, Ringsted, Medlem af Forældrenævnet i Rungsted Statsskole.

HASLEV HANDELSSTANDSFORENING

— Stiftet den 1. Januar 1900. — Medlemsantal: 30.

Foreningens *Formaal* er:

a) at søge fremmet saadanne Spørgsmaal, som maatte have Betydning for de Handlende i Haslev og Omegn.
b) at tilvejebringe Samkvem imellem Medlemmerne og varetage deres fælles Stands Interesser og Rettigheder.
c) at foranstalte faglig Undervisning til Dygtiggørelse af Standens Ungdom, i hvilket Øjemed Foreningen støtter en Handelsskole i Haslev.

Som Medlem kan optages enhver Næringsdrivende Mand eller Kvinde, der har Købmands- eller Detailhandlerborgerskab, Forretnings- og Kontorledere, Sagførere og lignende, bosatte i Haslev og Omegn.

Bestyrelsen bestaar af 7 Medlemmer. Formanden vælges af Generalforsamlingen, hvorimod Bestyrelsen selv vælger Næstformand, Kasserer og Sekretær. Mindst to af Bestyelsens Medlemmer skal være Kolonialhandlere.

Den aarlige Generalforsamling afholdes i Februar Maaned.

En Formand for Handelsskolen vælges af Bestyrelsen for 2 Aar ad Gangen. Han foretager det fornødne ved Skolens Drift, men kun i Samraad med Bestyrelsen, ligesom han foretager regelmæssig Inspektion af Skolen og afgiver Indberetning til Bestyrelsen eller dennes Skoleudvalg.

Isenkræmmer Emil Rulffs, Haslev.

Haslev Handelsskole er oprettet 1908 og har Lokaler i Kommuneskolen. Den ledes af Lærer *Kr. Hansen* med 5 Lærere. Skolen var sidste Aar besøgt af 73 Elever, hvoraf 16 indstilledes til Afgangseksamen. For 1927 er der bevilget Skolen et Statstilskud paa 1126 Kroner.

Foreningen afholder Medlemsmøde paa Hotel »Axelhus« i Haslev i Vinterhalvaaret den første Tirsdag i Maaneden.

Bestyrelsen bestaar af følgende Medlemmer: Isenkræmmer *Emil Rulffs* (Formand), Købmand *Axel Røber* (Næstformand), Købmand *L. Larsen* (Kasserer), Boghandler *Alfred Jensen* (Sekretær), Tømmerhandler *Jensen*, Læderhandler *Fr. Rasch* og Købmand *B. Poulsen*.

Formanden, Isenkræmmer *Emil Rulffs*, er født den 1. April 1876 og uddannet i Nibe Etableret den 1. Oktober 1902.

HELSINGØRS HANDELSSTANDSFORENING

— Medlemsantal: 75. —

Helsingørs Handelsstandsforening kan føre sin Oprindelse tilbage til Aaret 1744, da Hans Majestæt Kong Christian den Sjette udtsedte Laugs-Artiklerne for »Kræmmerne i Helsingør« eller som det senere kaldtes: »Købmandslauget udi Helsingør«. Aaret i Forvejen — den 15. Juni 1743 — havde 8 Købmænd i Helsingør gennem Commerce-Collegiet indsendt et underdanigt Andragende med Bøn om, at der maatte blive givet Love for et Købmands-Societet og Laug i Helsingør i Lighed med det, Majestæten i 1724 havde beneficeret Odense Bys Handlende med. Den 11. December 1744 valgtes den første Oldermand, hvis Navn var *Brødde Poulsøn*.

Om dette gamle Købmandslaugs Historie gennem Tiderne findes en lang Række interessante Optegnelser, i et Jubilæumsskrift, som Helsingørs Handelsstandsforening udsendte i Aaret 1919 i Anledning af 175 Aars Dagen for Laugets Indstiftelse; men det vilde føre for vidt her at komme nærmere ind paa Enkeltheder. Efter Vedtagelsen af Næringsloven af 1857, hvorved Laugene ophævedes, blev »Købmandslauget udi Helsingør« fra 1. Januar 1862 fortsat i »Helsingørs Handelsforening«, der senere har ændret Navnet til »Helsingørs Handelsstandsforening«. Den 8. Marts 1862 afholdtes et for Lauget afsluttende og for Handelsforeningen tiltrædende Møde, hvor 25 Tilstedeværende ved deres Underskrift erkendte at have indmeldte sig i Handelsforeningen.

Indenfor det gamle Laugs Administration var Tildelingen af Understøttelse til trængende Medlemmer og disses Efterladte en forholdsvis betydelig Post i Laugets Budget. Ved Overgangen til Handelsforeningen optoges denne Form for Hjælpsomhed som en Arv og fortsattes i en lang Aarrække gennem »Hjælpeforeningen for helsingørske Handlende, Fabrikanter m. fl.«, hvis

Medlemmer for en stor Del er fælles med Handelsforeningens; men som dog ledes af en særskilt Bestyrelse.

Ved Laugets Nedlæggelse satte fire af Laugsbrødrene, nemlig *Martin Peter Høyrup, Wilhelm Ellermann, Frederik Julius Joelsson* og *Isaak Sidenius Pontoppidan* sig et varigt Minde ved et Gavebrev, dateret den 14. April 1862 og kongelig konfirmeret den 26. Juni s. A. at skænke Handelsforeningen 1000 Rigsdaler til Oprettelsen af et Legat, der skulde bære Navnet *»De fire Købmænds Legat«*, og hvoraf Renterne hvert Aar uddeles til trængende Medlemmer eller deres Efterladte.

Endvidere ejer Foreningen et Legat paa 2000 Kr., oprettet af Købmand *Fr. Hilligsøe*, samt yderligere en Kapital paa 5000 Kr., der betragtes som Foreningens Grundfond, og som ikke maa formindskes. Lovene bestemmer, at dersom nogen maatte betænke Foreningen med Gaver paa 200 Kr. eller derover, og Giveren ikke særlig har bestemt Anvendelsen, tillægges disse Beløb ligeledes Grundfondet. Af Kapitalens Renter kan der ydes aarlige og tilfældige Understøttelser til værdige, trængende Medlemmer eller forhenværende Medlemmer af Foreningen, samt disses værdige og trængende Enker og ugifte Døtre over 40 Aar.

Konsul N. F. Bodelsen, Helsingør.

Helsingørs Handelsforening har i de forløbne Aar siden Laugets Ophævelse haft følgende Formænd:

J. S. Pontoppidan fra 1862 til 1864. *J. A. Unna* fra 1864 til 1872. *Wilh. Høyrup* fra 1872 til 1878. *Regner L. Ulstrup* fra 1878 til 1887. *E. Stürup* fra 1887 til 1889. *M. Wright* fra 1889 til 1894. *Engelbrecht Hilligsøe* fra 1894 til 1899. *H. P. Lumbye* fra 1899 til 1900. *Emil Eriksen* 1900. *E. F. Monrad* fra 1900 til 1910. *Jens Møller* fra 1910 til 1920. *N. F. Bodelsen* fra 1920.

Helsingørs Handelsforening oprettede i 1899 en Handelsskole, der har Lokaler i Almenskolen og ledes af Lærer *Palmark*. Ved Skolen underviser 7 Lærere og Elevantallet var sidste Aar 73, hvoraf 20 indstilledes til Medhjælpereksamen. Skolen har for Aaret 1927 faaet bevilget et Statstilskud paa 1554 Kroner.

Ifølge Foreningens nugældende Love, der er vedtagne den 8. Marts 1924, er *Formaalet* at fremme og beskytte Byens Handel og Skibsfart samt virke hen til Opnaaelsen af enhver til dette Øjemed sigtende Lettelse og Foranstaltning, om muligt ved Foredrag over merkantile, økonomiske Emner, ved Undervisning i de forskellige Handelsfag m. m.

Adgang til at blive Medlem af Foreningen har enhver, som i Helsingør har Borgerskab som Grosserer, Købmand eller Detaillist, disses Enker, som fortsætter Handelen, og Prokurister i de anførte Fag; ligeledes enhver Fabrikant, hvis Drift efter Bestyrelsens Skøn sorterer under almindeligt Handelsbegreb, Prokurister hos saadanne samt Bankbestyrere, koresponderende Skibsredere og Personer, som med Bopæl i Helsingør driver Handelsagentur.

Bestyrelsen, som vælges for 2 Aar, skal bestaa af 7 Medlemmer, af hvilke, saa vidt muligt, de 4 skal drive en af de paafølgende Forretninger:

a. Skibsprovianterings- og Kulforretning,
b. Korn-, Produkt- og Trælasthandel,
c. Manufakturhandel.

d. Kolonial- og Vinhandel,
helst saaledes, at hvert Fag for sig har en Repræsentant.

Den ordinære *Generalforsamling* afholdes hvert Aar i Marts Maaned.

Skulde Foreningen beslutte at opløse sig, eller dens Medlemsantal ikke er 10, overgaar dens Aktiver til »Stiftelsen for trængende Enker og ugifte Døtre af Borgerstanden, især Købmandsstanden, i Helsingør« (Eckardt'ske Stiftelse) som en Legatkapital, hvoraf Renten aarlig af bemeldte Stiftelses Bestyrelse skal uddeles til værdige trængende Personer, der opfylder eller har opfyldt de Betingelser, som kræves for at blive Medlemmer af Handelsforeningen, samt til saadanne Personers Enker eller ugifte Døtre, for saa vidt de er værdige og trængende, og — for Døtrenes Vedkommende — have fyldt 40 Aar.

Foreningens nuværende Bestyrelse bestaar af følgende Medlemmer: Købmand, Konsul *N. F. Bodelsen* (Formand), Købmand *A. S. H. Jeppesen* (Næstformand), Købmand *A. Davidsen* (Kasserer), Konsul *Chr. Andersen* (Sekretær), Konsul *P. Svendsen*, Købmand *Martin Petersen* og Købmand *L. P. Larsen*.

Formanden, Konsul *N. F. Bodelsen*, er født den 12. August 1861 og uddannet ved Handelen i Frederikshavn, Medstifter af Firmaet Bodelsen & Vejby Nielsen i Helsingør 1890, Eneindehaver fra 1914, Medlem af Helsingørs Byraad 1913—1919, Medlem af Havneraadet 1920, Tilsynshavende ved Landmandsbankens Helsingør-Afdeling fra 1914, Kasserer for Helsingør Børneasyl fra 1913, Medlem af Bestyrelsen for Helsingørs Borgerforening og for Understøttelsesforeningen for Handlende og Fabrikanter, Medlem af Bestyrelsen for Aktieselskabet Kronborg Glasværk 1914—1918, Medlem af Telefon-Abonnenternes Repræsentantskab, Finsk Vicekonsul fra 1920, Medle maf Bestyrelsen for Helsingørs Handelsstandsforening fra 1897, Næstformand 1910, Formand fra 1920.

HILLERØD HANDELSSTANDSFORENING

— Stiftet den 29. November 1883. — Medlemsantal: 40. —

Foreningens *Formaal* er Varetagelsen af Handelsstandens Interesser, Sammenhold og Samvirken til Opnaaelsen af et sundt og kraftigt Forretningsliv, samt saa vidt mulig: Opretholdelse af en Handelsskole.

Som Medlem af Foreningen optages enhver Mand eller Kvinde, der driver Handel paa Købmands- eller Detailhandlerborgerskab alene. Anmodning om Optagelse fremsættes skriftligt til Bestyrelsen, som ved førstkommende Medlemsmode lader foretage Ballotation. Til Optagelse kræves Halvdelen af de afgivne Stemmer.

Købmand Alex Jensen, Hillerød.

Andre, som i Følge deres Stilling og Handelsinteresser ønsker Optagelse i Foreningen, kan paa samme Maade optages, men der kræves i saa Tilfælde de ⅔ af de afgivne Stemmer.

Bestyrelsen forvalter Foreningens Midler efter bedste Skøn og er berettiget til at anvende mindre Beløb af Foreningens Kasse til selskabelige Sammenkomster, Foredrag eller lignende, forsaavidt den maatte finde Anledning dertil, og ca. 100 Kr. til Dyrskuepræmie. Bestyrelsen maa ikke paaføre Foreningen Gæld uden Generalforsamlingens Samtykke, og den sørger for Lokaler til Foreningens Sammenkomster.

Bestyrelsen kan, naar den kommer til Kund-

skab om uberettiget Handel, først underhaanden, og dersom dette ikke frugter, da ved Anmeldelse til Øvrigheden søge at faa saadant forbudt.

Den ordinære *Generalforsamling* afholdes hvert Aar i sidste Halvdel af Januar Maaned.

Foreningen driver *Hillerød Handelsskole,* der har Lokaler i Kommuneskolens Bygning og ledes af Kommunelærer *Henrik Nielsen.* Ved Skolen underviser 6 Lærere, og Elevantallet var sidste Aar 69, hvoraf 14 indstilledes til Afgangseksamen. For Aaret 1927 er der bevilget Hillerød Handelsskole et Statstilskud paa 1215 Kroner.

Bestyrelsen for Hillerød Handelsstandsforening bestaar for Tiden af følgende Medlemmer:

Købmand *Alex Jensen* (Formand), Købmand *Jens Andersen* (Næstformand), Boghandler *H. Tofte* (Kasserer), Købmand *Chr. Børch* og Købmand *Hermann Melskens.*

Formanden, Købmand *Alex. Jensen,* er født den 7. Marts 1859 og uddannet i Handelen hos Anker Jensen, Næstved, og Konsul Benzon, Stubbekøbing. Etableret 1891 i Maribo, hvorfra han senere flyttede til Hillerød. Kasserer for Hillerød Asylselskab, Medlem af Sundhedskommissionen. Medlem af Repræsenntantskabet i Provinshandelsstandens Understøttelsesforening m m.

HOLBÆK HANDELSSTANDSFORENING

— Stiftet den 27. Februar 1883. — Medlemsantal: 90

Foreningens Formaal er Varetagelse af Handelsstandens Interesser, Sammenhold og Samvirken til Opnaaelse af et sund og kraftigt Forretningsliv.

Som Medlem kan optages enhver uberygtet Mand, som har Borgerskab som Købmand eller Detailhandler eller er Bestyrer for en eller anden Handelsvirksomhed der i Byen, og som foreslaas af et Medlem. Tillige kan optages andre, som ifølge deres Stilling ønsker at indtræde i Foreningen; dette sker ved Forslag af Bestyrelsen.

Købmand O. F. Steenstrup, Holbæk.

Ethvert nyt Medlem er underkastet Ballotation, som foregaar paa første ordinære Møde efter Anmeldelsen. Afgives mindre end ⅔ af de tilstedeværende Stemmer for Vedkommende, betragtes han som ikke optaget.

Den ordinære *Generalforsamling* afholdes hvert Aar i Marts Maaned.

Det aarlige *Kontingent* er 10 Kroner, der opkræves halvaarlig, men foruden dette Kontingent er hvert Medlem forpligtet til at bidrage med sin Kvotadel, dog ikke udover 10 Kr. i et Regnskabsaar, til saadanne Udgifter, som Bestyrelsen maatte foranledige i Handelsstandens Interesse, og som ikke kan dækkes af det ordinære Kontingent.

Paa Foranledning af Holbæk Handelsforening oprettedes i Aaret 1893 Holbæk *Handelsskole,* der ledes af Lærer *P. Hvid.* Foruden Forstanderen virker 7 Lærere ved Skolen, der sidste Aar besøgtes af 115 Elever, hvoraf 28 bestod den afsluttende Eksamen. For Aaret 1927 oppebærer Holbæk Handelsskole et Statstilskud paa 1862 Kroner.

Bestyrelsen for Holbæk Handelsstandsforening bestaar for Tiden af følgende Medlemmer:

Købmand *O F. Steenstrup* (Formand), Købmand *Chr. Ankjær* (Næstformand), Købmand *Jul. Dührkop* (Kasserer), Isenkræmmer *Michael Møller* og Manufakturhandler *Gustav Jensen.*

Formanden, Købmand *O. F. Steenstrup,* er født den 31. Oktober 1874. Uddannet hos Ludv. Theisen og hos B. F. Dan, Nakskov, Forretningsfører for Aktieselskabet Østbornholms Handelshus i Nexø 1901—1907, Købmand i Holbæk fra 1907, Formand i for Holbæk Aktiebryggeri, Medlem af Holbæk Byraad fra 1915 til 1921 og af Bestyrelsen for Aktieselskabet Carl Petersen, Holbæk Tømmerhandel, fra 1923, Formand for Holbæs Handelsstandsforening fra 1910.

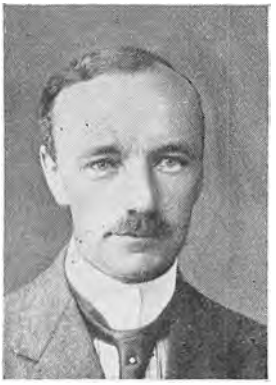

Købmand Viggo Jensen, Jyderup.

FORENINGEN AF KORNKØBMÆND VED STATIONSBYERNE I HOLBÆK AMT

— Stiftet den 1. Oktober 1914. Medlemsantal: 14. —

Bestyrelsen bestaar af følgende Medlemmer: Købmand *Viggo Jensen,* Jyderup (Formand)), Købmand *C. Svendsen,* Tølløse, og Direktør *L. Høyer,* Svinninge.

Formanden, Købmand *Viggo Jensen,* er født den 2. December 1876 og uddannet i Jyderup, hvorefter han havde Ansættelse i Hamborg og London. Etableret i Jyderup i Aaret 1903.

KALLUNDBORG HANDELSSTANDSFORENING

— Stiftet den 18. Oktober 1850. — Medlemsantal: 40. —

Foreningens *Formaal* er ved alle til Raadighed staaende lovlige Midler at virke i Handelsstandens Interesse, til dens Fremgang og Oplysning. Endvidere 1) at søge at fremme Byens Handel, Skibsfart og Industri ved under Sammenkomster at give Medlemmerne Lejlighed til Udveksling af Anskuelser om Emner af saavel almindelig merkantil Interesse, som vedrørende de stedlige Omsætningsforhold; 2) at søge ved Mægling eller Voldgift at bilægge Tvistigheder mellem Medlemmerne angaaende deres Handelsforretninger; 3) at opretholde en god Handelsskole og 4) at søge ved Sammenhold og Samvirke at opnaa et sundt og kraftigt Forretningsliv i Kallundborg.

Foreningens almindelige Møder afholdes den første Torsdag i hver Maaned.

Til Varetagelse af de forskellige Branchers særlige Tarv oprettes under Bestyrelsens Forsæde én Sektion for Korn-, Kul- og Foderstofhandlere, én Sektion for Kolonial- og Urtekramhandlere; én Sektion for Manufakturhandlere, og saa fremdeles efter som det til enhver Tid maatte anses ønskeligt, og naar mindst 5 Medlemmer indsender skriftlig Begæring til Foreningens Bestyrelse derom. Ethvert Medlem opgiver ved Indtrædelsen under hvilken af disse Sektioner, han ønsker at opføres.

Uanset Foreningens almindelige Møder kan Sektionsmøder indkaldes, naar der foreligger specielle Sager for de respektive Brancher, der menes at være uden Interesse for Foreningens Medlemmer i Almindelighed.

Enhver, der har Borgerskab i Kalundborg med Landdistrikt som Købmand eller Fabrikant, Skibsreder, Mægler, samt Direktører og Bestyrere for Handels- og Bankvirksomheder, betragtes som fødte Medlemmer af Foreningen og optages paa skriftlig Begæring til Bestyrelsen. Andre, der maa antages at have Interesse fælles med ovennævnte, f. Eks. Detaillister, kunne optages som Medlemmer paa Forslag af Bestyrelsen eller et Medlem. Optagelsen sker da ved skriftlig Afstemning paa det først afholdte Møde i Foreningen, efter at Medlemmerne ere gjorte bekendte med Forslaget. Til Optagelse fordres simpel Majoritet af de Mødte. Staar Stemmerne lige, er Optagelse nægtet.

Det aarlige *Kontingent* er 30 Kr., der opkræves halvaarsvis. Af dette Kontingent henlægges:

a) Til Foreningens Byggefond 6 Kr. pr. Medlem.
b) Til Handelsstandsforeningens Understøttelsesfond 3 Kr. pr. Medlem.

Foruden det ordinære Kontingent er hvert Medlem forpligtet med sin Kvotadel at bidrage til saadanne eventuelle Udgifter, Bestyrelsen maatte foranledige i Handelsstandens Interesse, og som ikke kan dækkes af det ordinære Kontingent.

Har et Medlem betalt Medlemsbidrag uafbrudt i 40 Aar, er han kontingentfri for Resten af sin Tid, men bevarer selvfølgelig sine Rettigheder som Medlem.

Bestyrelsen, der bestaar af 5 Medlemmer, vælger selv af sin Midte Formand, Næstformand og Kasserer. Ligeledes vælger Bestyrelsen et Udvalg for Handelsskolen, der leder Skolens Arbejde i Forening med Skolens Forstander, paaser at Undervisningsplanen følges, gør Indstilling om Ansættelse og Afskedigelse af Forstander og Lærere, fører et nøjagtigt Regnskab over Skolens Indtægter og Udgiften samt Fortegnelse over Eleverne, drager Omsorg for, at Regnskab og Elevfortegnelse efter at have været forelagt Besayrelsen til Godkendelse mindst 8 Dage før den ordinære Generalforsamling bliver revideret af Foreningens Revisorer forinden Generalforsamlingen. En Afskrift af Regnskabet afgives til Foreningens Arkiv.

Paa Forslag af Herr cand. pharm. *E. Borchsenius* vedtoges paa en ekstraordinær Generalforsamling afholdt den 28. April 1903 at skabe et Fond, hvorfor tænkes erhvervet en Ejendom for Handelsstanden, fortrinsvis som Hjem for dennes Handelsskole.

Paa Forslag af Herr Købmand *Chr. Gottschalck* oprettede Handelsstandsforeningen ved en ekstraordinær Generalforsamling den 2. November 1909 et Understøttelsesfond, for hvis Anvendelse en Generalforsamling vil fremsætte nærmere Regler, naar Fondet har naaet en Størrelse af 2000 Kr. Ifølge sidste Aars Regnskab udgjorde Fondets Kapital 4047 Kr. og der blev sidste Aar udbetalt 150 Kr. i Understøttelse.

Den ordinære *Generalforsamling* afholdes hvert Aar i Maj Maaned.

I Tilfælde af Foreningens Opløsning, anvendes dens Formue i velgørende Øjemed til Fordel for Handelsstanden, hvorom nærmere Bestemmelse tages ved simpel Stemmeflerhed af den Generalforsamling, der beslutter Opløsningen.

Kalundborg *Handelsskole* oprettedes i 1898. Den har Lokaler i Kommuneskolen og ledes af Hr. *Chr. Birkeland*. Ved Skolen underviser 4 Lærere, Elevantallet var sidste Aar 66, og 26 Elever bestod den afsluttende Eksamen. For Aaret 1927 er der bevilget Kalundborg Handelsskole et Statstilskud paa 1243 Kroner.

Foreningens *Bestyrelse* bestaar for Tiden af følgende Medlemmer:

Købmand *S. P. Jensen* (Formand), Manufakturhandler *W. Kold-Christen-*

sen (Næstformand), *Carl C. Petersen* (Kasserer), *J. C. Pedersen* og *Carl Rasmussen.*

Formanden,, Købmand *S. P. Jensen,* er født den 28. April 1877 og uddannet hos C. Michaelsen, Kalundborg. Etableret 1896.

KORSØR HANDELSSTANDSFORENING

— Stiftet den 17. December 1883. — Medlemsantal: 66. —

Foreningens *Formaal* er ved Samvirken imellem de Handlende at værne om og fremme disses Interesser.

Enhver Købmand i Korsør kan blive Medlem af Foreningen, naar Anmeldelse gøres til Bestyrelsen. Andre, som ifølge deres Stilling kunde ønske at være Medlemmer af Foreningen, optages efter Forslag af et Medlem ved Ballotation, der foretages første Gang, Foreningen er samlet efter Anmeldelsen, og betragtes kun som optaget, naar over Halvdelen af de afgivne Stemmer er for Optagelsen.

Konsul Valdemar Hansen, Korsør.

Det aarlige *Medlemsbidrag* er 10 Kroner, som opkræves i Januar Maaned. Ethvert Medlem, som indtræder i Løbet af Aaret, betragtes som Medlem fra 1. Januar imod ved Indtrædelsen at betale Medlemsbidraget, 10 Kroner.

Udmeldelse af Foreningen skal ske skriftligt til Bestyrelsen senest den 1. November. Har et Medlem paadraget sig et Aars Restance, udslettes han af Foreningen og kan ikke igen optages, førend Restancen er betalt.

Den ordinære *Generalforsamling* afholdes hvert Aar i første Halvdel af Februar Maaned.

Almindelige Sammenkomster afholdes forøvrigt den første Mandag i hver Maaned om Aftenen Kl. 8 i et Lokale i »Hotel Korsør«. Er den første Mandag en Helligdag, afholdes Mødet den paafølgende Mandag.

Til disse Møder finder ingen Indvarsling Sted.

Foreningen har i 1894 oprettet Korsør *Handelsskole,* der har Lokaler i Kommuneskolen og ledes af Lærer *H. Jensen.* Der undervises af 4 Lærere og Elevantallet var sidste Aar 64, hvoraf 18 indstilledes til Afgangseksamen. Skolens Statstilskud er for Aaret 1927 964 Kr.

Foreningens *Bestyrelse* bestaar af Konsul *Valdemar Hansen* (Formand), Konsul *L. Jepsen* (Næstformand) og Konsul *Harald Fischer* (Kasserer).

Formanden, Konsul *Valdemar Hansen,* er født den 12. April 1865, Søn af Købmand N. Chr. Hansen, Korsør, uddannet hos F. Knutzen i Odense 1881—85, derefter paa Grüners Handelsakademi 1886, og Ophold i Chile 1887—92. Etableret i Korsør den 31. Maj 1893, Direktør for Aktieselskabet Svendstrup Teglværker 1893—1902, Meddirektør for Korsør Jernstøberi og Maskinfabrik fra 1907, Formand for Korsør Handelsstandsforening fra 1898, Medlem af Bestyrelsen for Sjælland og Lolland-Falsters Handelsstands Centralforening fra 1902, Medlem af Den danske Handelsstands Fællesrepræsentation fra 1902, Medlem af Bestyrelsen for Danmarks Handelsskoleforening fra 1923, Medlem af Socialraadets Funktionærudvalg 1923, Formand for Delegationen i Den danske Landmandsbanks Korsør-Afdeling, Medlem af Skatte-

raadet 1905—1918, Medlem af Bestyrelsen for Københavns Oliefabrik fra 1909. norsk Vicekonsul fra 1906, Ridder af Dannebrog og Ridder af den norske St. Olavs Orden.

KØGE HANDELSSTANDSFORENING

— Stiftet den 22. April 1884. — Medlemsantal: 70. —

Bestyrelsen for Køge Handelsstandsforening bestaar af følgende Medlemmer: Købmand *Chr. Jørgensen,* (Formand), Købmand *Joh. L. Fursøe* (Kasserer), Købmand *Axel Kiel* (Sekretær), Købmand *Chr. A. Jørgensen* og Grosserer *Alf A. Nielsen.*

Foreningen har den 26. Maj 1914 oprettet et Hjælpe- og Understøttelsesfond, hvis Kapital ifølge sidste Aars Regnskab har naaet en Størrelse af 2025 Kr. Der er endnu ingen Understøttelser udbetalt.

I 1899 oprettedes Køge Handelsskole, der ledes af cand. mag. *Severin Dahl.* Ved Skolen underviser 5 Lærere; Elevantallet var sidste Aar 78, hvoraf 15 indstilledes til Afgangseksamen. Køge Handelsskole har et Statstilskud paa 1515 Kroner for Aaret 1927.

Købmand Chr. Jørgensen, Køge.

Foreningens *Formand,* Købmand *Chr. Jørgensen* er født den 11. Februar 1878 og uddannet hos Købmand W. F. Bülow, Køge. Etableret den 5. November 1905, Formand for Tilsynsraadet for Sparekassen for Køge og Omegn; Medlem af Køge Byraad.

MARIBO HANDELSFORENING

— Stiftet 1898. — Medlemsantal: 55. —

Foreningens *Formaal* er *at* fremme Byens Handel og at styrke Sammenholdet i Handelsstanden, *at* give Medlemmerne, ved hyppige Sammenkomster, Lejlighed til at udveksle Anskuelser om merkantile Spørgsmaal, *at* dygtiggøre den unge Handelsstand ved Opretholdelse af en Handelsskole, og *at* træde mæglende imellem, hvor Differencer mellem Medlemmerne angaaende deres Handelsforretninger maatte opstaa.

Saa ofte Bestyrelsen finder det fornødent, afholdes Medlemsmøder, paa hvilke der forhandles de Foreningen vedkommende Sager, og i hvilke Møder det paahviler Bestyrelsen, forsaavidt Forretningssager ikke udfylder hele Mødet, at søge foranlediget en almindelig Diskussion, om muligt indledet ved et Foredrag over Emner, der har almindelig merkantil Interesse.

Medlemmerne indvarsles til disse Møder ved Brevkort, hvori tillige opgives Gesntanden for Forhandling og Diskussion.

Adgang til at blive Medlem af Foreningen har enhver i Maribo boende Købmand, Fabrikant, Mægler samt Indehavere af dermed beslægtede Forretninger og disses Forretningsførere.

Medlemmerne yder et *aarligt Bidrag* af 24 Kroner til Foreningens Kasse. Heraf udredes Kontingent til Sjællands og Lolland-Falsters Handelsstands Centralforening.

Grosserer H. Nicolaisen, Maribo.

Ordinær *Generalforsamling* afholdes hvert Aar inden Udgangen af Oktober.

Naar i Tilfælde af Disput mellem Foreningens Medlemmer, i Sager vedkommende deres Handelsforretninger, en af Parterne andrager om Bestyrelsens Mægling eller Voldgiftskendelse, er Bestyrelsen pligtig til at efterkomme en saadan Begæring.

Foreningen driver Maribo Handelsskole, der er oprettet i 1903. Skolen har Lokaler i Kommuneskolen og ledes af Forstander *J. Gjerlew* med 4 Lærere. Elevantallet var sidste Aar 58, hvoraf 17 indstilledes til Afgangseksamen. For Aaret 1927 er der bevilget Maribo Handelsskole et Statstilskud paa 1084 Kroner.

Foreningens *Bestyrelse* bestaar for Tiden af følgende Medlemmer: Grosserer *Holger Nicolaisen* (Formand), Købmand *Otto Roug* (Næstformand), Købmand *Knud Sørensen* (Kasserer), Købmand *Aksel Hansen* (Sekretær), Købmand *P. Hougaard Jørgensen*, Købmand *A. Mortensen* og Købmand *J. K. Jensen*.

Formanden, Grosserer *H. Nicolaisen*, er født den 29. Juli 1884 og uddannet hos Brødr. Henrichsen, Maribo fra 1898 til 1902, Kommis i samme Firma til 1905, bestyrede efter sin Faders Død dennes nystartede Manufakturforretning »Konkurrenten« i Maribo til 1915 og overtog Firmaet for egen Regning den 1. August 1915. Solgte denne Forretning 1916 for at overtage M. Knudsens En gros Forretning. Overtog tillige i 1920 Carl Andersens Kaffebrænderi i Maribo.

NAKSKOV HANDELSSTANDSFORENING

— Stiftet den 23. November 1877. — Medlemsantal: 83. —

Foreningens *Formaal* er:

at fremme Byens Handel, Skibsfart og andre Trafikforhold,

at styrke Sammenholdet i Handelsstanden,

at give Medlemmerne ved hyppige Sammenkomster Lejlighed til at udveksle Anskuelser om merkantile Spørgsmaal,

at dygtiggøre den unge Handelsstand ved at opretholde en Handelsskole,

at træde mæglende imellem, hvor Differencer mellem Medlemmer angaaende deres Handelsforretninger maatte opstaa,

og endelig, naar det opnaas at faa eget og daglig tilgængeligt Lokale, at give Medlemmerne Adgang til Blade og Bøger af merkantil og almindelig Interesse samt Handelsberetninger, Telegrammer osv.

I Maanederne September, Oktober, November, Januar, Februar og Marts afholdes faste maanedlige Medlemsmøder, den sidste Tirsdag i Maaneden paa Hotel Skandinavien.

Herudover afholdes Medlemsmøder, saa ofte Bestyrelsen finder det fornødent.

Konsul H. P. M. Palsøe, Nakskov.

Adgang til at blive Medlem af Foreningen har enhver i Nakskov boende Købmand, Fabikant, Mægler, Skibsreder, Direktør for merkantile og industrielle Foretagender, samt Handelsfuldmægtige, Forretningsførere og Medhjælpere i Handelsforretninger og dermed beslægtede Virksomheder.

Kontingentet er 26 Kr. for Regnskabsaaret, der løber fra 1. Juli til 30. Juni.

For Medlemmer, der ikke har Borgerskab eller Prokura, kan Bestyrelsen nedsætte Kontingentet til 10 Kr. aarlig, men saadanne Medlemmer har ikke Stemmeret.

Til at administrere den af Foreningen oprettede Handelsskole vælges et Udvalg, bestaaende af 5 af Foreningens Medlemmer, samt, saalænge Handelsskolen modtager kommunalt Tilskud, yderligere, hvis Byraadet maatte ønske det, 2 af Nakskov Byraad valgte Medlemmer. — Dette Udvalg leder under Ansvar overfor Generalforsamlingen Handelsskolen, antager og afskediger Lærerne, attesterer de Skolen vedrørende Regninger, ansøger Autoriteterne om Tilskud og leder i det hele Handelsskolen efter den vedtagne Plan og efter de til enhver Tid gældende Love og Forordninger. — Et Medlem af Handelsstandsforeningens Bestyrelse skal altid være Medlem af Skoleudvalget og vælges dertil af Foreningens Bestyrelse.

Handelsskoleforstander Søren Hansen, Nakskov.

Bestyrelsen vælger selv sin Formand og Næstformand. Skoleudvalget vælger selv sin Formand.

Den ordinære *Generalforsamling* afholdes hvert Aar inden Udgangen af November Maaned.

Forsaavidt Foreningen, det være sig ved Opsparelse eller paa anden Maade, maatte se sig i Stand til at danne et Fond, da skal dette tjene til Fremme af Foreningens Formaal, samt til, naar det er muligt, og Generalforsamlingen beslutter det, at oprette en eller flere Friboliger for ældre ubemidlede Medlemmer eller deres Efterladte i Foreningens Ejendom.

Unge Mennesker, som er Medlemmer af Foreningen, kan forvente, naar deres hele Forhold berettiger dem dertil, at erholde Foreningens Støtte i Tilfælde af, at de søger Plads, i Form af Anbefaling eller paa anden Maade.

Nakskov Handelsstandsforening administrerer Købmand *J. A. Jørgensen & Søn, Theodor Jørgensens Mindelegat,* stort 10,000 Kroner.

Nakskov Handelsskole, der ejes af Handelsstandsforeningen, er oprettet Aar 1896 og har Lokaler i Foreningens egen dertil opførte Bygning. Skolen er i Stand til at modtage mindst 200 Elever. Den har nu 9 Lærere og den bestyres af Forstander *Søren Hansen,* der har ledet Skolen siden dens Oprettelse. I Skoleaaret 1925—26 var Nakskov Handelsskole besøgt af 170 Elever, deraf 63 kvindelige. I 6 Handelsskoleklasser er undervist 115 Elever og i 6 Særklasser 55 Elever. Til Afgangseksamen indstilledes 28, som alle bestod og 2 Elever tog Sygeeksamen. Nakskov Handelsskole har sidste Aar modtaget i Tilskud fra Kommunen 1200 Kroner, fra Lollands Spare- og Laanebank 800 Kroner og fra Staten (for Aaret 1926—27) 2814 Kr.

Som *Æresmedlem* har Nakskov Handelsstandsforening udnævnt Bankdirektør *Johannes Huus,* R. af Dbg., **Dbm., Nakskov.**

Foreningens *Bestyrelse* bestaar for Tiden af følgende Medlemmer: Købmand, Konsul *H. P. M. Palsøe* (Formand), Købmand, Konsul *Hans Friis*

(Næstformand), Købmand *O. Chr. Thomsen* (Kasserer), Købmand, Konsul *T. G. Krøyer*, Købmand *Carl Lundberg* og Isenkræmmer *Knud Nielsen*.

Formanden, Konsul *H. P. M, Palsøe*, er født den 24. Marts 1882 og uddannet ved Handelen i Danmark, Tyskland og England. Ansat i Firmaet Ferdinand Øberg, Nakskov 1909, Prokurist 1911, Medindehaver 1913, Eneindehaver fra 1916. Nederlandsk Vicekonsul fra 1924, Medlem af Repræsentantskabet for Lollands Handels- og Landbrugsbank fra 1918, Medlem af Nakskov Byraad 1921—25, Medlem af Havneudvalget fra 1921, Medlem af Bestyrelsen for Provinshandelsstandens Understøttelsesforening fra 1925, Medlem af Kommissionen til Undersøgelse af Købstædernes Havne- og Brotakster, Næstformand i Nakskov Handelsstandsforening 1918, Formand fra 1922, Medlem af Bestyrelsen for Sjælland og Lolland-Falsters Handelsstands Centralforening fra 1920, Næstformand fra 1923, Medlem af Forretningsudvalget for Den danske Handelsstands Fællesrepræsentation og af Provinshandelskammeret fra 1923. Ridder af Dannebrog.

NYKØBING F. HANDELSSTANDSFORENING

— Stiftet den 7. Juli 1893. — Medlemsantal: 112. —

Foreningens *Formaal* er:

at fremme Byens Handel og Skibsfart,

at styrke Sammenholdet i Handelsstanden,

at give Medlemmerne Lejlighed til ved Sammenkomster at udveksle Anskuelser om merkantile Spørgsmaal,

at dygtiggøre den unge Handelsstand ved Adgang til en Handelsskole,

at træde mæglende imellem, hvor Differencer mellem Medlemmerne angaaende deres Handelsforretninger maatte opstaa,

og endelig, naar det opnaas at faa eget og daglig tilgængeligt Lokale, at give Medlemmerne Adgang til Blade og Bøger af merkantil og almindelig Interesse, Telegrammer osv.

Konsul Poul Nielsen, Nykøbing F.

Adgang til at blive Medlem af Foreningen har enhver Købmand, Fabrikant, Mægler, Skibsreder, Handelsfuldmægtig samt Forretningsførere med Prokura i dermed beslægtede Stillinger.

Medlemmerne yder et *aarligt Bidrag* af 25 Kroner, hvoraf Foreningen afholder Kontingent til Sjællands og Lolland-Falsters Handelsstands Centralforening.

Bestyrelsen vælger selv sin Formand, Næstformand og Kasserer. Formanden og Næstformanden fungerer samtidig som Foreningens Repræsentanter i Centralforeningen.

Den ordinære *Generalforsamling* afholdes hvert Aar inden Udgangen af Maj Maaned.

Forsaavidt Foreningen, ved Opsparelse af Kapital eller paa anden Maade maatte se sig i Stand til at danne et Fond, da skal dette alene tjene til Fremme af Foreningens i dens Love betegnede Formaal.

Foreningen har i 1915 oprettet Nykøbing F. Handelsskole, der har egne Lokaler og ledes af Overlærer *P. Bang*. Skolen har for 1927 faaet bevilget et Statstilskud paa 3681 Kroner.

Bestyrelsen for Nykøbing F. Handelsstandsforening bestaar for Tiden af følgende Medlemmer: Konsul *P. Nielsen* (Formand), Købmand *Axel Bernth* (Næstformand), Rentier *A. P. Sonnichsen* (Kasserer), Købmand *Chr. Thrane* (Sekretær), Købmand *A. Samson*, Direktør *A. Jørgensen* og Købmand *Hans Henrichsen.*

Formanden, Konsul *Poul Nielsen*, er født den 18. April 1887 og uddannet ved Handelen i Holbæk, Hamborg og New York. Etableret den 1. Juli 1915. Medlem af Tilsynsraadet for Nykøbing F. Sparekasse. Formand for Arbejdsgiverforeningen, Svensk Vicekonsul.

NYKØBING SJ. HANDELSSTANDSFORENING

— Stiftet den 7. Januar 1884. — Medlemsantal: 27. —

Foreningens *Formaal* er ved alle til dens Raadighed staaende lovlige Midler at virke i Handelsstandens Interesse, til dens Fremgang og Oplysning.

Endvidere: *at* søge at fremme Byens Handel, Skibsfart og Industri ved under Sammenkomster at give Medlemmerne Lejlighed til Udveksling af Anskuelser om Emner af saavel almindelig merkantil Interesse, som vedrørende de stedlige Omsætningsforhold,

at søge ved Mægling eller Voldgift at bilægge Tvistighed mellem Medlemmerne angaaende deres Handelsforretninger,

at søge at opretholde en god Handelsskole i Byen,

at søge ved Sammenhold og Samvirken at opnaa et sundt og kraftigt Forretningsliv i Nykøbing Sj.

Foreningens almindelige Møder afholdes en Gang hver Maaned i Vinterhalvaaret efter Indkaldelse af Formanden eller saa ofte, Bestyrelsen finder Anledning dertil eller naar mindst 5 Medlemmer forlanger det.

Enhver, der har Borgerskab i Nykøbing Sj. som Købmand eller Fabrikant, Skibsreder, Mægler, Direktører og Bestyrere for Handels- og Bankvirksomheder, og Handelsagenter, kan optages som Medlemmer af Foreningen, naar Vedkommende foreslaas af et Medlem.

Det aarlige *Kontingent* er Kr. 20, der opkræves halvaarsvis forud.

Udgifterne til Handelsskolen dækkes forholdsvis af de Medlemmer, der har skolesøgende Lærlinge, naar Foreningens Midler ikke mere strækker til.

Den aarlige *Generalforsamling* afholdes i hvert Aars Januar Maaned.

I Tilfælde af Foreningens Opløsning anvendes dens Formue i velgørende Øjemed til Fordel for Handelsstanden, hvorom nærmere Bestemmelse tages ved simpel Stemmeflerhed af den Generalforsamling, der beslutter Opløsningen.

Foreningen har den 1. September 1921 oprettet Nykøbing Sj. Handelsskole, hvis Forstander er Overlærer *Chr. Schlander*. Der undervises af 4 Lærere, og Skolen var sidste Aar besøgt af 39 Elever, hvoraf 14 indstilledes til Afgangseksamen. For Aaret 1927 er der bevilget Nykøbing Sj. Handelsskole et Statstilskud paa 925 Kroner.

Foreningens *Bestyrelse* bestaar for Tiden af følgende Medlemmer: Bankdirektør *M. H. Olsen* (Formand), Isenkræmmer *M. Chr. Christiansen* (Næstformand), Købmand *Hans Hansen* (Kasserer), Købmand *Niels Bentzon* og Boghandler *Gunnar Rasmussen.*

Formanden, Bankdirektør *M. H. Olsen*, er født den 21. Oktober 1878, og uddannet i En gros Forretninger i København og i Banker i København og Provinsen.

NYSTED HANDELSFORENING

— Stiftelsesdagen kendes ikke. — Medlemsantal: 16. —

Foreningens *Formmaal* er:

at fremme Byens Handel og Skibsfart,
at styrke Sammenholdet i Handelsstanden,
at give Medlemmerne ved hyppige Sammenkomster Lejlighed til at udveksle Anskuelser om merkantile Spørgsmaal,
at dygtiggøre den unge Handelsstand ved Oprettelse af en Handelsskole,
at træde mæglende imellem, hvor Differencer mellem Medlemmer angaaende deres Handelsforretninger maatte opstaa.
og endelig, naar det opnaas, at faa eget og daglig tilgængeligt Lokale, at give Medlemmerne Adgang til Blade og Bøger af merkantil og almindelig Interesse, Telegrammer osv.

Købmand C. Jochimsen, Nysted.

Adgang til at blive Medlem af Foreningen har enhver i Nysted boende Købmand, Fabrikant, Mægler, Skibsreder samt Handelsfuldmægtig og Forretningsfører.

Det aarlige *Kontingent* er 8 Kroner.

Den ordinære *Generalforsamling* afholdes hvert Aar inden Udgangen af Februar Maaned.

Forsaavidt Foreningen, det være sig ved Opsparelse eller paa anden Maade, maatte se sig i Stand til at danne et Fond, da skal dette alene tjene til Fremme af Foreningens i Lovene betegnede Formaal.

Unge Mennesker kan forvente, naar deres hele Forhold berettiger dem hertil, at erholde Foreningens Støtte i Tilfælde af, at de søger Plads, i Form af Anbefaling eller paa anden Maade.

Foreningen driver den stedlige *Handelsskole*, hvis Forstander er Lærer *M. C. Madsen*. Skolen 3 Lærere, og Elevantallet var sidste Aar 20, hvoraf 7 indstilledes til den afsluttende Eksamen. For Aaret 1927 er der bevilget Nysted Handelsskole et Statstilskud paa 811 Kroner.

Foreningens *Bestyrelse* bestaar for Tiden af følgende Medlemmer: Købmand *C. Jochimsen* (Formand), Købmand *G. Rossing* (Næstformand) og Købmand *N. Christensen* (Kasserer og Sekretær).

Formanden, Købmand *C. Jochimsen*, er født den 31. Marts 1870 og lærte Handelen i Nyborg; derefter fra 1892 til 1920 ansat hos Firmaet S. Wichmand i Nysted. Overtog efter Indehaverens Død Butiksforretningen for egen Regning den 1. Juli 1920 under Firma S. Wichmands Eftflg.

NÆSTVED HANDELSSTANDSFORENING

— Stiftet den 15. Juni 1883. — Medlemsantal: 74. —

Bestyrelsen for Næstved Handelsstandsforening bestaar af følgende Medlemmer: Købmand *Peter Andersen* (Formand), Købmand *F. M. Springer*

(Kasserer), Konsul *J. Nandrup*, Købmand *Fr. Brandt* og Tømmerhandler *T. A. Meding*.

Som *Æresmedlem* har Foreningen udnævnt fhv. Manufakturhandler *L. P. Ferdinand*.

Foreningen driver Næstved *Handelsskole*, der oprettedes 1884 og har Lokaler i Realskolebygningen. Skolens Forstander er Lærer *Chr. Larsen;* der undervises af 9 Lærere og Elevantallet var sidste Aar 149, hvoraf 35 bestod den afsluttende Eksamen. For Aaret 1927 er der bevilget Næstved Handelsskole et Statstilskud paa 1973 Kroner.

Formanden, Købmand *Peter Andersen*, er født den 25. Oktober 1878 og uddannet i Manufakturfaget hos Firmaet Hans Christensen i Viborg. Etableret 1916.

Købmand P. Andersen, Næstved.

PRÆSTØ HANDELSFORENING

— Stiftet den 6. Oktober 1883. — Medlemsantal: 33. —

Præstø Handelsforenings *Formaal* er at søge at fremme Byens Handel og Skibsfart ved under jævnlige Sammenkomster at give Medlemmerne Lejlighed til Udveksling a fAnskuelser om Emner af saavel almindelig merkantil Interesse, som vedrørende de stedlige Omsætningsforhold, herunder Forhindring af al uberettiget Handel, ligesom ogsaa at træde mæglende imellem, hvor Differencer blandt Medlemmerne maatte opstaa angaaende deres Handelsforretninger.

Enhver selvstændig Handlende eller Fabrikant i Præstø, samt Forretningsførere for saadanne, har Adgang til at blive ordinært Medlem af Foreningen. Endvidere kan optages som ekstraordinære Medlemmer saadanne Mænd, som i deres Virksomhed har Interesse for Handelsstanden. Optagelsen sker efter skriftlig Begæring til Bestyrelsen og afgøres af denne, hvis det kan ske enstemmigt. I modsat Fald ved skriftlig Afstemning ved den første Generalforsamling derefter og da med ⅔ Majoritet af de mødte Stemmer.

Medlemmerne betaler til Foreningens Kasse et Kontingent af 18 Kr. aarlig, der opkræves halvaarsvis forud.

Den ordinære *Generalforsamling* afholdes hvert Aar i Oktober Maaned.

I Tilfælde af Foreningens Opløsning, tilfalder dens Formue Understøttelsesforeningen for Handlende og Fabrikanter i Præstø Amts Købstæder.

Foreningen har i 1896 oprettet Præstø *Handelskole*, hvis Forstander er Lærer *Nissen*. Skolen har 6 Lærere, og Elevantallet var sidste Aar 26, hvoraf 6 indstilledes til Afgangseksamen. For Aaret 1927 er der bevilget Præstø Handelsskole et Statstilskud paa 962 Kroner.

Foreningens *Bestyrelse* bestaar for Tiden af følgende Medlemmer: Købmand *Anton Petersen* (Formand), Købmand *J. Engelbredt* (Næstformand), og Forretningsbestyrer *Vald. Nielsen* (Kasserer).

Formanden, Købmand *Anton Petersen*, er født den 17. November 1865 og lærte Handelen hos S. T. Bruun i Vordingborg. Var derefter ansat hos C. Nandrup, Næstved og Chr. Richter, Storehedinge. Etableret i Præstø den 27. April

1895, Formand for Næstved—Præstø—Mern Jernbane, Medlem af Bestyrelsen for Banken for Præstø og Omegn.

RINGSTED HANDELSSTANDSFORENING

— Stiftet den 14. Februar 1889. — Medlemsantal: 60. —

Ringsted Handelsforenings *Formaal* er at søge at fremme Byens Handel ved under jævnlige Sammenkomster at give Mdlemmerne Lejlighed til Udveksling af Anskulser om Emner af saavel almindelig merkantil Interesse, som vedrørende de stedlige Omsætningsforhold, herunder Forhindring af al uberettiget Handel, ligesom ogsaa at træde mæglende imellem, hvor Differencer blandt Medlemmerne maatte opstaa angaaende deres Handelsforretninge samt at lede og opretholde Byens Handelsskole.

Boghandler
Ahrent Flensborg,
Ringsted.

Som Medlemmer af Foreningen kan kun optages Købmænd, Detailhandlere og Fabrikanter, som ikke har deres Hovednæring paa et andet Borgerskab eller i en anden Virksomhed, samt Forretningsbestyrere, Prokurister og Handelsagenter.

Det aarlige Bidrag, for hvilket man tillige er Medlem af Centralforeningen, er 6 Kroner for hvert Medlem og opkræves med 1,50 Kr. hvert Kvartal.

Ethvert Medlem er pligtig at blive i Foreningen 1 Aar og kan kun udmelde sig skriftlig til Bestyrelsens Formand til 1. Januar med 3 Maaneders Varsel.

Den ordinære *Generalforsamling* afholdes hvert Aar i Februar Maaned.

Foreningen har den 28. April 1926 oprettet »Ringsted Handelsstands Understøttelsesforening«, der er en indenfor Medlemmernes Kreds virkende, velgørende Institution, hvis Formaal er at yde Understøttelse til:

a) værdig trængende Medlemmer — herunder ogsaa Enker —, som paa Grund af Alderdom, Svagelighed eller uforskyldt Modgang er kommen i trange Kaar,
b) samt Sønner under 18 Aar, og ugifte Døtre af afdøde Medlemmer.

Som Medlem kan i Reglen optages enhver, der er Medlem af »Ringsted Handelsstandsforening«.

En Enke, som vil fortsætte sin Mands Medlemsforhold til Foreningen, skal herom give skriftlig Anmeldelse til Formanden med Angivelse af sit fulde Navn. Gifter en Enke sig, udtræder hun af Medlemsforholdet til Foreningen.

Kontingentet er 20 Kr. aarlig, og skal betales i Januar og Juli med Halvdelen hver Gang.

Livsvarigt Medlem for sig og sin eventuelle Enke saa længe hun forbliver ugift, kan ethvert Medlem blive ved en samlet Indbetaling af 250 Kr. uden Fradrag af, hvad Vedkommende eventuelt maatte have ydet for tidligere Regnskabsaar.

Bestyrelsen, som bestaar af 5 Medlemmer, vælger selv hvert Aar Formand,

Næstformand, Kassere og Sekretær, og forestaar Foreningens Ledelse og bærer Ansvaret for forsvarlig Administration og Regnskabsførelse.

Alt hvad der indgaar af Penge, f. Eks. Kontingent, Gaver, Legater etc., skal straks indsættes paa en Konto i Banken til højest mulige Renter. Udbetalinger sker ved Check, der skal underskrives af Kassereren og Formanden eller et andet Bestyrelsesmedlem.

Ansøgning om ordinær Understøttelse indgives til Formandn inden 31. December.

Ingen Understøttelse udbetales før 3 Aar efter Indmeldelsen.

Alle Understøttelser udbetales som Regel straks efter, at de er bevilgede, men kan efter Bestyrelsens Skøn udbetales hver 3. eller 6. Maaned.

Ekstraordinære Understøttelser kan søges til enhver Tid, hvor Nødstilstand pludselig er fremkaldt ved svær Sygdom, Fallit eller lignende Aarsag.

Understøttelser kan ikke være Genstand for Transport eller staaende eller generelle Befuldmægtigelser, ej heller for Arrest, Eksekution, Beslaglæggelse eller anden Retsforfølgning.

Disse ydes kun for et Aar ad Gangen, og kan saaledes aldrig paaberaabes som værende fast Indtægt.

Opløsning af Foreningen kan kun vedtages af en i dette Øjemed sammenkaldt Generalforsamling, der med ⅔ af de afgivne Stemmer kan tage Bestemmelse om Foreningens Afvikling.

Understøttelsesforeningen raader allerede nu over en Kapital paa ca. 2000 Kroner; men der er endnu ikke foretaget nogen Udbetaling.

Den 3. September 1898 har Ringsted Handelsstandsforening oprettet Ringsted *Handelsskole,* der har Lokaler i Kommuneskolen, og hvis Inspektør er Bankassistent *C. J. Christensen.* Ved Skolen undervises af 5 Lærere, og Elevantallet var sidste Aar 68, hvoraf 15 bestod den afsluttende Eksamen. For Aaret 1927 er der bevilget Ringsted Handelsskole et Statstilskud paa 1413 Kroner.

Foreningens *Bestyrelse* bestaar for Tiden af følgende Medlemmer: Boghandler *Ahrent Flensborg* (Formand), Købmand *K. A. Jensen* (Næstformand), Købmand *L. Chr. Jacobsen* (Kasserer), Købmand *Charles Christensen* (Sekretær) og Købmand *C. O. Ravn.*

Formanden, Boghandler *A. Flensborg,* er født den 8. Marts 1859 og uddannet ved Boghandlerfaget i København. Etableret den 21. April 1887 i Ringsted. Var Formand for Handelsstandsforeningen fra 1893—1899 og derefter uafbrudt siden 1902. Tillige Formand for Ringsted Handelsskole og Ringsted Handelsstandsforenings Understøttelsesforening. Formand for Garderforeningen for Ringsted og Omegn, Medlem af Bestyrelsen for Banken for Ringsted og Omegn, Medlem af Direktionen for Køge—Ringsted Jernbane. Ridder af Dannebrog.

ROSKILDE HANDELSSTANDSFORENING

— Stiftet den 9. Oktober 1857. — Medlemsantal: 102. —

Foreningens *Formaal* er:

a) ved alle lovlige Midler at værne om Handelsstandens Interesser.

b) Ved Sammenkomster at behandle Spørgsmaal, der har Interesse for Handelsstanden, og

c) ved den af Foreningen dannede Understøttelsesfond at komme trængende Medlemmer og deres Efterladte til Hjælp.

For at opnaa disse Øjemed samles Foreningens Medlemmer, saa ofte der viser sig Trang og tilstrækkelig Tilslutning, til Foredrag, Drøftelse af indkomne Forslag og selskabelige Sammenkomster.

Ved saadanne Lejligheder kan Bestyrelsen benytte et efter dens Skøn passende Beløb af Foreningens Kasse, naar den for at fremme ovenstaaende finder Anledning dertil.

Som Medlem af Foreningen optages Købmænd samt andre, som ifølge deres Stilling og Handelsinteresser kunne ønske at være Medlemmer af Foreningen.

Enhver, som ønsker at blive optaget i Foreningen, maa henvende sig direkte til Bestyrelsen, der saa lader foretage Ballotation den første Gang, Foreningen holder Møde efter Anmeldelsen.

Købmand E. Seidenfaden, Roskilde.

Det aarlige *Medlemsbidrag* er 20 Kroner, der opkræves halvaarsvis forud. I Indskud betales 2 Kroner.

Den ordinære *Generalforsamling* afholdes i sidste Halvdel af Oktober Maaned.

Kun Medlemmer af Handelsstandsforeningen kan blive Medlemmer af Understøttelsesfonden.

Ny tiltrædende Medlemmer betaler et Indskud af 10 Kroner.

I aarlig Kontingent betales 10 Kroner, som under Hensyn til Fondens Vækst kan forhøjes for ny indtrædende Medlemmer ved en Generalforsamlingsbeslutning.

For at et Medlem kan komme i Betragtning i Trangstilfælde, maa han have svaret Bidrag til Fonden i 5 paa hinanden følgende Aar. Denne Tidsfrist rammer dog ikke Enker og uforsørgede Børn, naar Forsørgeren har indmeldt sig som Medlem af Understøttelsesfonden inden 3 Aar fra den Tid, han var kvalificeret til at optages som Medlem af Handelsstandsforeningen.

Understøttelsen ydes kun for et Aar ad Gangen, men kan aarlig fornyes, naar Trang og Værdighed er til Stede og Fondens Midler strækker til, ligesom de tilstaaede Beløb kan forøges, nedsættes eller helt stryges, alt efter Medlemmerne af Understøttelsesfondens Bestemmelse. Naar den samlede Bestyrelse finder, at en øjeblikkelig Hjælp er fornøden, da er den berettiget til at yde en saadan, hvis Størrelse ikke maa overskride 100 Kr.

Understøttelsesfondens Værdipapirer skal noteres at tilhøre Roskilde Handelsstandsforenings Understøttelsesfond og kan kun transporteres ved samtlige Bestyrelsesmedlemmers Underskrifter.

Skulle Roskilde Handelsstandsforening nogenside blive opløst, da har de daværende Medlemmer af Understøttelsesfonden at tage Bestemmelse om Fondens Fremtid; den skal dog i alle Tilfælde bevares som en ifølge kgl. korfirmeret Fundats uangribelig Legatkapital, hvis Renter kun maa anvendes i velgørende Øjemed for Handelsstanden i Roskilde, specielt for dem, der har været Medlemmer af Understøttelsesfonden og deres Efterladte.

Understøttelsesfonden oprettedes i 1872 og disponerer ifølge sidste Aarsregnskab over en Formue af 44,647 Kr. 81 Øre. Der udbetaltes sidste Aar Understøttelser til et Beløb af 1525 Kroner.

Allerede i Aaret 1869 oprettedes en Handelsskole i Roskilde. Denne Skole kom i 1901 direkte under Handelsforeningens Styrelse; men da man i 1920

opførte egen Skolebygning, skiltes Handelsskolen atter ud fra Handelsforenin gen, idet der af Handelsstanden dannedes en særlig Forening til at varetage Skolens Interesser. Handelsskolens Forstander er Overlærer *Chr. Höltzer*, der undervises af 9 Lærere og Elevantallet var sidste Aar 142, hvoraf 23 indstilledes til den afsluttende Eksamen. For Aaret 1927 er der bevilget Roskilde Handelsskole et Statstilskud paa 2920 Kroner.

Foreningens *Bestyrelse* bestaar af følgende Medlemmer: Købmand *E. Seidenfaden* (Formand), Købmand *Axel Parlin* (Næstformand), Købmand *Herman Johansen* (Kasserer), Købmand *Albert Hansen* (Sekretær) og Købmand *V. Wandel-Petersen.*

Formanden, Købmand *E. Seidenfaden,* er født den 30. April 1873 og uddannet i Vordingborg. Fra 1902 til 1915 Bestyrer af Magasin du Nords Oplag i Roskilde, hvilken Forretning han købte i 1915 og fortsatte for egen Regning; Medlem af Bestyrelsen for Sjælland og Lolland-Falsters Handelsstands Centralforening, Medlem af Bestyrelsen for Dansk Textil-Unions Principal-Afdeling, Medlem af Roskilde Byraad, Medlem af Bestyrelsen for Roskilde Handelsskole.

RØDBY HANDELSSTANDSFORENING

— Stiftet 1888. — Medlemsantal: 12. —

Foreningens *Formaal* er: *at* fremme Byens Handel og Skibsfart, *at* give Medlemmerne ved hyppige Sammenkomster Lejlighed til at udveksle Anskuelser om merkantile Spørgsmaal og *at* dygtiggøre den unge Handelsstand ved Opretholdelse af en Handelsskole.

Adgang til at blive Medlem af Foreningen har enhver i Rødby boende Købmand, Fabrikant, Mægler, Skibsreder, samt Handelsfuldmægtig, Forretningsfører og dermed beslægtede Brancher. Det aarlige Kontingent er 20 Kroner. Den ordinære Generalforsamling afholdes hvert Aar inden Udgangen af Maj Maaned.

Isenkræmmer
Bohn Hansen, Rødby.

Forsaavidt Foreningn, det være sig ved Opsparing eller paa anden Maade, maatte se sig i Stand til at danne et Fond, da skal dette alene tjene til Fremme af Foreningens i dens Love betegnede Formaal.

Foreningen har i 1916 oprettet Rødby Handelsskole, der har Lokaler i Teknisk Skole og ledes af Lærer *Carlsen.* Ved Skolen virker 4 Lærere, og den var sidste Aar besøgt af 15 Elever i 2 Klasser. 6 Elever bestod Danskprøven. For Aaret 1927 fik Rødby Handelsskole bevilget et Statstilskud paa 834 Kr.

Foreningens *Bestyrelse* bestaar af følgende Medlemmer: Isenkræmmer *Bohn Hansen* (Formand), Købmand *Hjalmar Jørgensen* (Næstformand) og Bankdirektør *M. Mikkelsen* (Kasserer).

Formanden, Isenkræmmer *Bohn Hansen,* er født den 27. Maj 1874 og uddannet hos Chr. Pihl i Rønne. Etableret den 15. Maj 1905. Formand i Rødby Grundejerforening. Medlem af Bestyrelsen for Rødby Haandværker- og Industriforening.

RØNNE HANDELSSTANDSFORENING

— Stiftet den 15. November 1871. — Medlemsantal: Aktive 70. Passive 31. —

Foreningens *Formaal* er at fremme Samvirken mellem Medlemmerne til fælles nyttige Formaal og derved danne en Magt, som kan udvirke, hvad Enkeltmand ikke formaar, samt at tilstræbe et kollegialt, venskabeligt Forhold blandt Medlemmerne.

Adgang til at blive Medlem af Foreningen har enhver uberygtet Mand eller Kvinde, som i Rønne har løst Borgerskaf som Købmand, Detaillist, Agent, Fabrikant, hvis Virksomhed efter Bestyrelsens Skøn sorterer under almindeligt Handelsbegreb, Ledere af Pengeinstituter, Skibsredere, Apotekere eller fuldmyndige Bestyrere af ovennævnte Virksomheder. Bestyrelsen kan som ekstraordinære Medlemmer optage Embedsmænd, Sagførere, Handelsskolens Lærere og iøvrigt enhver Borger, der særlig viser sin Interesse for Foreningen eller for Handelsskolen. De ekstraordinære Medlemmer har ingen Stemmeret; men kan deltage i Diskussionen ved Foreningens Møder og Generalforsamlinger.

Købmand Andr. Madvig, Rønne.

Det aarlige *Kontingent* er 20 Kr., som opkræves kvartalsvis forud. Den ordinære *Generalforsamling* afholdes hvert Aar inden Udgangen af Januar Maaned.

Bestyrelsen vælger selv af sin Midte Formand, Næstformand, Kasserer og Sekretær. Formanden er desuden Formand for Handelsskolens Skoleudvalg og danner sammen med dette Skolens øverste Tilsyn Skoleudvalgets to andre Medlemmer vælges af Generalforsamlingen udenfor Bestyrelsen.

Foreningens første Bestyrelse bestod af Købmand *H. G. Arboe*, der var Formand, samt Konsul *J. Rasch*, Boghandler *P. Bjørnbak*, Konsul *Edvard Marker* og Apoteker *Daugaard*.

Et af de Omraader, hvorpaa Rønne Handelsstandsforening gennem Aarene i særlig Grad har haft sin Opmærksomhed henvendt, er Kommunikationsforholdene. Allerede ved Foreningens første Møde, den 21. November 1871, vedtoges enstemmigt en Henvendelse til Generalpostdirektionen med en indtrængende Anmodning om en Forbedring af Postforbindelsen med Bornholm, og for at give denne Henvendelse mere Vægt, tilskrev man samtidig de Handlende i de andre bornholmske Købstæder og opfordrede dem til at danne Foreninger i Lighed med Rønne, saa at Standens Krav om bedre Vilkaar paa dette for dens Interesser saa vigtige Omraade ved Fællesoptræden kunde fremsættes med den størst mulige Autoritet.

Iøvrigt har Foreningen i Aarenes Løb behandlet en Mængde Sager af Betydning saavel for Handelsstandens Medlemmer som Byen i Almindelighed, f. Eks. Toldspørgsmaal, Havne- og Bropenge, Skibsfart, Post- og Telegraf- og Telefonvæsen, Bankvæsen, Læbæltets Ophævelse, Handelsskolevæsenet, Havnens Udvidelse, Jernbanesagen o. m. a.

Rønne Handelsstandsforening har i de forløbne Aar haft følgende Formænd: 1871: Købmand *H. G. Arboe*, 1873: Agent *Andreas Knudsen*, 1874: Købmand *H. B. Sommer*, 1875: Købmand *H. G. Arboe*, 1877: Købmand *H. B. Sommer*, 1879: Isenkræmmer *Chr. Pihl*, 1880: Konsul *Rübner-Wissing*, 1882: Konsul *B. Lyngberg*, 1888: Konsul *E. Marker*, 1891: Konsul *Rübner-Wissing*, 1902:

Konsul *Brønniche*, 1917: Købmnad *Simon Madsen* og derefter den nuværende Formand, Købmand *Andr. Madvig*.

Den 5. Juni 1909 skænkede Konsul, senere Etatsraad, *B. Lyngberg* 1000 Kroner til Handelsforeningen med Tilføjende, at han i sit Testamente havde yderligere betænkt Foreningen, idet hans Ejendom paa St. Torvegade skulde tilfalde Foreningen paa Betingelse af, at den vederlagsfrit blev anvendt til Lokale og Hjem for Rønne Handelsskole eller forsaavidt denne Institution maatte blive ophævet, indrettes til Fribolig for trængende Købmænd i Rønne eller deres Enker. Af hans efterladte Formue skulde oprettes et Legat paa 3000 Kr., som administreres af Rønne Handelsstandsforening.

Den nuværende Rønne Handelsskole oprettedes den 1. September 1897 af Løjtnant *Carl W. Møller* under Navn »Bornholms Handelsakademi«, og den første offentlige Prøve afholdtes i Efteraaret 1898 med 7 Elever. I Løbet af Vinteren 1898—99 opnaaede Skolen pekuniær Støtte af Bornholms Sparesasse og af Rønne Kommune og samtidig fik Handelsforeningen Indflydelse paa Skolens Administration, idet der af Foreningens Bestyrelse valgtes to Mænd til at føre Tilsyn med Skolen og dens Eksaminer. Efter Løjtnant Møllers Død i 1903 overtog Foreningen Skolens Drift, og Skolen har nu Lokaler i Foreningens egen, af Konsul Lyngberg skænkede Ejendom. Den ledes af Kommunelærer *Marius V. Hansen* og har ialt 8 Lærere. Undervisningen omfatter foruden Dagskolen tillige en i Forening med Handels- og Kontormedhjælperforeningen i 1925 oprettet Aftenskole. Rønne Handelsskole har for Aaret 1927 faaet bevilget et Statstilskud paa 3775 Kr.

Rønne Handelsstandsforening har ikke oprettet noget Understøttelsesfond; men der findes en »Understøttelsesforening af Købmænd paa Bornholm«, af hvilken Handelsstandsforeningens Medlemmer er Medlemmer. Formand for Understøttelsesforeningen er Konsul *J. Jespersen* og Foreningens Kapital udgjorde ifølge sidste Aars Regnskab ca. 60,000 Kr.

Rønne Handelsstandsforenings *Bestyrelse* bestaar for Tiden af følgende Medlemmer: Købmand *Andr. Madvig* (Formand), Købmand *Axel Jacobsen* (Næstformand), Købmand *G. P. Sillehoved* (Kasserer), Købmand *Andr. P. Bidstrup* (Sekretær) og Købmand *Magnus Jørgensen*.

Formanden, Købmand *Andr. Madvig*, er født den 15. December 1870 og uddannet i Firmaet J. H. Kofoed, Rønne. Etableret 1908. Næstformand i Ligningskommissionen. Medlem af Bestyrelsen for »Bornholms Spare- og Laanekasse« i Rønne.

SAXKØBING HANDELSSTANDSFORENING

— Stiftet den 2[illegible] Juni 1912. — Medlemsantal: 47. —

Foreningens *Formaal* er ved Samvirken mellem Handlende og Fabrikanter i Saxkøbing at værne om og fremme disses Interesser, samt at opretholde og drive en Handelsskole. Adgang til [illegible]gelse i Foreningen staar aaben for enhver i Saxkøbing, som enten dr[illegible]'andel eller har Interesser fælles med Handesstanden. Alle Nyindmeldelser skal godkendes af Generalforsamlingen. Det aarlige *Kontingent* er 8 Kroner, som betales halvaarsvis.

Den ordinære *Generalforsamling* afholdes hvert Aar inden Oktober Maaneds Udgang.

Foreningens Bestyrelse er ogsaa Handelsskolens Bestyrelse og varetager i Forening med den af Bestyrelsen antagne Forstander Skolens Tarv og hele Ledelse. Handelsskolen er oprettet i 1910 og har Lokaler i Kommuneskolen.

Bestyrer
Th. Johansen,
Saxkøbing.

Den ledes af Overlærer *O. Nedergaard* med 3 Lærere. Elevantallet var sidste Aar 25, hvoraf 11 indstilledes til Afgangseksamen. I Statstilskud er der for 1927 bevilget Saxkøbing Handelsskole 786 Kr.

Bestyrelsen for Saxkøbing Handelsstandsforening bestaar for Tiden af følgende Medlemmer: Bestyrer: *Th. Johansen* (Formand), Købmand *Einar Lindgren* (Næstformand og Kasserer), Købmand *R. Falk-Hansen.* (Sekretær), Købmand *Laurits Jørgensen* og Købmand *Knud Bech.*

Formanden, Bestyrer *Th. Johansen,* er født den 11. Marts 1878 og uddannet i Handelen hos Købmand Chr. Frisenette i Nykøbing F. og hos Købmand L. Arildsen i Saxkøbing. Fra 1908—22 Forretningsbestyrer i Firmaet P. Hansen, Saxkøbing, og fra 1922 Bestyrer og Repræsentant for »Det Forenede Oliekompagni Akts., Saxkøbing Afdeling. Medlem af Saxkøbing Byraad.

SKJELSKØR HANDELSSTANDSFORENING

— Stiftet den 6. September 1875. — Medlemsantal: 36. —

Foreningens *Formaal* er at varetage Handelsstandens og dermed beslægtede Erhvervs Interesser, samt Opretholdelse af en tidssvarende Handelsskole.

Som Medlemmer kan optages enhver med skjelskørsk Borgerskab forsynet Købmand og Detaillist, hvis Hovednæring er Handel og hvis Stilling i Almindelighed opfattes som Handlende, samt Fabrikanter, hvis Bedrift efter Bestyrelsens Skøn falder ind under almindeligt Handelsbegreb. Endvidere Prokurister og Forretningsbestyrere i de anførte Fag, samt Handelsagenter, Bankdirektører og Skibsmæglere, naar saadanne drive Forretning i Skjelskør og ere bosiddende der.

Det aarlige *Kontingent* er 15 Kroner, der betales halvaarlig. Den ordinære *Generalforsamling* afholdes hvert Aar inden Udgangen af November Maaned.

Foreningen har i 1894 oprettet Skjelskør Handelsskole, der har Lokaler i Kommuneskolen og ledes af Overlærer *H. K. Henrichsen* med Bistand af 2 Lærere. Skolens Elevantal var i sidste Aar 28, hvoraf 15 indstilledes til Afgangseksamen. I Statstilskud er der for 1927 bevilget Skjelskør Handelsstandsforening et Beløb af 1031 Kr.

Som *Æresmedlem* har Skjelskør Handelsstandsforening udnævnt Fabrikant *H. Hansen,* R. af Dbg.

Bestyrelsen bestaar af følgende Medlemmer: Direktør *J. F. Ørbech* (Formand), Købmand *A. Jespersen* (Næstformand), Boghandler *H. Ibsen,* Ekviperingshandler *Joh. Larsen* og Købmand *E. Petersen.*

Formanden, Direktør *J. F. Ørbech,* er født den 9. Marts 1866 og uddannet i Handelen hos Firmaet Th. Rasmusen, Korsør (Trælast, Kul og Foderstof-

Direktør J. F. Ørbech,
Skelskør.

fer). Kom til Skjelskor i Maj 1888 som Bogholder hos Konsul Carl Meding og drev efter dennes Død Forretningen for hans Enke, indtil den i 1906 afhændedes til »Aktieselskabet Carl Meding«, hvis Direktør han blev. Har i Tidens Løb haft flere Tillidshverv, bl. a. som Medlem af Ligningskommissionen og af Skjelskør Byraad, Formand for Dampskibsselskabet »Skjelskør«, Medlem af Bestyrelsen for Skjelskør Laane- og Discontobank.

SLAGELSE HANDELSSTANDSFORENING

— Stiftet den 15. Oktober 1880. Medlemstal: 125. —

Slagelse Handelsstandsforening har den 7. Januar 1886 oprettet Slagelse Handelsskole, der ledes af Lærer *Hans Rasmussen* og har Lokaler i Kommuneskolen. Ved Skolen virker 15 Lærere, og Elevantallet var sidste Aar 180, hvoraf 45 indstilledes til Afgangsprøven, deraf 14 med Tillægsprøve. For Aaret 1927 er der bevilget Slagelse Handelsskole et Statstilskud paa 2690 Kr.

Som en Gren af Slagelse Handelsstandsforening blev der den 1. Februar 1926 oprettet en Understøttelsesforening, hvis særlige Formaal det er at understøtte værdige trængende Medlemmer af Handelsstandsforeningen og disses Efterladte. Understøttelsesforeningen har sin egen Bestyrelse, Regnskab og Love, og dens Formand er Direktør *Axelsen*, Slagelse.

Handelsstandsforeningens *Bestyrelse* bestaar for Tiden af følgende Medlemmer: Købmand *Chr. Lundberg* (Formand), Isenkræmmer *Peter Bargisen* (Næstformand), Boghandler *Jul. Andersen* (Kasserer), Købmand *William Rasmussen* og Købmand *Nylander*.

Købmand *Chr. Lundberg* er valgt til Formand i Foraaret 1927.

SORØ HANDELSSTANDSFORENING

— Stiftet den 7. August 1882. — Medlemsantal: 46. —

Bestyrelsen bestaar af følgende Medlemmer: Købmand *Kr. Petersen* (Formand), Købmand *Niels Christensen* (Kasserer) og Materialhandler *S. Hjorth* (Sekretær).

Foreningen har den 16. Oktober 1922 oprettet et Understøttelsesfond, hvis Kapital ifølge sidste Aars Regnskab udgør 2968 Kroner. Udbetaling af Understøttelser er endnu ikke paabegyndt. Endvidere har Foreningen den 31. Marts 1919 stiftet et Byggefond, hvis Kapital nu har naaet en Størrelse af 8561 Kroner.

Sorø Handelsstandsforening har i 1898 oprettet Sorø Handelsskole, der ledes af Overlærer *Olsen*. Ved Skolen underviser 5 Lærere. Elevantallet var sidste Aar 49, hvoraf 11 indstilledes til Afgangseksamen. For Aaret 1927 er der bevilget Sorø Handelsskole et Statstilskud paa 1301 Kroner.

Som *Æresmedlem* har Sorø Handelsstandsforening udnævnt fhv. Købmand *Holger Hoff*.

Foreningens *Formand*, Købmand *Kr. Petersen*, er født den 22. December 1878 og uddannet i Handelslære hos Købmand Ove Høegh Guldberg, Sorø. Etableret den 5. April 1903. Medlem af Bestyrelsen for Sorøegnens Andels-Svineslagteri, Medlem af Bestyrelsen for Sorø Turistforening.

STEGE HANDELSSTANDSFORENING

— Stiftet den 14. Juli 1893. — Medlemsantal: 38. —

Foreningens *Formaal* er ved Sammenkomster at give Medlemmerne Anledning til Udveksling af deres Anskuelser om merkantile Spørgsmaal, at fremme Byens Handel og de Handlendes Interesser, samt endelig ved mæglende Mellemkomst at bilægge muligt opstaaede Uenigheder blandt Medlemmerne angaaende deres Handelsforretninger.

Konsul Chr. F. Caröe, Stege.

Enhver, der har Borgerskab og driver Virksomhed paa Byen Steges Grund som Købmand, Detaillist, Fabrikant, Mægler, Kgl. Vejer, Handelsagent, samt Forretningsbestyrere og Prokurister for lignende Virksomheder kan optages som Medlem af Foreningen, naar han derom henvender sig til Bestyrelsen og ved foretagen hemmelig Ballotation erholder simpel Majoritet.

Ethvert Medlem betaler et *Indskud* af 5 Kroner, samt et halvaarligt *Kontingent* af 7 Kr. 50 Øre.

Medlemsmøde afholdes i Vinterhalvaaret den første Tirsdag i hver Maaned. Ved Foredrag kan Bestyrelsen tillade Adgang for Ikke-Medlemmer.

Den ordinære *Generalforsamling* afholdes hvert Aar i September Maaned.

Forsaavidt Foreningen ved opsparet Formue, ved Gaver eller Legater maatte kunne danne sig et Fond, da skal dette efter en Generalforsamlings Beslutning tjene til at danne en Understøttelsesforening for værdige Trængende blandt de ifølge Loven til Optagelse i Foreningen berettigede samt disses Enker og Børn, dog saaledes at Understøttelsesvirksomheden ikke kan paabegyndes, før Kapitalen har naaet en Størrelse af 3000 Kroner. I Tilfælde af Foreningens Opløsning skal alt, hvad Foreningen ejer, anvendes til et Legat med ovennævnte Formaal, hvilket Legat Stege Byraad da anmodes om at bestyre.

Den første Handelsskole i Stege oprettedes i 1897. Den nuværende Handelsskole, der administreres af Handelsstandsforeningen er oprettet den 9. September 1919 og ledes af Lærer *O. L. Madsen*. Ved Skolen underviser 4 Lærere, Elevantallet var sidste Aar 25, hvoraf 9 indstilledes til Afgangseksamen. Stege Handelsskole har for 1927 faaet bevilget et Statstilskud paa 970 Kroner.

Bestyrelsen for Stege Handelsstandsforening bestaar af følgende Medlemmer: Konsul *Chr. F. Carøe* (Formand), Herreekviperingshandler *Chr. Kanstrup* (Næstformand), Købmand *Chr. M. Sidenius* (Kasserer), Isenkræmmer *R. Hansen* og Manufakturhandler *Poul Christensen*.

Formanden, Konsul *Chr. F. Carøe*, er født den 17. Maj 1885 og uddannet ved Handelen, dels i Slagelse og Storehedinge, dels i Udlandet (Dresden og Liverpool). Etableret 1913.

STOREHEDINGE HANDELSSTANDSFORENING

— Saavidt vides stiftet den 23. Maj 1881. — Medlemsantal: 20. —

Købmand Niels Beck, Storehedinge.

Foreningens *Formaal* er ved gensidig Interesse og Understøttelse at stifte Nytte og Gavn for Handelsstanden, samt ved given Lejlighed at have en Autoritet, gennem hvilken de Handlendes Tarv paa en passende og fyldig Maade kan varetages.

Enhver Købmand eller Detaillist er berettiget til at blive Medlem af Foreningen. Det aarlige *Kontingent* er 6 Kroner, som opkræves halvaarlig. Den ordinære *Generalforsamling* afholdes hvert Aar i Januar Maaned. Udtrædelse af Foreningen kan kun ske hvert Aars 1. Januar efter 8 Dages forudgaaende skriftlig Anmeldelse til Bestyrelsen. Et Medlem, som gør sig skyldig i nogen i den offentlige Mening vanærende Handling eller opfører sig upassende, kan ekskluderes med to Trediedele af de afgivne Stemmer.

Opløses Foreningen, kan ingen Deling af dens Midler finde Sted; men disse maa afgives til mulige trængende blandt Handelsstanden i Storehedinge eller anvendes i andet veldædigt Øjemed, hvorom der da tages Bestemmelse.

Foreningen har i 1907 oprettet Storehedinge Handelsskole, der ledes af Lærer *Richard Alstrup*. Elevantallet var sidste Aar 36, hvoraf 6 indstilledes til Eksamen. For 1927 bevilgedes der Storehedinge Handelsskole et Statstilskud paa 1091 Kroner.

Bestyrelsen bestaar af Købmand *Niels Beck* (Formand og Kasserer), Købmand *Carl Grønvold* og Købmand *Poul Arnskov*.

Formanden, Købmand *Niels Beck*, er født den 2. Juni 1858 og efter endt Handelsuddannelse i Jylland, etableret den 15. Marts 1884.

STUBBEKØBING HANDELSSTANDSFORENING

— Stiftet den 9. November 1916. — Medlemsantal: 25. —

Foreningens *Formaal* er:

at fremme Byens Handel og Skibsfart,

at styrke Sammenholdet i Handelsstanden,

at give Medlemmerne Lejlighed til ved hyppige Sammenkomster at udveksle Anskuelser om merkantile Spørgsmaal,

at dygtiggøre den unge Handelsstand ved Oprettelse af en Handelsskole,

at træde mæglende imellem, hvor Differencer maatte opstaa mellem Medlemmer angaaende deres Handelsforretninger, og endelig, naar det opnaaes at faa eget og daglig tilgængeligt Lokale at give Medlemmerne Adgang til Blade og Bøger af merkantil og almindelig Interesse.

Købmand Chr. Boas, Stubbekøbing.

Adgang til at blive Medlem af Foreningen har enhver i Stubbekøbing boende Købmand, Fabrikant, Mægler, Skibsreder, samt Handelsfuldmægtig, Forretningsfører i Handelsforretning og dermed beslægtede Brancher.

Det aarlige *Kontingent* er 10 Kroner.

Den ordinære *Generalforsamling* afholdes hvert Aar inden Udgangen af November Maaned.

Foreningen har i 1915 oprettet Stubbekøbing Handelsskole, der ledes af Lærer *Olesen*. Ved Skolen underviser 3 Lærere, og Elevantallet var sidste Aar 15, hvoraf 4 indstilledes til Afgangseksamen Skolen har for 1927 faaet bevilget et Statstilskud paa 851 Kroner.

Foreningens *Bestyrelse* bestaar for Tiden af følgende Medlemmer: Købmand *Chr. Boas* (Formand), Købmand *Johs. Wulff* (Næstformand), Købmand *H. Lauritzen* (Kasserer og Sekretær), Købmand *N. Søgaard* og Købmand *Carl Andersen*.

Formanden, Købmand *Chr. Boas*, er født den 5. Juli 1868 og uddannet i Handelen hos V. Wegener i Vejle. Etableret 1894. Medlem af Bestyrelsen for Stubbekøbing Sparekasse«, Formand for Aktieselskabet »Stubbekøbing«, Formand for Stubbekøbing Søbade, Formand for Lolland-Falsters Handelsstands Understøttelsesforening, Medlem af Bestyrelsen for Dansk Provins Manufakturhandler-Forening, Kredsformand for Lolland-Falster i »Forenede danske Motorejere«.

TAASTRUP HANDELSSTANDSFORENING

— Stiftet den 8. August 1917. —

Bestyrelsen: Direktør *O. Hellemann* (Formand), Købmand *Sv. Overgaard* og Direktør *Alfr. Rasmussen*.

VORDINGBORG HANDELSFORENING

— Stiftet den 26. Januar 1856. — Medlemsantal: 44. —

Foreningens *Formaal* er at søge at fremme Byens Handel, Skibsfart og Industri ved under jævnlige Sammenkomster at give Medlemmerne Lejlighed til Udveksling af Anskuelser saavel om Emner af almindelig merkantil Interesse, som vedrørende de stedlige Omsætningsforhold, herunder Forhindring af al uberettiget Handel, ligesom ogsaa at træde mæglende imellem, naar Differencer blandt Medlemmerne maatte opstaa angaaende deres Handelsforretninger, samt endelig at lede og opretholde Byens Handelsskole.

Som Medlemmer af Foreningen kan optages baade Mænd og Kvinder, forsaavidt de er Købmænd, Detailhandlere, eller Fabrikanter, som ikke har deres Hovednæring paa et andet Borgerskab eller i en anden Virksomhed; samt Forretningsbestyrere, Prokurister, Handelsagenter og Mæglere.

Det aarlige *Kontingent* er 20 Kr., der betales halvaarsvis. Nye Medlemmer betaler ved Indtrædelsen et Indskud af 2 Kroner, foruden Kontingent for det Halvaar, i hvilket de indtræder.

Den ordinære *Generalforsamling* afholdes hvert Aar i første Halvdel af Marts Maaned.

Naar i Tilfælde af Disputer imellem Foreningens Medlemmer i Sager vedrørende deres Forretningsmellemværende, disse andrager om Bestyrelsens Mægling eller Voldgiftskendelse, er denne pligtig at efterkomme en saadan Begæring. Formener Bestyrelsen at savne særlig Sagkundskab i det foreliggende Tilfælde, kan den supplere sig med Sagkyndige. Parterne maa imidlertid, naar de har forlangt en saadan Voldgiftskendelse, skriftlig forpligte sig til at efterkomme den Kendelse, der afsiges, og kan ikke indbringe det saaledes afgjorte Tvistpunkt for nogen Domstol.

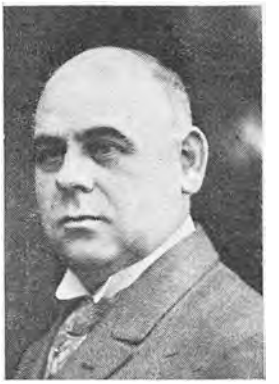

Isenkræmmer M. Christensen, Vordingborg.

Med samme Virkning kan Begæring fremsættes og Kendelse afgives, naar Differencer i deslige Sager maatte opstaa mellem et Medlem af Foreningen og nogen udenfor denne, for saa vidt begge Parter ere enige om denne Afgørelsesmaade.

De Kapitaler, som udgjør de Foreningen tilhørende Fonds og Legater af enhver Art, der er eller maatte blive oprettede eller skænkede til bestemt Brug, kan ingensinde, saalænge Foreningen bestaar, ved Bestyrelsens eller nogen Generalforsamlings Beslutning formindskes eller anvendes i andet Øjemed end det ved Fondenes eller Legaternes Oprettelse eller Overdragelse bestemte.

Over en Fjerdedel af Foreningens til enhver Tid beholdne øvrige Formue kan Bestyrelsen disponere til Fremme af Foreningens Formaal. Over de øvrige tre Fjerdedele af denne Formue kan kun en ordinær eller ekstraordinær Generalforsamling disponere, forsaavidt tre Fjerdedele af Medlemmerne er mødt og fire Femtedele af de mødte vedtager det paagældende Forslag.

I Tilfælde af Foreningens Opløsning tilfalder dens Formue Bestyrelsen for »Stiftelsen for gamle, trængende og værdige Borgere, disses Enker og ugifte Døtre i Vordingborg og Nyraad Købstad«. (Borgerstiftelsen), hvilken Bestyrelse vil være at anmode om at administrere disse Midler som et særskilt og uangribeligt Fond, hvis Renter aarlig uddeles til værdige og trængende i Vordingborg—Nyraad Købstad boende Borgere, fortrinsvis saadanne, som ved Foreningens Opløsning er eller tidligere har været aktive Medlemmer af den, eller saadanne Personers Enker eller ugifte Døtre, forsaavidt de maatte være værdige og trængende. Foreningens til bestemt Brug oprettede eller skænkede Fonds og Legater bliver fremdeles at anvende til saadant Brug, og deres Administration overgaar til fornævnte Stiftelses Bestyrelse, forsaavidt den maatte være villig til at paaage sig Hvervet. I modsat Fald overdrages disse Midler til Byraadets Administration, hvad ogsaa skal gælde for den øvrige Formue, forsaavidt Bestyrelsen for nævnte Stiftelse maatte være villig til at paatage sig Administrationen.

I Aaret 1899 har Handelsforeningen oprettet Vordingborg Handelsskole.

Skolen var sidste Aar besøgt af 78 Elever, hvoraf 16 bestod den afsluttende Eksamen. For Aaret 1927 er der bevilget Vordingborg Handelsskole et Statstilskud paa 1293 Kroner.

Som *Æresmedlemmer* har Vordingborg Handelsforening udnævnt fhv. Købmand *H. M. F. Theisen* og Bankdirektør *E. Meisner.*

Foreningens *Bestyrelse* bestaar af følgende Medlemmer: Isenkræmmer *Morten Christensen* (Formand), Vinhandler *Steffen Hansen* (Næstformand), Manufakturhandler *H. Marckmann* (Kasserer), Købmand *C. Helder* (Sekretær) og Herreekviperingshandler *Adolph Petersen.*

Formanden, Isenkræmmer *Morten Christensen,* er født den 27. December 1877 og uddannet hos Isenkræmmer V. Sevaldsen, Maribo. Etableret den 1. Januar 1913. Medlem af Vordingborg Byraad, Formand for Nævninge-Grundliste-Udvalget for Vordingborg Købstad, Medlem af Bestyrelsen for Isenkræmmerforeningen for Sjælland, Bornholm og Møen.

DANSK TEXTIL-UNION

Danske Textil-Union er en Sammenslutning af Foreninger indenfor Detail-Textilbranchen. Tanken om at oprette en saadan Fællesrepræsentation blev første Gang fremsat af Manufakturhandler *Niels Hansen*, Randers, paa en Generalforsamling i »De danske Købstæders Manufakturhandlerforening« (nu Dansk Provins-Manufakturhandlerforening) i Fredericia i Aaret 1913. Forslaget vandt god Tilslutning; men det lykkedes dog først to Aar senere at faa det ført ud i Livet, da to af de største Foreninger indenfor Branchen, nemlig Københavns Manufakturhandlerforening og De danske Købstæders Manufakturhandlerforening mødtes i et Samarbejde i Anledning af en Indstilling til Regering og Rigsdag angaaende den forestaaende Revision af Toldloven.

Ved denne Lejlighed indsaa man det formaalstjenlige i at samle hele den danske Detail-Textilhandlerstand til et fælles Samarbejde. Niels Hansens Tanke blev taget op paany, og den 28. September 1915 afholdtes et Møde i København, hvor »Dansk Textil-Union« stiftedes, og hvor et af Niels Hansen udarbejdet Udkast til Love enstemmigt blev vedtaget under Forudsætning af de enkelte Foreningers senere Sanktion.

Af disse Love fremgaar det, at Dansk TextilUnions *Formaal* er at hævde, beskytte og fremme Danmarks Textil-Detailhandlendes Interesser og Rettigheder. Som Medlemmer kan optages enhver selvstændig Forening, hvis Formaal er at varetage Textil-Detaillist-Principalers Interesser.

Forslag om en Forenings Optagelse i Dansk Textil-Union forelægges Unionens Fællesudvalg, hvis Afgørelse er endelig, saafremt mindst to Tredjedele af de mødte stemmer for Forslaget. Foreligger en saadan Majoritet ikke, er Fællesudvalget pligtig at forelægge Spørgsmaalet om den paagældende Forenings Optagelse for det førstkommende Delegeretmøde, paa hvilket Optagelse kan besluttes, saafremt to Trediedele af de afgivne Stemmer erklærer sig derfor. Indmeldelse er bindende for 2 fulde Kalenderaar efter Optagelsen. Udmeldelse kan kun ske skriftligt i anbefalet Brev med ét Aars Varsel til Udløbet af et Kalenderaar.

Eksklusion af Dansk Textil-Union sker efter Fællesudvalgets Beslutning, der skal indbringes for første Aarsmøde. I Spørgsmaal herom kan den paagældende Forenings Repræsentanter, være sig i Fællesudvalget eller paa Aarsmødet, deltage i Forhandlingerne og afgive Stemme.

Dansk Textil-Union ledes af en Bestyrelse, kaldet Fællesudvalget, hvis Medlemmer, der alle skal have aaben Bod, vælges af de i Unionen optagne Foreninger i Henhold til disses Love.

Antallet af Fællesudvalgets Medlemmer afhænger af de under Unionen staaende Foreningers Medlemsantal, idet et Medlemsantal indtil 150 giver een Repræsentant, et Medlemsantal fra 150—400 to Repræsentanter og et Medlemsantal over 400 tre Repræsentanter.

Ingen kan være Repræsentant for mere end een Forening.

Saafremt en Forening vælger nye Repræsentanter til Fællesudvalget inden Unionens Delegeretmøde, bevarer de tidligere valgte Repræsentanter for den paagældende Forening deres Sæde i Fællesudvalget indtil Unionsaarets Afslutning, medmindre den paagældende Forening udtrykkelig overfor Unionen tilkendegiver Ønsket om, at den eller de nvyalgte Repræsentanter strak sskal træde i Funktion i Stedet for de tidligere Repræsentanter, dog skal selv i saa Fald den eller de fratraadte være berettigede og forpligtede til at give Møde ved Delegeretmødet for at kunne redegøre for deres Handlinger i deres Funktionstid.

Fratraadte eller fratrædende Repræsentanter har ikke Stemmeret ved Valg af Formand og Næstformand eller i Sager som vedrører det fremtidige Arbejde i Unionen.

Fællesudvalget vælger af sin Midte for et Aar ad Gangen Formand og Næstformand, saaledes dog at en af disse skal have Bopæl i København eller paa Frederiksberg.

De Foreninger, der kun har een Repræsentant i Fællesudvalget, er i dennes Forfald berettiget til at give Møde ved en Suppleant.

Fællesudvalget holder Møde mindst een Gang aarlig, som Regel i Marts Maaned, og indkaldes iovrigt af Formanden, naar denne, Forretningsudvalget eller mindst 2 Foreninger skønner det paakrævet eller hensigtsmæssigt.

Fællesudvalget indkaldes med længst muligt Varsel og saavidt muligt med Angivelse af Dagsordenen. Beslutning angaaende Sager, der ikke har været optaget paa Dagsordenen, kan afvises af Fællesudvalget.

Alle Afgørelser indenfor Fællesudvalget træffes med simpel Stemmeflerhed. I Tilfælde af Stemmelighed gør Formandens Stemme Udslaget. Vedtagelser om Forandringer i eller Tillæg til Unionens Love er dog først gyldige, naar de er godkendt af Delegøretmødet.

Fællesudvalget vælger blandt sine Medlemmer 3 Repræsentanter, der i Forening med Formanden eller, saafremt denne ikke har Bopæl i København eller paa Frederiksberg, Næstformanden, udgør Unionens

Forretningsudvalg. Af Forretningsudvalgets Medlemmer skal to være Repræsentanter for København og to for Provinsen.

Forretningsudvalget holder Møde, saa ofte Formanden eller Næstformanden maatte finde det nødvendigt eller dette begæres af 2 Fællesudvalgsmedlemmer, og træffer, forsaavidt Sagen ikke kan ordnes af Sekretariatet, der i saa Fald handler under Ansvar overfor Udvalget, Afgørelse i alle løbende Forretninger og Spørgsmaal af mindre Interesse. Ingen Afgørelse kan dog træffes af Forretningsudvalget, saafremt blot et af dettes Medlemmer ønsker Spørgsmaalet forelagt for hele Fællesudvalget.

Fællesudvalget antager en udenfor Udvalget staaende juridisk Konsulent, der tillige fungerer som Sekretær og Kasserer, og som gageres af Unionens Kasse.

Sekretæren skal have Kontor i København. Hans Adresse er Unionens Adresse, og han bistaar Ledelsen paa alle Punkter, hvor denne ønsker det. Han fører Forhandlingsprotokollen, besørger alle Kassererforretninger og andet Kontorarbejde og aflægger Regnskab for Fællesudvalget, der vælger to Revisorer til at gennemgaa Regnskabet og attestere Beholdningernes Rigtighed.

Ved samtlige Møder i Unionen fungerer Sekretæren som Dirigent, dog at han er berettiget til efter Samraad med Formanden at lade en anden Jurist møde for sig.

De under Unionen staaende Foreninger er forpligtet til, saafremt de ønsker foretaget noget Skridt overfor Lovgivningsmagten eller andre offentlige Myndigheder i nogen faglig Sag, da først at forelægge Spørgsmaalet for Unionen, der hurtigst muligt skal træffe Afgørelse om, hvorvidt Unionen vil fremme Sagen eller overlade til den paagældende Forening selv at gøre dette.

Skulde nogen af Foreningerne imidlertid under ekstraordinære Forhold anse det paakrævet, at det paagældende Spørgsmaal tages op til Behandling straks, saaledes at en forudgaaende Henvendelse til Unionen kunde tænkes at forflygtige Øjemedet med det Skridt, der ønskes foretaget, skal den paagældende Forening dog være berettiget til at foretage saadan Henvendelse i eget Navn, men bør da snarest muligt tilstille Unionen Meddelelse om det foretagne Skridt.

I Sager, der hovedsagelig er af Interesse for en enkelt Forening, men dog ogsaa kan have Interesse for Medlemmer af andre under Unionen staaende Foreninger, bør den paagældende Forening, saafremt den paatænker at rette en Henvendelse til Offentligheden give Indberetning derom til Unionens Sekretariat, der derefter omgaaende skal give Foreningen Meddelelse om, hvorvidt andre Foreninger under Unionen ønsker at deltage i Henvendelsen.

I Forbindelse med Fællesudvalgets faste Aarsmøde afholdes et Aars-

møde af Delegerede for samtlige i Unionen staaende Foreninger, saaledes at hver Forening er berettiget til til Delegeretmødet at sende indtil 7 af sin Bestyrelses Medlemmer, inklusive dem, der har Sæde i Fællesudvalget.

Aarsmødet træffer endelig Afgørelse med Hensyn til de af Fællesudvalget i Medfør af Lovene indbragte Forslag vedrørende Optagelse, Eksklusion eller Forandringer i Unionens Love. Iøvrigt fungerer Aarsmødet som raadgivende for Fællesudvalget.

Aarsmødet indkaldes med 14 Dages Varsel og Angivelse af Dagsorden. Paa Mødet forhandles ethvert af Fællesudvalget, Foreningerne eller disses Delegerede inden 8 Dage før Mødet anmeldt Tema og Beslutninger om Henstillinger til Fællesudvalget.

Udgifter ved de Delegeredes Deltagelse i Aarsmødet afholdes af hver Forening for sig.

De i Unionen staaende Foreninger bærer Unionens Udgifter i Forhold til deres Medlemsantal, saaledes at hver Forening inden hvert Aars 15. Januar er pligtig a conto Kontingent for det løbende Aar til Kassereren at indbetale et Beløb, der svarer til 1 Krone for hvert i Foreningen ved Aarets Begyndelse staaende betalende Medlem. Tilstrækker dette Kontingent i Forbindelse med Unionens øvrige Indtægter ikke til Dækning af dens Udgifter, er enhver Forening pligtig paa Anfordring at tilsvare en efter Medlemsantallet forholdsvis udregnet Andel af de yderligere Udgifter.

Rejse- og Dagpenge til Fælles- og Forretningsudvalgets Medlemmer betales af Unionens Kasse efter følgende Regler:

Rejse godtgøres med Billet til 1. Klasses Dampskib og 2. Klasses Jernbane, Dagpenge betales med 10 Kr. pr. Mødedag og 10 Kr. pr. Nat.

Fællesudvalget er bevilgende med Hensyn til Unionens Udgifter.

Bortset fra løbende Kassererforretninger tegnes Unionen af Formanden eller Næstformanden, hvis Underskrift paraferes af Sekretæren.

De her gengivne Lovbestemmelser for Dansk Textil-Union er vedtagne den 24. Marts 1924.

Dansk Textil-Unions første Formand var Grosserer *O. Ringberg*, København. I Aarene fra 1918 til 1922 beklædtes Formandsposten med stor Dygtighed af Dansk Provins-Manufakturhandler-Forenings daværende Formand, Manufakturhandler *Fr. Lauritzen*, Slagelse. Efter hans Død, der indtraf pludseligt, som Følge af et Hjerteslag, stiftedes ved en Indsamling blandt Kollegerne Landet over »*Fr. Lauritzens Mindelegat*«, der er underlagt Dansk Textil-Union. Dette Mindelegat raader over en Kapital paa 13,600 Kroner, der er anbragt i Østifternes Kreditforenings Obligationer.

Dansk Textil-Union omfatter følgende 7 Foreninger med et samlet Medlemsantal af 2841

1. Manufakturhandlerforeningen i København.
2. Frederiksberg Manufakturhandlerforening.
3. Herreekviperingshandlerforeningen i København.
4. Københavns Trikotagehandlerforening.
5. Dansk Provins Manufakturhandlerforening.
6. Danmarks Garn- og Trikotagehandlerforening.
7. Foreningen af Herreekviperingshandlere i Danmark.

Dansk Textil-Unions Bestyrelse:
(Fællesudvalget)

Manufakturhandler *E. Carstensen*, København, *(Formand)*.
Købmand *Viggo Jørgensen*, R. af Dbg., Aarhus, *(Næstformand)*.
Manufakturhandler *Clausen*, Nyborg.
Købmand *J. P. Wenø*, Aalborg.
Købmand *Niels Hansen*, Randers.
Manufakturhandler *C. Hammeken*, København.
Grosserer *Axel Netterstrøm*, København.
Herreekviperingshandler *E. Andersen*, København.
Manufakturhandler *Otto Franck*, Valby.
Trikotagehandler *Thorhauge*, København.
Trikotagehandler *N. C. Christensen*, Frederikssund.
Trikotagehandler *Laurits Kamp*, Thisted.
Manufakturhandler *V. Jensen*, Frederiksberg.
Trikotagehandler *Svend Christiansen*, København.
Herreekviperingshandler *K. Hintz*, København.

Sekretær og Kasserer:

Overretssagfører *Johs. Vibe-Hastrup*, København.

Medlemsbladet.

Som officielt Organ for »Dansk Textil-Union« og de derunder staaende Foreninger udgives »*Manufakturhandlerbladet*«, der er oprettet 1918. Bladet udgaar en Gang ugentlig og dets ansvarshavende Redaktør er Kontorchef *G. A. Gradman*. Redaktionskontoret er Vestre Boulevard 25, København (Manufakturhandlerfroeningens Ejendom) og Ekspeditionen er Lille Strandstræde 13, København K.

Dansk Textil-Unions Principal-Afdeling for Provinsen.

Med det Formaal at »oprette et godt Forhold mellem Principal og Medhjælper« stiftedes den 2. December 1918 en Organisation af Principaler indenfor Detail-Textil-Branchen, hvis Opgave er at føre Forhandlinger med Medhjælper-Organisationerne i de forskellige Byer. Denne Organisation fik Navnet »Dansk Textil-Unions Principal-Afdeling for Provinsen«, og Bestyrelsen bestaar af d'Herrer *Chr. Boas*, Stubbekøbing

(Formand), *N. C. Christensen*, Frederikssund, *J. P. Wenø*, Aalborg, *Niels Hansen*, Randers, *Moldberg-Kjeldsen*, Aarhus, *L. Kaastrup*, Odense og *E. Seidenfaden*, Roskilde. Som Afdelingens Sekretær og juridiske Konsulent fungerer Overretssagfører *Vibe-Hastrup*, der tillige er Sekretær for »Dansk Textil-Union«.

MANUFAKTURHANDLERFORENINGEN I KØBENHAVN

— Stiftet den 6. Februar 1862. — Medlemsantal: ca. 1100. —

Manufakturhandlerne hørte fra 1651 til 1681 til *»Det store danske Kjøbmands-Kompagni«*, hvorefter de Handlende i denne Branche samledes under *»Silke-, Ulden- og Lærredskræmmerlavet«*, der oprettedes den 7. Juli 1688, og i hvis Privilegier det bestemtes, at Ingen herefter maatte ernære sig af Kræmmerhandelen eller holde nogen Krambod med Silke, Uldent eller Linned, førend han havde taget sit Borgerskab og var indskreven i Lavet.

Foreningens Bomærke.

Ved Næringsloven af 29. December 1857 ophævedes Handelslavene med en Frist af 4 Aar, og den 6. Februar 1862 afholdt »Silke-, Ulden- og Lærredskræmmerlavet« sin sidste Lavsforsamling, efter at det havde bestaaet i over to Hundrede Aar. Den sidste Oldermand var Major *J. Chr. Green*. Ved denne sidste Lavsforsamling oprettedes *»Manufakturhandlerforeningen i København«*, der samtidig fik overdraget Lavets Aktiver og Beholdninger. Lavskassen ejede paa dette Tidspunkt en kgl. Obligation paa 1000 Rigsdaler samt en kontant Beholdning paa 609 Rd. 8 Sk. Understøttelseskassen ejede et Indskrivningsbevis paa 10,000 Rd. og en kontant Beholdning paa 513 Rd. 5 Mk. 4 Sk., samt to Legater paa tilsammen 2628 Rd. 5 Mk. 5 Sk.

Den nye Forenings Vedtægter var allerede den 6. Juni 1861 bleven vedtagne og indsendt til Ministeriets Konfirmation; men det fremgaar af de gamle Dokumenter fra den Tid, at der ikke har været fuld Enighed om Foreningens fremtidige Opgaver. En Kreds af Medlemmer ønskede, at den nye Forening skulde have et videre Virkefelt end blot Understøttelsesvirksomheden; idet man mente, at en Forening med dette snævert begrænsede Formaal ikke vilde have nogen Chance for at faa nye Medlemmer, naar Tilgangen ved Lavets Ophævelse ikke længere var tvungen. Hvis derimod Rammerne udvidedes ved hyppigere Møder og Sammenkomster, ved Oprettelse af en Stiftelse for gamle, trængende Medlemmer og ved at give Adgang til Foreningen for saavel Grosserere, Handelsagenter, Kommisser, som for enhver Mand over 18 Aar, der handlede eller havde handlet med Manufakturvarer, mente man, at Foreningen vilde faa større Betydning som Repræsentation for Branchen. En saadan Udvidelse vandt dog ikke straks Tilslutning blandt Medlemmerne; men blev alligevel senere ført ud i Livet.

Foreningens første Bestyrelse kom til at bestaa af *F. Sterup*, *A. Fönnesbech*, *J. J. Gammelloft*, *M. M. Salomonsen* og *Chr. Sørensen* med førstnævnte som Formand. Desuden nedsattes to staaende Udvalg, nemlig et *Handelsudvalg* og et *Arrangementsudvalg*, hver paa 5 Medlemmer. Handelsudvalget bestod i en lang Aarrække og har navnlig haft Betydning under de i Aarenes Løb forekommende Behandlinger af Toldlovsforslag, ligesom det ogsaa i mange Aar til Statens statistiske Bureau besørgede Affattelsen af de aarlige

MANUFAKTURHANDLERFORENINGENS FØRSTE BESTYRELSE

M. M. Salomonsen.

A. Fonnesbech.

F. Sterup.

Chr. Sørensen.

J. J. Gammeltoft.

Oversigten over Ind- og Udforslen, samt Værdien af Manufakturvarer. Arrangementsudvalget havde bl. a. til Opgave at undersøge og afgive Erklæring om akkordsøgende Medlemmers Forhold; men dette Udvalg ophævedes, da Konkursloven af 25. Marts 1872 traadte i Kraft.

Foreningens Medlemsantal, der ved Stiftelsen udgjorde 226, var allerede paa den første Generalforsamling, der afholdtes den 26. Februar 1862, vokset til 315, idet Foreningen straks fik Tilslutning fra den allerstørste Del af Grossister og Agenter for inden- og udenlandske Fabrikanter og Handlende indenfor Branchen.

Allerede i de første Aar af sin Tilværelse ydede Foreningen en god Indsats ved Behandlingen af den nye Toldlov, som Rigsdagen beskæftigede sig med i Begyndelsen af Tredserne, og der indsendtes i den Anledning forskellige Erklæringer og Ændringsforslag, og det lykkedes paa flere Omraader Foreningen at opnaa gunstige Resultater. Ligeledes beskæftigede Foreningen sig ogsaa i de første Aar med den overhaandtagende Indgriben i Manufakturhandlernes Næring, saavel ved Omløbere og ved Straffeanstalternes Detailudsalg, som ved Marskandisernes Indgreb i Manufakturhandlernes Næringsrettigheder, — Spørgsmaal, som endnu den Dag i Dag staar paa Dagsordenen. I 1870 indgav man et Andragende til Magistraten om Nedsættelse af Gasprisen. I 1871 begyndte Foreningen at arbejde for Oprettelsen af en Stiftelse, ligesom man ogsaa i samme Periode arbejdede for Oprettelsen af en Aftenskole, og i 1867 stiftedes Manufakturhandlerforeningens Alderdomsforsørgelses- og Enkepensionskasse.

Atter i Halvfjerdserne stod Toldspørgsmaalet paa Dagsordenen ved Foreningens Møder, og paa samme Tid rejstes indenfor Foreningen Spørgsmaalet om Indførelsen af Metersystemet, — en Sag, som man først i 1907 naaede at faa lykkeligt gennemført.

Af andre større Sager, som Foreningen har taget op, skal her nævnes Lukkesagen, Næringslovens Revision, Lærlingeloven, urigtig Varebetegnelse, Bogføringsloven, illoyal Konkurrence, Beskatningsforholdene, Realisation af Konkursboer, Kampen mod Nordiske Stores og Frejr, Tilgiftsuvæsenet og meget andet.

Den 6. Februar 1887 fejrede Foreningen med megen Højtidelighed sit 25 Aars Jubilæum, ved hvilken Lejlighed Festtalen holdtes af afdøde Gehejmeetatsraad *Tietgen*. I Anledning af Jubilæet udsendtes et Festskrift, indeholdende »Silke-, Ulden- og Lærredskræmmerlavet«s Historie fra 1651—1861, udarbejdet af Dr. phil. Arkivar *O. Nielsen*, en Oversigt over den økonomiske Politik i samme Tidsrum, udarbejdet af Professor *Falbe-Hansen* og Manufakturhandlerforeningens Historie i de forløbne 25 Aar ved *F. Sterup*, *M. Sachs* og *Jul. Heckscher*.

I Foreningens første Aar drøftedes ogsaa Spørgsmaalet om at oprette en Aftenskole, hvori Branchens Lærlinge kunde faa den fornødne Uddannelse. Der afholdtes i November 1867 et Møde om Sagen, og det blev her meddelt, at en anonym Giver havde stillet et Beløb af 500 Rdl. til Raadighed til Planens Realisation. Efter at Bestyrelsen i nogen Tid havde arbejdet med Sagen, bestemtes det, at en saadan Aftenskole skulde træde i Virksomhed fra 1. Februar 1868 med 2 Kursus à 9 Mk. maanedlig, nemlig et Kursus i Dansk og ét i Tysk. Tilslutningen til denne Aftenskole var dog i Begyndelsen kun ringe, og der gik nogle Aar, inden der rigtig kom System i det. En Tid var Skolens Virksomhed helt standset; men i Begyndelsen af Halvfjerdserne genoptoges den i større Omfang med Undervisning i Skrivning, Regning, Dansk og Tysk, samt senere tillige i Engelsk og Bogholderi. Skolen havde til Huse i den

mosaiske Drengefriskoles Lokaler i Skindergade og Undervisningen lededes af denne Skoles Overlærer, *Harry Hertz*, som med stor Dygtighed røgtede dette Hverv i en lang Aarrække, indtil han i 1898, kort efter Skolens 25 Aars Jubilæum, pludselig afgik ved Døden. I 1901, da Købmandsskolen i Fiolstræde aabnedes, indstillede Manufakturhandlerforeningens Aftenskole sin Virksomhed. Den havde da over Hundrede Elever, som overgik til Købmandsskolen, til hvilken Foreningen herefter yder et aarligt Tilskud, ligesom ogsaa et Præmielegat, der var oprettet for Aftenskolens Elever af Etatsraad *S. Seidelin*, vedblivende uddeles til unge Mænd, som iøvrigt opfylder Legatets Bestemmelser.

I Slutningen af Aarhundredet drøftedes flere Gange paa Foreningens Mø-

M. Sachs,
Formand fra 1870 til 1885.

D. Seidelin,
Formand fra 1886 til 1897.

der Forholdet til den da eksisterende »Manufakturhandler-Detaillist-Forening«, og paa en Generalforsamling i 1901 fremkom der Forslag om at vælge tre Medlemmer ind i Bestyrelsen, der vilde virke for at føre Detailforeningen ind under Manufakturhandlerforeningen. Aaret efter rettede Manufaktur-Detaillistforeningen en Henvendelse til Manufakturhandlerforeningen om at virke hen til, at alle Standens Medlemmer kunde samles i een stor Forening, hvilket man mente vilde kunne opnaaes ved, at der inden for Manufakturhandlerforeningen dannedes særlige Afdelinger for de forskellige Funktioner, nemlig en Afdeling for Grossister, en for Detaillister, en for Agenter og en for Medhjælpere, med hver sin Bestyrelse, hvis Formand skulde have Sæde i Manufakturhandlerforeningens Bestyrelse. Den daværende Bestyrelse i Manufakturhandlerforeningen var imidlertid af den Mening, at en saadan Fremgangsmaade ikke vilde føre til at samle alle Standens Medlemmer; men paa Generalforsamlingen i 1903 fremkom der atter Forslag om at oprette en Sektion indenfor Foreningen af Detailhandlere med aaben Bod. Forslaget mødte nogen Modstand; men imidlertid vedtog Manufaktur-Detalllist-Foreningen fra 1. Januar 1905 at indstille sin Virksomhed og slutte Indmeldelsen af

nye Medlemmer, samt at stille sig under en Administration, der skulde varetage Medlemmernes Interesser. Og endelig i 1908 vedtog Manufakturhandlerforeningen at oprette de omtalte Sektioner indenfor Foreningen, hvorefter Detaillistforeningen ophævedes og stillede sine Ejendele og Midler til Raadighed for Manufakturhandlerforeningen. Disse Midler bestod i et Legat paa 2500 Kr., et Skolefond, ca. 1800 Kr., samt yderligere to Legater paa tilsammen 2000 Kr. Endvidere skænkede Detaillist-Foreningen et kontant Beløb paa 425 Kr., der blev til Rest ved Afviklingen af Foreningens Regnskaber, til Udsmykning af Forsamlingssalen i Manufakturhandlerforeningens nye Stiftelse. Der fastsattes nærmere Bestemmelser, ifølge hvilke der aabnedes Detaillist-Foreningens Medlemmer fortrinsvis Adgang til at nyde godt af de nævnte

Eskild Salomon,
Formand fra 1888 til 1903.

N. Chr. Raben,
Formand fra 1901 til 1936.

Midler. I Januar 1909 var man derefter naaet saa vidt, at der var samlet det ifølge Vedtægterne nødvendige Antal Medlemmer, nemlig mindst 100, til Dannelse af en Sektion. Samme Aar blev der vedtaget en Lovændring, ifølge hvilken ogsaa Kvinder, der driver selvstændig Handel med Manufakturvarer, kan blive Medlem af Foreningen.

Dannelsen af *Detaillist-Sektionen* gav Stødet til, at der ogsaa oprettedes andre Sektioner indenfor Foreningen, nemlig *Principal-Sektionen,* og *Sektionen for overordnede Funktinærer,* hvorved der dannedes en Basis for Forhandling mellem Principaler, Funktionærer og Medhjælpere om Arbejds- og Lønforhold indenfor Standen. Af disse Sektioner bestaar Detaillist-Sektionen og Principal-Sektionen stadig, hvorimod Sektionen af overordnede Funktionærer er ophævet i 1922, og Medhjælper-Sektionen samtidig er overgaaet til selvstændig Institution med egen Ledelse.

Endvidere kan i denne Forbindelse nævnes, at der med Henblik paa de vanskelige og urolige Forhold under og efter Krigen Principal og Medarbejdere imellem dannedes en *Voldgiftsret,* som dog endnu ikke har været i Virksomhed.

I 1915 stiftedes »Dansk Textil-Union«, af hvilken Manufakturhandlerforeningen i København staar som Medlem og i 1919 erhvervede Manufakturhandlerforeningen ved stor Offervilje fra Medlemmernes Side, egne Lokaler ved Køb af Ejendommen Vestre Boulevard 25, hvor der er indrettet Kontor og Forsamlingslokaler for Foreningen med egen Restauration, Haandbibliotek, Bladhold m. m. Endvidere oprettede Foreningen i 1918 sit eget Medlemsblad »Manufakturhandlerbladet«, der tillige er officielt Organ for »Dansk Textil-Union«.

Ved Foreningens 50 Aars Jubilæum, den 6. Februar 1912 udsendtes et smukt og rigt illustreret Festskrift, omhandlende Foreningens Historie i korte Træk gennem de første 50 Aar. Manufakturhandlerforeningen er saaledes en

Frederik Jørgensen,
Formand 1907.

Axel Abrahamsen,
Formand fra 1908 til 1915.

af de Handelsforeninger, der raader over de mest udførlige, trykte Beretninger om hele Standens Kaar og Udvikling gennem Tiderne, og at den nuværende Bestyrelse ogsaa har et aabent Blik for Betydningen af, at der foreligger autentiske Oplysninger om Foreningens Historie og Virksomhed, fremgaar deraf, at man fornylig har overdraget Historikeren *Knud Bokkenheuser* at udarbejde en Skildring af Foreningens fortsatte Liv og Udvikling i Aarene fra 1912 til Dato.

Manufakturhandlerforeningens Understøttelsesvirksomhed.

En meget vigtig og i høj Grad betydningsfuld Side af Manufakturhandlerforeningens Virksomhed er den filantropiske Gerning, der indenfor denne Forening er udfoldet, og som i Aarenes Løb har mødt en enestaaende Offervilje og Støtte fra Medlemmers og Velynderes Side, til Gavn og Velsignelse for de gamle og trængende Medlemmer.

Foreningen raader over en samlet Formue af ca. 1,500,000 Kr., og der udbetales hvert Aar store Beløb i Form af Understøttelser, Legatportioner, Friboliger i Stiftelsen o. s. v.

Foreningens Understøttelsesfond havde allerede i Slutningen af det gamle Kræmmerlavs Tilværelse eksisteret som en Institution med selvstændige Bestemmelser, vedtagne den 5. Januar 1857 og stadfæstede ved kongelig Konfirmation den 16. April samme Aar. I de første Aar ydedes Understøttelserne væsentligt i Form af Huslejehjælp, hvoraf der halvaarlig blev uddelt 400 Rigsdaler. Halvdelen heraf afholdtes af Understøttelsesfonden, medens den anden Halvdel bevilgedes af Foreningens ordinære Kasse. Efter nogle Aars Forløb kneb det noget at faa de forhaandenværende Midler til at slaa til, og der afholdtes i den Anledning i 1871 et Møde, hvor der førtes en livlig Forhandling om, paa hvilken Maade en Forøgelse af Midlerne kunde tilvejebringes. Der fremkom Forslag om, at de indvundne Midler skulde anvendes til Opførelse af en Fribolig, og der nedsattes et Udvalg, som skulde arbejde paa en Realisation af denne Plan og Tilvejebringelse af Midler hertil. Derefter udsendtes til Medlemmerne en Opfordring til at yde Bidrag til dette Formaal, enten en Gang for alle eller aarligt i 5 Aar, hvilket resulterede i, at der blev tegnet Bidrag til et Beløb af ialt 14,209 Rd. 2 Mk. 5 Sk. I 1872 nedsattes et Byggeudvalg og der erhvervedes en Grund i Ryesgade, hvor Grundstenen til Foreningens første Stiftelse nedlagdes den 19. August 1873. Den 19. Oktober 1873 hejstes Kransen, og den 1. April 1874 afleveredes Bygningen til Foreningen færdig til Beboelse. Byggesummen androg 27,247 Rdlr. og Opførelsen lededes af Arkitekt *Drewsen*. Til at begynde med indrettedes der 12 Friboliger, hvoraf de 7 uddeltes til Enker, 1 til en ugift Datter af et Medlem og 4 til Mænd, hvoraf 2 med Husstand. Disse Friboliger var meget efterspurgte, og i al den Tid, Stiftelsen i Ryesgade eksisterede, var ikke en eneste Gang nogen Lejlighed ubeboet. Blev der ved Fraflytning eller Dødsfald en Lejlighed ledig, rykkede straks en anden ind i dennes Sted. Tillige stiftedes der ogsaa i Aarenes Løb flere Legater til Fordel for Stiftelsens Beboere.

Efterhaanden som Aarene gik, blev det vanskeligere og vanskeligere at imødekomme den voksende Efterspørgsel efter Friboliger og omkring Aarhundredskiftet dukkede Tanken op om at sælge Bygningen i Ryesgade, hvis Grund jo med Byens Vækst var vokset i Værdi, og bygge en ny Stiftelse paa en passende Plads. Man havde dannet et Fond til Opførelse af en ny Bygning, og man havde fra Grosserer *J. Chr. Christensen* modtaget en Ejendom, Olufsvej 32, der med Tiden skulde blive et Annex til Stiftelsen. Sagen blev imidlertid udsat paa Grund af de da herskende vanskelige Penge- og Byggeforhold; men i 1906 kom Planen om en ny Stiftelse atter frem paa Forslag af Stiftelsens Inspektør, Hr. *Frederik Jørgensen*. Forslaget vandt enstemmig Tilslutning, og der nedsattes et Udvalg til at virke for Tilvejebringelse af Midler til dets Gennemførelse. Atter udsendtes et Opraab til Foreningens Medlemmer om Bidrag, og i Løbet af et Aars Tid var der tegnet 169 Bidrag en Gang for alle, ialt 41250 Kr. 42 Øre og 241 Bidrag fordelt paa flere Aar til et Beløb af 32,735 Kr. Endvidere modtog Foreningen fra Etatsraad *J. Moresco* i Anledning af hans 50 Aars Forretningsjubilæum en Gave paa 10,000 Kr. og fra Foreningen af københavnske Manufaktur-Grossister yderligere en Gave paa 1000 Kr. Der nedsattes nu et Byggeudvalg med *Frederik Jørgensen* som Formand, og allerede i Udvalgets første Møde forelaa der et Tilbud paa som Gave fra Foreningens Æresmedlem, Grosserer, Landstingsmand *Holger Petersen*, at modtage et Areal ved Bragesgade paa Nørrebro til Bebyggelse med den nye Bygning. Den 1. Februar afhændedes den gamle Stiftelse i Rye-

gade for en Sum af 75,000 Kr. til Dansk fotografisk Forening; og der udarbejdedes af Arkitekterne V. og *B. Ingemann* Tegninger til den nye Stiftelse. Grundstenen nedlagdes under stor Højtidelighed den 22. Juli 1909 og den 15. Marts 1910 stod den smukke Bygning færdig til Indvielse. Stiftelsen i Bragesgade er opført til en Værdi af 360,000 Kr. og rummer ialt 58 Lejligheder, nemlig 3 paa 4 Værelser, 5 paa 3 Værelser og 50 paa 2 Værelser .Endvidere rummer Bygningen en Forsamlingssal, der baade er beregnet paa festlige Sammenkomster og paa at benyttes daglig af Stiftelsens Beboere, idet der her er fremlagt Dagblade m. m. Salen holdes oplyst og opvarmet af Foreningen. Foruden Friboliger ydes der hvert Aar Huslejehjælp i kontante Penge til en Række trængende Medlemmer eller disses Efterladte.

Cornelius Petersen,
Formand fra 1918 til 1922.

E. Carstensen,
Foreningens nuværende Formand.
Valgt den 27. Marts 1922.

Stiftelsen og Understøttelsesfonden er en selvstændig Institution under Manufakturhandlerforeningen med egne Vedtægter, og til Fyldestgørelse af denne udstrakte Understøttelsesvirksomhed raader Foreningen over følgende

LEGATER:

Lorentz Kettels Legat,

stort 4000 Kr., opettet den 31. Juli 1711 med Kodicil af 18. Februar 1721. Renterne af Kapitalen, 160 Kr. aarlig, uddeles til 8 fattige Kræmmerenker med 10 Kr. halvaarlig.

Legatet af 19. August 1873,

stort 600 Kr., oprettet den 22. Oktober 1874 — til Minde om Grundstenens Nedlæggelse til Manufakturhandler-Foreningens Stiftelse — af Manufakturhandlerne M. M. Salomonsen, A. Fonnesbech, Carl Schønning, N. P. Christensen, Chr. A. Rosenqvist og V. Thomsen.

Kapitalen tilhører Manufakturhandlerforeningens Stiftelse og Un-

derstøttelsesfond, og skulle Renterne, 24 Kr. aarlig, af dette Legat navnlig anvendes til Bedste for Stiftelsens Beboere i Sygdomstilfælde, naar dette af Bestyrelsens findes formaalstjenligt.

M. Sachs Legat,

stort 1200 Kr., oprettet den 1. September 1874 og 5. Januar 1877 af Grosserer M. Sachs, daværende Formand for Manufakturhandler-Forenngen.

Renterne af Kapitalen, 48 Kr. aarlig, tilfalder Manufakturhandler-Foreningens Stiftelse og Understøttelsesfond.

Fra afdøde Købmand af Buenos Aires, Thorvald Sachs' Dødsbo er 12. Marts 1925 modtaget som Forøgelse Kr. 5000.

J. Morescos Legat,

stort 5500 Kr., oprettet den 30. April 1877 af Etatsraad, Grosserer Jacob Moresco, K. af D. DM. p.p. Renterne af Kapitalen, 220 Kr. aarlig, uddeles af Bestyrelsen for Manufakturhandler-Foreningen i 2 Portioner à 55 Kr. halvaarlig i Juni og December Termin til værdige og trængende Manufakturhandlere her i Staden, som have opfyldte de i de kgl. konfirmerede Vedtægter for Manufakturhandler-Foreningens Stiftelse og Understøttelsesfond § 5 gældende Bestemmelser, eller til Enker eller Døtre efter saadanne, dog for Enkers og Døtres Vedkommende kun saalænge de forblive i ugift Stand.

S. Børgesens Legat,

stort 5000 Kr., oprettet den 1. Marts 1879 af Grosserer, Straahattefabrikant Børgesen med 600 Kr., forøget med 600 Kr. den 28. Februar 1894; endvidere forøget med 3800 Kr. den 1. Marts 1904 i Anledning af, at Legatstifteren havde været etableret i 50 Aar som Manufakturhandler.

Renterne af de 1200 Kr., 48 Kr. aarlig, uddeles af Bestyrelsen for Manufakturhandler-Foreningen i 2 Portioner à 24 Kr. i December Termin hvert Aar til tvende Trængende i Foreningens Stiftelse, som af Bestyrelsen maatte findes mest værdige dertil. Renterne af de 3800 Kr., 152 Kr., tilfalder for Livstid 4 i Gavebrevet nævnte Legatarer.

I. H. Rubens Legat,

stort 8000 Kr., oprettet den 10. April 1880 af Etatsraad B. Ruben, R. af D. DM., i Anledning af hans Firmas 100-aarige Bestaaen.

Renterne af Kapitalen, 320 Kr. aarlig, udbetales hvert Aars 10. April i 2 lige store Dele à 160 Kr. i Henhold til Fundatsens nærmere Bestemmelser til trængende Manufakturhandlere her i Staden, som ere eller have været Interessenter i det ophævede Silke-, Ulden- og Lærredskræmmerlaug eller Medlemmer af Manufakturhandler-Foreningen, eller Enker efter saadanne.

I. A. Berendts Legat,

stort 2500 Kr., stiftet den 6. Maj 1880 af Kaptajn, Grosserer I. A. Berendt i Anledning af hans Firmas 25-aarige Bestaaen.

Renterne af Kapitalen, 100 Kr., udbetales hvert Aar den 6. Maj af Bestyrelsen for Manufakturhandler-Foreningen i 1 Portion til værdige og trængende Manufakturhandlere her i Staden, som have opfyldt de i de kgl. konfirmerede Vedtægter for Manufakturhandler-Foreningens Stiftelse og Understøttelsesfond § 5 gældende Bestemmelser, eller til Enker efter saadanne.

Manufakturhandlerforeningens første Stiftelse i Ryesgade.

Legatet af 23. Oktober 1880,

stort 2000 Kr., oprettet den 23. Oktober 1880 af Hofekviperingshandler Benny M. Goldschmidt, Firma Schottlænder & Goldschmidt, i Anledning af Firmaets 25-aarige Bestaaen.

Renterne af Kapitalen, 80 Kr. aarlig, uddeles hvert Aar den 23. Oktober i 1 Portion à 80 Kr. til en trængende og pletfri, gift eller ugift Person, der enten er eller har været Manufakturhandler her i Staden eller er Enke, forladt, fraskilt eller fraspareret Hustru eller ugift Datter efter en saadan Manufakturhandler her i Staden.

August Weel & Schmedes Mindelegat,

stort 1000 Kr., stiftet den 15. Maj 1885 af Grosserer Jul. Schmedes til Minde om den 15. Maj 1860.

Renterne af Kapitalen, 40 Kr. aarlig, uddeles indenfor Manufakturhandler-Foreningens Godgørenheds Omraade efter Bestyrelsens egen Bestemmelse.

Joh. A. Morescos Legat af 1885,

stort 1000 Kr., stiftet i Anledning af den 1. November 1885 af Commerceraad Joh. A. Moresco. Renterne, 40 Kr. aarlig, uddeles af Bestyrelsen for Manufakturhandler-Foreningen hver 11. Juni og 11. December Termin til værdige, trængende Manufakturhandlere her af Staden, som have opfyldt de i de kgl. konfirmerede Vedtægter for Manufakturhandler-Foreningens Stiftelse og Understøttelsesfond § 5 gældende Bestemmelser, eller til Enker eller Døtre efter saadanne, dog for Enkers og Døtres Vedkommende kun saa længe de forblive i ugift Stand.

Manufakturhandler-Foreningens Mindelegat for M. Sachs,

stort 7000 Kr., stiftet 1888 med 6000 Kr. af Medlemmer af Manufakturhandler-Foreningen til Minde om Foreningens afdøde Formand, Grosserer M. Sachs.

Af Renterne, for Tiden 280 Kr. aarlig, uddeles hvert Aar paa M. Sachs Dødsdag den 28. Oktober af Manufakturhandler-Foreningens Bestyrelse 5 Portioner à 50 Kr. til værdige, trængende Medlemmer af Manufakturhandler-Foreningen, der have opfyldt de i de kgl. konfirmerede Vedtægters § 5 stillede Betingelser, eller til Enker eller Døtre efter saadanne, dog for Enkers og Døtres Vedkommende kun naar de ere i ugift Stand.

Det Beløb, hvormed Renterne maatte overstige 200 Kr., skal hvert Aar henlægges til Kapitalen, indtil en Renteindtægt af 275 Kr. er naaet, hvorefter der da udbetales 5 Portioner à 50 Kr. og saa fremdeles efter dette Forhold, som første Gang indtraadte i Oktober 1909.

Eskild Salomons Legat,

stort 600 Kr., stiftet 1888 af Grosserer Eskild Salomon, daværende Formand for Manufakturhandler-Foreningen. Renterne, 24 Kr. aarlig, tilfalder Manufakturhandler-Foreningens Stiftelse og Understøttelsesfond.

Raphael Meyers og Hustrus Legat,

stort 2000 Kr., oprettet ved Testamente af 26. Marts 1886 med Kodicil af 14. Oktober 1897 af afdøde Manufakturhandler Moritz Meyer og Hustru Betzy Louise Frederikke Meyer, født Salomonsen.

Renterne, 80 Kr. aarlig, uddeles af Bestyrelsen til en trængende Manufakturhandler eller trængende Enke efter en saadan, dog at Vedkommende er værdig og har naaet en Alder af 60 Aar. Legatet tilstaas for Livstid, saafremt Legatnyderen vedbliver at være værdig og trængende.

Ludvig Melchiors Legat,

stort 1000 Kr., stiftet af Grosserer Ludvig Melchior den 9. Marts 1889 i Anledning af 50 Aars Dagen for hans Erhvervelse af Borgerskab som Silke- og Klædehandler her i Staden.

Renterne, 40 Kr. aarlig, ville være at uddele i April Maaned hvert Aar efter Bestyrelsens Skøn i Henhold til de kgl. konfirmerede Vedtægter for Manufaktuhandler-Foreningens Stiftelse og Understøttelsesfond.

Joh. A. Morescos Legat af 1889,

stort 500 Kr., stiftet 1889 af Kommerceraad Joh. A. Moresco.

Renterne, 20 Kr. aarlig, tilfalder Manufakturhandler-Foreningens Stiftelse og Understøttelsesfond.

Stiftelsen i Bragesgade.

En Jubilars Legat,

stort 1000 Kr., stiftet den 13. Februar 1890 af en Anonym.

Renterne, 40 Kr. aarlig, tilfalder Manufakturhandler-Foreningens Stiftelse og Understøttelsesfond.

Brdr. J. & S. Salomons Legat,

stort 500 Kr., stiftet af Brødrene J. & S. Salomon i Anledning af deres Forretnings 25-aarige Jubilæum den 4. September 1891.

Renterne, 20 Kr. aarlig, uddeles hvert Aar den 4. September efter Bestyrelsens Bestemmelse i Henhold til de kgl. konfirmerede Vedtægter for Manufakturhandler-Foreningens Stiftelse og Understøttelsesfond § 5.

Chr. Poulsens Jubilæums-Legat,

stort 1000 Kr., stiftet af daværende Medlem af Bestyrelsen, Manufaktur-

handler Chr. Poulsen den 11. Maj 1892 i Anledning af hans 25 Aars Forretningsjubilæum.

Renterne, 40 Kr. aarlig, uddeles til et Medlem af Foreningen hvert Aar den 11. Maj efter Bestyrelsens Skøn og valgt mellem de Ansøgende til April Flyttedag i Henhold til de kgl. konfirmerede Vedtægter for Manufakturhandler-Foreningens Stiftelse og Understøttelsesfond § 5.

W. M. Blochs Legat

til Understøttelse for værdige Manufakturhandlere og disses trængende Enker, stort 1000 Kr., stiftet af Grosserer Wincent Magnus Bloch og Hustru Louise Augusta Bloch, født Petersen.

Renterne, 40 Kr. aarlig, uddeles efter Bestyrelsens Skøn til værdige trængende Manufakturhandlere og disses Enker i Henhold til de kgl. konfirmerede Vedtægter for Manufakturhandler-Foreningens Stiftelse og Understøttelsesfond § 5.

H. J. Salomons Legat,

stort 500 Kr., stiftet 30. November 1892 af Rigsdagsstenograf Jul. Salomon, Rabbiner D. Simonsen og Grosserer Eskild Salomon til Minde om afdøde Grosserer H. J. Salomon.

Renterne, 20 Kr. aarlig, tilfalder Manufakturhandler-Foreningens Stiftelse og Understøttelsesfond.

J. H. Permins Legat,

stort 5000 Kr., oprettet ved Testamente af 23. Marts 1893 af afdøde Grosserer, fhv. Manufakturhandler Johan Henrik Permin.

Renterne, 200 Kr. aarlig, udbetales af Bestyrelsen for Manufakturhandler-Foreningen i Januar og Juli Maaned i 2 Portioner til 2 værdige og trængende Personer, der enten ere eller have været Medlemmer af Manufakturhandler-Foreningen, eller ere Enker efter saadanne. Den, der en Gang har faaet Legatet tildelt, kan beholde det, saa længe Bestyrelsen finder Vedkommende kvalificeret til at nyde Legatet.

Legatet af 22. Maj 1893,

stort 100 Kr., stiftet den 22. Maj 1893 af Grosserer Andreas Henningsen.

Renterne, 4 Kr. aalig, tilfalder Manufakturhandler-Foreningens Stiftelse og Understøttelsesfond.

P. F. Nielsens Legat,

stort 2000 Kr., stiftet af Grosserer P. F. Nielsen den 6. Oktober 1895 i Anledning af hans 25 Aars Forretningsjubilæum.

Renterne, 80 Kr. aarlig, tilfalder Manufakturhandler-Foreningens Stiftelse og Undersøttelsesfond.

P. F. Nielsens Jubilæumslegat til Manufaktur-Detaillist-Foreningen,

stort 1000 Kr., stiftet af Grosserer P. F. Nielsen den 6. Oktober 1895 i Anledning af hans 25 Aars Forretningsjubilæum.

Rlnterne, 35 Kr. aarlig, anvendes inden for Foeningens Velgørenhed, særlig til Medlemmer af den i 1909 ophævede Manufaktur-Detaillist-Forening og disses Enker.

Julius Heckscher og Enke Clara, født Dehns, Legat,

stort 816 Kr. 79 Øre, stiftet ved Testamente af 26. April 1894 af afdøde Grosserer Julius B. Heckscher.

Kapitalen er i 1903 forøget af Hr. Frederik Heckscher til 1000 Kr.

Renterne, 40 Kr. aarlig, skulle hver 11. Juni og 11. December tildeles et værdigt og trængende Medlem af Foreningen eller en værdig og trængende Enke efter et saadant Medlem. Dog tilfalder Renten for Livstid en i Testamentet nævnt afdød Manufakturhandlers Datter.

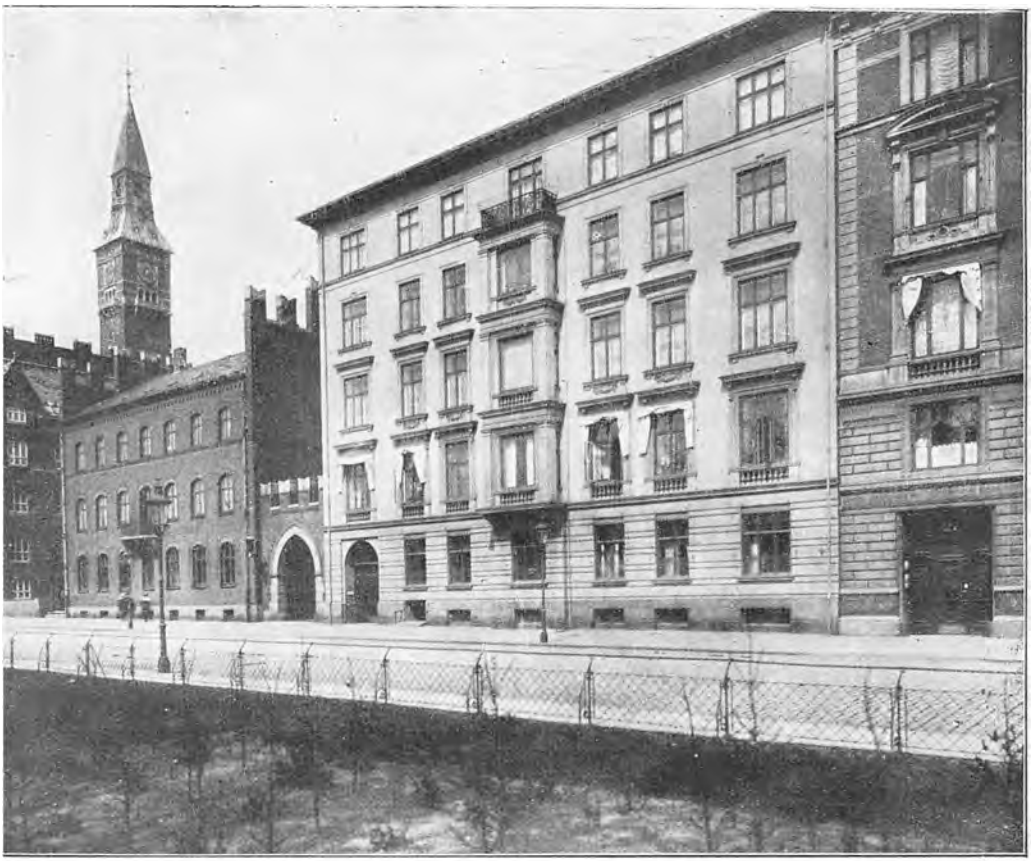

Foreningens Ejendom, Vestre Boulevard 25.

Th. Edv. Mørck og Enke Frederikke. født Starups Legat,

stort 40,000 Kr., stiftet af Enkefru Frederikke Mørck, født Starup, ved Testamente af 16. Maj 1894.

Renterne, 1600 Kr. aarlig, tilfalder Manufakturhandler-Foreningens Stiftelse og Understøttelsesfond.

Commerceraad Joh. A. Morescos Mindelegat,

stort 500 Kr., stiftet den 12. November 1895 af Commerceraadinde Friederica Moresco til Minde om hendes afdøde Mand, Commerceraad Joh. A. Moresco.

Renterne, 20 Kr. aarlig, tilfalder Manufakturhandler-Foreningens Stiftelse og Understøttelsesfond.

C. W. Søborgs Legat,

stort 5000 Kr., stiftet af afdøde Manufakturhandler C. W. Søborg.

Renterne, 200 Kr. aarlig, tilfalder Manufakturhandler-Foreningens Stiftelse og Understøttelsesfond.

P. Broberg jun. Eftf.s Legat,

stort 700 Kr., stiftet den 14. Marts 1896 af Grosserer Lauritz Broberg i Anledning af hans Firmas 50-aarige Bestaaen.

Renterne, 28 Kr. aarlig, tilfalder Manufakturhandler-Foreningens Stiftelse og Understøttelsesfond.

Emil Primons Legat,

stort 1000 Kr., stiftet den 20. Marts 1897 af Manufakturhandler Emil Primon i Anledning af 50 Aars Dagen for hans Indtrædelse som Interessent i Silke-, Ulden- og Lærredskræmmerlauget.

Renterne, 40 Kr. aarlig, uddeles hver halvaarlig Flyttedag til en værdig og trængende Manufakturhandler eller sammes Enke.

Manufakturhandler Moritz Heilbuths Mindelegat,

stort 1000 Kr., stiftet den 19. Januar 1906 af Frøknerne Cecilie Salomonsen og Rosette Salomonsen, Søsterdøtre af afdøde Manufakturhandler Moritz Heilbuth.

Renterne, 40 Kr. aarlig, over hvilke Legatets Stifterinder har forbeholdt sig Dispositionsret, saa længe en af dem lever, tilfalder senere efter visse Regler en kvindelig Slægtning af en Manufaktur-Detaillist.

A. Fonnesbechs Legat,

stort 5000 Kr., stiftet af Manufakturhandler A. Fonnesbech den 28. Februar 1907 i Anledning af, at det denne Dag var 25 Aar siden, han erhvervede Borgerskab.

Renterne, 175 Kr. aarlig, tilfalder en i Gavebrevet nævnt Person for Livstid; efter dennes Død deles Renterne i 2 Portioner, som efter Bestyrelsens Skøn tildeles livsvarig 2 værdige og trængende Beboere i Manufakturhandler-Foreningens Stiftelse, som i Henhold til Stiftelsens Regulativ og Vedtægter § 2 har Fribolig i denne. — Renterne udbetales hver 2. Januar og 1. Juli.

Manufaktur-Detaillist-Foreningens Legat,

stort 2500 Kr., Renterne, 100 Kr. aarlig, uddeles af Bestyrelsen hver April Flyttedag i 2 Portioner fortrinsvis til Medlemmer af den i 1909 ophævede Manufaktur-Detaillist-Forening og disses Enker.

Manufaktur-Detaillist-Foreningens Skolelegat,

stort 1800 Kr., Renterne, 64 Kr. aarlig, anvendes til Skolepenge fortrinsvis til Børn af den i 1909 ophævede Manufaktur-Detaillist-Forening.

Etatsraad Emil Theodor Bergs Legat,

stort 2000 Kr., oprettet ved Testamente af afdøde Etatsraad, Grosserer Emil Theodor Berg.

Renterne, 90 Kr. aarlig, tilfalder Manufakturhandler-Foreningens Stiftelse og Understøttelsesfond.

Jacob Bendix' Legat,

stort 1000 Kr., oprettet ved Testamente af afdøde Grosserer Jacob Bendix.

Renterne, 40 Kr. aarlig, tilfalder Manufakturhandler-Foreningens Stiftelse og Understøttelsesfond.

M. B. Jacobsens Mindelegat,

stort 200 Kr., stiftet af 3 Søskende Jacobsen ved testamentariske Bestemmelser 10. August 1897.

Renterne, 8 Kr. aarlig, tilfalder Manufakturhandler-Foreningens Stiftelse og Understøttelsesfond.

M. M. Salomonsens Mindelegat,

stort 500 Kr., stiftet i Anledning af Foreningens 50 Aars Jubilæum af Grosserer Georg M. Salomonsen.

Renterne tilfalder Manufakturhandler-Foreningens Stiftelse og Understøttelsesfond.

Legatet af 22. Juni 1909,

stort 1000 Kr., oprettet i Anledning af Grundstensindmuringen paa Stiftelsen i Bragesgade af følgende Medlemmer: Axel Fløystrup, Henry Goldschmidt, Chr. A. Hagemeister, Wilhelm Hansen, Frederik Jørgensen, Chr. Poulsen, L. J. Rasmussen, William Rasmussen, Eskild Salomon og J. C. Volqvartz.

Renterne, 45 Kr. aarlig, anvendes til Stiftelsens Drift.

Jubilæumslegatet af 6. Februar 1912,

stort 30,000 Kr., stiftet af Medlemmer i Anledning af Foreningens 50 Aars Jubilæum.

Renterne tilfalder Manufakturhandler-Foreningens Stiftelse og Understøttelsesfond og anvendes til 3 Friboliger samt til kontante aarlige Understøttelser i 4 Portioner à 100 Kr.

C. W. Søborg og Hustrus Legat,

stort 10,000 Kr., oprettet af Enkefru Caroline Søborg. Legatets Renter uddeles i Portioner paa 200 Kr. aarlig til værdige trængende efter de for Foreningens Understøttelseskasse gældende almindelige Regler. Dog udbetales Renterne indtil videre til fire i Statuterne nævnte Personer, saaledes at de først bliver at uddele af Foreningen, naar samtlige de nævnte Personer ere døde.

Silke- og Klædekræmmer Jens Chr. Hansen og Hustru Emilie Hansen født Sorgenfrey's Legat,

stort 5000 Kr., stiftet af fhv. Baandhandler Charles Alexander Sorgenfrey Hansen.

Renterne, 200 Kr. aarlig, fordeles én Gang aarlig, den 27. November, i fem lige store Portioner blandt Stiftelsens Fribeboere efter Bestyrelsens frie Valg.

Baandhandler Charles Sorgenfrey Hansens Legat,

stort 5000 Kr., stiftet ved Testamente af samme.

Renterne, 200 Kr. aarlig, tilfalder for Livstid en i Testamentet nævnt Person. Efter dennes Død kan Renterne af Bestyrelsen uddeles efter frit Valg og Skøn til trængende Manufakturhandlere eller disses Enker.

Manufakturhandler Chr. Poulsen og Hustru Anna, født Bomholdt's Legat,

stort 10,000 Kr., stiftet ved Testamente af samme.

Renterne, 450 Kr., uddeles som Brændselshjælp til trængende Beboere i Manufakturhandler-Foreningens Stiftelse efter Inspektørens Skøn.

Købmand Peter Emil Gades Legat.

Kapitalen, 3000 Kr., skal under Navn af Købmand Peter Emil Gades Legat bestyres adskilt fra Understøttelsesfondens øvrige Midler og dens Renter 2 Gange om Aaret uddeles til værdige trængende Manufakturhandlere eller saadannes Enker eller ugifte Døtre.

C. Oolesens Jubilæumslegat,

stort 25,000 Kr., stiftet den 24. Juni 1917. Renterne tilfalder Manufakturhandler-Foreningens Stiftelse og Understøttelsesfond.

Julius I. Lippmanns Legat,

stort 2000 Kr., stiftet af Manufakturhandler Julius I. Lippmann den 3. November 1917 i Anledning af hans Firma »Simonsen & Weels Eftf.«s 100 Aars Jubilæum.

Renterne tilfalder Manufakturhandler-Foreningens Stiftelse og Understøttelsesfond.

Emmerich Müllers Legat,

stort 10,000 Kr. Renten, 400 Kr., uddeles aarlig i 4 Portioner à 100 Kr. med 50 Kr. 1. Juli og 50 Kr. 2. Januar efter Bestyrelsens Skøn til trængende Manufakturhandlere, disses Enker eller Døtre, som har Fribolig i Stiftelsen. Den, der en Gang har faaet Legatet tildelt, kan beholde det, saa længe Bestyrelsen finder Vedkommende kvalificeret dertil.

Legatet: »Julegave til den Ældste i Stiftelsen«,

stort 1000 Kr., stiftet af en anonym. Renten uddeles hvert Aar den 2. December til den ældste Fribeboer i Stiftelsen.

Afdøde Manufakturhandler Georg Wilhelm & Hustru, Gregersine Wilhelm, født Jessen's Legat,

stor 5000 Kr., oprettet den 15. Februar 1918 i Følge Testamente af 27. Marts 1912. De aarlige Renter uddeles i Portioner à 50 eller 100 Kr. i Overensstemmelse med Foreningens Formaal.

Akts. Th. Wessel & Vetts Legat,

stort 28,000 Kr., stiftet den 14. April 1918 i Anledning af Firmaets 50 Aars Jubilæum.

Renterne tilfalder Manufakturhandler-Foreningens Stiftelse og Understøttelsesfond.

Holger Petersens Legat,

stort 30,000 Kr., oprettet den 23. April 1918 i Følge Testamente af 18. April 1916.

Legatets Renter skal uddeles i Portioner à 300 Kr. aarlig til trængende Manufakturhandlere — Mænd eller Kvinder — i København eller paa Frderiksberg, eller Enker efter saadanne, hvad enten de have været Medlemmer af Manufakturhandler-Foreningen eller ej.

Firmaet Holger Petersens 50-Aars Jubilæums Legat,

stort 25,000 Kr., oprettet den 9. Juni 1918 i Anledning af Firmaets 50-aarige Bestaaen og til Minde om afdøde Grosserer Holger Petersen.

Renterne af Kapitalen uddeles aarlig indenfor Manufakturhandler-Foreningens Godgørenheds Omraade efter Bestyrelsens egen Bestemmelse.

Joseph Abrahamsens Minde-Legat,

stort 2000 Kr., oprettet den 6. November 1918. Renterne tildeles en trængende forhenværende Manufakturhandler eller saadans Enke.

Forøgelsen af J. D. Schmidts Mindelegat,

stort 5000 Kr., stiftet til Erindring om afdøre Klædehandler Josias Daniel Schmidt.

I Lighed med det oprindelige Legat — der var anbragt i en 4 % Panteobligation, — uddeles Renterne af dette Legat, 200 Kr. aarlig, i Juni og December i 2 Portioner efter Bestyrelsens Skøn til to værdige, trængende Manufakturhandlere her i Staden eller Enker eller ugifte Døtre efter saadanne.

Th. Celinders Mindelegat,

stort 10,000 Kr., stiftet den 28. Juni 1919. Renterne uddeles — uden Ansøgning — i en eller to Portioner à 25 Kr. til de mest trængende blandt Medlemmerne, og kun efter Bestyrelsens Skøn.

Peter Petersens Jubilæumslegat

til Administration af Stiftelsen, Kr. 20,000.

Grosserer P. Petersen og Hustrus Legat, Nr. 1,

stiftet den 10. Marts 1923, Legatkapitalen Kr. 30,000.

Renterne uddeles aarlig i Portioner paa 300 à 400 Kr. til gamle værdige og trængende fhv. Manufakturhandlere, som har drevet Forretning i København eller Frederiksberg, eller til værdige og trængende Enker efter saadanne. Legatportionerne kan tildeles saavel mandlige som kvindelige Manufakturhandlere og uden Hensyn til om den paagældende har været Medlem af Manufakturhandlerforeningen eller ej. Legatportionerne bortgives paa Livstid, saaledes at Retten kun fortabes, naar den paagældende efter Legatbestyrelsens Skøn ikke længere er værdig og trængende.

Karl Wellendorfs og Hustrus Mindelegat,

oprettet ved Testamente af 19. Januar 1911 og Kodicil af 16. April 1919. Renterne uddeles hver 20. December i Portioner paa indtil 200 Kr. til enligtstillede, svagelige og trængende Kvinder, der er eller har været beskæftiget i Forretninger for Damemodepynt i København eller Frederiksberg, uanset om de er eller har været Medlem af Manufakturhandlerforeningen.

Saafremt der ikke indgaar et tilstrækkeligt Antal Ansøgere fra »Damemodepynt« kan ogsaa andre trængende Damer komme i Betragtning, dog altid fortrinsvis saadanne, der ernærer sig eller har ernæret sig ved Haandarbejde.

Den, der engang har faaet Legatet tildelt, kan beholde det saalænge Bestyrelsen finder vedkommende kvalificeret. Legatet træder dog først

i Virksomhed efter Hr. Karl Wellendorfs Død, idet Hr. Wellendorf selv oppebærer Rentebeløbet, saa længe han lever.

Legatdokumenter i Magistrat og Overformynderi.

Peter Albrecht Blairs Legat,

stort 1257 Kr. 77 Øre, oprettet den 19. Juni 1800 med Kodicil af 17. Juni 1803. Renterne af Kapitalen, 56 Kr. 60 Øre aarlig, tilfalder hver Juni Termin Kræmmerkompagniets Fattige. I Følge Fundatsen er det Testators Bestemmelse, at naar nogen af hans Familie ansøger om Understøttelse af bemeldte Renter og dertil er trængende, da skal den eller disse fremfor nogen anden dertil være berettiget og fortrinlig vælges.

M. E. Grøn og Hustrus Legat,

stort 20,000 Kr., oprettet den 17. August 1869 af Grosserer Marius Emanuel Grøn, R. af D., med 10,000 Kr. og den 27. April 1875 af Grosserer L. J. Grøn, K. af D. DM. p. p., ligeledes med 10,000 Kr.

Renterne af førstnævnte Kapital, 400 Kr. 00 Øre aarlig, uddeles i 5 Portioner à 80 Kr. 00 Øre aarlig til værdige og trængende Fruentimmer, uanset deres Religionsbekendelse, som ere Enker eller Døtre af Manufakturhandlere en gros eller en detail, og som paa den Tid, de søge Legatet have i fem Aar uden Afbrydelse haft samt endnu have deres Hjem i Københavns Kommune, men uden Hensyn til, hvor deres Mænd have boet eller bo.

Renterne af sidstnævnte Kapital, 400 Kr. 00 Øre aarlig, uddeles efter forannævnte Regler, dog at denne Rente ogsaa skal kunne uddeles i saadanne Portioner, som efter Omstændighederne maatte findes passende, til værdige og trængende forhenværende Manufakturhandlere og Handelsbetjente i dette Fag, der iøvrigt opfylde Fundatsens nærmere Bestemmelser, samt til Skoleunderstøttelse for saadannes Børn.

Adelaide Morescos Legat,

stort 10,000 Kr., oprettet den 20. Februar 1879 af Etatsraad, Grosserer Jacob Moresco, K. af D. DM. p. p., til Minde om hans afdøde Moder, Adelaide Moresco.

Renterne af Kapitalen, 350 Kr. aarlig, uddeles af Bestyrelsen for Manufakturhandler-Foreningen i 4 Portioner, hver stor 43 Kr. 75 Øre halvaarlig, til 4 værdige trængende Beboere i Manufakturhandler-Foreningens Stiftelse, uanset deres Trosbekendelse, saa længe Vedkommende lever og befindes at være værdig og trængende dertil samt har Fribolig i Stiftelsen.

Georg Frederik Zoffmanns Legat,

stort 4701 Kr. 80 Øre, stiftet ved Testamente af 8. Juni 1855 af Silke- og Klædehandler Georg Frederik Zoffmann, hvorover der indtil 1886 var disponeret paa anden Maade.

Renterne, 209 Kr. 44 Øre aarlig, uddeles i 2 lige Dele paa Testators Dødsdag den 1. Maj til aldrende, ugifte Døtre af Interessenter i Silke-, Ulden- og Lærredskræmmerlauget (Medlemmer af Manufakturhandler-Foreningen i København), der have ført en sædelig Vandel, og bortgives af Oldermanden i Forening med Bisidderne (Bestyrelsen for Manufakturhandler-Foreningen i København).

Manufakturhandler C. A. Rathsach og Hustrus Legat.

Til Administration af Stiftelsen: 5000 Kr.

Manufakturhandler Edvard Bistrup og Hustrus Legat for ældre trængende og værdige fhv. Manufakturhandlere,

stort Kr. 5000 — oprettet ved Kodicil til Testamente af 21. Oktober 1911.

Eskild Salomon og Hustru, Louise Salomons, født Simonsens, Legat,

oprettet ved Testamente af 28. April 1914, stort 5000 Kr. Den aarlige Rente skal i 2 lige store Portioner uddeles til 2 trængende og værdige Personer, Mand eller Kvinde, som er bosiddende i Københavns Kommune. Legatportionerne kan tildeles uden Hensyn til Alder, Trosbekendelse eller om vedkommende er ugift, gift eller har været gift.

Firmaet A. Fonnesbechs Legat til Minde om dets 75-aarige Bestaaen,

stort 20,000 Kr., hvoraf 10,000 Kr. er indbetalt 26. Oktober 1922, og Resten den 26. Oktober 1923.

Chresten Blochs Legat,

stort 2000 Kr., oprettet den 5. Januar 1877 af Manufakturhandler Chresten Bloch.

Renterne af Kapitalen, for Tiden 80 Kr. aarlig, uddeles af Bestyrelsen for Manufakturhandler-Foreningen i København hver Juni og December Termin med 40 Kr. til en værdig og trængende Manufakturhandler her i Staden eller til en Enke efter eller til en Datter af en saadan, dog for Enkers og Døtres Vedkommende kun saa længe de forbliver i ugift Stand.

M. Sachs' Minde,

stort 2000 Kr., stiftet den 24. Februar 1884 af Etatsraad, Grosserer J. Moresco, K. af D. DM. p. p., til Minde om Foreningens mangeaarige Formand, Grosserer M. Sachs.

Renterne, 80 Kr. aarlig, uddeles af Bestyrelsen hver Juni og December Termin i en Portion à 40 Kr. til en værdig og trængende Manufakturhandler her i Staden, der har opfyldt de i de kgl. konfirmerede Vedtægter for Manufakturhandler-Foreningens Stiftelse og Understøttelsesfond § 5 gældende Bestemmelser, eller til Enker eller Døtre efter saadanne, dog for Enkers og Døtres Vedkommende kun saa længe de forblive i ugift Stand.

David Jacob Heilbuth og Hustrus Legat,

stort 1000 Kr., stiftet den 20. September 1884 af Frøken Camilla Heilbuth til Minde om hendes afdøde Forældre i Anledning af hendes Forretnings 25-aarige Bestaaen.

Renterne af Kapitalen, 40 Kr. aarlig, uddeles hvert Aar den 2. Juni i 2 Portioner à 20 Kr. til tvende værdige Trængende i Foreningens Stiftelse.

J. D. Schmidts Mindelegat,

stort 5000 Kr., stiftet til Erindring om afdøde Klædehandler Josias Daniel Schmidt den 11. November 1886 af Klædehandler P. W. Sølling.

Renterne af dette Legat, stor 200 Kr. aarlig, uddeles i Juni og December Termin i 2 Portioner efter Bestyrelsens Skøn til 2 værdige,

trængende Manufakturhandlere her af Staden eller til Enker eller ugifte Døtre efter saadanne, alt i Henhold til de kgl. konfirmerede Vedtægter for Manufakturhandler-Foreningens Stiftelse og Understøttelsesfond.

J. P. Blochs Legat,

stort 200 Kr., stiftet 1890 af Firmaet J. P. Bloch.

Renterne, 8 Kr. aarlig, tilfalder Manufakturhandler-Foreningens Stiftelse og Understøttelsesfond.

Grosserer H. J. Drucker og Hustru Sophie Drucker, født Henriques, Legat,

stort 10,000 Kr., stiftet ved Testamente af 14. Januar 1892 af afd. Grosserer H. J. Drucker.

Renterne, 400 Kr. aarlig, udbetales af Bestyrelsen for Manufakturhandler-Foreningen hver halvaarlig Flyttedag som Huslejehjælp til 4 værdige og trængende Personer, der enten er eller har været Manufakturhandlere, eller er Enker efter saadanne, eller ugifte, ældre Piger, der er Døtre af Manufakturhandlere. Den, der en Gang har faaet Legatet, kan beholde det, saalænge Bestyrelsen finder Vedkommende kvalificeret til at nyde Legatet. Testators og Hustrus Slægtninge, der er kvalificerede, ønskes fortrinsvis tagne i Betragtning.

S. Børgesens Legatforøgelse

af 28. Februar 1894, stor 600 Kr.

V. Ratzeburgs Legat,

stort 15,200 Kr., oprettet ved Testamente af afdøde Manufakturhandler V. M. B. Ratzeburg.

Renterne, 608 Kr. aarlig, tilfalder Manufakturhandler-Foreningens Stiftelse og Understøttelsesfond.

F. S. Boyesens Legat,

stort 2000 Kr., oprettet ved Testamente af 18. Maj 1900 af afdøde Grosserer Frederik Severin Boyesen.

Renterne, 80 Kr. aarlig, uddeles af Bestyrelsen hver halvaarlig Flyttedag med 40 Kr. til en værdig og trængende Person, der er eller har været Medlem af Manufakturhandler-Foreningen, eller en Enke efter et saadant eller en ugift, ældre Pige, der er Datter af et Medlem af Manufakturhandler-Foreningen. Den, der en Gang har faaet Legatet tildelt, kan beholde det, saa længe Bestyrelsen finder Vedkommende kvalificeret til at nyde Legatet.

Grosserer I. Larsens Legat,

stort 2000 Kr.

Grosserer L. Westerbys Hjælpelegat,

stort Kr. 25,000. Renten af dette Legat bortgives hvert Aars 2. Marts til en ung Manufakturist i Alderen imellem 18 og 25 Aar, der vil fortsætte eller udvide sin Uddannelse i Udlandet. Han maa være Søn af en Manufakturist, der mindst i 5 Aar har været Medlem af Manufakturhandler-Foreningen i København, og som ikke selv har Midler til at bekoste Sønnens Uddannelse.

A. W. Schmidts Jubilæumslegat,

stort 100,000 Kr. Stiftet i 1926 af Messens Bestyrer, Direktør Alfred William Schmidt. Renterne af Kapitalen uddeles hver 15. Januar med 8 Portioner à 200 Kr. til værdige og trængende Mænd og Kvinder, der i mindst 5 Aar har været beskæftiget i Manufakturbranchen. Fortrinsret har Mænd og Kvinder, der i mindst 5 Aar har været ansat i Messen indenfor Tidsrummet 1. Oktober 1890 til 1. Oktober 1925. Enker efter fortrinsberettigede Mænd har samme Ret til Legatet. Er der indenfor nævnte Kreds ikke tilstrækkelige Ansøgere, kan enhver anden, der har været beskæftiget mindst 5 Aar i Branchen, komme i Betragtning dog med Fortrinsret for enhver, der mindst 5 Aar har været ansat i Firmaerne: 1) Hilligsøe Køedt & Co., Detail eller en gros Afdeling, 2) Carl Lauritzen, Ny Østergade 8. 3) I. R. Schjelderups Eftf., Holmens Kanal 8 og Silkehuset, forhen I. R. Schjelderups Eftf.

Grosserer A. N. de Fontenay og Hustru Julie, f. Gøtches Legat,

stort Kr. 40,000 — stiftet ved Testamente af 10. Marts 1907. Renterne uddeles paa Grosserer A. N. de Fontenay's Fødselsdag den 4. December, i Portioner paa 100 Kr., dog at en enkelt Legatnyder kan tildeles flere Portioner, til værdige trængende Manufakturgrossister, Detaillister eller Medhjælpere, hvorved forstaas Kontorpersonale, Ekspedienter og Rejsende, eller Enker efter Manufakturgrossister, Detaillister eller Medhjælpere; det er dog en Betingelse for Manufakturmedhjælpere, at de har arbejdet i mindst 10 Aar hos herværende Købmænd. Fortrinsvis Adkomst under lige Vilkaar til Legatet har Medhjælpere eller Enker efter saadanne, som har været ansat hos Firmaet Lund & Thorsen i mindst 10 Aar: den fortrinsvise Adkomst til Legatet gælder dog kun for Personer, der er trængende og værdige.

Den hvem en Legatportion er tillagt, beholder den i Reglen for sin Livstid, medmindre den paagældendes Trang og Værdighed skulde forandre sig.

En Del af Renterne udbetales dog forlods til nogle i Statuterne nævnte Personer.

FONDEN EJER ENDVIDERE:

Emil Hjort og Hustrus Legat,

stort 5000 Kr., stiftet den 3. September 1908 af Grosserer Emil Hjort og Hustru Therese, f. Seidelin.

Renterne, 225 Kr., skulle anvendes til Stiftelsens Drift.

Legatet »Primus«,

stort 10,000 Kr., stiftet den 9. Juni 1893 af en Anonym.

Renterne uddeles hver Gang, de har naaet et Beløb af 1500 Kr. udover den oprindelige Kapital, Kr. 10,000, som Hjælp til fortsat Virksomhed for en mindst i 10 Aar etableret Manufaktur-Detaillist (Mand eller Kvinde) i København eller paa Frederiksberg.

Beløbet udbetales altid til en 1. Juli.

Sparekassebøger:

Til Forøgelse af Manufakturhandler-Foreningens Mindelegat for M. Sachs: Kr. 1145.56.

Til Legaternes Reservefond: Kr. 119.92.
Til Forøgelse af C. W. Søborg og Hustrus Legat: Kr. 939.23.
Til Arveafgift for C. W. Søborg og Hustrus Legat: Kr. 715.40.
Til Kassebeholdning: Kr. 3004.56.
Til Afbetaling af Stiftelsens Gæld: Kr. 1365.66.

Ole Petersens Legat,

stiftet af Grosserer Ole Petersen ved Testamente af 29. Maj 1917 til Fordel for værdige, trængende Mænd og Kvinder i Danmark, Norge og Sverige, der i mindst 2 Aar har været beskæftiget i Manufakturbranchen. Renterne af Legatet uddeles en Gang aarligt paa Stifterens Fødselsdag d. 21. April i Portioner à 300 Kr. efter følgende Regler: a) Renterne af ⅗ af Kapitalen til Manufakturister i København—Frederiksberg, Ansøgere der har været ansat hos Akts. Maison Ove Thomsen, Akts. A. C. Illum og Ole Petersen har under lige Vilkaar Fortrinsret. b) Renterne af ⅕ af Kapitalen til Manufakturister i Stockholm. c) Renterne af ⅕ af Kapitalen til Manufakturister i Oslo. d) Renterne af 1/10 af Kapitalen til Manufakturister i Bergen. e) Renterne af 1/10 af Kapitalen til Manufakturister i Göteborg.

Saafremt der, naar de respektive Legatportioner er uddelt, fremkommer et Beløb, der ikke naar fulde 300 Kr., lægges dette til vedkommende Andels Kapital.

Omkostninger ved Legatets Administration, Avertissementer etc. bæres af Legatet.

Ved Udgangen af 1926 ejede Legatet: 4½ % Østifternes Kreditforenings Obligationer Kr. 210,000.00, 4½ % Kreditforeningen af Ejere af mindre Ejendomme paa Landet i Jylland Kr. 56,200.00, Indestaaende paa Bankboger: Kr. 10,994.50, ialt Kr. 277,194.50.

Obligationer tilhørende Understøttelsesfonden.

Københavns Kreditforening 3. Serie à 4 %: Kr. 25,100.00. Vest- og Sønderjydske Kreditforening 6. Serie à 4 %: Kr. 2000.00, 3½ % Statsobligation: Kr. 500.00 4½ % Østifternes Kreditforening. Kr. 2600.00. 4½ % Kreditforening af Ejere af mindre Ejendomme paa Landet i Jylland: Kr. 30,000.00, ialt Kr. 60,200.

Manufakturhandlerforeningens andre Aktiver bl. a.:

Foreningsbygningen, Vestre Boulevard 25:

Ejendomsskyld pr. 1920 Kr. 280,000.00, Købesum Kr. 450,000.00 + Ombygning m. m. Kr. 117,930.91, ialt Kr. 567,930.91, hvorpaa skyldes Kr. 162,716.73.

Johanne og Cornelius Petersens Legat,

stort 10,000.00 Kr., stiftet den 11. Oktober 1919 paa den Dag, da Købet af Foreningens Ejendom, Vestre Boulevard 25, fandt Sted.

Renterne skal anvendes til Udsmykning af Manufakturhandler-Foreningens Ejendomme, saaledes at der fortrinsvis købes Malerier og Kunstgenstaande.

Skolens Præmielegat,

oprindelig 500 Rdl., er oprettet 20. Jan. 1874 af Grosserer S. Seidelin.

Renterne anvendes som Rejseunderstøttelse til de flittigste Elever

i Manufakturhandler-Foreningens Aftenskole efter Bestyrelsens Skøn. — Senere for Elever fra Købmandsskolen. Indestaaende i Sparekassen for København og Omegn 1844 Kr. 58 Øre.

Tilhørende Manufakturhandler-Foreningens Fond til Understøttelse af ledige Medhjælpere: Ialt Kr. 54,000.00.

Alderdoms- og Enkepensionskassen.

I Forbindelse med Manufakturhandlerforeningens udstrakte Understøttelsesarbejde maa ogsaa nævnes, at der indenfor Foreningens Rammer findes en Institution, som er bygget paa Selvhjælpsprincippet, nemlig Alderdoms- og Enkepensionskassen. Den stiftedes i 1868 paa Initiativ af *William Heilbuth,* og dens Formaal er at sikre Medlemmerne og deres Enker en Hjælp, som ikke gøres afhængig af noget Skøn om Trang og Værdighed; men som er en Rettighed, de selv har erhvervet sig ved at betale et efter deres Kaar og Forhold afpasset aarligt Bidrag. Kassen er bygget paa almindelge Forsikringsprincipper; men dels ved at en Del velstillede Medlemmer undlader at hæve de dem tilkommende Understøttelser, som i saa Fald tilfalder Kassens Formue, dels ved to Kassen tilflydte Legater yder den sine Medlemmer Fordele ud over, hvad en almindelig Alderdoms- eller Enkeforsikring kunde yde. Den første Enkepension udbetaltes i 1873 og den første Alderdomspension i 1875 og der udbetaltes nu hvert Aar omkring 10,000 Kroner i Pensioner m. m. Kassen ledes af et Repræsentantskab, bestaaende af Manufakturhandlerforeningens Bestyrelse og 8 paa Alderdoms- og Enkepensionskassens Generalforsamling valgte Medlemmer.

Manufakturhandlerforeningens Formænd gennem Aarene.

Manufakturhandlerforeningen i København har siden dens Oprettelse været ledet af følgende Formænd:

1862—1863: *F. Steerup.*
1864: *M. M. Salomonsen.*
1865—1867: *F. Steerup.*
1868: *S. Seidelin.*
1869: *F. Steerup.*
1870—1885: *M. Sachs.*
1886—1887: *D. Seidelin.*
1888—1903: *Eskild Salomon.*
1904—1906: *Nr. Chr. Raben.*
1907: *Frederik Jørgensen.*
1908—1915: *Axel Abrahamsen.*
1916—1918: *Otto Ringberg.*
1919—1922: *Cornelius Petersen.*
1922—Dato: *E. Carstensen.*

Uddrag af Lovene.

Foreningens *Formaal* er:

a. at fremme Manufakturhandler-Standens almene Interesser,
b. at virke til Bevarelsen af et godt Forhold imellem Principaler og Medhjælpere,

c. at skabe et Samlingssted for Medlemmerne til Oplysning og Adspredelse,
d. at yde Understøttelse.

Til Opnaaelse af disse Formaal skal Foreningen:

1. lade afholde Foredrag og foranstalte Diskussionsmøder,
2. virke for Handelsstandens Skoler og Institutioner,
3. arbejde for Forøgelse af Understøttelsesfondets og Stiftelsens Midler,
4. bevare eget Hjem med Kontor, Mødesal, Konversationsværelse og Læseværelse med Bibliotek, Bladhold etc.,
5. søge at udjævne Uenigheder af faglig Karakter imellem Principaler og Medhjælpere gennem Forlig og Voldgift,
6. medvirke til Oprettelsen af en Ledighedsforsikring og et Engageringsbureau,
7. udgive en Aarbog,
8. afholde selskabelige Sammenkomster.

Medlemmer er enten Seniormedlemmer, Juniormedlemmer eller ekstraordinære Medlemmer.

Som Seniormedelmmer kan optages følgende:

a. enhver Mand eller Kvinde, som
   1. er fyldt 25 Aar,
   2. driver Manufakturhandel eller
   3. er Funktionær i en saadan, forudsat at Vedkommende har gennemgaaet en mindst 3-aarig Uddannelse i Faget.
b. forhenværende Principaler, der har haft Manufakturhandel og ikke er overgaaet i anden Livsstilling.
c. Personer, der er ansat som Medhjælpere (derunder Direktricer) i et Manufakturhandlerfirma, uanset om Vedkommende i dette Firma arbejder i Manufaktur-Branchen, forudsat at Vedkommende har gennemgaaet en mindst 3-aarig Uddannelse i sit Fag.

Som Juniormedlemmer kan optages enhver, der ikke er 25 Aar, men iøvrigt opfylder de enten under a, b eller c nævnte Betingelser.

En engang erhvervet Medlemsret fortabes ikke, selv om Vedkommende ikke længere maatte opfylde Betingelserne for at optages som Medlem.

Som ekstraordinære Medlemmer kan Hovedbestyrelsen optage enhver, der har Interesse for Foreningens Formaal, imod at Vedkommende enten erlægger Foreningens Aarskontingent eller mindst 500 Kr. en Gang for alle.

Juniormedlemmer og ekstraordinære Medlemmer kan ikke nyde Understøttelse.

Enhver af Foreningens Seniormedlemmer har paa Foreningens Generalforsamlinger en Stemme, men Stemmeret kan dog først udøves, naar Vedkommende har været Medlem i 3 Maaneder.

Juniormedlemmer og ekstraordinære Medlemmer har ingen Stemmeret.

Anmodning om *Optagelse* skal være anbefalet af to ordinære Medlemmer og skal rettes til Hovedbestyrelsen, der træffer Afgørelse om Optagelsen.

Mindst Halvdelen af Bestyrelsens Medlemmer maa stemme for Optagelsen. Ved Stemmelighed gælder den fungerende Formands Stemme for to. Indmeldelse er bindende for et Aar.

Den, der ønsker at optages, samt de 2 Proponenter, maa udfylde og underskrive en hertil bestemt Blanket, der udleveres paa Foreningens Kontor.

Nægter Hovedbestyrelsen at optage nogen, kan Vedkommende forlange

Spørgsmaalet indbragt for den førstkommende ordinære aarlige Generalforsamling, hvor der da fordres to Trediedele af de afgivne Stemme for at omstøde Bestyrelsens Afgørelse. Vedkommende har ikke Adgang til ommeldte Generalforsamling.

Udmeldelse sker skriftlig i anbefalet Brev til Hovedbestyrelsen. Der erlægges Medlemsbidrag for det Kvartal, i hvilket Udmeldelsen sker.

Mindst 50 stemmeberettigede Medlemmer kan indgive skriftlig Begæring til Hovedbestyrelsen om et Medlems Udelukkelse. Finder Bestyrelsen Begæringen velbegrundet, skal den underrette Vedkommende derom med Fortielse af de paagældende Medlemmers Navne. Dersom Vedkommende derefter ikke frivillig vil udtræde, forelægges Sagen paa første ordinære Generalforsamling. Spørgsmaalet om Udelukkelse kan kun finde Sted, hvis det vedtages med to Trediedele af de afgivne Stemmer. Et udelukket Medlem kan kun genoptages i Foreningen, naar Hovedbestyrelsens Beslutning herom tiltrædes af en senere Generalforsamling med simpel Majoritet.

Hovedbestyrelsen kan under Ansvar overfor den først paafølgende Generalforsamling formene ethvert Medlem, der forsætlig modarbejder Foreningens Virksomhed eller gør sig skyldig i Overtrædelse af Foreningens Love og dens Ordens-Regler, Adgang til den Generalforsamling, paa hvilken denne Sag behandles.

Naar et Medlem udelukkes, mister det sin Ret til al Andel i Foreningens Formue, Goder og Rettigheder.

Det aarlige *Kontingent* for Senior-Medlemmer udgør 24 Kr. I Indtrædelsespenge betaler disse Medlemmer 10 Kr. Det aarlige Kontingent for Junior-Medlemmer er 16 Kr. Medlemskontingentet opkræves forud for et Kvartal, Halvaar eller Aar ad Gangen efter hvert Medlems Bestemmelse.

Medlemskontingentet kan erlægges for Livstid med 500 Kr. en Gang for alle.

Et Medlem, der paa Grund af Sygdom er absolut erhvervsudygtigt, kan af Hovedbestyrelsen fritages for at betale Kontingent uden derfor at miste sine Rettigheder.

Til Varetagelse af særlige faglige Interesser kan der dannes *Sektioner* af de indenfor Foreningens Ramme repræsenterede Fraktioner:

De for Tiden bestaaende Sektioner er Detaillist-Sektionen, Principal-Sektionen og de overordnede Funktionærers Sektion.

Nye Sektioner kan ikke oprettes uden Generalforsamlingens Samtykke.

Hver Sektion vælger af sin Midte en Formand og Bestyrelse og har iøvrigt Ret til at organisere sig, som den vil. Den har Ret til at underhandle med andre Foreninger i faglige Spørgsmaal. Afgørelsen maa dog ikke gaa ud over at forpligte Sektionens Medlemmer.

Hver Sektions Love skal for at være gyldige først godkendes af Hovedbestyrelsen.

Sager, som forpligter Foreningen, vil af Sektions-Formanden være at indbringe for Foreningens Hovedbestyrelse, som da træffer den endelige Afgørelse.

Det paahviler Sektionerne at føre Forhandlingsprotokol, som skal oplæses i det førstkommende Hovedbestyrelsesmøde, hvor Formanden giver Protokollen sin Paategning.

Indmeldelse i Sektionerne sker ved Henvendelse til Sektionens Bestyrelse, hvorefter denne afgør Optagelse ved simpel Stemmeflerhed. Et Medlem kan være Medlem af flere Sektioner.

Det paahviler Sektions-Formanden at give Foreningens Formand skriftlig

Meddelelse om Sammensætningen af Sektions-Bestyrelsen og om eventuelle Forandringer i denne inden otte Dage efter stedfundet Valg eller Supplering.

Naar en Sektion tæller mindst 100 Medlemmer, er dens Formand født Medlem af Foreningens Hovedbestyrelse, saa længe Vedkommende forbliver i sin Stilling.

Sektionerne faar deres Udlæg til Lokale, Tryksager og Porto refunderet af Foreningens Kasse. Disse Regninger attesteres af to af Sektions-Bestyrelsens Medlemmer.

Foreningens *Hovedbestyrelse* bestaar af:

a. En Formand og en Kasserer, som begge skal være Principaler. De vælges særskilt af den aarlige Generalforsamling for to Aar,
b. Af 7 Medlemmer, der vælges paa den aarlige Generalforsamling. Af disse 7 Medlemmer afgaar hvert Aar henholdsvis tre, to og to Medlemmer. Rækkefølgen sker efter Anciennitet. Har flere Medlemmer fungeret lige længe, bestemmes Rækkefølgen ved Lodtrækning.
c. Formændene for Sektionerne har som saadanne Sæde i Hovedbestyrelsen, — dog kun for Sektioner, der tæller mindst 100 Medlemmer.

NB. Mindst to Trediedele af Hovedbestyrelsens Medlemmer skal være Principaler. Hvis Generalforsamlingens Valg til Hovedbestyrelsen ikke maatte fyldestgøre denne Bestemmelse, har de paa den paagældende Generalforsamling tilstedeværende Principaler Ret til alene at vælge Hovedbestyrelsens Medlemmer i ovennævnte Forhold.

Bestemmelserne i dette NB.s 2 Punktum'er kan ingensinde forandres af nogen Generalforsamling.

I Tilfælde af, at en eller flere af de under Punkt b nævnte Personer maatte ophøre at være Medlemmer af Hovedbestyrelsen inden Udløbet af den Tid, for hvilken Vedkommende er valgt, har Hovedbestyrelsen Ret til at supplere sig indtil den førstkommende Generalforsamling.

Formanden sammenkalder Hovedbestyrelsen, saa ofte han finder det fornødent, og leder Forhandlingerne.

Hovedbestyrelsesmøde skal dernæst afholdes, naar mindst Halvdelen af Hovedbestyrelsens Medlemmer skriftlig stiller Forlangende til Formanden derom. Dagsordenen meddeles Hovedbestyrelsens Medlemmer samtidig med Indkaldelsen til Møde. Til at tage Beslutning kræves, at mindst Halvdelen af Bestyrelsen er tilstede. Alle Anliggender afgøres ved Stemmeflertal.

I Tilfælde af Stemmelighed gør Formandens Stemme Udslaget. Er et Medlem forhindret i at give Møde, skal dette skriftlig meddeles Formanden, senest Dagen forinden Mødet skal afholdes.

Hovedbestyrelsen vælger i det første Bestyrelsesmøde efter hver Generalforsamling, hvor der er foretaget Valg af Bestyrelsesmedlemmer, Næstformand, Kassekontrollør og Sekretær, samt nedsætter forskellige Udvalg til Udførelse af Hovedbestyrelsens Pligter.

Stiftelsen og Legaterne skal til enhver Tid administreres af Udvalg, nedsatte af Bestyrelsen, hvoraf de to Trediedele skal være Principaler. Formanden er født Medlem af alle Udvalg.

Alle Udvalgs-Beslutninger forelægges i det førstkommende Hovedbestyrelsesmøde, hvor endelig Afgørelse træffes.

Hovedbestyrelsen repræsenterer Foreningen indadtil og udadtil i alle Tilfælde.

Formanden er berettiget til at handle paa Hovedbestyrelsens Vegne i

Sager, der ikke taaler Opsættelse, men skal da meddele den øvrige Bestyrelse dette i det førstkommende Bestyrelsesmøde.

Næstformanden overtager i Formandens Forfald alle dennes Pligter og indtræder i dennes Rettigheder.

Kassekontrolløren skal mindst en Gang maanedlig foretage en omhyggelig Kontrol ved at revidere Kassebogen, optælle Kassebeholdningen og konstatere Tilstedeværelsen af de paa Sparekassebogen indsatte Beløb, samt mindst 1 Gang hvert Halvaar konstatere Tilstedeværelsen af alle Foreningens Aktiver.

Sekretæren skal sørge for, at de af Hovedbestyrelsen trufne Beslutninger bliver bragt til Udførelse samt overhovedet varetage den almindelige Forretningsgang. Sekretæren skal paase Førelsen af Medlemsprotokollen, paase, at en nøjagtig Genpart af alle skriftlige Udfærdigelser opbevares, og paase, at Foreningens Arkiv registreres, og at Inventarieliste føres.

Hovedbestyrelsen raader over Foreningens Indtægter til Bestridelse af dens Udgifter og aflægger Regnskab herover for den aarlige Generalforsamling.

De Foreningn tilhørende og paa Navn noterede Aktiver kan transporteres og kvitteres af Formanden, Kassereren og en af den øvrige Bestyrelse i Forening, og disse tre Hovedbestyrelsesmedlemmer kan ligeledes i alle andre Tilfælde underskrive for Foreningen med fuld forpligtende Virkning.

Hovedbestyrelsens Medlemmer er forpligtede til at indtræde som Repræsentanter i Repræsentantskabet for »Manufakturhandler-Foreningens Alderdomsforsørgelses- og Enke-Pensions-Kasse, oprettet 1867«, saa længe denne bestaar.

Til Behandling af særlig vigtige Sager, som Toldsager etc. har Hovedbestyrelsen Ret til selv at nedsætte Udvalg, bestaaende af Medlemmer saa vel indenfor som udenfor Bestyrelsen. Saadanne vigtige Udvalg skal føre Forhandlingsprotokol. Udvalgets Medlemmer underskriver denne Protokol, der ligeledes paategnes af Hovedbestyrelsens Formand.

Paa Foreningens Kontor skal der være fremlagt en Anke-Protokol til Brug for Medlemmer, som ønsker at rette Klager eller andre Henvendelser til Hovedbestyrelsen, der ligeledes indfører Svar i samme Protokol.

Foreningens Regnskabsaar falder sammen med Kalenderaaret. Foreningens Bogføring og Aarsregnskab revideres af 2 Revisorer, som vælges paa den aarlige Generalforsamling med Funktionstid et Aar.

Aarsregnskabet skal tilstilles Revisorerne inden den 1. Februar.

Revisionen skal være tilendebragt inden den 15. Februar.

De reviderede Regnskaber skal tilstilles Medlemmerne inden Generalforsamlingens Afholdelse.

Hovedbestyrelsen skal for Foreningens Regning tegne Forsikring mod Tab, som kan paaføres Foreningen ved Misligholdelse fra Bestyrelsens eller Funktionærernes Side.

Den aarlige Generalforsamling afholdes i Marts Maaned.

Ekstraordinære Generalforsamlinger kan indkaldes af Hovedbestyrelsen og skal afholdes, naar mindst 50 Medlemmer skriftlig forlanger det ved Henvendelse til Hovedbestyrelsen med Angivelse af de Sager, der ønskes behandlet.

Enhver Generalforsamling indkaldes af Hovedbestyrelsen med 8 Dages Varsel ved Bekendtgørelse i Medlemsbladet og i »Berlingske Tidende«. Dagsordenen fastsættes af Hovedbestyrelsen og bekendtgøres samtidig med Generalforsamlingens Indkaldelse.

Generalforsamlingen ledes af en Dirigent, som vælges med Stemmeflertal, og som ikke maa være Medlem af Hovedbestyrelsen.

Til Ændring af Bestemmelsen om, at Stiftelsen og Legaterne til enhver Tid administreres af Udvalg, hvoraf de to Trediedele skal være Principaler, skal mindst en Trediedel af Foreningens stemmeberettigede Medlemmer være repræsenteret paa vedkommende Generalforsamling, og Ændringen kan kun gyldigt vedtages af en Majoritet af ni Tiendedele af de afgivne Stemmer, uanset de mødendes Antal.

Ethvert af de ovenfor omhandlede saaledes vedtagne Forslag kan dog indankes for en ny Generalforsamling, enten paa Foranledning af Hovedbestyrelsen, naar denne beslutter det senest 8 Dage efter den første Generalforsamlings Afholdelse, eller naar mindst 50 Medlemmer inden 14 Dage skriftlig stiller Forlangende derom til Hovedbestyrelsen.

Den nye Generalforsamling skal afholdes senest en Maaned efter den første Generalforsamling, og det paagældende Forslag faar først endelig Gyldighed, naar det paa den nye Generalforsamling vedtages uændret med to Trediedele af de afgivne Stemmer.

Opløsning af Foreningen kan kun finde Sted i Overensstemmelse med den for Behandling af Forslag om Lovændringer foreskrevne Maade.

Foreningen er dog uopløselig, saa længe den tæller mindst 15 Medlemmer.

Detaillist-Sektionens Formaal er at drøfte Sager, som har Interesse for Detaillister, samt Sager, der af Manufakturhandlerforeningens Hovedbestyrelse henvises til den.

Ethvert Medlem af Manufakturhandler-Foreningen, som har Borgerskab og driver Handel fra aaben Bod, er født Medlem af Detaillist-Sektionen. Forhenværende Manufaktur-Detaillister, der ikke er overgaaet i anden Livsstilling, kan vedblive at være Medlemmer. I Tvivlstilfælde afgør Bestyrelsen, om vedkommende Medlem kan optages i Sektionen.

Stemmeret har den, som i mindst 3 Maaneder har været Medlem af Sektionen.

Principal-Sektionen har til *Formaal* at danne en fuldstændig upolitisk Sammenslutning af Principaler indenfor Manufakturbranchen til Varetagelse af Principalernes Tarv ved Forhandlinger med Medhjælperne om alle Arbejds- og Lønforhold indenfor Faget.

Sektionen skal:

a. søge at samle alle i Manufakturhandler-Foreningen i København staaende Principaler og medvirke til, at disse ved godt Sammenhold og fælles enig Optræden giver Udtryk for fælles Vilje, navnlig ved Ordning af Arbejds- og Lønforhold,
b. virke til Bevarelsen af et godt Forhold mellem Principal og Medhjælper,
c. søge oprettet Standardkontrakter,
d. søge Lærlingespørgsmaalet løst paa en for Standen tilfredsstillende Maade.

Ethvert Medlem af Manufakturhandler-Foreningen, som er Principal, er berettiget til Optagelse i Sektionen. Aktieselskaber kan repræsenteres ved en eller flere af deres Direktører, og Interessentskaber ved en eller flere Kompagnoner, men hvert Firma har kun én Stemme paa Generalforsamlingen.

I Kontingent erlægger hvert Medlem 6 Kr. aarlig; dog kan Bestyrelsen, naar den finder det nødvendigt, opkræve yderligere indtil 2 Kr. aarlig for

hver kvindelig eller mandlig Medhjælper, som beskæftiges i vedkommende Medlems Virksomhed den 1. Januar. Ved Medhjælper forstaas faguddannet Personale (derunder Direktricer) i et Manufakturhandlerfirma, uanset om han eller hun i dette Firma arbejder i Manufakturbranchen og forudsat at han (hun) har gennemgaaet en mindst 3-aarig Uddannelse i sit Fag og er fyldt 18 Aar.

Ethvert Medlem forpligter sig ved Optagelsen til at underkaste sig de Beslutninger, der endeligt og lovligt indenfor Sektionens Formaal maatte blive trufne af Bestyrelsen eller Generalforsamlinger, og Bestyrelsen kan for Overtrædelse af saadanne Beslutninger idømmes Bøder fra 50—5000 Kr. Ethvert Medlem forpligter sig derhos til paa Bestyrelsens Opfordring at give Sektionen en Opgave over sine Lønsatser, dog kun i Grupper og uden Navne.

Uden skriftlig Samtykke fra Sektionens Bestyrelse maa et Medlem

a. *ikke* gøre Arbejdstiden kortere end 48 Timer ugentlig ,
b. *ikke* foretage kollektiv Forhøjelse af nogen Art af de til Sektionen opgivne Lønsatser, det være sig ved Tantièmer, Gratialer eller andre Ydelser.
c. *ikke* forpligte sig til kun at beskæftige organiserede Medhjælpere,
d. *ikke* forpligte sig til kun at antage Medhjælpere gennem Arbejdsanvisningskontorer, oprettede af Medhjælperorganisationer.

Ligeledes skal et Medlem indhente skriftligt Samtykke fra Sektionens Bestyrelse til at forhandle med Organisationer udenfor Manufakturhandler-Foreningen i København angaaende de ovenfor a—d nævnte Spørgsmaal. I Tilfælde af Uoverenstemmelse med en eller flere af deres Medhjælpere, det være sig om Lønspørgsmaal eller Arbejdsforhold, er Medlemmerne pligtige til først at søge en saadan Uoverensstemmelse ordnet ved Forhandling direkte med vedkommende Funktionær eller vedkommende Firmas Klubbestyrelse, dog saaledes, at ingen Overenskomst vedrørende de ovenfor under a—d nævnte Punkter gyldigt kan afsluttes uden Sektions-Bestyrelsens Sanktion. I Tilfælde af, at Forstaaelse ikke opnaas, skal Sagen henvises til Principal-Sektionens Bestyrelse, der søger Sagen forligt.

Lykkes dette ikke og er Striden med Medlemmer af Foreningen af Manufakturmedhjælpere i Danmark, skal Parterne indbringe Spørgsmaalet for en Voldgift, der endeligt og med bindende Virkning for begge Parter afgør Uenigheden. Voldgiftsretten bestaar af 5 Medlemmer, hvoraf Formanden skal være en Dommer, der udpeges af Formanden for Sø- og Handelsretten i København. Principal-Sektionens Bestyrelse vælger inden 8 Dage én af Voldgiftsmændene og Medhjælperforeningens Bestyrelse ligeledes inden 8 Dage én. Derefter vælger hver af de stridende Parter en Voldgiftsmand. Hvis en af Parterne ikke inden 8 Dage skulde udnævne sin Voldgiftsmand, udvælges denne henholdsvis af Principal-Sektionens Bestyrelse og af Medhjælpersektionens Bestyrelse. Hvis en af Bestyrelserne ikke rettidig har udnævnt sin (eller sine) Voldgiftsmænd, vælges de af den anden Bestyrelse. De fire Voldgiftsmænd afgør i hvert enkelt Tilfælde, om de finder det fornødent straks at tilkalde Formanden eller ikke. Voldgiften bestemmer ogsaa, hvem der skal bære Omkostningerne ved Voldgiften, ligesom Voldgiften bestemmer Formen for Sagens Førelse for Voldgiften. De her nævnte Regler om Voldgift kan ogsaa bringes til Anvendelse mellem to Parter, selv om kun den ene eller ingen af dem er Medlem af enten Principal-Sektionen eller Foreningen af Manufakturmedhjælpere i Danmark, forsaavidt henholdsvis den anden eller begge Parter erklærer sig enige i denne Afgørelsesmetode.

Principal-Sektionens Medlemmer deles i 3 Grupper:

a. Detailforretninger med indtil 25 Medhjælpere.
b. Detailforretninger med over 25 Medhjælpere.
c. Grossister og Fabrikanter.

Principal-Sektionens Bestyrelse bestaar af 9 Medlemmer; hver Gruppe repræsenteres i Bestyrelsen af 3 Medlemmer, som vælges af vedkommende Gruppes Medlemmer med simpel Majoritet.

Manufakturhandlerforeningens Hovedbestyrelse:

E. Carstensen (Formand), Østerbrogade 25, Telf. 2045.
Chr. G. Halby (Næstformand), Vimmelskaftet 39, Telf. 205.
M. Thorup (Kasserer), Nørrebrogade 27, Telf. 4686.
Vald. Thomsen (Sekretær), Vesterbrogade 5, Telf. Byen 6032.
C. Hammeken (Kassekontrollør), Vesterbrogade 113, Telf. Vester 1424 x.
Axel Schou, Købmagergade 60, Telf. 509.
Otto Piper, Raadhusplads 14, Telf. 1616.
Oscar Zimmermann, Niels Juelsgade 10, Telf. 10,534 og 10,538.
Axel Netterstrøm, Vesterbrogade 17, Telf. 6931.

Foreningens Kontor:

Vestre Boulevard 25, København V. Telefon Central 895.

Kontorchef og Redaktør: Intendant *G. A. Gradman*.

Kontoret er alle Hverdage aabent fra Kl. 9 Fm. til 5 Eft., om Lørdagen lukkes dog Kl. 2.

Medlemslokalerne er i Vintersæsonen aabne: Mandag, Tirsdag og Onsdag Kl. 10 Fm.—12 Nat, Torsdag Kl. 10 Fm.—1 Nat, Fredag og Lørdag Kl. 10 Fm.—10 Eft., Søndag Kl. 10 Fm.—6 Eft.

I Sommersæsonen lukkes: Hverdage Kl. 9 Aften, Søndage Kl. 12 Middag.

Udvalg:

Repræsentations- og Forretningsudvalg:
E. Carstensen (Formand), Chr. G. Halby, M. Thorup, Vald. Thomsen.

Stiftelsens Administration:
Axel Schou (Formand), Axel Netterstrøm, Vald. Thomsen.

Legat-Udvalg:
Frøken *M. Juul* (Formand), M. Thorup, Vald. Thomsen.

Udvalg for Foredrag og selskabelige Sammenkomster:
Oscar Zimmermann (Formand), Chr. G. Halby, Frk. M. Juul.

Biblioteks- og Bladholds-Udvalg:
Chr. G. Halby (Formand), Oscar Zimmermann.

Ejendoms- og Lokale-Udvalg:
C. Hammeken (Formand), Axel Schou, Frk. M. Juul.

Aarbogens Redaktion:
Vald. Thomsen.

Blad-Udvalget:

Valgt af Manufakturhandler-Foreningen: *Chr. G. Halby* (Formand), Vald. Thomsen, Oscar Zimmermann. — Valgt af Dansk Textil Union: A. Netterstrøm.

Manufakturhandler-Foreningens Delegerede i Dansk Textil-Union:

E. Carstensen, Otto Franck, C. Hammeken.

Manufakturhandler-Foreningens Voldgift. Forligs-Institutionen:

I. Ferd. Petersen, Forligsmand.

Voldgiftsretten.

Valgt af Manufakturhandler-Foreningen:

H. Albert, P. K. Breum, Carl Engelberg, A. C. Illum, Otto Piper, Jørgen Schibler, Carl Barkhuus, E. Carstensen, A. C. Fechtenburg, Ernst Gjerulff.

Valgt af danske Manufaktur-Grossister:

Vald. E. Børgesen, Etatsraad Holten, F. C. Nørgaard, L. I. Rasmussen.

Æresmedlemmer:

A. Fonnesbech, R. af D., p. p., udnævnt den 26. Marts 1919.

Andreas Petersen, R. af D., udnævnt den 31. August 1926.

Principal-Sektionen:

Bestyrelse: Poul Lassen, Formand, Købmagergade 9, Madsen-Hyldgaard, Næstformand, Nørrebrogade 41.

For Grossister: Poul Lassen, Købmagergade 9, Holger Strøyer, Købmagergade 50, H. C. Larsen, Nørregade 7,(Suppleant), K. J. Uhrenholdt, Klosterstræde 23.

For Detaillister med over 25 Medhjælpere: Martin Schou, Citygade, Chr. G. Halby, Vimmelskaftet 39, Victor Hjorth, Kongens Nytorv 13, Søren Nielsen, (Suppleant), St. Regnegade 12.

For Detaillister Med under 25 Medhjælpere: Madsen-Hyldgaard, Nørrebrogade 41, H. Albert, Vesterbrogade 80, Chr. Jensen (Frea) (Suppleant), Vesterbrogade 40.

Detaillist-Sektionen:

Bestyrelse: Madsen-Hyldgaard, Formand, Nørrebrogade 41, Em. West, Næstformand og Sekretær, Chr. den 9.s Gade 3, Otto Franck, Langgade 81, Valby, Chr. Jacobsen, V. Voldgade 87, Lauritz Carlsen, Nr. Farimagsgade 51.

Manufakturhandler-Foreningens Stiftelse.

Bragesgade 26, København L. Telefon Taga 509.

Administration: Axel Schou (Formand), Købmagergade 60, Telefon 509. Vald. Thomsen, Vesterbrogade 5, Telefon Byen 6032, Axel Netterstrøm, Vesterbrogade 17, Telefon 6931.

Portner: Charles Petersen, Bragesgade 26, Opgang B, Stuen, Telefon Taga 799.

Alderdomsforsørgelses- og Enke-Pensions-Kassen.

oprettet 1867 for Manufakturhandler-Foreningens Medlemmer.

Raadet: Wilh. Harup, adm. Direktør, Frederik Jørgensen, Kasserer, Ferdinand Seeger, Bogholder, Vilh. Høpfner, C. E. Krarup, E. Carstensen, Chr. G. Halby, M. Thorup, Vald. Thomsen, Frk. M. Juul, Axel Netterstrøm.

FREDERIKSBERG MANUFAKTURHANDLERFORENING

— Stiftet den 28. April 1898. —

Se under »De københavnske Handelsforeningers Fællesrepræsentation«, Side 88.

HERREEKVIPERINGSHANDLERFORENINGEN I KØBENHAVN

— Stiftet den 9. Marts 1910. —

Se under »De københavnske Handelsforeningers Fællesrepræsentation«. Side 89.

KØBENHAVNS TRIKOTAGEHANDLERFORENING

— Stiftet i Februar 1896. —

Se under »De københavnske Handelsforeninger Fællesrepræsentation«, Side 103.

DANSK PROVINS-MANUFAKTURHANDLERFORENING

— Stiftet den 30. Juli 1876. — Medlemsantal: ca. 950. —

Dansk Provins-Manufakturhandlerforening har sin Oprindelse fra Aalborg, hvor den første Forening indenfor Købstædernes Manufakturhandlerstand blev dannet i Foraaret 1876. Fra denne Forening udsendtes den 3. Juni 1876 et Cirkulære til Manufakturhandlerne i Jyllands andre Byer med Opfordring til at samles med Aalborg-Kollegerne til et Fællesmøde for at drøfte forskellige Sager, der maatte have fælles Interesse og derefter i paakommende Tilfælde ved samlet Optræden at varetage og støtte Standens Interesser.«

Et saadant Fællesmøde kom ogsaa i Stand. Det afholdtes paa Compagnihuset i Aalborg Søndag den 30. og Mandag den 31. Juli 1876, og der var mødt 62 Delegerede fra 14 jydske Byer. Mødet aabnedes af Formanden for den nystiftede Aalborg Manufakturhandlerforening, *S. A. Jacobsen* og derefter drøftedes en Række Spørgsmaal, som paa den Tid var aktuelle, bl. a. Fallitboers Realisation, Kreditoplagsretten, Omløben med Varer m. m. Dernæst vedtoges enstemmigt et af *L. Hartvigson*, Aalborg, fremsat Forslag om at nedsætte et staaende Udvalg paa 7 Medlemmer til Varetagelse af Standens Interesser. Dette Udvalg, der altsaa blev Spiren til en Sammenslutning, skulde have til Opgave at sammenkalde til fælles Møder, naar det maatte finde Anledning dertil, dog i hvert Tilfælde mindst hvert tredie Aar, samt tillige at virke hen til, at der dannedes Manufakturhandlerforeninger i enhver jydsk By eller i mindre Kredse, bestaaende af to eller flere Nabobyer.

Det staaende Udvalg, der altsaa maa betragtes som Foreningens første Bestyrelse kom til at bestaa a ffølgende 7 Medlemmer:

S. A. Jacobsen, Aalborg. *Emil Secher*, Aarhus. *L. Hartvigson*, Aalborg. *F. D. Hancke*, Hjørring. *L. Dujardin*, Randers. *I. D. Jelstrup*, Frederikshavn. og *Martin S. Wiltrup*, Horsens.

Udvalget konstituerede sig med *L. Hartvigson*, Aalborg, som Formand, og paa Forslag af *I. D. Jelstrup* indbetalte hvert Medlem 4 Kroner til Bestridelse af de løbende Udgifter. Der indkom ialt 212 Kr., som toges i Forvaring af Formanden, der tillige fungerede som Kasserer.

Efter at Grunden til en Sammenslutning saaledes var lagt, udsendtes der et Cirkulære til Standsfæller i 27 jydske Byer om at danne lokale Foreninger med Tilslutning til »Det staaende Udvalg«, og i det første Udvalgsmøde, der afholdtes i Oktober 1876, valgtes Formanden og *Emil Secher* til at besøge de Byer, hvor der paa dette Tidspunkt endnu ikke var Udsigt til Oprettelse af nogen Forening.

Samtidig tog Udvalget fat paa en Række af de foreliggende Opgaver, og der indsendtes forskellige Andragender til Autoriteter og Myndigheder.

Efter 4 Aars Forløb blev der udsendt Indbydelse til samtlige Manufakturhandlere i Jylland til et Fællesmøde i Aarhus den 1. og 2. August 1880, hvor der dog kun mødte 43 Delegerede. Her vedtoges det enstemmigt, paa Forslag af Udvalget, at søge Foreningen udvidet til at omfatte hele Landets Manufak-

L. Hartvigson, Aalborg.

E. Holck, Præstø.

turhandlerstand udenfor København, og efter at Udvalget i nogen Tid havde forberedt Sagen, afholdtes den 22. og 23. Juli 1883 et Møde i Odense, hvor 168 Manufakturhandlere var samlede. Mødet lededes af Odense Handelsforenings daværende Formand, Manufakturhandler, Bankdirektør *L. Bierfreund*, og her vedtoges det med alle Stemmer mod 1 at danne *»Foreningen af Manufakturhandlere i de danske Købstæder og Flækker«*.

Det besluttedes derefter, at Bestyrelsen fremtidig skulde bestaa af 9 Medlemmer, nemlig 4 fra Jylland, 2 fra Fyn, 2 fra Sjælland og 1 fra Lolland-Falster. Hertil valgtes for Jylland: *Fr. Aarbye*, Aarhus, *I. D. Jelstrup*, Frederikshavn, *M. S. Wittrup*, Horsens og *Emil Secher*, Aarhus. For Fyn: *Harald Frandsen*, Svendborg og *B. Thomsen*, Odense. For Sjælland: *Carl Møller*, Roskilde og *Victor Bjørn*, Vordingborg. For Lolland-Falster: *Pentz-Møller*, Maribo.

I Anerkendelse af den betydningsfulde Virksomhed, *L. Hartvigson* havde udfoldet som hidtilværende Formand for Bestyrelsen, og som Paaskønnelse af, at han ubestrideligt havde været Foreningens Bærer, foresloges det udenfor det fastsatte Antal at genvælge ham som Formand for 3 Aar, for at han

»kunde fortsætte sin anerkendte Ledelse af den nu til alle Landsdele udvidede Forening«. Det hedder i Referatet, at »Forsamlingen med Begejstring sluttede sig hertil«.

Paa det samme Møde behandledes iøvrigt ogsaa en Række andre vigtige Spørgsmaal af Interesse for Standen, bl. a. Lærlinge-Uddannelsen, Begrænsning af Kredittiden, Ophævelse af Hammerum-Privilegiet, Toldspørgsmaal o.s.v., ligesom der ogsaa vedtoges Vedtægter for en *Understøttelsesfond*, hvis Grundfond dannedes ved Hjælp af en med »Det kgl. oktroierede Assurance-Compagni« afsluttet Overenskomst, ifølge hvilken Selskabet yder Foreningen en Femtedel af den samlede aarlige Præmieindtægt af en kollektiv Forsikring.

Foreningen førte i de nærmest følgende Aar en noget stille Tilværelse, og først i Aaret 1890 afholdtes den første Generalforsamling efter Foreningens Udvidelse. Den blev afholdt i Aarhus og havde samlet ca. 200 Deltagere. Paa dette Tidspunkt stod bl. a. Søndagslukningen og Toldlovens Revision paa Dagsordenen. Der vedtoges Love for Foreningen og Vedtægter for Understøttelsesfonden, som nu havde opsparet en Kapital paa 25,000 Kr., og samtidig ændredes Foreningens Navn til »De danske Købstæders Manufakturhandlerforening«, — stadig med *L. Hartvigson* som Formand. Han beholdt og røgtede med enestaaende Dygtighed dette Hverv indtil han i 1898 afgik ved Døden. Paa dette Tidspunkt talte Foreningen over 400 Medlemmer, og Understøttelsesfondens Formue var vokset til over 73,000 Kr. Den første Uddeling af Understøttelser fandt Sted i 1896.

Efter L. Hartvigsons Død fungerede *S. A. Hasselbalch*, Randers, en kort Tid som Formand, indtil Bestyrelsen konstituerede sig med *Eiler Holck*, Præsto, som Formand, men da ogsaa denne blev ramt af Sygdom, maatte *S. A. Hasselbalch* paany træde til, og i 1899 valgtes han paa en Generalforsamling i Randers til Foreningens Formand.

Der iværksattes nu en Agitation for Tilgang af nye Medlemmer, og paa den næste Generalforsamling i 1903 oplystes det, at Foreningen var vokset til 560 Medlemmer.

I 1908 fejrede Foreningen 25 Aars Dagen for Udvidelsen til at omfatte alle Landets Købstæder, og i den Anledning blev Formanden, *S. A. Hasselbalch*, udnævnt til Ridder af Dannebrog. Medlemmerne markerede Jubilæumsdagen ved at beslutte af Foreningens Formue at anvende 10,000 Kr. til Oprettelse af »De danske Købstæders Manufakturhandlerforenings *Jubilæumslegat*«.

Medens Foreningen hidtil havde holdt Generalforsamling med flere Aars Mellemrum, blev det herefter bestemt at afholde denne hvert andet Aar. I 1913 fremkom der Forslag fra Aarhus Manufakturhandlerforening om at ændre Foreningens Navn til *»Dansk Provins-Manufakturhandlerforening«*, og at inddele den i lokale Afdelinger, hvis Medlemmer skulde sende Delegerede til en aarlig Generalforsamling, samt at enhver uberygtet Mand eller Kvinde, der driver Manufakturhandel og i Almindelighed er faglært, kan optages som Medlem gennem den lokale Afdelings Ledelse, uanset om Vedkommende driver Forretning paa Land eller i By.

Dette Forslag opnaaede dog først — og med visse Ændringer — at blive vedtaget paa en Generalforsamling i 1916.

S. A. Hasselbalch bestred Formandshvervet indtil 1913, da han trak sig tilbage og samtidig udnævntes til Æresmedlem. Hans Efterfølger som Formand blev *P. H. Erichsen*, Aarhus, som i mange Aar forud havde været Medlem af Bestyrelsen. Han fungerede indtil 1918, da han nedlagde Hvervet og,

ligesom sin Forgænger, udnævntes til Æresmedlem, hvorefter *Fr. Lauritzen*, Slagelse, valgtes til Formand.

Det var paa den Tid, da Efterkrigstidens Vanskeligheder begyndte at melde sig, — Vanskeligheder, som naturligvis krævede megen Agtpaagivenhed fra Foreningens Side og i høj Grad lagde Beslag paa Formandens Arbejdskraft og Evner; men *Fr. Lauritzen* røgtede sit Hverv med en Dygtighed, der anerkendtes fra alle Sider.

I 1923, efter Genforeningen, sluttede de sønderjyske Kolleger sig til Foreningen og blev repræsenteret i Bestyrelsen, der da udvidedes fra 9 til 10 Medlemmer.

Kort Tid efter Generalforsamlingen i 1923 afgik *Fr. Lauritzen* pludselig ved Døden, ramt af et Hjerteslag. Hans Minde bevares for Efterslægten ved

S. A. Hasselbalch, Randers.

P. H. Erichsen, Aarhus.

Oprettelsen af *Fr. Lauritzens Mindelegat*, der stiftedes ved en Indsamling blandt Medlemmerne, og som administreres af »Dansk Textil-Union«, hvis virksomme Formand Fr. Lauritzen tillige havde været.

Efter Fr. Lauritzens Død overtog Næstformanden, *Jens H. Jensen*, Randers, midlertidigt Formandshvervet, indtil Generalforsamlingen i 1924, hvor den nuværende Formand, *Viggo Jørgensen*, Aarhus, valgtes.

I 1926 fejrede Foreningen sit 50 Aars Jubilæum i Aalborg, hvor Spiren til denne Organisation blev lagt. Formanden, *Viggo Jørgensen*, blev i Anledning af Jubilæet udnævnt til Ridder af Dannebrog, og Dagen markeredes ved Udsendelse af et smukt illustreret Festskrift, udarbejdet af Manufakturhandler *Moldberg-Kjeldsen*, Aarhus.

Foreningens *Understøttelsesfond*, der som allerede nævnt grundlagdes i Aaret 1883, havde ved 50 Aars Jubilæet i 1926 naaet en Størrelse af 546,227 Kr. 79 Øre. Heraf er ved Medlemmernes eget Bidrag opsparet en Kapital paa 206,714 Kr. 34 Øre, og i Aarenes Løb har Foreningen desuden modtaget Legatmidler til et samlet Beløb af 339,513 Kr. 45 Øre, idet Foreningen raader over følgende

Legater.

Etatsraad *J. Morescos Legat*, oprettet 1900, forhøjet 1906	32,000. 00
Fabrikant *Chr. Hasselbalchs Legat*, oprettet 1900	5,000. 00
Direktør *Emmerich Müller og Hustrus Legat*, opr. 1905, forhøjet 1917	13,000. 00
M. E. Grøn & Søns Legat, overdraget 1905	103,113. 45
De danske Købstæders Manufakturhandlerforenings Jubilæumslegat, oprettet 1908	10,000. 00
Købmand *Theodor Carstens Legat*, oprettet 1908, forhøjet 1917	3,000. 00
Agent *A. S. Philipsons Legat*, oprettet 1913	5,000. 00
Købmand *S. A. Hassebalchs Legat*, oprettet 1914	2,000. 00
Grosserer *Holger Petersens Legat*, oprettet 1918	32,100. 00
Akts. Th. Wessel & Vett's Jubilæumslegat, oprettet 1918	52,700. 00
Firmaet *Holger Petersens Jubilæumslegat*, oprettet 1918	26,700. 00
Købmand *J. D. Buemanns Legat*, oprettet 1918	2,000. 00
Grosserer *P. Petersen og Hustrus Legat*, oprettet 1924	37,900. 00
Direktør *Johannes Birchs Legat*, oprettet 1926	15,000. 00

Heraf uddeltes i 1925 130 Understøttelser til et samlet Beløb af Kr. 26,940. Den første Uddeling fandt Sted i 1896, og indtil 50 Aars Jubilæet var der ialt uddelt 426,545 Kroner.

Endvidere har Grosserer *L. Westerby*, København, i 1925 skænket Foreningen et Legat, stort 25,000 Kr., til unge Handelsmænds Uddannelse i Udlandet.

Heraf er for første Gang i 1926 tildelt en ung Medhjælper Kr. 1125.00 til et Ophold i Tyskland.

Foruden de forannævnte Legater, som Foreningen gennem Aarene har modtaget, er Understøttelsesfonden yderligere bleven betænkt med Bidrag (dels aarlige og dels een Gang for alle), hvorved en større Kreds af Grossister og Fabrikanter ligesom Legatstifterne er bleven optagne som ekstraordinære Medlemmer af Foreningen.

Uddrag af Lovene.

Dansk Provins-Manufakturhandlerforenings Love er stadfæstede af Kongen den 14. Oktober 1916. Af disse Love fremgaar det, at Foreningens Formaal er at værne om og fremme Standens Interesser, og i Forbindelse dermed, at tilvejebringe et godt og venskabeligt Forhold blandt Landets Manufakturhandlere, at yde trængende Medlemmer, deres Enker og Børn Understøttelse, i Henhold til Vedtægterne for den til Foreningen hørende Understøttelsesfond.

Enhver uberygtet Mand eller Kvinde, der for egen eller andres Regning driver Manufakturhandel fra aaben Bod og i Almindelighed er faglært, kan optages som Medlem af Foreningen gennem den lokale Afdelings Ledelse. Hvor en saadan ikke er valgt af Afdelingen, udpeger Hovedbestyrelsen en Repræsentant.

Medlemsbidraget er 5 Kr. aarligt, der opkræves forud.

Hvor et Firma bestaar af flere Medlemmer, er hver enkelt Deltager i Firmaet forpligtet til at betale Kontingent til Foreningen for at kunne blive Medlem.

Bestyrelsen bestaar af 10 Medlemmer, 5 for Jylland (deraf 1 for Sønderjylland), 2 for Fyens Stift, 2 for Sjællands Stift og 1 for de øvrige Øer.

Bestyrelsesmedlemmerne vælges under ét paa Generalforsamlingen efter Forslag af hver Landsdels Repræsentanter.

Enhver, der er Medlem af »Dansk Provins-Manufakturhandlerforening«, kan blive Medlem af Understøttelsesfonden ved foruden sit Kontingent til D. P. M. at betale et aarligt Kontingent til Fonden af 10 Kr.

Ophæver et Medlem af Understøttelsesfonden sin Forretning, kan han, selv om han udtræder som Medlem af D. P. M., vedblive at være Medlem af Understøttelsesfonden ved at betale aarligt Kontingent hertil af 10 Kr.

Afgaar et Medlem af Understøttelsesfonden ved Døden, kan Enken indtræde i Fonden paa følgende Vilkaar: Dødsfaldet skal skriftlig anmeldes til Foreningens Sekretær inden 6 Maaneder, og

Fr. Lauritzen, Slagelse.

Viggo Jørgensen, Aarhus.

a) hvis Enken fortsætter Forretningen, da mod at betale et aarligt Kontingent af 10 Kr.
b) hvis Enken ikke fortsætter Forretningen, da mod at betale et aarligt Kontingent af 5 Kr.

Enkers Medlemsret bortfalder ved Giftermaal.

Som ekstraordinært Medlem kan enhver uberygtet Mand optages, der til Understøttelsesfonden indbetaler et Beløb af mindst 250 Kr. eller et aarligt Kontingent af mindst 20 Kr. Disse Medlemmer, deres Enker og Børn er ikke berettigede til Understøttelse.

Ethvert Medlem eller Efterladt efter et saadant har Ret til at erholde Understøttelse af Fondens Midler i det Omfang, disse tillader, naar paagældende har været Medlem i 5 Aar.

Ved Uddeling af Understøttelser tages fornødent Hensyn til, hvor længe Vedkommende har været Medlem af Understøttelsesfonden, saaledes at de ældste Medlemmer kommer først i Betragtning.

Uddelingen foregaar i Portioner à 50 Kr., af hvilke der efter Omstændighederne kan tildeles et Medlem eller hans Efterladte indtil 10 Portioner aar-

ligt. Antallet af de en Gang tildelte Portioner kan efter Omstændighederne forøges, dog ikke udover det ovenfor nævnte Maximum. Ligeledes kan Portionernes Antal formindskes eller ogsaa helt inddrages, hvilket i alle Tilfælde skal finde Sted, hvis Vedkommendes økonomiske Stilling forbedres saaledes, at han eller de ikke længere kan anses for at være trængende til Hjælp, eller dersom den nydende gør sig skyldig i nogen i den offentlige Mening vanærende Handling.

Understøttelserne uddeles kun for et Aar ad Gangen.

Den for Manufakturhandlerforeningen valgte Bestyrelse er tillige Understøttelsesfondens Bestyrelse; det samme gælder for Revisorerne.

Skulde Manufakturhandlerforeningen nogensinde blive opløst, da har de daværende Medlemmer af Understøttelsesfonden at tage Bestemmelse om Fondens Fremtid; den skal dog i alle Tilfælde bevares som en ifølge kongelig Fundats uangribelig Legatkapital, hvis Renter kun maa anvendes i velgørende Øjemed for Manufakturhandlerstanden udenfor København og Frederiksberg.

Til Betryggelse heraf bliver Fundatsens Bestemmelser at godkende af Handelsministeren.

Foreningens Bestyrelse:

Viggo Jørgensen, R. af Dbg., Aarhus, Formand.
Jens H. Jensen, Randers, Næstformand og Kasserer.
Chr. Boas, Stubbekøbing.
I. P. Wenø, *Aalborg.*
Chr. Clausen, Nyborg.
Th. Kohl, Fredericia.
Aage Müller, Roskilde.
O. Rønnow, Slagelse.
Jørgen Jensen, Haderslev.
Arthur Hansen, Odense.

De tre førstnævnte danner Forretningsudvalget.

Foreningens Repræsentanter i »Dansk Textil Union«:

Viggo Jørgensen, Aarhus. *I. P. Wenø*, Aalborg. *Chr. Clausen*, Nyborg.

Foreningens Revisorer:

Niels Hansen, Randers. *Bolt Jørgensen*, Randers.

Æresmedlem:

P. H. Erichsen, R. af Dbg., Aarhus.

Lokal-Afdelingernes Repræsentanter:

Aalborg:	*J. P. Wernø.*	Fredericia:	*Carl E. Petersen.*
Aarhus:	*Viggo Jørgensen.*	Frederikshavn:	*C. Niemann.*
Assens:	*Hans Storm.*	Frederikssund:	*N. C. Christensen.*
Bogense:	*A. Storch.*	Grenaa:	*Anders Nielsen.*
Brønderslev:	*Carl Lauritzen.*	Hammel:	*Joh. Andersen.*
Esbjerg:	*E. M. Blichfeldt.*	Hadsund:	*Ludvig Faber.*
Faaborg:	*F. Møller.*	Helsingør:	*C. Olsen.*
Fjerritslev:	*Eberhardt Neve.*	Herning:	*J. W. Dalgard.*

Hillerød:	*Chr. Simonsen.*
Hjørring:	*Marinus Madsen.*
Hobro:	*Harry Jacobsen.*
Helsinge:	*Jacob Nielsen.*
Holbæk:	*Grønlund Thomsen.*
Holstebro:	*Ferd. Hahn.*
Horsens:	*Einar Danielsen.*
Jyderup:	*Emil Scharling.*
Hørsholm:	*Chr. Rasmussen.*
Kalundborg:	*Kold Christensen.*
Kerteminde:	*G. Leidecher.*
Køge og Faxe:	*H. P. Egede.*
Kolding:	*P. J. Schultz.*
Korsør:	*Thor Winkel.*
Lemvig:	*Toft Nielsen.*
Lyngby:	*R. W. Rasmussen.*
Løgstør:	*Ad. Aistrup.*
Maribo:	*Otto Christensen.*
Middelfart:	*N. Søgaard Mortensen*
Nakskov:	*Carl Lundborg.*
Nibe:	*Ove Johansen.*
Aars:	*N. Mortensen.*
Nyborg:	*C. Clausen.*
Nykøbing F.:	*Holger Schwabe.*
Nykøbing J.:	*Niels Jensen.*
Nykøbing S.:	*Søren Schibsbye.*
Næstved:	*P. Andersen.*
Nørresundby:	*Emil Haack.*
Odder:	*Peter Bentzen.*
Odense:	*Arthur Hansen.*
Præstø:	*Kaj Thomsen.*
Randers:	*Jens H. Jensen.*
Ribe:	*Jens Andersen.*
Ringkøbing:	*Valdemar Jacobsen.*
Ringsted:	*Peter Kjærsgaard.*
Roskilde:	*Aage Müller.*
Rudkøbing:	*Joh. Halvorsen.*
Rønne:	*Axel Jacobsen.*
Saxkøbing:	*Ove Lund.*
Silkeborg:	*Joh. Bischoff.*
Skanderborg:	*N. Skovgaard.*
Skive:	*J. Surballe.*
Skjern:	*Joh. Nielsen.*
Skjelskør:	*Axel Jørgensen.*
Slagelse:	*Otto Rønnow.*
Sorø:	*Niels Christensen.*
Stege:	*Holger Jørgensen.*
Storehedinge:	*Niels Beck.*
Struer:	*L. Petersen.*
Stubbekøbing:	*Chr. Boas.*
Svendborg:	*P. A. Jørgensen.*
Tarm:	*S. J. Nielsen.*
Thisted:	*Carl Jensen.*
Varde:	*Julius Lange.*
Vamdrup:	*Viggo Troest.*
Vejle:	*Henrik Jacobsen.*
Viborg:	*Jacob Schaarup.*
Vordingborg:	*N. Chr. Rasmussen.*
Aabenraa:	*Chr. Christiansen.*
Haderslev:	*Jørgen Jensen.*
Løgumkloster:	*Conrad Langvodt.*
Sønderborg:	*J. H. Koch.*
Skjærbæk:	*Ekon Bondesen.*

DANMARKS GARN- OG TRIKOTAGEHANDLERFORENING

— Stiftet den 16. Oktober 1893. — Medlemstal: 240. —

Danmarks Garn- og Trikotagehandlerforening blev stiftet paa et Møde i Fredericia den 16. Oktober 1893. Mødet blev afholdt paa Foranledning af *K. Madsen*, Horsens, og *C. J. Lambrethsen*, Svendborg, der nogen Tid i Forvejen havde drøftet Tanken om at samle alle Handlende i denne Branche i en Forening til Varetagelse af de fælles Interesser, hvorefter de udsendte et Cirkulære til Kollegerne i de forskellige Provinsbyer for at erfare, om der var Stemning for Sagen. Det var navnlig den forestaaende Revision af Næringsloven, der i sin Tid gav Stødet til Foreningens Oprettelse.

Forslaget vandt straks stor Tilslutning, idet der indløb en lang Række gunstige Svar paa det udsendte Cirkulære, og den 16. Oktober afholdtes som allerede nævnt et Møde i Fredericia, hvor lidt over 40 Trikotagehandlere fra Landets forskellige Egne var kommet til Stede, og hvor det efter nogen Diskussion vedtoges at stifte Foreningen. Ligeledes vedtoges et Udkast til Love, og der meldte sig straks 42 Medlemmer.

Foreningens *Formaal* er at fremme og varetage Garn- og Trikotagehand-

lernes Interesser i Provinsbyer og større Handelspladser. Endvidere virker Foreningen til Hjælp og Støtte for Medlemmer og deres efterladte Familie. Foreningens Formaal søges fremmet

a) ved en nøje Sammenslutning, ved Møder og Diskussion,
b) ved en fælles Optræden overfor saavel Medlemmer som Ikke-Medlemmer, der søger at skade Foreningens Interesser,
c) ved at søge dannet et Undrstøttelsesfond for trængende Medlemmer og deres Enker,
d) ved Udlaan af Understøttelsesfondets Midler i Overensstemmelse med Vedtægterne.

Den øverste, administrative Myndighed i Foreningen er Bestyrelsen, som bestaar af en Formand, en Næstformand, en Kasserer samt 7 Medlemmer. Bestyrelsen sammensættes af 4 Medlemmer fra Jylland, 2 fra Fyen og 4 fra Sjælland og Lolland-Falster. Bestyrelsen vælger selv sin Formand, Næstformand og Kasserer. Formanden udfører Sekretærvirksomheden, der lønnes med 50 Kr. aarlig af Foreningens Midler.

Den ordinære Generalforsamling afholdes i første Halvdel af August Maaned og indkaldes med 14 Dages Varsel.

Enhver, der driver Forretning med Garn og Trikotage, samt er i Besiddelse af lovformelig Næringsadkomst, kan blive Medlem af Foreningen. Der betales 10 Kr. i Indskud og et aarligt Kontingent af 10 Kr. Bestyrelsen afgør i ethvert enkelt Tilfælde Spørgsmaal om nye Medlemmers Optagelse i Foreningen. Den, som en Gang er blevet Medlem af Foreningen, kan vedblive at være det, selv om han ophæver sin Forretning.

Det er ethvert Medlems Pligt ved alle lovlige og hæderlige Midler at modarbejde saadanne Grossister og Fabrikanter (og Detaillister), der enten selv eller ved Repræsentanter sælger Varer til de saakaldte »Flensborglagre« eller »Messenborgudsalg«.

Understøttelsesfondets Grundfond og de aarlig til denne henlagte Bidrag, saavel som andre Indtægter, f. Eks. Gaver, maa ordentligvis ikke angribes; men kun de aarlige Renter. Ansøgnig om Understøttelse maa indgives til Formanden hvert Aar inden 15. Juli og skal være anbefalet af mindst et Medlem af Foreningen i samme By, eller hvis der ingen saadanne findes, da et Medlem fra den nærmeste By. En øjeblikkelig Understøttelse af indtil 100 Kr. kan bevilges af Formanden i Forening med det nærmest Ansøgeren boende Bestyrelsesmedlem; men saadanne Sager skal da forelægges Generalforsamlingen til Efterretning med Motivering.

For at et Medlem eller hans Enke kan faa Understøttelse, maa han have været Medlem af Foreningen i 5 paa hinanden følgende Aar og have betalt Kontingent i denne Tid.

Den 5. August 1907 vedtog Generalforsamlingen at maatte udlaane indtil 10,000 Kr. til Medlemmer af Foreningen paa følgende Vilkaar:

1. Naar et Medlem ønsker Laan af Foreningens Midler, fremsendes Begæring derom til Formanden for Foreningen, og Bestyrelsen afgør i hvert enkelt Tilfælde, om Laanet kan ydes.
2. Bestyrelsen lader i dette Øjemed trykke ligelydende og letfattelige Gældsobligationsskemaer til Brug ved Ordningen af Laanene.
3. Det højeste Beløb, et Medlem kan erholde til Laans, er fastsat til 2000 Kr., og det mindste til 1000 Kr.

4. Beløbet afdrages med 1/20 hver Juni og December Termin, ligesom Beløbet og efterhaanden Restbeløbet forrentes med 4 pCt. aarlig. De juridiske Omkostninger ved Udfærdigelsen af Laanet udredes af Laantageren og Foreningen, hver med Halvdelen.
5. Som Garanti for rettidig og skadesløs Betaling af Renter og Afdrag fordrer Foreningen 2 à 3 vederhæftige Selvskyldnere og solidariske Kautionister.
6. Laanene effektueres i Juni og December Terminer, og Begæring om Laan til nævnte Tider maa henholdsvis være Formanden i Hænde inden 1. Februar for Laan i Juni og inden 1. August for Laan i December Termin.

Til Foreningens første Bestyrelse valgtes D'hrr. *Th. Franck*, Odense, *I. S. Haugaard*, Sorø, *Chr. Jensen*, Fredericia, *Th. Knudsen*, Nakskov, *K. Madsen*,

C. J. Lambrethsen.

K. Madsen, Horsens.

Horsens, *Chr. Mikkelsen*, Kolding, *E. N. Merrild*, Slagelse, *Meldgaard-Nielsen*, Grenaa, og *C. J. Lambrethsen*, Svendborg, med sidstnævnte som Formand, *K. Madsen* som Næstformand og *Chr. Mikkelsen* som Kasserer.

C. J. Lambrethsen maatte allerede paa den første Generalforsamling 1894 nedlægge sit Mandat, idet han flyttede til København. Derefter var *K. Madsen*, Horsens, i nogle Aar Foreningens Formand; men i 1897 indtog C. J. Lambrethsen paany Formandspladsen, som han derefter med megen Dygtighed beklædte indtil 1903, da *P. M. Christensen*, Helsingør, blev Formand. Denne afløstes 1904 af *J. Vejen Andersen*, Korsør, der var Formand i to Aar, indtil den nuværende Formand, Hr. *N. C. Christensen*, Frederikssund, 1906 overtog Foreningens Ledelse, hvilket Hverv han siden har varetaget med stor Dygtighed og Interesse.

Af Foreningens Stiftere har endnu Hr. *Chr. Mikkelsen*, Kolding, Sæde i Bestyrelsen. Han har i omtrent alle de Aar, Foreningen har bestaaet, med en enkelt Afbrydelse været betroet Kassererposten.

Ved Foreningens 20 Aars Jubilæum, der fejredes i Herning i 1913, blev C. J. Lambrethsen udnævnt til Æresmedlem.

En betydningsfuld Gren af Foreningens Virksomhed er Arbejdet for at hjælpe og understøtte gamle, trængende Medlemmer eller disses Efterladte, hvilket er muliggjort dels ved det aarlige Kontingent, dels ved ekstraordinære Bidrag, Gaver og Legater, som i Aarenes Løb er stillet til Foreningens Raadighed.

Allerede Aaret efter Stiftelsen var Foreningens Formue over 1000 Kr., og siden er den vokset Aar for Aar. I 1898 — fem Aar efter Foreningens Stiftelse — var Formuen ca. 10,000 Kr., og i 1901 udbetaltes den første Understøttelse til et trængende Medlem, nemlig 280 Kr., hvorefter der hvert Aar er uddelt Understøttelser.

Ifølge sidste Aars Regnskab udgjorde Foreningens samlede Formue et Beløb af 100,720 Kr. 87 Øre, hvortil kommer en Legatkapital paa 25,000 Kroner.

Chr. Mikkelsen, Kolding.

N. C. Christensen.

Der udbetaltes sidste Aar Understøttelser og Legatportioner til et samlet Beløb af 3,680 Kroner.

Den 19. og 20. August 1918 højtideligholdt Foreningen sit 25 Aars Jubilæum i Fredericia, hvor den i sin Tid blev stiftet. I Anledning af Jubilæet udsendte Foreningen et smukt og interessant, illustreret Festskrift under Titlen »Af Bindestuens Saga,« udarbejdet af *Konrad Understrup*, og indeholdende en meget udførlig Beskrivelse af Fagets Udvikling og Historie, samt en Skildring af Foreningens Virksomhed i de forløbne Aar.

Som *Æresmedlemmer* har Foreningen udnævnt Købmand *J. C. Jensen*, Marstal, og Fabrikant *K. Madsen*, Horsens.

Bestyrelsen for Danmarks Garn- og Trikotagehandlerforening bestaar for Tiden af følgende Medlemmer: *N. C. Christensen*, Frederikssund (Formand), *Svend Christiansen*, København (Næstformand), Fabrikant *Chr. Mikkelsen*, Kolding (Kasserer), *Laurids Kamp*, Thisted (Sekretær), *Marius Jørgensen*, Aalborg, *Jens Jensen*, Odense, *Chr. Jensen*, Marstal, *Jens Andersen*, Nykøbing F., *I. I. Iversens*, Køge, og Fabrikant *Mouritsen*, Horsens.

Formanden, *N. C. Christensen*, Frederikssund, er født den 10. Februar

1862 og var i sin Ungdom ansat paa Herning Uldspinderi. I 1882 begyndte han som Uldhandler paa Sjælland og etablerede sig i 1890 med Strikkeri og Butik i Skibby, hvorfra han i 1895 flyttede til Frederikssund. Valgt til Formand for Danmarks Garn- og Trikotagehandlerforening i 1906. Bestyrelsesmedlem og Kasserer i Frederikssund Handelsstandsforening, Medlem af Bankraadet og Kontroludvalget for Frederikssund og Omegns Bank, Formand for De danske Forsvarsbrødres Forening for Frederikssund og Omegn og Formand for det borgerlige Fugleskydningsselskab for Frederikssund og Omegn.

7. FORENINGEN AF HERREEKVIPERINGSHANDLERE I DANMARK

Formand: *Niels Hansen, Randers.*

Udførligere Oplysninger om denne Forening har det ikke været muligt at fremskaffe.

ISENKRAMBRANCHENS ORGANISATIONER

Gennem en længere Aarrække har Isenkræmmerne saavel i Hovedstaden som i de forskellige Landsdele været sammensluttede i særlige Organisationer til Varetagelse af denne Branches specielle Interesser.

For Hovedstadens Vedkommende oprettedes allerede i 1693 Isenkræmmerlauget, og efter Laugets Ophævelse stiftedes i 1880 Isenkræmmerforeningen i København. I 1894 oprettedes Jysk-fynsk Isenkræmmerforening og i 1899 Provins-Isenkræmmerforeningen for Sjælland, Bornholm og Møen, hvortil senere er kommet Lolland-Falsters Isenkræmmerforening.

Disse Foreninger har i de forløbne Aar hver indenfor sit Omraade udført et godt Arbejde til Fremme af de fælles Interesser, ligesom der ogsaa, specielt af den københavnske og den jysk-fynske Isenkræmmerforening er udfoldet et omfattende Velgorenhedsarbejde ved Ydelse dels af Understøttelse, dels af Begravelseshjælp til gamle, trængende Medlemmer og deres Efterladte. Til Opfyldelse af dette Understøttelses- og Hjælpearbejde har disse Foreninger ligesom saa mange andre af Handelsstandens Organisationer i rigt Maal kunnet glæde sig ved økonomisk Støtte fra velhavende Medlemmer og andre Velyndere, som Tid efter anden har betænkt Foreningerne med Gaver og Legater. Det kan i denne Forbindelse nævnes, at Isenkræmmerforeningen i København ejer en Formue paa over 150,000 Kr., Jysk-fynsk Isenkræmmerforening har en Formue paa over 50,000 Kr., og Provins-Isenkræmmerforeningen for Sjælland, Bornholm og Møen, der først for nylig har optaget sin Understøttelsesvirksomhed, disponerer allerede over en Formue paa op imod 20,000 Kr.

Efterhaanden som Aarene gik, rejste der sig ogsaa indenfor denne Branche Røster for Opretteles af en Samvirksomhed mellem de enkelte Organisationer i saadanne vigtigere Spørgsmaal, som angaar Standen i sin Helhed, og dette resulterede i, at der den 14. Maj 1906 blev afholdt et Møde i København, hvor det vedtoges at stifte et *Centraludvalg* for Danmarks Isenkræmmerforeninger.

I dette Møde deltog D'Herer *Jørgen Brandt*, Nykøbing Mors, *Rud.*

Jørgen Brandt, Nykøbing Mors.

Knud Harild, Hellerup.

A. W. Holm,
Centraludvalgets adm. Direktør.

Schoch, Horsens, *Sattrup*, Næstved, *Steglich*, Hillerød, og *M. Th. Jepsen*, Assens. Sidstnævnte valgtes til Formand.

Foruden de allerede nævnte Foreninger sluttede ogsaa »Københavns Glas- og Porcelænshandlerforening« sig til Centraludvalget, som derefter antog Navnet »*Centraludvalget for Danmarks Isenkræmmerforeninger samt Københavns Glas- og Porcelænshandlerforening*«.

Centraludvalgets Arbejde var i Begyndelsen nærmest af mere orienterende Art. Udvalget samledes som Regel en Gang om Aaret for at drøfte de vigtigere Spørgsmaal, som fremkom af Interesse for hele Standen, uden at der dog i større Grad var skabt noget egentligt Samarbejde, idet man paa flere Omraader savnede virkelig Føling med de forskellige Landsdeles Organisationer som Helhed.

I 1909 valgtes Isenkræmmer *C. Galle* til Næstformand i Centraludvalget, og i 1914 efter *M. Th. Jepsens* Død blev *Rud, Schoch*, Horsens, valgt til Formand. Han fungerede som saadan til sin Død i 1916, hvorefter *Jørgen Brandt*, Nykøbing Mors, blev Centraludvalgets Formand, hvilket Hverv han med overordentlig Dygtighed og Interesse har beklædt indtil den 15. August 1927, da han af Helbredshensyn ønskede at træde tilbage, hvorefter Isenkræmmer *Knud Harild*, Hellerup, valgtes til Formand. Hr. Knud Harild er tillige Formand for Isenkræmmerforeningen i København, Næstformand i »De københavnske Handelsforeningers Fællesrepræsentation«, og har siden September 1920 været Næstformand i Centraludvalget.

At Centraludvalgets Arbejde i de første Aar ikke havde nogen fastere Form fremgaar bl. a. deraf, at de første Love ikke blev vedtagne før i 1915.

Af disse Love fremgaar det, at Centraludvalgets Formaal er at optage til Forhandling ethvert Spørgsmaal, som overgives det til Afgørelse fra en af Underorganisationerne. De under Centraludvalget hørende Foreninger har, saalænge de staar som Medlem, Ret til for hver paabegyndt 40 Medlemmer at vælge een stemmeberettiget Repræsentant til Centraludvalget; men alle de paagældende Foreningers Bestyrelsesmedlemer har Møderet.

I Kontingent erlægger hver Forening aarlig 2 Kr. pr. Medlem, som indbetales forud i Januar Maaned. Udgifter vedrørende Udvalgsmedlemmers Rejser til Møder er Centraludvalget uvedkommende. Ekstraordinære Udgifter ved, at Medlemmer deltager i Kommissioner o. lign., som kommer hele Standen til Gode, samt Administrationsudgifter, bæres af Centraludvalget.

Hver Forening er pligtig til inden Udgangen af Januar Maaned at indsende Kontingent og Opgave over Medlemsantallet til Centraludvalgets Kasserer. Saafremt Kontingentet efter Opfordring i rekommanderet Brev til Formanden ikke er indbetalt inden 1. Marts, kan vedkommende Forening slettes som Medlem af Centraludvalget.

Centraludvalget afholder ordinær Generalforsamling een Gang aarligt i Løbet af September Maaned. Generalforsamlingen indkaldes med mindst 8 Dages Varsel, og Forslag, som ønskes behandlet, maa indsendes inden 15. August. Ekstraordinære Møder kan indkaldes med kort Varsel, saafremt skriftlig Begæring herom foreligger fra tre Foreninger.

Ved Afstemning afgøres alle Spørgsmaal med simpel Majoritet. Hvis Stemmerne staar lige, gør Formandens Stemme Udslaget. Skriftlig Afstemning kan forlanges, og til Lovændringer kræves, at to Trediedele af de stemmeberettigede Medlemmer skal være til Stede, og at to Trediedele af disse stemmer for Forslaget.

Udmeldelse kan kun ske med ¼ Aars Varsel og til en 1. Januar.

Skulde Centraludvalget ophøre at bestaa, fordeles mulig Formue til de forskellige Underorganisationer i Forhold til deres Medlemsantal.

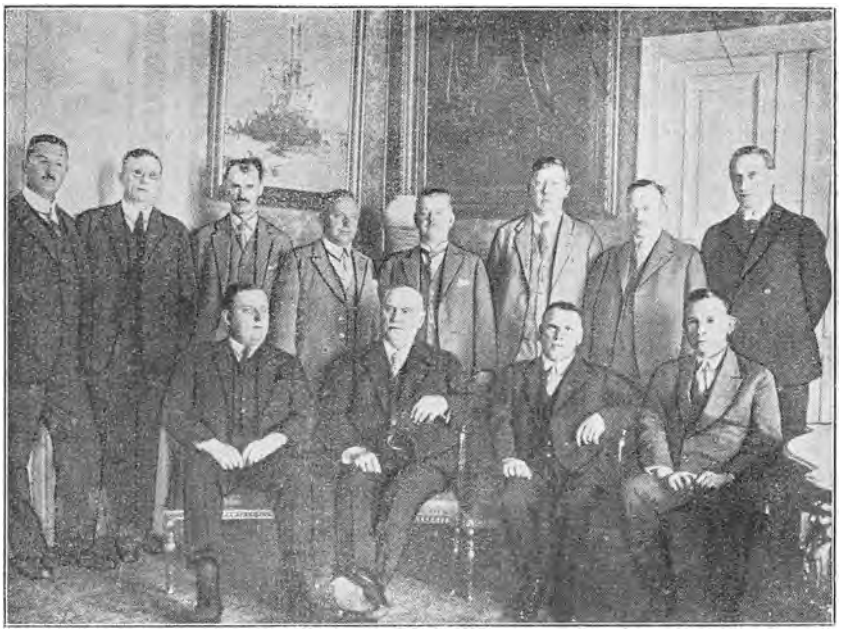

De nordiske Isenkræmmerforeningers permanente Komité.
(Forsamlet til Møde i København 1927).

Efter Vedtagelsen af disse Love, og navnlig efter at *Jørgen Brandt*, Nykøbing Mors, i 1916 overtog Hvervet som Centraludvalgets Formand, kom der betydelig mere System i Arbejdet, og Udvalget har i de senere Aar paa mange Omraader udført et godt og frugtbringende Arbejde til Gavn for den samlede Branche.

En Omstændighed, som i denne Forbindelse maa tillægges en ikke ringe Betydning, og som i stor Udstrækning har været medvirkende til de i de seneste Aar opnaaede gunstige Resultater, er Aabningen af Centraludvalgets eget Kontor i København. Denne Begivenhed fandt Sted den 1. Januar 1926, og samtidig knyttedes Redaktør *A. W. Holm* til Centraludvalget som administrerende Direktør.

Endvidere overtog Centraludvalget fra samme Dato »Isenkræmmer-

bladet«, for egen Regning, efter at Bladet siden 1917 havde været et privat Foretagende, baseret paa en Overenskomst med Isenkræmmerforeningerne. Bladet udgaar nu hver Uge under Redaktion af Direktør *A. W. Holm* og er officielt Medlemsblad for de under Centraludvalget hørende Foreninger. Det virker som saadant som et fortrinligt Bindeled mellem Hovedorganisationen og de enkelte Medlemmer ude i Foreningerne.

En anden Begivenhed, som ligeledes har været styrkende for Samarbejdet, ikke alene her i Landet, men i hele Skandinavien, er Oprettelsen af »*De nordiske Isenkræmmerforeningers permanente Komité*«, der fandt Sted paa et Møde i København den 30. og 31. Januar 1924, hvorefter denne Komité hvert Aar har været samlet til Møde, nemlig den 4.—7. Juli 1924 i Helsingfors, den 21.—22. August 1925 i Oslo, den 10.—11. September 1926 i Stockholm og den 16.—18. August 1927 i København.

Blandt de Opgaver, den permanente Komité beskæftiger sig med, skal her nævnes »Akkordforeningerne i de forskellige Lande og Isenkrambranchens Organisationers Stilling til og Samarbejde med disse«, »Omsætningen med Støbegods«, »Salget af Landbrugsmaskiner«, Bekæmpelse af Salg gennem omrejsende Agenter«, »Forholdet til Leverandørerne«, »Isenkræmmernes Uddannelse og Udviklingslinier« o. m. fl.

Komitéens Formand er Direktør *Sven Frænkel*, Göteborg.

Om Centraludvalgets Arbejde for Standens fælles Interesser maa det iøvrigt siges, at det i mange Henseender har været frugtbringende. Tilstedeværelsen af det faste Bindeled indenfor Standen, som Centraludvalgets Kontor har vist sig at være, er paa adskillige Omraader kommet Medlemmerne til Gode, og i den seneste Tid har der været Planer fremme om at samle alle Under-Organisationerne i en mere intim, landsomfattende Sammenslutning under Centraludvalgets Ledelse. Begyndelsen til en saadan Samling er allerede gjort, idet der den 23. Februar 1927 for første Gang afholdtes et *Isenkræmmer-Landsmøde* i København. Paa dette Møde, der var besøgt af ca. 130 Isenkræmmere fra hele Landet, enedes man om Grundlaget for det fremtidige Arbejde, og der nedsattes et Arbejdsudvalg, bestaaende af 10 Medlemmer, der tilsammen repræsenterer alle Dele af Landet. Formand for dette Arbejdsudvalg er Isenkræmmer *Knud Harild*, Hellerup, og iøvrigt har Arbejdsudvalget allerede opnaaet gunstige Resultater, bl. a. i forskellige Forhold til Branchens Leverandører.

En anden Opgave, som Isenkræmmerforeningen ligeledes har taget op, er Lærlinge-Uddannelsen, idet der saavel af Jysk-fynsk Isenkræmforening, som af Provinsisenkræmmerforeningen for Sjælland, Bornholm og Møen er oprettet særlige Fagprover for Fagets Lærlinge. Disse

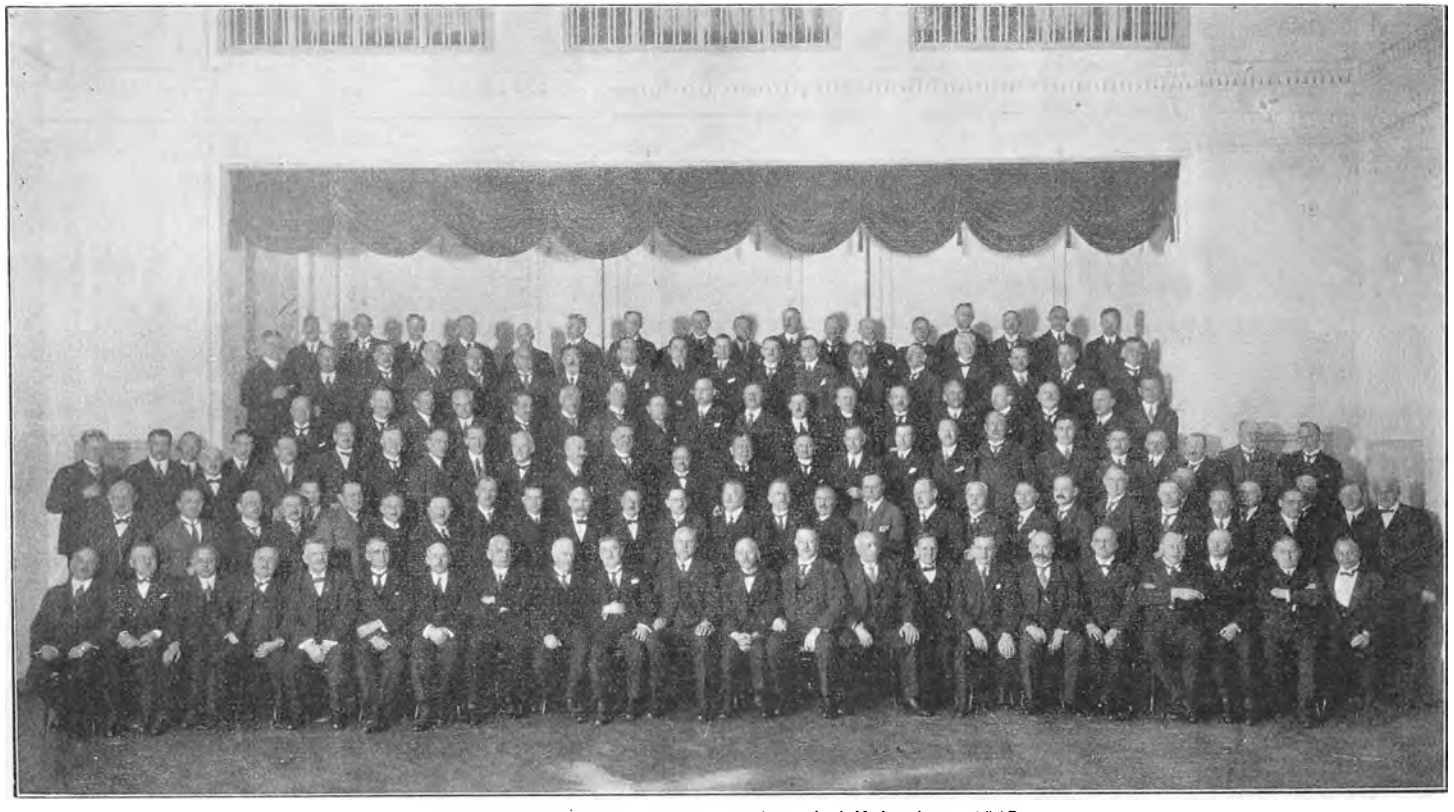

De danske Isenkræmmeres Landsmøde i København 1927.

Fagprøver afholdes to Gange aarlig, i Slagelse og i Aarhus under Tilsyn af et i samme Øjemed nedsat Eksamensudvalg.

Under Centraludvalget staar i Øjeblikket følgende Foreninger:

1. Isenkræmmerforeningen i København.
2. Jysk-fynsk Insenkræmmerforening.
3. Provins-Isenkræmmerforeningen for Sjælland, Bornholm og Møen.
4. Lolland-Falsters Isenkræmmerforening.
5. Københavns Glas- og Porcelænshandlerforening.

Bestyrelsen for Centraludvalget bestaar af folgende Medlemmer:
Knud Harild, Hellerup *(Formand)*.
Frederik Kasten, Vejen *(Næstformand)*.
S. Hemme, Nygade 6, København *(Kasserer)*.
Jørgen Bucka, Vesterbrogade 2, København *(Sekretær)*.
Administrerende Direktør: A. W. Holm.
Centraludvalgets og »Isenkræmmerbladet«s Kontor:
Vestervoldgade 10, Telefon 14,136, København.

1. ISENKRÆMMERFORENINGEN I KØBENHAVN

— Stiftet den 5. Marts 1880. — Medlemsantal: ca. 150. —

Formand: Isenkræmmer *Knud Harild*, Hellerup.

Se under »De københavnske Handelsforeningers Fællesrepræsentation, Side 92.

2. JYSK-FYNSK ISENKRÆMMERFORENING

— Stiftet 1894. — Medlemsantal: ca. 200 aktive og 50 passive.

Foreningens *Formaal* er:

a) at værne om og fremme Standens Interesser,

b) at yde trængende Isenkræmmere, deres Enker og Børn Understøttelse.

Foreningen omfatter Købstæder og Handelspladser i Jylland og Fyn; dog kan fagudlærte Isenkræmmere paa Landet, der driver speciel Isenkramforretning, optages som Medlemmer.

Som *aktive* Medlemmer kan optages enhver uberygtet Mand eller Kvinde, der driver Detail-Isenkram-, Udstyrs-, Glas- og Porcelænsforretning, samt Prokurister og Forretningsførere i saadanne Forretninger.

Som *passive* Medlemmer kan optages Grossister indenfor ovennævnte Brancher og disses Repræsentanter. Passive Medlemmer er ikke adgangsberettigede til Foreningens Generalforsamlinger og Diskussionsmøder, men kan tage Del i Foreningens selskabelige Sammenkomster og Udflugter.

Aktive Medlemmer betaler et Indskud, stort 25 Kr., og svarer et aarligt Kontingent, stort 25 Kr. Passive Medlemmer betaler ikke Indskud og kun et aarligt Kontingent, stort 10 Kr.

Passive Medlemmer har ikke Ret til Understøttelse.

Kontingentet opkræves halvaarsvis i April og Oktober Maaned; men Bestyrelsen er berettiget til at fritage et Medlem for at betale Koningent, naar særlige Omstændigheder taler derfor. Medlemmer, der nyder Understøttelse af Foreningen er fritagne for at betale Kontingent.

Foreningens *Understøttelsesfond* dannes af: a) det aarlige Kontingent, b) Gaver, c) indvundne Renter og d) andre Indtægter.

Understøttelse, der altid ydes som midlertidig og med særligt Hensyn til Vedkommendes Trang, fastsættes og uddeles af Bestyrelsen ved dens ordinære Møder:

A) i Portioner à 100 Kr. aarlig til Medlemmer, der uafbrudt i 10 Aar har været Medlem og svaret Kontingent.

B) i Portioner à 50 Kr. aarlig til Medlemmer, der uafbrudt i 5 Aar har været Medlem og svaret Kontingent.

C) i Portioner à 50 Kr. aarlig til Medlemmers Enker eller Børn under 18 Aar, hvis Forsørger uafbrudt i 5 Aar har været Medlem og svaret Kontingent.

Ingen kan erholde over 5 Portioner for Voksne og 2 for Børn af ovennævnte Portioner.

Understøttelse kan ydes, selv om Vedkommende ogsaa nyder en saadan af en lokal Forening. Er Ansøgerne iøvrigt lige kvalificerede, har de, der er ældst som Medlemmer og disses Efterladte Fortrinsret. Bestyrelsen kan desuden i hvert Regnskabsaar disponere over et Beløb af indtil 500 Kr. til ekstraordinære Understøttelser i paatrængende Tilfælde.

Til Understøttelse og Administration maa ifølge Lovene af Fonden udbetales:

A) Halvdelen af Renterne, naar Fonden har naaet en Størrelse af 10,000 Kroner.

Frederik Kasten, Vejen.
Formand for Jysk-Fynsk Isenkræmmerforening.

B) Alle Renterne, naar Fonden har naaet en Størrelse af 20,000 Kroner.

C) Alle Renterne og Halvdelen af det aarlige Kontingent, naar Fonden har naaet en Størrelse af 40,000 Kroner.

Indtil Fonden har naaet en Størrelse af 20,000 Kr., anvendes dog Halvdelen af de indvundne Renter ubeskaaren til Understøttelse, medens Administrationsudgifterne afholdes af den øvrige Aarsindtægt.

Ved Fordeling i Henhold til Punkt D, maa 1 Tiendedel af Aarets Indtægter stedse henlægges til Fondens Forøgelse, ligesom Gaver, hvorom Giveren ikke har truffen Bestemmelse, stedse henlægges til Fonden.

Enhver, der ønsker Understøttelse, maa til Formanden inden hvert Aars 1. Februar indgive Begæring, forsynet med Attest om, at Trang er tilstede. Ligeledes maa Andragender om Foreningens Legatportioner indgives til Formanden inden hvert Aars 15. Juli.

Ved et aktivt Medlems Dødsfald udbetales ekstra af Kassereren til den Afdødes Enke, Børn eller Arvinger et Beløb paa 500 Kr., — der skaffes til

Veje paa den Maade, at hvert aktivt Medlem af J. F. I. afkræves pr. Postopkrævning 3 Kr. pr. Dødsfald samtidig med Kontingentet — og det eventuelt manglende Beløb dækkes af Foreningens Kasse, ligesom de mulig overskydende Beløb henlægges til Foreningens Understøttelsesfond.

Den udbetalte Understøttelse er en rent personlig Ret for den eller de Efterladte og kan i intet Tilfælde beslaglægges.

Den anførte Understøttelse kan kun ydes en Gang for hvert Medlem og borfalder saaledes efter en Enke, der har fortsat Mandens Forretning og allerede har faaet Understøttelse udbetalt ved Mandens Død.

Generalforsamling afholdes den første Mandag i August og i Reglen hvert Aar paa det Sted, som af Generalforsamlingen bestemmes, dog saaledes at Mødestedet hver 3. Gang er paa Fyn, ellers i Jylland.

Overordentlige Generalforsamlinger kan sammenkaldes med 1 Maaneds Varsel, naar Bestyrelsen finder det fornødent, eller naar 20 Medlemmer skriftligt forlanger det med Angivelse af Forhandlingsemnet. Tiden og Stedet bestemmes af Bestyrelsen.

Bestyrelsen, der bestaar af 9 Medlemmer, nemlig 6 fra Jylland og 3 fra Fyn, vælges skriftlig af Generalforsamlingen. Valget gælder ordentligvis for 3 Aar, saaledes at der aarlig afgaar efter Tur 2 fra Jylland og 1 fra Fyn.

Bestyrelsen vælger sin Formand og Næstformand, Kasserer og Sekretær.

Bestyrelsen er ulønnet, men Foreningen afholder alle Administrationsudgifter og godtgør Bestyrelsen Rejseudgifter og 20 Kr. daglig i Diæter for Rejser til Møder.

Foreningens Opløsning kan kun vedtages paa en overordentlig Generalforsamling, hvortil samtlige Medlemmer af Foreningen hver for sig skriftlig ere indkaldte, og naar ¾ af de tilstedeværende Medlemmer stemmer derfor. I dette Tilfælde overgives Foreningens Formue til et Organ for den danske Handelsstands Fællesrepræsentation, eller — hvis et saadant ikke til den Tid findes — til en af Statens Myndigheder med Anmodning om at forvalte Kapitalen og anvende dens Renter nærmest muligt i Overensstemmelse med det i Foreningens Love angivne Formaal. Vil den eller de Myndigheder, til hvilke man har henvendt sig, ikke modtage Midlerne, indkaldes til en ny overordentlig Generalforsamling til med simpel Stemmeflerhed at tage Beslutning om, i hvilket veldædigt Øjemed Midlerne skal anvendes.

Jysk-fynsk Isenkræmmerforenings Understøttelses-Virksomhed har i Aarenes Løb kunnet glæde sig ved Bidrag og Gaver fra flere Velyndere. Her skal saaledes nævnes følgende:

Ernst Voss, Fredericia, til Minde om *Voss* sen (1904) 500 Kr. *M. Nielsen*, Aarhus, i Anledning af 40 Aars Jubilæum og Guldbryllup (1905) 500 Kr., *Johannes Koch*, Randers (1907) 1000 Kr., *Eduard Halle* (1909) 1000 Kr., *Bucka & Nissen*, København, i Anledning af 50 Aars Jubilæum (1915) 5000 Kr., *Edv. Nielsen*, Aarhus (1916) 1000 Kr., *Jørgen Brand*, Nykøbing Mors, i Anledning af 35 Aars Jubilæum (1918) 2000 Kr., *Johs. Koch*, Randers, i Anledning af 35 Aars Jubilæum (1918) 500 Kr., *Hermann Raffel*, København, i Anledning af 50 Aars Jubilæum (1918) 1000 Kr., *Smith & Co.*, Odense (1919) 2000 Kr., *Holbechs* Fajanceforretning, Odense (1919) 600 Kr., *Johan Resting*, Fredericia (1919) 500 Kr., *Isenkræmmerbladet* (1921) 500 Kr., *Edv. Nielsen* og Hustru, Aarhus, i Anledning af deres Sølvbryllup (1921) 1000 Kr., *J. P. Kock* (1923) 1000 Kr.

Endvidere er der skænket Foreningen følgende *Legater:*

Akts. *Hans Schourups* Legat, 10,000 Kr.

Konsul *Otto Nielsens* Legat, 1000 Kr.
Carl Jensen og Husrus Legat, 5000 Kr.

Ialt udgør Foreningens Formue ifølge sidste Aars Regnskab 50,954 Kr. 01 Øre. Der udbetaltes i sidste Regnskabsaar Understøttelser til et Beløb af 1750 Kr. og Begravelseshjælp til et Beløb af 1500 Kr., samt i Legatportioner et Beløb af 620 Kr.

Foreningens første Formand var Isenkræmmer *Olesen*, Skive.

I 1911 valgtes Isenkræmmer *Jørgen Brandt*, Nykøbing Mors, til Formand og beklædte med stor Dygtighed dette Hverv, indtil han paa Generalforsamlingen i Kolding den 1. August 1927 af Helbredshensyn ønskede at trække sig tilbage. Hr. Jørgen Brandt blev ved denne Lejlighed med Akklamation udnævnt til Foreningens Æresmedlem, ligesom Foreningens mangeaarige Kasserer, Isenkræmmer *Otto Lodberg*, Randers, samtidig blev udnævnt til Æresmedlem.

Til Formand valgtes derefter Isenkræmmer *Frederik Kasten*, Vejen, der tillige beklæder Hvervet som Formand for Vejen Handelsstandsforening.

Jysk-fynsk Isenkræmmerforening har ligesom Isenkræmmerforeningen for Sjælland, Bornholm og Møen oprettet en *Eksamen* for Fagets Lærlinge. Denne Eksamen afholdes hvert Aar i April og Oktober i Aarhus og har i de forløbne Aar været besøgt af 305 Elever. De fornødne Foranstaltninger til denne Eksamens Afholdelse er underlagt et særligt Skoleudvalg, hvis Formand er Hr. *Edvard Nielsen*, R. af Dbg., Aarhus.

Jysk-fynsk Isenkræmmerforenings Bestyrelse:

Frederik Kasten, Formand, Vejen.
E. Nellemann, Næstformand, Nyborg.
Peter Ehrenreich, R. af Dbg., Kasserer, Aarhus.
C. M. Kauffmann, Sekretær, Svendborg.
Th. Rendtorff, Odense.
R. Bang Knudsen, Esbjerg.
Carl Corfitzen, Horsens.
Otto R. Nielsen, Nr. Sundby.
Anton Andersen, Randers.

Revisorer:
Holger Christensen, Aarhus.
Ludvig Kock, Aarhus.

Kredsformænd:

Georg Christensen for Hjørring, Frederikshavn og Brønderslev.
A. C. Johansen for Aalborg, Nr. Sundby, Nibe og Løgstør.
Otto Lodberg for Randers, Hobro, Viborg og Grenaa.
Carl Corfitzen for Horsens, Skanderborg, Silkeborg og Herning.
Joh. Resting for Kolding, Fredericia og Vejle.
Vilhelm Sørensen for Aarhus.
Vilh. Bang for Nykøbing, Skive og Thisted.
Harald Nyborg for Odense, Assens, Bogense, Middelfart og Kerteminde.
Evald Jensen for Svendborg, Rudkøbing, Nyborg og Faaborg.

Skoleudvalget:

Edvard Nielsen, R. af Dbg., Aarhus (Formand).
Emanuel Nielsen, Odense.
Holger Christensen, Aarhus.
Anton Andersen, Randers.
Peter Ehrenreich, R. af Dbg., Aarhus.
Ludvig Kock, Aarhus.

3. PROVINS-ISENKRÆMMERFORENINGEN FOR SJÆLLAND, BORNHOLM OG MØEN

— Stiftet den 20. August 1899. Medlemstal: 60. —

Foreningens Formaal er at fremme Standens Interesser. Forening omfatter Sjælland udenfor København samt Bornholm og Møen.

Som aktivt Medlem optages enhver fagudlært, uberygtet Isenkræmmer, som driver speciel Isenkram- og Udstyrsforretning, Enker, der fortsætter saadanne Forretninger, og Prokurister og Forretningsførere i disse Forretninger.

Som passive Medlemmer kan optages Isenkræmmere, der har afstaaet deres Forretninger. Disse er ikke adgangsberettigede til Foreningens Generalforsamlinger og Diskussionsmøder, men har ellers samme Rettigheder som Foreningens aktive Medlemmer.

Det aarlige *Kontingent* er 10 Kr. Hvis et Firma bestaar af flere Personer, er hver af disse forpligtet til at betale Kontingent.

Generalforsamling afholdes hvert Aar i September Maaned.

Bestyrelsen bestaar af 5 Medlemmer, der vælges skriftligt af Generalforsamlingen. Bestyrelsen vælger selv sin Formand, Næstformand, Kasserer og Sekretær. Bestyrelsen er ulønnet, men Foreningen afholder alle Administrationsudgifter og godtgør Bestyrelsesmedlemmernes Rejseudgifter og 6 Kr. daglig i Diæter for Rejser til Møder.

Foreningen ejer et *Legat*, stort 5000 Kroner, skænket den 10. Januar 1915 under Navnet: *Bucka & Nissens Jubilæumslegat* til Brug ved Understøttelser.

Paa Generalforsamlingen den 5. September 1915 vedtoges, at der kan ududbetales af Legatet indvundne Renter indtil 200 Kr. aarlig, samt at der af Foreningens Overskud aarlig kan anvendes indtil 100 Kr. til Understøttelser til Medlemmer og deres Enker.

Endvidere har Foreningen den 1. September 1925 oprettet en *Understøttelsesfond*, hvis Formue allerede nu andrager 16,389 Kr. 4 Øre. Der udbetaltes heraf i sidste Regnskabsaar 400 Kr. i Understøttelse til 3 Enker.

I 1910 har Foreningen oprettet en *frivillig Prøve for Lærlinge* i Isenkramfaget. Der er nedsat en Eksamenskomité, bestaaende af 3 Medlemmer, hvoraf de to vælges af Bestyrelsens Midte, medens det tredie udpeges blandt Foreningens aktive Medlemmer.

En Gang aarlig afholdes den nævnte Prøve i Slagelse over de Lærlinge, der i det paagældende Halvaar har udlært eller faar udlært. Foreningen afholder alle Udgifterne, og den paagældende Principal afholder Lærlingens Rejseudgifter til Prøven.

Der meddeles Lærlingen et af Eksamensudvalgets Formand udfærdiget Eksamensbevis. Endvidere kan en særlig dygtig Lærling tildeles en Præmie.

Enhver Lærling, der ønsker at indstille sig til Prøven, maa anmelde det til Formanden i Februar eller August Maaned.

Bestyrelsen bestaar af følgende Medlemmer:

Chr. Sørensen, Gilleleje (Formand).
Michael Møller, Holbæk (Næstformand og Sekretær).
John M. Knøvl, Gørlev (Kasserer).
Morten Christensen, Vordingborg.
Axel Flygenring, Rønne.

Eksamensudvalget bestaar af *Chr. Sørensen,* Gilleleje (Formand), *Michael Møller,* Holbæk, og *Joh. Lassen,* Slagelse.

Formanden, Chr. Sørensen, Gilleleje, er født den 12. Februar 1864 og uddannet hos Hans I. Müller i Ribe. Etableret 1890 i Viborg og startede senere Filial i Hammershøi og Bjerringbro. Solgte Forretningen 1897 og etablerede sig derefter i Kolding, hvorfra han 1898 flyttede til Helsingør, hvorfra han oprettede Filial i Hornbæk 1906 og i Gilleleje 1916. Solgte Forretningen i Helsingør 1915 og overtog 1922 selv Forretningen i Gilleleje. Var en Tid Medlem af Byraadet i Helsingør. Formand for Gilleleje Borgerforening.

Chr. Sørensen, Gilleleje.
Formand for Provins-Isenkræmmerforeningen for Sjælland, Bornholm og Møen.

Bohn Hansen, Rødby.
Formand for Lolland-Falsters Isenkræmmerforening.

4. LOLLAND-FALSTERS ISENKRÆMMERFORENING

Bestyrelsen for Lolland-Falsters Isenkræmmerforening bestaar af D'Herrer *Bohn Hansen,* Rødby (Formand), *Otto Roug,* Maribo (Næstformand), og *P. Almegaard,* Nykøbing F. (Kasserer). .

Som *Æresmedlem* har Foreningen udnævnt *Hr. R. Jessen,* Nykøbing F.

Foreningen tæller ialt ca. 20 Medlemmer. *Formanden,* Isenkræmmer *Bohn Hansen, Rødby,* er født den 27. Maj 1874, uddannet hos Chr. Pihl i Rønne og etableret i Rødby den 15. Maj 1905. Tillige Formand for Rødby Handelsstandsforening og for Rødby Grundejerforening samt Medlem af Bestyrelsen for Rødby Haandværker- og Industriforening.

5. KØBENHAVNS GLAS- OG PORCELÆNSHANDERFORENING

— Stiftet den 23. Januar 1872. Medlemsantal: 87.

Formand: S. G. Kjersgaard, R. af Dbg.

Se iøvrigt under »De københavnske Handelsforeningers Fællesrepræsentation, Side 96.

Isenkræmmerforeningernes Emblem.

Jernmærket.

De danske Isenkræmmerforeninger har som Emblem og Bomærke indregistreret »Jernmærket«, som ses paa hosstaaende Illustration. Det samme Mærke blev først indført i Sverige, men anvendes nu som officielt Emblem for samtlige Isenkræmmerforeninger i Skandinavien.

TOBAKSHANDLERFORBUNDET I DANMARK

Cigar- og Tobakshandlerne i København oprettede allerede den 19. August 1885 deres Organisation, og efterhaanden blev der ogsaa stiftet lignende Foreninger i de fleste større Byer.

Den 16. Maj 1915 stiftedes »Tobakshandlerforbundet i Danmark«, der er Hovedorganisation for de forskellige Lokalforeninger Landet over. Under Forbundet staar ialt 74 Lokalafdelinger med tilsammen ca. 1500 Medlemmer.

Tobakshandlerforbundets nugældende Love er vedtagne den 28. Juli 1918. Ifølge disse Love har Forbundet til Opgave gennem Sammenslutning af samtlige Cigar- og Tobakshandlere i Danmark at faa et enigt Samarbejde til Bevarelse og Udvikling af Standens fælles økonomiske Interesser samt ved Underhandlinger med Fabrikanter og Grossister at søge gennemført ensartede Detailpriser over hele Landet og endelig at bekæmpe illoyal Konkurrence.

I Forbundet kan optages enhver Cigar- og Tobakshandlerforening i Danmark, naar dens Love ikke er i Modstrid med Forbundets Love.

Lokalforeninger skal, forinden Optagelse kan finde Sted, tilsende Forretningsudvalget Eksemplarer af deres Love til Godkendelse. Finder Forretningsudvalget ikke at kunne acceptere de indsendte Love, eller ønsker dette ikke at træffe Afgørelse om Optagelse, sker Afgørelsen ved skriftlig cirkulær Afstemning i den samlede Bestyrelse.

Ændrer Lokalforeningerne deres Love efter Optagelsen, og saadanne Ændringer har principiel Betydning for Forbundet, da skal det omgaaende meddeles Forretningsudvalget til Godkendelse.

Lokalforeninger dannes i Købstæder og Stationsbyer, naar Medlemsantallet er mindst 5. Under dette Medlemstal har de paagældende Medlemmer Tilknytning til den nærmest liggende By.

I Kontingent ydes aarlig 5 Kr. pr. Medlem for det Antal, hver Forening har ved Aarets Begyndelse. Dog har Forbundets Delegeretmøde Ret til at forandre Kontingentet. Ved Optagelse erlægges Kontingent for hele Aaret (Kalenderaaret). En Forenings Udmeldelse af Forbundet

skal ske til Formanden med 4 Maaneders skriftligt Varsel til en 1. Januar. En Forening, der er slettet paa Grund af Restance, kan kun optages paany, naar Restancen er indbetalt. Enkeltstaaende Medlemmer betaler 12 Kr. aarlig i Kontingent.

Tobakshandlerforbundets Ledelse bestaar af en Bestyrelse paa 8 Medlemer: En Formand, en Næstformand, en Sekretær, som vælges paa Delegeretmødet, samt den til enhver Tid valgte Formand for den københavnske Afdeling og 2 Repræsentanter for Jylland, 1 for Fyn og 2 for Sjælland og Lolland-Falster. Tillige vælges 8 Suppleanter. Alle Valg sker skriftligt og gælder for Tiden mellem to ordinære Delegeretmøder.

Den administrative Virksomhed udøves af et Forretningsudvalg paa 3 Medlemmer, bestaaende af Formanden, Næstformanden og Sekretæren. Forretningsudvalget skal have Sæde i København.

Bestyrelsen og de af Afdelingerne valgte Delegerede skal være erhvervsdrivende Cigar- og Tobakshandlere. Hvis et Bestyrelsesmedlem ophører med at drive dette Erhver, maa han nedlægge sit Mandat.

I Sager, som forelægges Delegeretmødet, og som vedrører Bestyrelsens Virksomhed eller Enkeltmands Virksomhed indenfor denne, har Bestyrelsens Medlemmer i sin Helhed eller Enkeltmand for sig ingen Stemmeret.

Forretningsudvalget afholder Møde mindst én Gang hveranden Maaned, og Bestyrelsesmøde afholdes mindst en Gang aarlig.

Ethvert Bestyrelsesmedlem kan til enhver Tid forlange Spørgsmaal vedrørende Administrationen og Lovfortolkninger til Cirkulation, eventuelt til Afstemning mellem Bestyrelsens Medlemmer.

Der ydes Bestyrelsens Medlemmer en forholdsmæssig Godtgørelse til Repræsentationsudgifter, hvis Størrelse fastsættes paa hvert Delegeretmøde. Dog skal Rejseudgifter godtgøres umiddelbart efter.

Ordinært Delegeretmøde afholdes hvert andet Aar i Juli Maaned og indkaldes med mindst en Maaneds Varsel med Bekendtgørelse af Dagsordenen. Forslag, som ønskes behandlede, maa indsendes til Formanden gennem Lokalforeningerne inden den 1. Juni.

Delegeretmødet har den højeste Myndighed i alle Forbundets Anliggender; kun dette kan give, ophæve eller forandre Love. Simpel Stemmeflerhed er afgørende. Ekstraordinært Delegeretmøde afholdes, naar Bstyrelsen finder særlig Anledning dertil, eller 4 Foereninger, repræsenterende mindst 50 Medlemmer, med skriftlig Dagsorden forlanger det.

De Delegerede vælges foreningsvis inden 1. Juli. Hver Forening vælger 1 Delegeret for indtil de første 25 Medlemer, 1 for de næste 25 og derefter 1 for hver paabegyndte Antal af 50 Medlemmer.

Forretningsudvalget vælges ikke som Delegerede, men har selvskreven Valgbarhed og Stemmeret paa Delegeretmøder i alle Sager, der ikke vedrører Bestyrelsens Virksomhed.

Iøvrigt har ethvert Medlem Adgang til Delegeretmøderne og har Ret til paa disse at fremføre eventuelle Klagemaal. Lokalafdelingerne udreder selv Udgifterne ved Delegeredes Udsendelse.

En Lokalafdeling kan udelukkes af Forbundet, hvis den illoyalt modarbejder Forbundets Interesser, f. Eks. vedtagne Bslutninger paa Delegeretmøder. Afgørelsen om en Udslettelse træffes enten paa Delegeretmødet eller ved skriftlig Afstemning mellem de Delegerede, der repræsenterede Afdelingerne ved det sidst afholdte ordinære Delegeretmøde. De stemmeberettigede skal have det udførlige Klagemateriale tilsendt, og Afstemningen kan ikke finde Sted, før den paaklagede Afdeling har haft Lejlighed til at redegøre for sit Forhold.

Forbundet opløses, naar to paa hinanden følgende Delegeretmøder vedtager Opløsningen med to Trediedele af de Mødendes Stemmer. Eventuelle Midler fordeles da til Foreningerne i Forhold til deres Medlemstal.

Gustav Christensen,
Formand for Tobakshandlerforbundet i Danmark.

Tobakshandlerforbundets officielle Organ er »Tobakshandlerbladet«, der ejes og udgives af Cigar- og Tobakshandlerforeningen af 1885 i København. Bladet udgaar en Gang maanedlig, og dets ansvarhavende Redaktør er Formanden for ovennævnte Forening, Hr. *Chr. G. Christensen*. Landsforbundets Formand, Hr. *Gustav Christensen*, deltager i Bladets Ledelse paa Hovedorganisationens Vegne.

Som Hovedorganisation for Cigar- og Tobakshandlerstanden har Tobakshandlerforbundet i de forløbne Aar udrettet et meget betydeligt Arbejde til Fremme af Branchens særlige Interesser, navnlig med Henblik paa Forholdet til Leverandørerne, ligesom Forbundet ogsaa med megen Energi har taget sig af mange Sager vedrørende illoyal Konkurrence o. lign. Tobakshandlerforbundets Ledelse varetages med megen Dygtighed og Forstaaelse af Formanden, Hr. *Gustav Christensen*, og denne Organisation har Tilslutning fra saa godt som alle Standens Medlemmer over hele Landet.

Tobakshandlerforbundets Bestyrelse og *Forretningsudvalg bestaar* af følgende Medlemmer:

Forretningsudvalget:

Gustav Christensen, Formand og Forretningsfører, Holmbladsgade 50. Telefon Amager 1522.
Chr. G. Christensen, Næstformand, Sdr. Boulevard 43. Telefon Vester 1776.
P. Andersen, Protokolsekretær, Nørrebrogade 185. Telefon Central 10,754.

Bestyrelsen:

Chr. Schou, Aalborg.
P. Petersen, Aarhus.
Chr. Christensen, Ringstedgade, Næstved.
Th. Jensen, Odense.
C. Schüssler, Nykøbing F.

Foruden den københavnske Afdeling »*Cigar- og Tobakshandlerforeningen af 1885*«, der findes anført under »De københavnske Handelsforeningers Fællesrepræsentation (se Side 82), omfater Tobakshandlerforbundet Lokalforeninger i 74 Byer.

ANDRE FORENINGER

(Uden Tilslutning til nogen af Hovedorganisationerne)

Øllhandler H. Hansen.

CARLSBERG ØLHANDLERFORENING

Stiftet den 20. September 1894. Medlemsantal: 80.

Bestyrelse: H. Hansen, Mølle Allé, Valby (Formand), *Vald. Nielsen* (Næstformand), *P. Horn* (Kasserer), *Caspar Jacobsen* (Sekretær), *E. Christensen*, *Aug. Knudsen* og *Otto Henriksen*.

Foreningen har i 1905 oprettet et Understøttelsesfond, hvis Kapital ifølge sidste Aars Regnskab udgør 27,883 Kr. 34 Øre. Der udbetaltes sidste Aar Understøttelser til et Beløb af 2075 Kroner.

Formanden, Øllhandler *H. Hansen*, Mølle Allé 14, Valby, er født den 15. Marts 1882 og etableret den 18. Oktober 1907.

CENTRALLEDELSEN FOR GENTOFTE KOMMUNES HANDELSFORENINGER

— Stiftet den 26. Maj 1926. —

Denne Organisation er en Sammenslutning af de 4 Handelsforeninger i Gentofte Kommune, nemlig *Hellerup Handelsforening, Ordrup Handelsforening, Gentofte Handelsforening* og *Kulhandlerforeningen for Nordre Birk*, Gentofte Afdeling.

Centralledelsen er sammensat af Bestyrelsesmedlemmerne fra disse Foreninger, og dens *Formaal* er at virke for Handelsstandens Intereser overalt, hvor disse berøres.

Alle Handelsforeninger og Brancheforeninger indenfor Kommunen kan optages i Centralledelsen. Ingen Forening kan optages, uden at ⅔ af Centralledelsens Medlemmer stemmer derfor. Udmeldelse kan kun ske til en 1. Maj med ½ Aars Varsel.

Hver Forening repræsenteres i Centralledelsen ved 2 Bestyrelsesmedlemmer for indtil 100 Medlemmer og derefter 1 Repræsentant for hver paabegyndt 100 Medlemmer. Den ene Repræsentant for hver Forening skal være dennes Formand.

Hver Forening har desuden Ret til at lade sig repræsentere ved en Suppleant i Tilfælde af Forfald, og Suppleanten vælges samtidig med Repræsentanterne.

Centralledelsens Udgifter paalignes de under denne staaende Foreninger efter Medlemstal. Formanden i hver Forening er forpligtiget til at holde Centralledelsen à jour med Bestyrelsens Sammensætning, og hvert Aar pr. 1. April opgive Foreningens Medlemsantal.

Hvert Aar, inden Udgangen af Maj Maaned indkaldes samtlige Foreningers Bestyrelser til Møde med 8 Dages skriftligt Varsel. Overfor denne Delegeretforsamling aflægger Formanden Beretning, og Kassereren fremlægger det af 2 Medlemmer af Centralledelsen reviderede Regnskab.

Desuden foretages Valg af Repræsentanter for det følgende Aar. Hver Forening vælger sine egne Repræsentanter, samt Suppleanter af Bestyrelsens Medlemmer.

Centralledelsen vælger selv sin Formand, Næstformand, Kasserer og Sekretær. Disse fire i Forening danner Forretningsudvalget.

Centralledelsen nedsætter Udvalg, hvor det anses for nødvendigt. Ethvert Udvalg bestaar af mindst 3 Medlemmer, som straks vælger sin Formand, som er Ordfører.

Ret til Fremsættelse af Forslag har de indenfor Centralledelsen staaende Bestyrelser, samt alle Medlemmer af Centralledelsen.

Centralledelsen holder Møde, saa ofte Formanden eller Forretningsudvalget finder det fornødent, dog mindst ét Møde hver 3die Maaned, — eller naar to Medlemmer af Centralledelsen indsender skriftlig Anmodning derom til Formanden, med Angivelse af de Sager, som ønskes behandlet.

Medlemmer af Centralledelsen har Mødepligt, og Forfald skal meddeles til Sekretæren senest Kl. 1 Mødedagen. Indkaldelsen skal almindeligvis ske skriftligt.

Slagtermester Jes Petersen.

Centralledelsen er beslutningsdygtig, naar samtlige Foreninger er repræsenteret. Saafremt der til et Møde ikke er mødt Repræsentanter fra samtlige Foreninger, behandles Sagerne uden Afstemning, og der indkaldes til et nyt Møde, som da er beslutningsdygtig, uanset de Mødtes Antal.

Afstemning sker ved Haandsoprækning, men kan, dersom det kræves af ét Medlem, ske ved Navneopraab, og Resultatet indføres i Forhandlingsprotokollen.

Hvis Stemmerne staar lige, skal Sagen behandles paa et følgende Møde. Har en Sag været til Behandling i tre paa hinanden følgende Møder, uden Resultat, bortfalder Sagen.

Centralledelsen har i Forbindelse med Handelsskoleforeningen i Gentofte Kommune, hvis Formand er Grosserer *O. Engelstoft-Schmidt*, i 1920 oprettet en Handelsskole, der har Lokaler i Magtegaardsskolen i Hellerup, og hvis Forstander er Skoleinspektør *J. P. Ellern*. Ved Skolen virker 5 Lærere, og Elevantallet var sidste Aar 68, hvoraf 10 indstilledes til afsluttende Eksamen. Skolen er statsanerkendt og eksamensberetiget, ligesom den nyder Understøttelse af Stat og Kommune.

Centralledelsens Bestyrelse bestaar af følgende Medlemmer:

Jes Petersen, Slagtermester, Jægersborg Allé 23, *Formand*, Telf. Ordrup 47.

Folmer Matthiassen, Købmand, Bernstorffsvej 100, *Næstformand*, Telf. Hellrup 701.

B. Rosenbaum, Tobakshandler, Jægersborg Allé 23, *Kasserer*, Telf. Ordrup 717.

Valdemar Rohl, Manufakturhandler, Gentoftegade 21, *Sekretær*, Telf. Gentofte 440.

J. P. Pedersen, Købmand, Strandvej 94, Hellerup, Telf. Hellrup 144.

O. Engelstof-Schmidt, Grosserer, Ellinorsvej 45, Charlottenlund, Telf. Ordrup 1596.

Chr. Ingerslev, Købmand, Violvej 20, Gentofte, Telf. Gentofte 67.

O. V. Bruhn, Købmand, Dyrehavevej 4, Klampenborg, Telf. Ordrup 812.

A. C. Nielsen, Købmand, Ruthsvej 6, Hellerup, Telf. Hellerup 726.

G. Amstrup, Trikotagehandler, Strandvejen 177.

De fire førstnævnte danner Forretningsudvalget.

Angaaende Hellerup Handelsforening og Ordrup Handelsforening, se iøvrigt under »De københavnske Handelsforeningers Fællesrepræsentation«. Om Gentofte Handelsforening se nedenfor.

CENTRAL-ØLHANDLERFORENINGEN AF 1900

— Stiftet den 22. April 1900. — Medlemsantal: 170

Foreningens Formaal er *dels* at yde Understøttelse til Medlemmer, deres Enker og umyndige Børn samt tidligere Medlemmers Børn, forsaavidt Ved-

kommende er værdige og trængende, *dels* paa andre Maader at varetage Medlemmernes Interesser.

Medlemmer af oreningen kan kun de Ølhandlere være, der har været autoriserede Aftappere af »De forenede Bryggerier«s Hvidtøl og Skibsøl, og disse Ølhandleres Enker. Tidligere Medlemmer kan dog kun genoptages med »De forenede Bryggerier«s Samtykke. Kvindelige Medlemmer, der indgaar Ægteskab med Ikke-Medlemmer, kan kun forblive i Foreningen med Bestyrelsens Samtykke.

Kontingentet er 5 Kr. aarlig.

Der er oprettet et Alderdomsfond, hvortil Foreningens Reservefond er overgaaet.

Det Belob, der kan betragtes som Overskud af Foreningens aarlige Drift, overgaar til Alderdomsfondet. Til dette Fond overgaar ogsaa eventuelle Gaver og Legater eller andet, der maatte blive skænket særlig til dette Formaal, samt Overskudet fra Understøttelsesfondet, naar dette har naaet 30,000 Kr. i Obligationer (Paalydende).

Naar dette Alderdomsfond med Renter har naaet en Størrelse af 10,000 Kr., skal der af »De forenede Bryggerier« og Bestyrelsen træffes nærmere Bestemmelse om dets Anbringelse og Anvendelse. Indtil da kan der ikke disponeres over Fondets Midler uden forudgaaende Enighed derom mellem »De forenede Bryggerier« og Foreningens Bestyrelse.

Caspar Jacobsen.
Formand for »Central-Ølhandlerforeningen af 1900«.

Endvidere er der indenfor Foreningen oprettet et Understøttelsesfond for Foreningens Medlemmer, disses Enker og umyndige Børn.

Fondets Indtægter bestaar af:

1. Tilskud, som ydes Foreningen af »De forenede Bryggerier«.
2. Gaver og Legater eller andet.
3. Renter af Fondets Kapital.

Fondets Midler administreres af Foreningens Bestyrelse, og dets Virksomhed bestemmes i de for Fondet vedtagne Statutter.

Opløses Foreningen, skal dens Ejendele anvendes til veldædigt Øjemed og fortrinsvis til Gavn for Medlemmer og disses Efterladte — eventuelt overføres til Alderdomsfonden, hvis denne da eksisterer.

Understøttelsesfondets Kapital udgør ca. 30,000 Kr. og Alderdomsfondet ca. 4000 Kr. Der udbetaltes i sidste Regnskabsaar ca. 1800 Kr. i Understøtte'ser.

Disse Fonds er hovedsageligt dannede ved Tilskud fra Akts. »De forenede Bryggerier«.

Bestyrelsen bestaar af følgende Medlemmer:

Caspar Jacobsen (Formand), *Laurits Nielsen* (Næstformand), *K. Ertmann Andersen* (Kasserer), V. *Adelsbeck* og *J. P. Berthelsen.*

Formanden, Caspar Jacobsen, er født den 8. September 1869 og etableret 1895. Tillige Formand for Københavns Ølhandlerforening af 1875 og Medlem af Bestyrelsen for Carlsberg Ølhandlerforening.

E. B. *(Foreningen for Ekspreslevering af Blomster.)*

— Stiftet April 1925. — Medlemsantal: 140.

Denne Forening er oprettet af Dansk Blomsterhandlerforening og arbejder med selvstændig Ledelse under Dansk Blomsterhandlerforenings Auspicier.

Foreningens Formaal er at arbejde for at gøre Blomstergaver populære, saaledes at Brugen af Blomster vinder størst mulig Udbredelse blandt Publikum. Endvidere vil Foreningen arbejde for at bibringe Medlemmerne Forstaaelsen af Fordelene ved et godt Kammeratskab og Samarbejde.

Som *aktive* Medlemmer kan optages Indehavere af Blomsterforretninger og Gartnere, der driver Blomsterhandel en detail.

Som *passive* Medlemmer kan optages Handelsgartnere, Blomster-Grossister og andre, der tilvirker Brugsartikler til Blomsterbranchen samt endvidere saadanne, der af Interesse for Foreningen vil yde den pekuniær Støtte. Aktive Medlemme skal være Medlemmer af Dansk Blomsterhandlerforening.

Afgiften til Foreningen er et Indskud en Gang for alle paa Kr. 25, samt et Aarskontingent paa Kr. 10, der opkræves af Foreningen hvert Aar i April Maaned. Passive Medlemmer betaler dog kun Afgiften Kr. 10 aarligt.

Medlemmerne modtager ved Indmeldelsen gratis fra Foreningen en Ordrekopibog og en Ordre-Bekræftelsesbog (Brevkortformat) samt en Medlemsfortegnelse. Foreningens officielle Tryksager skal benyttes, og yderligere Forbrug kan rekvireres fra Foreningens Kontor.

Bestyrelsen bestaar af følgende Medlemmer::

Carl Jørgensen, København *(Formand)*, *Børge Hilmer*, København (Kasserer og Sekretær), *Chr. Christiansen*, København, *Leonard Abel*, Aarhus og Kaptajn *Frederiksen* (Firma Magnus Isachsen), Aalborg.

Formanden, Carl Jørgensen, Vesterbrogade 106, København, er født den 15. December 1890 og uddannet som Gartner, bl. a. med ca. 4 Aars Ophold i Udlandet. Etableret 1918.

GENTOFTE HANDELSFORENING

— Stiftet 1911. — Medlemsantal: 53.

Bestyrelse: Købmand *Chr. Ingerslev* (Formand), Blikkenslagermester *Vald. Haarby* (Næstformand), Isenkræmmer *Joh. Kofoed* (Kasserer), Manufakturhandler *J. V. Røhl* (Sekretær), Skomagermester *V. Jensen*, Frugthandler *Axel Jensen* og Købmand *F. Frese*.

Foreningen har i 1925 oprettet et Fødselsdagsfond, og naar dets Kapital har naaet en Sum af 1000 Kr., skal der træffes nærmere Bestemmelser om dets Anvendelse, idet man fortrinsvis vil lægge Vægt paa at tilvejebringe Friboliger for gamle, trængende Medlemmer.

Foreningen er tilsluttet »Centralledelsen for Gentofte Kommunes Handelsforeninger« (se ovenfor).

Formanden, Købmand *Chr. Ingerslev*, er født den 10. August 1908 og uddannet i København. Etableret 1911.

HANDELSFORENINGEN AF 5. JUNI 1864

— Stiftet den 5. Juni 1864. Medlemsantal: Aktive 244, passive 124. —

Bestyrelsen: Fuldmægtig *Nic. Holm* (Formand), Grosserer *Holger Ørbeck* (Næstformand), Bogholder *R. Hjardemaal-Lassen* (Kasserer), Bogholder *W. Nørring* (Sekretær), Bogholder *Fritz Nohnsen*, Repræsentant *William Hansen*, Forvalter *Vald. Hansen* og Redaktør *Lønsmann Poulsen*.

Foreningen har oprettet et Understøttelsesfond, hvis Kapital ifølge sidste Aars Regnskab udgjorde ca. 7000 Kr. I Aarenes Løb er udbetalt Understøttelser til et samlet Beløb af 42,000 Kr.

Foreningens Organ er »Handelsbladet«, der redigeres af Redaktør Lønsmann Poulsen.

Formanden, Fuldmægtig *Nic. Holm*, er født den 25. November 1870 og uddannet hos Firmaet Heerforth & Co.

FORENINGEN AF DANSKE MATERIALISTER

— Stiftet den 21. November 1926. —

Foreningens Formaal er ved Samarbejde mellem danske Materialister at varetage Standens fælles Interesser. Enhver Materialist kan ansøge om Optagelse.

Der betales i Indskud ved Optagelsen 10 Kr., og det aarlige Kontingent er 20 Kr. De i Aarets Løb indmeldte Medlemmer betaler Kontingent for hele Aaret. Den arlige Generalforsamling afholdes i Maj Maaned.

Foreningens Medlemsblad er »Materialisten«, der udgaar en Gang maanedlig og redigeres af *Chr. Haldorf*, P. D. Løvs Allé 3, København L.

Bestyrelsen bestaar af følgende Medlemmer: *Rs. Madsen*, Holstebro (Formand), *C. Thorstensen*, Horsens (Næstformand), *E. Jespersen*, Grenaa (Sekretær), *Johs. Hansen*, Fredericia (Kasserer), og *L. Lauritzen*, Hjørring.

FORENINGEN MANUFAKTURHANDLERE UDENFOR KØBSTÆDERNE

— Stiftet den 16. November 1919. Medlemsantal: ca. 500. —

Denne Forening blev stiftet paa et Møde i Tølløse, hvor ca 20 Manufakturhandlere fra Oplandet var til Stede. Til Medlemmer af den første Bestyrelse valgets D' Herrer *Louis Kellner*, Dianalund, *Steffen Lunding*, Jyderup, *H. M. Rasmussen*, Tølløse, *J. Svend Petersen*, Stenlille, og *P. Sørensen*, Hørve. Sidstnævnte valgtes til Formand.

Senere blev Foreningens Virkeomraade udvidet, og i 1920 forøgedes Antallet af Bestyrelsesmedlemmer. Foreningen omfatter nu hele Landet og har i de senere Aar afholdt Møder i de forskellige Landsdele. Bl. a. har denne Forening med megen Energi arbejdet imod det ulovlige Omløberi, Prøvehandelen paa Landet m. m. Desuden har Foreningen nedsat to Udvalg med særlige Opgaver, uden at disse Udvalg dog har nogen som helst Forpligtelse for Foreningens Medlemmer.

P. Sørensen, Hørve.

Fra 1. August 1927 har Foreningen oprettet sit eget Medlemsblad »Dansk Textil-Tidende«, der udgaar to Gange om Maaneden under Redaktion af Hr. *Sophus Rasmussen,* Skovvangsvej 226, Aarhus.

Iøvrigt er Foreningens Formaal at samle alle Handlende, som driver Forretning med Manufaktur og beslægtede Varer fra Butik, til Arbejde for Fællesinteresser. Som Medlem kan optages enhver Handlende indenfor Manufakturbranchen, hvis Butik er beliggende udenfor Købstæderne.

Kontingentet er 10 Kroner om Aaret.

Foreningen skal ifølge Lovene arbejde hen til, at Grossister og Fabrikanter, der er Leverandører til Medlemmerne, ikke gør Forretning med kooperative og andre for Standen skadelige Foretagender, samt modarbejde Omløben med Varer i Manufakturbranchen.

Bestyrelsen bestaar af 11 Medlemmer, der saa vidt muligt skal repræsentere de forskellige Landsdele.

Den ordinære Generalforsamling afholdes hvert Aar i Vinterhalvaaret.

Bestyrelsen

har for Tiden følgende Sammensætning:

P. Sørensen, Hørve (Formand).
Julius Petersen, Karise.
Louis Kettner, Dianalund.
C. F. Petersen, Espe.
Joseph Sørensen, Bred.
Ferdinand Larsen, Helsinge.
Bramsen, Nørre Nebel.
Vald. A. Grantzau, Hovedgaard.
Svend Petersen, Stenlille.
H. H. Rasmussen, Tølløse.
Steffen Lunding, Jyderup.

Amtsrepræsentanter:

Frederiksborg Amt: I. Chr. Jørgensen, Birkerød.
Roskilde Amt: Laurentius Hansen, Borup.
Holbæk Amt: Vilh. Hansen, Gørlev.
Sorø Amt: Thoft Petersen, Fuglebjerg.
Præstø Amt: Johannes Petersen, Lundby.
Odense Amt: Martin Johnsen, Aarup.
Svendborg Amt: Chr. Storm, Allested.
Maribo Amt: H. Killendahl, Horslunde.
Haderslev Amt: Olaf Aastrup, Gramby.
Hjørring Amt: Oscar Bruun, Øster Vraa.
Aalborg Amt: Ludvig Faber, Hadsund.
Thisted Amt: Poul Svendsen, Snedsted.
Randers Amt: Albreckt Breinegaard, Kolind.
Viborg Amt: Hans Christensen, Bjerringbro.
Aarhus Amt: Emil Madsen, Galten.
Skanderborg Amt: C. Siggaard Andersen, Brædstrup.
Vejle Amt: Carl P. Nielsen, Daugaard.
Ringkøbing Amt: P. Damgaard Jensen, Vildbjerg.
Ribe Amt: Aage Hansen, Ansager.

KARTOFFELHANDLERFORENINGEN FOR KØBENHAVN OG OMEGN

— Stiftet den 9. September 1903. Medlemsantal: 44. —

Foreningens Formaal er at beskytte og fremme Standens merkantile Interesser for i Fællesskab at opnaa de Fordele, som Enkeltmand ikke er i Stand til at erhverve sig.

Enhver i København og Omegn boende Kartoffelhandler kan optages i Foreningen; dog stilles der den Fordring, at Vedkommende skal drive Kartoffelforretning som sin Hovedforretning.

Kontingentet er 5 Kr. halvaarlig. Ved Indmeldelsen betales der 10 Kroner. Udtrædelse af Foreningen kan kun ske med 6 Maaneders Varsel til 1. April og 1. Oktober og skal anmeldes skriftlig til Formanden. Den ordinære Generalforsamling afholdes hvert Aar sidst i September.

Bestyrelsen bestaar af følgende Medlemmer: *Jens Petersen* (Formand), *H. G. Hansen* (Næstformand), *A. Müller* (Kasserer), *Jørgen Rasmussen* og *Ole Jensen*.

Jens Pedersen.

Formanden, Jens Pedersen, Ravnsborggade 20, er født den 18. August 1864 og etableret 1895. Har haft Sæde i Foreningens Bestyrelse siden 1903 og valgtes til Formand 1915.

KØBENHAVNS ØLHANDLERFORENING AF 1875

— Stiftet den 10. Februar 1875. Medlemsantal: 150. —

Ølhandlerforeningens Stiftelse.

Som Medlemmer optages københavnske Ølhandlere, uanset hvilket Bryggeris Ølsorter de har aftappet.

Foreningen ejer et Understøttelses- og Legatfond (oprettet 1880), der hovedsagelig er dannet ved Tilskud fra Carlsberg Bryggerierne, De forenede Bryggerier og Malterier samt Kastrup Glasværk.

Understøttelsesfondet raader over en Kapital paa ca. 96,000 Kr. og Legatfondet over ca. 13,000 Kr. Der udbetaltes heraf i sidste Regnskabsaar Understøttelser til et Beløb af 9,500 Kr.

Endvidere ejer Foreningen en *Stiftelse,* der er beliggende i Elmegade 6 og 6 A, der er vurderet til en Ejendomsskyldværdi af 110,000 Kr. Stiftelsen er oprettet 1885 og har til Formaal at yde Friboliger til gamle og trængende Medlemmer af Københavns Ølhandlerforening og deres Enker. Den skal bestandig, saa længe denne Forening bestaar, vedblive at være en Fore-

ningen tilhørende privat Ejendom, der dog altid, ligesom Stiftelsens andre Ejendele, skal have sit eget, fra Foreningens adskilte, Kasse- og Regnskabsvæsen. I Stiftelsens Vedtægter er det bestemt, at dersom Ølhandlerforeningen nogensinde skulde blive ophævet, skal Stiftelsen og dens Formue, ligesom Foreningens øvrige Ejendele, henlægges under Kobenahvns Magistrats Bestyrelse til Benyttelse i Overensstemmelse med det i Lovene fastsatte Øjemed. Stiftelsen bestyres af Foreningens Bestyrelse og et af denne til Administrator valgt Medlem. Stiftelsen raader ifølge sidste Aars Regnskab over en Formue af ialt 185,215 Kr. 26 Øre. Der er indrettet 12 Lejligheder til Friboliger for gamle Medlemmer eller saadannes Enker.

Som *Æresmedlem* har Københavns Ølhandlerforening udnævnt fhv. Ølhandler *Jens Jensen*, Nordre Frihavnsgade 73.

Bestyrelsen bestaar af følgende Medlemmer:

Caspar Jacobsen, Graastensgade 14 (Formand).
Jens Jensen, Nordre Frihavnsgade 73 (Næstformand).
Niels Hansen, Sortedamsdosseringen 59 (Inspektør).
Chr. Larsen, Gunløgsgade 45.
P. Petersen, Aggersborggade 2.
I. Nielsen, Frederikssundsvej 82.
Carl Jensen, Odensegade 17.
P. Horn, Bille Brahesvej 12.

Formanden, Caspar Jacobsen, er født den 8. September 1869. Tillige Formand for Centralølhandlerforeningen af 1900. Se under denne Forening (Side 439).

RIBE HANDELSFORENING

— Stiftet den 1. Januar 1877. Medlemsantal: 55. —

Borgmester H. Kaalhauge.

Foreningens Formaal er:

a) at samle hele Ribe Handelsstand i en fast Organisation for derved at varetage Standens Interesser.
b) at støtte enhver Bestræbelse, der gaar ud paa at ophjælpe Næringslivet i Ribe.
c) ved selskabelige Sammenkomster, Foredrag eller lignende at samle Medlemmerne.

Som Medlem af Foreninen kan optages enhver Mand eller Kvinde, der er i Besiddelse af Borgerskab som Handlende (Købmænd, Detaillister, Boghandlere, Handelsagenter, Fabrikanter o. s. v.). Endvidere Direktører for Aktieselskaber.

Det aarlige Kontingent er 4 Kr., som opkræves kvartalsvis. Ordinær Generalforsamling afholdes hvert Aar i Oktober Maaned.

Saafremt Beslutning om Foreningens Ophævelse vedtages, skal Foreningens Midler af Bestyrelsen overdrages til Ribe Byraad, der da tager Bestemmelse om Beløbets Anvendelse i velgørende Øjemed, dog paa den Betingelse, at det udelukkende kommer trængende Medlemmer af Ribe Handelsstand til Gode.

Foreningen har i 1908 oprettet Ribe Handelsskole, hvis Forstander er

Lektor Nørregaard. Skolen har 5 Lærere, og Elevantallet var sidste Aar 56, hvoraf 10 indstilledes til den afsluttende Eksamen.

Som *Æresmedlem* har Ribe Handelsforening den 1. Januar 1927 udnævnt Bankdirektør *H. Windfeld Hansen.*

Bestyrelsen bestaar af følgende Medlemmer:

Bankdirektør, Borgmester *H. Kaalhauge,* R. af Dbg. (Formand).
Købmand *Hilmar Hansen* (Kasserer).
Købmand *Carl Hansen.*
Isenkræmmer *Otto H. Michaelsen.*
Boghandler *H. Bentzon.*

Formanden, Bankdirektør *H. Kaalhauge,* er født den 26. December 1869 og uddannet i Kolonialfaget i Ribe. Etableret i 1898 i Detailhandel, en gros fra 1904 til 1918, Bankdirektør 1918. Valgt til Formand for Handelsforeningen 1906 og for Handelskolen 1908. Borgmester i Ribe fra 1924. Ridder af Dannebrog.

ØLHANDLERFORENINGEN »HAFNIA«

— Stiftet den 31. Maj 1905. —

Medlemmer af denne Forening kan kun de Ølhandlere bleve, som er autoriserede Aftappere og Forhandlere af Københavns Bryggerier og Malteriers (»Hafnia«) Ølsorter.

Foreningens Formaal er at varetage Medlemmernes Interesser paa alle Omraader, særlig med Hensyn til Aftapning og Forhandling af ovennævnte Ølsorter samt at opretholde og fremme et solidarisk Samarbejde blandt Medlemmerne.

Kontingentet er 4 Kr. aarlig, der opkræves halvaarlig. I Indskud betales 5 Kr. Den aarlige Generalforamling afholdes i Marts eller April Maaned. Ved et Medlems eller Hustrus Død udbetaler Foreningen 100 Kr. i Begravelseshjælp. Opløses Foreningen, skal dens eventuelle Formue anvendes i veldædigt Øjemed efter Generaforsamlingens Bestemmelse.

Peder Horn.

Bestyrelsen bestaar af følgende Medlemmer:

Peder Horn (Formand), *H. Hansen* (Næstformand og Sekretær), *Chr. Jensen* (Kasserer), *A. P. Petersen* og *S. Petersen.*

Formanden, Peder Horn, Bille Brahesvej 12, er født den 6. April 1867 og etableret den 8. November 1888. Kasserer for Carlsberg Ølhandlerforening og Foreningen af aktive Ølhandlere. Medlem af Bestyrelsen for Københavns Ølhandlerforening af 1875.

ENGROS-HANDELENS REPRÆSENTATION I KJØBENHAVN GENNEM TIDERNE

Af Cand. polit. *Jens Vestberg*, Sekretær v. Grosserer-Societetets Komite.

Børsen i København — Grosserernes Samlingsplads, Sædet for Grosserer-Societetet og Komiteen — er ikke blot en af Hovedstadens anseligste og ældste Bygninger, den er Europas ældste Børsbygning og staar den Dag i Dag i sit Ydre i væsentlig samme Skikkelse og Udstyr, som da den blev bygget for 300 Aar siden.

Grosserer-Societetet i København er en af Europas ældste endnu eksisterende Købmandsinstitutioner, for vort Lands Vedkommende langt den ældste borgerlige Institution indenfor Næringslivet — dens gamle Segl bærer saaledes Aarstallet 1655. Medens alle andre Korporationer har haft deres kortere eller længere Virketid, har Grosserer-Societetet og dettes Formandsskab bestaaet uanfægtet ned gennem Tiderne.

Som Ejer af Børsen og med sine aarhundredgamle Traditioner staar Grosserer-Societetet som en Institution, for hvilken saavel Ud- som Indland har Respekt, stærkt i sin Opbygning, stærkt ogsaa ved sit Medlemstal (ca. 5700), men navnlig stærkt ved det indbyrdes gode Forhold, som stedse har hersket mellem Societetets Medlemmer (Grossererne) og deres Formandsskab (Grosserer-Societetets Komite).

Den københavnske Engros-Handels nuværende Repræsentation, Grosserer-Societetet, oprettedes i August 1742 under Ledelse af en Formand og to Ældste, hvilket Formandsskab forblev uforandret indtil Begyndelsen af det 19. Aarhundrede. Den Løshed i Handelsforholdene, som Napoleonskrigene medførte, gav da — i 1812 — Kongen Anledning til at nedsætte en Kommission, der skulde undersøge Grosserernes Næringsberettigelse og skabe en Afgrænsning overfor Detailhandelen. Kommissionens Arbejde resulterede i en Anordning angaaende Handelsberettigelse af 23. April 1817, hvorved der blev oprettet et nyt Organ til Ledelse af Grosserer-Societetet, nemlig Grosserer-Societetets Komite, idet det i Anordningens § 12 hedder:

»Ved Grosserer-Societetet i Kobenhavn skal forordnes en Komite, der foruden Formanden og Ældste, hvilke sidste dog bortfalde, naar de nuværende fratræde, skal bestaa af 12 Medlemmer, hvilke skal iagttage de Pligter, der paahviler hele Societetet, samt afgive de Betænkninger og Responsa, som Kollegierne, Øvrighederne eller Domstolene maatte fordre, eller som private Personer maatte forlange i dem vedkommende Retssager. Hvorledes denne Komite nu og i Fremtiden skal organiseres, er bestemt ved Rescript til Magistraten i Kjøbenhavn.«

For yderligere at gøre Komiteen til et virkeligt Udtryk for Grosserer-Standen, gennemførtes ved Plakat af 10. Februar 1818 den Bestemmelse, at alle københavnske Grosserere havde en Pligt til at indtræde i Grosserer-Societetet og erlægge aarlig et saadant Kontingent, som til Udgifternes Bestridelse findes fornødent efter Komiteens nærmere Bestemmelse. Denne Forpligtelse har Gyldighed den Dag i Dag.

Af de forskellige Ændringer, der er sket i Aarenes Løb, skal her kun nævnes, at ved kongelig Resolution af 1914 blev Komiteens Medlemstal udvidet fra 13 til 17, og at Næringsloven af 1857 har lovfæstet de ovenfor omtalte Bestemmelser, for saa vidt de har været udstedt før 1849. Bestemmelserne fra Enevældens Tid angaaende Grosserer-Societetet og dets Komite er med andre Ord blevet godkendt af den fri Forfatnings Lovgivningsmagt, da den konstitueredes i det 20. Aarhundredes Midte.

Er Grosserer-Societetet og dets Komite saaledes meget gamle Institutioner, maa det hævdes, at det ikke er Privilegier eller legale Beføjelser, der har givet Komiteen dens Levedygtighed og Myndighed. Vel tilkommer der den ifølge Lovgivningen visse Hverv og Rettigheder, men den Maade, hvorpaa den har udført disse Hverv og udøvet sine Rettigheder i Forbindelse med den Maade, hvorpaa den iøvrigt har udfoldet Initiativ og Virkelyst for dansk Handel, forklares ikke ved selve den legale Stotte, der har været den tilstaaet, men i nok saa høj Grad ved de vide Rammer, den har haft for sin Arbejdsmark.

Naar man nedenstaaende vil fortælle lidt nærmere om de Forhold, Komiteen, og forud for denne det gamle Formandsskab, har beskæftiget og endnu beskæftiger sig med, i Forbindelse med de Hovedsynspunkter, der Tid efter anden er gjort gældende fra sammes Side, vil det være naturligt at tage sit Udgangspunkt i visse rent legale Beføjelser.

I Henhold til Plakat af 2. Maj 1811 m. fl. deltager saaledes Komiteen sammen med Nationalbanken i Besørgelsen af Vekselkursernes Notering og har —ifølge Forordning af 22. December 1808 — endvidere Tilsyn med den i Mæglerforordningen paabudte Priskurant, som udgives af Mæglere, ligesom den har Ret til at blive hørt angaaende Mæglerbestallinger og til at lade afholde Mæglereksaminer. Komiteen har desuden ifølge Lov af 19. Februar 1861 — »som offentlig Myndighed« —

Retten til vederlagsfrit at erholde Oplysninger af Firmaregistrene, og ifølge Lov af 29. Marts 1924 om Bestemmelser mod uretmæssig Konkurrence og Varebetegnelse kan Komiteen begære Forfølgning for saadan Overtrædelse af bemeldte Lov, som skonnes at indeholde en Krænkelse af de af Komiteen repræsenterede Erhvervsinteresser. Ifølge Lov af 19. Februar 1861 om Oprettelsen af en Sø- og Handelsret i København vælges dennes handels- og søkyndige Medlemmer af en Valgforsamling, hvori Komiteen deltager in pleno. Komiteen vælger endvidere i Henhold til Lov af 29. April 1913 to Medlemmer til Københavns Havns Bestyrelse, og i Henhold til Fondsbørsloven af 4. Oktober 1919 vælger Komiteen 3 Medlemmer af Fondsbørsens Bestyrelse.

Til disse legale Beføjelser knytter sig endelig Retten til at afgive Responsa, d. v. s. til at afgive Erklæringer om, hvad der maa betegnes som Handelscoutume eller god Købmandsskik, naar Oplysning herom ønskes af Myndigheder og Private, og denne responderende Virksomhed er saa betydningsfuld, at den maaske kan betegnes som Komiteens allervigtigste Hverv. Det var først i 1817 ved Komiteens Dannelse, at dette Hverv fik sit legale Fundament, men det gaar ulovbestemt helt tilbage til Midten af det 18. Aarhundrede, og det første af disse Responsa ses at være afgivet i 1757, i Formansskabets Tid. Den københavnske Handelsstands Organisation har saaledes i mere end halvandet Hundrede Aar afgivet Erklæringer om Handelscoutumer, og det kan med en vis Føje siges, at det er Komiteens Responsa om Handelscoutumer, der har været Grundlaget for den danske Handelsret og dermed for Nutidens saa talrige Love paa dette Omraade. Hvor omfattende Komiteens responderende Virksomhed er, fremgaar med tilstrækkelig Tydelighed af, at der alene i et enkelt Aar har været halvfjerde Hundrede Responsumsager til Behandling.

Udover Responsumsagerne har Formandsskabet — ligeledes ulovbestemt — og senere Komiteen vist stor og omfattende Interesse for Konsulatssager, dels hvad angaar nye diplomatiske og konsulære Posters Oprettelse, dels hvad angaar selve Besættelsen af Valgkonsulaterne ved indtrædende Vakance, og Komiteen har været konsultativt Organ for Udenrigsministeriet. Det siger sig selv, at den kobenhavnske Storhandels Mænd gennem deres Forbindelser paa fremmede Pladser raader over et Personalkendskab, der i høj Grad er kommet Ministeriet til Gode, naar det har staaet overfor Valget mellem flere Ansøgere til en enten nyoprettet eller vakant Konsulatsplads, og den Indflydelse, som Komiteen paa Handelens Vegne i saa Henseende har udovet, gaar tilbage til Societetets Oprettelse i Aaret 1742.

Indenfor Grosserer-Societetet er der blevet dannet en Række faglige Sammenslutninger, de saakaldte Brancheforeninger, der hver repræsenterer sin specielle Branche, f. Eks. Korn og Foderstoffer, Smør, Æg,

Børsen i København.

Flæsk, Kolonialvarer, Manufakturvarer, Kul, Papir, etc., og med disse Foreninger staar Komiteen i stadigt og intimt Samarbejde.

Af Grosserer-Societetets Komite er der indført officielle Slutsedler bl. a. for Korn, Foderstoffer, Kaffe, Jern, og oprettet en Række Bedømmelses- og Voldgifts-Udvalg for de specielle Brancher, saaledes for Korn og Foderstoffer, Frø, Kaffe, Jern og Metaller, Kolonialvarer, Smør og Mel samt »Den almindelige Bedømmelses- og Voldgiftsret paa Københavns Børs«.

Herudover har Komiteen naturligvis beskæftiget sig med mangfoldige Sager i Aarenes Løb. Det vil imidlertid blive for vidtløftigt at komme nærmere ind herpaa, men man kan nok i Almindelighed udtale, at Komiteen stedse har været Næringslivet en god og virksom Fortaler; ikke mindst i de sidste Deflationsaar har den ved enhver given Lejlighed varmt gjort sig til Talsmand for, at offentlige Afgifter, Takster og Skatter i videst mulige Omfang fulgte med i den almindelige Prisnedgang. Særlig Interesse har Komiteen altid vist Havneforholdene, og, hvor Lejlighed gaves, har den ydet sit Bidrag til Forbedringers Gennenførelse. Endvidere har den altid staaet som den vaagne og indsigtsfulde Kritiker overfor Post-, Telegraf- og Jernbanevæsenet og derved øvet en stimulerende Indflydelse paa disse Statsvirksomheders Forretningsgang, og ogsaa i toldmæssig Henseende har Komiteen gennem Tiderne givet vægtige Indlæg, hvori den har været Talsmand for den danske frihandelsvenlige Købmandsstand, ligesom ogsaa Toldmyndighederne raadfører sig med Komiteen om rent praktiske Foranstaltninger.

Komiteen har endvidere altid været Forkæmper for det fri Initiativs Opretholdelse i det Omfang, der har været foreneligt med Samfundsforholdene, men paa den anden Side har den, hvor dette ikke har været Tilfældet, villigt bøjet sig for den foreliggende Situation og stillet sit gennem Brancheforeninger og Societetets Sektioner omfattende Personalkendskab til Købmandsstandens enkelte Medlemmer til Disposition for hele Samfundet. En saadan Situation forelaa netop under Krigen, og den Virksomhed, Komiteen i Forbindelse med Industriraadet da udøvede for at opretholde Landets Forsyning med Varer, danner en af de interessanteste Episoder indenfor Komiteens mere end 100-aarige Virksomhed, og vi skal derfor kortelig redegøre herfor.

Situationen var i 1915 i Virkeligheden den, at der lagdes den neutrale Købmand flere og flere Hindringer i Vejen i hans Købmands- og Salgsdispositioner. I Danmark, der i saa høj Grad var afhængig af Tilførsler vestfra, maatte den enkelte Importør ligesom før Krigen en Tid lang hjælpe sig selv; Komiteen begyndte dog snart at yde ham sin Støtte ved »Troværdighedspaategniger«, det vil sige Attester for, at Vedkommende var Medlem af Grosserer-Societetet og fortjente Tiltro, men

Grosserer Ernst Meyer,
R. af Dbg., Dbm. p. p.
Formand for Grosserer-Societetets Komite.

Grosserer S. Dahl,
R. af Dbg. p. p.
1. Viceformand for Grosserer-Societetets Komite.

Grosserer J. Frost,
R. af Dbg., Dbm., p. p.
2. Viceformand for Grossererer-Societetets Komite.

da dette i det lange Lob viste sig utilstrækkeligt og især ikke kunde fritage de enkelte Firmaer for at blive tvunget til at underkaste sig udenlandsk Kontrol, ansaa Komiteen sig i Kraft af sin aarhundredgamle Virksomhed for baade særlig egnet til og forpligtet til — iøvrigt sammen med det i 1910 oprettede Industriraad, den danske Industris vigtigste Organ — at optræde som officiel Mellemmand mellem de fremmede Regeringer og den danske Forretningsverden.

Det lykkedes da ogsaa at faa afsluttet Overenskomster, dels med det engelske Udenrigsministerium, dels med de tyske og engelske Gesandtskaber saavel som senere med Frankrig, Italien og Rusland samt i 1918 ogsaa med Amerika, saaledes at Komitéen paa Købmændenes Vegne — ikke alene i København, men i hele Landet — og Industriraadet paa de industrielle Foretagenders Vegne garanterede, at de importerende Firmaer, henholdsvis de eksporterende, virkelig vilde opfylde de Forpligtelser, de havde paataget sig overfor de fremmede Lande.

Nu, da hele denne Ordning med sit meget store og omfattende Kontrolapparat er bortfaldet, er det en Tilfredsstillelse at fastslaa, at kun et meget ringe Antal af de Sager, der gik igennem Komitéens Kontor for dansk Udenrigshandel, blev bragt for de Domstole, der var blevet oprettet specielt for at træffe Afgørelser i Spørgsmaal om Overtrædelse af afgivne Erklæringer, og naar en Overtrædelse virkelig forelaa, skyldtes det næsten altid Firmaer, der var »Outsidere«.

Foruden til dette System med Garantierklæringer maatte begge de ovennævnte Organisationer yde et meget betydeligt Arbejde med Fordelingen til de forskellige Importører af de ofte knapt tilmaalte Varemængder, der var det umiddelbare Resultat af den Rationering, der iværksattes af Ententemagterne under Krigen.

Desuden etablerede de danske Organisationer et fordelagtigt Samarbejde med Sverige og Norge ved Udveksling af Varer i 1917 og 1918, da Forsyningener fra Udlandet blev reduceret til et Minimum.

Som ovenfor nævnt er Grosserer-Societetets Komite en udelukkende kobenhavnsk Institution, men gennem et nøje Samarbejde med Provinsernes Handelsstand rækker dens Virkefelt ud over Hovedstadens Grænser. Dette Samarbejde har faaet sit repræsentative Udtryk i Landsorganisationen: Den danske Handelsstands Fællesrepræsentation, hvis Formand ifølge dens Vedtægter altid er Formanden for Grosserer-Societetets Komite. Gennem Fælelsrepræsentationen er Komiteen tillige Medlem af »De nordiske Handelsmøder«, en Institution, der er dannet i Fællesskab med tilsvarende landsomfattende Købmandssammenslutninger i Sverige, Norge og Finland, og som i Reglen hvert andet Aar samles til Møde i et af de nordiske Lande.

Sluttelig kan det omtales, at Komiteen sammen med Provinshandelskammeret og Industriraadet er Medlem af Det internationale Handelskammer, der oprettedes i Paris i 1920.

Grosserer-Societetets Komité

bestaar i sin nuværende Sammensætning af folgende Herrer:

Grosserer *Ernst Meyer*, Formand.
Grosserer *Chr. S. Dahl*, 1. Viceformand.
Grosserer *J. Frost*, 2. Viceformand.
Nationalbankdirektør *Westy Stephensen*.
Grosserer *Chr. J. Kampmann*.
Grosserer *Axel Schmidt*.
Grosserer *William Levysohn*.
Grosserer *K. L. E. Jensen*.
Grosserer *William Malling*.
Direktør *Otto E. Andersen*.
Bankdirektør *V. Eigtved*.
Vekselerer *O. H. van Deurs*.
Grosserer *Wm. Heering*.
Grosserer *Carl Simonsen*.
Grosserer *Bjarne Nielsen*.
Grosserer *Paul Lassen*.
Grosserer *L. P. Wulff*.

Komiteens juridiske Konsulent er Overretssagfører *J. Werner*. Iovrigt har Komiteen to Sekretærer: Overretssagfører *M. Raffenberg* og cand. polit. *Jens Vestberg*.

FORTEGNELSE OVER DE BRANCHE-ORGANISATIONER DER ER REPRÆSENTERET I »DET STAAENDE UDVALG FOR BRANCHE-FORENINGERNE INDENFOR GROSSERER-SOCIETETET«

Automobil- og Cycle-Grosserer-Foreningen.

Formand: Grosserer *H. Lystrup*.
Næstformand: Grosserer *Chr. Gottschalck*.
Sekretær og juridisk Konsulent: Landsretssagfører *Charles V. Nielsen*.

Foreningen af danske Importører i Chokolade- og Konfekture-Branchen.

Formand: Grosserer *G. J. Gosch*.
Næstformand: Grosserer *Moses Metz*.

Kasserer: Grosserer *V. Munck.*
Sekretær: Bogholder *Laur. S. Larsen.*

Grosserer-Societetets Fedevare-Sektion.
Formand: Direktør, Grosserer *Otto E. Andersen.*
Næstformand: Grosserer *J. Johannesson.*
Sekretær og Kasserer: Børsinspektør *S. Ørumhede.*

Repræsentantskabet for Fondsbørsens Medlemmer.
Formand: Vekselleror *O. H. van Deurs.*
Næstformand: Vekselleror *H. C. Møller.*
Sekretær: Overretssagfører *Chr. Ottesen.*

Foreningen af Frugt-Grossister i Kjøbenhavn.
Formand: Grosserer *P. Christensen.*
Næstformand: Grosserer *N. A. Sejersen.*
Kasserer: Grosserer *William Andersen.*
Sekretær: *Holger Pedersen.*

Dansk Frøhandlerforening.
Formand og Kasserer: Grosserer *Kai Stallknecht.*
Sekretær: Direktør *Andr. Schmidt.*

Foreningen af Danske Hamp-Importører.
Formand: Grosserer *Aage Kunst.*
Næstformand: Grosserer *Johs. Holm.*

Foreningen af en gros Handlende i Hørkrambranchen i Kjøben-havn.
Formand: Grosserer *Peter Kaae.*
Næstformand: Grosserer *Leopold Gyth.*
Kasserer: Grosserer *C. Heine.*
Sekretær: Grosserer *Alex Dahl.*

Foreningen af danske Isenkramgrossister.
Formand: Grosserer *Kai Schjørring.*
Næstformand og Kasserer: Grosserer *Alfred Raffel.*

Islandsk Handelsforening i Kjøbenhavn.
Formand: Grosserer *Bjarne Nielsen.*
Næstformand: Direktør *H. Hendriksen.*
Kasserer: Direktør *Aage Berlème.*

Foreningen af Grosserere i Jern- og Metalbranchen i Kjøbenhavn.
Formand: Grosserer *V. Lemwigh-Müller.*
Næstformand: Direktør *L. Elsass.*
Kasserer: Grosserer *M. Haunstrup.*

Foreningen af Kolonial Grossister i Kjøbenhavn.
Formand: Grosserer *Ferd. Andersen.*
Næstformand: Grosserer *C. V. A. Albeck.*
Kasserer og Sekretær: *Holger Pedersen.*

Foreningen for Importører af Kontorartikler og Skolemateriel.
Formand: Grosserer *Chr. Olsen.*
Næstformand: Grosserer *J. Petersen.*
Kasserer: Grosserer *N. P. A. Hansen.*

Foreningen af Korn- og Foderstofhandlere paa Kjøbenhavns Børs
Formand: Grosserer *Ernst Genkel.*
Næstformand: Direktør *N. K. Poulsen.*
Sekretær og Kasserer: Børsinspektør *S. Ørumhede.*

Foreningen af Kortevaregrossister i Kjøbenhavn.
Formand: Grosserer *Alf Wattne.*
Næstformand: Grosserer *Erik Lucas.*
Kasserer: Grosserer *Ruben Henriques.*
Sekretær: Grosserer *Edmund Hertz.*

Danske Kulimportørers Association.
Formand: Direktør *Th. Adler Svanholm.*
Forretningsudvalget: Direktør *V. Steen-Christensen,* København, og Konsul *C. D. Musæus,* Kallundborg.
Sekretær og Kasserer: Overretssagfører *E. Falk-Jensen.*

Foreningen af Importører af Landbrugsmaskiner.
Formand: Grosserer *Georg S. Bendix.*
Næstformand: Grosserer *Alfr. S. Blom.*
Kasserer: Direktør *E. A. Thorson.*

Foreningen af danske Manufaktur-Grossister.
Formand: Grosserer *William Levysohn.*
Næstformand: Grosserer *L. I. Rasmussen.*
Kasserer: Direktør *Axel Schou.*

Foreningen af Danmarks Importører og Grossister i Melbranchen.
Formand: Grosserer *Rud. Madsen.*
Næstformand: Grosserer *Niels Morch.*

Dansk Papirhandlerforening.
Formand: Papirhandler *Engelsen.*
Næstformand og Kasserer: Direktør *L. Wirenfeldt.*
Sekretær: Direktør *V. Mygind.*

Radio-Grossist-Foreningen.
Formand: Grosserer *Chr. Fode.*
Næstformand: Ingeniør *P. Elnegaard.*
Kasserer: Grosserer *William Thomsen.*
Sekretær: Bogholder *Laur. S. Larsen.*

Foreningen af Rebslagerivare-Grossister.
Formand og Kasserer: Grosserer *Aage Kunst.*

Foreningen af Repræsentanter for udenlandske Firmaer.
Formand: Grosserer *William Malling.*
Næstformand og Sekretær: Grosserer *Harald Müller.*
Kasserer: Grosserer *Johs. Høimark.*

Foreningen af Grosserere i Rør- og Sanitets-Branchen i Danmark.
Formand: Grosserer *O. L. Olsen.*
Næstformand: Direktør *L. P. Nielsen,* Aarhus.
Kasserer: Grosserer *Herman Aug. Suhrke.*
Sekretær: *C. I. Nielsen.*

Foreningen af danske Skotøjsgrossister.
Formand: Grosserer *Edvard Nielsen.*
Næstformand: *P. Ravnsøe,* Aarhus.
Kasserer: *E. Brass.*
Sekretær: Grosserer *H. C. Clausen.*

Foreningen af Importører af Skrivemaskiner i Danmark.
Formand: Grosserer *S. V. Hansen.*
Næstformand: Grosserer *Chr. A. Hansen.*
Kasserer: Grosserer *N. Chr. Wiberg.*
Sekretær: Grosserer *Heinr. Roepstorff.*

Foreningen for Exportører af dansk Smør.
Formand: Grosserer *H. Noack.*
Næstformand: Grosserer *V. Horneman.*
Sekretær og Kasserer: Grosserer *P. M. Plum.*

Foreningen af danske Smøreolie-Importører.
Formand: Grosserer *Alfred Olsen.*
Kasserer: Direktør *Alfred Thomsen.*

Kjøbenhavns Speditørforening.
Formand: Spedítør *Paul Lehmann.*
Kasserer: Prokurist *Axel Petersen.*

Foreningen af danske Straa- og Filthattefabrikanter.
Formand: Fabrikant *Vald. Børgesen.*
Næstformand og Sekretær: Grosserer *J. H. Melchior.*
Medlem af Bestyrelsen: Fabrikant *H. Rohde.*

Foreningen af Tarmhandlere i Danmark.
Formand: Grosserer *Hilmar Seligmann.*
Sekretær: Grosserer *Valdemar Schou.*
Kasserer: Direktør *Th. Blumensen.*

Foreningen af Importører og Grossister i Tobaksbranchen.
Formand: Overretssagfører, Grosserer *Aage Smith.*
Næstformand: Grosserer *Th. E. Grøndahl.*
Kasserer: Grosserer *N. C. Nielsen.*

Dansk Træhandlerforening.
Formand: Grosserer *A. Krause.*
Sekretær: .....
Kasserer: *Carl Esben Hansen.*

Tømmerhandlerforeningen for Kjøbenhavn og Omegn.
Formand: Tømmerhandler *A. Aubertin.*
Næstformand: Direktør *C. A. Andersen.*
Kasserer: Grosserer *Chr. Ellermann-Jensen.*
Sekretær: Grosserer *Vald. Petersen.*

Vinhandlerforeningen for Danmark.
Formand: Grosserer *Laue P. Lauemøller.*
Næstformand: Vinhandler *A. C. Christensen.*

Kasserer: *Mich. Seiersen.*
Sekretær: *Frederik G. Sand.*

Foreningen af danske Ægexportører.
Formand: Grosserer *L. E. Andersen.*
Næstformand og Kasserer: Grosserer *Thorvald Plum*, Assens.

HANDELS- OG KONTORIST-FORENINGEN I KØBENHAVN

(KØBENHAVNS HANDELSSTANDS FORENING)

— Stiftet den 27. Oktober 1841. Medlemsantal: 2650. —

Handels- og Kontoristforeningen har en lang og minderig Historie, som forøvrigt foreligger udarbejdet af Dr. *H. L. Møller* i Anledning af Foreningens 75 Aars Jubilæum i 1916 og trykt i Foreningens Aarbog samme Aar.

Foreningen stiftedes den 27. Oktober 1841 af tre unge Mænd, der dengang alle var Kontorister i københavnske Forretninger, nemlig *Waldemar Peter Borgen, Jørgen Emil Smith* og *Joachim Otto Schack-Sommer.* Man ved ikke med Vished, hvad Foreningens oprindelige Navn har været, og det kan heller ikke med Bestemthed siges, om den har haft trykte Love før 1850. Sandsynligvis har den i Begyndelsen haft Navnet »Comptoiristforeningen«, og ligeledes er det rimeligt at antage, at den oprindelig kun stod aaben for egentlige Kontorister og ikke for Principalerne. Den ældste eksisterende Forhandlingsprotokol gaar tilbage til 5. Januar 1850. Paa dette Tidspunkt benævnes Foreningen »Handels- og Contoiristforeningen«, og dens tre Direktører — de første, der kendes — var dengang *E. Møller, Ludvig Herforth* og *Joseph Rée.*

Ifølge Lovene var Foreningens Formaal

»ved selskabelige Sammenkomster at søge tilvejebragt et Venskabs- og Fortrolighedsforhold mellem Handelskontoristerne og derhos give de ældre Handlende, som endnu føle Lyst til at færdes med Ungdommen og i denne se deres kraftige Medarbejdere, Lejlighed til at lære at kende og vurdere de Kræfter, som med Tiden skulle repræsentere Handelsstanden. Ved Siden af at virke i dette sit oprindelige Øjemed vil Foreningen aldrig tabe af Sigte, at den ved at repræsentere en bestemt Samfundsklasse, ofte vil kunne virke til dennes Gavn.«

Foreningen havde efter disse Love tre sideordnede Direktører, men ingen særlig Formand, og dette Forhold er i Hovedsagen bibeholdt indtil 1885. Blandt de Mænd, der i disse Aar traadte stærkt i Forgrunden i Foreningens Ledelse, nævnes i den omtalte Skildring af Foreningens Historie *Fritz Bernhard Willer* og *Harald Fritsche.*

I 1885 indtraadte et Vendepunkt i Foreningens Historie, og der fremkom Forslag om at udarbejde nye Love, hvorefter der skulde tages andre, alvorlige Opgaver op samt oprettes et fast Lokale, aabent hver Dag med Læseværelser, Bibliotek, Foredrag etc. Paa dette Tidspunkt lykkedes det at formaa *C. F. Tietgen,* der allerede i en Aarrække havde været Medlem af Foreningen, til at indtræde i Ledelsen og under hans dygtige Formandsskab gik Handels- og Kontoristforeningen en ny og glansfuld Periode i Møde.

Handels- og Kontoristforeningens Ejendom i Nørregade.

C. F. Tietgen var Direktionens Formand fra 1885—1895, og Dr. H. L. Møllers Skildring af Foreningens Historie indeholder mange Interessante Enkeltheder fra denne Periode. Tietgen lagde Hovedvægten paa de ugentlige Møder, der var helliget Foredrag og Diskussioner om Spørgsmaal, der i Øjeblikket var af særlig Interesse for Handelsstanden. Det lykkedes hurtigt at vække Liv og Interesse for disse Diskussionsmøder, og de er den Dag i Dag en Tradition, som stadig bibeholdes i Foreningens Virksomhed ved Siden af det selskabelige.

C. F. Tietgen døde den 19. Oktober 1901 og den 6. November s. A. holdt Foreningen en smuk og stemningsfuld Mindehøjtidelighed for den afdøde Formand, der havde hævet Foreningen til at være en af Hovedstadens mest repræsentative Foreninger, et virkeligt Organ for den københavnske Handelsstand, Dr. H. L. Møller skriver om Tietgens Arbejde i Handels- og Kontoristforeningen bl. a. følgende:

»Gennem den Forening, som han i 10 Aar skænkede saa meget af sin Tid, Kærlighed og Kraft, vilde han opdrage sin Stand til at tænke, føle og handle som han selv. At hans Arbejde i saa Henseende har baaret Frugt, vil ingen kunne nægte, og Foreningens Virksomhed i den Tid, der er gaaet siden hans Død, er altid blevet holdt i det gode Spor, hvori han ledede det ind. Dens Betydning i Fremtiden vil væsentlig afhænge af om den forbliver tro mod Tietgens Tanke.«

Efter C. F. Tietgen blev Grosserer *H. Fritsche* Formand i i Direktionen. Under hans Ledelse flyttede Foreningen sine Lokaler fra Koncertpalæet til Kongens Nytorv 6; hvilket fandt Sted i Efteraaret 1896.

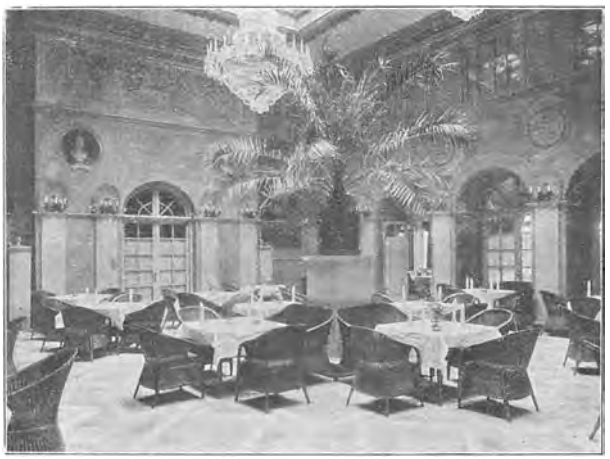

Alexandrasalen i Handels- og Kontoristforeningens Ejendom.

Handels- og Kontoristforeningens Foredragssal.

Af ny Opgaver, som Foreningen i dette Tidsrum forsøgte at løse, skal nævnes Oprettelsen af et *Engageringskontor for Handelsmedhjælpere,* Indretning af *Sprogundervisning* for yngre Medlemmer og Uddeling af *Rejsestipendier* for unge Købmænd, samt Erhvervelsen af Læseselskabet »Atheneums« store berømte Bibliotek, der i Forbindelse m. Foreningens Bogsamling med sine ca. 80,000 Bind er et af de største danske Privatbiblioteker.

Endvidere har Foreningen oprettet et Understøttelsesselskab (som omtales senere) med særskilt Bestyrelse, ligesom den har eget Orkester og egen Sangforening, samt en Skakklub og Billardsaloner.

Harald Frtische afgik ved Døden i 1905, og hans Efterfølger som Formand i Handels- og Kontoristforeningens Direktion blev Geheimeetatsraad *L. Bramsen,* der beklædte denne Post til sin Død i 1914, hvorefter den daværende Minister for offentlige Arbejder, *Hassing-Jørgensen,* blev Formand.

Under hans Formandskab var det, at Foreningen erhvervede sin nuværende Ejendom paa Hjørnet af Nørregade og Studiestræde, Studentersamfundets tidligere Ejendom.

Efter Hassing-Jørgensen overtoges Formandshvervet af Bankdirektør *C. C. Clausen,* der efter eget Ønske traadte tilbage paa Generalforsamlingen den 2. Novmber 1927. hvorefter Grosserer-Societetets Formand, Grosserer *Ernst Meyer* valgtes til Direktionens Formand.

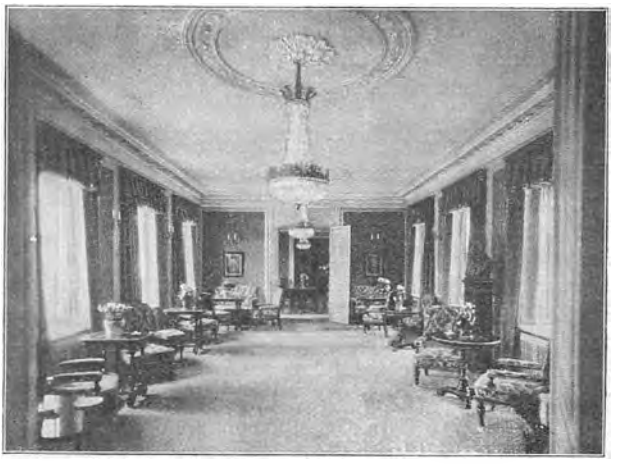

Konversations-Salon i Handels- og Kontoristforeningen.

Uddrag af Lovene.

Foreningens Formaal er at skabe et Samlingssted for Handelsstanden til Oplysning og Adspredelse samt til Fremme af Standens almene Interesser. Til Opnaaelse af dette Formaal skal Foreningen: a) stille Klublokaler til Raadighed, b) lade afhol-

de Foredrag og Diskussionsmøder, c) opretholde et Udlaansbibliotek og Haandbibliotek, samt lade fremlægge Blade og Tidsskrifter, d) foranstalte selskabelige Sammenkomster.

Som Medlem kan optages enhver Mand over 18 Aar, der henhører til Handelsstanden, herunder indbefattet Personer, der er knyttet til Rederivirksomheder, Pengeinstituter, Forsikringsselskaber og dermed beslægtede Virksomheder. Direktionen kan ved enstemmig Beslutning undtagelsesvis optage Medlemmer udenfor disse Rammer.

Bankdirektør C. C. Clausen.
Foreningens Formand
fra 1917—1927.

Enhver, der ønsker sig optaget i Foreningen, maa foreslaaes af 2 Medlemmer, der udfylder og underskriver en Indmeldelsesblanket, som udleveres paa Foreningens Kontor.

Indenbys Medlemmer, som er fyldt 23 Aar, betaler i Indtrædelsespenge 10 Kr. og i aarligt Medlemsbidrag 36 Kr. Indenbys Medlemmer, som ikke er fyldt 23 Aar betaler i Indtrædelsespenge 6 Kr. og i aarligt Medlemsbidrag 20 Kr. Medlemsbidraget opkræves forud for et Kvartal, Halvaar eller Aar ad Gangen efter hvert Medlems egen Bestemmelse.

Udenbys Medlemmer betaler i Indtrædelsespenge 10 Kr. og i aarlgt Medlemsbidrag 18 Kr., der erlægges forud for et Aar ad Gangen. De har samme Rettigheder som indenbys Medlemmer; dog kan de ikke deltage i Foreningens Bogudlaan.

Medlemsbidraget kan erlægges for Livstid med 600 Kr.

Tilrejsende fra Indlandet, der opfylder Betingelserne for at kunne blive Medlem, kan af Direktionen, efter Forslag af et Medlem, faa Adgang til Foreningens Lokaler for 14 Dage mod Betaling af Indtrædelsespenge. Adgang for et enkelt Besøg, dog ikke til Foredrag, kan gives efter Forslag af et Medlem ved Henvendelse paa Foreningens Kontor. Tilrejsende fra Udlandet kan af Direktionen, efter Forslag af et Medlem, faa Adgang for 8 Dage uden Betaling.

Foreningens Direktion bestaar af 15 Medlemmer, der vælges paa den aarlige Generalforsamling. Hvert Aar afgaar de 5 Medlemmer, der har fungeret længst. Paa det første Direktionsmøde efter Generalforsamlingen vælger Direktionen af sin Midte en Formand, to Viceformænd, en Sekretær og en Suppleant for denne. Til at tage Beslutning kræves, at mindst 8 Medlemmer af Direktionen er til Stede.

Direktionen udfærdiger Ordens-Regler for Bogsamlingens og Lokalernes Benyttelse. Til Brug for Medlemmer, der ønsker at rette Klager eller andre Henvendelser til Direktionen, skal der paa Foreningens Kontor være fremlagt en Protokol, i hvilken ogsaa Direktionens Svar indføres.

Den aarlige Generalforsamling afholdes inden Udgangen af November Maaned. Overordentlige Generalforsamlinger kan indkaldes af Direktionen og skal afholdes, naar mindst 50 Medlemmer skriftlig forlanger det ved Henvendelse til Direktionen under Angivelse af de Sager, der ønskes behandlet. Forslag, der af Medlemmer ønskes behandlet paa den aarlige Generalforsamling, maa være indleveret til Direktionen senest 14 Dage før Generalforsamlingens Afholdelse. Forslag til Valg af nye Direktionsmedlemmer kan dog kun gyldigt fremsættes af mindst 20 Medlemmer. Generalforsamlingen ledes af en

Dirigent, som vælges med Stemmeflerhed, og som ikke maa være Medlem af Direktionen.

Til Vedtagelse af Ændringer i de bestaaende Vedtægter eller Salg af Foreningens Ejendom udkræves to Tredjedele af de afgivne Stemmer. Et saaledes vedtaget Forslag kan dog indankes for en ny Generalforsamling, enten paa Foranledning af Direktionen, naar denne beslutter det senest 8 Dage efter den første Generalforsamlings Afholdelse eller naar mindst 50 Medlemmer inden for samme Frist skriftlig stiller Forlangende derom til Direktionen. Den nye Generalforsamling skal afholdes senest 1 Maaned efter den første Generalforsamling, og det paagældende Forslag faar da først endelig Gyldighed, naar det paa den ny Generalforsamling vedtages uændret med to Tredjedele af de afgivne Stemmer.

Foreningens Opløsning kan kun besluttes, naar tre Fjerdedele af Medlemmerne stemmer derfor. Besluttes det at opløse Foreningen, overgaar dens Formue til Handels- og Kontoristforeningens Understøttelses-Selskab, og disse Bestemmelser kan ikke ophæves eller forandres ved en senere Generalforsamlings Beslutning.

Foreningens Bygning, der er beliggende Nørregade 9, repræsenterer en Værdi af 900,000 Kroner, foruden Inventar og Bibliothek. Lokalerne er hver Dag tilgængelige for Medlemmerne, og hver Onsdag i Vintersæsonen arrangeres der en særlig Foredragsaften.

Fra Oktober 1927 har Foreningen paabegyndt Udgivelse af sit eget Organ, »Handels- og Kontoristforeningens Medlemsblad«, der udgaar en Gang maanedlig og redigeres af *Ragnar Baggesen.*

Handels- og Kontoristforeningens Direktion:

Præsidiet:

Grosserer Ernst Meyer, R. af Dbg. Dbm. p. p. (Formand).
Direktør C. J. Adolph, R. af Dbg. (1. Viceformand).
Grosserer Cornelius Petersen, R. af Dbg. (2. Viceformand).

Øvrige Bestyrelse:

Boghandler Ragnar Baggesen.
Direktør Axel L. Bramsen.
Grosserer Ernst Genkel.
Revisor M. P. Green.
Varemægler Georg Holm.
Fuldmægtig A. F. Husson.
Grosserer Theodor Jensen.
Bankkasserer Carl Møller.
Grosserer O. L. Olsen.
Silkehandler Thorning Petersen.
Grosserer Kay Uhrenholdt.
Underdirektør H. O. Damgaard Nielsen.

Formanden, Grosserer *Ernst Meyer,* er født den 11. Juli 1870, Student 1888, derefter ansat hos Beckett & Meyer, samt i Hamborg og London. Prokurist i Firmaet Beckett & Meyer 1895, Deltager i Firmaet 1906—1922, Direktør i Landmandsbanken 1922—23, derefter Medlem af sammes Bankraad, atter indtraadt i Firmaet Beckett & Meyer 1923.

Formand i Foreningen af Kolonial-Grossister i København 1907—22 og i Kreditorforeningen af 5. August 1905 fra 1908—21, Medlem af Bestyrelsen for Dampskibsselskabet Dania fra 1912 og for Akts. Christiansholm fra 1913 (Formand fra 1923), Medlem af Københavns Bedømmelses- og Voldgifts-Udvalg for Kaffehandelen, Medlem af Sø- og Handelsretten 1916—21 og af Grosserer-Societetets Komite 1918, dens 2. Viceformand 1920 og Formand fra 1922, Medlem af Bestyrelsen for Handels- og Kontoristforeningens Understøttelses-Selskab fra 1906, Medlem af Arbejdstidskommissionen, Næstformand i Bestyrelsen for Akts. Sthyr & Kjær, Medlem af Fondsbørsens Bestyrelse 1919—22 og af Samfundshjælpens Bestyrelse 1920, Medlem af Nationalbankens Repræsentantskab 1920—22, af Danske Phønix's Repræsentantskab 1920, og af Forretningsudvalget for Den danske Handelsstands Fællesrepræsentation 1921, Formand fra 1922, Formand for Femern-Rute-Komiteens danske Afdeling fra 1922, Formand for Københavns Voldgifts- og Bedømmelses-Udvalg for Kolonialbranchen og for Voldgifts- og Bedømmelses-Udvalget for Melhandelen, Medlem af Næringslovkommissionen, af Formandsskabet for De samvirkende Byerhvervs-Organisationer samt af Fængselshjælpens Bestyrelse, Præsident for Det internationale Handelskammers danske nationale Komite, Formand for Bestyrelsen for Københavns Frihavns-Aktieselskab, Ridder af Dannebrog og Dannebrogsmand, Storridder af Den islandske Falk, Storofficer af den italienske Krone-Orden, Kommandør af den svenske Nordstjerne Orden.

Handels- og Kontoristforeningens Direktions-Udvalg:

Økonomiudvalget: *Cornelius Petersen, Carl Møller, C. J. Adolph, Ragnar Baggesen, M. P. Green* og *Thorning Petersen.*

Kassekontrol: *Carl Møller* og *M. P. Green.*

Foredragsudvalget: *Cornelius Petersen, Theodor Jensen, Ragnar Baggesen, Axel L. Bramsen, Ernst Genkel, Georg Holm* og *H. O. Damgard Nielsen.*

Tilsynsudvalget: *Carl Møller, C. J. Adolph, Georg Holm, Theodor Jensen, O. L. Olsen* og *H. O. Damgaard Nielsen.*

Fornøjelsesudvalget: *C. J. Adolch, Carl Møller Ragnar Baggesen, Axel L. Bramsen, M. P. Green, A. F. Husson, Thorning Petersen* og *Kay Uhrenholdt.*

Legatudvalget: *Cornelius Petersen* og *Carl Møller.*

Bogudvalget: *Ragnar Baggesen, Georg Holm* og *Kay Uhrenholdt.*

Redaktionsudvalget: *Ragnar Baggesen, Axel L. Bramsen, Ernst Genkel.*

Sekretær: *Axel L. Bramsen.*

Delegeret til Understøttelses-Selskabet: *Cornelius Petersen.*

Revisorer: Grosserer *Carl Tafdrup* og Kontorchef *Georg Andersen*

Engageringskontoret for Handel og Industri: Direktionens Delegerede: Bankdirektor *Emil Hertz.*

HANDELS- OG KONTORISTFORENINGENS UNDERSTØTTELSESSELSKAB

— Stiftet den 16. December 1852. Medlemsantal: 838. —

Handels- og Kontoristforeningens Understøttelses-Selskab har til Formaal med Pengehjælp at understøtte værdige Trængende:

1) der er eller har været Medlemmer af Handels- og Kontoristforeningen;

2) der paa den Tid Hjælpen søges, er i en Livsstilling, som berettiger til Optagelse i nævnte Forening;

3) der tidligere har haft denne Berettigelse og ikke senere er indtraadt i nogen anden borgerlig eller offentlig Stilling;

4) der er Enke eller Børn efter ovennævnte til Understøttelse berettigede Personer.

Understøttelsens Størrelse bestemmes af Bestyrelsen, idet der dog kræves, at mindst tre Medlemmer af Bestyrelsen er enige om Størrelsen, saafremt denne andrager over 200 Kroner.

I hvert Aars August Maaned opfordres de, der ønsker at erholde Understøttelse af Selskabet, gennem Avertissementer i Berlingske Tidende og Nationatidende til at afhente Ansøgningsblanketter, hvilke i behørig udfyldt Stand afleveres til Bestyrelsen senest den 15. September s. A. I et Møde i sidste Halvdel af September Maaned tager Bestyrelsen Bestemmelse angaaende de indkomne Ansøgninger, og Udbetaling af Understøttelserne finder derefter Sted i første Halvdel af den paafølgende Oktober Maaned.

Enhver der er eller har været Medlem af Handels- og Kontoristforeningen eller opfylder Betingelserne for at kunne blive det, kan blive Medlem af Selskabet. Bestyrelsen er derhos berettiget til som Medlemmer at optage andre Personer eller Firmaer, som ønsker at støtte Selskabets Formaal.

Det mindste Medlemsbidrag er 4 Kr.; men Medlemsbidraget kan ogsaa erlægges for Livstid med 200 Kroner.

Medlemsbidrag fra livsvarige Medlemmer og Gaver, Legater o. lign., med Hensyn til hvilke Giverne ikke har truffet anden Bestemmelse, henlægges til Kapitalen, til hvilken Bestyrelsen ogsaa kan overføre helt eller delvis, hvad der af Selskabets andre Indtægter i Aarets Løb muligvis ikke medgaar til Understøttelse og Omkostninger.

Direktør O. Hytten.

Den aarlige Generalforsamling afholdes i Januar Maaned.

Bestyrelsen bestaar af 5 Medlemmer af hvilke Generalforsamlingen med simpel Stemmeflerhed vælger de 4 blandt Selskabets Medlemmer. Det femte Medlem vælges hvert Aar af Direktionen for Handels- og Kontoristforeningen af dens egen Midte.

Understøttelses-Selskabets Bestyrelse vælger selv sin Formand, Kasserer og Sekretær.

De Selskabet tilhørende og paa dets Navn noterede Aktiver kan transporteres og kvitteres af Formanden og Kassereren i Forening og disse to Be-

styrelsesmedlemmer kan ligeledes i alle andre Tilfælde underskrive for Selskabet med fuld forpligtende Virkning.

Selskabet kan kun opløses, naar Totrediedele af dets Medlemmer stemmer herfor. I dette Tilfælde tilhører Selskabets Formue ikke de Medlemmmer, der til den Tid maatte være i Selskabet, hvorfor den heller ikke kan komme til Deling mellem dem. Derimod vil Selskabets Formue i saa Fald være at overlevere Grosserer-Societetet til Fordeling ved en af det særlig i dette Øjemed valgt Komité, overensstemmende med Lovene. Vil Societetet ikke modtage Selskabets Formue, overleveres den til Københavns Overformynderi, med samme Bestemmelse for Anvendelsen. Kan dette heller ikke opnaas, bestemmes det ved absolut Majoritet paa en i dette Øjemed med 14 Dages Varsel indkaldt Generalforsamling, til hvilken veldædig Stiftelse eller til hvilket veldædigt Øjemed Formuen skal anvendes.

Ifølge sidste Aars Regnskab raader Selskabet over en Formue paa 346,332 Kr. 58 Øre; hvortil kommer en Byggefond paa 268,787 Kr. 44 Øre. Der udbetaltes sidste Aar Understøttelser til et Beløb af 14,600 Kroner.

Selskabets *Bestyrelse* bestaar af følgende Medlemmer: Direktør *Oskar Hytten* (Formand), Grosserer *Vilh. Skovgaard-Petersen* (Kasserer), Prokurist *A. V. Møller* (Sekretær), Grosserer *Ernst Meyer* og Grosserer *Cornelius Petersen.*

Formanden, Direktør *Oskar Hytten,* er født den 15. November 1868, ansat i Firmaet Petersen & Holm 1873—79, Prokurist hos Firmaet Vilh. Petersen & Co. 1879—1897, adm. Direktør for Københavns Dampmøller 1896—1917.

Medlem af Handels- og Kontoristforeningens Direktion 1891—1909, Medlem af Bestyrelsen for Handels- og Kontoristforeningens Understøttelsesselskab fra 1894, Formand fra 1907, Medlem af Sø- og Handelsretten fra 1907, Medlem af Børsens Voldgiftsudvalg for Korn- og Foderstoffer, Medlem af Bestyrelsen for Foreningen til unge Handelsmænds Uddannelse fra 1921 og af Repræsentantskabet for Nordisk Brandforsikring fra 1923. Ridder af Dannebrog og Dannebrogsmand.

KVINDERNES HANDELS- OG KONTORISTFORENING

— Stiftet den 1. Februar 1898. Medlemsantal: ca. 600. —

Foreningens Formaal er:

a) at fortsætte og opretholde den af dens Stiftere dannede Sygekasse, samt at fremme den af Medlemmerne oprettede Alderdomsforsørgelse.
b) som Klub at fremme sine Medlemmers Vel, navnlig ved at have et Lokale til Mødested for disse om Aftenen og ved at give dem Adgang til Underholdning og Belæring af forskellig Art, samt praktiske Oplysninger og Vejledning af Betydning for deres Livsforhold. De nærmere Regler for Sygekassens Virksomhed er fastsatte ved særlige Love.

Medlemmerne er dels ordentlige, dels overordentlige. Ethvert *ordentligt* Medlem har — naar det iøvrigt opfylder Betingelserne — Adgang til Sygekassen, men behøver ikke at indtræde i denne. Omvendt kan der i Sygekassen optages Kvinder, som ikke ere Medlemmer af Foreningen, men som opfylder Betingelserne for at blive det.

Kontingentet for de *ordentlige* Medlemmer er:

a) naar de ikke ere Medlemmer af Sygekassen eller Alderdomsfondet 5 Kr. halvaarlig.
b) naar de tillige ere Medlemmer af disse 5 Kr. halvaarlig.

Medlemmer under 20 Aar betaler 6 Kr. aarlig i Kontingent.
Kontingentet for de *overordentlige* Medlemmer er 5 Kr. halvaarlig.
Ethvert Medlem betaler derhos som Indmeldelsespenge 50 Øre.

Som *ordentlige* Medlemmer optages uberygtede Kvinder, der ernærer sig enten som Ekspeditricer, Kasserersker, Kontorister eller ved andet Erhverv, der kommer ind under Handels- og Kontorfaget og er bosat i København, paa Frederiksberg eller i Gentofte Kommune.

Gaar et Medlem over til selvstændig Virksomhed, kan hun vedblive at være *ordentligt* Medlem.

Som *overordentlige* Medlemmer kan optages enhver uberygtet kvindelig Arbejdsgiver..

Hvis Medlemsantallet maatte naa en saadan Størrelse, at det af Bestyrelsen skønnes, at yderligere Forøgelse deraf vil være uheldig for Foreningen, kan Bestyrelsen standse Tilgangen til Foreningen. De derefter fremkommende Begæringer om Optagelse bliver der, naar saadan kan finde Sted, at tage Hensyn til i den Orden, hvori de ere indgivne.

Ved et af Bestyrelsen udfærdiget Regulativ fastsættes de nærmere Bestemmelser angaaende Klubforholdene, saaledes om Mødested, Serveringspriser m. v.

Foreningen ledes af en Bestyrelse, bestaaende af 7 Medlemmer. Bestyrelsen vælger af sin Midte en Formand, en Næstformand, samt en Sekretær og en kritisk Revisor. Intet Medlem af Bestyrelsen kan beklæde en lønnet Post i Foreningen.

En ordentlig Generalforsamling afholdes hvert Aar i Løbet af Marts Maaned. Overordentlige Generalforsamlinger afholdes enten ifølge Beslutning af Bestyrelsen eller naar det begæres af mindst 50 Medlemmer.

Foreningen har den 1. Februar 1908 oprettet et *Alderdomsfond*, hvis Vedtægter har opnaaet kongelig Konfirmation den 4. Juni 1921. Alderdomsfondet fungerer som Sparekasse for Medlemmerne, og har til Formaal gennem Hjælp til Selvhjælp at skaffe Foreningens Medlemmer Bistand til Alderdomsforsørgelse. Hertil ydes Bidrag dels fra Handelsstandens Principaler, dels fra Penge, der indkommer fra Legater og fra Indtægter ved Koncerter, Bazarer o. lign.

Kun Medlemmer af Kvindernes Handels- og Kontoristforening kan være Medlemmer af Alderdomsfondet og Indmeldelse maa ske før det fyldte 50. Aar. Ved Indmeldelse betales 1 Kr., der tilfalder Reservefondet. Hvert Medlem har Ret til at indsætte indtil 300 Kr. aarlig, og der skal mindst indsættes 12 Kr. aarlig i en eller flere Gange, dog ikke mindre end 1 Krone ad Gangen. De paa Kontoen indestaaende Beløb forrentes med indtil 5 Procent (ikke under 3½ Procent).

Ethvert Medlem faar ved Indtrædelsen sin Konto i Fondets Bøger. Af Aarets Nettoindtægt, der fremkommer ved Renter af Grundfondets Kapital og Legatmidler, skænkede til Fordeling mellem Fondets Medlemmer, fraskrives den Sum, der er nødvendig til at forrente Medlemmernes indskudte Beløb med indtil 5 pCt. Derefter udredes saa stort et Beløb, som efter Bestyrelsens Skøn eventuelt efter dennes Samraad med en forsikringskyndig Revisor anses for passende til at forøge Præmiefondet, saaledes at der til enhver Tid er nok til den fastsatte Præmie. Det tiloversblevne Beløb deles ligeligt mellem Fondets Medlemmer uanset indskudte Beløbs Størrelse. Ved Regnskabets aarlige Afslutning godskrives hvert Medlem for den Del, der tilkommer det.

Et Medlem har Ret til at udtræde og erholde sin indskudte Kapital plus det i Aarenes Løb tilskrevne Udbytte udbetalt pr. den 1. April, der følger nærmest efter vedkommende Medlems 50 Aars Fødselsdag eller enhver senere 1. April, dog skal vedkommende have været Medlem af Fondet i mindst 10 Aar.

Udtræder et Medlem før sit fyldte 50 Aar eller afgaar ved Døden, udbetales den indskudte Kapital med paaløbne Renter; medens det øvrige Kontoen tilskrevne Beløb tilfalder Grundfondet.

Grundfondet, som er tilvejebragt ved frivillige Bidrag, søges yderligere forøget paa samme Maade. Kapitalen skal anbringes med Sikkerhed som for Umyndiges Midler. Hovedstolen maa ikke røres.

Overdragelse eller Pantsættelse af Rettigheder over for Fondet til Tredjemand, denne være Medlem af Fondet eller ikke, kan ikke finde Sted og er derfor uden retslig Virkning for Fondet.

Som Følge heraf kan Beløb, som et Medlem har indestaaende i Fondet, eller paa hvis Udbetaling Medlemmet har Krav, ikke belægges med Arrest, eller gøres til Genstand for Eksekution.

Bestyrelsen for Alderdomsfondet bestaar af 7 Medlemmer, der selv konstituere sig. Den aarlige Generalforsamling afholdes i Marts Maaned.

Ophører Alderdomsfondet at bestaa, tager den opløsende Generalforsamling Bestemmelse om Anvendelsen af Grundfondets Midler, som aldrig kan deles mellem Medlemmerne.

Alderdomsfondets Medlemsantal var den 31. December 1926: 294. Medlemmernes Indskud var i 1926 18,998 Kr., hvortil kommer Renter og Tilskud 12,014 Kr. 66 Øre, ialt 31,012 Kr. 66 Øre.

Medlemmernes samlede opsparede Kapital udgjorde den 1. Januar 1927: 275,671 Kr. 37 Øre, og Alderdomsfondets Formue beløb sig til: i Grundfondet 69.453 Kr. 25 Øre, i Reservefondet 2,000 Kr. og i Præmiefondet 20,152 Kr. 2 Øre. Samlet Kapital iflg. Status pr. 1. Januar 1927: Kr. 367,276,54.

Kvindernes Handels- og Kontoristforening har endvidere den 1. Februar 1898 oprettet en *Sygekasse*, der har til Formaal at sikre sine nydende Medlemmer gensidig Hjælp under Sygdom. Sygekassen er statsanerkendt og har særskilt Bestyrelse, dog skal Formanden og 3 af de 6 Bestyrelsesmedlemmer i Sygekassen tillige være Medlemmer af Bestyrelsen for Kvindernes Handels- og Kontoristforening. Bestyrelsen antager en Forretningsfører for Sygekassen, som tillige fungerer som Kasserer. Forretningsføreren maa ikke have Sæde i Bestyrelsen. Sygekassens Medlemsantal den 31. December 1926 var 1042. Der har i 1926 været 3243 Sygedage og Sygekassens Formue udgør ifølge sidste Aars Status 26,521 Kr. 37 Øre. Til Sygekassen er ogsaa knyttet en *Invalideforsikring*, hvis sidste Aarsregnskab balancerer med ca. 12,000 Kr.

Den 12. April 1905 oprettedes tillige en *Begravelseskasse* under Kvindernes Handels- og Kontoristforening. Dens Formaal er at yde sine Medlemmer ved Dødsfald 300 Kr. i Begravelseshjælp. Begravelseskassen administreres sammen med Sygekassen.

Endvidere ejer Foreningen *Ferie- og Hvilehjemmet »Nebs Mølle«* pr. Jydstrup, hvor der for en rimelig Betaling gives Medlemmerne Adgang til Ferieophold. Hjemmet opretholdes dels ved Bidrag en Gang for alle, dels ved aarlige Bidrag, samt forskellige Gaver og Legater. Bl. a. har *David Davidsen* og *Thora A. Davidsen* stiftet et Ferielegat til Ferie- og Rekreationsophold paa »Nebs Mølle« for Foreningens Medlemmer. Legatet uddeles af Bestyrelsen.

Foreningen disponerer dernæst over *»Rose Mathilde Davidsens Rejselegat«*, der uddeles til en Pariserrejse til et Medlem, der arbejder ved Lingeri- og Modebranchen.

I Foreningens Lokaler findes til Raadighed for Medlemmerne et *Bibliotek*, der rummer ca. 4,000 Bind, og Foreningen opretholder et *Engageringskontor*, som yder Assistance ved Pladsledighed.

Lokalerne i Vimmelskaftet 38 er tilgængelige for Medlemmerne hver Dag fra Kl. 11. Fast Mødeaften i Vintersæsonen hver Onsdag. I Lokalerner er fremlagt forskellige Dagblade og Tidsskrifter, og efter Kl. 6 Aften er der tillige Restauration, hvor Medlemmerne kan faa Kaffe, The etc.

Blandt Stifterne af Kvindernes Handels- og Kontoristforening skal her nævnes Forfatterinden Fru *Emma Gad* og Etatsraadinde *Louise Hansen*. Sidstnævnte var i 11 Aar Foreningens Formand. Derefter var Frk. *Inger Kjær* i tre Aar Formand, indtil hun i Maj 1926 maatte nedlægge Hvervet paa Grund af Sygdom, hvorefter den nuværende Formand, Frk. *Karna Nilsson* traadte til.

Som *Æresmedlemmer* har Foreningen udnævnt Frk. *Wilhelmine Rørup* og Fru *Nanna Liebmann*.

Bestyrelsen

bestaar for Tiden af følgende Medlemmer:

Karna Nilsson (Formand), *Marie Illum* (Næstformand), *Elisabeth Jönsson* (Kasserer), *Mary Johansen* (Sekretær), *Inger Kjær, Rigmor Køhler* og *V. Schiermer-Petersen.*

Alderdomsfondets Bestyrelse:

Willie Andersen (Formand), *Helga Petersen* (Næstformand), *Ida Hessen* (Kasserer), *W. Johansen* (Sekretær), *Johanne Henckel, Marie Green* og *Ebba Wolff.*

Foreningens Formand, Frk. *Karna Nilsson,* er født den 18. August 1889 og uddannet i Jørgen Balles Bødkerforretning samt hos Green & Thielemanns Eftfl Frekventeret Industriforeningens Aftenundervisning og Købmandsskolens Kvindeafdeling. Medlem af Dansk Kvindesamfunds Fællesbestyrelse, Suppleant i Københavns Værgeraad, Medlem af Bestyrelsen for Københavns radikale Venstreforening, Medlem af Repræsentantskabet for Pensionsforsikringsanstalten.

DANSKE HANDELSREJSENDE-ORGANISATIONER

Ligesom Købmændene har organiseret sig til Værn for deres fælles faglige Interesser, saaledes har ogsaa de Handelsrejsende og Grossistfirmaernes Repræsentanter ganske naturligt fundet det formaalstjenligt at slutte sig sig sammen i Foreninger til Varetagelse af de Opgaver, som Tid efter anden ogsaa indenfor denne Stand har gjort en fælles Optræden nødvendig.

Allerede i 1866, den 29. December, stiftedes »*Foreningen af danske Handelsrejsende*«, hvis Formaal dog i særlig Grad er af filantropisk Art, idet den har iværksat et meget omfattende og imponerende Understøttelses- og Hjælpearbejde overfor de Medlemmer eller deres Efterladte, som ved Sygdom eller af andre Aarsager kommer i Nød og Trang. I Løbet af de ca. 60 Aar, Foreningen af danske Handelsrejsende har eksisteret, har den, dels ved Medlemmernes egne Bidrag, dels ved Gaver, Legater og Tilskud fra Standsfæller og interesserede Institutioner eller Firmaer indenfor Handel og Industri skabt sig en meget betydelig Formue, som udelukkende anvendes i filantropisk Øjemed. Ialt har denne Forening siden dens Stiftelse udbetalt Understøttelser til et samlet Beløb af ca. 1¼ Million Kroner, og den betegnes med Rette som Danmarks største, private, filantropiske Forening.

Senere er der indenfor de Handelsrejsendes Kreds stiftet adskillige andre Foreninger, der saa godt som alle har optaget Understøttelses- og Laanevirksomhed paa deres Program, samtidig med at de ogsaa paa de rent faglige Omraader varetager Standens fælles Interesser. I 1886 stiftedes saaledes »*Handelsrejsendeforeningen af 1886*«, i 1887 stiftedes »*Handelsagent- og Repræsentantforeningen*«, der senere har ændret sit Navn til »*Dansk Handelsagent- og Repræsentantforening*« og i 1901 stiftedes dernæst »*Foreningen af danske Forretningsrejsende af 3. Marts 1901*«. Foruden disse stiftedes der en »*Jysk Handelsrejsendeforening*«, ligesom der oprettedes Handelsrejsendeforeninger i flere af de større Provinsbyer, bl. a. Aalborg og Aarhus. Desuden oprettedes en Forening af Handelsrejsende for Østifternes Landdistrikter.

Foreningen af danske Forretningsrejsende af 3. Marts 1901 blev bl. a.

stiftet med det Formaal at søge tilvejebragt en Regulering af Hotelpriserne i Medlemmernes Favør; men havde dog ogsaa filantropisk Virksomhed paa sit Program. Den fik hurtigt et meget betydeligt Antal Medlemmer og har i Aarenes Løb udført et stort og nyttigt Arbejde for hele Standen, ligesom den allerede i det første Aar af sin Tilværelse besluttede at udgive sit eget Medlemsblad »Organ for danske Handelsrejsende«, hvis første Redaktør var *Chr. Bølling*.

Det varede ikke længe, inden der rejste sig Røster for et Samarbejde mellem de saaledes bestaaende Handelsrejsendeforeninger. Man protesterede saaledes i Fællesskab mod en Forhøjelse af Jernbanetaksterne, ligesom man ogsaa overfor Lovgivningsmagten paapegede de uheldige Bestemmelser med Hensyn til Adgangsbeviser, som krævedes ændrede. Ganske naturligt opstod derfor Tanken om en Sammenslutning af de forskellige Foreninger indenfor Standen; men der viste sig dog adskillige Vanskeligheder, inden denne Tanke lod sig føre ud i Livet. I 1908 fremsatte den daværende Formand for »Foreningen af danske Forretningsrejsende af 3. Marts 1901«, Hr. *J. C. Andersen*, imidlertid et Forslag om Afholdelse af et Handelsrejsendestævne under Landsudstillingen i Aarhus i 1909. Dette Forslag vandt god Tilslutning, og der nedsattes et Udvalg til at forberede Sagen og rette Henvendelse til de bestaaende Handelsrejsendeforeninger, hvilket resulterede i, at det første danske Handelsrejsendestævne afholdtes i Aarhus den 25. og 26. Juli 1909. Ved denne Lejlighed valgtes et Udvalg paa 5 Mand, som fik Ret til at supplere sig med Medlemmer fra de øvrige Foreninger med Henblik paa en Sammenslutning, og derefter afholdtes den 1. November 1909 et Møde paa den kgl. Skydebane i København, hvor 18 Delegerede fra samtlige danske Handelsrejsendeforeninger samledes for at drøfte Mulighederne for Dannelsen af en Fællesrepræsentation. Der blev udarbejdet Forslag til Nedsættelse af et Centraludvalg, som udelukkende skulde have til Opgave at behandle og fremme de Sager, som Bestyrelserne for de forskellige Foreninger i Spørgsmaal, som vedrører Standens Interesser udadtil, maatte overdrage Udvalget til Fremme.

Centraludvalget skulde sammensættes af et Bestyrelsesmedlem for hver af de bestaaende Foreninger, som har et Medlemsantal af indtil 300 og to Bestyrelsesmedlemmer for de Foreninger, hvis Medlemsantal er over 300. Maatte der opstaa flere Handelsrejsendeforeninger her i Landet, skulde disse have Adgang til at tiltræde Centraludvalget efter de til enhver Tid gældende Bestemmelser. De enkelte Foreninger skulde afholde de med Møderne forbundne Udgifter for deres Udvalgsmedlemmer.

Dette Forslag blev i den følgende Tid vedtaget af alle Foreningernes Generalforsamling og dermed var altsaa »Centraludvalget for samtlige danske Handelsrejsendeforeninger« en Kendsgerning.

Det første Centraludvalg havde Tilslutning fra følgende Foreninger:

Foreningen af danske Handelsrejsende ved *Isidor Hartvig* og *Chr. Weincke.*

Handelsrejsende af 1886 ved *Th. A. Knap* og *Carl Winther.*

De danske Handelsrejsendes gensidige Enkepensionskasse ved *J. F. Høyer.*

Foreningen af danske Forretningsrejsende af 3. Marts 1901 ved *J. C. Andersen* og *Ulrich C. Holm.*

Foreningen af Handelsrejsende for Østifternes Landdistrikter ved *M. A. Bryde.*

Aalborg Handelsrejsendeforening ved *Niels Christensen.*

Aarhus Handelsrejsendeforening ved *Carl Jensen.*

Jydsk Handelsrejsendeforening ved *Aage V. Jensen.*

Den 21. Maj 1910 afholdt Centraludvalget sit første Møde i Wivels Lokaler og valgte Th. A. Knap som Formand, Carl Jensen som Næstformand og Ulrich C. Holm som Sekretær.

Centraludvalget forsøgte i Aaret 1916 at opnaa en Sammenslutning af samtlige danske Handelsrejsendeforeninger, og der blev fra flere Sider gjort et betydeligt Arbejde derfor, ligesom der gennem forskellige Beregninger var udarbejdet Grundlag for et saadant Samarbejde. Der afholdtes et Fællesmøde om denne Sag den 5. Maj 1918, hvori deltog Delegerede fra alle Foreningerne, ogsaa fra Pensions- og Hjælpekassen; men det lykkedes ikke at faa den fuldstændige Sammenslutning gennemført. Alligevel har det bestaaende Centraludvalg i de forløbne Aar udrettet et godt Stykke Arbejde for Standen udadtil ved at tage sig af forskellige Opgaver, der retteligst fremmes ved at løfte i Flok.

Centraludvalgets nuværende Formand er Grosserer *Peter Winther,*

FORENINGEN AF DANSKE HANDELSREJSENDE

Stiftet den 29. December 1866.
Medlemsantal: Aktive 629. Passive 362.

Foreningens Formaal er ved fælles Hjælp at sikre de Medlemmer, der som Handelsrejsende ere indtraadte i Foreningen, en dels vedvarende, dels midlertidig Understøttelse, naar de dertil findes værdige, og de ved Alder, Sygdom eller Ulykkestilfælde ere satte ude af Stand til at ernære sig, samt at understøtte værdige Enker og Børn efter understøttelsesberettigede Medlemmer.

Enhver uberygtet Handelsrejsende og enhver Principal, der selv besørger sine Handelsrejser, kan, naar han er bosat i Danmark og ikke er fyldt 45 Aar, optages som Medlem af Foreningen. Dette gælder dog kun, naar Vedkom-

mendes Rejser er en væsentlig og integrerende Del af hans Arbejde, og han *enten* som Principal er Grosserer eller Fabrikant *eller* som Rejsende repræsenterer et saadant Firma. Naar Rejsen indskrænker sig til enkelte eller korte Rejser, bortfalder altsaa denne Ret. Naar et Medlem efter sin Optagelse i Foreningen har været Handelsrejsende i 5 Aar, skal Bestyrelsen paa hans Anmodning meddele ham et Legitimationsbevis, som berettiger ham og hans Efterlevende til eventuel Understøttelse i Henhold til de i Foreningens Love fastsatte Regler.

Den, der optages som *ordinært* Medlem, har straks at betale i Indskud, saafremt han ikke er fyldt 30 Aar, 1 Kr. for hvert fyldt Aars Alder, regnet fra hans Optagelsesbegærings Dato, — derefter

30	Aar	Kr.	55	38	Aar	Kr.	200
31	»	»	65	39	»	»	250
32	»	»	75	40	»	»	300
33	»	»	90	41	»	»	400
34	»	»	105	42	»	»	500
35	»	»	120	43	»	»	600
36	»	»	140	44	»	»	800
37	»	»	170				

Ethvert nyt optaget Medlem betaler desuden Kontingent for det løbende fjerdedel Aar regnet fra Optagelsesbegæringens Dato. Nye Medlemmer over 30 Aar, kan ogsaa betale Indskudet kvartalsvis i Afdrag paa mindst 10 Kr. og dette opkræves da sammen med Kontingentet i Løbet af de første 5 Aar. — Afdragene paa Indskudet begynder straks ved Indtrædelsen og fortsættes uafbrudt i hinanden paafølgende Kvartaler.

Ethvert ordinært Medlem, som ikke nyder vedvarende Understøttelse, betaler et aarligt Kontingen af 45 Kr., der erlægges i December, Marts, og Juni med 15 Kr. hver Gang. Desuden fordeles det i et Aar fremkomne Underskud paa de ordinære Medlemmer og erlægges i det paafølgende Aars September Maaned, afrundet i hele Kroner opefter, dog ikke med over 15 Kr.

Som ekstraordinært Medlem kan optages enhver uberygtet Mand, der til Foreningen indbetaler et Beløb af mindst 200 Kr. eller et halvaarligt Kontingent af 10 Kr. Disse Medlemmer, deres Enker og Børn ere ikke berettigede til Understøttelse.

Foreningens Anliggender varetages af en Bestyrelse, bestaaende af 9 Medlemmer, der vælges af Generalforsamlingen ved skriftlig Afstemning. Bestyrelsen vælger af sin Midte en Formand, en Kasserer, en Sekretær og en Kassekontrollør.

Understøttelser kan ydes:

1) som *vedvarende:*

a) til Medlemmer, som har været mindst 5 Aar i Foreningen, og som Foreningsmedlemmer har været mindst 5 Aar i Virksomhed som Rejsende, og som paa Grund af Alder eller Sygelighed er sat ude af Stand til fremtidig at ernære sig.

b) til Enker og ægte Børn (indtil disses 16. Aar) efter Medlemmer, som ved deres Død var understøttelsesberettigede og ikke stod i Restance med Kontingent for et helt Aar.

Enker efter understøttelsesberettigede Medlemmer har Ret til vedvarende Understøttelse, selv om de ikke er ubemidlede, naar deres Indtægter skønnes

at være utilstrækkelige til deres eller eventuelle mindreaarige Børns Underhold.

2) som *midlertidige:*

a) til Medlemmer, der har været 5 Aar i Foreningen og ved Sygdom for en kort Tid er nødsaget til at afbryde deres Rejsevirksomhed, ligesom ogsaa Sygdom og Død i Familien under specielle Omstændigheder kan berettige dertil;

b) til Enker og ægte Børn indtil disses 16. Aar efter Medlemmer, som ved deres Død vare understøttelsesberettigede, og ikke stod til Restance med Kontingent for et helt Aar;

c) til Medlemmer og deres Efterladte, som under ekstraordinære Omstændigheder af Bestyrelsen findes særlig værdige, naar Generalforsamlingen paa Bestyrelsens Indstilling approberede det;

J. Fred. Jacob.
Foreningens første Formand.

Hans Beck.
Foreningens nuværende Formand

d) til Begravelseshjælp, selv om Vedkommende ikke efterlader sig Enke eller Børn, og selv om han ikke har været Medlem i fulde 5 Aar, naar særlige Omstændigheder eller Trang er til Stede.

Bestyrelsen kan bevilge *vedvarende* Understøttelse til Beløb indtil 500 Kr. aarlig eller *midlertidig* Understøttelse, som for et Medlem Vedkommende ikke maa overstige 200 Kr. i Løbet af et Aar. Saaledes kan ingen af Hovedfondet opnaa mere end 500 Kr. om Aaret. For at tilfredsstille de Understøttelser, som Bestyrelsen maatte ønske at indrømme, men hvortil Aarets Indtægter ikke vil være tilstrækkelige, kan aarlig saa stor en Del af det eventuelle Reservefond anvendes, som Generalforsamlingen — paa Bestyrelsens Indstilling — maatte bevilge at være overensstemmende med Foreningens Tarv lige over for de Krav, som senere Aar kan stille i samme Retning. Naar Begæring om vedvarende Understøttelse ikke desto mindre overskrider det til Understøttelse budgetterede Beløb, nedsættes de tidligere indrømmede Understøttelser pro rata, saafremt Bestyrelsen ellers ikke finder speciel Anledning til yderligere Nedsættelse for nogen enkelts Vedkommende som Følge af mindre Trang. Generalforsamlingen skal, naar fornødent gøres, stille et Beløb af det eventuelle Reservefond til Bestyrelsens Disposition til Anvendelse til uforudsete midlertidige Understøttelser i Løbet af Aaret.

Den ordinære Generalforsamling afholdes hvert Aar i de sidste Dage af December i København. Saavel ordinære som ekstraordinære Medlemmer er

stemmeberettigede, naar de giver Møde enten personlig eller ved skriftlig Fuldmagt til et andet Medlem.

Foreningen kan kun opløses, naar to Tredjedele af dens Medlemmer stemmer derfor. I saa Fald skal Formuen overgives til en af Københavns Myndigheder med Anmodning om at forvalte Kapitalen i Overensstemmelse med de i Lovene fastsatte Regler.

I Aaret 1900 har Foreningen tillige oprettet et særligt Hjælpefond, kaldet »Ekstra-Hjælpen«, stiftet ved et af en anonym Giver skænket Beløb paa 500 Kr. og forøget i Aarenes Løb ved Gaver, Bortlodninger, Legater o. lign. »Ekstra-Hjælpen«s Kapital, der nu udgør ca. 45,000 Kr., skal bestandig være og blive uangribelig. Derimod kan de aarlige Renter anvendes til Fordel for ordinære Medlemmer af Foreningen af danske Handelsrejsende eller disses Enker og Børn, enten som Gaver (dog ikke over 50 Kr. ad Gangen) eller som rentefri Laan mod Selvskyldnerkaution. Laanet kan ikke overstige 400 Kr. og skal tilbagebetales i Løbet af et Aar fra dets Stiftelse. Intet Medlem kan erholde Laan, medmindre han har været bidragydende Medlem af Foreningen i 5 Aar.

Fondets Midler anbringes og administreres af Foreningens Bestyrelse efter de samme Regler, som til enhver Tid gælder for Foreningens almindelige Midler.

Endvidere blev der i Anledning af Foreningens 50 Aars Stiftelsesdag i Aaret 1916 oprettet »Jubilæumsfondet af 1916«, som raader over en Kapital paa ca. 71,000 Kr., hvoraf der siden Fondets Oprettelse allerede er ydet Understøttelser til et Beløb af ca. 11,000 Kr.

Foreningen har dernæst et Byggefond paa ca. 25,000 Kr. og en »Huslejehjælp« paa ca. 7000 Kr., foruden at den disponerer over følgende Legater:

Handelsrejsende, Capt. Edv. Chr. Langhoffs Legat, oprettet 1883....	1,000.00
Grosserer, Commerceraad Joh. A. Morescos Legat, oprettet 1885....	1,000.00
Grosserer Edv. Th. Reehoffs Legat, oprettet 1889.....	5,000.00
Grosserer Simon L. Langhoffs Legat, oprettet 1892.....	5,000.00
Grosserer Janus Staugaards Legat, oprettet 1898.....	2,000.00
Handelsrejsende I. F. Lohmanns Legat, oprettet 1905.....	2,000.00
Grosserer, Etatsraad J. Morescos Legat, oprettet 1906.....	5,000.00
Grosserer H. Poulsen, Flensborg, Firma J. W. Selchs Eftfs. Legat, oprettet 1906, Kr. 1,000.00 3½ pCt. Nordf, Jærnb. Obl.	860.00
Grosserer Hans Jessens Legat, oprettet 1910.....	1,000.00
Carlsbergfondets Legat af 2. September 1911.....	500.00
»Et Legat«, oprettet 1913	10,000.00
Fru Olivia Bjørns Mindelegat, oprettet 1913	10,200.00
Grosserer E. Heggums Jubilæumslegat, oprettet 1916.....	1,000.00
Konsul Chr. Effs 25-Aars-Handelsrejsende-Legat, oprettet 1917.....	2,080.00
Emmerich Müllers Mindelegat, oprettet 1918.....	10,000.00
Firmaet Holger Petersens Jubilæumslegat, oprettet 1918.....	10,000.00
Grosserer L. Bjørns Mindelegat, oprettet 1918	10,000.00
Grosserer J. Fred. Jacob og Hustrus Mindelegat, oprettet 1919.....	10,000.00
»Karens Minde«, oprettet 1919	2,066.55
Grosserer M. Jacobsens Legat, oprettet 1919	5,047.09
Hans Wandalls Legat, oprettet 1920	10,000.00
George Levys Mindelegat, oprettet 1920	1,530.00
Grosserer Isidor Hartvig og Hustrus Mindelegat, oprettet 1923.....	10,000.00
Grosserer Julius Printzlaus Mindelegat, oprettet 1925.....	59,270.47

Ialt raader denne Forening saaledes over Midler, ifølge sidste Aars Status, til et Beløb af 601,193 Kr. 27 Øre. Der udbetaltes i sidste Regnskabsaar Understøttelser til et Beløb af 53,060 Kr. og ialt er der siden Foreningens Stiftelse udbetalt 1,201,760 Kroner.

Foreningen af danske Handelsrejsende betegnes saaledes med Rette som Danmarks største, private, filantropiske Forening.

Foreningens Stifter og første Formand var Grosserer *J. Fred. Jacob*, der beklædte Formandspladsen til 1884, derefter var *Vilh. Petersen* Formand til 1895, *Charle Strøyer* til 1912, *Lauritz Bjørn* til 1918, hvorefter den nuværende Formand, Grosserer *Hans Beck* valgtes.

Æresmedlemmer:

Grosserer *Charles Strøyer*, R. af Dbg.
Grosserer *E. Heggum*.

Bestyrelsen:

Grosserer *Hans Beck*, R. af Dbg. (Formand), Grosserer *Arnold Olsen* (Næstformand), Grosserer *C. A. Heggum* (Kasserer), *Viktor Steffensen* (Sekretær), *Peter Jerlo, Frederik Lund, Enst B. Johansen, Th. Pindsborg* og *Johannes Nielsen*.

Formanden, Grosserer *Hans Beck*, er født den 17. September 1863 og uddannet i Handelslære i Ringkøbing. Etableret som Købmand i Svendborg 1888. Næstformand i Selskabet »Lysglimt«. Ridder af Dannebrog.

Foreningen er repræsenteret i Centraludvalget for samtlige danske Handelsrejsendeforeninger« med 2 Medlemmer.

I »Medlemsbladet for danske Handelsrejsende« optages de officielle Meddelelser; men Foreningen er uden Indflydelse og Ansvar for Bladets øvrige Indhold.

DANSK HANDELSAGENT- OG REPRÆSENTANT-FORENING

Stiftet den 14. Marts 1887. — Medlemsantal: Aktive 335. Passive 56.

Foreningens *Formaal* er: a) at varetage Standens faglige Interesser, b) ved almindelige og selskabelige Sammenkomster at bidrage til et nærmere indbyrdes Bekendtskab og derigennem skabe Betingelsen for en fælles Forstaaelse af Standens Interesser, c) ved af sit Understøttelsesfond at understøtte trængende Medlemmer og disses Enker, d) ved af sit Byggefond at give ældre trængende Medlemmer eller disses Enker delvis eller hel Fribolig, eventuelt Huslejehjælp.

Som ordinært Medlem optages enhver uberygtet, ved Handelen oplært Handelsagent eller Repræsentant, der er fyldt 22 Aar, hvis Hovedindtægt i mindst et Aar er og har været erhvervet som saadan. Ligeledes Handelsagenter og Repræsentanter, der uden at være oplærte ved Handelen, har Ansættelse

og har ernæret sig som saadan i 3 Aar. Medlemmer, der ved Optagelsen er fyldt 50 Aar, er ikke delagtige i andre af Foreningens filantropiske Formaal end Begravelseshjælp. I Spørgsmaal, der vedrører Understøttelses- eller Byggefondet har de ikke Stemmeret, ligesom de heller ikke kan vælges til Medlemmer af Bestyrelsen.

Som ekstraordinært, ikke nydende eller stemmeberettiget Medlem kan optages enhver, der af Interesse for Foreningen yder et Bidrag af mindst 10 Kr. aarlig eller 50 Kr. en Gang for alle.

Ethvert ordinært Medlem betaler i Indskud 3 Kroner og 3 Kroner i kvartaarligt Kontingent.

Det eventuelle Overskud paa Hovedforeningens Regnskab fordeles hvert Aar til *Understøttelsesfondet* og *Byggefondet*. Overskudets Fordeling til disse Fond sker ved Beslutning af den aarlige Generalforsamling paa Forslag af Bestyrelsen. Eventuelle Gaver og ekstraordinære Medlemmers Aarsbidrag opføres som direkte Indtægt for henholdsvis Understøttelsesfondet og Byggefondet.

De saaledes samlede Kapitaler kan ikke, selv ved Foreningens mulige Opløsning, fordeles blandt Medlemmerne; men der oprettes et Legat, hvis Renter kommer gamle og svagelige forhenværende Medlemmer og disses Enker, og efterhaanden som disse uddø, andre af Standen ligestillede til Gode. Det nævnte Legat skal til enhver Tid administreres af Borgerrepræsentationens Legatudvalg. Undtagen herfra er *A. N. Ebbesens Legat*, som tilfalder Københavns Understøttelsesforening.

Hvis et Medlem føler sig forurettet eller generet af et andet Medlem i sin daglige Gerning, kan den forurettede melde det til Bestyrelsen, som da undersøger Sagen, og findes Klagen berettiget, neidsættes af Bestyrelsen et særligt Udvalg, bestaaende af 2 Bestyrelsesmedlemmer og 2 Medlemmer udenfor Bestyrelsen, som da dømmer i Sagen.

Naar et Medlem føler sig forurettet af det Firma, han repræsenterer, kan han ved Henvendelse til Foreningens Bestyrelse søge dennes Hjælp til Beskyttelse af sine Interesser. Finder Bestyrelsen Henvendelsen berettiget, skal den ved alle lovlige Midler søge Sagen forligt, eventuelt ved juridisk Hjælp. Saadan juridisk Hjælp ydes kun Medlemmer med mindst 1 Aars Medlemsret.

Bestyrelsen bestaar af Formand, Kasserer og 5 Bestyrelsesmedlemmer, som vælges paa den ordinære Generalforsamling. Formand og Kasserer valges først, ellers konstituerer Bestyrelsen sig selv. Der ydes Bestyrelsens Medlemmer en Godtgørelse til Afholdelse af Bestyrelsesmøder samt til Repræsentation. Beløbet fastsættes paa den ordinære Generalforsamling, som afholdes i Oktober Maaned.

Til Fremme af Standens faglige Interesser kan der oprettes *Branche-Sektioner* indenfor Foreningens Rammer, hvor Medlemmerne kan drøfte og tage Stilling til de faglige Spørgsmaal, der vedrører deres specielle Branche. Saadanne Sektioner vælger selv deres Bestyrelse; men Branche-Sektionernes Optræden og Virksomhed udadtil skal til enhver Tid kun finde Sted gennem Hovedforeningens Bestyrelse.

Foreningens *Understøttelsesfond* er oprettet i 1895. Dets Midler anvendes til Understøttelse i Portioner paa indtil 200 Kroner til værdige trængende Medlemmer og disses Enker. Fondet forøges med en Andel af det eventuelle aarlige Overskud paa Hovedforeningens Regnskab som foran anført, og ved Bidrag fra ekstraordinære Medlemmer, samt ved Gaver. Der ydes kun Understøttelse under Sygdom, Invaliditet og særlig indtræffende Forhold; og intet

Medlem kan erholde Understøttelse, medmindre han har været ordinært Medlem i tre paa hinanden følgende Aar. Understøttelse gives kun en Gang aarlig.

Chr. Haldorf.

Bestyrelsen træffer alene Afgørelse angaaende Understøttelser og denne Afgørelse kan ikke diskuteres paa nogen Generalforsamling. Bestyrelsen er pligtig til at hemmeligholde Ansøgernes Navne. Paa den ordinære Generalforsamling forelægger Bestyrelsen Forslag om, hvor stort et Beløb der kan anvendes til Understøttelser i det kommende Aar.

Foreningens *Byggefond* blev grundlagt paa Foreningens 10-aarige Stiftelsesdag den 14. Marts 1897 og har til Formaal at oprette Alderdomsboliger for Medlemmerne og disses Enker, eventuelt Uddeling af Huslejehjælp. Fondet forøges med en Andel af det eventuelle aarlige Overskud paa Hovedforeningens Aarsregnskab og ved Bidrag fra ekstraordinære Medlemmer, samt ved Gaver.

Fondets Formaal kan ingensinde forandres, og dets Midler kan ikke anvendes paa anden Maade indenfor Foreningen; men skal opspares og forrentes, indtil Kapitalen har naaet en Storrelse af 20,000 Kr. Intet Køb kan foretages uden en Generalforsamlings Beslutning og er kun gyldigt, naar mindst to Tredjedele af de tilstedeværende stemmeberettigede Medlemmer stemmer derfor. Naar Fondet har naaet en Størrelse af 15,000 Kr., kan Bestyrelsen indtil Køb af Ejendom er besluttet, hvert Aar bortgive Huslejehjælp i passende Portioner. Paa den aarlige Generalforsamling forelægger Bestyrelsen Forslag om, hvor stort et Beløb der kan anvendes til Huslejehjælp i det kommende Aar. Det saaledes til Fordeling anvendte Beløb, maa ikke i et enkelt Regnskabsaar overstige Fondets aarlige Renteindtægt. Naar Ejendom ved Køb er erhvervet, skal Overskudet af denne anvendes til en hel eller delvis Fribolig til værdige, gamle og trængende, Medlemmer af Foreningen eller disses Enker. For at komme i Betragtning maa Vedkommende have været Medlem af Foreningen uafbrudt i mindst 10 Aar.

Generalforsamlingen vælger hvert Aar 2 Medlemmer, der i Forening med 3 Bestyrelsesmedlemmer som Byggeudvalg foretager de nødvendige Skridt til Fremme af Fondets Formaal og lignende. Foreningens Formand er altid selvskreven Formand for Byggeudvalget.

Understøttelsesfondets Formue udgør ifølge sidste Aars Regnskab ca. 9000 Kr. Der udbetaltes i 1926—27 9 Understøttelser til samlet Beløb 900 Kr. samt i Begravelseshjælp 340 Kr. Byggefondets Formue udgør ca. 23,000 Kr. og der udbetaltes i sidste Regnskabsaar 800 Kroner i Huslejehjælp.

Desuden ejer Foreningen *A. N. Ebbesens Legat*, stort 1000 Kr., hvis Renter uddeles hvert Aar paa Foreningens Stiftelsesdag og *Th. Schelligs Legat* stort 2000 Kr.

I Tilslutning til Foreningen er oprettet »Dansk Handelsagent- og Repræsentantforenings gensidige Begravelseskasse«, hvis Formand er Hr. *J. Larsen*, Haderslevgade 27. Kontingentet er 1 Kr. aarlig og 2 Kroner ved hvert Dødsfald.

Foreningens Medlemsblad er »Dansk Agentur-Tidende«, der udkommer en Gang maanedlig og redigeres af Formanden.

Som *Æresmedlemmer* har Foreningen udnævnt *Chr. Hald* og *N. Nørregaard.*

Bestyrelsen bestaar af følgende Medlemmer: *Chr. Haldorf,* P. D. Løvs Alle 3, Telf. Taga 1999 (Formand), *F. Nissen Krebs,* Mathildevej 7 (Næstformand), *Octavius Nielsen Palle,* Artillerivej 50 (Kasserer), *H. G. Halby,* Ryesgade 103 (Sekretær), *Jens Jespersen,* Fælledvej 5, *S. A. W. Staffeldt,* Benzonsvej 8 og *Fr. Høiberg,* Istedgade 95.

Udvalget for Understøttelser: O. Nielsen Palle (Formand), *S. A. W. Staffeldt* og *F. Nissen Krebs.*

Udvalget for Selskabelighed: J. Jespersen (Formand), *Fr. Høiberg, H. G. Halby* og *F. Nissen Krebs.*

Udvalget for Byggefonden: Chr. Haldorf (Formand), *O. Nielsen Palle* og *Fr. Høiberg.*

Udvalget for Sektioner: S. A. W. Staffeldt (Formand), *N. G. Halby* og *Jens Jespersen.*

Foreningens Adresse: P. D. Løvs Allé 3, København L. Telf. Taga 1999.

Formanden, Chr. Haldorf, er født den 15. Januar 1883, og uddannet i Handelslære ved Isenkrambranchen i Vejle, derefter Kommis i Provinsen og i København, fra 1907 Repræsentant i Margarine, deraf de sidste 12 Aar ved Margarinefabriken »Alfa«. Medlem af Bestyrelsen for Syge- og Begravelseskassen for københavnske Handelsagenter, Redaktør af »Dansk Agentur Tidende«. Udgiver og Redaktør af »Materialisten«.

FORENINGEN AF DANSKE FORRETNINGSREJSENDE AF 3. MARTS 1901.

— Medlemsantal: Aktive ca. 700, Passive ca. 100. —

Foreningens *Formaal* er:

a) at varetage Medlemmernes Interesser saavel indadtil som udadtil.

b) at oprette et Fond til midlertidig Hjælp for Medlemmer, som af en eller anden Grund er sat ude af Stand til at forsørge sig eller Familie, f. Eks. i Sygdomstilfælde, der strækker sig ud over et Tidsrum af 90 Dage, ved Dødsfald eller indtræffende Uheld etc. Dette Fond bærer Navnet »Understøttelsesfondet i 1901 Foreningen« og heraf ydet Hjælp skal ikke tilbagebetales; men kan kun ydes ordinære Medlemmer, som i mindst 3 Aar har staaet i Foreningen eller disses Efterladte.

Endvidere har Foreningen til Formaal:

c) Gennem det oprettede Laanefond at yde Medlemmerne Laan paa lempelige Afviklingsvilkaar og til lav Rente. Laan ydede af dette Fond skal i alle Tilfælde tilbagebetales og maa kun ydes mod Kaution eller anden Sikkerhed efter Bestyrelsens Skøn. Laan ydes kun til Medlemmer, der har været mindst 1 Aar i Foreningen.

d) At oprette et Fond, hvis Midler anvendes til Skolehjælp eller anden Understøttelse for trængende Medlemmers Børn. Dette Fond bærer Navnet »Skolehjælpsfondet«, og det træder først i Virksomhed, naar dets Kapital er 5000 Kr. Saalænge Fondets Kapital ikke er 10,000 Kr. maa kun Renterne bruges.

Den første Bestyrelse:

J. C. Andersen. Jul. A. Steen. Carl Poulsen. A. C. Christensen. Carl E. Pasborg. J. Hedegaard. Chr. Bølling. J. M. Louring. Hilmar Sand. C. Hansen.

Endvidere har Foreningen oprettet en gensidig Sygekasse med særlige Love.

Som *ordinært* Medlem optages enhver her i Landet bosiddende Forretningsrejsende, samt enhver Grossist eller Fabrikant, der selv rejser.

Som *ekstraordinært*, ikke nydende eller stemmeberettiget Medlem kan optages enhver, der af Interesse for Foreningen maatte ønske det.

Ethvert ordinært Medlem betaler i Indskud Kr. 2,00 og aarligt Kontingent Kr. 15,00, som opkræves hvert Aars 1. Januar for det kommende Aar, første Gang ved Indtrædelse i Foreningen. Samtidig betaler hvert Medlem indtil videre aarlig til Understøttelsesfondet og Skolehjælpsfondet Kr. 2,50 til hvert Fond.

Naar disse to Fond hver har naaet en Størrelse af Kr. 10,000, skal Bestyrelsen forelægge Generalforsamlingen dette, og denne tager da Bestemmelse om, hvorvidt disse Bidrag vedblivende skal ydes.

Skulde et Medlem blive fuldstændig erhvervsudygtig, kan vedkommende fritages for at betale Kontingent til Foreningen og de ovennævnte Bidrag, uden derfor at miste sine Rettigheder.

Bestyrelsen bestaar af 11 Medlemmer, der selv konstituerer sig.

Den ordinære *Generalforsamling* afholdes i København hvert Aars Onsdag før Paaske.

Politik maa ikke drives i Foreningen, og Taler, som paa nogen Maade henføres i politisk Retning, maa ikke afholdes paa Foreningens Møder og Generalforsamlinger.

Naar Foreningen har opnaaet et Medlemsantal af 500 ordinære Medlemmer, skal Bestyrelsen være pligtig til paa den førstkommende Generalforsamlingat fremsætte Forslag til Oprettelse af et Engageringsbureau, hvis Virksomhed bestemmes og varetages af Bestyrelsen, ligesom til Oprettelse af et fast Lokale, som staar aabent for Foreningens Medlemmer 1 à 2 Gange ugentlig, hvor alle Meddelelser og Sager, Foreningen vedrørende opslaas og drøftes.

Foreningen afholder en Gaang aarlig en festlig Sammenkomst med Damer, paa et Tidspunkt, hvor Størsteparten af Medlemmerne ikke paa Grund af Rejse vil være forhindrede i at deltage. Foreningens Kasse bidrager til denne Sammenkomst med et Beløb 100 Kr.

Opløsning af Foreningen kan kun ske, naar ¾ af de mødende stemmeberettigede Medlemmer paa 2 efter hinanden følgende Generalforsamlinger stemmer derfor, og den paa daværende Tidspunkt værende Formue og andre Aktiver vil være at fordele og anbringe efter Forslag, vedtagne paa disse Generalforsamlinger, dog med den Tilføjelse, at nævnte Formue og Aktiver kun kan anvendes i Samklang med det i Lovene fastsatte Formaal.

Foreningens *Sygekasse* er oprettet den 1. Juni 1902. Kun ordinære Medlemmer af »Foreningen af danske Forretningsrejsende af 3. Marts 1901« kan være Medlemmer af Sygekassen, naar de efter Bestyrelsens Skøn egner sig til Optagelse og ikke er fyldt 50 Aar.

Ekstraordinære Medlemmer kan optages efter Bestyrelsens Skøn mod at betale et aarligt Kontingent af mindst 5 Kroner.

Det aarlige Kontingent for ordinære Medlemmer er 2 Kr., og som Indskud betales indtil det fyldte 35 Aar 5 Kr., og derefter yderligere 2 Kr. pr. Aar, indtil Aldersgrænsen for Optagelse. Ved hvert Sygdomstilfælde paalignes Medlemmerne den udbetalte Sygehjælp + 10 og 5 Procent.

I Sygdomstilfælde udbetales 5 Kr. for hver Sygedag, dog betales ingen Sygehjælp for Sygdomstilfælde paa 12 Dage og derunder, ligeledes regnes, naar Sygdommen strækker sig ud over 12 Dage, de 3 første Dage som Karensdage,

Bestyrelsen ved Jubilæet i 1926:

Robert Rasmussen. H. Eliasen. Wald. Berg. Ole Andersen.
A. C. Christensen. Peter Winther. H. Gunst.
Irving Rasmussen. Knud Jerger. Dela Jensen. P. Christiansen.

og for disse ydes ingen Sygehjælp. Saa længe et Medlem er sygemeldt, maa samme ikke forlade Hjemmet uden Lægens skriftlige Tilladelse, ej heller deltage i nogen Art Forretning eller anden Virksomhed.

Der udbetales i intet Tilfælde Sygehjælp i mere end 90 Dage i et Aar.

Naar Sygehjælp skal udbetales opkræves det paalignede Beløb mod Kassererens Kvittering hos samtlige Medlemmer. Kontingent og Sygeunderstøttelse maa uvægerlig betales ved Anfordring.

Bestyrelsen i »Foreningen af danske Forretningsrejsende af 3. Marts 1901« er tillige Bestyrelse for Sygekassen. Dog maa der af Bestyrelsens Midte vælges en særlig Kasserer for Sygekassen, saafremt Foreningens Kasserer ikke maatte være villig til at modtage Hvervet.

Alle løbende Udgifter og alle Administrationsudgifter afholdes af Indskudene. Aarskontingentet samt de omtalte 10 og 5 Procent, som paalignes Sygebidragene. — Det eventuelle Overskud henlægges til et Reservefond, der i paakommende Tilfælde af Bestyrelsen benyttes som Dækning for Medlemmer, der af en eller anden Grund ikke ser sig i Stand til at opfylde deres Forpligtelser overfor Sygekassen. Saadanne Understøttelser skal dog tilbagekaldes, saasnart disse Medlemmer ser sig i Stand dertil.

Saafremt Sygekassen hæves, tilfalder dens eventuelle Formue »Foreningen af danske Forretningsrejsende af 3. Marts 1901«.

Foruden de ovenfor nævnte Institutioner har Foreningen tillige oprettet en *Retshjælp* for Medlemmerne. Den oprettedes i 1915 og Bestyrelsen fik da forsøgsvis Bemyndigelse til at bruge indtil 300 Kr. til gratis juridisk Vejledning, eventuelt videre Forfølgelse af Sager, omfattende Tvistspørgsmaal mellem Firma og Rejsende.

Det viste sig snart, at Retshjælpen var af Betydning for Medlemmerne, den blev meget benyttet, og indgik derfor som et fast Led i Foreningens Virksomhed.

I 1926 fejrede Foreningen sit 25 Aars Jubilæum, i hvilken Anledning der udsendtes et smukt og rigt illustreret Festskrift, omhandlende Foreningens Tilblivelse og Virksomhed gennem Aarene.

Det fremgaar heraf, at Foreningens Sygekasse siden dens Oprettelse i 1902 har udbetalt i Sygepenge 81,026 Kr. 02 Øre, Foreningens Laanefond har i Aarenes Løb til Medlemmerne udlaant ialt 59,828 Kr. 20 Øre, Understøttelsesfonden, hvis Ydelser ikke skal tilbagebetales, har siden dens Oprettelse i 1909 udbetalt ialt 36,203 Kr. 02 Øre og af Skolehjælpefondet er udbetalt ialt 15,385 Kr. 50 Øre.

Foreningens Formue udgør ca. 38,000 Kr. og desuden ejer Foreningen en *Legatkapital* paa 7000 Kroner.

Foreningen har eget Medlemsblad: »Organet for danske Handelsrejsende«, der oprettedes i 1901 og redigeres af Hr. *H. Toubro Guldbrandsen.*

Foreningens første Formand var *Carl Emil Pasborg* (tidligere Petersen). Han efterfulgtes i 1906 af *Chr. Poulsen*, der var Formand i 2 Aar. I 1908 valgtes *J. C. Andersen*, der beklædte Formandspladsen i 5 Aar, hvorefter den nuværende Formand, Grosserer *P. Winther* valgtes i 1913.

Bestyrelsen bestaar af følgende Medlemmer: Grosserer *Peter Winther* (Formand), Vinhandler *A. C. Christensen* (Næstformand), Direktør *H. Gunst* (Kasserer), Handelsrejsende *H. Eliasen* (Sekretær), *Robert Rasmussen, Erving Rasmussen, Dela Jensen, Knud Jerger, P. Christiansen, Wald. Berg* og *Ole Andersen.*

Formanden, Grosserer *P. Winther*, er født den 2. Juli 1866. Etableret som

Grosserer 1913, Formand for Centraludvalget for samtlige danske Handelsrejsendeforeninger.

Foreningens Kontor er Vimmelskaftet 42.

DANSK HANDELSREJSENDE FORBUND

— Stiftet den 6. Juni 1919. Medlemsantal: 225. —

Dansk Handelsrejsende Forbund har til Formaal at varetage Standens økonomiske og sociale Interesser. Forbundet staar tilsluttet Centraludvalget for samtlige danske Handelsrejsendeforeninger og er tillige repræsenteret i »Det socialpolitiske Udvalg«.

Forbundet har sit eget Organ »Den Rejsende«.

Bestyrelsen bestaar af følgende Medlemmer: *C. P. Aarup Nielsen* (Formand), *Hugo Wægner* (Næstformand), *L. H. Larsen* (Kasserer), *A. Floridan Eggers* (Sekretær), *Kai Bryde, N. Jørgensen, I. M. Kruse, H. C. Martinsen, Th. Gregers, M. C. Stage* og *Chr. Wendelbo.*

Formanden, C. P. Aarup Nielsen, er født den 6. August 1862 og uddannet i Aarhus. Medlem af Centraludvalget for samtlige danske Handelsrejsendeforeninger og af Det socialpolitiske Udvalg.

C. P. Aarup Nielsen.

DANSK HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPERFORBUND

Af Sekretær *Harald Heie.*

Den moderne faglige Medhjælperbevægelse i Danmark er fremgaaet af de økonomiske og sociale Brydninger i forrige Aarhundredes sidste Aartier, hvor Handel og Omsætning antog nye Former. De gamle Handelshuse med et Faatal af Medhjælpere afløstes af talrige Aktieselskaber og En-gros-Forretninger, hvis moderne forretningsmæssige Organisation og Arbejdsdeling kræver en stor Funktionærstab. Samtidig fremvoksede Storindustrien, der ligeledes havde Brug for et stort Antal Medhjælpere paa Kontorerne og Lagrene, og det samme var Tilfældet i Detailhandelens nye Ytringsformer: Stormagasinerne, Specialforretningerne og Brugsforeningerne.

Medhjælperantallet er saaledes i dette Tidsrum betydeligt forøget i Forhold til Antallet af selvstændige Næringsdrivende, og dermed er Udsigten til at grunde egen Forretning blevet stærkt forringet. Som Følge deraf faar Medhjælperne særlige sociale og faglige Interesser, der ytrer sig i Krav om bedre Lønforhold, forkortet Arbejdstid o. lign. og i Ønsket om at blive inddraget under den Forsorgslovgivning, som Samfundet skaber til Beskyttelse for de økonomisk svagest stillede Samfundsborgere.

Denne Bevægelse kom naturligvis først til Udtryk i de økonomisk mere fremskredne Lande, og de første egentlige Medhjælperforbund i England, Tyskland, Frankrig og Østrig hidrører fra Firserne og Halvfemserne i forrige Aarhundrede.

Her i Danmark fandtes der paa den Tid forskellige Fællesforeninger af Principaler og Medhjælpere, navnlig med selskabelig og delvis filantropisk-understøttende Formaal. Denne Form for Sammenslutning kunde dog i Længden ikke tilfredsstille Medhjælperne, der i økonomisk Henseende var meget daarligt stillede, ligesom ogsaa de Forhold, hvorunder Arbejdet fandt Sted, vakte Kritik. Den stærke Tilgang til Handels- og Kontorfaget bevirkede lave Lønninger, Arbejdstiden var lang, og Kost- og Logisystemet, som dengang fandt Anvendelse overalt i Handelsverdenen, vakte hos Medhjælperne en Følelse af Ufrihed, Nedværdigelse og Irritation.

Paa Baggrund af disse Forhold og under Indtrykket af den fremrykkende Fagbevægelses Betydning for Arbejderstanden stiftede en Haandfuld Kolonialmedhjælpere i København den 1. August 1897 en Forening, som de kaldte *»De danske Handelsmedhjælperes Forbund«.*

Foreningen var en ren Medhjælperforening med et udpræget fagligt Program, men dette savnede man Kræfter til at realisere, og det var derfor navnlig socialpolitiske Spørgsmaal, Foreningen samlede sig om, saasom lovfæstet Helsøndagslukning, Indførelse af 8-Lukning i Sommermaanederne og

Afskaffelse af Kost- og Logisystemet. Pudsigt, men egnet til at maale Afstanden mellem Forholdene dengang og nu, virker Kravet om »Gennemførelse af en ugentlig Friaften«, der opstilledes som et Programpunkt.

I Aarene 1899—1900 dannedes uafhængigt af Bevægelsen i København en Række lokale Foreninger i Jylland med væsentlig samme Program, og en Sammenslutning kom i Stand mellem disse og den københavnske Forening. Den 23.—24. September 1900 afholdtes et fælles Delegeretmøde i Aarhus og her vedtoges Oprettelsen *»Centralorganisationen af danske Handels- og Kontormedhjælperforeninger«*, Landsorganisationens Navn indtil 1922.

Til Formand og Forretningsfører for Forbundet valgtes *Axel Gundel*, der havde staaet i Spidsen for den københavnske Sammenslutning, og der lagdes ud med ca. 700 Medlemmer.

Forbundet arbejdede sig i de første Par Aar fremad og fordoblede omtrent Medlemsantallet. Men i adskillige Principalkredse stillede man sig mistænkelige overfor Medhjælpernes nye Organisation, og i 1902 søgte de gamle Handelsforeninger, især i Jylland, at sprænge Organisationen ved at opsige de af deres organiserede Medhjælpere, der ikke vilde udmelde sig af Forbundet. Signalet til dette Angreb paa Organisationen skyldtes en af de københavnske Afdelinger foranstaltet energisk Demonstration mod uorganiserede Medhjælperes Strejkebrydergerning under Havnekonflikten.

Opsigelsernes Antal var kun ringe, men adskillige Medhjælpere lod sig dog tvinge ud af Forbundet, der paa samme Tid var i Færd med Forsøg paa at realisere Planerne om en Forsikring mod Pladsledighed. Planen mislykkedes, og dette i Forbindelse med de kraftige Angreb førte til en Svækkelse, der truede med at tilintetgøre hele Organisationen.

Det lykkedes imidlertid at ride Stormen af. En Reorganisation og et Formandsskifte fandt Sted, og efterhaanden gik det fremad paany. I Aarene derefter samlede Arbejdet sig om *Helligdagslovens Revision*, der fandt Sted i 1904 og fuldstændig afskaffede Søndagshandelen, om *Lærlingespørgsmaalet* dels gennem de skiftende Revisionsforslag og dels ved kommunale Beskyttelsesvedtægter, og endelig om *lovfæstet Butikslukning*. Ikke mindst det sidste Spørgsmaal var stærkt i Forgrunden, og Forbundet rejste i denne Kampagne Kravet om lovfæstet 7-Lukning.

Butikslukningsloven gennemførtes som bekendt i 1908, men i første Omgang naaede man ikke videre end 8-Lukning, hvorfor den tidligere Lukning stadig blev et af Organisationens første Krav.

I 1907 oprettedes Handels- og Kontormedhjælpernes Arbejdsløshedskasse, som dog først søgte og opnaaede Statsanerkendelse i 1915. Denne Institution, der hviler paa forsikringsmæssig Basis, har været af meget stor Betydning ved at yde Hjælp til de Medhjælpere, der uden egen Skyld bliver ledige. Navnlig i Aarene 1917—19 og i de senere Kriseaar, hvor et unormalt stort Antal Handels- og Kontormedhjælpere ikke har kunnet finde Beskæftigelse, har Arbejdsløshedskassen været en uvurderlig Støtte ved at hindre de arbejdsledige i at glide helt ned i den bitre Nød. I Tilknytning til Arbejdsløshedskassen oprettedes pr. 1. Januar 1923 en *Hjælpefond*, hvorigennem Medlemmerne kan sikre sig yderligere Hjælp i Forhold til Indtægten. Tilsammen er der i ordinær og ekstraordinær Understøttelse siden Arbejdsløshedskassens Oprettelse udbetalt et Beløb af ca. 5¼ Mill. Kroner til ledige Medhjælpere.

Efter en Del indre Brydninger fandt der i 1911 et Formandsskifte Sted og pr. 1. Juni s. A. tiltraadte den nuværende Formand, Forretningsfører *Jens Johansen*. Forbundet fik fast Administration og Kontor i København, og fra nu af gik det fremad i Medlemsantal og indre Stabilitet.

Med Krigsaarenes Omkalfatring af de gammeldags Begreber fik Forbundet nye Opgaver at tumle med. De fagforeningsmæssige Krav kom i Forgrunden, og Medlemmerne krævede Organisationens Indgriben i *Løn- og Arbejdsforholdene.*

Helt uden Gny fandt denne Udvikling ikke Sted. I Aarhundreder havde Betingelserne og Betalingen for Medhjælpernes Arbejde været et personligt Anliggende disse og Principalerne imellem. Mange Principaler forstod ikke og kunde ikke forlige sig med, at Forholdet nu skulde være et andet, og at »uvedkommende Tredjemand«, nemlig Organisationen, skulde have et Ord med at sige. Man glemte, at Tiderne har forandret sig, og at Organisationen er en frivillig Sammenslutning af Medhjælpere, saaledes at det er disse selv, der begærer Forbundets Bistand til Ordning af disse Anliggender.

Godvillig vilde Principalerne ikke indrømme Medhjælperne denne Ret, og det blev derfor i en Række Tilfælde nødvendigt at varsle og i et enkelt

Axel Gundel.
Den første Formand.

Jens Johansen.
Den nuværende Formand.

Tilfælde ogsaa at ivræksætte Strejke for at faa Forhandlinger optagne og kollektiv Overenskomst oprettet. Til at begynde med maatte Forhandlingerne optages med den enkelte Principal, men efterhaanden som Lønarbejdet tog Fart, sluttede ogsaa Principalerne sig sammen i Foreninger til Varetagelse af de økonomiske Interesser, der er knyttede til Medhjælperspørgsmaalet, og en stor Del af Forhandlingerne overgik derefter til disse Foreninger bl. a. Dansk Arbejdsgiverforening, senere Dansk Principalforening og Dansk Textil-Unions Principalafdeling, med hvilke sidste der stadig afsluttes Overenskomster. Som Retsgrundlag for de med Dansk Principalforening sluttede Aftaler gælder den saakaldte *Hovedoverenskomst,* der fastslaar de to Organisationers indbyrdes Forpligtelser og de Vilkaar, der gælder for de enkelte Overenskomster. I Tilknytning hertil er afsluttet en generel Overenskomst indeholdende Bestemmelser om Tillidsmandsforholdet, Anciennitetsberegning, Arbejdstid, Overarbejdsbetaling, Opsigelse, Ferie og Voldgift samt flere andre Forhold angaaende Forholdene mellem Pricipal og Medhjælper. I de enkelte Overenskomster fastsættes da Lønningerne og nærmere Bestemmelser om Arbejdstidens Paabegyndelse og Ophør m. m.

Kun i enkelte Tilæflde har Forholdene muliggjort Oprettelse af landsomfattende Overenskomster. I Almindelighed sluttes Overenskomsterne for eller med det enkelte Firma. Men med Dansk Principalforening er afsluttet

en Landsoverenskomst omfattende 139 detail og en-gros Forretninger i 15 Provinsbyer, og Overenskomsten med Dansk Textil-Union omfatter Manufakturhandlerne i 26 Provinsbyer. Denne Form for Overenskomst maa for ensartede Virksomheder anses for den bedste, baade for Medhjælperne og for Principalerne derved, at Minimallønningerne og Arbejdsforholdene gøres ensartede medens der intet ændres ved Adgangen til at honorere den dygtigere eller mere betroede Medhjælper derudover; thi Princippet: Anciennitetsløn med en Lønskala for de unge Medhjælpere, holder stadig Mulighederne aabne for den fremadstræbende Medhjælper til at gøre sine Evner gældende og for Principalen til at sikre sig en saadan Arbejdskraft.

Alt i alt har Dansk Handels- og Kontormedhjælperforbund i Sommeren 1927 løbende 110 kollektive Overenskomster omfattende ca. 325 Principaler og ca. 4000 Medhjælpere.

Foruden Lønarbejdet, der naturligvis maa være Forbundets Hovedopgave, og den understøttende Virksomhed gennem Arbejdsløshedskassen, beskæftiger Forbundet sig ogsaa med andre Opgaver. Igennem en lang Aarrække er der saaledes ydet Medlemmerne *gratis Retshjælp*, og denne Virksomhed, som stadig fortsættes, har i særlig Grad under Krigs- og Kriseaarene været af stor Betydning.

Forbundet driver ogsaa *Pladsanvisning* for Medlemmerne, men denne Side af Organisationens Arbejde hører ikke til de mest fremtrædende. Aarsagen hertil er, at Principalerne ved Nyengageringer i for ringe Grad gør Brug af Adgangen til uden Vederlag at faa anvist Arbejdskraften hos Organisationen, der naturligvis altid bestræber sig paa at anvise virkelig kvalificerede Medhjælpere.

Der er ofte fremsat Udtalelser gaaende ud paa, at Forbundet kun tænker paa Medhjælpernes Lønforhold, men ikke interesserer sig for deres Arbejdsydelse eller Uddannelse. Intet kan være mere urigtigt. Organisationens Ledelse har altid været af den Anskuelse, at der maatte lægges den største Vægt paa saavel den praktiske som paa den teoretiske Uddannelse — ogsaa af den Grund, at Lønningerne altid vil staa i et bestemt Forhold til Færdighederne.

Forbundet har derfor, foruden selv at oprette og støtte talrige Specialkursus for Medlemmerne, interesseret sig stærkt for *Handelsskoleundervisningen* og har saaledes været repræsenteret i Handelsskolekommissionen, der fremkom med Forslaget til den nugældende Handelsskolelov, ligesom Forbundet i Henhold til Loven er repræsenteret i Handelsskoleraadet.

Ogsaa Spørgsmaalet om den bedst mulige Uddannelse af Lærlingene staar i Forgrunden indenfor Forbundet, og i Kravet om en *Revision af Lærlingeloven* ligger Ønsket om at naa frem til saadanne Bestemmelser, at Lærlingeuddannelsen bliver fuldtud betryggende, hvilket i lige saa høj Grad maa være i Principalernes som i Medhjælpernes Interesse.

Forbundet staar i fast Samarbejde med Medhjælperorganisationerne i Norge, Sverige og Finland, og det skandinaviske Sekretariat har Sæde i København. Forbundet er desuden Medstifter og Medlem af »Internationaler Bund der Privatangestellten« oprettet i 1920 med Sæde i Amsterdam og omfattende ca. 1 Mill. Medhjælpere, ligesom Forbundets Forretningsfører er Medlem af I. B. P.'s Hovedledelse.

Dansk Handels- og Kontormedhjælperforbund tæller nu ca. 13,000 Medlemmer i 109 Afdelinger. Forbundet har Hovedkontor Gl. Kongevej 6, København, og i de større Afdelinger i København, Aarhus, Aalborg, Odense, Ran-

ders og Vejle findes faste Kontorer. Forbundets Formand er Forretningsfører, Borgerrepræsentant *Jens Johansen* og Hovedkasserer *Julius Hansen*.

Desuden beskæftiges paa Hovedkontoret foruden Kontorpersonalet Sekretærerne *Harald Heie* og *Viggo Pedersen*, ligesom der er knyttet 6 Rejsesekretærer til Forbundet.

Forbundet udgiver hver Maaned et Medlemsblad: »Dansk Handels- og Kontormedhjælper Tidende«, der redigeres af Forretningsføreren.

Som hele den økonomiske og sociale Udvikling har formet sig i Samfundet, er det blevet en Nødvendighed for Handels- og Kontormedhjælperne at have en kraftig faglig Organisation, der kan varetage de enkelte Medlemmers saavel som hele Medhjælperstandens Interesser. Men deraf følger ikke, at man for enhver Pris tilstræber Kamp og Strid med Principalerne, — tværtimod. Fra Organisationens Side foretrækkes den fredelige Forhandlings Vej, og det er Organisationens Haab, at dens Bestræbelser paa at skaffe Medhjælperstanden økonomisk betryggende og fagligt tilfredsstillende Vilkaar at arbejde under maa blive mødt af Forstaaelse fra Principalernes Side i Erkendelsen af, at det i det lange Løb vil være hele Handelsstanden til Gavn ot have en Medarbejderstab, der ikke knuges til Jorden af økonomiske Bekymringer, men som i Kraft af gode og frie Arbejdsforhold med Lyst og Interesse yder *deres* bedste Indsats i Arbejdet for at føre det danske Erhvervsliv fremad.

Forbundets Hovedbestyrelse

har følgende Sammensætning:

Forretningsfører, Borgerrepræsentant *Jens Johansen*, København.
Hovedkasserer (Viceforretningsfører) *Julius Hansen*, København.
Bankassistent *Gustav Pedersen*, København.
Bogholder *Vald. Petersen*, København.
Kontormedhjælper *Henry O. Blach*, København.
Kontorassistent *Jens Jensen*, Aalborg.
Fuldmægtig *Vilh. Jacobsen*, Aarhus.
Fuldmægtig *P. Mikkelsen*, Rønne.
Forretningsbestyrer *Peter H. Hansen*, Fredericia.
Kontormedhjælper *Aage Jepsen*, Vejle.
Bogholder *Harald Pedersen*, Helsingør.
Foretningsfører *Els Nielsen*, Nakskov.
Lagerforvalter *Carl Forverskov*, Odense.
Assistent *Gustav Rathe*, Esbjerg.
Isenkrammedhjælper *C. A. Fabricius*, Aarhus.

Formanden, Forretningsfører *Jens Johansen*, er født den 21. Februar 1883 og uddannet hos J. Nymand, Grenaa. Senere ansat i Aarhus, Skanderborg og Vejle. Formand for de skandinaviske Handels- og Kontormedhjælper-Organisationers permanente Komité, Formand for Socialdemokratisk Forening i 13. Kreds, Formand for Sygekassen »Hermes«, Medlem af Hovedbestyrelsen for »Federation internationale des employes«, Medlem af Forretningsudvalget for De samvirkende Sygekasser i København, Medlem af Borgerrepræsentationen, Medlem af Handelsskoleraadet, af Socialraadet, af Arbejdsløshedskommissionen af 1919, af Københavns Skatteraad og af Skolekommissionen for Kommuneskolen paa Enghave Plads.

HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPER-FORENINGEN I KØBENHAVN

Stiftet den 1. August 1897. Medlemsantal: ca. 5500.

Foreningen er Lokal-Afdeling for København af »Dansk Handels- og Kontormedhjælperforbund« og har Love fælles med dette. Gennem Forbundet er afsluttet 47 kollektive Overenskomster med Firmaer eller Sammenslutninger i København, omfattende ca. 2000 af de københavnske Medlemmer.

Foreningen er tillige Afdeling af Handels- og Kontormedhjælpernes Arbejdsløshedskasse i Danmark. Afdelingens lokale Formue udgør 38,000 Kr., foruden t lokalt Hjælpefond paa 3,750 Kr.

Foreningen afholder i Vinterhalvaaret Medlemsmøde hver 14. Dag i Veinolds Lokaler.

Foreningen ejer et Feriehjem, »Borshøjgaard« ved Tidsvilde, til Sommerferieophold for Medlemmerne (oprettet den 1. Juli 1922). Der uddeles hertil 6 à 8 Fripladser aarlig.

Desuden ejer Foreningen et Legat, stort 1000 Kr., skænket af Foreningens Medstifter, Herreekviperingshandler *K. Hintz*.

Foreningen bestaar af følgende 10 *Branche-Afdelinger*, hvis Formænd danner et Forretningsudvalg, der leder Administrationen:

Gustav Pedersen.

Bog- og Papirmedhj.-Afd.: Formand: *Henry Gran*, Læssøgade 7. N.
Central-Afd.: Formand: *Knud Høfft*, Asminderødgade 18 ⁴. L.
Cigar- og Tobaksmedhj.-Afd.: Formand: *C. G. Christoffersen*, Esbern Snaresgade 1 ¹. V.
Forsikringsmedhj.-Afd.: Formand: *Henry O. Blach*, Blekingegade 2 ². S. Telefon Amager 1511 x.
Isenkrammedhj.-Afd.: Formand: *Carl Jensen*, Amagerbrogade 155 D ⁴.
Kolonialmedhj.-Afd.: Formand: *Alfred Thode*, Allersgade 11 ¹. L.
Kontormedhj.-Afd.: Formand: *Gustav Pedersen*, Værnedamsvej 8, Telf. 13,336.
Manufakturmedhj.-Afd.: Formand: *Carl Erup*, Skotterupgade 12 St. L. Telefon Taga 3043 v.
Sæbe- & Parfumemedhj.-Afd.: Formand: *M. Precht*, Helgesvej 25 St.
Vejer-, Afskriver- og Speditionsmedhjælper-Afd.: Formand: *Carl Mikkelsen*, Mariegade 1 ². Str. Telefon Str. 254 x.

Forretningsudvalget bestaar for Tiden af følgende Medlemmer: *Gustav Pedersen* (Formand), *C. G. Christoffersen* (Næstformand), *Ch. Poppe* (Kasserer)' *Henry Gran* (Sekretær), *Knud Høfft, Henry O. Blach, Carl Jensen, Ulm Bach, Carl Erup*, Frk. *Alfa Sørensen* og *Carl Mikkelsen*.

Formanden, Gustav Pedersen, er født den 3. April 1893 og uddannet i Købmand- og Haandværkerbanken i Aarhus. Medlem af Repræsentantskabet for Arbejdernes Landsbank og Arbejdernes Brændselsforretning, Medlem af Aarhus Byraad 1921—1923, Medlem af Folketinget 1924—1926.

Repræsentantskabet:

København.

C. G. Christoffersen, Esbern Snaresgade 1, 1., V.
Knud Højft, Asminderødgade 18, 4., L.
Jens Nielsen, Brobergsgade 9, 4., K.
Vald. Haahr, Benzonsvej 47, St., F.
V. Gudmansen, P. G. Ramms Allé 3, St., F.
Henry Gran, Læssøesgade 7, N.

Jylland.

N. C. Nielsen, Frederiksgade 56, Kolding.
Th. Hansen, Bredegade 18, Aalborg.
Sten Vandborg, Aaboulevarden 7, Horsens.
William Møller, Nyboesgade 80, Vejle.
A. Olesen, Nørrebro 1 A, Nykøbg. M.
Søren Andersen, Tordenskjoldsgade 30, 1., Aarhus.
Axel Jensen, Nørre Allé 64, 1., Aarhus.
Chr. Jørgensen, Finlandsgade 1, 2., Aalborg.

Fyn.

Svenn K. Jensen, Drewsen & Nellemann, Nyborg.
Carlo Mejlsgaard, Kæmnerkontoret, Rudkøbing.

Sjælland.

Andr. Pedersen, Løvegade 42, Slagelse.
E. Carlo Pedersen, Løngangsgade 20, Hillerød.
A. Spiermann, Vordingborgvejens Forl. 13, 1., Næstved.
Andreas Larsen, Thorsensvej 16, Nykøbing F.

REVISORER

Carl Hammer, Fælledvej 9, N. Tlf. Nora 2443.
N. Kristensen, Kompagnistræde 2, K. Tlf. 7725.

Rejsesekretærer:

Lauritz Godsted, Slotsgade 11, 1., Aalborg. Tlf. 3375.
Michael Nielsen, Amaliegade 14, Aarhus. Tlf. 3866.
Viggo Pedersen, Gl. Kongevej 6, Kbh. V. Tlf. 8143.
Niels Jørgensen, Overg. 8, Odense. Tlf. 2012.
Johs. Jensen, Pontoppidansgade 6, Randers. Tlf. 2045.
Svend Rosendal, Nørreg. 29, Vejle. Tlf. 1822.

De lokale Afdelinger:

Aabenraa:

Formand: *Ths. Toft*, Vestergade 3.
Kasserer: *Holger Mathiesen*, Skibbrogade 21, 2.

Aalborg-Nørresundby:

Formand og Kasserer: *Laur. Godsted*, Slotsgade 11, 1. Tlf. 3375.
Centrafafd.: Formand: *N. C. Schmidt*, F. D. B., Isenkram-Afd.
Kolonial: Formand: *Chr. Jørgensen*, Finlandsgade 1, 2.
Kontor: Formand: *Th. Hansen*, Bredegade 18, 2. Tlf. 3336.
Manufaktur: Formand: *Laur. Mortensen*, Dannebrogsgade 16, 1.

Aarhus.

Formand: *Michael Nielsen*, Amaliegade 14. Tlf. 3866.
Kasserer: *Søren Andersen*, Amaliegade 14. Tlf. 3866.
Central: Formand: *M. C. Schwabach*, Lollandsgade 69, 3.
Isenkram: Formand: C. A. Fabricius, Sejrøgade 19, 2.

Kolonial: Formand: *S. H. Svendsen,* Herluf Trollesgade 10.
Kommunale Kontormedhjælpere: Formand: *Vilh. Jacobsen,* Dr. Margrethevej 27, 1.
Kontor: Formand: *Anna Hindoy,* Bylowsgade 60, 3.
Manufaktur: Formand: *Axel Christensen,* Hjortensgade 40, 1.

Aars-Aalestrup.
Formand: *Holger Gregersen,* Banken, Aars.
Kasserer: *Jens Rask,* Banken, Aars.
Tillidsmand for Aalestrup: *Gudmund Christiansen,* »Jyden«, Aalestrup.

Assens.
Formand og Kasserer: *Axel Rasmussen,* Holevad Skole pr. Assens.

Bogense.
Formand og Kasserer: *Rudolf Andersen,* Algade 90.

Bornholm.
Formand: *P. Mikkelsen,* Havnegade 3, Rønne. Tlf. 338.
Kasserer: *Estrid Kyhn,* Økonomien, Rønne.

Brande.
Formand og Kasserer: *Alfr. Chr. Vork,* L. Thaarup.

Brønderslev.
Formand og Kasserer: *L. Simonsen,* Krogensgade 2.

Ebeltoft.
Formand og Kasserer: *Meilgaard Christensen,* Nedergade.

Esbjerg.
Formand og Kasserer: *Gustav Rathe,* Skolegade 12. Tlf. 1120.

Faaborg.
Formand: *Verner Hansen,* Priorensgade 65.
Kasserer: *Carl Christensen,* Østerbrogade 5, St.

Fakse-Fakse Ladeplads.
Formand og Kasserer: *Vald. Jørgensen,* Fakse.

Fredensborg.
Formand og Kasserer: *Vilh. Arlsted,* Villa »Fair Hill«, Kronprinsensvej.

Fredericia.
Formand: *Peter H. Hansen,* Bjergegade 24.
Kasserer: *Einer L. Jensen,* Jyllandsgade 70, 1.

Frederikshavn.
Formand: *Chr. Bertelsen,* Skibsværftet.
Kasserer: *K. H. Jørgensen,* Boensgade 10, 1.

Frederikssund.
Formand og Kasserer: *Knud H. B. Olsen,* Isenkr. Rode.

Frederiksværk.
Formand og Kasserer: *L. Kraiberg,* Nørregade.

Grenaa.
Formand: *Ejnar Nielsen,* Torben Skov.
Kasserer: *Holger Nielsen,* Lillegade 59.

Haderslev.
Formand: *P. Olesen,* Lille Bakkevej 5.
Kasserer: *Heinr. Petersen,* Bryggerigade 3, St.

Hadsund.
Formand: *A. Buus Nielsen,* Østergade 26.
Kasserer: Laura Larsen, Manufakturhandler L. Faber.

Hammel.
Formand: *Jens Møller Rasmussen,* Randersvej.
Kasserer: *Niels Pind,* Slagteriet.

Haslev.
Formand og Kasserer: *A. Lauritzen,* Villa »Højbo«, Bregentvedvej.

Helsinge.
Formand: *Peder Damgaard,* Købm. Bernh. Olsen.
Kasserer: *Viggo Eilert,* Brugsforeningen.

Helsingør.
Formand: *E. Rasmussen*, Helsingør Brændsels- og Trælasthandel.
Kasserer: *Thyra Larsen:* Kronborg Kaffelager, Sct. Olajgade.

Herning.
Formand: *C. Damgaard*, Bryggergade 6.
Kasserer: *N. C. Kjær*, Bethaniagade 19.

Hillerød.
Formand: *E. Carlo Petersen*, Løngangsgade 20.
Kasserer: *P. Ramsøe Nielsen*, Vibekevej 5. Tlf. 463.

Hjørring.
Formand: *H. Hein*, Nørreallé 5.
Kasserer: *A. Ramløse Hansen*, Musæumsgade 8.

Hobro.
Formand og Kasserer: *I. M. Sonneby*, »Bakkely«.

Holbæk.
Formand: *H. P. Jensen*, Algade 52.
Kasserer: *Viggo Hougaard*, Godthaabsvej 80.

Holstebro.
Formand: *Jens A. Saugstrup.*
Kasserer: *Misse Hansen*, Sæbemagasinet, Nørregade 9.

Holsted-Brørup.
Formand: *Chr. G. Knudsen*, Tandtekniken, Brørup.
Kasserer: *M. S. Nørgaard*, Adr.: V. Schmidt, Brørup.

Horsens.
Formand: *S. Chr. Sørensen*, Villavej 1 b. Tlf. 1735.
Kasserer: *Arno Sørensen Møller*, Kapt. Andersensgade 7. Tlf. 1436.

Kalundborg.
Formand: *C. E. Bangsborg*, »Petersminde«, Opg. D.
Kasserer: *Mary Jensen*, Holbækvej 29.

Kolding.
Formand: *Ernst A. Hansen*, Klostergade 6.
Kasserer: *N. P. Andersen*, Klostergade 6.

Korsør.
Formand: *Viggo Hansen*, Algade 24.
Kasserer: *Edith Jensen*, Skovvejen 75.

Køge.
Formand: *Hans Larsen*, Emilievej 10, 1.
Kasserer: *Jens Olsen*, Vestergade 33.

Langeland.
Formand og Kasserer: *Carlo Mejlsgaard*, Kæmnerkontoret, Rudkøbing.

Lemvig.
Formand og Kasserer: *Børge Poulsen*, Kirkevej 1.

Løgstør.
Formand: *S. P. Møller*, Crome & Goldschmidt.
Kasserer: *Hans R. Knudsen*, Social-Demokraten.

Mariager.
Formand: *N. L. Winther*, Ny Havnevej.
Kasserer: *Peter Jørgensen*, Gl. Havnevej.

Maribo.
Formand og Kasserer: *Chr. Ringsing*, Refshalevej 14. Tlf. 435.

Middelfart.
Formand: *Th. Nielsen*, Sindssygehospitalet.
Kasserer: *Otto Marcussen*, Algade 58.

Nakskov.
Formand: *Aksel Olsson*, N. Nielsensgade 7. Tlf. 160.
Kasserer: *Johs. Johansen*, Reimersgade 3.

Nibe.
Formand: *Chr. Ivarsen*, Villa »Bjerghytten«.
Kasserer: *Ebba Larsen*, Nørregade.

Nordbane-Afdelingen (Lyngby, Holte, Birkerød og Gentofte).
Formand og Kasserer: *Otto Fruergaard-Pedersen*, Asylstræde 8, Gentofte. Tlf. 988.

Nyborg.
Formand: *Svenn K. Jensen*, Villa »Rosenvang«, 2. S., Dyrehavevej.
Kasserer: *Ella Delfs Møller*, Nørregade.

Nykøbing F.
Formand og Kasserer: *Andreas Larsen*, Thorsensvej16, 1.

Nykøbing M.
Formand og Kasserer: *Chr. Breum*, Klingenbergsgade 10. Tlf. 192.

Nykøbing S.
Formand: *Alex Mørch*, Algade.
Kasserer: *Birch Jensen*, Carl Jensen & Søn.

Nysted.
Formand og Kasserer: *Søren Jessen Brodersen*, Bagstræde.

Næstved.
Formand og Kasserer: *A. Spiermann*, Vordingborgvejens Forl. 13, 1. S.

Odder.
Formand og Kasserer: *P. Kryhlmand*, Hj. Andersen, Torvet.

Odense.
Formand og Kasserer: *Niels Jørgensen*, Overgade 8, 1. Tlf. 2012.
Central-Afd.: Formand: *Knud Sørensen*, Langelinie 80.
Kolonial-Afd.: Formand: *Auge Erichsen*, Dronningensgade 84, 1.
Kontor-Afd.: Formand: *Peder Mortensen*, Ruggaardsvej 90. Tlf. 3434.
Manufaktur-Afd.: Formand: *Chr. Nielsen*, Alexandragade 10, 2.

Præstø.
Formand og Kasserer: *N. R. Andersen*, H. Lotz.

Randers.
Formand og Kasserer: *Johs. Jensen*, Pontoppidansgade 6. Tlf. 2045.

Ribe.
Formand: *Esther Thomsen*, Grønnegade 434.
Kasserer: *Chr. Olesen*, Korsbrødregade 390.

Ringkøbing.
Formand og Kasserer: *Alfr. Petersen*, Sømandshjemmet.

Ringsted.
Formand: *Sv. E. Nielsen*, P. Kjærsgaard.
Kasserer: *Axel Søndergaard*, Købm. Chr. Petersen.

Roskilde.
Formand og Kasserer: *C. Blomgaard Andersen*, Gormsvej 28.

Rødby.
Formand: Bogholder *Max Christensen*, Fruegade.
Kasserer: *Georg Petersen*, Raadhusstræde.

Sakskøbing.
Formand: *Poul Andersen*, Radsted Brugsforening pr. Sakskøbing.
Kasserer: *Karen Poulsen*, Økonomien.

Samsø.
Formand: *Willy Stenbøg*, Købmand Nielsen, Tranebjerg.
Kasserer: *C. Børglum*, Tranebjerg.

Silkeborg.
Formand og Kasserer: *Jul. Jacobsen*, Nationalforeningens Sanatorium.

Skagen.
Formand: *Chr. M. Pedersen*, Vesterby, Skagen.
Kasserer: *Roland Jensen*, Sømandshjemmet.

Skanderborg.
Formand: *K. E. Pind*, Manufakturhandler Sophus Sørensen.
Kasserer: *A. Hjorth*, S. Bertelsen, Adelgade 121.

Skelskør.
Formand: *Carl Riis*, Skelskør.
Kasserer: *Edvin Poulsen*, Magasin du Nord.

Skern-Tarm.
Formand: *Viggo Kopp*, Skolegade 10, Skern.
Kasserer: *Carl Ulrich Jensen*, Møllegade 3, Skern.

Skive.
Formand: *Joh. Budtz*, Odgaardsvej 9.
Kasserer: *Aksel Christensen*, Karolinegade 10.

Slagelse.
Formand og Kasserer: *Andr. Pedersen*, Løvegade 42. Tlf. 998.

Sorø.
Formand og Kasserer: *Rs. Rasmussen*, Østergade 7, 1.

Stege.
Formand: *Holger Grum Madsen*, Købm. Ernst E. Lang.
Kasserer: *Aage Frandsen*, Købm. Kanstrup.

Storehedinge.
Formand: *G. A. Jørgensen*, Chr. Richter.
Kasserer: *Chr. Staugaard*, Søndergade 10.

Struer.
Formand: *Poul Nielsen*, Magasin du Nord.
Kasserer: *A. Mathiasen*, Østergade.

Stubbekøbing.
Formand og Kasserer: *Emil Bursche*, Vestergade 41.

Svendborg.
Formand: *Erik Christensen*, Klostervænget 4.
Kasserer: *Peter Larsen*, Kristiansvej 11, 1.

Sæby.
Formand og Kassere:: *Alfr. Kristensen*, Købmand Emil Nielsen.

Sønderborg.
Formand: *Andr. Jans*, Ørstedsgade 17.
Kasserer: *Thomas Lorenzen*, Finsensgade 16.

Thisted.
Formand: *Lauritz Jensen*, Storegade 24.
Kasserer: *Chr. Jensen*, Torvegade 2. Tlf. 374.

Tønder.
Formand: *Herluf Møller*, Slotsgade 3.
Kasserer: Frk. *M. Ramsing*, Schous Sæbeudsalg.

Tørring.
Formand og Kasserer: *Willy Petersen*, I. W. Juul.

Varde.
Formand og Kasserer: *Evald Hansen*, Engelsk Beklædningsmagasin.

Vejen.
Formand: *Ejnar Jørgensen*, Nørregade 37.
Kasserer: *Folmer Sachmann*, Villa »Home«.

Vejle.
Formand og Kasserer: *Svend Rosendal*, Kontor: Nørreg. 29. Tlf. 1822.

Viborg.
Formand og Kasserer: *H. Barlyng*, Mathiasgade 90. Tlf. 1000.

Vinderup.
Formand og Kasserer: *Kristian Mikkelsen*, Søndergade.

Vordingborg.
Formand og Kasserer: *Hugo Hansen*, Valdemarsgade 6.

DE DANSKE HANDELSSKOLER

Af Docent, Dr. Max Kjær Hansen.

Alle de bestaaende Handeslskoler i Danmark er oprettet ved privat Initiativ og drives som private Læreanstalter, hvilket vil sige, at den danske Handelsstand selv har skabt det Net af Uddannelsesanstalter, der nu er trukket over hele Landet, og som ikke staar tilbage, hverken for de øvrige danske Erhvervs Skolevæsen eller for Udlandets Handelsskoler. Ganske vist tog det nogen Tid, før man fik den nødvendige Plan og Organisation gennemført paa Handelsskoleomraadet, idet hver enkelt Skoles Indretning i Begyndelsen i høj Grad var afhængig af de stedlige Forhold, d.v.s. af den større eller mindre Interesse og Offervillighed, som Kommunen og Handelsstanden i de enkelte Byer udviste overfor disse Skoler.

Saa længe Skolerne skulde klare sig alene uden offentlig Støtte, havde de meget vanskeligt ved at opnaa en sikker økonomisk Basis, men heldigvis viste efterhaanden baade Staten og Handelsstanden selv den nødvendige Forstaaelse, hvilket for Statens Vedkommende har givet sig Udslag i stedse forøgede Tilskud, og for Handelsstanden derigennem, at de stedlige Handelsforeninger i de fleste Provinsbyer overtog Driften af Byernes Handelsskoler, saaledes at Foreningerne dækkede det eventuelle Underskud. Desuden støtter Kommunerne nu næsten overalt Handelsskolerne ved at overlade dem Undervisningslokaler med Lys og Varme gratis. Iøvrigt er hele Handelsskolevæsenet nu ordnet ved Lov af 23. Juni 1920, som bl. a. siger:

Der kan med Statsstøtte oprettes Skoler for Handelslærlinge, Handelsmedhjælpere og højere Handelsskoler (Handelsgymnasier). Staten støtter disse Skoler med et aarligt Beløb, der staar i Forhold til Undervisningens Omfang og Elevantallet. Det fordeles mellem Skolerne i Forhold til deres Udgifter til Lærerlønninger, Lokaler og Læremidler. Handelsskolevæsenet staar under Statens Tilsyn, i Spidsen for hvilket der staar en Handelsskoledirektør. Ved Siden af Statstilsynet er der ogsaa oprettet et Skoleraad, der bestaar af Direktøren for Handelsundervisningen (Formand) og 9 Medlemmer, som vælges af Handelsministeriet,

forskellige Handelsorganisationer og Handelsskolernes Lærere. Raadet kan behandle ethvert Spørgsmaal vedrørende Handelsundervisningen og skal afgive Erklæring over alle væsentlige Ændringer i Undervisningsplanerne eller i Fordelingen af Statens Tilskud til Skolerne. I denne Forbindelse kan ogsaa nævnes »Danmarks Handelsskoleforening«, der blev oprettet 1. Aug. 1910. Dens Medlemmer er handelsskoleinteresserede Folk, og Møderne overværes af Handelsskoledirektøren. Foreningen udgiver Bladet »Den danske Handelsskole«.

De danske Handelsskoler kan deles i tre Grupper:

I. *Lavere Handelsskoler*, der er indrettet paa at optage Lærlinge, Kontorister og Kommiser. Disse lavere Handelsskoler falder i 2 Grupper: A) Lærlingeskoler (hovedsagelig Aftenskoler) og B) Medhjælperskoler (etaarige Dagskoler).

II. *Højere Handelsskoler*, der uddanner Eleverne gennem et et- eller toaarigt Kursus, og hvis Undervisning er saaledes, at den nogenlunde svarer til det, der gives til Studentereksamen .Højere Handelsskoler i Danmark rangerer altsaa med de Undervisningsanstalter, der i Udlandet kaldes Handelsgymnasier.

III. *Handelshøjskoler*, der dels skal give den yngre Handelsstand Adgang til at erhverve sig et dyberegaaende teoretisk Kendskab paa de forskellige Omraader af det moderne Handelsliv, dels give de Studerende et saadant teoretisk Indblik i Erhvervslivet, at de derigennem — hvis de har de nødvendige praktiske Forudsætninger — skulde blive egnede til at naa frem til overordnede og ledende Stillinger. Der er her Tale om en Uddannelse, som svarer til den, Universitetet giver.

Nu er Forholdet det, at der her i Landet kun findes een højere Handelsskole og een Handelshøjskole, hvorfor en historisk Gennemgang af disse maa blive en Gennemgang af de to paagældende Skoler. Af lavere Skoler har vi derimod mange spredt rundt omkring i Byerne, og vi vil derfor være nødt til at gennemgaa dem paa en ret summarisk Maade.

I. *De lavere Handelsskoler.* Udviklingen af de lavere Handelsskoler her i Landet maa naturligt deles efter 2 Omraader: Hovedstaden og Provinsen, idet den indenfor hvert af disse Omraader er begyndt paa forskellige Tidspunkter og paa forskellig Maade.

De første Bestræbelser for at organisere en Undervisning i Fortsættelsesskoler for unge Købmænd, som Skolerne oprindeligt kaldtes, gaar tilbage til ca. 1880. Hvad der forud fandtes i Landet af saadanne Skoler, skyldtes kun spredte og famlende Forsøg,men nævnte Aar stiftedes i København »*Foreningen til unge Handelsmænds Uddannelse*« med det Formaal i Hovedstaden at oprette og drive kommercielle Fortsættelsesskoler. Foreningen, der fortrinsvis har sine Medlemmer og Bidragydere blandt Hovedstadens Grosserere, blandt hvilke skal nævnes: Grosserer *Holger Petersen*, der var den første Formand, *Oscar B. Muus*, *Christof-*

fer Hage, Harald Fredericia og den nuværende Formand, Grosserer *A. Fonnesbech*, aabnede i 1881 sin første Aftenskole med ca. 100 Elever, men til at begynde med var Resultatet ikke særlig straalende. Elevantallet steg ikke væsentlig, ja i 1891 var det endog dalet til 90. I dette Aarhundrede er Skolen dog gaaet frem med stærke Skridt. 25 Aar efter Starten var der oprettet to Filialer i forskellige Bydele, og de havde sammen med Hovedskolen i den indre By godt 1500 Elever. Nu driver

Købmandsskolen i København.

Foreningen en Hovedskole, en Kvindeafdeling (oprettet 1903) og 6 Filialer med et samlet Elevantal paa ca. 4500, foruden to Dagskoler, Handelsforskolen og Medhjælperskolen med henholdsvis 46 og 146 Elever.

Men ogsaa paa anden Maade blev Fremgangen synlig. I 1902 indviedes den nye Skolebygning »*Købmandsskolen*« paa Hjørnet af Fiolstræde og Nørrevold, hvor Hovedskolen stadig har til Huse, og hvor Ledelsen residerer. Her findes foruden et stort Antal Klasseværelser, Bogsamling med Læsesal, Fest og Foredragssal, Varemusæum, Gymnastiksal o.s.v., og i Sommeren 1927 indviedes en ny Bygning paa Julius Thomsens Plads, lige overfor Kæmpehallen, hvor Kvindeafdelingen, der ogsaa er skabt af »Foreningen til unge Handelsmænds Uddannelse« bor.

Til at begynde med undervistes der i Skolen kun i Fagene: Dansk, Tysk, Engelsk, Fransk, Regning, Skrivning og Geografi, men dertil er senere kommet: Bogføring, Maskinskrivning, Stenografi, Varekundskab, Kontorabejde, Handelslære og Handelskorrespondance. Endvi-

dere er der oprettet en Bankskole, en Forsikringsskole og en Shippingskole, hver med en specialiseret Undervisning.

Skoleaaret varer 9 Maaneder, idet der ikke undervises i Juni, Juli og August.

I *Provinsen* varede det lidt længere, inden Sagen kom i rigtig Gænge, og i Modsætning til hvad der skete i Hovedstaden, var det her en enkelt Mand, der gjorde de første besværlige Skridt. Denne Mand var Konsul *Kaalund* i Kolding. Baggrunden for hans Virksomhed maa søges i hans egen Lærlingetid, der faldt midt i 50-erne i forrige Aarhundrede. Den Gang boede Lærlingene hos deres Principaler og blev næsten betragtet som et Medlem af Familien. En Del af Lærlingenes Uddannelse — og det ikke den mindst vigtige — faldt om Aftenen paa Kontoret. Forretningen skulde holde aabent til Kl. 10, og hele Personalet skulde være der, men da der kun kom meget faa Kunder om Aftenen, arbejdede man hovedsageligt i Forretningens Kontor. Her sad Principalen, Handelsbetjenten og Lærlingen hver med sit Arbejde, og efterhaanden som Lærlingn voksede til, blev hans Arbejde mere betydningsfuldt og hans Ansvar større. Her fik han sin praktiske Uddannelse i Regning, Bogføring og Korrespondance, og ved at overvære Diskussionerne mellem Principalen og de ældre Handelsbetjente om de ankomne Varer, deres Udseende og Mangler, lærte han Varekundskab.

Da den Tid kom, da Kaalund selv fik Forretning, søgte han derfor ganske naturligt at gennemføre en Lærlingeuddannelse i Overensstemmelse med sin egen, men han var ikke længe om at opdage, at Tiderne havde forandret sig, og at den gamle Uddannelsesmetode ikke længere var brugbar. Han var imidlertid tilstrækkelig aandssmidig til at tage Konsekvenserne heraf, og hans Forstaaelse af Udviklingen gav sig Udslag i, at han i 1891 fik indledet Samarbejde mellem de allerede da eksisterende Handelsskoler i Jylland. Aaret efter, altsaa i 1892, besluttede »*Foreningen af jydske Handelsforeninger*« at samle de i Jyllands Købstæder bestaaende Fortsættelsesskoler under en fælles Ledelse, og dermed kom Provinsen ogsaa med i Bestræbelserne for at fastlægge Undervisningen i Handelsskolerne.

I Aaret 1901 oprettedes »*Provinshandelsforeningens Fællesudvalg for Skolevæsen*«, der bestod af 3 Købmænd og 2 Lærere. Dette Udvalg fastsatte Undervisningsplanen og Eksamensfordringerne ved de Skoler, der stod under Tilsyn, udarbejdede de skriftlige Opgaver ved Skolernes aarlige Afgangsprøve og vaagede over, at Undervisningsplanen gennemførtes ved de enkelte Skoler. Provinshandelsforeningernes Organisationer: *Fællesforeningen af Handelsforeninger i Jylland-Fyen* og *Centralforeningen af Handelsforeninger i Sjællands og Lolland-Falsters Stifter* besørger ved Udvalg Censuren af de skriftlige Eksamensarbejder.

Skoleaaret er September—Maj med 6—8 Timer pr. Uge. Undervisningen, som foregaar om Aftenen, varer i 3 Aar, hvorefter der afsluttes med en statskontrolleret Handelsmedhjælpereksamen.

Der undervises i følgende Fag:

Obligatoriske: Dansk, Skrivning, Handelsregning, Bogføring, Kontorarbejde og Handelslære.

Andre Fag: Tysk, Engelsk, Stenografi og Maskinskrivning.

Af statsunderstøttede Aftenskoler var der i 1926 85.

Foruden de her omtalte Aftenskoler hører ogsaa de saakaldte Han-

Købmandsskolens Kvindeafdeling.

delsdagskoler med til de lavere Handelsskoler. De er etaarige, og der undervises i følgende obligatoriske Fag:

Dansk, Handelsregning, Skrivning, Bogføring, Kontorarbejde, Handelslære, Samfundsøkonomi eller Handelshistorie og Samfundskundskab, Handelsgeografi, Stenografi eller Varekundskab, Tysk og/eller Engelske samt Maskinskrivning.

Der afsluttes med en statskontrolleret Handelseksamen.

Af statsunderstøttede Handelsdagskoler findes for Øjeblikket 9, af hvilke bl. a. kan nævnes: Købmandsskolens Dagskoler, Handelsskolen for Kvinder, (begge i København), Den jydske Handelshøjskole i Aarhus, Den fyenske Handelsdagskole i Odense, og Justitsraad Møllers Handelshøjskole i Aalborg.

II. *Højere Handelsskoler.* Af saadanne findes der kun een her i Danmark, nemlig *Niels Brocks Handelsskole*, men det er Meningen næ-

ste Aar at oprette en højere Skole i Forbindelse med »Den jydske Handelshøjskole« i Aarhus, der hidtil kun har været en lavere Handelsskole, idet dens Undervisning ikke førte længere end til den etaarige Handelseksamen.

Niels Brocks Handelsskole skylder den som Købmand og Legatstifter i stor Stil bekendte Grosserer *Niels Brock*, født i Randers den 19. Marts 1751, død i København den 4. Oktober 1802, sin Oprindelse. Ved Testamente af 19. Februar og Codicil af 24. Februar 1802 bestemte han følgende:

»Til Begyndelse og en velment Grundsten til en Grosserer-Skoles Bygning eller at leje Værelser dertil, hvor en retskaffen Undervisning foruden Christendom, Skrivning, og Regning udi tysk, engelsk og fransk Sprog at tale og skrive, saavel som Bogholderi m. v. kunde læres for Grosserer og andre Realhandleres Børn og deres Paarørende (som udi England, Hamborg og andensteds have) gives Renterne af den Capital, som bliver til Fond, 10000 Rbd., skriver Ti Tusinde Rigsdaler D. C., hvilken Capital udbetales til Formanden og de 4 ældste for Stadens Grosserer, som paa deres samtlige An- og Tilsvar besørger samme på abedste og muligst sikreste Maade udsat og Renterne som formeldt efter bedste Overlæg anvendt«.

Paa Grund af den saavel økonomisk som politisk meget vanskelige Tid efter Niels Brocks Død, naaede Handelsskolen dog foreløbig ikke længere end til Papiret. En medvirkende Aarsag hertil var, at Grosserersocietetet med Rette ansaa Legatkapitalen for utilstrækkelig, og derfor indskrænkede sin Virksomhed til dels at søge Kapitalen forøget, dels at anvende en Del af Renterne til Understøttelse for nogle private Handelsskoler.

Til Trods for dette Forbrug var Kapitalen omkring 1880 vokset til den betydelige Sum af 327,000 Kr., og i 1884 begyndte nu Grosserersocietetets Formand, *C. F. Tietgen*, at interessere sig for Oprettelsen af den af Niels Brock paatænkte Handelsskole.

Som Hjælper ved dette Arbejde benyttede Tietgen den bekendte Højskolemand *Ludvig Schrøder*, der fik til Opgave at udarbejde Forslag til Oprettelsen af saavel en Drengeskole som en Skole for Voksne. I den Anledning foretog han i 1885 en Studierejse til en Række højere Handelsskoler rundt om i Europa, og paa Grundlag af de Erfaringer, han der høstede, stillede han Forslag om Oprettelsen af en Drengeskole, som nærmest skulde være en almindelig Realskole, idet der dog skulde lægges mere Vægt paa praktisk Regning, Skrivning og fremmede Sprog, samt om Skabelsen af en 2—3-aarig praktisk Læretid. Undervisningen skulde være friere, og foruden merkantile Fag skulde der lægges Vægt paa historiske og økonomiske Studier.

Udviklingen kom dog ikke ganske til at følge Planen, idet man i Stedet for en virkelig Handelshøjskole fik en højere Handelsskole eller et Handelsgymnasium. Den 6. December 1886 besluttede Grosserersocie-

tetets Komité nemlig at oprette en Handelsskole for de af Niels Brock skænkede Midler, og man bestemte, at daværende Overlærer *A. F. Pullich* ved Metropolitanskolen skulde overtage Ledelsen, hvorfor det blev ham, der nærmere udarbejdede Planen.

Denne gik ud paa følgende: Skolen skulde omfatte en Børneskole med 4 Realklasser og 2 Forberedelsesklasser, samt en 2-aarig Handelshøjskole med følgende Fag:

Grosserer A. Fonnesbech.
Formand for Foreningen til unge Handelsmænds Uddannelse.

1. Handelsvidenskab, Handelslovgivning, Kulturhistorie, Handelshistorie, Handelsgeografi, Nationaløkonomi og Statistik, Teknologi og Varekundskab.

2. Bogholderi, Handelsregning og Handelskorrespondance, Sprog (Tysk, Engelsk og Fransk).

Undervisningen i den første Gruppe Fag skulde ske gennem Foredrag med tilhørende Eksaminatorier.

Endelig planlagde man Oprettelsen af en 3. Handelsklasse, hvor der skulde gives en mere dybtgaaende Undersøgelse af Handelsproblemerne, samt Undervisning i flere Sprog: Spansk, Italiensk og Russisk. Endelig skulde der udsættes Prisopgaver over Spørgsmaal af statistisk, økonomisk eller handelsvidenskabelig Natur.

Handelshøjskolen kom dog ikke længere end til Papiret, hvorimod Drengeskolen aabnedes den 1. Maj 1888 i nogle lejede Lokaler i Fredericiagade. Den første Læder blev ikke Pullich, men cand. mag. (senere Dr. phil.) *H. L. Møller.* Aaret efter paabegyndtes Opførelsen af en egen

Skolebygning paa Hjørnet af St. Annæ Plads og Ny Toldbodgade, hvorhen Skolen flyttede efter Sommerferien 1890.

I det følgende ser vi i det væsentlige bort fra Drengeskolen, der ikke var meget forskellig fra Byens øvrige Realskoler, og følger kun Udviklingen af den højere Handelsskole.

Det endelige Program for denne fremkom i 1890 og gik ud paa Oprettelsen af en 2-aarig Handelsskole, hvis Undervisning byggede paa den i Realskolen givne. Skolen blev altsaa nærmest et Handelsgymnasium. Undervisningen skulde omfatte: Dansk med Litteraturhistorie, Stil, Handelskorrespondance, Tysk, Fransk, Engelsk, Handelshistorie,

Forstander L. Jacobsen.

Direktør Marius Vibæk.

Kulturhistorie, Handelsgeografi, Handelsregning, Bogføring og Begyndelsesgrundene i Nationaløkonomi.

Imidlertid vilde man nødig opgive Tanken om en Handelshøjskole, og derfor bestemte man, at Eleverne fra VI Klasse kunde gaa over i en særlig Afdeling, der kaldtes Handelshøjskolen. Denne skulde være etaarig og omfatte Undervisning i almindelig Handelsvidenskab, Handelslovgivning, Nationaløkonomi og Statistik, Teknologi og Varekundskab, hvilke Fag skulde doceres gennem Forelæsninger og Eksaminatorier.

Man vilde imidlertid ogsaa aabne Adgang til Handelshøjskolen for Elever fra andre Realskoler, hvorfor man oprettede en etaarig Forberedelsesklasse for denne. Dermed slog man imidlertid Grunden væk under Handelsrealklasserne saa at man —efter en kun 6-aarig Tilværelse for disse — maatte ophæve dem. Senere fandt man det mest formaalstjenligt at lade det hele gaa op i en højere Enhed, hvorfor Skolen fra 1901

fremtraadte som en 2-klasset højere Handelsskole, der endelig i 1910 antog Navnet »Niels Brocks Handelsskole«, hvilket den endnu bærer.

Ved Gennemførelsen af denne Plan var det den daværende Fors ander *L. Jacobsens Haab*, at man vilde godkende Eksamen fra Niels Brocks Handelsskole som Adgangsbetingelse til Universitetet. Det skete dog ikke, men ved kgl. Anordning af 24. Januar 1916 bestemtes, at de, der tog den nævnte Eksamen, ved en Tillægsprøve kunde erhverve lige Rettigheder med Studenter af den nysproglige Linie. Desuden oprettedes der i 1917 paa Niels Brocks Handelsskole en etaarig Klasse for Studenter, der føres frem til samme afsluttende Eksamen, som den der tages fra den toaarige Afdeling. I 1915 blev Skolen statsanerkendt.

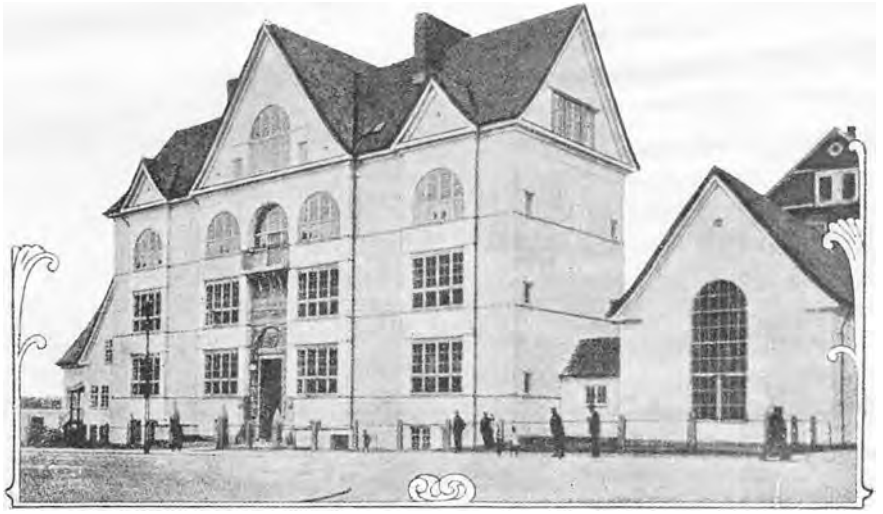

Den jyske Handelshøjskole i Aarhus.

Nu undervises der i følgende Fag: Dansk, almindelig Historie og Handelshistorie, Samfundslære og Statistik, Samfundsøkonomi, Handels- og Retslære, Tysk, Engelsk, Fransk, Regning, Bogføring, Kontorarbejder med Skrivning, Handelsgeografi, Varekundskab, Teknologi og Gymnastik. Af disse Fag er den etaarige Studenterklasse fritaget for Dansk, Teknologi og Gymnastik. Desuden undervises der i Stenografi og Maskinskrivning. Undervisningen slutter med en statskontrolleret højere Handelseksamen.

Som man ser er det lykkedes at faa Niels Brocks Handelsskoles Virksomhed lagt fast, selv om Undervisningen kom til at ligge i et noget lavere Plan, end Schrøder og Pullich havde haft til Hensigt. Derimod vilde Drengeskolen, som blev startet i Tilslutning hertil, af forskellige Aarsager ikke trives, hvorfor Grosserersocietetets Komité i 1907 besluttede at ophæve den, saaledes at den afvikledes, efterhaanden som Ele-

verne naaede Realeksamen. Den endelige Ophævelse af Drengeskolen fandt Sted i 1911. Derved blev Skolebygningen alt for stor for Handelsskolen, der jo kun havde to Klasser, og da Købmandsskolen kunde afgive rigelig Plads, blev Skolen den 1. April 1908 overført til dennes Bygning. Samtidig overtog Bestyrelsen for »Foreningen til unge Handelsmænds Uddannelse« Skolens Administration, og Købmandsskolens Forstander blev ogsaa Leder af Niels Brocks Handelsskole. Grosserersocietetets Komité har dog fremdeles det øverste Tilsyn, som den udøver gennem et Udvalg.

Hvad den økonomiske Side af Sagen angaar, skal det bemærkes, at der i Anledning af Grosserersocietetets 100 Aars Jubilæum den 23. April 1917 blev overdraget Societetet et Legat paa 400,000 Kr., indsamlet blandt københavnske Grossister, med det Formaal at Renterne skal anvendes til Fordel for Niels Brocks Handelsskole. Desuden har den fra 1920 faaet Statsunderstøttelse.

Skolen havde i 1927 132 Elever fordelt med 24 i Studenterklassen og 108 i den toaarige Afdeling.

III. *Handelshøjskoler.* Som vi har set i det foregaaende, har det ikke manglet paa Tilløb til at faa oprettet en virkelig Handelshøjskole herhjemme, hvilket vil sige en Skole, der skulde være for Handelen, hvad Landbohøjskolen og Polyteknisk Læreanstalt allerede i mange Aar havde været for henholdsvis Landbruget og Tekniken. Længe mislykkedes Forsøgene, vel navnlig fordi der ikke i Handelsstanden var nogen almindelig udbredt Interesse for en videnskabelig Undervisning. Man saa ikke Nytten af en Uddannelse, der beskæftigede sig med noget højere end rent praktiske Færdigheder som Bogføring og lignende, og slog sig til Ro med den Tanke, at »man kan ikke lære at blive Købmand«. Det kan man heller ikke, naar man ikke har de dertil fornødne Evner, men noget tilsvarende gælder alle andre Fag.

Der har dog stadig været ledende Mænd indenfor Handelsskolevæsenet, som har arbejdet paa Skabelsen af en dansk Handelshøjskole, og efter forskellige mislykkede Forsøg aabnede man i 1917 en Handelshøjskoleafdeling ved Købmandsskolen. Det blev Købmandsskolens nuværende Direktør *Marius Vibæk,* som med saavel Fremsyn som Energi endelig fik skabt en dansk Handelshøjskole og fik den lagt an paa et saadant Grundlag, at den har alle Muligheder for at hævde sig og blive af Betydning for det danske Erhvervsliv. Den blev først formet som en Aftenskole, for at de Folk, man navnlig vilde have til at følge Forelæsningerne, kunde passe deres Gerning om Dagen. Interessen hos Eleverne samlede sig først og fremmest om Regnskabsvæsen, og det var da ogsaa det Fag, hvori der først kunde afholdes Diplomprøve, og hvori den første Docent ved Handelshøjskolen blev ansat. I 1921 optog man en videregaaende Sprogundervisning med Translatørkesamen som Maal, og i 1923

Forelæsning over Bank- og Børsvæsen. Samme Aar oprettedes en *Forsikringshøjskole* paa Initiativ af Forsikringsforeningen, som hidtil selv havde ladet afholde Forelæsninger over Forsikring, men som nu vilde have denne Undervisning lagt ind under faste Rammer.

Som man ser, var det væsentlig praktiske Fag, man begyndte med, og forskellige Specialforelæsninger over f. Eks. Kommune- og Statsskatter, Havari og Skadesopgørelser samt Reklame, maatte opgives. Det viste sig

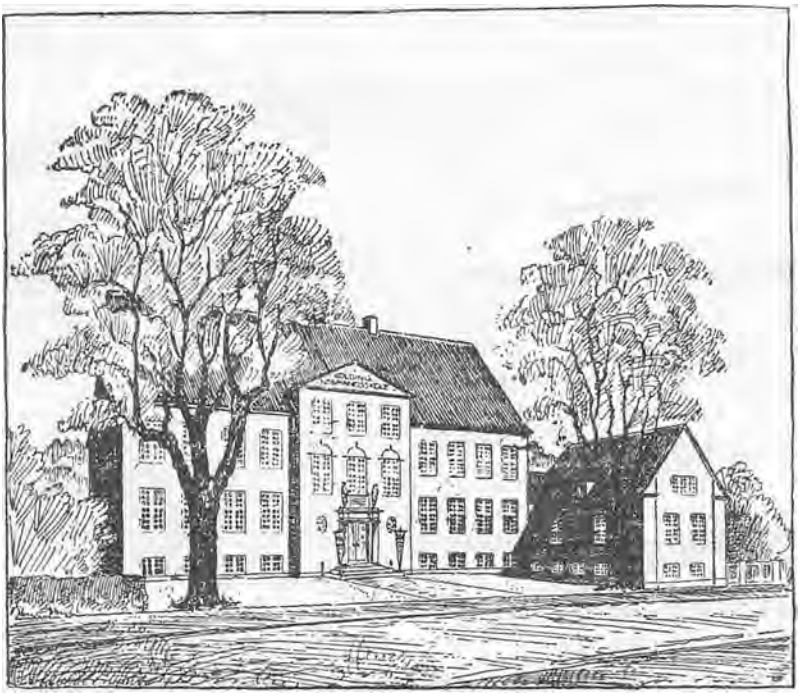

Kolding Købmandsskole.

imidlertid efterhaanden, at hvis Undervisningen skulde svare til den, der gives paa en virkelig Højskole, kunde man ikke nøjes med udelukkende praktiske Fag, men man maatte ogsaa give en teoretisk Uddannelse. Resultatet blev, at man delte Studiet i en første Del, der bestaar af de mere almene (teoretiske) Fag: Nationaløkonomi, Handelslære og Retslære, og en anden Del, der kun beskæftiger sig med Specialstudiet (Praksis). Nu kan Diplomprøven, der altsaa falder i 2 Dele, tages i Regnskabsvæsen, Sprog, Bank- og Børsvæsen eller Forsikring.

I 1922 udskiltes Handelshøjskolen som en selvstændig Institution ved Siden af Købmandsskolen. Den fik til Huse i en særlig Fløj af Købmandsskolens Bygning, og den søges af et stedse stigende Antal Studerende. I Aaret 1917—18 havde den saaledes 328 Studerende, i 1926—27 947. Den modtager Tilskud fra Grosserersocietetet og fra Staten.

Denne Form for Handelshøjskole blev imidlertid ikke den endelige, idet Foreningen til unge Handelsmænds Uddannelse i 1924 ved Siden af den siden 1917 bestaaende Aftenafdeling, der besøges af Folk, der allerede er i Praksis, skabte en 2-aarig Handelshøjskole med Dagundervisning. Paa den optages Studenter, Folk med Eksamen fra Niels Brocks Handelsskole, samt Praktikere med særlige Forkundskaber. Der undervises i følgende Fag: Kontorpraksis, alm. Handelsregning, Bogføring, Tysk, Engelsk og Fransk, Stenografi, Danmarks Erhvervsliv, Handelshistorie, Statuslære, Regnskabsvæsen og Kalkulation, Handelslære, Bank- og Børsvæsen, Bedriftsøkonomi, Industriorganisation, Salgsorganisation og Reklame, Finansvidenskab, Konjunkturlære, Erhvervspolitik, Handelsret, Nationaløkonomi, Statistik og Varekundskab. Studiet er delt i et Forkursus for de mere elementære Fag, samt en 1. og en 2. Del. Eksaminerne er statskontrollerede. Som Studieretning kan vælges Handelssprog eller Handelsvidenskab.

Handelshøjskolen er statsunderstøttet og har til Huse i den Nybygning paa Julius Thomsens Plads, der blev rejst i 1925—27, og som den deler med Købmandsskolens Kvindeafdeling. Handelsskolen besøgtes i Efteraarssemesteret 1927 af ca. 80 Studenter.

Som Bevis paa den enorme Udvikling, der er foregaaet indenfor det danske Handelsskolevæsen, tjener følgende Oplysninger fra en Beretning om de statsunderstøttede Handelsskoler i Skoleaaret 1925—26:

Der fandtes 95 statsunderstøttede Handelsskoler, hvoraf kun 1 — Niels Brocks — var en højere Handelsskole. Elevantallet var ialt 13678, hvoraf de 127 faldt paa Niels Brock. Af disse indstilledes 2618 til Eksamen og 2388 bestod. Fra Niels Brocks Handelsskole var deri indbefattet et Antal af henholdsvis 73 og 72.

I samme Aar har Staten ialt bevilget ca. 415,000 Kr. til forskellige Understøttelser, dels direkte til Handelsskolernes Drift, dels til Understøttelse af uformuende Elever og endelig til Uddannelse af Lærere.

Man ser altsaa, at de almindelige Handelsskoler fra en ringe Begyndelse efterhaanden har naaet at spænde deres Net over hele Landet og er blevet en betydende Faktor i det danske Samfund, men man vil ogsaa have set, at der er ofret meget Arbejde og en betydelig Kapitalindsats, før man naaede saa langt. Af højere Skoler har vi stadig kun een, samtidig med at Handelshøjskolen kun er 3 Aar gammel, medens f. Eks. Ingeniørerne har haft deres højere Læreanstalt i 100 Aar. Det maa imidlertid slaaes fast, at Danmark nu paa alle Omraader indenfor Handelsundervisningen er naaet frem paa Højde med Udlandet — for de lavere Skolers Vedkommende er vi endda foran de fleste andre Lande, og hele vor teoretiske Handelsundervisning lige fra den højeste til den laveste er skabt og tilrettelagt af den danske Handel selv.

ALMINDELIGE OPLYSNINGER OM HANDELSSKOLERNE

Ifølge Provinshandelskammerets sidst udkomne Aarsberetning var Antallet af statsunderstøttede Handelsskoler ved Begyndelsen af Skoleaaret 1925—26: 95, nemlig 1 højere Handelsskole (Niels Brocks Handelsskole), 9 Skoler for Handelsmedhjælpere og 85 Skoler for Handelslærlinge.

Købmandsskolen i København omfatter baade en Skole for Handelsmedhjælpere og en Skole for Handelslærlinge, og en anden af de nævnte Skoler, nemlig Justitsraad Møllers Handelsskole i Aalborg, er knyttet til en Skole for Handelsmedhjælpere (Justitsraad Møllers Handelshøjskole).

De allerfleste Skoler ejes af Handelsforeninger og drives for disses Regning, nemlig 1 højere Handelsskole, 2 Skoler for Handelsmedhjælpere og 76 Skoler for Handelslærlinge; 4 Skoler er selvejende, 11 drives for privat Regning og 1 er kommunal. Kun 4 af samtlige Skoler har egen Bygning, 68 har gratis Lokaler stillet til Raadighed af Kommunen og 23 har til Huse i lejede Lokaler.

Elevantallet i samtlige Skoler var i sidste Beretningsaar 13,678, deraf 3699 Kvinder, og det samlede Lærerpersonale udgjorde 939 (Forstandere og Lærere), hvoraf 24 ved den højere Handelsskole, 111 ved Skoler for Handelsmedhjælpere og 804 ved Skoler for Handelslærlinge.

Ved Siden af de pligtige Normalkursus har en Række Handelsskoler oprettet Særkursus med Undervisning i et eller flere Fag, saaledes findes ved Købmandsskolen i København et stort Antal Særkursus, hvoraf her skal nævnes:

1. *Handelslærlingeskolen* (med særskilt Afgangsprøve, forskellig fra Handelsmedhjælpereksamen). Undervisningen omfatter Dansk, Regning, Skrivning, Bogføring, Faglære og Varekundskab gennem 3 Klasser. Ældste Klasse er delt i Afdelinger for Kolonial-, Manufaktur- og Isenkramlærlinge m. fl.

2. *Kontorlærlingeskole for Kvinder* (ligeledes 3 Klasser).

3. *Bankskolen*, der omfatter dels en etaarig *Bankklasse*, dels en treaarig Bankskole, delt i tre Klasser.

4. *Forsikringsskolen.*

5. *Shippingskolen* og

6. *Valgfri Fagundervisning.*

Alle de ovennævnte Kursus har overvejende Aftenundervisning.

7. *Den etaarige Handelsforskole.* (Dagundervisning). Fag: Dansk, Regning, Skrivning, Bogføring, Kontorarbejder, Handelslære, Handelsgeografi, Engelsk, eller Tysk Stenografi, Maskinskrivning, Varekundskab, Gymnastik.

Ved *Handelsskolen for Kvinder* gives der en Undervisning paa Særkursus i alt væsentligt som paa Skolens Normalkursus, kun afsluttes disse Kursus ikke med en statskontrolleret Prøve.

Ved *Justitsraad Møllers Handelshøjskole*, gives der Undervisning paa Halvaarskursus med Handelsmedhjælper-Eksamen som Afslutning.

Ved *Den jydske Handelshøjskole* gives der Undervisning paa Halvaarskursus med selvstændig Afgangsprøve som Afslutning.

Ved *Skolerne for Handelslærlinge* er der givet Undervisning paa Særkursus ved 31 Skoler, heraf ved 1 Skole (Odense Købmandsskole) til en særlig Afgangsprøve for Butikslærlinge. Iøvrigt er der ved 24 Skoler givet Særkursus i Engelsk, ved 15 Skoler i Tysk, ved 10 i Stenografi, ved 11 i Maskinskrivning, ved 1 i Dansk og ved 3 Skoler i Skilteskrivning.

I det her omhandlede Skoleaar indstilledes til højere Handelseksamen 73 Elever, nemlig 61 mandlige og 12 kvindelige. Heraf bestod 60 mandlige og 12 kvindelige. Til Handelseksamen indstilledes 344 Elever, hvoraf 320 bestod og til Handelsmedhjælpereksamen indstilledes 2201 Elever (1687 mandlige og 514 kvindelige), hvoraf 1996 bestod (1514 mandlige og 482 kvindelige). Tillægsprøven ved Handelsmedhjælpereksamen blev bestaaet af ialt 417 Elever.

Elevunderstøttelse blev tildelt 121 Elever, deraf 7 ved den højere Handelsskole, 77 ved Skoler for Handelsmedhjælpere og 37 ved Skoler for Handelslærlinge.

Angaaende nærmere Oplysninger om de enkelte Handelsskoler, deres Elevantal, Eksaminander, Statstilskud o. s. v. henvises til Afsnittet om de forskellige Handelsstandsforeninger.

Handelsskoleraadet.

Handelsskoleraadet har følgende Sammensætning:

Udnævnte af Ministeriet for Industri, Handel og Søfart:
Direktøren for Handelsskoleundervisningen, Dr. phil. *H. L. Møller.*
Kontorchef i Ministeriet for Industri, Handel og Søfart, *G. Arendrup.*

Valgte af Den danske Handelsstands Fællesrepræsentation:
Konsul, Bankdirektør *O. Beck*, Aarhus.
Bankdirektør *V. Eigtved*, København.
(*Stedfortrædere* for disse: Grosserer *B. Nielsen*, København. og Grosserer *Hakon Schmidt*, Middelfart).

Valgte af De samvirkende Købmandsforeninger i Danmark:
Købmand *Laurs Nielsen*, Hovedgaard.
(*Stedfortræder:* Købmand *Henrik Bøje*, Faaborg).

Valgte af Andelsudvalget:
Konsulent *F. Voigt*, Viby, Jylland).
(*Stedfortræder:* Direktør *K. Bruun*, København).

Valgte af Dansk Handels- og Kontormedhjælperforbund:
Forretnignsfører, Borgerrepræsentant *Jens Johansen*, København.
(*Stedfortræder:* Hovedkasserer *Julius Hansen*, København).

Valgte af Handelsskolernes Lærerstand gennem Danmarks Handelsskoleforening efter Regler fastsatte af Handelsministeriet:
Lærer *J. Aagaard*, Kolding.
Forstander *J. Hemmingsen*, Aarhus.
Direktør *Marius Vibæk*, København.
(*Stedfortrædere:* Forstander *N. O. Westberg*, Horsens, Lærer, cand. mag. *C. M. Bechgaard*, Aarhus, og Lektor *H. C. Riis*, København).

CENSORUDVALGENE FOR AFHOLDELSE AF HANDELS-MEDHJÆLPER-EKSAMEN

For Tidsrummet 1. April 1927 til 31. Marts 1930 har Handelsministeriet efter Provinshandelskammeret Indstilling udnævnt følgende handelskyndige Medlemmer og Suppleanter til Censorudvalgene:

Censorudvalget for den nordjyske Kreds.

Regning.

Købmand *A. Houmøller*, Holstebro, Direktør *Anton Nielsen*, Aarhus, og Konsul *P. Nielsen*, Horsens.
Suppleant: Direktør *Richard Kjær*, Silkeborg.

Bogføring.

Prokurist *L. Christiansen*, Petershaab, Brønderslev, Tømmerhandler *Anker Petersen*, Nykøbing M., Købmand *A. Stengaard*, Herning.
Suppleant: Manufakturhandler *Moldbjerg-Kjeldsen*, Aarhus.

Kontorarbejder.

Bankbogholder, Baron *G. Zylphen-Adeler*, Aarhus, Konsul *J. Heidemann*, Aalborg.
Suppleant: Prokurist *J. Fejerskov*, Holstebro.

Handelslære.

Bankdirektør *Bloch-Jørgensen*, Hjørring, Overretssagfører *C. Holtet*, Skanderborg.
Suppleant: Købmand *P. C. Poulsen*, Thisted.

Censorudvalget for den sydjysk-fynske Kreds.

Regning.

Direktør *R. V. Hansen*, Kerteminde, Købmand *Holger Hollesen*, Sønderborg.

Suppleant: Konsul *P. Melsing*, Esbjerg.

Bogføring.

Grosserer *Hakon Schmidt*, Middelfart, Revisor *Lars Larsen*, Odense.

Suppleanter: Grosserer *Vilh. Borch*, Kolding, og Direktør *N. Sørensen*, Vejle.

Kontorarbejder.

Direktør *Mathias Mortensen*, Aabenraa, Prokurist *J. Mortensen*, Fasanvej 14, Odense.

Suppleant: Bankdirektør *Schack Andersen*, Haderslev.

Handelslære.

Bankdirektør *M. Høwinghoff Petersen*, Kolding, Bankfuldmægtig *M. H. Rasmussen*, Odense.

Suppleant: Mægler Konsul *W. Brøchner-Mortensen*, Fredericia.

Censorudvalget for Sjællands og Lolland-Falsters Kreds.

Regning.

Konsul *C. Museaus*, Kallundborg, Bogholder *Palsøe*, Stege, Prokurist *A. P. Sonnichsen*, Nykøbing F.

Suppleant: Bankdirektør *Brink*, Frederikssund.

Bogføring.

Direktør *Diderichsen*, Slagelse, Kontorchef *N. Juul Nielsen*, Nakskov.

Suppleanter: Købmand *V. Eisenhardt*, Frederikssund og Grosserer *Einar Schrøder*, Nakskov.

Kontorarbejder.

Konsul *Chr. Andersen*, Helsingør.

Suppleanter: Bankbestyrer *G. Møller*, Sakskøbing og Prokurist *H. C. Hansen*, Korsør.

Handelslære.

Købmand *Axel Parliin*, Roskilde.

Suppleanter: Købmand *Louis Munck*, Sorø og Tømmerhandler *Meding*, Næstved.

TOLD OG TOLDVÆSEN

Af Docent, Dr. *Max Kjær Hansen.*

Ved *Told* forstaar man en offentlig Afgift, som under en eller anden Form opkræves af Varer, der passerer en Grænse. Der kan i denne Forbindelse være Tale om Bygrænser, Provinsgrænser eller Landegrænser, men Udviklingen er stadig gaaet i Retning af at udvide Toldomraaderne, saaledes at man i vor Tid ganske har opgivet Toldopkrævningen indenfor de enkelte Stater, hvorefter Toldgrænserne udelukkende falder sammen med Landegrænserne. (1851 ophæves *Portkonsumtionen* i Danmark, i Overensstemmelse med hvilken der tidligere maatte betales Afgift af Varer, som indførtes fra Land til By).

Tolden kan enten lægges paa Varer, der indføres til Toldomraadet (Indførselstold), paa Varer som udføres (Udførselstold), eller paa Varer der fragtes gennem Omraadet (Transittold). Den sidste Form har kun historisk Interesse, idet den ikke anvendes mere, saaledes at der nu kun anvendes Indførsels- og Udførselstold. Af disse spiller Indførselstolden igen langt den største Rolle. Før Krigen var man endda tilbøjelig til ogsaa at henføre Udførselstolden til Historien, men under Krigen blev den paany benyttet i stort Omfang fra praktisk talt alle europæiske Landes Side. Man kan alligevel slaa fast, at Udførselstolden nu om Stunder kun spiller en Rolle under ekstraordinære Forhold, medens Toldproblemerne i normale Tider maa betragtes og undersøges i Forbindelse med Indførselstolden

Set paa Baggrund af sine finansielle Virkninger maa Tolden karakteriseres som en Skat, det Offentlige lægger paa visse Varer, og Tolden udgør da ogsaa i Praksis overalt en Hovedbestanddel af den indirekte Beskatning. Ved Siden af Hovedafgifterne, der falder paa selve Varen, er der ogsaa under Tiden forbundet visse specielle Afgifter ved deres Opkrævning. Disse hører i Reglen ind under de saakaldte Gebyrer, som maa erlægges for Ydelser, som det Offentlige udfører. Resultatet kan derfor blive, at Tolden giver Anledning til en Dobbeltbeskatning. Først maa der betales en Afgift af Varerne, og saa maa der betales for at faa denne Vareafgift opkrævet.

Betragter man Toldens eller Toldpolitikens historiske Udvikling er det ogsaa hævet over enhver Tvivl, at Tolden er blevet indført af rent skattemæssige Grunde. Man kan saaledes langt tilbage i Tiden paavise Toldafgifter, som blev opkrævet paa Markeder og i Havne, simpelthen fordi man saadanne Steder havde nem Adgang til at sikre sig Penge til de forskellige offentlige Kasser. Allerede i Oldtidens græske Stater var den Slags Afgifter almindelige, og derfra gik de ind i det romerske Riges Finans- og Skatteorganisation, hvorefter Tolden op gennem Tiderne er blevet anvendt i alle europæiske Lande.

Men selv om man altid har kendt Tolden og benyttet den, saa er den til de forskellige Tider og i de forskellige Lande bragt i Anvendelse paa yderst forskellig Maade. Dette gælder først og fremmest selve Formaalet med Toldens Opkrævning. Som allerede anført tjente Tolden oprindelig kun rent finansielle Interesser, idet den kun blev opkrævet for at skaffe Penge i de offentlige Kasser, men da det merkantilistiske System i det 17. Aarhundrede blev Grundlaget for de europæiske Landes hele økonomiske Politik, tog dette System Tolden i sin Tjeneste som et handelspolitisk Middel.

Det merkantilistiske System, som navnlig udbyggedes af den franske Minister *Colbert* (1665), gik ud paa, at et Lands Velstand er afhængig af den Mængde ædle Metaller, som det raader over. Som Følge deraf gjaldt det for de enkelte Lande om at sikre sig saa stort et Kvantum ædle Metaller som muligt, hvilket man vilde opnaa ved at udføre saa mange Varer til Udlandet som muligt og indføre saa faa som muligt. Dette fremmedes fra Statens Side ved, at der gaves Præmier for Udførslen, medens man lagde Told paa Indførsel af udenlandske Varer.

Derigennem opstod den saakaldte *Beskyttelsestold*, der ikke havde et finansielt men et handelspolitisk Formaal. Hensigten var ikke at sikre Statskassen betydelige Indtægter gennem de høje Toldsatser paa udenlandske Varer, men at faa Befolkningen til at købe de indenlandske Varer i Stedet for de udenlandske, idet Konkurrenceforholdet forskød sig i de indenlandske Varers Favør med det paalagte Toldbeløb. Men ved Siden af dette handelspolitiske Formaal, som Tolden saaledes under Tiden sigtede imod, bevarede den i mange Tilfælde sin oprindelige Karakter som Skat, og man maa derfor efter Merkantilismens Opstaaen skelne mellem to forskellige Toldforanstaltninger, nemlig *Beskyttelsestold* og *Finanstold*, der baade i Princípet og i deres Virkninger er meget forskellige, saaledes at de ogsaa øver meget forskellig Indflydelse paa det arbejdende Erhvervsliv. Det vil sige, at den Holdning, Erhvervene maa indtage overfor Tolden, først og fremmest vil være afhængig af, om det drejer sig om Beskyttelsestold eller Finanstold.

Begge Dele kendes i praktisk talt alle moderne Kultursamfund, men Diskussionen har til alle Tider været standende om deres Berettigelse.

Spørgsmaalet Beskyttelse kontra Frihandel er afgørende for, om Beskyttelsestold skal anvendes eller ikke, ligesom indirekte kontra direkte Skatter er det for Finanstoldens Vedkommende. Spørgsmaalet Beskyttelse kontra Frihandel er blevet diskuteret gennem Aarhundreder, uden at man i og for sig er kommet Sagen nærmere. Der synes altid at findes baade Tilhængere og Modstandere af Beskyttelsestold, og Sandheden er vel nok den, at det afhænger af Konjunkturerne, hvilket System der vil være det mest økonomiske. Dette falder da ogsaa godt i Traad med den faktiske Udvikling, som viser, at de forskellige Samfund ned gennem Tiderne har anvendt Beskyttelsen i stærkt skiftende Grad. Hvad Finanstolden angaar, saa er dens Anvendelse blevet indskrænket i Tidens Løb, navnlig efter at de direkte Skatter er blevet skudt saa stærkt i Forgrunden i Skattepolitiken, men der synes dog ikke at være nogen Udsigt til at den helt vil forsvinde, da Staternes stigende Finansbehov stiller større Krav, end de direkte Skatter kan honorere, saaledes at man i Praksis rundt omkring atter lægger forøget Vægt paa de indirekte Skatter og blandt disse atter paa Finanstolden.

Her skal kort gøres Rede for Toldens Anvendelse og Toldpolitikens Udvikling i Danmark.

Christian den IV var denførste, der skabte en fuldstændig dansk Toldlov, idet han, allerede 40 Aar før Colbert havde lagt de merkantilistiske Synspunkter til Grund for den økonomiske Lovgivning i Frankrig, gjorde det samme i Danmark, hvilket gav sig Udslag i Toldloven af 1625. Et samlet Toldsystem gennemførtes her i Landet dog først ved Toldrullen af 13. August 1651, og denne var en Videreførsel af de foran nævnte Principper, idet Hensigten var:

»1. At moderere Indførselstolden paa de Materialier, som fra fremmede Steder indføres til Manufakturernes Brug.

2. At moderere Udførselstolden af de Manufakturer, som her i Byen allerede i Gang ere og gjorte bliver.

3. Derimod at forhøje Indførselstolden paa saadanne Manufakturer, hvoraf lignende her produceres, og

4. Omendskønt vi vel havde Aarsag til tillige at forhøje alle andre fremmede Manufakturers Told, som her i Riget blive indførte og her lige saa vel som paa andre Steder kunde gjøres, som ikke andet foraarsager end Pengene af Riget udgaar, saa have vi dog saadant ikke villet gjøre paa een Gang ....«, medens man dog forbeholder sig »efterhaanden som vi kan forvente vore Undersaatters Flid og Vindskibelighed til Manufakturers Stabilisering«, at udvide Beskyttelsen til at omfatte flere Varer.«

Disse Principper forfølges og udvikles videre i de senere Toldforordninger, selv hvor disse, som Forordningen af 12. Februar 1683, erklærer det for Hensigten at forandre den forrige Toldrulle efter Tidernes Til-

stand »af særdeles Omhu for Commerciens frie og ubehindrede Løb«, og til sidst blev Tarifen fuld af Forbud baade mod Indførsel og Udførsel af fremmede Varer, hvilket navnlig gik ud over Landbruget. Ikke blot fordyredes de industrielle Varer, men Afsætningen af Landbrugets Frembringelser forbødes, f. Eks. af Græsøxen, Køer, Faar, Hesteføl, Hopper, Uld, raa Huder o.s.v. Stundom kom der et Omslag i friere Retning, som i Toldforordningen af 1691, men det holdt ikke længe, og Toldrullerne fyldtes lidt efter lidt igen med høje Toldsatser og Forbud. Navnlig fra 1738 kom der mange Forbud, efterhaanden som der blev Udsigt til, at de paagældende Varer kunde blive produceret her i Landet, og den merkantilistiske Politik kulminerede med Toldrullerne af 1762 og 1768. At Befolkningen dog ikke nærede den samme Begejstring som Regeringen for de nye Fabriker og deres Produkter, kan ses deraf, at man i 1753 gik saa vidt, at man paalagde Præsterne at formane Menighederne til paa alle Maader at fremme de indenlandske Fabrikers Opkomst, hvilket blev gentaget i 1766 med et direkte Paabud om at benytte Evangeliet om Skattens Mønt til een Gang om Aaret at indskærpe Forpligtelsen til at bruge indenlandske Varer. Dog lykkedes det i denne Periode, da Konjunkturerne var helt gode, at skabe en ganske levende Industri, saaledes at der ved Frederik den V's Død alene i København fandtes 640 Væve, ved hvilke der beskæftigedes 5692 Arbejdere.

For Handelen var Systemet ikke gunstigt, bl. a. paa Grund af den store Usikkerhed, som de »efter Tidens Tilstand« ideligt vekslende Forordninger medførte. Det skal saaledes nævnes, at Korntolden i Løbet af 100 Aar forandredes 78 Gange, deraf 40 Gange i 40 Aar.

Under Christian den VII, der kom paa Tronen i 1766, begyndte imidlertid det store Omslag fra Merkantilismen til de Frihandelsprincipper, som senere er blevet fulgt i den danske Toldlovgivning. De første Par Aar gik roligt, men i Struenses Regeringstid, der ganske vist kun varede i 16 Maaneder (1770—1771), skete en saadan Omvæltning, at f. Eks. Antallet af Arbejdere i Klæde- og Tøjmagasinerne sank fra ca. 4600 i 1770 til ca. 2800 i 1771. Foruden Toldbeskyttelsen nød Industrien godt af forskellige ret betydelige Understøttelser fra Regeringens Side; disse Understøttelser indskrænkede Struense saa kraftigt, at Industrien fik et Knæk, som den ikke senere forvandt, og de store Beløb som hidtil var blevet anvendt paa den, maatte nærmest anses for spildte.

Som ovenfor nævnt led Handelen, og da navnlig Kornhandelen under den herskende Usikkerhed paa Toldlovgivningens Omraade, hvilket bl. a. paavistes af *Martfelt* i et af ham i 1785 udgivet Skrift, og i 1788 gjorde to Forordninger af 6. og 11. Juni Ende herpaa. Dog var det kun de eksisterende Forbud, der ophævedes samt Udførsels- og mellemrigs Told paa Kornvarer, hvorimod Indførselstolden bibeholdtes. Samtidig ophævedes Udførselsforbudene mod Græsøxen og de dermed forbundne

Bestemmelser, men Udførsels*tolden* paa Øxne, Køer, Kvier og Kalve bibeholdtes, ligesom ogsaa Indførselsforbudet mod Kvæg fra Udlandet.

Som man ser var Regeringen ved at blive mere lydhør overfor Handelens Krav om mere Frihed, og ved Forordningen af 31. Maj 1793 angaaende Kriditoplagenes Udvidelse i Danmark—Norge gik man videre paa den en Gang betraadte Vej. Denne Toldforordning indlededes med en Udtalelse om, at »Kongen har ladet og lader endnu nøjagtigen undersøge om, hvorvidt og hvorledes Handelen i hans Riger kunde gives en friere og stadigere Gang og Handelsafgifterne enten nedsættes eller i rigtigere Forhold bestemmes«, og bebuder »en almindeligere Handels- og Toldforfatning, bygget paa lige Grundsætninger«. Den saaledes bebudede Toldforordning kom den 1. Februar 1797. Den brød fuldstændig med de merkantilistiske Principper, og dens Betydning blev ikke blot gældende for den nærmeste Tid efter 1797, men mange af dens Bestemmelser, som f. Eks. Transit- og Kreditoplagsordningen, Forskrifter om hvad der skal iagttages ved Skibes Ind- og Udklarering, Losning og Ladning, Varers Klarering, Udførsel og Forsendelse mellem indenlandske Steder, gælder endnu.

Det vilde dog være en Misforstaaelse at tro, at denne Forordning gennemførte egentlige Frihandelsprincipper, eller at dens Bestemmelser efter Nutidsopfattelse skulde kunne betegnes som særligt frisindede. Den angiver selv som de Hovedforandringer, den indfører bl. a.:

1. At indskrænke de hidtil værende Forbud til saa lidet et Antal, som efter Tider og Omstændigheder endnu er fundet muligt.

2. At sammendrage de mange Slags Afgifter til enkelte og at bestemme dem i rigtigere Forhold efter Handelens Gang og Varernes Pris, samt efter disses større eller mindre Nødvendighed, Nytte og deslige.

3. At forene Toldvæsenet og Kjøbstad-Consumtionsvæsenet under fælles Love og under fælles Bestyrelse.

4. At udstrække Oplag med Kredit paa Afgifterne til alle Varer, som ere vigtige for Udenrigshandelen, og til alle Stæder, som kan føre Søhandel, samt at tillade, at alle Varer og deriblandt ogsaa de faa, som endnu blive forbudne til Forblivelse i Landet, kan i alle Kjøbstæder, hvor Toldsteder er, oplægges til Udførsel.

5. At tilstaa Handelen i og mellem Rigerne, hvilken stedse er at anse for Grundvolden for al anden stadig Handel, Lettelser ved visse Formildelser i Afgiften, dels af Skibe, dels af Varer«.

»Iøvrigt har det ved enhver Igjentagelse af forhenværende Regler og ved enhver Bestemmelse af nye været Kongens Hensigt at forbinde Frihed med Orden og rigtigt Forhold i Afgiftens Bestemmelse med Nøjagtighed i Erlæggelsen, samt at betrygge redelig Handel og virksom Fabriksflid imod svigagtig Smughandel«.

Den Kommission, der udarbejdede denne Forordning, synes ganske

vist at have været tilbøjelig til at ville gaa endnu videre og frigive Handelen fuldstændig, men i Udførelsen bandtes man saa stærkt af Hensynet til de bestaaende Forhold, at man f. Eks. mente at burde lade 8 Indførselsforbud bestaa, der først helt bortfaldt i 1847.

Med Toldforordningen af 1797 forlod man imidlertid principielt fuldstændig Forbudssystemet og satte en moderat Protektionisme i Stedet. Toldpligt var Reglen, kun de udtrykkeligt som frie nævnte Varer var frie, og af ubenævnte Varer skulde der betales en Værditold paa 8 Procent. Baade Udførsels- og Transittold bibeholdtes. Skønt Værditold kun undtagelsesvis anvendtes, var Vægttolden beregnet i Forhold til Varernes Værdi.

Som Lovgivningsarbejde er denne Forordning blevet betegnet som et af den danske Lovgivnings bedste Arbejder, og en af Verdens mest fuldkomne Toldforfatninger paa den Tid.

10 Aar efter udbrød imidlertid Krigen med England, hvad der medførte et faktisk Forbudssystem paa mange Omraader. Ved Krigens Ophør i 1814 ansaas det for nødvendigt at tage Hensyn hertil, saa at Forordningen af 2. April 1814 var mindre liberal end Forgængeren. I Tiden fra 1820—50 gjordes efterhaanden forskellige Ændringer i Tarifen, saaledes bl. a. 1838 og 1844, der alle gik i Retning af Lettelser, samtidig med at man søgte at tilvejebringe større Overensstemmelse mellem Kongerigets og Hertugdømmernes Tarifer. Efter Treaarskrigen tilvejebragte Lov af 20. December 1850 Toldenhed for Kongeriget og Sønderjylland, og senere gennemførtes der ved Lov af 26. Juni 1853 Toldenhed for hele Riget. Det blev derfor nødvendigt at underkaste de bestaaende Toldlove en Revision, men dette tog omtrent 10 Aar, og inden den nye, paa hele Riget beregnede, Lov af 4. Juli 1863 traadte i Kraft den 1. April 1864, var Forbindelsen mellem Kongeriget og Hertugdømmerne faktisk afbrudt.

Der er næppe Tvivl om, at Hensynet til Hertugdømmerne bidrog væsentlig til at gøre denne Revision af Toldloven saa lidt vidtgaaende i frihandelsvenlig Retning som den faktisk blev, thi i Kongeriget havde paa den Tid Frihandelsprincipperne vundet betydelig Fremgang. Nu holdt Toldloven af 1863 sig i det væsentlige paa det i 1797 givne Grundlag, omend med nogen Nedsættelse af en Del Beskyttelsessatser. Toldpligtprincippet opretholdtes, og af 271 Positioner var kun ca. 60 fritagne for Told. Mange af de toldpligtige Positioner var uden nogen finansiel Betydning og bibeholdtes kun af Beskyttelseshensyn. Udførselstolden ophævedes helt, hvorimod Transittolden først ophævedes ved en særlig Lov af 11. Marts 1865.

Loven kom faktisk til at give den danske Industri en større Beskyttelse end tilsigtet, idet Hertugdømmernes Afstaaelse bragte den derværende, paa adskillige Omraader mere fremskredne, Fabriksindustri

udenfor Toldomraadet og befriede saaledes den danske Industri for denne Konkurrence. Dette bidrog ikke lidt til det stærke Opsving, som Fabriksindustrien i Danmark tog efter 1864. Medens denne Udvikling i den følgende Tid fra den ene Side blev anvendt som Bevis for, hvad et hensigtsmæssigt ordnet Beskyttelsessystem vilde formaa at udrette for Landets økonomiske Fremgang, opfattedes denne Beskyttelse fra modsat Side, som en ved Tidernes Ugunst fremkommen Begunstigelse, der ikke var tilsigtet af Lovgivningsmagten, og som snarest mulig burde ophæves som en ubillig Byrde for Forbrugerne. Den bidrog derfor til at skærpe det Krav om Frihandel, der netop i disse Aar gjorde sig stærkere gældende, og som særlig hævdedes af den i 1862 dannede Frihandelsforening, hvis Stiftere i deres Indbydelse til Foreningens Dannelse betegnede det som »Tidsaandens uafviselige Krav« at »fastsætte Tolden alene efter Statens finansielle Fornødenheder, at simplificere Kontrollen og formindske Udgifterne ved Skatternes Opkrævning, at indskrænke Toldafgifterne til saa faa Genstande som muligt og at styrke Skatteevnen ved at fjerne alle Hindringer for den frie Udvikling af Industri, Handel og Skibsfart«.

Disse frihandelsvenlige Synspunkter havde ogsaa Fortalere paa Rigsdagen, hvad der gav sig Udtryk i, at der i de næste 45 Aar — saa længe kom nemlig Toldloven af 1863 i det væsentlige til at gælde — blev gjort ikke mindre end 17 forgæves Forsøg paa en fuldstændig Toldreform. Kun een Gang i dette Tidsrum lykkedes det at gennemføre en Ændring i Toldloven af nogen Betydning, selv om det var paa et meget begrænset Omraade, idet man ved Lov af 1. April 1891 fik nedsat Sukkertolden til omtrent det halve, samtidig med at den hermed nøje samhørende Chocoladetold nedsattes. Til Gengæld fik man en Ølskat for at erstatte Statskassen den Nedgang i Indtægterne, som Forslaget medførte.

Naar alle andre Forsøg mislykkedes, skyldtes det nærmest, at Rigsdagen vilde gaa raskere frem, end Regeringen ansaa det for klogt, og Resultatet blev, at man ingen Vegne kom. Efterhaanden indtraadte der dog saadanne Forskydninger i Priser og Teknik, at Tolden paa mange Punkter blev aldeles irrationel. Desuden indtraadte der Misforhold mellem Tolden paa forskellige færdige Varer og deres Raaprodukter, og en lang Række nye Artikler maatte ved Fortolkning henføres til en eller anden Position, eventuelt til 10 Procent Værditold som unævnt Vare. Nogle Industrier havde ligefrem negativ Beskyttelse, medens andre i Kraft af Tolden kunde klare sig trods forældet Teknik. Som Følge heraf var Toldloven af 1863 blevet ganske utilfredsstillende, men først den 5. Maj 1908 lykkedes det Rigsdagen at faa vedtaget en ny Toldlov. Betydningen af denne ligger i følgende:

1. Tarifen førtes à jour, saa de nævnte Forhold korrigeredes.
2. Beskyttelsestolden nedsattes (gennemsnitlig 15—20 Procent).

3. Tolden ophævedes eller nedsattes for en Række Raa- og Hjælpestoffer, uden at dette som Helhed dog opvejede Nedsættelsen af Færdigvarerne.

4. Tolden varieredes i højere Grad efter Varens Kvalitet og Forarbejdelsesgrad.

Toldfrihed indførtes f. Eks. for Jern og Staal i Plader, Blik, Baand og Stænger, raa Gummi, en Del Kemikalier, Olie, Kokosfedt til Margarinefabrikation, Petroleum, samt fra 1913 Kul, Koks og Cinders. I det Hele lettedes Tolden for mange brede Forbrugsartikler, foruden de allerede nævnte, Petroleum og Stensalt, for hvilke den ophævedes, Kaffe, Cikorie, Kakao, Ris, Kogsalt m. v. for hvilke den nedsattes.

Medens Tarifen af 1797 for en stor Del benyttede Værditold, benyttede man i det 19. Aarhundrede Vægttold, der er nemmest at anvende i Administrationen, sikrest at regne med for Importøren og ens for alle, saa at ærlige Folk ikke skal konkurrere med Folk, der opgiver for lave Værdier. Men paa den anden Side rammer Vægttolden den grove Vare lige saa haardt eller ofte haardere end den fine Vare, og den beskytter navnlig den grove Industri. Loven af 1908 har derfor gjort lidt mere Anvendelse af Værditold, dels udstykket adskillige Positioner efter forskellige Kriterier, f. Eks. Klædes Vægt pr. Kvadratmeter. Antallet af Positioner steg derfor fra 271 til 301, hvoraf 51 toldfrie. Loven af 1863 havde kun tre Værdipositioner (Klaverer, Skibe og unævnte Varer), medens Loven af 1908 havde 14. For unævnte Varer nedsattes Tolden fra 10 til 7,5 Procent. Paa flere Punkter har Værditolden og Kvalitetsgraderingen medført forhøjet Beskyttelse, ligesom en saadan er indført for en Del Varer, der tidligere havde negativ Beskyttelse, f. Eks. Cigaretter, Konserves, Læder, Handsker etc. Men Nedsættelserne er dog de væsentlige, saaledes at Loven betyder et Skridt videre i frihandelsvenlig Retning.

6 Aar efter kom saa Verdenskrigen, der ligesom Krigene 100 Aar tidligere medførte en Række Forbud, navnlig Udførselsforbud. Disse blev dog ikke opretholdt ret meget længere, end Krigssituationen krævede det. Efter Krigen gjorde en anden Faktor sig derimod gældende, nemlig Erhvervskrisen. Denne var saa fremtrædende, at selv en absolut frihandelsvenlig Regering saa sig nødsaget til at fremkomme med forskellige Forslag til Støtte for Erhvervslivet. Saaledes fremsatte Erhvervsministeren den 15. November 1921 et Program for den offentlige Støtte, der omfattede 8 Punkter. Af disse skal her kun nævnes Punkt 2: Midlertidig Ophævelse af Tolden paa visse Raastoffer, der dog kun kom til at omfatte Cellulose. Dette Punkt var den eneste Toldforanstaltning, der blev foreslaaet.

Den 15. Juli 1922 rettede Industriraadet en Henvendelse til Regeringen med et positivt Forslag om Gennemførelsen af midlertidige Importreguleringer, der skulde dæmme op mod Valutadumping. Resultatet

heraf var Gennemførelsen af en Lov om Importregulering af Fodtøj og Cigarer, da de paagældende Virksomheder var særlig haardt ramt af tysk og czekoslovakisk Valutadumping. Disse Importreguleringsbestemmelser blev dog fra 1. April 1923 ændret til midlertidig Krisetold paa Cigarer og Skotøj. For Skotøjsindustriens Vedkommende bortfaldt Tolden allerede 30. Juni 1923, da Arbejderne nægtede at gaa ind paa de Betingelser, der var stillet for dens Opretholdelse, medens den forlængedes for Cigarindustrien.

Udover disse Forsøg blev der ikke foretaget toldpolitiske Foranstaltninger til Afhjælpning af Krisen. Derimod vedtoges den 29. Marts 1924 en ny Toldlov, der dog nærmest var en teknisk Revision af Loven af 1908. For det første var Varegrupperingen i Loven af 1908 paa forskellige Punkter forældet. Toldlettelser gaves for en Række Varer, saaledes visse Kemikalier, Bindegarn, Symaskiner, Høstmaskiner, Smøreolier o. a. Hjælpestoffer og Produktionsmidler. Derimod forøgedes Luksusbeskatningen i høj Grad, væsentlig ved Hjælp af Værditold. Saaledes forhøjedes Tolden for kunstige Blomster, Fjer, slebne Glasvarer, Gulvtæpper, Silkevarer, Pelsværk, Perler, Guld- og Sølvvarer o.s.v.

Senere er Loven ændret paa forskellige Punkter, saaledes blev Tolden den 20. December samme Aar forhøjet for Motorcykler, Karosserier til Automobiler m. m., ligesom forskellige andre Varer fik en Toldforhøjelse ved en Række Reguleringer i 1924 og 25, hvorimod krydrede hele Sild fik en Nedsættelse, ligesom raa Silke, Væve- og Strikkegarn af Silke, Tekstilmaskiner m. v. fik midlertidige Lempelser.

Toldvæsen og Administration.

Toldvæsenet sorterer under Departementet for Told- og Forbrugsafgifter, hvis Chef er Generaldirektøren for Skattevæsenet, der er ansvarlig overfor Finansministeren.

Toldstederne er underlagt 3 Overtoldinspektorater, 1 for København, 1 for Østifterne og 1 for Jylland, de to første i København, det sidste i Aarhus. Toldinspektoraterne er Mellemled mellem Departementet og Toldstederne.

Københavns Toldsted forestaaes af Overtoldinspektøren. 6 større Toldsteder af en Toldinspektør, de øvrige af en Toldforvalter. Til Hjælp ved det umiddelbare Eftersyn har de nævnte Embedsmænd som underordnet Personale: Toldkontrollører og Toldassistenter, eventuelt Toldmedhjælpere.

Toldklarering.

Forinden en Modtager kan faa sine fra Udlandet ankomne Varer udleverede til fri Raadighed, maa de først være toldklarerede. Klareringen bestaar i: *Angivelsen, Toldbedandlingen* og *Berigtigelsen.* Denne sidste

kan bestaa enten i Afgiftserlæggelsen eller i Tilskrivning til Kreditoplag, Kreditlager m. v.

Postpakker, som oplægges paa Toldboden, toldklareres gennem den derværende Postgodsforvaltning. Klareringen kan ske ved Postvæsenets Foranstaltning uden Modtagerens Nærværelse.

Alle Varer, der indføres for at forblive i Landet, betaler Told, for saa vidt de ikke udtrykkelig er anført i Tarifen eller Lovens § 2 som toldfrie. Varer, som ikke findes anførte i Tarifen, er toldpligtige som »Unævnte Varer« med 7,5 Procent af Værdien.

Varerne er indordnede i 79 Gruppebetegnelser i alfabetisk Rækkefølge. Disse *Hovedgrupper*, der saaledes rummer alle Varer og Forarbejdninger, omhandler hver enten en enkelt Varesort (Is, Margarine o.s.v.), eller samler under en Fællesbetegnelse, hvad der hører sammen efter Oprindelse, Materiale, Anvendelse eller Forarbejdning (Metaller, Manufakturvarer, o.s.v.). Paa denne Maade kommer hver Gruppe til at indeholde et eller flere *Løbenumre*, hvoraf der er 364, 57 for toldfrie Varer og 307 for toldpligtige.

Tolddepartementet har udgivet en »Alfabetisk Varefortegnelse« til Vejledning ved Tarifens Anvendelse.

Følgende Varer skal eksempelvis anføres som *toldfrie:*

Næringsmidler (undtagen Hermetik, spiselige Skildpadder, Laks, Østers, Hummer, Krebs og Rejer), *Foderstoffer, Gødningsstoffer*, en Del *Kemikalier, Raa-* og *Hjælpestoffer* til Industrien, *Brændsels-* og *Belysningsstoffer*, en Del grovere *Industriprodukter* (særlig Teglværksfrembringelser m. m.), smaa og store *Fartøjer*, en Del *Landbrugsmaskiner, Bøger* m. m.

Tolden af de toldpligtige Varer beregnes enten med et bestemt Beløb pr. Vægt- eller Maalenhed, pr. Styk eller en nærmere bestemt Procentdel af Varernes Værdi, eller ved en Kombination af Vægt- og Værditoldsatser.

Efter *Maal* fortoldes: Mousserende Vine, andre Vine paa Flasker, Spiritus samt Tommer og Træ. Efter *Stykketal:* Filthatte, Paraplyer og Parasoller med Overtræk, der ikke er af Silke, samt Tagspaan.

Efter *Værdi* fortoldes bl. a.: Smykker o. lign., Børstenbinderarbejde, Lædervarer, kunstige Blomster, Manufakturvarer, helt eller delvis af ægte Silke eller Kunstsilke, Blonder, Kniplinger, Gulvtæpper af Uld, Klædningsstykker af Silkevarer, Silkefodtøj, Skindhandsker, Pelsværk, Glasvarer, Haandskydevaaben, Lokomotiver, Jernbanevogne, Sporvogne, Gummidæk, Automobiler, Karosserier til samme, Cigaretter m. m.

For sammenblandede eller sammensatte Varer gælder særlige Regler.

Under »Unævnte Varer« kan Toldbestyrelsen henføre saadanne Genstande, som ikke kan henføres under de andre Varer, eller hvis Hen-

førsel Toldvæsenet skønner tvivlsom. Endvidere Varer fra Transitoplag, Frilager eller Frihavn, der under deres Henliggen her er blevet beskadigede paa saadan Maade, at Varen ikke mere er god Handelsvare, og Klarereren ønsker denne Fortoldningsmaade.

Meningsforskel om en Vares Tarifering afgøres foreløbigt af det stedlige Overopsyn, men hvis Klarereren ikke er tilfreds hermed, kan han forlange en Vareprøve toldforseglet og indsende Klage til Tolddepartementet. Klager over dettes Afgørelser stilles til Finansministeren, jfr. Lov Nr. 67 af 1. April 1911 om Behandlingen af Toldtvistigheder.

Vejning, Maaling og andre Undersøgelser af Varernes *Mængde* foretages af Toldopsynet, men bekostes af Klarereren.

Fastsættelsen af *Vareværdien* sker efter Reglerne i Toldlovens §§ 7—12. Hovedreglen er, at Varens Værdi er Varens Udførselspris en gros paa det Sted og til den Tid, den er købt plus Værdien af Pakning og alle Udgifter til Forsendelsen, Assurance o.s.v., indtil Varens Ankomst til Klareringsstedet. Omegning til dansk Mønt sker efter den her noterede a vista Kurs paa Indkøbsdagen. Der er fastsat en Række nærmere Bestemmelser for de Former, under hvilke Værdien skal opgives, og hvilke Oplysninger Opgivelserne skal indeholde. Ved Ikke-Opfyldelsen af disse Bestemmelser kan Klarereren risikere et Tillæg paa 25 Procent af den fastsatte Toldværdi.

Tolden af vægttoldbeskattede Varer beregnes efter Nettovægt, men hertil kan bl. a. medregnes Glasbeholdere, Krukker, enkelt Omsvøb af Papir, Blære, Gummistof, Tinfolie o. lign. umiddelbart om de enkelte Varestykker. Omsvøb og Beholdere, der i Detailhandelen almindeligt sælges med selve Varen o. m. a.

For Fugtighed, Snavs eller Beskadigelse o. lign. tilstaaes intet Fradrag i Vægten. Men den beskadigede Vare kan tages fra, naar den saa tilintetgøres. Desuden kan det tillades at tørre fugtige Varer inden Vejningen.

Desuden er der givet en Række nøjere Bestemmelser for *Pakhuslejen* i Toldbodernes Pakhuse, om Oprettelsen af *Toldraad* til Drøftelse af Toldlovgivningen, om Afgivelse af *statistiske Oplysninger*, om Benyttelsen af Blanketter ved Toldangivelsen, samt forskellige Straffebestemmelser, bl. a. naturligvis mod Indsmugling.

Transit- og Kreditoplag.

Allerede i 1726 indrømmedes der København en Oplagsret for nogle Varer (de »fire Species«: Vin, Brændevin, Salt og Tobak) under Vilkaar og Former, der svarede til Kreditoplag. I Tidens Løb indskrænkedes denne Ret betydeligt, indtil Forordningen af 1793 genindførte Kreditoplaget i højt udviklet Form og lod det gælde for hele Riget. I denne Form optoges det i Forordningen af 1797 tillige med det i 1732 indførte

Transitoplag. Siden har der kun været Anledning til ganske faa Forbedringer.

Formaalet med Transit- og Kreditoplag er dels at fremme Transithandelen, dels at fritage de Handlende for at staa i Forskud med Tolden paa Varer, som de endnu ikke har afsat. De har i Virkeligheden samme Formaal, men er af væsentlig forskellig Karakter.

Transitoplag findes i to Hovedformer: Det *almindelige* i Toldvæsenets Pakhus og og det *private* under Toldlaas i privat Pakhus. Hovedforskellen er — foruden Oplagsstedet — at Varen ikke toldbehandles, naar den skal i almindeligt Transitoplag, hvorimod dette finder Sted, naar den skal i privat Transitoplag. En Mellemting er de saakaldte *private Pakhusoplag*, der er indrømmet visse Pakhusselskaber og Rederier i København, idet Varerne oplægges paa disse Oplag uden forudgaaende Undersøgelse.

Ved Transitoplag forbliver altsaa Varerne i Toldvæsenets Værge eller under dets Lukke. Ved Kreditoplag overgives derimod Varerne til den Handlendes Opbevaring under eget Værge og til hans Disposition, efter at Toldbehandlingen har fundet Sted. Hans Forpligtelse bestaar i at betale de forfaldne Toldafgifter i rette Tid.

Kreditoplaget er begrænset til visse Varer og visse Handlende og kan derfor ikke erstatte Transitoplaget.

En Videreførsel af de for Transit- og Kreditoplag gældende Principper har vi i Frilageret og Frihavnen.

Frilager og Frihavn.

»*Frilagerets* Øjemed er at tjene som Fristed for de paagældende Varer, saaledes at disse enten direkte fra toldfrit Sted eller fra andet Frilager eller fra de i Landet værende almindelige Kredit- og Transitoplag, kan indføres paa Lageret, der oplægges og behandles i alle Maader, som om det befandt sig uden for Toldterritoriet.« (Lov af 4. December 1863, § 2). Frilageret gaar altsaa videre end Kreditoplaget, naar Antallet af Frilagre er endnu ret ringe. Det første Frilager for Statens Regning indrettedes i København i 1851, og nu er lignende Lagre oprettet i Helsingør, Odense, Aarhus, Aalborg, Frederikshavn, Horsens og Esbjerg. Frilagrene i Provinsen benyttes mest til Skibsforsyningsartikler.

Desuden er der aabnet Adgang til at indrette Frilagre for kommunal eller privat Regning, men denne Adgang er hidtil kun blevet benyttet i ringe Omfang.

En *Frihavn* med dertil hørende Lagerpladser m. m. betragtes i toldmæssig Henseende som Udland. Betydningen ligger i Transithandelen samt i, at Raastoffer kan indføres til Frihavnsomraadet og bearbejdes der. Dog skal visse Industrier have Lovgivningsmagtens Tilladelse til at indrette Fabriker, f. Eks. Kunstgødnings- og Margarinefabriker.

Her i Landet er der kun en Frihavn, nemlig Københavns, der blev aabnet for Trafiken den 9. November 1894 og senere udvidet i 1916—17 og i 1920—21. I 1924 udgjorde Vægten af den Del af den udenlandske Omsætning, der gik over Frihavnen, $^1/_7$ af hele Landets udenlandske Omsætning, d. v. s. ca. 1500 Mill. kg.

En særlig Slags Frihavn er *Fridokken*, der kan aabnes for kommunal eller privat Regning, med Henhold til Loven af 1863. Hidtil er der dog ikke aabnet nogen Fridok i Danmark.

Toldgodtgørelser.

Den almindelige Regel er, at rettelig betalt, Indførseklstold ikke tilbagebetales, selv om Varen senere udføres, men dels er der givet Toldbestyrelsen Bemyndigelse til at indrømme Toldgodtgørelser efter nærmere Undersøgelse i hvert Tilfælde, dels er der i Loven fastsat ganske enkelte Varer, for hvilke der ved Udførsel skal ydes Godtgørelse. Disse Varer er: Sukker og Sirup, Spiritus, Vin og Silkevarer m. v., raa Spiritus, der genudføres som rektificeret.

Desuden er der udstedt Regler for Godtlgørelse af Materialtold, dels for Sejldug, der anvendes i Skibe m. v., dels en Række specielle Tilladelser til navngivne Handlende og Fabrikanter, der har ansøgt derom.

PENGE- OG BANKVÆSEN

Af Docent Dr. *Max Kjær Hansen*

I de ældste og mest primitive Samfund fandt der ingen Omsætning af Varer Sted. Hver Husstand eller Familie sørgede for sig selv, saaledes at man selv producerede alle sine Fornødenheder. I disse Samfund var Handelen ukendt, men paa et meget tidligt Stadium af Samfundsudviklingen kom man dog ind paa at *bytte Varer*, og dermed begyndte den mest primitive Vareomsætning, nemlig *Tuskhandelen*.

Denne Form for Handel er dog uhyre vanskelig, idet den forudsætter, at de to Mænd, som skal handle, hver er i Besiddelse af en Vare, som den anden har Brug for, og som de selv vil sælge. Under saadanne Forhold er det meget vigtigt at finde en Vare, som *alle* har Brug for, og som derfor kan tjene som et *almen anerkendt Byttemiddel*, der kan anvendes som Modydelse mod Varer af enhver Art. Og som et saadant almen anerkendt Byttemiddel maa Skabelsen af Pengene i deres oprindelige Form forstaas. I de forskellige Samfund var Penge først de almindeligst forekommende Varer. Kineserne benyttede saaledes oprindeligt sammenpressede Teblade, og paa Island har man anvendt Vadmel, medens Jægerfolk normalt benyttede Skind og Agerbrugsfolk Kvæg. Ædle Metaller viste sig imidlertid efterhaanden at være de mest velegnede, og det er derfor dem som i Form af Mønter nu benyttes som Penge Verden over.

I det moderne Samfund stilles der da ogsaa en Række langt videregaaende Krav til Pengene end paa det Tidspunkt, da de kun skulde formidle Tuskhandelen. Nu er det ikke tilstrækkeligt, at Pengene er et almen anerkendt Byttemiddel; de maa tillige være *Værdimaal*. Det vil sige, at Pengene maa være af en saadan Beskaffenhed, at alle andre Varers og Tjenesteydelsers Værdi kan udtrykkes i dem. Dette bliver kun muligt gennem Skabelsen af de moderne Møntsystemer og ved at sikre, at Pengene bygger paa et værdibestandigt Gode. Her finder man Grunden til, at Guldet Verden over danner Grundlaget for Pengevæsenet, idet Guld, selvom det ogsaa — særlig gennem nye store Guldfund — er underkastet Prissvingninger, dog er en af de mest værdibestandige

Varer, der findes. I de Perioder, i hvilke Sedlernes Værdi ikke har været bundet til Guldets, hvilket vil sige, naar man har søgt at klare sig med Papirvaluta, er Sedlernes Værdi altid blevet stærkt svingende, hvilket der jo desværre findes meget moderne Eksempler paa. Men det er saadan, at Penge, som ikke er værdibestandige, altid medfører store økonomiske Ødelæggelser for de Samfund, hvori de benyttes, idet Pengenes Værdibestandighed er en Grundpille for hele det moderne Erhvervsliv, som arbejder under Pengeøkonomien. Forholdet er simpelthen det, at man maa sige, at Penge, der ikke er værdibestandige, *ikke* kan være Penge i det moderne Samfund. Denne simple Sandhed er ofte konstateret i Praksis, og man maa haabe, at de sidste store Valutakriser, som er gaaet over Verden, endelig maa have slaaet Sandheden saa fast, at man ikke oftere søger at omgaa den.

Udgangspunktet var, at Pengene skulde være et alment anerkendt Byttemiddel. Det vil imidlertid være meget vanskeligt, for ikke at sige umuligt, at finde en Vare, der altid efterspørges af alle Mennesker i ubegrænset Mængde for dens egen Skyld. De Byttemidler, der er blevet benyttede gennem Tiderne, er da heller aldrig *kun* blevet efterspurgt for deres egen Skyld, men først og fremmest i Tillid til, at de atter kunde benyttes som Betaling for andre Varer, som man vilde købe. En absolut Tillid til dette kan man imidlertid ikke faa uden videre, og i de moderne Samfund, i hvilke Pengene benyttes i uhyre stor Udstrækninng og ofte repræsenterer meget store Værdier, er det blevet nødvendigt at garantere for Pengenes Anvendelighed. Denne Garanti har Statsmagten paataget sig, idet Pengene overalt af Staterne er fastsat som *lovligt Betalingsmiddel*. Det vil sige, at man i et moderne Samfund med fuld Retssikkerhed kan afgøre ethvert økonomisk Mellemværende ved Hjælp af Penge, medens det som bekendt ikke uden Modpartens Samtykke kan afgøres gennem Arbejde eller ved Overdragelsen af konkrete Værdier som Jord eller Varer.

Endelig stilles der et fjerde Krav, som Pengene maa opfylde for at kunne udføre de Funktioner, det moderne Erhvervsliv stiller til dem. De maa være et *Kapitalopbevaringsmiddel*, hvori de Erhvervsdrivende kan opbevare den Kapital, de ikke i Øjeblikket har bundet i deres Virksomhed.

Efterhaanden som der i Løbet af Tiderne er blevet større og større Brug for Penge, idet Erhvervslivet er blevet mere og mere specialiseret, saaledes at den Enkelte nu praktisk talt kun er beskæftiget ved eet bestemt Arbejde, medens han maa købe alle de Varer, han skal bruge, har de ædle Metaller, hvilket her vil sige Guldet, ikke paa langt nær kunnet slaa til som Omsætningsmiddel. Hele Verdens Guldbeholdning vilde i Øjeblikket kun kunne formidle en meget ringe Del af den Omsætning, som nu faktisk finder Sted. Det blev derfor ogsaa paa det Tids-

punkt, da Pengeøkonomien for Alvor slog igennem, nødvendigt at supplere Pengene med andre Omsætningsmidler, der kunde udføre Pengenes Funktioner som Byttemidler.

Et saadant nødvendigt Supplement til Pengene er *Sedlerne*. De første Sedler blev heri Landet udstedt under Krigen 1713. De udstedtes af Staten, som gennem en Forordning gjorde dem til tvungent Betalingsimddel. Der var derfor her Tale om *Statspapirpenge*, som adskiller sig fra de Sedler, vi nu benytter, derigennem, at disse sidste *ikke* er Penge, men Anvisninger paa Penge, hvormed det seddeludstedende Institut er forpligtet til at indløse Sedlerne. Det maa derfor slaas fast, at de moderne Banksedler ikke er Penge, men *Pengerepræsentativer*.

Nu til Dags er det saadan, at praktisk talt al Omsætning, ved hvilken der præsteres Udbetaling, foretages ved Hjælp af Pengerepræsentativer, hvorved baade Sliddet paa Guldet spares og Omsætningsmidlerne forøges i en Maalestok, som kun er afhængig af de Dækningsregler, efter hvilke Seddeludstedelsen finder Sted.

Ved Siden af Banksedlen har ogsaa Bankanvisningen — *Checken* — spillet en meget stor Rolle for Udvidelsen af Omsætningsmidlerne og Omsætningstekniken. Ved Hjælp af Checks kan Personer, som raader over en Sum Penge i et Pengeinstitut, foretage Betalinger ved at overdrage andre en Anvisning paa en Del af de Penge, han raader over. En saadan Anvisning kan saa eventuelt gaa fra Haand til Haand og være Formidler ved en Række Omsætninger, uden at de konkrete Penge eller Sedler tages i Brug. Navnlig i de engelsktalende Lande har Check'en faaet en enorm Betydning som Omsætningsmiddel, idet enhver blot nogenlunde velstillet har sin Konto med tilhørende Checks, som han saa benytter til alle Udbetalinger.

Heri Landet benyttes Checken ogsaa i stort Omfang, men har dog ikke vundet en blot tilnærmelsesvis saa stor Udbredelse som i England og er aldrig blevet den jævne Mands almindelige Omsætningsmiddel. Anvendelsen af Checks som Betalingsmiddel lettes ved, at Bankerne modtager Anvisninger paa andre Banker som Betalingsmidler, og denne Omsætning mellem Bankerne lettes yderligere, ved at der er oprettet de saakaldte *Clearing-Houses*, hvor de forskellige Bankers Fordringer paa hinanden udlignes, hvorefter der foretages Af- eller Tilskrivning af de overskydende Beløb paa Bankernes Konto i Centralpengeinstitutet.

Som det mest moderne Hjælpemiddel i Omsætningen skal *Postgireringen* lige nævnes. Gennem denne kan enhver, som opretter en Postgirokonto, lade sine Ind- og Udbetalinger foretage gennem Til- og Afskrivninger paa denne Konto uden at benytte konkrete Omsætningsmidler.

Naar Omsætningsmidlerne og deres Betydning for den moderne Handel omtales, bliver det ogsaa nødvendigt at nævne *Krediten* som

virker paa den Maade, at der i givne Tilfælde finder Omsætning af Varer Sted, uden at der straks erlægges Betaling for disse. Sælges der paa Kredit, vil det altsaa sige, at Omsætningen foregaar uden en øjeblikkelig Benyttelse af Byttemidler. I vore Dage kan man regne med, at der omsættes ca. 100 Gange saa meget pr. Kredit som pr. kontant Betaling, hvilket viser den uhyre, for ikke at sige altovervejende Rolle, som Krediten spiller i den moderne Omsætning.

Indenfor Krediten sondrer man mellem *Real-* og *Personalkredit* efter den Sikkerhed, som Laantageren (Debitor) yder Laangiveren (Kreditor). Gennem Realkrediten faar Kreditor et Pant, i hvilket han kan gøre Udlæg, hvis Debitor ikke kan betale, naar Krediten udløber. Dette Pant kan enten direkte overdrages som *Haandpant* til Kreditor, eller der kan gives ham Panteret i Genstande eller Varer, som forbliver i Debitors Besiddelse. I sidste Tilfælde tales der om *Underpant.* — Gennem Personalkrediten gives der ikke Kreditor nogen særskilt Panteret i noget konkret Gode, men han har kun et almindeligt økonomisk Krav paa Debitor, et Krav, som i Tilfælde af manglende rettidig Betaling, med Rettens Hjælp kan søges fyldestgjort i alt, hvad Debitor maatte eje.

I Praksis er det saadan, at Realkrediten navnlig anvendes ved lange Laan og Personalkrediten ved korte. Naar der saaledes ydes Kredit ved Salg af Varer, er der naturligvis i Regelen kun Tale om en relativ kort Betalingsudskydning, men da det meget vel kan dreje sig om store Beløb, er der skabt et særligt Dokument, nemlig *Vekslen*, der ofte benyttes ved Formidlingen af Varekredit, og som giver Kreditor større Sikkerhed, end han faar gennem den almindelige Personalkredit. En Veksel er et Dokument, hvorved man under visse Former og strenge samt hurtigtvirkende Lovbestemmelser forpligter sig til selv eller ved en anden paa et bestemt Tidspunkt at udbetale en vis Sum. Der maa skelnes mellem 2 Former for Veksler, nemlig

1) *Den trasserede Veksel* (Tratte) og
2) *Den egne Veksel.*

Tratten opstaar, naar en Sælger efter at have leveret et Vareparti trækker en Veksel paa Køberen, som denne ved sin Underskrift (Akcept) forpligter sig til at betale f. Eks. 3 Maaneder efter Vekslens Udstedelse. Den, der trækker (udsteder) en Veksel, kaldes Trassenten, medens den, paa hvem Vekslen trækkes, kaldes Trassaten, og den, der modtager Vekslen, Remittenden. En trasseret Veksel er saaledes en skriftlig Betalingsordre, der er affattet i en lovbefalet Form, og Trassenten kan anvende den til Betaling af sine Kreditorer, men maa dog, saafremt Trassaten ikke indfrier Vekslen til Forfaldsdag, selv indestaa for dens Betaling overfor Remittenten og enhver, som Vekslen eventuelt videre overdrages til.

En egen Veksel er en Veksel, gennem hvilken Trassenten forpligter sig selv til at betale et bestemt Beløb til et bestemt Tidspunkt. Begge Former for Veksler kan bruges som Betalingsmidler, idet de kan gaa fra Haand til Haand, derved at Remittenten overdrager sin Ret til en anden. Dette sker ved Endossement, hvorved man forstaar en Paaskrift paa Vekslens Bagside, i Kraft af hvilken Vekselejeren overdrager Ejendomsretten til en ny Ejer, overfor hvem han bliver vekselforpligtet, hvis Trassaten ikke rettidigt betaler Vekslen.

Som Følge af den store Lethed, hvormed Veksler omsættes og den betydelige Sikkerhed, som de giver paa Grund af Vekselloven Strenghed, spiller Vekslen — ved Siden af Kreditformidlingen — en stor Rolle som Omsætningsmiddel og supplerer saaledes de rede Penge, Sedlerne og Checks.

Man ser altsaa, at den Opgave, som var den oprindelige for Pengene, nemlig at være et Omsætningsmiddel, der kunde anvendes som Modydelse ved ethvert Køb, slet ikke kan opfyldes af de konkrete Penge under de moderne Erhvervsforhold. Omsætningen har udviklet sig i en saadan Grad, at Pengene slet ikke kan slaa til, hvorfor man — naar man vil behandle vore Dages Pengevæsen — ogsaa maa medtage de andre almindelige Omsætnings- og Kreditmidler, som Praksis har taget i Brug, Midler, der som Pengerepræsentativer udfører en vigtig Del af Pengenes Funktioner.

Bankvæsenet.

Som Formidlere af de Betalings- og Kreditmidler, som det er blevet nødvendigt at arbejde med af Hensyn til den stadig stigende Omsætning, er *Bankerne* opstaaet, og de er blevet Institutioner, der udfører Funktioner af den allerstørste Betydning for den moderne Handel.

Skal man i Dag definere Bankvirksomhed, maa den karakteriseres som Udøvelsen af alle de Forretninger, der hører med til Pengeomsætning og Kreditformidling. Det centrale i den moderne Bank er, at den køber Brugsretten over andres Penge, hvilket sker gennem Indlaan, og sælger denne Brugsret videre gennem Udlaan. I naturlig Forbindelse med denne Virksomhed udfører Banken tillige sit Arbejde som Betalingsformidler, idet Laangiverne benytter deres Indskud eller Laanmodtagerne den Kredit, de har faaet, til at foretage deres Udbetalinger ved »at trække paa Banken«. Deres Indbetalinger kan de ligeledes anvise til Godskrivning paa deres Konto i Banken.

Bankerne formidler baade det inden- og udenlandske Betalingssamkvem, og i Forbindelse med det sidste paatager de sig saavel direkte som indirekte Akceptforpligtelser. Disse Forretninger kan ikke henregnes til egentlig Kreditydelse, men maa snarere karakteriseres som Garanti-

overtagelse. I Forbindelse med Betalingsformidlingen maa ogsaa nævnes Indlosning af Kuponer og udtrukne Obligationer samt Inkassoforretninger paa Ind- og Udland.

Handel med Aktier og Obligationer er en anden Gruppe af Forretninger, som de moderne Banker driver dels for egen Regning og dels pr. Kommission, hvortil kommer en af vor TidsForretningsbankers vigtigste Funktioner, nemlig at formidle Finansieringen af selve det arbejdende Erhvervsliv.

I det moderne Samfund er Kapitalspørgsmaalet blevet af ganske afgørende Betydning for Bedrifterne, og alt, hvad der foretages for at tilfredsstille og formidle Erhvervsvirksomhedernes Kapitalbehov, falder ind under Begrebet *Finansiering*. Derved forstaar man altsaa Fremskaffelsen af saavel Egen- som Fremmedkapitalen, den stadige Kapitaladministration og de Ændringer i Kapitalgrundlaget, som kan gennemføres ved f. Eks. Kapitaltilbagebetaling, Sanering, Kapitaludvidelse, Fusionering og Likvidation.

Alle disse Opgaver paatager Bankerne sig, hvorfor de baade øver en ganske afgørende Indflydelse paa hele det moderne Erhvervslivs Udvikling og er blevet fuldstændig uundværlige for enhver blot nogenlunde stor Bedrift.

Endvidere skal lige nævnes visse *Biforretninger*, som Bankerne navnlig paatager sig for fuldt ud at udnytte deres Organisation og for at hverve Kunder. Det drejer sig om forskellige Arter af Garantier for Entreprisers og Leverancers rigtige og rettidige Udførelse eller for Betaling af Told og Forbrugsafgifter m. v. De opbevarer Obligationer og Aktier i »aabent Depot«, Værdigenstande i »lukket Depot« samt udlejer Boxer og paatager sig Formue- og Indtægtsforvaltning.

Disse mange forskellige og forskelligartede Forretninger deler man i tre Grupper, naar man vil skabe en skematisk Oversigt over de almindelige Bankforretninger. Man skelner mellem 1) *Passivforretninger*, 2) *Aktivforretninger* og 3) *Kommissionsforretninger*.

Passivforretningerne omfatter hele den Virksomhed, som har Tilvejebringelsen af Pengemidlerne til Formaal, og som regnskabsmæssigt afspejler sig i Balancens Passivposter, medens Aktivforretningerne tager Sigte paa Midlernes Anbringelse og Frugtbargørelse. Hvorledes dette finder Sted, ser man af Balancens Aktivposter. Som den tredie Afdeling kommer alle andre Forretninger, der normalt slaas sammen under Navnet Kommissionsforretninger, selvom de langt fra allesammen udføres pr. Kommission.

Tilbage staar det at omtale endnu en vigtig Bankopgave, som oprindelig gav Stødet til Bankernes stærke Udvikling, men som nu ikke mere regnes med til almindelig Bankvirksomhed. Det er *Seddeludstedelsen*, hvorigennem det vigtige Omsætningsmiddel Banksedlen skabes. Da

Retten til at »slaa Mønt«, der af Staten garanteres som lovligt Betalingsmiddel, naturligvis overalt er et Statsregale, hvilket vil sige er forbeholdt Staten, maa Seddeludstedelsen, der skal supplere Mønterne som Omsætningmidler ogsaa ganske naturligt blive et Monopol, som Staten kan overdrage et eller flere Pengeinstituter.

I Tidens Løb er Tendensen stadig gaaet i Retning af at koncentrere Seddeludstedelsen paa færre og færre Banker, saadan at man i Øjeblikket er naaet dertil, at der i de fleste Lande kun er een Bank, som udsteder Sedler. Visse Steder er denne seddeludstedende Bank en ren Statsbank, medens det i andre Lande er en privat Aktiebank, som har faaet Seddelmonopolet overdraget. Hvor det sidste er Tilfældet, øver Statsmagten dog overalt en stærk Indflydelse paa den seddeludstedende Banks Ledelse og hele Politik.

Den første virkelige seddeludstedende Bank, som blev oprettet, var *Bank of England*, der startedes som en privat Aktiebank i 1694. Ved den engelske Banklov af 1844 deltes Banken i to Afdelinger, hvoraf den ene (Issue Departement) forestaar Seddeludstedelsen, medens den anden varetager de egentlige Bankforretninger. Bank of England har nu Ret til at udstede for 18½ Mill. Pd. Sterling Sedler udover, hvad den kan dække med Guld. I Modsætning til Seddelbankerne i de andre Lande udvidede Bank of England ikke Seddelmængden overdrevent under Krigen, idet det stigende Behov efter Omsætningsmidler blev dækket af de saakaldte »Currency notes«, som Staten selv udstedte. Bank of England er stadig en privat Aktiebank, hvis Ledelse vælges af Aktionærerne, men Banken er samtidig den engelske Stats Bankier og administrerer Statsgælden.

I Tyskland findes ialt 5 seddeludstedende Banker, men blandt disse er den ene *Deutsche Reichsbank*, som først blev oprettet i 1875, den absolut dominerende, saaledes at det er den, der i Virkeligheden ene har Ansvaret for og øver Indflydelse paa Seddeludstedelsen i det tyske Rige. Efter Markens fuldkomne Devaluering i Efterkrigstiden maatte den tyske Seddeludstedelse ganske rekonstrueres. Begyndelsen til denne Rekonstruktion blev gjort med Oprettelsen af Rentebanken i Oktober 1923. Denne Bank blev skabt paa Basis af en »Bankhæftelse«, der udgjorde 4 pCt. af Landejendommenes og 3½ pCt. af andre Ejendommes Værdi. Rentebanken fik dog kun ringe Betydning, idet »Deutsche Reichsbank«s Forhold blev nyordnede i August 1924. Der tilvejebragtes da et udenlandsk Laan paa 800 Mill. Guldmark, som dannede Grundlaget for Udstedelsen af nye Sedler efter nye Dækningsregler. Bankens Ledelse bestaar af et Direktørraad, som udnævnes af Rigspræsidenten, medens der føres Tilsyn med Direktionen af et Raad paa 14 Mand, hvoraf 7 vælges af Bankens Aktionærer, medens 7 er Udlændinge, der repræsenterer de Lande, som tegnede det store Laan.

Frankrigs store Centralbank er *Banque de France*, der er en privat Bank, som alene administrerer Seddelmonopolet. Dækningen for Sedlerne er ordnet paa den Maade, at der er sat en Maksimumsgrænse, udover hvilken Seddeludstedelsen ikke maa stige, og denne Grænse paavirkes ikke af, hvormeget Guld Banken raader over, som Ækvivalens for de udstedte Sedler. Under og efter Krigen er Maksimumsgrænsen forhøjet meget stærkt, saaledes at den omløbende Seddelmængde langt overstiger Guldbeholdningen. Banque de France ledes af en Direktør, der udnævnes af Regeringen, samt af Repræsentanter for Aktionærerne, Repræsentanter for Paris' Handelskammer og forskellige Komiteer, der fører Tilsyn med Bankens enkelte Afdelinger.

I Sverig er det en Statsbank, *Sveriges Riksbank*, som forestaar Seddeludstedelsen. Siden 1903, i hvilket Aar visse private Bankers Seddeludstedelsesret ophørte, har Sveriges Riksbank haft Monopol paa Seddeludstedelsen. Den har en Grundfond paa 50 Mill. Kr. og ledes af 7 Direktører, hvoraf Formand vælges af Kongen og Resten af Rigsdagen.

Norges Bank udøver Seddelmonopolet i Norge. Den er en Aktiebank, men ledes af et Repræsentantskab valgt af Stortinget og en Direktion paa 5 Medlemmer, af hvilke Formanden udnævnes af Kongen og de 4 øvrige Medlemmer af Stortinget.

Ser man endelig paa Seddeludstedelsen i U. S. A., saa er denne blevet overmaade stærkt præget af Koncentration siden 1913. Tidligere fandtes der 7500 Banker i Nordamerika, som havde Ret til at udstede Sedler, men ingen Pligt til at indløse hinandens Sedler. Dette maatte naturligvis skabe Forvirring i Pengeomsætningen, og for at raade Bod derpaa gennemførtes der i 1913 en ny Banklov, som nyordnede Seddeludstedelsen. Resultatet blev, at Staterne deltes i 12 Distrikter, som hver fik sin *Federal Reserve Bank*, der havde Ret til Seddeludstedelse. De gamle seddeludstedende Banker — National Banks — blev Aktionærer i de nye Federal Reserve Banks. Disse sidste udsteder Sedler, der skal være dækket med diskonterede Veksler og derudover igen 40 pCt. af Beløbet i Guld. Federal Reserve Bankerne sætter imidlertid ikke selv Sedlerne i Omløb, men udlaaner dem mod Deponering af Veksler til National Banks, som saa bringer dem ud i Omsætningen. Der er oprettet et Federal Reserte Board, som fører Tilsyn med Bankerne og har en meget udstrakt Myndighed. Det fastsætter Diskontoen, der dog ikke er ens for alle de 12 Distrikter. Naar man i Almindelighed taler om den amerikanske Diskonto, tænkes der paa den Diskonto, som New Yorks Federal Reserve Bank holder.

Hele Nyordningen tilsigtede at tilvejebringe Ensartethed saavel i Seddeludstedelsen som i Laanepolitiken, og begge Dele er lykkedes.

Hvad Seddeludstedelsen her i Landet angaar, da vil den blive omtalt

nærmere i den almindelige Fremstilling af det danske Bankvæsen, som afslutter denne Afhandling.

Med Hensyn til Sedlernes Gulddækning, saa følger de forskellige seddeludstedende Banker forskellige Principper. Disse kan dog alle føres tilbage til to Hovedformer, som henholdsvis kaldes *Kontingentsystemet* og *Kvotientsystemet*. Kontingentsystemet bestaar i, at den seddeludstedende Bank har Ret til at udstede indtil et bestemt Beløb i Sedler, udover hvad den kan dække med Guld. Dette System er det oprindelige, men lider af den Mangel, at det berøver Seddeludstedelsen den vigtige og betydningsfulde Elasticitet. Under dette System kan det ofte være umuligt i vanskelige Perioder at tilpasse Seddelmængden efter Behovet. England, som jo benytter Kontingentsystemet, har flere Gange i Krisesituationer maattet suspendere Bestemmelserne, og i andre Lande, hvor Systemet ogsaa anvendes, findes der Bestemmelser, som virker som en Sikkerhedsventil, saaledes at der paa visse Vilkaar kan gives den seddeludstedende Bank Adgang til at udvide Seddelmængden udover det fastsatte Beløb.

Kvotientsystemet, hvortil Danmark bl. a. Lande er gaaet over, er mere elastisk, idet det kun fastsætter et bestemt Forhold, som altid mindst maa være til Stede mellem den samlede udstedte Seddelmængde og den Guldbeholdning, som skal danne Dækning for Sedlerne.

Bankvæsenets Udvikling i Danmark.

Allerede under Christian IV havde en hollandsk Maran faaet Koncession paa at oprette en Bank i Danmark, men Planen blev ikke ført ud i Livet, hvorefter Danmark først 100 Aar senere, nemlig i 1736 fik sin første Bank. Det var »*Den kjøbenhavnske Assignations-, Veksel- og Laanebank*«, som almindeligt er kendt under Navnet »Kurantbanken«. Den oprettedes af et privat Interessentskab, men den fik af Kronen Eneret paa at udstede Daler-Courantsedler. Banken var pligtig at veksle Sedlerne med Sølv, men der var intet lovbestemt Forhold mellem Seddelmængden og den Sølvmængde, Banken skulde ligge inde med til Dækning af Sedlerne. Banken maatte ordne dette, som den selv ansaa for bedst, naar den blot sørgede for altid at kunne veksle de Sedler, som præsenteredes til Indløsning.

Dette Krav maatte imidlertid snart opgives, idet Staten stadig laante i Banken, hvilke Laan fremskaffedes ved Hjælp af Seddelpressen. Som Følge deraf maatte Banken allerede i 1745 meddele, at den ikke kunde indløse Sedlerne, hvorfor Staten gjorde den uindløselig fra 1745—1747. Til Trods for Uindløseligheden holdt Sedlerne sig i Pari i disse Aar, og efter at de igen havde været indløselige i 10 Aar, maatte Staten atter gøre dem uindløselige fra 1757. Nu udstedtes der stadig flere og flere

Sedler, bl. a. for at tilfredsstille Statens stigende Pengebehov. Derved blev Banken efterhaanden ganske afhængig af Staten, som endelig fuldstændig overtog den i 1773. I de følgende Aar blev der gjort ihærdige Forsøg paa at bringe Orden i Seddeludstedelserne, blandt andet gennem Oprettelsen af en ny privat Aktiebank, *Speciebanken*, i 1791. Den skulde overtage Seddeludstedelsen og forpligtedes til at holde et bestemt Forhold mellem Sølvbeholdningen og Seddelmængden. Statens stadige Laan gjorde imidlertid ethvert Saneringsarbejde illusorisk, og ogsaa de nye Sedler faldt hurtigt og stærkt i Kurs, indtil de i 1813 var nede paa $^1/_{12}$ af deres paalydende Værdi.

Paa dette Tispunkt saa man ingen anden Udvej ud af Seddelkaoset end en Statsbankerot, ved hvilken Staten erklærede sig ude af Stand til at opfylde sine Forpligtelser. Ved samme Lejlighed ophævedes den gamle Kurantmønt og erstattedes med Rigsbankdaleren. De gamle Sedlers Gyldighed ophørte, og de indløstes med Rigsbankdalersedler til ca. $^1/_{10}$ af deres Paalydende. De eksisterende Seddelbanker ophævedes og afløstes af en Statsbank, *Rigsbanken*, for hvis Seddeludstedelse der fastsattes et Maksimumsbeløb paa 46 Mill. Rigsdaler. Bankens Sikkerhed garanteredes gennem den saakaldte Bankhæftelse, der var en 1. Prioritet i alle faste Ejendomme paa 6 pCt. af deres Værdi.

I 1818 omdannedes Rigsbanken og blev en privat Aktiebank, som fik Navnet *Nationalbanken*. Denne Bank har senere varetaget Seddeludstedelsen heri Landet, hvorpaa den har haft Monopol. Dette Monopol blev i 1818 givet den paa 90 Aar gennem en Oktroy, der bestemte saavel Dækningsreglerne som Bankens Vilkaar i det hele taget. Ved Siden af at bringe Orden i Landets Pengeforhold fik Nationalbanken ogsaa den Opgave som Laane- og Depositabank at fremme Handelen og Omsætningen i Almindelighed.

Bankens Egenkapital udgjordes dels af Bankhæftelsen og dels af frivilligt tegnede Aktier. Med de sidste gik det meget trægt i Begyndelsen, men da Banken i 1830'erne begyndte at give Udbytte vaagnede Interessen, og der tegnedes stadig nye Aktier indtil 1877. Paa dette Tidspunkt var man naaet op paa en samlet Aktiekapital paa 27 Mill. Kr. Senere er der ikke tegnet nye Aktier, saaledes at Nationalbanens Aktiekapital stadig udgør 27 Mill. Kr.

Oktroyen skulde udlobe i 1908, men inden blev der givet en Lov, som forlængede den indtil 1938. Ved denne Lejlighed ændredes dog en Del af Oktroyens Bestemmelser. Det gjaldt i første Række Dækningsreglerne, idet man forlod den gamle Bestemmelse om en Maksimumsgrænse for den udækkede Seddelmængde og i Stedet krævede, at Metalfonden skulde udgøre Halvdelen af de i Omløb værende Sedler. Som Metalfond karakteriseredes Guld i Barer samt saavel skandinavisk som fremmed Guldmønt, Bankens ikke rentebærende, men paa Anfordring

betalbare, Tilgodehavender hos Norges Bank og Sveriges Riksbank samt paa Girokonto hos den tyske Rigsbank.

Samtidig ændredes ogsaa Bestemmelserne om Bankens Ledelse, saaledes at Ledelsen i Fremtiden kom til at bestaa af en Direktion paa 5 Medlemmer og et Repræsentantskab. Repræsentantskabet vælges af Aktionærerne, og det udpeger de 3 Direktører, medens Regeringen udpeger de 2.

Endelig maatte Nationalbanken efter 1907 betale en Afgift til Staten for Seddelmonopolet, hvilket den tidligere udøvede gratis. Nu skal Banken betale Staten 1) ¾ Mill. Kr. forlods af Aarsoverskudet, 2) ¼ af det Overskud, som bliver tilbage, naar Henlæggelserne har fundet Sted, og Aktionærerne har faaet 6 pCt. i Udbytte og 3) Halvdelen af Fortjenesten paa indkaldte, men ikke indleverede Sedler.

Aarene efter 1907 har imidlertid ikke været rolige for Nationalbanken, idet Verdenskrigen foraarsagede en Række forskellige ekstraordinære Dispositioner. Den 2. August 1914 ophævedes Nationalbankens Forpligtelse til at indfri de udstedte Sedler med Guld, hvilket medførte, at Sedlernes Værdi frigjordes fra Guldets, hvorefter Seddelværdien gennem en uforsigtig Pengepolitik uden Hindring kunde gaa under Pari. Dette blev desværre ogsaa Resultatet, og der maatte en meget haard Deflationspolitik til paany at bringe Sedlernes Værdi op paa Højde med Guldets. Dette lykkedes først for et Par Aar siden, saaledes at Guldindløseligheden kunde indføres igen fra 1. Januar 1927 efter at have været suspenderet lige siden 1914.

Ved Guldindløselighedens Genindførelse i 1927 skete der dog nogle Ændringer i de tidligere Bestemmelser, idet Danmark nu maa siges at have *Guldbarrefod* i Stedet for *Guldmøntfod*, som vi havde før 1914. Forskellen er den, at Nationalbanken nu ikke har nogen ubegrænset Pligt til at indløse sine Sedler, idet Handelsministeren kan bestemme, at Banken kun er pligtig til at ombytte Sedlerne med Guld, naar de indleveres i Poster paa 28,000 eller i Beløb, der er delelige dermed, og at Ombytningen kan ske ved Udlevering af Guldmønt eller af Guldbarrer, beregnet efter Værdi af 2480 Kr. pr. kg fint Guld. Grunden til, at Beløbet blev sat til 28,000 Kr., er den, at de Guldbarrer, som Nationalbanken raader over, har en Værdi af 28,000 Kr. pr. Stk., og disse kan i Modsætning til Tiden før 1914 nu benyttes som Byttemiddel overfor Sedlerne i Stedet for præget Guldmønt. Formaalet med den gennemførte Ændring var at hindre, at Guldmønterne skulde strømme ud i Omsætningen, hvilket vil stille større Krav om Guld end Guldbarrefoden, der kun virker som en Garanti, da Guldbarrer jo ikke normalt kan anvendes som Omsætningsmiddel.

Som tidligere omtalt er Seddeludstedelsen efterhaanden blevet en meget speciel Bankfunktion, der kun udøves af een Bank, medens

Hovedinteressen indenfor det almindelige Bankvæsen samler sig om Formidlingen af Erhvervenes Penge- og Kreditbehov. De mange Opgaver og Forretninger, som Udførelsen af denne Virksomhed fører med sig, er allerede omtalt, og Danmark har til Varetagelse af dette Arbejde i Løbet af Tiden faaet en lang Række Banker, som i Modsætning til Nationalbanken almindeligt kaldes *Forretningsbanker*. Nationalbanken skulde i Overensstemmelse med de Formaal, der blev opstillet ved dens Start, ogsaa være en Forretningsbank, og den er det forsaavidt ogsaa stadig, men har aldrig spillet noget større Rolle som Formidler for Erhvervslivet.

Nu har vi ved Siden af Nationalbanken 185 private Forretningsbanker, hvis Omfang og Betdning er vokset i nøje Forbindelse med hele det moderne Erhvervslivs Udvikling. Danmark fik sin første rene Forretningsbank i 1846. Det var *Fyns Diskontokasse* i Odense. Derefter oprettedes en Del Banker i Jylland i 1850'erne, hvorefter København i 1854 fik sin første Forretningsbank i *Københavns private Laanebank*. Saa oprettedes *Privatbanken i København* (1857), *Den danske Landmandsbank* (1871) og *Københavns Handelsbank* (1873). Derefter har Udviklingen taget voldsom Fart — navnlig i Provinsen. og i gode Tider er der stadig kommet nye Banker til, medens nogle er forsvundet i de Kriser, som Landet har gennemlevet. Af disse har navnlig Krisen i 1908 og Deflationskrisen 1921—1923 været skæbnesvangre for dansk Bankvæsen. I begge de nævnte Perioder er en Række store og betydningsfulde Banker brudt sammen, hvilket naturligvis har været overmaade skadeligt for Erhvervslivet, som i de senere Aar er blevet mere og mere afhængigt af Bankerne.

Hvor stor en samfundsøkonomisk Betydning, der maa tillægges Bankerne, ses bedst af den Balance, som samtlige danske Forretningsbankers Status udviser. Balancen udgjorde i 1909 1,332 Mill. Kr., i 1913 1,677 Mill. Kr. og i 1924 3,750 Mill. Kr. Ved Udgangen af Oktober 1927 var det samlede Indestaaende i Landets private Banker rundt regnet 2 Milliarder Kroner. For at sikre Bankernes Kunder saa vidt muligt, er der her i Landet gennemført en ret vidtgaaende Banklovgivning, der netop bygger paa den store samfundsøkonomiske Betydning, som Bankerne har og maa have i det moderne Samfund.

Den nu gældende Banklov er af 4. Oktober 1919, men der vedtoges en ny videregaaende Banklov af Folketinget den 23. Marts 1926. Dette Forslag er dog ikke blevet Lov endnu, og det kan betragtes som givet, at det maa underkastes en ny Behandling, før det faar Gyldighed som Lov.

LOVBESTEMMELSER
FOR
HANDELEN

En kortfattet Oversigt over de for Butikshandelen gældende, vigtigste Lovbestemmelser.

1. NÆRINGSLOVEN

Den nugældende danske Næringslov er stadfæstet af Kong Frederik VII, den 29. December 1857 og senere suppleret med forskellige Tillægslove, der ophæver eller ændrer disse Bestemmelser i den oprindelige Lov, ligesom der ogsaa i Aarenes Løb i Tilslutning til Næringsloven er udstedt adskillige Reskripter og Forordninger, indeholdende særlige Bestemmelser for specielle Grene af Næringslivet. Under disse Omstændigheder er det indlysende, at vor Næringslovgivning for Tiden er et noget indviklet Problem, idet saa mange Ændringer eller Tilføjelser, som senere er kommet til, griber ind i den oprindelige Lov af 29. December 1857.

Efterhaanden som Udviklingen er fremskredet, har det da ogsaa vist sig, at den gældende Næringslov paa adskillige Punkter maa siges at være forældet eller dog langt fra tidssvarende, og der er mange Gange fra alle Sider indenfor Næringslivet blevet fremsat Krav om at faa Loven revideret. Ved kgl. Resolution af 23. Maj 1890 blev der nedsat en Kommission paa 25 Medlemmer med den Opgave at udarbejde Forslag til en Revision af Loven. Denne Kommission afgav sin Betænkning den 13. Juli 1893, og i de følgende Aar blev der Gang paa Gang i Rigsdagen fremsat Forslag til Ændring af Næringslovgivningen, uden at det dog lykkedes at naa et Resultat. Der blev senere gennemført visse Lovbestemmelser, som i nogen Grad berørte Næringsloven, f. Eks. Beværterloven, Ophævelsen af Læbælterne, Loven om udenlandske Handelsrejsende m. m. ligesom der ogsaa ved Sønderjyllands Genforening med Danmark i 1920 vedtoges en Lov, der fastsætter forskellige Afvigelser fra

de i det øvrige Land gældende næringsretlige Regler for de sønderjydske Landsdele. Men nogen samlet Revision af Næringslovgivningen lykkedes det ikke Rigsdagen at opnaa Enighed om.

Ved Lov af 15. April 1921 blev det imidlertid besluttet paany at nedsætte en Kommission til Overvejelse af Spørgsmaalet om en Revision af Næringslovgivningen, og denne Kommission, der bestod af 29 Medlemmer har, som bekendt, den 13. Oktober 1926 afgivet Betænkning, hvorefter Handelsministeren i Efteraaret 1927 i Landstinget har fremsat et Forslag til en ny Næringslov, som endnu er til Behandling i et Landstings-Udvalg, og om Udsigterne for dette Forslags Gennemførelse kan paa det nuværende Tidspunkt endnu intet siges.

Det er saaledes stadig Næringsloven af 29. December 1857, med de dertil knyttede Tillægslove, Forordninger og Reskripter, som danner Grundlaget for Næringslivet i Danmark, og i det følgende skal gives et Uddrag af de Bestemmelser, som i denne Lov er fastsat for Butikshandelens Vedkommende.

AFSNIT I.

Om Adgang til Næringsdrift i Almindelighed.

§ 1. Borgerskab og Næringsbevis.

Den almindelige Adkomst til Udøvelsen af Næringsdrift, der ikke er fri, er i København Borgerskab, paa Landet Næringsbevis, der under Iagttagelse af de foreskrevne Betingelser meddeles i Købstaden af vedkommende Magistrat og paa Landet af Politimesteren. Den, som udøver saadant Erhverv, forinden Adkomsten er tilstede, straffes for uberettiget Næringsbrug.

For hver Købstad og hvert Amt forfattes en Vedtægt, der bestemmer, hvad der er at anse som bunden Næring. Disse Vedtægter, der revideres hvert 5. Aar, udfærdiges af Indenrigsministeriet efter indhentet Betænkning fra Købstædernes Kommunalbestyrelse og Amtsraadene paa Landet.

§ 2. Betingelserne for Meddelelse af Borgerskab og Næringsbevis.

Til at vinde Borgerskab eller Næringsbevis udkræves:

1. at den Paagældende er fuldmyndig,
2. at hans Bo ikke er under Opbuds- eller Fallitbehandling,
3. at han ikke ved Dom er funden skyldig til Straf paa Æren eller offentligt Arbejde eller er sat under Tiltale for en Forbrydelse, der kan medføre en saadan Straf.
4. at han, saafremt han ikke har Indfødsret, oplyser, at han i det mindste i 5 Aar har opholdt sig og ernæret sig ærligt her i Riget. Ligesom denne Regel imidlertid ikke er anvendelig, hvor traktatmæssige Bestemmelser giver et fremmed Lands Undersaatter samme Adgang til her at nedsætte sig og drive Næring, som tilkommer Landets egne Børn, saaledes skal Kongen, hvor Omstændighederne maatte anbefale det, ved Anordning ganske eller tildels kunne tilstaa et fremmed Lands Undersaatter lige Adgang med Landets egne Børn til her at drive Næring.

Hvor Borgervæbning, Politikorps og Brandkorps eller deslige er or-

ganiseret, maa den Paagældende bevise at have fyldestgjort, hvad Reglementerne i saa Henseende foreskriver.

Det er endelig en Selvfølge, at de særlige Forskrifter, der iøvrigt gælde enkelte Næringsbrug, blive at iagttage ved Meddelelse af Borgerskab eller Næringsbevis paa disse.

§ 3. Rettigheden til at forlange Borgerskab eller Næringsbevis.

Naar Nogen er i Besiddelse af de lovbefalede Egenskaber og har opfyldt de foreskrevne Betingelser, kan Borgerskab eller Næringsbevis ikke nægtes uam. Dette skal og gælde da, naar saadan Adkomst begæres paa en Næringsvej, der ikke paa det paagældende Sted er eller har været gjort til Genstand for bunden Næring. Men den Omstændighed, at der i saa Fald paa Forlangende er meddelt Borgerskab eller Næringsbevis paa en saadan Næringsvej, skal ikke medføre, at samme ikke maa drives af Andre der paa Stedet uden saadan Adkomst.

§ 4. Hvorledes der forholdes, naar Flere ere Interessenter.

Borgerskab og Næringsbevis kan meddeles Aktieselskaber, i hvis Øvrigheden forelagte Vedtægter intet ulovligt indeholdes. Forandringer i Vedtægterne skulle da, inden de træde i Kraft, meddeles Øvrigheden til Stadfæstelse. Drives iøvrigt Handel eller hvilket som helst andet under bunden Næring henhørende Erhverv af flere i Forening, skal enhver af disse, som tager umiddelbar Del i Forretningerne, erhverve Borgerskab eller Næringsbevis.

§ 5. Berettigelsen efter Borgerskab eller Næringsbevis.

Borgerskabet berettiger til at udøve Næringen i den Købstad, hvor samme er taget, overalt paa sammes Grund eller Jord, for saa vidt Næringen ikke er bunden til et bestemt Sted. Det i en Købstad erhvervede Borgerskab fritager ikke for paany at tage Borgerskab eller Næringsbevis, naar den paagældende ønsker at drive bunden Næring andetsteds.

Det givne Næringsbevis hjemler, for saa vidt det ej knytter Næringen til et bestemt Sted, Ret til Nedsættelse paa ethvert Sted i vedkommende Jurisdiktion; men det paahviler Vedkommende i Tilfælde af Flytning indenfor Jurisdiktionens Omraade derom at gøre Anmeldelse til Politimesteren, som da giver det tidligere udfærdigede Levis fornøden Paategning. *Se Anm.*

Begynder Vedkommende sin Næringsvej paa det Sted, hvorhen han er flyttet, uden at have erholdt Paategning, paadrager han sig Ansvar for uberettiget Næringsbrug. Vil den paagældende nedsætte sig i en anden Jurisdiktion, bliver et nyt Næringsbevis eller Borgerskab at erhverve.

*) *Anm.*: Bestemmelsen om Anmeldelse og Paategning angaaende Næringsdrivendes Flytning paa Landet gælder ikke for de sønderjydske Landsdele.

§ 6. Om Forening af flere Næringsbeviser.

Borgerskab og Næringsbevis meddeles stedse paa en bestemt Næringsvej; men intet er til Hinder for, at der med de i denne Lov fastsatte Indskrænkninger (se §§ 24, 35, 44, 47, 64) vindes Adgang til at drive flere Næringsveje i Forening, saafremt iøvrigt den Vedkommende opfylder de Betingelser, der maatte være foreskrevne for hver især, og betaler den for hver især bestemte

Kendelse. Berettigelsen hertil kan meddeles ved en Paategning paa Borgerbrevet eller Næringsbeviset. Kan dette ikke skaffes tilveje, bliver nyt Adkomstbrev at udfærdige efter de almindelige Regler.

§ 7. Om Adgang til Næringsdrift for Kvinder.

Enker, forladte, fraskilte og separerede Hustruer, samt ugifte Kvinder, der ere 25 Aar gamle og myndige med eller uden Kurator, skal have lige Adgang med Mandspersoner til Næringsdrift, naar de fyldestgøre de i § 2, Stk. 2—4 fastsatte Betingelser. Istedetfor Borgerskab meddeles dem et Næringsbevis. Ogsaa kunne Bevillinger, for saa vidt disse endnu finder Sted efter denne Lov, meddeles saavel Kvinder som Mænd. *Se Anm.*

Enke har Ret til at fortsætte Mandens Næringsvej, indtil hun indgaar nyt Ægteskab. Samme Ret tilkommer Hustruen, hvis Mand er bortrømt.

At forfærdige Modepynt, Klædningsstykker for Personer af Kvindekønnet og for Drengebørn under 10 Aar, at sy Linnedsyning, Kasketter, Halsbind og deslige skal for Kvinder ansees for fri Næring.

Anm.: For de sønderjydske Landsdele gælder det dog, ifølge Lov af 28. Juni 1920, at Kvinder har samme Adgang som Mænd til at erhverve Næringsbevis.

§ 8. Den de Søindrullerede, militære Haandværkere m. fl. tilstaaede Adgang til Næringsbrug.

De Søindrullerede, de militære Haandværkere m. fl., som efter den gældende Lovgivning har Ret til uden Borgerskab eller anden særlig Bevilling at udøve forskellige Næringsbrug, har inden 6 Maaneder efter denne Lovs Kundgørelse for vedkommende Magistrat eller Politimester at oplyse, at og i hvilket Omfang de har udøvet saadan Ret, hvorefter der af samme Øvrighed meddeles et Bevis, der fremtidig hjemler den samme Ret, dog at der i ethvert Tilfælde, hvor den benyttes, svarer samme Næringsskat af paagældende, som der paa Stedet erlægges af enhver anden, der udøver Næringen i samme Omfang. Dog skal det i Henseende til Døvstumme have sit Forblivende ved Plakat af 10. Maj 1827.

§ 9. Om dem, som paa Grund af Forbrydelse ikke kunne erhverve Borgerskab eller Næringsbevis.

Naar nogen ikke kan erhverve Borgerskab eller Næringsbevis paa Grund af den i § 2 Nr. 3 indeholdte Bestemmelse, eller ifølge § 11 har forbrudt saadan Adkosmt til Næringsbrug, skal Magistraten og paa Landet Amtmanden være bemyndiget til at meddele den paagældende Bevilling til at drive en eller anden Næring, dog at det skal være ham aldeles forment at antage nogen Dreng til Hjælp eller Oplærelse. *Se Anm.*

Har den paagældende ikke været anset med højere Straf end Forbedringshus, og ikke oftere end en Gang været idømt denne Straf, skal han være berettiget til 5 Aar efter Straffetidens Udløb at fordre Borgerskab eller Næringsbevis, saafremt han ikke i den Tid har gjort sig skyldig i nogen i den offentlige Mening vanærende Handling.

Anm.: I Tillæg til Næringsloven af 23. Maj 1873 § 3 er denne Bestemmelse ændret saaledes, at de ommeldte Bevillinger til at drive en eller anden Næring for Fremtiden kun skal meddeles til Næringsdrift, der knyttes til fast Bopæl, Værksted eller Udsalgssted.

§ 10. Opsigelse og Nedlæggelse af Næringen.

Det staar en Næringsbruger frit for at opsige sin Ret til Næringsdrift, enten for stedse eller paa ubestemt Tid eller paa visse Aar. Herom bør det fornødne pategnes det ham meddelte Borgerbrev eller Næringsbevis.

§ 11. Forbrydelse af Rettighed til Næringsdrift.

Den, som ved Dom er funden skyldig til Straf paa Æren eller offentligt Arbejde skal tillige have sin ved Borgerskab eller Næringsbevis erhvervede Ret forbrudt.

§ 12. Borgerskabspenge. Stemplet Papir.

Ved Overleveringen af Borgerbrevet erlægges en Kendelse. Til den Ende bliver de Næringsbrug, hvorpaa der meddeles Borgerbrev, at inddele i fem Klasser. Til hvilken Klasse de enkelte Næringsbrug i de forskellige Købstæder skulle henføres, afgøres af Indenrigsministeriet efter indhentet Betænkning fra Kommunalbestyrelsen.

Borgerbreve og Næringsbeviser skrives paa stemplet Papir af 4. Klasse, til Næringsveje af 1. Klasse paa Nr. 10, af 2. Klasse paa Nr. 9, af 3. Klasse paa Nr. 7, af 4. Klasse paa Nr. 6, af 5. Klasse paa Nr. 5. *Se Anm. 1.*

For Borgerbreve betales i København til Stadens Kasse i 1. Klasse 100 Rdl., i 2. Klasse 60 Rdl., i 3. Klasse 24 Rdl., i 4. Klasse 12 Rdl., i 5. Klasse 4 Rdl. *Se Anm. 2.*

Alt særskilt Ekspeditionsgebyr, Betaling for Stadsseglet og deslige bortfalder. Attraaes Borgerskab i Henhold til § 3 andet Punktum, beregnes Kendelsen som for en Næringsvej af 5. Klasse.

I de øvrige Købstæder, i hvilke Indvaanerantallet efter den til enhver Tid sidst afholdte Folketælling naar 5000, udredes Borgerskabspengene med tre Fjerdedele, og i alle andre Købstæder med Halvdelen af, hvad for København er fastsat. Af Borgerskabspengene tilfalder Halvdelen Kæmnerkassen og Halvdelen Magistrat og Byskriver, saaledes at sidstnævnte oppebærer ¼ af denne Halvdel, med mindre der for den enkelte Købstad ifølge kongelig Resolution maatte vorde bestemt en anden Fordeling.

Træder nogen over til en anden Næringsvej, erlægges Forskellen i Borgerskabspengene og det stemplede Papir, hvis den eller de Næringer, hvortil der gaaes over, er højere ansatte end den eller de, som nedlægges.

Anm. 1: Ifølge Stepmelloven af 1. April 1922 § 119 skal Borgerbreve og Næringsbeviser stemples efter følgende Takster: 1. Klasse 60 Kr., 2. Klasse 30 Kr., 3. Klasse 15 Kr., 4. Klasse 8 Kr., 5. Klasse 4 Kr.

Næringsbevis paa Brændevinshandel stemples som Næringsbeviser af 1. Klasse.

Borgerskab paa ringe Handel (efter Næringslovens § 52) stemples til 2 Kr.

Bevillinger efter Næringsloven, der udstedes af Amtmænd, Magistrater m. fl., stemples som almindelige Øvrighedsbevillinger efter Stempellovens § 122.

Borgerskab, der omfatter flere Næringsveje, skal ifl. Stempellovens § 120 stemples alene efter den Takst, der gælder for den dyreste af disse. Senere Paategning om yderligere Næringsberettigelse stemples kun, hvis den nye Næringsvej falder under en højere Takst end den, hvorefter Stempelbeløbet tidligere er beregnet.

Anm. 2: Næringskendelserne betales med Kroner til det dobbelte Beløb af de her anførte Rigsdaler-Summer.

§ 13. Betaling for Næringsbevis paa Landet.

Ved Meddelelsen af Næringsbevis paa Landet udredes den Kendelse, som for samme Næring erlægges i nærmeste Købstad i samme Provins. Med Hensyn til de Næringsveje, som ikke maatte findes nævnte i den for vedkommende Købstad fastsatte Klassifikation, tilkommer det Amtmanden at afgøre, til hvilken Klasse de blive at henregne. Næringsbeviset skrives paa det stemplede Papir, som er foreskrevet for et Borgerbrev paa samme Næring.

Kendelsen tilfalder vedkommende Sognekommune.

De i Aarets Løb indkomne Kendelser udbetales til Vedkommende inden næste Aars Januar Maaneds Udgang med en Afkortning af 4 pCt. i Inkassationspenge.

Træder nogen over til en anden Næringsvej, gælder den samme Regel i Henseende til Betaling og stemplet Papir som i Købstæderne.

AFSNIT II.

Næringslovens *Afsnit II* indeholder Fælles-Bestemmelser om *Haandværks- og Fabriksdrift* og her skal derfor kun anføres de enkelte Paragraffer, der vedrører Haandværkernes Handelsberettigelse.

Om *Afsætningsretten* bestemmer *§ 23:*

Haandværkere og Fabrikanter i Købstæderne er berettiget til at falholde deres Varer fra Værksted, Fabrik, Bopæl eller aabne Butiker i Staden. De paa Landet bosatte Haandværkere og Fabrikanter kunne have eet Udsalgssted, enten ved Bopælen eller Værkstedet; Fabrikanter kunne derhos tillige have Udsalg i Købstæderne.

Endvidere skal det være tilladt Fabrikanter og Haandværkere at falholde saavel andres Frembringelser for saa vidt de henhører til deres Fag, som ogsaa, under samme Betingelser, brugte Sager. Derhos skal enhver Haandværker eller Fabrikant have Ret til at forhandle de Varer, som ved den Behandling, der er Genstand for hans Næringsbrug, have undergaaet en væsentlig Forandring, uanset at Produktet iøvrigt henhører under andres Næringsbrug, samt til at afhænde de Maskiner, Redskaber og Materialer, som henhøre til Faget, til andre Mestre og Fabrikanter af samme Fag.

Det staar de paa Landet bosatte Haandværkere frit for at lade deres Varer sælge ved offentlig Auktion paa Landet, men ikke i Købstæderne.

Om *Adskillelse af Handels- og Haandværkernæring* hedder det i § 24:

Borgerskab eller Næringsbevis paa Haandværk kan ikke forenes med Borgerskab eller Næringsbevis paa Handel; dog skal dette ikke gælde med Hensyn til Høker- og Marschandiserhandel samt de i §§ 50, 51 og 52 ommeldte Arter Handel.

Denne Paragraf gælder ikke for de sønderjydske Landsdele.

Endvidere bør nævnes Bestemmelsen i § 29, der fastsætter, at »Guldslagere, Guldtrækkere, Guldsmede og Bogtrykkere ikke maa nedsætte sig paa Landet uden *kongelig Bevilling*, der udfærdiges gennem Ministeriet.

AFSNIT III.

Om Handelen.

a. Fælles Bestemmelser.

§ 30. Adgang til Handelsberettigelse.

Adgang til at drive Handel staar, for saa vidt ikke anderledes bestemmes ved denne Lov, aaben for enhver, der ifølge de i det foregaaende foreskrevne Regler vinder Borgerskab eller Næringsbevis. Borgerskabet eller Næringsbeviset meddeles, dog med de i det følgende fastsatte nærmere Bestemmelser, paa at drive enten Groshandel eller Købmandshandel elleer Detailhandel.

§ 31. Grosserernes Handelsberettigelse.

Det er ikke tilladt Grossererne at sælge Varer i mindre Partier end i den nærværende Lov vedføjede Fortegnelse findes fastsat. Dog kommer denne Grænse ikke i Betragtning, naar Varerne sælges til en anden, som dermed er handelsberettiget, og det skal derhos være Grossererne uforment at sælge enhver Varesort, hvad enten den hører til de i Fortegnelsen udtrykkelig nævnte eller ikke i Kvantiteter til Salgspris af ikke mindre end 20 Rdl. Grossererne er uberettigede til at holde aaben Bod.

Grosserersocietetet i København og den dermed forbundne Komité vedbliver under sin nærværende Indretning og med den samme for Tiden tilkommende Virkekreds.

Fortegnelse

over Varesorter, som ikke tillades Grossererne at falholde i mindre Partier end de efternævnte.

Allehaande	100 Pd.
Allun	100 Pd.
Annis	100 Pd.
Beeg	1 Tde.
Blaar	1 Skpd.
Bly	1 Skpd.
Blyhvidt	100 Pd.
Bomuld	100 Pd.
Bomuldsmanufakturvarer	hele Stkr.
Brændevin	
Spiritus og Likør, Rom og Arrak	hele Ankere eller 40 Potter
Korn- eller Kartoffelbrændevin	1 Tde.
Cacao	100 Pd.
Caffebønner	100 Pd.
Chocolade	100 Pd.
Cochenille	5 Pd.
Duun	
Edderduun	5 Pd.
anden Duun	20 Pd.
Eddike	hele Ankere eller 40 Potter
Farvetræ	
alle Slags helt eller raspet	500 Pd.
Fjer	100 Pd.
Fisk	
tør eller røget	1 Skpd.
saltet	6 Tdr.
Frugter	
tørrede, saasom Rosiner, Korender, Figener, Svedsker	100 Pd.
syltede do.	12heleKrukker, Glas eller Kasser.
Garn	
saavel Bomulds- som Lærreds- og Uldgarn, tyrkisk Garn, Floretgarn m. m.	50 Pd.
Glasvarer	
Vinduesglas	25 Tavler.

Spejlglas	10 Tavler.
Øl- og Vinglas	i Gros.
Flasker	100 Stkr.
Andre Glasvarer	50 Pd.
Gummi	100 Pd.
Handsker	1/2 Gros.
Hamp	1 Skpd.
Harpiks	1 Tde. og 100 Pd.
Hatte	1 Dus.
Huer	1/2 Gros.
Humle	1 Skpd.
Hør	1 Skpd.
Indigo og andre finere Farvestoffer	25 Pd.
Ingefær	100 Pd.
Jern	
i Stænger og Baand	1 Skpd.
Jernplader	i hele Kister
eller	1 Skpd.
Staal	hele Fade.
eller	1 Skpd.
Jernstøbe-Gods	1 Skpd.
Kobber	
Kobberplader	100 Pd.
Garkobber	200 Pd.
Kork	
og Propper af Kork	hele Baller
eller	100 Pd.
Krap	100 Pd.
Krølhaar	50 Pd.
Læder	
Almindeligt	100 Pd.
Karduan og Saffian	1 Dus. Stk.
Lærred	hele Stk.
Lærredsbaand og Traad	50 Pd.
Maatter	100 Stk.
Mandler	100 Pd.
Messingplader	100 Pd.
Okker og andre ordinære Malervarer	500 Pd.
Olie	
Bomolie, Linolie og desl.	hele Ankere
eller	40 Potter
Vitriololie	en Kurv
eller	40 Potter
Papir	
Kardus og Makkulatur	1 Balle
Skrive- og Tegnepapir	1/2 Balle
Peber	100 Pd.
Potaske	100 Pd.
Ris, samt Gryn og Mel af Ris	100 Pd.
Sagogryn	100 Pd.
Salpeter	100 Pd.
Salt	1/2 Læst
Sejldug	hele Stkr.
Silke: raa og Sysilke	2 Pd.
Sirup	100 Pd.
Staver til Tønder og Kar	1000 Stkr.
Stenkul og Cinders	1 Læst
Stentøj og Fajance	100 Pd.
Strømper	1/2 Gros
Sukker	
raat	500 Pd.
raffineret	100 Pd.
Svovl	100 Pd.
Sæbe, grøn	300 Pd.
Stangsæbe	100 Pd.
vellugtende	25 Pd.
The	1/4 Kiste
Tjære	6 Tdr.
Tin	100 Pd.
Tobak	
Blade	200 Pd.
Røgtobak	100 Pd.
Snustobak	50 Pd.
Cigarer	1000 Stkr.
Tougværk og Rebslagerarbejde:	
tjæret	200 Pd.
utjæret	100 Pd.
Tran	1 Tønde
Tømmer	
Stort Tømmer indtil 16 Alen	1/2 Tylt
Mindre do.	1/1 Tylt
Brædder og Lægter	80 Stkr.
Uld	100 Pd.
Uldmanufakturer	hele Stk.
Vin	hele Ankere
eller	40 Potter
Vitriol	500 Pd.
Zinober	10 Pd.
Øl og Porter	
paa Fustager	1 Tønde
paa Flasker	100 Fl.

De angivne Maal og Vægtstørrelser omsættes til det metriske System for Maal og Vægt i Henhold til de i Lovene af 4. Maj 1907 og 8. Juni 1912 indeholdte Bestemmelser.

§ 32. Købmændenes Handelsberettigelse.

Under Købmandshandel, hvorpaa i København ikke meddeles særskilt Borgerskab, indbefattes, for Landets Vedkommende dog med den af § 56 flydende Indskrænkning, al Slags Handel i Stort og Smaat. Dog kan en Købmand ej i Smaat forhandle de Medicinalvarer, der ifølge Lov og Anordning ere forbeholdte Apotekerne, ej heller uden særskilt Borgerskab drive Marschandiserhandel. *Se Anm.*

Anm.: Til Brændevinshandel paa Landet kræves særskilt Næringsbevis.

§ 33. Detaillisternes Handelsberettigelse.

Detaillisterne er berettigede til at forhandle enhver Varesort, som ikke ifølge § 35 særligen derfra er undtagen, i saadanne Partier, der ikke naa den Handel i Stort anviste Grænse, dog at indenlandske Landvæsensprodukter (hvorunder alle de Produkter, der ifølge Fordningen af 23. April 1845 § 1 maa opkøbes paa Landet og indbringes til Købstæderne, bliver at henføre) kunne afhændes i hvilke som helst Partier.

For saa vidt der efter den nærværende Lovgivning tilkommer de ved denne Lovs Kundgørelse bosatte Detaillister en større Ret i Henseende til Kvantiteten, hvori de maa afsætte deres Varer, beholder de denne ubeskaaren.

§ 34. Om Udsalgsstedet.

Det er ikke nogen Detilhandler tilladt at have Udsalg fra andre Steder end fra aaben Butik; dog er dette ej anvendeligt paa den, der tillige har Ret til Handel i Stort. Overtrædelse af denne Bestemmelse anses som uberettiget Næringsbrug. Ingen Handlende er berettiget til at have Butik paa flere Steder i samme Kommune. *Se Anm.*

Anm.: Næringslovens § 34 finder *ikke* Anvendelse i de sønderjydske Landsdele.

§ 35. Visse Artikler, som undtages fra Detaillisternes Handelsberettigelse.

Fra den almindelige Handelsret, som efter § 33 tilkommer Detailli̇sterne, undtages:

1. De Medicinalvarer, som ifølge Lov og Anordning ere forbeholdt Apotekerne.
2. Allehaande brugte Sager, der henhører under Marskandiserhandel, med Undtagelse af gamle Bøger.
3. Alle Slags destillerede stærke Drikke, indtil Paagældende for Magistraten anmelder, at han vil befatte sig med Udsalg af denne Artikel, og for saadan Anmeldelse erhverver Magistratens Bevis eller dertil vinder Adkomst efter § 56. *Se Anm.*

Anm.: Paa Landet maa Detaillister ligesom Købmænd løse særligt Næringsbevis til Brændevinshandel.

§ 36. Kommissionshandel, Speditionsforretninger og Rhederi.

Den saakaldte Kommissionshandel er tilladt Enhver med de samme Varer og i de samme Kvantiteter, som han for egen Regning maa købe og sælge; dog er det ikke tilladt at udsælge Varer i Smaat for udenlandsk Regning.

Blotte Speditionsforretninger og Rhederi anses som fri Næring.

§ 37. Opkøb og Forhandling af Landmandens Produkter.

Den Frihed, som ved Forordningen af 23. April 1845 § 1 er givet Landboerne til Opkøb af Landvæsensprodukter, skal herefter ogsaa tilkomme Købstadbeboerne under Iagttagelse af, hvad bemeldte Forordning iøvrigt foreskriver. Samme Regel gælder med Opkøb af Landmandens Husprodukter.

De endnu bestaaende Forbud mod at opkøbe ommeldte Produkter paa Vejen til Købstaden ophæves saavel som al Torvetvang.

Det er ikke nogen forment at afhænde de saaledes opkøbte eller deslige af ham selv tilvirkede Varer til Beboerne paa Landet og i Købstæderne; dog skal det ej være tilladt den, som ej er handelsberettiget, dermed at holde Udsalgssted.

§ 38. Handel fra Skibe. I Købstæderne.

Skippere, som fra indenrigske Steder indføre til Købstaden de i Forordningen af 23. April 1845 § 1 nævnte Produkter have Ret til i de første 3 Uger efter Ankomsten at udsælge deres Ladning fra Skibet og paa Axeltorvet baade i Stort og Smaat. *Se Anm.*

Skippere, som fra fremmede Steder indføre til Købstaden Fødevarer, Tømmer og Trælast, Mur- og Teglsten, Brændeved og Tørv samt Stenkul, have Ret til i de første 3 Uger efter Ankomsten at udsælge deres Ladning fra Skibet baade i Stort og Smaat.

Liggedagene beregnes fra den Dag, Fartøjet er lagt til ved Bolværket, medmindre noget Detailudsalg er foretaget forinden.

Efter Forløbet af Liggedagene og med Hensyn til andre Varer end de nævnte kan Forhandling fra Skibene kun finde Sted i saadanne Partier, der er Genstand for Handelen i Stort.

Hvor det findes hensigtsmæssigt, kan for den enkelte Søkøbstad affattes en Vedtægt angaaende den fra Skibe tilladte Vareforhandling m. v. Denne Vedtægt kan tilstede en mere udvidet Ret til Forhandling i Smaat, end ved ovennnævnte Bestemmelser er hjemlet, men kan forøvrigt ikke bestemme Noget, som afviger fra den almindelige Lovgivning, medmindre der for et enkelt Sted skulde findes at være givet en særlig Bestemmelse eller være indført en vis Orden, som det skønnes tilraadeligt at vedligeholde.

Vedtægten, hvortil Udkastet affattes af Kommunalbestyrelsen, forelægges Indenrigsministeriet til Stadfæstelse.

Anm.: I »Tillæg til Næringsloven« af 23. Maj 1873 § 6 bestemmes yderligere, at naar Skippere vil foretage den Forhandling af deres Varer, der efter ovenstaaende § 38 er dem tilladt, ved at lade Varerne forauktionere, maa dog Forauktioneringen kun foregaa fra eller ved Skibet.

Ved Lov af 19. April 1907 § 4 er det forbudt at forhandle Margarine fra Skib.

Ligeledes er det i Tillægsloven af 23. Maj 1873 § 5 bestemt, at de kommunale Bestyrelser i Købstæderne samt i Frederiksværk, Marstal,

Løgstør og Nørresundby med Indenrigsministerens Samtykke kan fastsætte, at Skippere, som i Henhold til ovenstaaende Bestemmelser fra deres Skibe vil udsælge i Smaat de af dem fra fremmede Steder til nogen af de paagældende Kommuner indførte Varer, herefter skal betale en Afgift til vedkommende Kommunes Kasse. Dette gælder ogsaa for de i Næringslovens § 39 anførte Tilfælde.

§ 39. (Fortsættelse). Paa Landet.

Skippere, som fra indenrigske Steder fører de i Forordningen af 23. April 1845 § 1 nævnte Produkter, eller som fra fremmede Steder fører Tømmer og Trælast, Mur- og Tagsten, Brændeved og Tørv samt Stenkul, kan ved at anløbe hvilken som helst Losseplads paa Landet, dog under Iagttagelse af de for Toldvæsenet gældende Bestemmelser, fra Skibet udsælge deres Ladning til Enhversomhelst, baade i Stort og Smaat.

Med Hensyn til den saakaldte Skudehandel har det sit Forblivende ved de nu gældende Regler.

§ 40. Salg ved Auktion.

Enhver er berettiget til i den Købstad, hvor han har Ret til at have Udsalgssted, at lade de Varer forhandle ved offentlig Auktion, som han ellers er berettiget til at falholde og i de samme Kvantiteter; dog kan den i en Købstad Næringsberettigede lade den af ham tilvirkede Vare forauktionere ogsaa i andre Købstæder, saavelsom paa Landet. Groshandlere kan lade deres Varer forauktionere i samme Kvantiteter, i hvilke det ellers er dem tilladt at sælge, baade paa Stedet, hvor de bor og andetsteds.

Indenlandske Landvæsensprodukter, der af Producenten eller en Opkøber føres til København, kan sammesteds sælges ved Auktion. Skippere har Ret til under Liggedagene at lade Varer forauktionere i Købstaden i samme Kvantiter, i hvilke de kan forhandles fra Skibene.

Strandede eller havarerede Varer kan, om end Ejeren ikke er handelsberettiget, i Stort og Smaat bortsælges ved Auktion.

Bemærk: Ovenstaaende § 40 er *ophævet* ved Tillægsloven af 23. Maj 1873, i hvis § 6 der er fastsat følgende *ændrede* Bestemmelser om *Salg ved Auktion:*

Tillægslovens § 6: Haandværkere, Fabrikanter og Handlende ere kun berettigede til paa det Sted, hvor de have Borgerskab eller Næringsbevis og har drevet Næring i mindst 1 Aar, at lade Varer forhandle ved offentlig Auktion, og derhos alene de Varer, som de ellers er berettigede til at falholde og i de samme Kvaliteter. Naar Skippere vil foretage den Forhandling af deres Varer, der efter § 38 i Næringsloven af 29. December 1857 er dem tilladt, ved at lade Varerne forauktionere, maa dog Forauktioneringen kun foregaa fra eller ved Skibet. Strandede eller havarerede Varer kan, om end Ejeren ikke er handelsberettiget, ved første Afhændelse i Stort og Smaat bortsælges ved Auktion.

§ 41 i Næringsloven omhandler *Salg ved Markeder;* men da denne Paragraf, ligesom § 40 (Salg ved Auktioner) er *ophævet* ved Tillægsloven af 23. Maj 1873 og erstattet med nye Bestemmelser, skal vi nøjes med at gengive disse, der findes i Tillægslovens § 7 og har følgende Ordlyd:

Tillægslovens § 7: Afholdelse af Krammarkeder bortfalder med Udgan-

gen af Aaret 1882. Det er indtil nysnævnte Tidspunkt tilladt de i Købstæder og paa Landet bosatte Handlende, Fabrikanter og Haandværkere at falholde deres Varer ved Markeder saavel i Købstæderne som paa Landet, for saa vidt Forhandling af den Slags Varer, de medfører, overhovedet er tilladt paa Markedet. Den samme Salgsret, der tilkommer en Nærigsdrivende i den Købstad, hvor han er bosat, eller for saa vidt han har Bopæl i Frederiksberg, Frederiksværk, Marstal, Løgstør, Nørresundby eller Silkeborg, i en af disse Kommuner, kan han udøve ved Markeder af ethvert Slags i den Købstad eller den af de nys nævnte 6 Kommuner, i hvilke han er bosiddende. De i Forordningen af 23. April 1845 § 1 omhandlede Produkter kan, hvad enten de ere af egen *Avl elleer opkøbte,* falholdes ved Markeder af ethvert Slags. *Se Anm.*

Anm.: I Henhold til Loven af 19. April 1907 § 4 maa Margarine ikke forhandles paa Torve.

§ 42. Prøvehandelen. Ulovlig Omløben med Varer samt Falbydelse paa offentlige Steder og i Husene.

De den saakaldte Prøvehandel vedrørende Bestemmelser forblive i Kraft. *Se Anm.*

Det samme skal i det hele gælde om de for Omløben med Varer til Salg her i Landet givne Bestemmelser. Uagtet det saaledes heller ikke i Købstæderne er tilladt at ombære Varer, der ikke hører til Landets Produkter (§ 37), til Falbydelse i Huse eller paa Gader, samt udenfor Markedstid at udstille Varer til Salg paa Torvet eller andre offentlige Steder, kan Undtagelse herfra dog finde Sted paa Grund af særlige Forhold, for saa vidt Stedets Politimester og Kommunalbestyrelse deri er enige.

Anm.: De ovennævnte Bestemmelser om *Prøvehandel* er ændrede i Tillægsloven af 23. Maj 1873 § 8, der lyder saaledes:

Tillægslovens § 8: Den saakaldte Prøvehandel maa herefter ikke finde Sted paa Landet med andre Varer end dem, som hører til Landets Produkter (Næringslovens § 37) eller Husflidsprodukter, undtagen mellem Handelsberettigede indbyrdes, og maa da Salget ikkun omfatte Varer af den Slags, som ogsaa Køberen er berettiget til at forhandle.

KØBSTÆDERNE.

For *Købstædernes* Vedkommende indeholder Næringsloven dernæst følgende særskilte Bestemmelser:

§ 44. Borgerskab paa Vinhandel.

Paa Vinhandel kan meddeles særegent Borgerskab, hvilket skal give Ret til at forhandle alle Slags Vine, Brændevine, Likører, Eddike og Ølsorter samt Flasker og Propper saavel i Stort som i Smaat. Den Vinhandler, der i Medfør af denne Lov har vundet Adgang til at have siddede Gæster, kan ikke tillige vinde noget andet Handelsborgerskab.

§ 45. Borgerskab paa Tømmerhandel.

Paa Tømmerhandel kan meddeles særegent Borgerskab, hvilket skal give Ret til at forhandle Tømmer og Trælast, saavel i Stort som i Smaat.

§ 46. Materialister.

Ligeledes kan meddeles eget Borgerskab paa at være Materialist, hvilket skal give Ret til saavel i Stort som i Smaat at falholde Medicinalvarer i upræpareret Tilstand, dog saaledes, at det ved kgl. Anordning kan bestemmes, hvilke Varer det skal være Apotekerne forbeholdt at forhandle i visse mindre Dele.

Indtil Grænsen mellem Materialisternes og Apotekernes Handelsret paa foranførte Maade eller ved Lov bliver nærmere bestemt, vil Materialisternes Retigheder være at bedømme efter deres Borgerbreve eller de nugældende Anordninger.

§ 47. Høkere.

Endvidere bliver at meddele eget Borgerskab paa Høkerhandel, hvis væsentlige Genstand skal være Fødevarer af indenlandsk Produktion. For at bestemme denne Handels Omfang og Grænser, navnlig i hvor store eller smaa Kvantiteter det skal være Høkere tilladt at sælge, dog under Iagttagelse af den i § 33 givne Regel om Landvæsensprodukter, forfatter Kommunalbestyrelsen en Vedtægt, hvorved dog indtil videre de paa ethvert Sted hidtil gældende Bestemmelser bliver at lægge til Grund. Denne Vedtægt kan forandres, saa ofte Kommunalbestyrelsen finder det fornødent. Det overlades derhos Kommunalbestyrelsen med Indenrigsministeriets Samtykke i samme Vedtægt at tilstede Høkere at udskænke Øl og Brændevin til Fortæring paa Stedet, men uden at have siddende Gæster og uden at øve noget Slags Værtshushold. Alt under Iagttagelse af denne Lovs § 72. Den Høker, som vil benytte sin Ret til at udskænke Brændevin, kan ikke vinde Adkomst til nogen anden Handelsnæring end Brændevinshandelen.

Anm.: Den i ovenstaaende Paragraf indeholde Bestemmelse om Høkeres Ret til Udskænkning af Øl og Brændevin til Fortæring paa Stedet, er senere ophævet ved Lov af 10. Maj 1912 § 45.

Med Hensyn til Høkernæringen i København er der under 21. Juni 1920 fastsat en Vedtægt, ifølge hvilken Høkerne er berettigede til at forhandle følgende Artikler:

Fødevarer af indenlandsk (derunder ikke færøisk, islandsk eller grønlandsk) Produktion af enhver Slags, undtagen fersk Kød, saasom Flæsk (fersk, saltet, røget eller syltet), Smør, Fedt, Ost, Mel, Gryn, Ærter, Fisk af enhver Slags, Rugbrød, Hvedebrød, slagtede Gæs, Ænder og Høns, røget Gaasekød, Kraaser Smørrebrød og tilberedte kolde Spisevarer i Almindelighed, — alt i saadanne Kvantiteter, som ifølge Næringsloven af 29. December 1857 er Genstand for Detailhandel.

Salt i Maal, saltet eller røget udenlandsk Sild i Oletal, anden saltet, tørret eller røget udenlandsk, færøisk, islandsk eller grønlandsk Fisk i Pundetal; saltet eller røget udenlandsk, færøisk, islandsk eller grønlandsk Kød i Pundetal, Tjære og Tran i Pottemaal, Lys i Stykketal indtil 12 Stk. ad Gangen, Svovlstikker i enkelte Bundter indtil 12 Bundter ad Gangen, Koste i enhver Kvantitet, indenlandsk Øl fra ½ Pot til 1 Tønde ad Gangen, samt aftappet paa Flasker, hele eller halve, indenlandsk Mjød i enhver Kvantitet. Endvidere er Høkere berettiget til at sælge Margarine og Margarineost, samt Sodavand og lignende alkoholfri mineralske Vande.

Høkerne kan *ikke* erhverve Ret til Udskænkning af Brændevin og

Øl, og kan ikke sælge Brændevin uden dertil at løse særligt Borgerskab. (Denne Regel gælder dog ikke Høkerborgerskaber, der er udstedt for Næringslovens Ikrafttræden, den 1. April 1858.

§ 48. Brændevinshandel.

Paa Brændevinshandel kan meddeles et eget Borgerskab, hvilket giver Ret til at forhandle alle Slags destillerede stærke Drikke i Stort og Smaat, men uden nogen som helst Udskænkning.

§ 49. Marskandiserhandel.

Til at handle med de brugte Sager, der plejer at være Genstand for Marskandiserhandel, meddeler Magistraten Borgerskab. Til at vinde saadant Borgerskab udfordres, at den paagældende ikke er Politiet bekendt fra nogen ufordelagtig Side. *Se Anm.*

Anm.: Denne Paragraf er *ophævet* ved Lov om Pantelaanervirksomhed og Handel med brugte Sager. Bortset fra Bestemmelserne i §§ 23, 31, 32, 33 og 35 maa Handel med brugte Sager kun drives i Henhold til Bevilling, som meddeles i København af Politidirektøren og i Provinsen af Politimestrene til Personer, der opfylder Betingelserne i Næringslovens § 2. Herfra undtages dog Handel med brugte Bøger.

§§ 50 og 51 omhandler henholdsvis Handel med gamle Bøger og gammelt Jern og Handel med Klude, Ben o. s. v., men begge disse Paragrafer er ophævede ved Loven af 6. Maj 1921 om Pantelaanervirksomhed og Handel med brugte Genstande.

§ 52. Borgerskab paa visse Arter ringe Handel.

Paa at drive en eller anden ringe Handel, saasom med Brød, Traad, Garn, Lys og Sæbe, Legetøj og Kager, meddeles eget Borgerskab uden Betaling.

§ 53. Genstande for Frihandel.

Foruden de Artikler, som det hidtil har været alle og enhver tilladt frit at udsælge, skulle de mindre betydelige Husholdningsvarer, saasom Mælk og Flødc, Æg, Kartofler, Grøntsager og indenlandsk Frugt, samt Tørv og Sand, paa hvis Forhandling særligt Borgerskab tildels hidtil har været taget, overalt været Genstand for Frihandel.

LANDET.

§ 55. Høkerhandel paa Landet.

Den, som attraar at drive Høkerhandel paa Landet, har at erhverve Næringsbevis.

Det er Høherne tilladt i deres Udsalgssteder at falholde de Produkter, som efter Frdn. af 23. April 1845 § 1 og Lov af 15. April 1854 § 2 kunne opkøbes overalt paa Landet, samt endvidere Øl, Salt, Brændolie, Tran, Lys, Svovlstikker, Træsko, Tjære, Sæbe, Soda, Kaffe, Kaffesurrogater, Sukker, Sirup, The og Tobak, de sidstmeldte Artikler dog ikke i saadanne Kvantiteter, der ifølge § 31 er forbeholdte Handel i Stort. Det er ikke tilladt Høkerne at lade Varer for egen Regning indføre fra Udlandet. Det er dem kun tilladt at have eet Udsalgssted, hvilket skal være ved Bopælen.

§§ 56 og 57 omhandler særlige Bestemmelser om Brændevinshandel og Marskandiserhandel paa Landet; men begge disse Paragrafer er senere ophævet, dels ved Beværterloven og dels ved Loven om Pantelaanervirksomhed og Handel med brugte Genstande.

Den gamle Næringslov *Afsnit IV* omhandler Beværternæringen; men hele dette Afsnit er ophævet ved Loven af 10. Maj 1912.

Afsnit V vedrører Bestemmelser om Benyttelse af Medhjælp, Ophævelse af Laug og Corporationer m. m., samt Oprettelse af nye Foreninger efter Næringslovens Ikrafttræden. Hvad angaar Afsnittet om Forholdet mellem Lærlinge (Medhjælpere) og Principaler, da er disse Bestemmelser ophævede ved Lærlingeloven af 6. Maj 1921. De øvrige Paragrafer i dette Afsnit har ikke mere nogen væsentlig Interesse.

Afsnit VI omhandler Beskatning af Næringsdriften; men disse Bestemmelser er ligeledes ophævede ved senere Love.

AFSNIT VII.

Besværing over Øvrighedsbeslutning i Næringssager, Straffebestemmelser, Retsforfølgning m. v.

§ 74. Anker over Øvrighedsbeslutning.

Finder nogen at kunne anke over en af Magistraten eller Amtmanden i Henhold til nærværende Lov tager Beslutning, har han at rette sin Anke til Indenrigsministeriet (nu Handelsministeriet), som da afgør Sagen, dog uden at Vedkommendes Adgang til at faa Spørgsmaalet afgjort ved Domstolene derved indskrænkes.

§ 75. Straf for uberettiget Næringsbrug.

Den som gør sig skyldig i uberettiget Næringsbrug, skal for saa vidt den begaaede Lovovertrædelse ikke henhører under nogen anden Bestemmelse i nærværende Lov, bøde første Gang fra 5 til 50 Rdl., anden Gang fra 10 til 100 Rdl., tredje Gang og fremdeles fra 20 til 200 Rdl.

Ovenmeldte Bod saavelsom alle andre i denne Lov fastsatte Bøder tilfalde i København Politikassen, i Købstæderne Kæmnerkassen og paa Landet Amtsfattigkassen.

Om end den, som findes skyldig i Handel med Varer, han ej er berettiget til at falholde, ikke forbryder de Varer, hvormed slig Handel er dreven, bør han dog ikke beholde fri Raadighed over disse, men, dersom han ikke kan enes med en til Handel med slige Varer berettiget Person om at overlade denne Varerne, bør de sælges ved offentlig Auktion.

De Straffebestemmelser, der er givne for ulovlig Omløben med Varer og for Overtrædelse af de Prøvehandelen vedrørende Bestemmelser, samt for Mæglere, der befatte sig med Købmandsskab o. desl., blive indtil videre i Kraft. Fremmede Rejsende, som findes skyldige i uberettiget Handel, kunne, foruden at underkastes Bøde efter Lov og Anordninger, ved et Dekret af Stedets Politimester bortvises af Landet.

§§ 76—80 omhandler Bestemmelser om Overtrædelse af Reglerne for Marskandiserhandel, ulovligt Brændevinssalg og Brændevinsbrænderi paa Landet; men disse Bestemmelser er overført til andre Love.

§ 81. Komulation af Straf for forskellige af de i nærværende Lov omhandlede Forseelser.

Saafremt nogen under samme Sag findes skyldig i forskellige Arter af de Overtrædelser, som er Genstand for nærværende Lov, bliver ligesom naar flere Forseelser af samme Art er begaaede. Straffen at bestemme under Eet for samtlige de begaaede Forseelser, der saaledes alle medvirke til at bestemme Straffens Størrelse. Dog bør denne Straf holde sig indenfor Grænserne af den blandt de paagældende Bestemmelser, der hjemler den højeste Straf.

§ 82. Om Gentagelse af de forskellige i nærværende Lov omhandlede Forseelser.

Naar nogen, som er straffet efter § 77 eller § 78, gør sig skyldig til Straf efter § 75, har de tidligere Domme samme Virkning, som om paagældende havde været anset efter § 75.

Domme, som efter den ældre Lovgivning er overgaaede nogen for uberettiget Næringsbrug i Købstæderne, blive for saa vidt den Forseelse, der nu skal paadømmes, er den samme og derhos ligeledes begaaet i Købstæderne, at tage i Betragtning, som om de var afsagte efter nærværende Lov. Paa samme Maade blive de Domme, som efter den ældre Lovgivning er overgaaet nogen for uberettiget Næringsbrug paa Landet, at tage i Betragtning, for saa vidt den gentagne Forseelse ligeledes er begaaet paa Landet.

§ 83 omhandler *Paatalen* af uberettiget Næringsbrug; men disse Bestemmelser er senere blevet overført til Retsplejelovens § 721.

§ 84. Sagernes Behandling ved Politiret.

Sager, som anlægges 1) af det Offentlige for ulovligt Næringsbrug eller af Private for Indgreb i deres Næringsrettigheder; 2) af det Offentlige for Mishandling af Læredrenge, og desl.; 3) privat af Mestere, Svende og Lærlinge Principaler og Medhjælpere) for stedfundne Fornærmelser eller for Misligholdelse af indgaaede Kontrakter, Arbejdet eller Lønnen betræffende, blive at behandle politiretsvis. Det samme skal gælde om alle Sager, den indre Orden ved Lauget betræffende, der nu er henlagte under Politirettens Paakendelse. *Se Anm.*

Forøvrigt forbliver det ved de gældende Regler i Henseende til den Opsigt med Næringsvejene, der er paalagt Politiet.

Anm.: Angaaende Forholdet mellem Lærlinge og Principaler er særlige Bestemmelser fastsat i Lærlingeloven af 6. Maj 1921.

De følgende 2 Afsnit omhandler midlertidige Overgangs- og Slutningsbestemmelser, som ikke mere har Interesse. Næringsloven gælder ikke for Færøerne.

TILLÆG TIL NÆRINGSLOVEN

I Lov af 23. Maj 1873 om Forandring og Tillæg til Næringsloven af 29. December 1857 er fastsat følgende Bestemmelser:

§ 1.

Den, som uden at have Indfødsret vil vinde Borgerskab eller Næringsbevis, skal herefter, saafremt han ikke har erhvervet Forsørgelsesret i den

Kommune, i hvilken han vil nedsætte sig, stille Sikkerhed for, at han og Familie i Tilfælde af Trang andetsteds vil blive modtagne til Forsørgelse. Denne Regel skal dog være undergiven samme Indskrænkning, som den i Næringsloven af 29. December 1857 § 2, 4. Stk. omhandlede.

§ 2.

Enhver Forbrugsforening, der herefter danner sig, er underkastet Lovgivningens almindelige Bestemmelser om Handel, naar Foreningens Virksomhed er af en saadan Beskaffenhed, at den maa betragtes som Næringsdrift. Forbrugsforeninger, der efter foranstaaende ikke anse sig pligtige til at erhverve Borgerskab eller Næringsbevis, skulle forinden de begynde deres Virksomhed, meddele Øvrigheden Oplysninger om deres Love eller Vedtægter samt om, af hvilke Personer Medlemmerne bestaa. Saadanne Oplysninger er Øvrigheden derhos til enhver Tid berettiget til at fordre sig meddelte for at kunne paase Lovligheden af Forbrugsforeningernes Virksomhed.

§ 3.

De i Loven af 29. December 1857 § 9 ommeldte Bevillinger til at drive en eller anden Næring skulle for Fremtiden ikkun kunne meddeles til Næringsdrift, der knyttes til fast Bopæl, Værksted eller Udsalgssted.

§ 4.

Ved Meddelelse af Næringsbevis paa Landet skulle Haandværkere herefter udrede en Kendelse af saadan Størrelse, som for samme Næring erlægges i nærmeste Købstad i samme Provins, selv om de bosætte sig længere end 1 Mil fra Købstaden.

§ 5.

Med Indenrigsministerens Samtykke kunne de kommunale Bestyrelser i Købstæderne samt i Frederiksværk, Marstal, Løgstør og Nørresundby fastsætte, at Skippere, som i Henhold til Bestemmelserne i Loven af 29. December 1857 §§ 38 og 39 ville fra deres Skibe udsælge i Smaat de af dem fra fremmede Steder til nogen af de paagældende Kommuner indførte Varer, herefter skulle betale en Afgift til vedkommende Kommunes Kasse.

§ 6.

Haandværkere, Fabrikanter og Handlende er ikkun berettiget til paa det Sted, hvor de have Borgerskab eller Næringsbevis og have drevet Næring mindst 1 Aar, at lade Varer forhandle ved offentlig Auktion, og derhos alene de Varer, som de ellers ere berettiget til at falholde, og i de samme Kvantiteter. — Naar Skippere vil foretage den Forhandling af deres Varer, der efter § 38 i Loven af 29. December 1857 er dem tilladt, ved at lade Varerne forauktionere, maa dog Forauktioneringen kun foregaa fra eller ved Skibet. — Strandede eller havarerede Varer kunne, om end Ejeren ikke er handelsberettiget, ved første Afhændelse i Stort og Smaat bortsælges ved Auktion.

§ 7.

Afholdelse af Krammarkeder bortfalder med Udgangen af Aaret 1882. Det er indtil nysnævnte Tidspunkt tilladt de i Købstæder og paa Landet bosatte Handlende, Fabrikanter og Haandværkere at falholde deres Varer ved Markeder saavel i Købstæderne som paa Landet, for saa vidt Forhandling af den Slags Varer, de medfører, overhovedet er tilladt paa Markedet. Den samme

Salgsret, der tilkommer en Næringsdrivende i den Købstad hvor han er bosat, eller, for saa vidt han har Bopæl i Frederiksberg, Frederiksværk, Marstal, Løgstør, Nørresundby eller Silkeborg, i en af disse Kommuner, kan han udøve ved Markeder af ethvert Slags i den Købstad eller den af de nys nævnte 6 Kommuner, i hvilken han er bosiddende.

Udskænkning af Brændevin og andet Værtshushold er ved Markeder paa Landet, herunder dog ikke indbefattet de ovennævnte 6 Kommuner, i Markedstiden tilladt enhver, som i sit Hjem er berettiget til saadant Erhverv, men er ved andre Markeder forbeholdt de paa Stedet dertil berettigede. De i Forordningen af 23. April 1845 § 1 omhandlede Produkter kunne, hvad enten de er af egen Avl eller opkøbte, falholdes ved Markeder af ethvert Slags.

§ 8.

Den saakaldte Prøvehandel maa herefter ikke finde Sted paa Landet med andre Varer end dem, som hører til Landets Produkter (Loven af 29. December 1857, § 37) eller Husflidsprodukter undtagen mellem Handelsberettigede indbyrdes, og maa da Salget ikkun omfatte Varer af den Slags, som ogsaa Køberen er berettiget til at forhandle.

§ 9.

Hvor det findes hensigtsmæssigt, kan den kommunale Bestyrelse i en Købstad eller en af de i § 7 nævnte 6 Kommuner med Indenrigsministerens Samtykke affatte en Vedtægt, hvori der træffes Bestemmelse om, i hvilket Omfang de i Loven af 29. December 1857 § 58 omhandlede Næringsadkomster (til Beværternæring og Brændevinshandel) kan meddeles i Kommunen. Borgerskab, Næringsbevis eller anden Adkomst til at drive noget af de i bemeldte Lovs §§ 58 og 59 ommeldte Næringsbrug kan herefter ikke gives nogen, der har udstaaet Straf af Fængsel paa Vand og Brød, naar denne er dømt for Løsgængeri eller Betleri eller under en offentlig Sag for nogen af de i almindelig borgerlig Straffelov af 10. Februar 1866 omhandlede Forbrydelser og af enhver af de bemeldte Næringsbrugere, hvem saadan Straf overgaar for nogen af de i Straffelovens § 182 samt 23. og 26. Kapitel nævnte Forbrydelser, skal have sin Næringsadkomst forbrudt. *Se Anm.*

Anm.: Denne Bestemmelse er atter ophævet ved Beværterloven.

§ 10.

Naar en Forbrugsforening mod de gældende Regler udøver sin Virksomhed uden at erhverve Borgerskab eller Næringsbevis, straffes Foreningens Bestyrere med Bøder som for uberettiget Næringsbrug eller de i § 75 i Loven af 29. December 1857 givne Regler, og, for saa vidt der fordeles Brændevin mellem Foreningens Medlemmer, med Bøder af den i bemeldte Lovs § 77 angivne Størrelse. *Se Anm.*

Anm.: Ogsaa vedrørende dette Forhold er der fastsat Bestemmelser i Beværterloven.

§ 11.

Politimesteren har, naar han ved Anmeldelse eller paa anden Maade kommer til Kundskab om, at nogen gør sig skyldig i uberettiget Næringsbrug, eller at en Forbrugsforening tilsidesætter sin Forpligtelse til at løse Næringsadkomst, paa Embeds Vegne at undersøge og forfølge Sagen efter de for offentlige Politisager gældende Regler.

§ 12.

Den Indenrigsministeriet i Henhold til Loven af 29. December 1857 § 98 tilkommende Bemyndigelse til ved Bevilling at gøre Undtagelse fra Bestemmelserne i denne Lov ophæves, for saa vidt angaar Bestemmelserne i §§ 28, 54 og 55. — Ligeledes ophæves den Indenrigsministeriet ved bemeldte Lovs § 55 tillagte Bemyndigelse til at drage den Grænse, indenfor hvilken Høkerhandel ikke tilstedes, i en Afstand af indtil en halv Mil fra nærmeste Købstad. *Se Anm.* Dog kan Indenrigsministeriet, hvor en i Henhold til den i denne Paragraf nævnte Bemyndigelse meddelt Bevilling maatte bortfalde, ogsaa for Fremtiden meddele Bevilling til at drive samme Næring, naar Hensynet til Stedets Beboeres Tarv taler derfor.

Anm.: De paagældende Afstandsbestemmelser er senere blevet ophævede ved Loven af 11. Februar 1920 om Læbælternes Ophævelse.

FORORDNINGEN AF 23. APRIL 1845 ANGAAENDE OPKØB AF LANDMANDENS PRODUKTER

§ 1.

Det skal herefter være alle Landboere i de danske Provinser, hvad enten de ere Gaardmænd, Husmænd eller Inderster tilladt paa Landet at opkøbe samt til Købstæderne at indbringe og dèr i store og smaa Partier at sælge alle Naturalprodukter af Landbrug, Kreaturhold, Havedyrkning og Fiskeri, samt alle Slags Skoveffekter og Tørv.

Denne Tilladelse bliver ogsaa anvendelig, uagtet hine Produkter have modtaget nogen Bearbejdelse, naar samme ikke ligger udenfor Grænserne af Landbo- og Husflid. Som Følge heraf maa t. Eks. Smør, Ost, Gær, Hør, Hamp, saltet og røget Kød; Flæsk eller Fisk kunne opkøbes, hvorhos dette ogsaa skal gælde om Kalk, Tag- og Mursten, samt almindeligt Pottemagerarbejde.

§ 2.

Iøvrigt bliver det af vedkommende Politiøvrighed nøje at paase, at den ovennævnte Tilladelse ikke misbruges til Skjul for ulovlig Omflakken og Løsgængeri, ligesom at der ikke dermed forbindes nogen anden og utilladelig Handel. Den, som herefter ved Dom findes paa nogen af foranførte Maader at have misbrugt den i § 1 hjemlede Frihed, skal være uberettiget til for Fremtiden at benytte samme, hvilket og skal gælde om den, der ved Dom er funden skyldig i Tyveri, Bedrageri, Hæleri eller Løsgængeri eller som, tiltalt for saadan Forbrydelse, kun er bleven frifunden for videre Tiltale.

§ 3.

For saa vidt de ovennævnte Varer henhører til dem, der efter Anordningerne skulle falholdes paa Axeltorvet, vil det blive at paase, at disse Anordninger i saa Henseende iagttages. Saa vil det og med Hensyn til København have sit Forblivende ved, hvad der hidtil er anordnet, at Kød og Flæsk, som Landmanden dertil indfører, ikke maa falholdes paa sammes Torve, undtagen Tirsdag, Onsdag, Fredag og Lørdag, og det saaledes, at denne Handel Tirsdag og Fredag vedvarer hele Dagen; men Onsdag og Lørdag kun til Kl. 3. *Anm.*

Anm.: Bestemmelserne i denne Paragraf maa anses for ophævede ved Næringsloven af 1857.

§ 4.

For at de Personer, der ville udøve Opkøb udenfor den Jurisdiktion, hvori de hører hjemme, kunne være i Stand til at legitimere sig, hvis der, navnlig med Hensyn til de Bestemmelser, der indeholdes i § 2, skulde opstaa Tvivl om deres Berettigelse hertil, bliver der paa Begæring og imod et Gebyr af 2 Mark, af Politimesteren at meddele enhver, som dertil er berettiget, et Bevis herom, som dog kun gælder i et Aar fra dets Udstedelsesdag.

§ 5.

Den i nærværende Anordning hjemlede Opkøbsfrihed skal dog ikke berettige nogen til at udføre de opkøbte Varer til Udlandet, for saa vidt der ikke ellers dertil efter Anordningerne haves Hjemmel, saasom med Hensyn til Heste og Kvæg efter Frdn. af 11. Juni 1788.

§ 6.

Til Opkøb af Ben, Glasskaar og Klude samt gammelt Jern og andre Metaller, Porcelænsskaar, gamle Tovværksstumper, gammelt Læderaffald og andre, som ubrugelige kasserede Genstande, skulle Politimestrene være bemyndigede til at meddele enkelte uberygtede og aldeles umistænkelige Personer Tilladelse, dog for det første kun paa eet Aar, efter hvis Forløb Fornyelse, naar intet derfor maatte være til Hinder, kan bevilges for ligesaa lang Tid og saa fremdeles. Tilladelsen gælder kun for vedkommende Politimesters Jurisdiktion, og forinden en Politimester første Gang meddeler samme, bør han derom indhente Betænkning fra Sogneforstanderskabet for det Sogn, hvori den paagældende har hjemme, ligesom dette bliver at underrette, hver Gang Politimesteren har meddelt en saadan Tilladelse. Det paaligger Politiet at have nøje Tilsyn med, at fornævnte Tilladelse ikke misbruges til Skjul for Løsgængeri, uberettiget Handel eller andet ulovligt eller misligt Forhold, og den skal være forbrudt i de i § 2 ommeldte Tilfælde. Hvad de Kludesamlere angaar, som de priviligerede Papirværkers Ejere er berettiget til at antage, forbliver det indtil videre ved de derom gældende Bestemmelser, men ligesom de saaledes antagne Kludesamlere er aldeles uberettigede til at opkøbe de øvrige fornævnte Artikler, saaledes kunne omvendt de, der i Medhold af nærværende Paragraf erholder Tilladelse til at opkøbe Klude, ikke falholde de Smaaartikler, som det er blevet tilladt de af Papirfabrikanterne antagne Kludesamlere at medføre og afsætte. Endelig skal det med Hensyn til den Handel med Klude og flere af de ovennævnte Artikler, som nogen maatte ville drive i København, have sit Forblivende ved den under 10. Maj 1842 af Cancelliet for denne Handel bifaldte Foranstaltning.

§ 7.

Naar ved Vareopkøb paa Landet de Grænser, som indeholdes i nærværende Anordning overskrides, bliver den Paagældende at anse efter Forordning af 25. August 1741 eller hvilken anden Anordning, der efter Beskaffenheden af det Forhold, han har udvist, derpaa er anvendelig.

HAMMERUM-PRIVILEGIET

Reskript af 14. Februar 1741.

Ordlyden af det gamle Reskript af 14. Februar 1741, der beskytter Uldvarerne fra Hammerum m. fl. Herreder, er saaledes:

— Det er andraget, at endeel Borgere og Hosekræmmere i Kjøbenhavn alene nære dem af at indkjøbe og igjen til andre Kongelige Undersaatter at forhandle de Varer af Uldne- og Traadstrømper, samt Vadmel og Lærred, som Bonderfolk i Jylland udi de 4 Herreder, Hammerum, Bøvling, Lysgaard og Uld Herred forfærdige; men at de nu i saadan Handel af Landsfiscalerne hindres, under Foregivende, at det er Landprang. Paa det at bemeldte Hosekræmmere derudi ingen Hinder eller Forfang skal skee, siden det er en Handel, som de i mange Aar til Undersaatternes Nytte og Fornødenhed med fornævnte Herreders Indvaanere skal have drevet, og i ingen Maade for Landprang bør ansees, eftersom det billigen bør være saadanne, der boe paa Landet, uforment at sælge de Vare, som de med egne Hænder saaledes forarbejde, til hvem de lyste, og de dem beqvemmeligst kan afsætte, og allerbedst til disse Hosekræmmere, der ikke som Omløbere kan ansees, men ere Borgere i Kjøbenhavn; saa befales:

At Stiftbefalingsmanden alvorligen tilholder Landfiscalen og alle andre, under hvad Prætext det være kunde, at enthol̃de sig fra at hindre eller forbyde bemeldte Hosekræmmere med Hamrum, Bøvling, Uldborg og Lysgaard Herreders Indvaanere, saaledes herefter, som hidindtil skeet er, at handle; ligesom Kongen og vil, at det maa staae bemeldte Indvaanere frit for, at sælge og afhænde de af dem forarbejdede uldne og linnede Vare til hvem de selv lyste, og hvor de samme beqvemmeligst og bedst til deres Tarv og Nytte kan afsætte og forhandle.

LOV OM HANDEL MED KORNVARER OG BRØD

(Af 15. April 1854).

§ 1.

Handel med uformalede Kornvarer skal i Købstæderne være aldeles fri, saa at det skal staa enhver uden Hensyn til Hjemsted, Næringsberettigelse eller Torvetvang, frit for at indkøbe, falholde og afhænde alle uformalede Kornvarer, være sig Ax- eller Bælgkorn, i store eller smaa Partier. Navnlig skulle de Indskrænkninger, som have paahvilet Handlende og Leverandører men Hensyn til Indkjøb paa Torvene i Kjøbenhavn, bortfalde, forsaavidt uformalede Kornvarer angaar.

§ 2.

Paa Landet skulle Alle, som der ere bosiddende, have Ret til at indkjøbe, falholde og afhænde saavel formalede og uformalede Kornvarer som Brød,

dog uden at herved sker Forandring i de gældende Bestemmelser om Opkjøb af Varer og deres Forhandling ved Omførsel.

§ 3.

I Kjøbstæderne skulle Møllerne, uden derpaa at tage særligt Borgerskab, være berettigede til i store og smaa Partier at udsælge saadanne af Andre i Ind- eller Udlandet formalede Kornvarer, som de selv ere berettigede til at formale til Forbrug paa Stedet.

§ 4.

Alle Kjøbstadbagerne skulle være berettigede til at have Udsalg af Meel, saavel i større som mindre Qvantiteter, saavelsom ogsaa til at udsælge Brød, som er forbagt af Andre i Ind- eller Udlandet, forsaavidt det er af samme Art som det, de selv ere berettigede til at lade forbage og iøvrigt efter de gældende Bestemmelser maa indføres til Forbrug i Kjøbstaden.

NÆRINGSLOVGIVNINGEN I DE SØNDERJYSKE LANDSDELE

Ved Lov af 28. Juni 1920 er fastsat Bestemmelser om Indførelse af dansk Nærings- og Selskabslovgivning m. v. i de sønderjydske Landsdele.

Med Hensyn til *Næringslovgivningen* skal her anføres følgende *Uddrag* af denne Lov:

I § 2 bestemmes, at den danske Næringslovgivning finder Anvendelse i Sønderjylland, og at Flækker i de sønderjydske Landsdele med Hensyn til Næringslovgivningen sidestilles med Købstæder. (Som Flækker regnes følgende Byer: Augustenborg, Christiansfeld, Højer, Løgumkloster og Nørborg). I samme Paragraf hedder det, at Loven ikke berører Medicinal- og Apotekerlovgivningen, Beværterlovgivningen, derunder Lovgivningen om Forhandling af stærke Drikke m. m.

I § 3 bestemmes for Sønderjyllands Vedkommende, at Kvinder har samme Adgang som Mænd til at erhverve Næringsadkomst. Indgaaelse af Ægteskab er ingen Indskrænkning i den Kvinden tilkommende Adgang til at drive Næring.

§ 4.

Forsaavidt Adgangen til eller Udøvelsen af Næringsdrift paavirkes af Straffedomme, som maatte være overgaaede den paagældende, kommer kun Straffedomme afsagte i Henhold til dansk Lovgivning i Betragtning.

§ 5.

Næringsloven §§ 24 og 34 finder ikke Anvendelse i Sønderjylland. Det samme gælder om de i Næringslovens § 5, 2. Stk. og i § 23 indeholdte Paabud om, at den, der paa Landet har vundet Næringsadkomst, i Tilfælde af Flytning skal gøre Anmeldelse til Politimesteren og erholde sit Næringsbevis paategnet om Flytningen og om, at de paa Landet bosatte Haandværkere kun maa have et Udsalgssted dér, enten ved Bopælen eller Værkstedet.

§ 6.

Handelsministeren bemyndiges til at fastsætte, at saadanne Varer som Perler, Ædelstene og deslige, uanset Forbudet i Forordning af 13. Februar 1775 og Plakat af 27. November 1839, jfr. Næringslovens § 42, kan omføres til Salg i de sønderjydske Landsdele, dog kun til dermed Handelsberettigede.

§ 7.

Handelsministeren udfærdiger ved denne Lovs Ikrafttræden for hver Købstad og for hvert Amt i de sønderjydske Landsdele en Vedtægt, hvori det bestemmes, hvad der er at anse som bunden Næring. For Købstædernes Vedkommende fastsættes tillige til hvilke af de i Næringslovens § 12 nævnte 5 Betalingsklasser de i Vedtægten optagne Næringer bliver at henføre. Revisionen af Vedtægterne og Klasseinddelingerne sker i Forbindelse med de i det øvrige Danmark stedfindende almindelige Revisioner, dog at Handelsministeren i Tiden indtil den første almindelige Revision efter Indstilling af vedkommende Kommunalbestyrelse kan foretage saadanne Ændringer i Vedtægterne og Klasseinddelingerne, som maatte findes ønskelige.

§ 8.

En Næringsdrivende som inden den 1. Januar 1922 godtgør, at han i Henhold til en efter den hidtidige Lovgivning gjort Anmeldelse lovlig har drevet en eller flere af de Næringer, som herefter bliver at anse som bundne, kan uden Erlæggelse af Kendelse og Stempel erholde Næringsadkomst paa den paagældende Næring i den Købstad eller den Jurisdiktion, i hvilken han tidligere drev Næringen. Næringsadkomst paa den paagældende Næring bliver at meddele, uanset om den Næringsdrivende opfylder de iøvrigt foreskrevne Betingelser for Erhvervelse af Næringsadkomst.

§ 9.

Mæglere og offentlige Vejere, Maalere eller Vragere, som hidtil har drevet lignende Virksomheder i de sønderjydske Landsdele, har Ret til uden Betaling at opnaa Beskikkelse, naar de opfylder de derfor foreskrevne Betingelser, og de derom indgiver Ansøgning inden den 1. Januar 1922.

(Lignende Bestemmelseer blev fastsat for edfæstede Bogrevisorer.)

LOV OM KØB

(Af 6. April 1906.)

Almindelige Bestemmelser.

§ 1.

Denne Lovs Bestemmelser kommer kun til Anvendelse, for saa vidt ikke andet er udtrykkeligt aftalt eller maa anses for indeholdt i Aftalen eller følger af Handelsbrug eller anden Sædvane.

Loven gælder ikke for Køb af fast Ejendom.

§ 2.

Bestilling af Genstande, som først skulle tilvirkes, anses i denne Lov som

Køb, saafremt det for Tilvirkningen fornødne Stof skal ydes af den, der har paataget sig Tilvirkningen. Loven gælder dog ikke for Opførelse af Bygning eller andet Anlæg paa fast Ejendom. Hvad der i denne Lov er bestemt om Køb, finder tilsvarende Anvendelse paa Bytte.

§ 3.

Ved Køb af Genstande efter Art forstaaes i denne Lov ikke alene Køb af en vis Mængde af en angiven Art af Genstande, men ogsaa Køb af en vis Mængde af et angivet Parti.

§ 4.

Ved Handelskøb forstaaes i denne Lov Køb, som indgaaes mellem Handlende i eller for deres Bedrift.

Som Handlende anses herved enhver, der gør sig til Bedrift at afhænde dertil indkøbte Varer, at drive Vekselerer- eller Bankforretning, Forsikringsvirksomhed, Kommissionshandel, Forlagsvirksomhed, Apotek, Beværtning, Haandværk eller Fabrik, at overtage Udførelse af Bygnings- eller Anlægsarbejder eller at befordre Personer, Gods eller Meddelelser. Dog anses ikke som Handlende den, som uden anden Medhjælp end sin Ægtefælle, sine Børn under 15 Aar og sit Husfyende driver Beværtning, Haandværk, Befordringsvirksomhed eller saadan ringe Handel, hvortil ikke kræves særlig Adkomst eller hvortil Borgerskab udstedes uden Betaling.

Om Bestemmelse af Købesummen.

§ 5.

Er Køb sluttet, men intet aftalt om Købesummens Størrelse, har Køberen at betale, hvad Sælgeren fordrer, for saa vidt det ikke kan anses for ubilligt.

§ 6.

Er i Handelskøb Regning (Faktura eller Nota) tilstillet Køberen, og gør han ikke, saa snart ske kan, Indsigelse mod den i Regningen anførte Pris, er han pligtig at betale denne, medmindre lavere Pris oplyses at være aftalt, eller Regningen er aabenbart urimelig.

§ 7.

Skal Købesummen beregnes efter Tal, Maal eller Vægt, bliver Mængden paa det Tidspunkt, da Faren for Salgsgenstandens hændelige Undergang gaar over paa Køberen, at lægge til Grund for Beregningen.

§ 8.

Skal Købesummen beregnes efter Varens Vægt, antages Indpakningens Vægt (Taravægten) at skulle fradrages.

Leveringsstedet.

§ 9.

Sælgeren har at levere Salgsgenstanden paa det Sted, hvor han ved Købets Afslutning havde sin Bolig. Drev han paa dette Tidspunkt Forretning, og stod Salget i Forbindelse dermed, skal Levering ske paa Forretningsstedet. Befandt Genstanden sig ved Købets Afslutning paa et andet Sted end ovenfor nævnt, og var Parterne eller burde de være vidende derom, anses dette som Leveringssted.

§ 10.

Skal Genstanden af Sælgeren forsendes fra et Sted til et andet for der at overgives i Køberens Besiddelse, anses Levering for sket, naar Genstanden er overgivet til en Fragtfører, som har paataget sig Forsendelsen fra vedkommende Sted, eller den, hvis Afsendelsen sker med Skib, er bragt indenfor Skibssiden.

§ 11.

Skal Sælgeren besørge Genstanden sendt til noget inden Pladsens Grænser beliggende Sted, anses Levering ikke at være sket, forinden Genstanden er kommen i Køberens Besiddelse.

Om Tiden for Aftalens Opfyldelse.

§ 12.

Er Tid for Købesummens Betaling eller Salgsgenstandens Levering ikke bestemt, og fremgaar det ikke af Omstændighederne, at Opfyldelse skal ske snarest muligt, skal den ske ved Paakrav.

§ 13.

Er et Tidsrum fastsat for Leveringen, har Sælgeren Ret til indenfor dettes Grænser at vælge Tidspunktet for Leveringen, medmindre det fremgaar af Omstændighederne, at Spillerummet er fastsat i Køberens Interesse.

Om Retten til at kræve Ydelse mod Ydelse.

§ 14.

Er der ikke givet Henstand fra nogen af Siderne, er Sælgeren ikke pligtig at levere Salgsgenstanden, medmindre Købesummen samtidig betales, og Køberen ikke pligtig at betale Købesummen, medmindre Salgsgenstanden samtidig stilles til hans Raadighed.

§ 15.

Skal Genstanden forsendes fra Leveringsstedet, kan Sælgeren dog ikke i Medfør af Bestemmelsen i foregaaende Paragraf undlade at afsende den, men kan hindre, at den overgives i Køberens Besiddelse, saalænge Købesummen ikke er betalt.

§ 16.

Benyttes i Handelskøb ved Genstandens Forsendelse fra Leveringsstedet til Bestemmelsesstedet Konnossement eller Fragtbrev af saadan Beskaffenhed, at Sælgeren efter dets Udlevering til Køberen ikke kan raade over Genstanden, skal Købesummen betales mod Udlevering af det paagældende Dokument overensstemmende med Reglerne i § 71.

Om Faren (Risikoen) for Salgsgenstanden.

§ 17.

Sælgeren bærer Faren (Risikoen) for Salgsgenstandes hændelige Undergang eller Forringelse, indtil Levering har fundet Sted (jfr. §§ 9—11).

Angaar Købet en bestemt Genstand, som skal hentes af Køberen, og Tiden er inde, da den ifølge Aftalen kan hentes, samt Genstanden holdes rede, bærer dog Køberen Faren og maa saaledes betale Købesummen, selv om Genstanden hændeligt er gaaet til Grunde eller forringet.

Om Udbytte af Salgsgenstanden.

§ 18.

Udbytte, som vindes af Salgsgenstanden inden Leveringstiden, tilkommer Sælgeren, medmindre det med Grund kan paaregnes først at vilde falde senere.

Udbytte, som vindes efter Leveringstiden tilfalder Køberen, medmindre det med Grund kunde paaregnes allerede at ville falde forinden.

§ 19.

Køb af Aktier omfatter det Udbytte, som ikke var forfaldent paa den Tid, da Købet sluttedes.

Er eller bliver der til Aktien knyttet Ret til at tegne ny Aktie, nyder Køberen godt heraf.

§ 20.

Køb af rentebærende, skriftlig Fordring omfatter de ved Købet eller, hvis senere Levering skal finde Sted, de ved Leveringstiden paaløbne, men endnu ikke forfaldne Renter. Fremgaar det ikke af Omstændighederne, at Fordringen er solgt som usikker, bliver det til Renterne svarende Beløb at betale i Tillæg til Købesummen og samtidig med denne.

Om Forsinkelse fra Sælgerens Side.

§ 21.

Leveres Salgsgenstanden ikke i rette Tid, og skyldes dette ikke Køberens Forhold, eller en hændelig Begivenhed, for hvilken han bærer Faren, har Køberen Valget imellem at forlange Genstanden leveret og at hæve Købet.

Var Forsinkelsen eller maatte den af Sælgeren forudsættes at være af uvæsentlig Betydning for Køberen, kan denne dog ikke hæve Købet, medmindre han har betinget sig Opfyldelse nøjagtig til bestemt Tid.

I Handelskøb anses enhver Forsinkelse for væsentlig, medmindre det alene er en ringe Del af det solgte, som er forsinket.

§ 22.

Skal Sælgeren levere efterhaanden, og finder Forsinkelse Sted med en enkelt Levering, kan Køberen i Medfør af foregaaende Paragraf alene hæve Købet, for saa vidt angaar denne Levering. Dog kan han ogsaa hæve Købet for senere Leveringers Vedkommende, saafremt Gentagelse af Forsinkelsen maa ventes, eller endog hæve Købet i dets Helhed, saafremt dette er begrundet i Sammenhængen mellem Leveringerne.

§ 23.

Angaar Købet en bestemt Genstand, og bliver denne ikke leveret i rette Tid, har Sælgeren at svare Skadeserstatning, medmindre det oplyses, at Forsinkelsen ikke kan tilregnes ham.

§ 24.

Ved Køb af Genstande, bestemte efter Art, er Sælgeren, selv om Forsinkelsen ikke kan tilregnes ham, pligtig at svare Skadeserstatning, medmindre han har forbeholdt sig Fritagelse derfor eller Muligheden for at opfylde Aftalen maa anses for udelukket ved Omstændigheder, der ikke ere af saadan Beskaffenhed, at Sælgeren ved Købets Afslutning burde have taget dem i Betragtning, saasom ved hændelig Undergang af alle Genstande af den Art eller det Parti, Købet angaar, ved Krig, Indførselsforbud eller lignende.

§ 25.

Hæves et Køb og skal Erstatning svares i Henhold til § 23 eller 24, bliver denne i Mangel af Bevis for, at anden Skade er lidt, at fastsætte til det Beløb, hvormed Prisen for Genstande af samme Art og Godhed som de solgte paa Leveringstiden overstiger Købesummen. Foretager Køberen uden ugrundet Ophold Dækningskøb paa forsvarligt Sted, hvor der er Marked for Varen, ved autoriseret Mægler, der er underrettet om Købets Art, kan Sælgeren ikke rejse Indsigelse imod, at Købesummen for den saaledes indkøbte Vare betragtes som Genstandens Pris.

§ 26.

Er Leveringstiden forløben, og har Levering ikke fundet Sted, maa Køberen, om han vil fastholde Købet, paa Forespørgsel fra Sælgerens Side uden ugrundet Ophold give Meddelelse derom. Undlader han dette, taber han sin Ret til at kræve Levering. Det samme gælder, selv om han ikke har modtaget nogen Forespørgsel, dersom han ikke inden rimelig Tid meddeler, at han vil fastholde Købet.

§ 27.

Har Levering fundet Sted efter Leveringstidens Udløb, maa Køberen, naar det ved Genstandens Fremkomst eller Underretning fra Sælgeren viser sig, at Leveringen er sket for sent, i Handelskøb straks og ellers uden ugrundet Ophold meddele Sælgeren, at han vil paaberaabe sig Forsinkelsen. Undlader han dette, kan han ikke senere paaberaabe sig Forsinkelsen. Vil Køberen benytte sin Ret til at hæve Købet, maa han under denne Rets Fortabelse uden ugrundet Ophold meddele Sælgeren dette.

Om Forsinkelse fra Køberens Side.

§ 28.

Betales Købesummen ikke i rette Tid eller træffer Køberen ikke i rette Tid Foranstaltning, hvorpaa Købesummens Betaling beror, har Sælgeren Valget imellem at fastholde og at hæve Købet. Er Forsinkelsen af uvæsentlig Betydning, kan Købet dog ikke hæves. I Handelskøb anses enhver Forsinkelse for væsentlig.

Er den solgte Genstand allerede overgivet til Køberen, kan Sælgeren ikke hæve Købet, medmindre han enten maa anses at have taget Forbehold i saa Henseende, eller Genstanden afvises af Køberen.

§ 29.

Skal Sælgeren levere efterhaanden, og skal Betaling erlægges særskilt for hver Levering, er Sælgeren, naar der med Hensyn til Betalingen for en enkelt Levering indtræder saadan Forsinkelse, som efter § 28, 1. Stk., anses for væsentlig, berettiget til at hæve Købet for de følgende Leveringers Vedkommende, medmindre der ikke er nogen Grund til at befrygte Gentagelse af Forsinkelsen. Dette gælder selv om Sælgeren efter § 28, 2. Stk., er afskaaret fra at hæve Købet med Hensyn til den Levering, for hvis Vedkommende Købesummens Betaling er bleven forsinket.

§ 30.

Hæver Sælgeren i Medfør af de to foregaaende Paragrafer Købet, har han Krav paa Skadeserstatning efter de Regler, som er givne i § 24. Erstatningen bliver i Mangel af Bevis for, at anden Skade er lidt, at fastsætte til det Beløb,

hvormed Købesummen overstiger Prisen for Genstande af samme Art og Godhed som de solgte paa den Tid, da Forsinkelsen indtraadte.

Foretages Salg af Genstanden ved autoriseret Mægler som i § 25 anvist, kan Køberen ikke rejse Indsigelse imod, at den indvundne Købesum betragtes som Genstandens Pris.

§ 31.

Er Købesummen ikke betalt, uagtet Betalingstiden er forløben eller har Køberen undladt at træffe saadan Foranstaltning, som i § 28 er nævnt, og er Salgsgenstanden ikke overgivet til Køberen, har Sælgeren, naar han vil fastholde Købet, paa Forespørgsel fra Køberens Side uden ugrundet Ophold at give Meddelelse derom. Undlader han dette, taber han sin Ret til at fastholde Købet. Det samme gælder, selv om han ikke har modtaget nogen Forespørgsel, dersom han ikke inden rimelig Tid meddeler, at han vil fastholde Købet.

§ 32.

Betales Købesummen for sent, eller træffer Køberen for sent saadan Foranstaltning, som i § 28 er nævnt, maa Sælgeren, hvis han paa Grund af Forsinkelsen vil hæve Købet, give Køberen Meddelelse derom, i Handelskøb straks og ellers uden ugrundet Ophold. Undlader han dette, taber han sin Ret til at hæve Købet.

§ 33.

Undlader Køberen at afhente eller modtage Salgsgenstanden i rette Tid, eller har hans Forhold iøvrigt bevirket, at den ikke i rette Tid, eller har hans Forhold iøvrigt bevirket, at den ikke i rette Tid er bleven overgivet i hans Besiddelse, har Sælgeren for Køberens Regning at drage Omsorg for Genstanden, indtil Forsinkelsen ophører, eller Sælgeren benytter den Ret til at hæve Købet, som efter § 28 maatte tilkomme ham. Er Genstanden forsendt og kommen til Bestemmelsesstedet, gælder dette dog kun, naar der her findes nogen, som paa Sælgerens Vegne kan tage den i Besiddelse og saadant kan ske uden væsentlig Omkostning eller Ulempe.

§ 34.

Kan Sælgeren ikke uden væsentlig Omkostning eller Ulempe vedblive med at sørge for Genstanden, eller raader Køberen ikke over den inden rimelig Tid efter at han dertil er bleven opfordret, har Sælgeren Ret til at sælge den for Køberens Regning. Forinden Salg finder Sted har Sælgeren saavidt muligt at give Køberen betimeligt Varsel. Foregaar Salget enten ved autoriseret Mægler, som er underrettet om Salgets Art, paa forsvarligt Sted, hvor der er Marked for Varen eller ved en forsvarlig bekendtgjort og afholdt Auktion, kan Køberen ikke gøre nogen Indsigelse mod den opnaaede Pris. Kan Salg ikke finde Sted eller er det aabenbart, at de med et Salg forbundne Omkostninger ikke vil kunne dækkes af Salgssummen, er Sælgeren berettiget til at skaffe Genstanden bort.

§ 35.

Er Genstanden udsat for hurtig Fordærvelse eller vil dens Bevaring medføre uforholdsmæssig store Omkostninger, er Sælgeren med den Begrænsning, som følger af Slutbestemmelsen i foregaaende Paragraf, pligtig at sælge den. Kan Salg paa nogen af de i samme Paragraf omhandlede Maader ikke uden Skade oppebies, skal Genstanden sælges som bedst ske kan.

§ 36.

Har Forsinkelse fra Køberens Side paaført Sælgeren Udgifter til Genstandens Bevaring eller anden foroget Omkostning, kan Sælgeren fordre Erstatning og til Sikkerhed for denne holde Genstanden tilbage.

§ 37.

Bærer Sælgeren Faren for Salgsgenstanden, men Køberens Forhold har bevirket, at den ikke bliver leveret i rette Tid, overføres Faren paa Køberen, ved Køb af Genstande, bestemte efter Art, dog ikke forinden bestemte Genstande ere udskilte for ham.

Om Rente af Kobesummen.

§ 38.

I Handelskøb har Køberen, naar der er fastsat en bestemt Betalingstid og denne oversiddes, derefter at svare Rente af Købesummen med 6 Procent aarlig. Er en bestemt Betalingstid ikke fastsat, har Køberen at svare nævnte Rente fra den Dag, da Levering har fundet Sted eller, om Levering paa Grund af Køberens Forhold er bleven forsinket, fra den Dag, da Forsinkelsen indtraadte.

I andre Køb har Køberen, hvadenten der er fastsat en bestemt Betalingstid eller ej, at svare 5 Procent aarlig Rente af Købesummen fra den Dag, da Betaling skulde have været erlagt. Modtager Køberen Regning fra Sælgeren paa et Tidspunkt, da Købesummen kan kræves betalt, paaløber Renten fra Regningens Modtagelse, uden at yderligere Paakrav er fornødent.

Bestemmelserne i Lov af 6. April 1855 § 3 om Forhøjelse af Renter fra den Dag, Fordringshaveren søger sin Ret, kommer ikke til Anvendelse med Hensyn til de foran hjemlede Renter.

Om Køberens manglende Betalingsevne.

§ 39.

Kommer Køberen efter Købets Afslutning under Konkurs eller aabnes der Forhandling om Tvangsakkord for ham, har Sælgeren, skønt der er givet Henstand med Betalingen, Ret til at holde Salgsgenstanden tilbage eller, hvis den er forsendt fra Leveringsstedet, at hindre dens Overgivelse til Boet, indtil betryggende Sikkerhed stilles for Købesummens Betaling til Forfaldstid. Er Tiden for Leveringen kommen, og Boet ikke paa Sælgerens Opfordring stiller saadan Sikkerhed, kan han hæve Købet. Disse Bestemmelser kommer ogsaa til Anvendelse, hvis efter Købets Afslutning Køberen ved Eksekution er funden at mangle Midler til at betale sin Gæld, eller han, om han er Handlende, har standset sine Betalinger, eller hans Formuesforhold iøvrigt viser sig at være saadanne, at han maa antages at ville være ude af Stand til at betale Købesummen, naar den forfalder.

§ 40.

Er Køberen kommen under Konkurs, og er hverken Tiden for Leveringen eller Tiden for Købesummens Betaling kommen, kan Sælgeren opfordre Boet til at erklære, om det vil indtræde i Købet, og hvis Boet da ikke snarest muligt og senest inden 3 Uger, eller, om Tiden for Leveringen eller Betalingen indtræffer forinden, da til dette Tidspunkt, erklærer at ville indtræde i Købet, kan Sælgeren hæve Købet.

§ 41.

Er Salgsgenstaden efter Konkursens Begyndelse overgivet til Konkursboet, og er Købesummen ikke betalt, kan Sælgeren kræve Genstanden tilbage, medmindre Boet erklærer at ville indtræde i Købet og betale Købesummen eller paa Opfordring stille Sikkerhed for dens Betaling til Forfaldstid. Har Boet athændet Genstanden eller iøvrigt for egen Regning raadet saaledes over den, at den ikke kan tilbageleveres i væsentlig uforandret Stand, har Sælgeren Ret til at anse Boet som indtraadt i Købet.

Om Mangler ved Salgsgenstanden.

§ 42.

Angaar Købet en bestemt Genstand og lider denne af en Mangel, kan Køberen hæve Købet eller kræve et forholdsmæssigt Afslag i Købesummen. Maa Manglen anses som uvæsentlig, er Køberen dog ikke berettiget til at hæve Købet, medmindre Sælgeren har handlet svigagtigt.

Savnede Genstanden ved Købets Afslutning Egenskaber, som maa anses tilsikrede, eller er Manglen efter Købets Indgaaelse foraarsaget ved Sælgerens Forsømmelse, eller har Sælgeren handlet svigagtig, kan Køberen kræve Skadeserstatning.

§ 43.

Ved Køb af Genstande, bestemte efter Art, kan Køberen, saafremt den leverede Genstand lider af en Mangel, hæve Købet eller kræve Omlevering eller fordre et forholdsmæssigt Afslag i Købesummen. Maa Manglen anses som uvæsentlig, kan Købet dog ikke hæves eller Omlevering fordres, medmindre Sælgeren har handlet svigagtig, eller har kendt Manglen paa et saadant Tidspunkt, at han uden urimelig Opofrelse havde kunnet skaffe mangelfri Genstand.

Sælgeren er, selv om han er uden Skyld, pligtig at betale Skadeserstatning, dog saaledes at Bestemmelserne i § 24 finder tilsvarende Anvendelse.

§ 44.

Ved Afgørelsen af om Salgsgenstanden lider af en Mangel, bliver, forsaavidt Manglen ikke er hidført ved Sælgerens Forsømmelse, det Tidspunkt at tage i Betragtning, da Faren (Risikoen) gik over paa Køberen.

§ 45.

Bestemmelserne i § 25 om Skadeserstatningens Beregning kommer ogsaa til Anvendelse, naar Købet hæves paa Grund af Mangel ved Genstanden.

§ 46.

Skal Sælgeren levere efterhaanden, og er en enkelt Levering mangelfuld, kan Køberen i Medfør af §§ 42 og 43 alene hæve Købet forsaavidt angaar denne Levering. Dog kan han ogsaa hæve Købet for senere Leveringers Vedkommende, saafremt det maa ventes, at ogsaa disse vil blive mangelfulde, eller endog hæve Købet i dets Helhed, saafremt dette er begrundet i Sammenhængen mellem Leveringerne.

§ 47.

Har Køberen før Købets Afslutning undersøgt Salgsgenstanden eller uden skellig Grund undladt at efterkomme Sælgerens Opfordring til at undersøge den, eller er der før Købets Afslutning givet ham Lejlighed til at undersøge

en Prøve af Salgsgenstanden, kan han ikke paaberaabe sig Mangler, der ved saadan Undersøgelse burde være opdagede af ham, medmindre Sælgeren har handlet svigagtig.

§ 48.

Sker Salg ved Auktion, kan Køberen ikke paaberaabe sig, at Genstanden lider af nogen Mangel, medmindre Genstanden ikke svarer til den Betegnelse, under hvilken den er solgt, eller Sælgeren har handlet svigagtig. Hvad her er foreskrevet , gælder dog ikke, naar en Handlende sælger sine Varer ved Auktion.

§ 49.

Tilbyder Sælgeren at afhjælpe en Mangel eller at foretage en Omlevering, maa Køberen dermed lade sig nøje, hvis det kan ske inden Udløbet af den Tid, da han er pligtig at afvente Levering (jfr. § 21), og det aabenbart ikke kan medføre Omkostning eller Ulempe for ham. Køberens Ret til Erstatning berøres ikke af denne Bestemmelse.

§ 50.

Hvad i denne Lov er bestemt om Mangler ved Salgsgenstanden, finder tilsvarende Anvendelse, hvor den leverede Mængde er for ringe, saafremt Køberen maa gaa ud fra, at det, som er leveret, er ment at skulle tjene som fuldstændig Opfyldelse af Aftalen. Køberen kan i dette Tilfælde ikke i Medfør af § 43 fordre Omlevering, men kan i Stedet herfor kræve efterleveret, hvad der mangler, hvad enten dette udgør en større eller en mindre Del af det, som skulde leveres.

§ 51.

I Handelskøb har Køberen, naar Salgsgenstanden er leveret eller en aftalt Udfaldsprøve er kommen ham i Hænde, at foretage saadan Undersøgelse, som ordentlig Forretningsbrug kræver. Skal Genstanden forsendes fra et Sted til et andet, er Køberen dog ikke pligtig at undersøge den, førend den paa Bestemmelsesstedet er stillet saaledes til hans Raadighed, at han ifølge § 56 vilde være pligtig at drage Omsorg for den.

§ 52.

Viser det sig, at den solgte Genstand lider af en Mangel, har Køberen, saafremt han vil paaberaabe sig Manglen, at give Sælgeren Meddelelse derom, i Handelskøb straks og ellers uden ugrundet Ophold. Afgiver han ikke saadan Meddelelse, uagtet han har opdaget eller burde have opdaget Manglen, kan han ikke senere gøre den gældende.

Vil Køberen hæve Købet, eller vil han kræve Efterlevering eller Omlevering, skal han uden ugrundet Ophold give Sælgeren Meddelelse derom og har ellers tabt sin Ret til at afvise Genstanden eller kræve Efterlevering.

§ 53.

De i foregaaende Paragraf givne Bestemmelser om Tab af Køberens Ret til at paaberaabe sig Mangler kommer ikke til Anvendelse, naar Sælgeren har handlet svigagtig eller naar han har gjort sig skyldig i grov Uagtsomhed, og denne medfører betydelig Skade for Køberen.

§ 54.

Har Køberen ikke inden et Aar efter Genstandens Overgivelse til ham meddelt Sælgeren, at han vil paaberaabe sig en Mangel, kan han ikke senere

gøre den gældende, medmindre Sælgeren har paataget sig at indestaa for Genstanden i længere Tid eller har handlet svigagtig.

Bestemmelser vedrørende Afvisning af leverede Genstande og Ophævelse af Køb.

§ 55.

Er Køberen kommen i Besiddelse af Genstanden og vil han afvise den, er han pligtig at drage Omsorg for den og kan af Sælgeren fordre Erstatning for de ham derved paaførte Omkostninger. De i §§ 34 og 35 givne Regler finder tilsvarende Anvendelse.

§ 56.

Er i Tilfælde af Genstandens Forsendelse Køberen sat i Stand til paa Bestemmelsesstedet at komme i Besiddelse af Genstanden, og vil han afvise den, er han pligtig at tage den i sin Besiddelse for Sælgerens Regning.

Dette gælder dog ikke, hvis Sælgeren selv er til Stede paa Bestemmelsesstedet, eller hvis Ihændehaver af Konnossement eller anden Person, som paa Sælgerens Vegne kan tage sig af Genstanden er til Stede der, eller hvis Køberen ikke kan faa Genstanden i sin Besiddelse uden at betale Købesummen eller at paadrage sig anden væsentlig Omkostning eller Ulempe.

Naar Køberen har taget Genstanden i sin Besiddelse, kommer Reglerne i foregaaende § til Anvendelse.

§ 57.

Hæves Købet, er Sælgeren ikke berettiget til at faa Genstanden tilbage, medmindre han tilbagegiver, hvad han har modtaget i Betaling, og Køberen er ikke berettiget til at faa Købesummen tilbage, medmindre han tilbageleverer det modtagne i væsentlig samme Stand og Mængde, hvori det var ved Leveringen.

Køberen har, naar han hæver Købet eller kræver Omlevering, Ret til at holde Genstanden tilbage, indtil Sælgeren svarer skyldig Erstatning eller stiller betryggende Sikkerhed for denne.

§ 58.

Selv om Genstanden er gaaet til Grunde eller forandret, kan Køberen, uanset Bestemmelserne i foregaaende Paragraf, hæve Købet saafremt Undergangen eller Forandringen skyldes en hændelig Begivenhed eller Genstandens egen Beskaffenhed, eller Foranstaltninger, som udkrævedes til dens Undersøgelse, eller som ere trufne, inden den Mangel, der medfører Ophævelse af Købet, er opdaget eller burde være opdaget.

Om Vanhjemmel.

§ 59.

Oplyses det, at Salgsgenstanden ved Købets Afslutning tilhørte en anden end Sælgeren kan Køberen, selv om Sælgeren var i en undskyldelig Vildfarelse om sin Adkomst, kræve Skadeserstatning hos denne. Dette gælder dog ikke, hvis Køberen ved Købets Afslutning ikke var i god Tro.

Om Køb paa Prøve.

§ 60.

Er en Genstand købt paa Prøve eller paa Besigtigelse, og er den leveret, bli-

ver Køberen bunden ved Købet, saafremt han ikke inden aftalt Tid, eller, om ingen Tid er aftalt, inden passende Frist har meddelt Sælgeren, at han ikke vil beholde Genstanden.

Om Meddelelser efter denne Lov.

§ 61.

Er saadan Meddelelse fra Køberen, som omhandles i §§ 6, 26, 27, 52 og 54 indleveret til Befordring med Telegraf eller Post, eller, hvor andet forsvarligt Befordringsmiddel benyttes, afgivet til Befordring dermed, medfører det ikke Tab af Ret for Afsenderen, at Meddelelsen forsinkes eller ikke kommer frem.

Det samme gælder om de Meddelelser fra Sælgeren, som omhandles i §§ 31 og 32.

Om Betydningen af visse Salgsklausuler.

§ 62.

Er en Vare solgt »frit ombord« (fob) paa et angivet Sted, har Køberen at befragte Skib eller betinge Skibsrum til Varens Befordring fra dette Sted. Sælgeren har da at besørge og bekoste Varens Forsendelse til Afskibningsstedet og træffe de Foranstaltninger med Hensyn til dens Indladning, som ifølge dér gældende Lov eller Sædvane paahviler en Aflader.

Naar Varen er kommen indenfor Skibssiden, ophører Sælgeren at bære Faren (Risikoen) for den.

Om Varen lider af Mangler bedømmes efter dens Tilstand paa samme Tidspunkt, ligesom ogsaa dens Mængde paa dette Tidspunkt bliver at lægge til Grund, saafremt Købesummen skal beregnes efter Maal, Vægt eller Tal.

Den Omstændighed, at Køberen har befragtet Skib eller betinget Skibsrum, medfører ikke Pligt for Køberen til at undersøge Varen før dens Fremkomst til Bestemmelsesstedet og afskærer ikke heller Sælgeren fra at udøve de i §§ 15, 28 og 39 omhandlede Rettigheder.

Køberen er, selv om der ikke er truffet særlig Aftale derom, pligtig at betale mod Konnossement, overensstemmende med hvad der er bestemt i § 71.

§ 63.

Er en Vare solgt »fragtfrit« *(cost and freight, c & f, c. f.)*, har Sælgeren at besørge og bekoste dens Forsendelse til Bestemmelsesstedet.

Faren (Risikoen) gaar over paa Køberen, saa snart Varen, overensstemmende med de i § 10 givne Regler er overgivet til en Fragtfører eller bragt indenfor Skibssiden.

Om Varen lider af Mangler bedømmes efter dens Tilstand paa det Tidspunkt, da Faren for den gaar over paa Køberen, ligesom ogsaa dens Mængde paa dette Tidspunkt bliver at lægge til Grund, saafremt Købesummen skal beregnes efter Maal, Vægt eller Tal.

Køberen er, selvom der ikke er truffet særlig Aftale derom, pligtig at betale mod Konnossement eller Fragtbrev overensstemmende med, hvad der er bestemt i § 71.

Køberen har, selv om Købesummen ikke er forfalden til Betaling ved Varens Fremkomst, at betale den Fragt, som ikke er erlagt af Sælgeren, mod Fradrag i Købesummen, men uden Godtgørelse for Rente.

§ 64.

Er en Vare solgt »cif« *(cost, insurance, freigth)* eller »caf« *(coût, assurance, freigth)*, gælder hvad der i foregaaende Paragraf er bestemt.

Sælgeren har derhos for den Del af Forsendelsen, under hvilken han ikke bærer Faren, for Køberen at tegne sædvanemæssig Forsikring. Undlader Sælgeren at tegne saadan Forsikring, uden at Købet af den Grund hæves, kan Køberen kræve Erstatning for Skade, som maatte følge af Undladelsen, eller selv tegne Forsikring og afdrage Omkostningerne i Købesummen.

§ 65.

Er en Vare solgt »leveret« eller »frit« *(franco)* paa angivet Sted, anses Levering ikke for sket, førend Varen er kommet frem til dette Sted. Sælgeren har saaledes at besørge og bekoste dens Forsendelse dertil og bærer under Forsendelsen Faren.

Om Varen lider af Mangler bedømmes efter dens Tilstand ved Fremkomsten, ligesom ogsaa dens Mængde paa dette Tidspunkt bliver at lægge til Grund, saafremt Købesummen skal beregnes efter Maal, Vægt eller Tal.

I Sammenhæng med »fragtfrit«, »c & f«, »c. f.«, »cif« eller »caf« har Benyttelsen af Ordet »leveret« ingen Betydning for Forstaaelsen af de nævnte Klausuler.

§ 66.

Er en Vare købt med saadan Angivelse af dens Mængde, at der for samme er aabnet et vist Spillerum, saasom »circa«, »fra—til« eller lignende, tilkommer det Sælgeren at træffe Valget, medmindre det fremgaar af Omstændighederne at Spillerummet er indrømmet i Køberens Interesse.

Er Betegnelsen »circa« benyttet, er Spillerummet 10 pCt. op eller ned for Ladning og ellers 5 pCt.

§ 67.

Er der solgt »en Ladning«, maa Sælgeren ikke sende andre Varer med samme Skib. Sker det, og kan det for Køberen medføre Ulempe, kan denne hæve Købet; enten Købet hæves eller ikke, har han Ret til Skadeserstatning.

§ 68.

Er det aftalt, at Varen skal leveres eller aftages »i Begyndelsen« *(primo)*, »i Midten« *(medio)* eller »i Slutningen« *(ultimo)* af en Maaned, forstaaes herved henholdsvis den første til tiende, den ellevte til tyvende og den en og tyvende til sidste Dag i Maaneden.

Ved Køb af Værdipapirer betyder »primo« den første Søgnedag i Maaneden, »medio« den femtende Dag i Maaneden eller om denne Dag falder paa en Helligdag, den følgende Søgnedag, og »ultimo« den sidste Søgnedag i Maaneden.

§ 69.

Har Sælgeren af en Vare forpligtet sig til at foretage »Afskibning« eller »Afladning« inden en vist Frist, skal Afskibningen eller Afladningen anses for at være tilendebragt i rette Tid, naar Varen er indladet inden Fristens Udløb.

Er Konnossement udfærdiget, og fremgaar det ikke af dettes Udvisende, at Indladningen er sket i rette Tid, kan Køberen afvise Varen.

§ 70.

Naar »kontant Betaling« er aftalt, er Køberen pligtig at betale samtidig med at Salgsgenstanden stilles til hans Raadighed (jfr. §§ 14 og 15).

§ 71.

Har Køberen forpligtet sig til at betale mod Konnossement (»Kontant mod Konnossement«) eller lignende eller til at acceptere Vexel mod Konnossement, kan han ikke nægte Betaling eller Accept, fordi den solgte Vare ikke endnu er kommen frem eller han ikke har haft Adgang til at undersøge den.

Naar Betaling eller Accept kræves mod Konnossement, maa Regning paa Varen være kommen Køberen i Hænde, hvorhos Konnossementet, saafremt Sælgeren har paataget sig Varens Forsikring, maa være ledsaget af Forsikringspolice.

Hvad foran er bestemt finder tilsvarende Anvendelse, naar Køberen har forpligtet til at betale mod saadant Fragtbrev, som omhandles i § 16.

LOV OM KØB PAA AFBETALING

(af 8. Maj 1917.)

§ 1.

Ved Køb paa Afbetaling forstaaes i denne Lov Køb af Løsøre, hvor Betalingen skal erlægges i Afdrag, af hvilke eet eller flere forfalder til Udbetaling, efter at den solgte Ting er overgivet til Køberen, og hvor Sælgeren derhos har betinget sig Ret til at tage Tingen tilbage, hvis Køberen ikke opfylder sine Forpligtelser, eller har forbeholdt sig Ejendomsret over Tingen, indtil Betalingen helt eller delvis er erlagt.

Aftale, der er betegnet som Lejekontrakt, eller hvorefter Betalingen iøvrigt fremtræder som Vederlag for Tingens Brug, betragtes alligevel som Køb paa Afbetaling, naar det maa antages at have været Meningen, at Modtageren af Tingen skal bliver Ejer af den.

Loven kommer ikke til Anvendelse, naar Summen af alle Afdragene (Afbetalingsprisen) overstiger 3000 Kroner.

§ 2.

Undlader Køberen at opfylde sin Betalingspligt, har Sælgeren ikke af den Grund Ret til at tage Tingen tilbage, fordre Afdrag betalt, som ellers ikke vilde være forfaldet, eller gøre anden aftalt, særlig Retsvirkning gældende, medmindre Køberen er udeblevet med et Afdrag 14 Dage efter dets Forfaldstid, og det skyldige Beløb udgør *enten* mindst en Tiendedel af Afbetalingsprisen *eller*, sammenlagt med andre, ubetalte, tidligere forfaldne Afdrag, mindst en Tyvendedel deraf.

Undlader Køberen at opfylde andre Forpligtelser, kan Sælgeren ikke gøre nogen for saadan Undladelse aftalt, særlig Retsvirkning gældende, forsaavidt dette efter de foreliggende Omstændigheder vilde være aabenbart ubilligt.

§ 3.

Vil Sælgeren tage Tingen tilbage, skal ved Opgørelse mellem Parterne Tingens Værdi ved Tilbagetagelsen regnes Køberen til gode.

§ 4.

Sælgeren kan regne sig til gode de ved Tilbagetagelsen forfaldne, ubetalte Afdrag samt en saa stor Del af de ikke forfaldne Afdrag, som den Pris, for

hvilken Tingen ved Aftalens Afslutningstid kunde være købt mod kontant Betaling (Kontantprisen), udgør af Afbetalingsprisen. Tilbagestaaende Afdrag, som ifølge Aftalen skal forfalde til Udbetaling, hvis Køberen misligholder sine Forpligtelser, betragtes som ikke forfaldne, og der tages intet Hensyn til Renter, selv om der i Aftalen er vedtaget Rentebetaling. Kan det ikke oplyses, hvor stor Kontantprisen er, anses den for at udgøre ni Tiendedele af Afbetalingsprisen.

Hvis Afbetalingsprisen har været urimelig høj i Forhold til Tingens Værdi ved Aftalens Afslutning, beregnes der i Stedet for de ovenfor angivne Beløb alene Sælgeren en rimelig Afbetalingspris med Fradrag af allerede erlagte Afdrag.

Endvidere kan Sælgeren beregne sig Godtgørelse for de nødvendige Omkostninger ved Tingens Tilbagetagelse.

§ 5.

Hvis Tingens Værdi, jfr. § 3, overstiger det Beløb, som Sælgeren kan beregne sig efter § 4, kan han ikke tage Tingen tilbage, medmindre han samtidig betaler Køberen det overskydende Beløb.

Hvis Tingens Værdi er mindre end Sælgerens Fordring efter § 4, kan Sælgeren ikke fordre mere betalt end det overskydende Beløb.

§ 6.

Har Sælgeren fremsat Krav paa at faa Tingen tilbage, kan Køberen afgøre sit Mellemværende med Sælgeren ved at betale dennes Restfordring beregnet efter Reglerne i § 4. Gør han det, maa Tingene ikke tages tilbage.

Har Sælgeren faaet Tingen tilbage, har Køberen Ret til i 14 Dage derefter at indløse den mod at betale den Værdi, Tingen havde ved Tilbagetagelsen, samt det Beløb, som Sælgeren maatte kunne fordre efter § 5, 2. Stk.

§ 7.

Er flere Ting solgte paa Afbetaling ved samme Aftale, og fremsætter Sælgeren Krav paa at tage dem tilbage, har Køberen Ret til at udtage en eller flere af Tingene efter eget Valg mod at betale det Beløb, hvormed Sæslgerens Restfordring, beregnet efter Reglerne i § 4, overstiger Værdien af de øvrige Ting. Er Restfordringen mindre end denne Værdi, har Køberen Krav paa, at det overskydende betales ham samtidig med Tilbagetagelsen.

Hvis Sælgeren har taget Tingene tilbage, har Køberen Ret til i 14 Dage derefter at indløse en eller flere af Tingene efter eget Valg mod at betale den Værdi, som den eller de paagældende Ting havde ved Tilbagetagelsen, samt det Beløb, som Salgeren maatte kunne fordre efter § 5, 2. Stk.

Køberen har dog i intet Tilfælde Ret til at overtage nogen Ting, der hører saaledes sammen med Ting, som Sælgeren tager tilbage, at Fraskillelsen vilde medføre væsentlig Værdiforringelse af det tilbagetagne.

§ 8.

Har Sælgeren forbeholdt sig, at Køberens Ret efter et Køb paa Afbetaling skal være betinget af, at han opfylder sine Forpligtelser efter et andet saadant Køb, kan Køberen fordre, at Reglerne i § 2, 1. Stykke, anvendes, som om der forelaa Køb.

§ 9.

Er det i Aftalen bestemt, at Køberens Undladelse af at opfylde sine For-

pligtelser skal medføre, at tilbagestaaende Afdrag forfalder til Betaling tidligere end til de fastsatte Tider, og afkræver Sælgeren under Paaberaabelse heraf Køberen et større Beløb end der ellers vilde være forfaldent, bliver Sælgerens Fordring at beregne efter de i § 4, 1. og 2. Stykke, givne Regler.

§ 10.

Vil Sælgeren tage Tingen tilbage, og vil Køberen ikke godvillig udlevere den, har Sælgeren enten at sagsøge Køberen til at udlevere Tingen med Angivelse af, hvorledes Opgørelse mellem Parterne ved Udleveringen skal foregaa, eller at henvende sig til Fogeden med Begæring om ved hans Hjælp at blive indsat i Besiddelse af Tingen. Begæringen skal være affattet skriftlig og være bilagt med en Udregning af det Beløb, som Sælgeren kræver i Henhold til § 4.

§ 11.

Fogeden kan tilsige Køberen til Møde paa Fogedkontoret. Naar Sælgeren ønsker det, kan saadan Tilsigelse navnlig ogsaa finde Sted, forinden der er paabegyndt Indsættelsesforretning.

Udebliver Køberen uden lovligt Forfald, eller vægrer han sig ved at fremkomme med de Oplysninger, der er fornødne til Sælgerens Indsættelse i Besiddelse af Tingen, kan han hensættes i simpelt Fængsel, indtil han opfylder sin Pligt i saa Henseende, dog ikke udover 6 Maaneder. Omkostningerne ved Fængslingen afholdes paa samme Maade som Delinkventomkostninger.

§ 12.

Under Indsættelsesforretningen har Fogeden at vejlede Parterne, forsaavidt de ikke giver Møde ved Sagfører.

Tingens Værdi ansættes af Fogedvidnerne, i fornødent Fald med Tilkaldelse af sagkyndig Bistand.

Er Sælgeren utilfreds med Værdiansættelsen, kan han forlange optaget Skøn ved to af Fogeden udmeldte Mænd, dog kun saafremt Vurderingssummen andrager Halvdelen eller derunder af Afbetalingsprisen. Den samme Ret tilkommer Køberen, saafremt Vurderingssummen andrager Halvdelen eller derunder af Afbetalingsprisen. Begæringen om Skøn maa fremsættes, forinden Fogedforretningen er sluttet, og den, der begærer Skønnet, maa deponere eller stille Sikkerhed for Omkostningerne ved Skønsforretningen, derunder Vederlag til Skønsmændene. Ved Opgør af Parternes Mellemværende afgør Fogeden, hvem af dem der skal bære Omkostningerne. Skønnet kan ikke gøres til Genstand for Overskøn.

Finder Fogeden, at det Beløb, som Sælgeren har beregnet til Dækning af Omkostningerne ved Tingens Tilbagetagelse, er større end rimeligt, kan han nedsætte det til et passende Beløb.

§ 13.

Er der efter de foreliggende Omstændigheder Tvivl om, hvorvidt Sælgeren har Ret til at tage Tingen tilbage, kan Fogeden gøre Indsættelsesforretningen betinget af, at Sælgeren stiller Sikkerhed for det Tab, der ved en uretmæssig Tilbagetagelse vilde paaføres Køberen.

Er der Tvivl om, hvorvidt Sælgeren skal betale Køberen noget for Tingens Tilbagetagelse, eller om, hvor meget han skal betale, kan Fogeden gøre Indsættelsesforretningen betinget af, at Sælgeren stiller Sikkerhed for det omstridte Beløb.

I Tilfælde af Sikkerhedsstillelse har Fogeden at henlede Køberens Opmærksomhed paa Bestemmelserne i § 14.

§ 14.

Har Fogeden indsat Sælgeren i Besiddelse af Tingen mod Sikkerhedsstillelse, kan enhver af Parterne forlange afgjort ved Fogedretten, hvorvidt det til Sikkerhed stillede Beløb skal tilfalde Køberen eller tilbagebetales Sælgeren. Begæring herom skal fremsættes inden en Uge, efter at Sælgeren er sat i Besiddelse af Tingen. Under Sagens Behandling for Fogedretten paahviler der Fogeden den samme Vejledningspligt som under Indsættelsesforretningen.

Fogedens Kendelse, til hvis Afsigelse Parterne skal tilsiges, kan, naar Sagens Størrelse tillader det, i Løbet af 14 Dage efter Afsigelsen gøres til Genstand for Appel, og Appellen har opsættende Virkning.

Er der gaaet 4 Uger efter Indsættelsesforretningen, uden at Køberen har foretaget retslige Skridt mod Sælgeren i Anledning af Tingens Tilbagetadelse eller Opgørelsen af Mellemværendet, gives det til Sikkerhed stillede Beløb tilbage til Sælgeren.

§ 15.

Vil Køberen i Henhold til § 6 eller § 7 indløse Ting, som Sælgeren har faaet tilbage, finder Bestemmelserne i §§ 10—14 tilsvarende Anvendelse.

§ 16.

For Indsættelsesforretningen efter denne Lov erlægges i Retsafgift 3 Kr. og i Vidnegebyr 1 Kr.

For Tilsigelser efter § 11, 1ste Stykke, 2det Punktum, betales 1 Krone.

§ 17.

De i denne Lov til Beskyttelse for Køberen i Tilfælde af Misligholdelse givne Bestemmelser kan ikke fraviges til hans Skade ved forudgaaende Overenskomst mellem Sælger og Køber.

Har Køberen aftalt med Sælgeren, at en Trediemand skal være bemyndiget til at optræde paa hans Vegne i Tilfælde af Misligholdelse, er det uden Retsvirkning.

§ 18.

Denne Lov er kun anvendelig paa de Køb paa Afbetaling, der afsluttes efter dens Ikrafttræden.

Loven træder i Kraft samtidig med Lov om Aftaler og andre Retshandler paa Formuerettens Omraade.

LOV OM BOGFØRING

Af 10. Maj 1912.

§ 1.

Enhver Enkeltmand eller Selskab, der driver Handel, Vekselerer- eller Bankvirksomhed, Kommissionshandel, Forlagsvirksomhed, Forsikringsvirksom-

hed, Mæglervirksomhed, Apotek, Beværtning, Haandværk, Fabriksvirksomhed, Entreprenørvirksomhed, Virksomhed med Befordring af Personer, Gods eller Meddelelser, eller som for egen Regning driver Erhverv ved Regnskabsførelse (Ind- og Udbetaling) for nogen af de ovennævnte Virksomheder, er pligtig at føre Forretningsbøger i Overensstemmelse med de i samme Lov givne Regler. Saadan Forpligtelse paahviler endvidere Sagførere, der driver Virksomhed som saadanne og andre, som erhvervsmæssigt uden offentlig Beskikkelse udfører juridiske Ferretninger, samt Personer, der som Erhverv driver Teatervirksomhed elle forestaa Forlystelsesanstalter, for saa vidt den dertil meddelte Bevilling eller Tilladelse indeholder Paalæg om Forretningsbøgers Førelse. Endvidere Brugs-, Andels- og lignende Foreninger med begrænset Ansvar samt Foreninger, der ere forpligtede til at løse Næringsadkomst.

Bogføringspligten paahviler dog ikke den, som driver nogen af de Virksomheder, som omhandles i Lov om Haandværks- og Fabriksdrift samt Handel og Beværtning m. m. af 29. December 1857 (Næringsloven) §§ 16, 37, 50, 51, 52 og 53 eller som ifølge Lovgivningen har Ret til at omføre disse Varer uden Næingsadkomst, og ej heller Fragtmænd eller Skibsførere, som føre eget Skib. Ogsaa Haandværkere, der som Regel ikke beskæftiger flere end 2 Medhjælpere, fritages for Bogføringspligten.

§ 2.

Uanset Forretningens Størrelse eller Virksomhedens Omfang paahviler det vedkommende forretningsdrivende, jfr. § 1, 1ste Stykke, at føre en *Kassebog*, i hvilken samtlige ind- og udgaaende Pengebetalinger daglig indføres særskilt for hver enkelt Post, eller, naar Bibøger føres, med en samlet Sum for hver af disse. Indtægter, hidrørende fra kontant Salg, kunne indføres som en enkelt Post for samtlige en Dags Salg. Endvidere skal der føres en *Hovedbog* og en *Statusbog*, i hvilken der en Gang aarlig for det sidst forløbne Regnskabsaar vil være at indføre Forretningens Status (med Angivelse af Aktiver og Passiver) saaledes som samme stiller sig efter omhyggelig Hensyntagen til de tilstedeværende Værdier og Forpligtelser. Dog kan den aarlige Status indføres i Hovedbogen, og Statusbogen i saa Fald bortfalde.

Den nævnte Indførelse af Forretningens Status skal være foretagen og Status underskreven inden 6 — for Rederier, der driver Fragtfart med Sejlskibe 9 — Maaneder efter Udløbet af det sidst afsluttede Regnskabsaar.

Det paahviler endvidere enhver forretningsdrivende, jfr. § 1, 1ste Stykke — under fornødent Hensyn til Forretningens Omfang og Beskaffenhed — at føre et saadant Bogholderi, at deraf klart fremgaar Forretningens Gang, Kreditorer og Debitorer med Størrelsen af de paagældende Tilgodehavender, Driftsomkostninger, privat Forbrug af Penge og af Varer. Endvidere skal det af Bogføringen fremgaa, hvilke Vekselforsligtelser der er indgaaet, samt hvilke Kautions- og dermed beslægtede Forpligtelser der er paataget, som kan have Indflydelse paa Status. Det samme gælder foretagne Pantsætninger. Ligeledes skal det af Bogføringen fremgaa, hvilke Afskrivninger der er foretaget paa de forskellige Værdier.

Føres Bøger udover Kassebogen, Hovedbogen og Statusbogen, før fornøden Angivelse om disse findes i Statusbogen.

§ 3.

Enhver i Statusbogen eller Hovedbogen indført Statusopgørelse skal underskrives af Forretningens Indehaver. Findes der flere ansvarlige Deltagere, skal Underskrift meddeles af dem alle; bestaar et Selskabs Ledelse af flere

Personer, skal Status underskrives af alle dem, der ifølge Selskabets Love ere ansvarlige for Forretningens daglige Drift.

§ 4.

Kassebog, Hovedbog og Statusbog skal autoriseres, medens andre Forretningsbøger paa Forlangende kan autoriseres. Autorisationerne meddeles af Magistraten, paa Landet af Politimesteren. For Autorisationen betales et Gebyr af 1 Kr. for hver Bog. Autoriserede Bøger stemples til Takst 1 Krone. Ingen Forretningsbog kan autoriseres, forinden den er pagineret og gennemdraget. Ogsaa Forretningsbøger, der tidligere har været benyttede som saadanne, kan autoriseres.

Enhver Forretningsdrivende, hvis Virksomhed ikke falder ind under Bestemmelsen i § 1, 1ste Stykke, kan forlange sine Forretningsbøger autoriserede.

§ 5.

Det paahviler enhver, der efter denne Lov er bogføringspligtig, at opbevare alle de i Forretningen eller Virksomheden førte Bøger tilligemed Forretningsbreve, Kopibøger, Telegrammer, Regninger og andre Bilag m. v., Forretningen eller Virksomheden vedkommende, i saa langt et Tidsrum, at mulige Krav, der kunne rejses af eller rettes mod den bogføringspligtige i Anledning af vedkommende Forretningsforhold, kunne være forældede efter Lov Nr. 274 om Forældelse af visse Fordringer af 22. December 1908.

§ 6.

Forordning angaaende Forpligtelsen til at føre behørige Handelsbøger af 1. Juni 1832 ophæves. Den særlige Beviskraft, som i D. L. 5—14—48, 49 og 50, jfr. nævnte Forordnings §§ 8 og 9, er tillagt ordentlig førte Handelsbøger, som herefter tilkomme Forretningsbøger, som ere ordentlig førte og autoriserede, saaledes at den Frist, inden hvilken Fordringen skal gøres gældende, er 2 Aar.

§ 7.

§ 45 i Lov om Konkurs samt om nogle Forandringer i de paagældende Bestemmelser om Pant og Eksekution af 25. Marts 1872 affattes herefter saaledes:

»Som Handlende, henholdsvis Fabrikant eller Skibsreder, anses i denne Lov enhver, der efter Lovgivningen er forpligtet til at føre Forretningsbøger.«

Denne Bestemmelse gør dog ikke nogen Forandring i den bestaaende Lovgivning med Hensyn til, hvilke Konkursboer der skal behandles ved Sø- og Handelsretten. Lovgivningens almindelige Regler om Handelsbøger skulle ogsaa gælde for Forretningsbøger autoriserede efter denne Lov.

Lov om Konkurs m. m. af 25. Marts 1872 § 148, 1ste Stykke, ophæves.

§ 262 i Almindelig borgerlig Straffelov af 10. Februar 1866 affattes saaledes:

»Befindes det, at nogen, som er pligtig til at føre Forretningsbøger, og hvis Bo er kommet under Fallitbehandling, har forvansket, bortskaffet eller tilintetgjort disse Bøger eller har ført dem paa en uredelig Maade eller i svigagtig Hensigt undladt at føre dem, straffes han med Fængsel paa Vand og Brød eller med Forbedringshusarbejde indtil 2 Aar.

Har Fallenten gjort sig skyldig i grove Uordener i Henseende til Førelsen af sine Forretningsbøger, bliver han at straffe med simpelt Fængsel indtil 6 Maaneder. Har han gjort sig skyldig i grove Uordener ved den ved Lov foreskrevne Opbevaring af Forretningsbøgerne eller deres Bilag, bliver han at straffe med Bøder eller simpelt Fængsel indtil 6 Maaneder.«

§ 8.

Intet Borgerbrev eller Næringsbevis maa udstedes til nogen, som efter denne Lov er forpligtet til at føre Forretningsbøger, forinden disse er indleverede til Autorisation. Det paahviler vedkommende Øvrigheder ved alle forekommende Lejligheder at paase, at de bogføringspligtige ere forsynede med de foreskrevne Forretningsbøger.

Overtrædelse af Bestemmelserne i § 2, 2det Stykke, § 3 og § 4, første Punktum, straffes med Bøder fra 5 til 500 Kr.

Overtrædelse af Pligten til paa behørig Maade at føre de efter Bestemmelserne i § 2, 1ste og 3die Stykke, fornødne Bøger straffes med Bøder fra 10 til 1000 Kr.

Sagerne behandles som offentlige Politisager. Bøderne, saavel idømte som vedtagne, tilfalder Kommunens Kasse.

§ 9.

Denne Lov træder i Kraft den 1. Juli 1912, dog at Forretningsbøger, der ere autoriserede inden dette Tidspunkt, fremdeles vil kounne benyttes, uanset at de ikke opfylder Bestemmelsen i nærværende Lovs § 4, 1. Stk., 4. Punktum.

§ 10.

Denne Lov gælder ikke for Færøerne, men det vil ved særlig Lov være at bestemme, i hvilken Udstrækning dens Bestemmelse skal gøres anvendelige dér.

LOV OM LUKKETID FOR BUTIKER OG LAGRE m. v.

(Af 30. Juni 1922.)

§ 1.

Køb og Salg paa Gader, Torve og offentlige Pladser, i Handlendes, Haandværkeres, Fabrikanters og Brugsforeningers Butiker, Udleveringssteder og Lagre, — hvad enten de findes under Tag eller i fri Luft — og i Auktionslokaler og lignende, Omløben med Varer, samt Pantelaanervirksomhed maa med de i denne Lov nævnte Undtagelser ikke i Tidsrummet mellem 16. September og 31. Marts finde Sted Mandag, Tirsdag, Onsdag og Torsdag fra Kl. 6 Aften til Kl. 6 den paafølgende Morgen, Fredag fra Kl. 7 Aften til Kl. 6 den paafølgende Morgen, samt hele Aaret Aftenen før en af Folkekirkens Helligdage fra Kl. 9 Aften til Kl. 6 den nærmest paafølgende Søgnedag. Paa de nævnte Tider skal Butiker, Lagre, Auktionslokaler og lignende, samt Pantelaanerforretninger holdes lukkede for Publikum.

§ 2.

Bestemmelserne i § 1 kommer ikke til Anvendelse paa:

a. Apoteker, med Hensyn til hvilke Justitsministeren efter Samraad med Handelsministeren træffer Bestemmelse om, hvilke Varer der maa forhandles i Apoteket paa de Tider, paa hvilke Butikker skal være lukket. Indtil saadan Bestemmelse er truffet, vedbliver Justitsministerets Bekendtgørelse Nr. 21 af 16. Februar 1909 om, hvilke Varer der maa forhandles i Apoteker efter den al-

mindelige Aftenlukketid, at være gældende, saaledes at dens Bestemmelser finder Anvendelse paa de Tider, paa hvilke Butikker i Henhold til denne Lov skal være lukket.

b. Kiosker og lignende Forretninger, der ikke handler med andre Artikler end Aviser, Programmer, Tidsskrifter, Postkort, løse Brevark, Kuverter og Telegramblanketter, Frimærker, Penne, Blæk og Blyanter.

c. Salg paa Jernbanestationer af Aviser, Programmer, Tidsskrifter og Bøger samt Salg paa Jernbaneperroner og Dampfærger af Frugt, Chokolade og Konfekt.

d. Salg i Teatre, Biografteatre, Koncertbygninger og lignende af Chokolade og Konfekt, for saa vidt Salget finder Sted i Lokaler, hvortil kun Personer, som har løst Billet til Forestillingen eller Koncerten har Adgang.

e. Salg af Aviser som Gadehandel.

f. Salg af Sodavand og lignende kølende Drikke, Kaffe, The, Kager og Frugt, som finder Sted med Politiets Tilladelse paa dertil af Politiet anviste Pladser og paa de af dette tilladte Tider.

g. Salg af Tobak, Blomster, Legetøj, Konfekt, Chokolade og Sukkervarer samt de under b. og f. omhandlede Varer, der med Politiets Tilladelse finder Sted i Forlystelseshaver, hvortil der betales Entré. Sidstnævnte Vilkaar kan dog, naar særlige Forhold taler derfor, frafaldes af Politiet.

h. Fiskefartøjers og forbisejlende Skibes Forsyning med Provinant, Kul, Benzin, Petroleum og lignende.

i. Reparation af Cycler og Motorkøretøjer samt Forsyning af disse med Olie, Benzin eller Elektricitet.

j. Salg af fersk Fisk. Ved Politivedtægt kan det fastsættes, hvorvidt og i hvilket Omfang nærværende Lovs Regler skal bringes til Anvendelse paa Salg af fersk Fisk.

Indenrigministeren bemyndiges til ved Bekendtgørelse at træffe Bestemmelse om, at Salg af Programmer som Gadehandel skal være tilladt om Aftenen efter de i § 1 fastsatte Tider.

Særlige Regler for visse Arter af Virksomheder.

§ 3.

a. Kagebagere maa Mandag, Tirsdag, Onsdag, Torsdag og Fredag holde aabent fra Kl. 6 Morgen til Kl. 8 Aften, paa Dage forud for en af Folkekirkens Helligdage fra Kl. 6 Morgen til Kl. 9 Aften, samt paa Folkekirkens Helligdage fra Kl. 6 Morgen til Kl. 4 Eftermiddag.

Bagere maa holde aabent de samme Tider, dog paa Folkekirkens Helligdage til Kl. 8 Aften.

I den Tid, i hvilken Bagere, Kagebagere og Konditorer ifølge Politivedtægt (Lov Nr. 104 af 10. Maj 1912 § 29) er berettiget til at sælge Kager eller Konditorvarer, samt Konfekt, Chokolade og Sukkervarer til Fortæring paa Stedet, maa de dog ogsaa sælge disse Varer ud af Huset.

b. Blandede Brød- og Mælkeudsalg maa holdes aabne paa de i a., 1ste Stykke, nævnte Tider.

Saafremt disse Udsalg foruden Mælk og Brød ogsaa forhandler andre Varer, maa disse Varer ikke sælges paa de Tider, paa hvilke Butikker skal holdes lukkede. og skal paa disse Tider være enten forsvarlig tildækket eller bortfjernet fra de offentlig tilgængelige Lokaler.

c. Butikker, hvorfra der i Henhold til Næringsadkomst paa Detailhandel udelukkende forhandles levende Blomster og saadanne Varer, der sædvane-

mæssigt anses for Tilbehør til Blomsterhandel, maa paa Folkekirkens Helligdage holdes aabne fra Kl. 6 Morgen til Kl. 12 Middag. De Forretninger af denne Art, der ligger i Nærheden af en for Publikum tilgængelig Indgang til en Kirkegaard, maa desuden paa Folkekirkens Helligdage holdes aabne paa de Tider, paa hvilke den paagældende Kirkegaard er aaben, saaledes at Politiet afgør, hvilke Forretninger der har en saadan Beliggenhed. Er Juleaftensdag en Søndag, maa alle de nævnte Forretninger holdes aabne til Kl. 4 Eftermiddag, og ingen af dem længere.

d. Beværtere maa paa de Tider, paa hvilke Butikker skal holdes lukkede, ikke sælge ud af Huset; herfra undtages dog Salg af tilberedte Spisevarer samt Mælk og Brød. Endvidere undtages Salg af Kager og Konditorvarer, dog kun indtil det Tidspunkt, indtil hvilket Konditorier ifølge Bestemmelsen ovenfor under a, 3die Stykke, er berettiget til Salg ud af Huset.

e. Al erhvervsmæssig Fotografering med Undtagelse af Fotografering til Brug for Pressen er forbudt Langfredag, 1ste Paaskedag, 1ste Pinsedag og 1ste Juledag.

§ 4.

Barber- og Frisørstuer skal holdes lukkede Mandag, Tirsdag, Onsdag og Torsdag samt Fredag fra Kl. 7 til Kl. 6 den paafølgende Morgen, samt Aftenen før en af Folkekirkens Helligdage fra Kl. 10 Aften til Kl. 6 Morgen den nærmest paafølgende Søgnedag.

Paa Skærtorsdag maa de holdes aabne fra Kl. 6 til Kl. 11 Formiddag, hvorhos de, naar der, bortset fra Skærtorsdag og Langfredag, indtræffer 2 eller 3 Helligdage i Træk, maa holdes aabne fra Kl. 6 til Kl. 11 Formiddag paa den anden Helligdag, forsaavidt denne ikke er 1. Juledag, i hvilket Tilfælde der i Stedet for maa holdes aabent den sidste Helligdag.

§ 5.

De i §§ 1, 3 og 4 indeholdte Forbud mod Handel m. v. finder først Anvendelse fra Kl. 9 Aften:

a. Den sidste Torsdag og Fredag før Pinse, de 6 sidste Søgnedage før Juleaftensdag og den første Søgnedag i Maj og November, samt endvidere efter Kommunalbestyrelsens Bestemmelse paa Søgnedage, paa hvilke der afholdes større Dyrskuer, Markeder, stedlige Sammenkomster og Festligheder.

b. Med Politiets Tilladelse for et nærmere begrænset Tidsrum i Tilfælde af, at Naturforhold, Ulykkeshændelser, andre lignende uforudsete Begivenheder eller Fare for uforholdsmæssigt Tab ved Forringelse af letfordærvelige Varer maatte gøre saadant ønskeligt.

De i §§ 1, 3 og 4 indeholdte Forbud mod Handel m. v. fider ikke Anvendelse fra Kl. 4 til Kl. 9 Eftermiddag første Søndag i Maj og November og de to sidste Søndage før Jul. Er Juleaftensdag en Søndag, regnes den 17. December for den sidste Søndag før Jul.

§ 6.

De i §§ 1, 3 og 4 indeholdte Forbud mod Handel m. v. paa Folkekirkens Helligdage finder tillige Anvendelse paa Grundlovsdagen (den 5. Juni) fra Kl. 12 Middag og paa Juleaftens Dag fra Kl. 4 Eftermiddag, saafremt disse Dage falder paa en Søgnedag.

§ 7.

Kunder, som befinder sig i et Forretningslokale paa det for dets Lukning paabudte Tidspunkt, kan ekspederes i indtil et Kvarter efter dette.

Salg ved dertil indrettede Apparater uden personlig Betjening (Salgsautomater) er tilladt paa enhver Tid, men Paafyldning af Salgsvarer maa paa de Tider, paa hvilke Butikker skal være lukkede, kun ske uden Anvendelse af fremmed Medhjælp.

§ 8.

Overtrædelse af de i denne Lov indeholdte eller i Medfør af samme givne Forskrifter straffes med Bøder fra 10 Kr. til 500 Kr.

Den, hvem det er tilladt at drive Forretning i den almindelige Lukketid, og som i denne driver Forretning i videre Omfang, end det er ham tilladt i den Tid, straffes med Bøder fra 50 til 1,000 Kr. I Gentagelsestilfælde bliver han tillige at dømme til Fortabelse af Retten til at holde Forretningen aaben udover den almindelige Lukketid enten for et bestemt Tidsrum af ikke under 3 Maaneder eller for bestandig; dette gælder dog ikke Apotekere.

Finder Politiet, at en Overtrædelse af denne Lov hidrører fra en undskyldelig Misforstaaelse, kan Sagen afgøres med en Advarsel.

Bøder efter denne Lov tilfalder Kommunekassen og vedkommende Kommunes Hjælpekasse med henholdsvis en Trediedel og to Trediedele.

§ 9.

Denne Lov træder i Kraft den 1. Juli 1922.

Samtidig ophæves Lov Nr. 134 af 22. April 1904 om den offentlige Fred paa Folkekirkens Helligdage samt Grundlovsdagen med senere Ændringer og Tillæg, for saa vidt Bestemmelserne er stridende mod nærværende Lovs Regler, og Lov Nr. 163 af 19. Juni 1908 om Tidspunktet for Lukning om Aftenen af Butikker og Lagre med senere Ændringer og Tillæg samt de i de sønderjydske Landsdele gældende Bestemmelser om de i denne Lov omhandlede Emner.

Denne Lov gælder ikke for Færøerne, men kan ved kongelig Andordning sættes i Kraft dèr med de Lempelser, som maatte følge af Øernes særlige Forhold, samtidig med at Lov om den offentlige Fred paa Folkirkens Helligdage samt Grundlovsdagen sættes i Kraft sammesteds. Indtil en saadan Anordning er udfærdiget, forbliver Lov Nr. 134 af 22. April 1904 om den offentlige Fred paa Folkekirkens Helligdage samt Grundlovsdagen med senere Ændringer og Tillæg og Anordning Nr. 73 af 1. April 1910, hvorved Lov Nr. 163 af 19. Juni 1908 om Tidspunktet for Lukning om Aftenen af Butikker og Lagre, saaledes som samme er ændret ved Lov Nr. 82 af 30. April 1909, sættes i Kraft paa Færøerne med visse Lempelser, i Kraft, for saa vidt angaar Færøerne.

LOV OM BESTEMMELSER MOD URETMÆSSIG KONKURRENCE OG VAREBETEGNELSE

Af 29. Marts 1924 med Ændringer af 9. April 1926.

§ 1.

Den, der sælger eller til Salg udbyder Varer, maa ikke paa disse, deres Etiketter eller Indpakning, ej heller ved Skiltning eller paa Regninger, Fak-

turaer eller andre Forretningsdokumenter have anbragt urigtige eller vildledende Angivelser til Paavirkning af Efterspørgslen, saasom Betegnelser, der

1) indeholder en urigtig Angivelse i Henseende til Varens Frembringelsessted (eller -land), Art, Tilvirkningsmaade, Stof, Sammensætning, Beskaffenhed, Egenskaber, Virkninger eller Prisforhold, eller som dog er egnede til at bibringe en fejlagtig Antagelse i de nævnte Henseender, eller

2) er egnede til at bibringe Køberne den Anskuelse, at samtlige de i Forretningen førte forskellige Varesorter hidrører fra samme Frembringelsessted (eller -land) eller har samme Tilvirkningsmaade, uagtet dette kun delvis er Tilfældet, eller

3) urigtig angiver, at Varerne er blevet udmærket ved Udstillinger, er blevet prøvet af eller har faaet Anbefalinger fra offentlige Myndigheder eller er eller har været patentbeskyttet. (Saafremt Patenttering eller lignende maatte bortfalde, skal Angivelsen dog kunne beholdes paa den Varemængde, den i Forvejen er anbragt paa).

Overtrædelser heraf straffes med Bøder fra 50 til 4,000 Kr. Straffen kan dog under skærpede Omstændigheder, navnlig i hyppigere Gentagelsestilfælde, stige indtil simpelt Fængsel i 6 Maaneder.

Domfældte skal derhos, for saa vidt de ulovligt betegnede Varer endnu er i hans Besiddelse eller iøvrigt staar til hans Raadighed, ved Dommen tilpligtes at rette denne Betegnelse eller, hvis Varerne ikke er forfærdiget her i Landet, da, for saa vidt han foretrækker dette, at udføre dem af Landet.

§ 2.

Udbredes de i § 1 omhandlede urigtige eller vildledende Angivelser ved Bekendtgørelser i Pressen, ved Løbesedler eller ved Skiltning af særlig iøjnefaldende Art, betragtes dette som en skærpende Omstændighed.

§ 3.

Paa Betegnelser, som er egnede til at bibringe en fejlagtig Antagelse i Henseende til Varens Frembringelsessted, kommer de foranførte Straffebestemmelser ikke til Anvendelse, naar den paagældende Betegnelse efter almindelig Opfattelse eller efter Skik og Brug i Handelen er gaaet over til at angive Varens Art og Tilvirkningsmaade eller lignende og ikke Frembringelsesstedet.

Ved kongelig Anordning skal det dog, hvor almene Hensyn gør det ønskeligt, kunne fastsættes, at visse Betegnelser er undtaget fra denne Regel. Overtrædelse af en saadan Anordning anses med den i § 1, jfr. § 2, foreskrevne Straf.

Betegnelser, der bestaar i Angivelse af Mønt, Maal eller Vægt, betragtes ikke som en Angivelse af Varens Frembringelsessted. At der til en Varebetegnelse er brugt et andet Sprog end det Lands, hvori Varen er frembragt, eller hvorfra den er indført, er ikke i og for sig at anse for urigtig Varebetegnelse, men Afgørelsen heraf beror tillige paa Varebetegnelsens Form og Indhold.

En Betegnelse, som i og for sig maatte anses for en urigtig Angivelse af en Vares Frembringelsessted, skal ikke anses som saadan, naar der ved en tydelig og holdbar Tilføjelse er givet Oplysning om Varens virkelige Frembringelsessted.

§ 4.

Det er forbudt her i Landet at sælge eller til Salg at udbyde Varer, paa hvilke eller paa hvis Etiketter eller Indpakning er anbragt det ved Genferkon-

ferencen af 6. Juli 1906, Art. 18 (jfr. Bekendtgørelse Nr. 174 af 24. Juli 1907) vedtagne og som Emblem og Kendemærke for Hærens Sundhedstjeneste fastsatte Mærke, det saakaldte »Røde Kors«, eller Betegnelsen »Røde Kors«, »Genfer Kors« eller lignende til Mærket svarende Betegnelse eller Benævnelse.

Overtrædelse af disse Bestemmelser straffes med Bøder paa indtil 200 Kr.

Med samme Straf anses:

1) den, der uhjemlet benytter nævnte Mærke, Betegnelse eller Benævnelse paa Skilte, i Bekendtgørelser, paa Regninger, Fakturaer eller andre Forretningsdokumenter;

2) den, der ved Skiltning benytter danske eller udenlandske Statsvaaben, naar saadan Benyttelse ikke er hjemlet ved særlig Tilladelse;

3) den, der sælger eller til Salg udbyder Varer af udenlandsk Oprindelse, paa hvilke eller paa hvis Etiketter eller Indpakning er anbragt Gengivelse af eller Betegnelse for det danske Flag og andre nationale Kendetegn og Mindesmærker eller uden Hjemmel er anbragt Gengivelse af eller Betgnelse for det danske Statsvaaben eller Portræt af Kongen eller Medlemmer af den kongelige Familie.

§ 5.

Sæsonudsalg kan finde Sted enten to Gange om Aaret, varende højest en Maaned hver Gang, eller een Gang om Aaret, varende højest to Maaneder.

Udsalg, der paa hvilken som helst Maade bekendtgøres at finde Sted paa Grund af særlige Omstændigheder, saasom Forretningens Flytning, Overdragelse eller Ophør — være sig som Følge af Konkurs, Akkord, Dødsfald eller af andre Aarsager — eller til Realisation af beskadigede Varer eller af Varer, der angives at være afkøbt et Konkurs-, Akkord- eller Dødsbo eller at være købt ved Auktion, maa ikke vare over tre Maaneder.

Samtidig med Bekendtgørelsen af de i denne Paragraf 2det Stykke nævnte Udsalg og senest tre Dage inden Udsalgets Begyndelse skal der gøres Anmeldelse til den stedlige Politiøvrighed om Udsalgets Begyndelse og Varighed.

I Forbindelsen med Anmeldelsen skal der indsendes en paa Tro og Love afgiven specificeret Fortegnelse over de af Udsalget omfattede Varer med Erklæring om, at alle disse Varer allerede er fast erhvervet paa det Tidspunkt, da Bekendtgørelsen og Anmeldelsen finder Sted. For saa vidt angaar Udsalg af Varer, der angives at være afkøbt et Konkurs-, Akkord- eller Dødsbo eller at være købt ved Auktion, skal Fortegnelsen være bilagt med Erklæring om, at Udsalget ikke omfatter andre Varer end de fra Boet eller Auktionen hidrørende. Den her nævnte Fotegnelse skal være til Eftersyn for saadanne stedlige Handels-, Industri- eller Haandværkerforeningers Bestyrelser eller bemyndigede Tillidsmænd, som af Øvrigheden anses for at være interesserede i Eftersynet. Udsalgene maa ikke omfatte andre Varer end de i Fortegnelserne opgivne.

Ved Udsalg, der bekendtgøres at finde Sted til Realisation of beskadigede Varer, skal disse holdes adskilte fra Forretningens øvrige Varer eller være særskilt mærkede.

§ 6.

Fra de i § 5, 1ste og 2det Stykke, fastsatte Regler kan der af Politiøvrighederne tilstaaes Undtagelser efter Indstilling af de stedlige Handels-, Industri- eller Haandværkerforeningers Bestyrelser. Varigheden af Udsalg paa Grund af Forretningens Oplør kan dog i intet Fald udstrækkes ud over et Aar.

§ 7.

Ved Auktioner, hvor Salgsgenstandene angives helt eller delvis at hidrøre fra navngivne Boer eller Personer, skal det for disse Genstandes Vedkommende i Katalogerne for hvert enkelt Auktionsnummer bestemt opgives, fra hvilket Bo eller hvilken Person Genstandene hidrører. I Bekendtgørelsen skal det udtrykkelig fremhæves, hvis der ved Auktionen ogsaa sælges Genstande, som ikke hidrører fra de særlige navngivne Boer eller Personer.

Det skal i enhver Auktionsbekendtgørelse angives, om Salgsgenstandene sælges for Auktionsrekvirentens eller for anden Mands Regning.

§ 8.

Overtrædelse af de i §§ 5—7 indeholdte Bestemmelser straffes med Bøder indtil 1000 Kr.

§ 9.

Det er enhver forbudt i Erhvervsøjemed at benytte Navn, Firma, Forretningskendetegn eller lignende, der ikke tilkommer ham, saavel som at benytte en ham rettelig tilkommende Betegnelse paa en Maade, der er egnet til at hidføre Forvekslinger med en af anden Erhvervsvirksomhed retmæssig ført Betegnelse.

Forsætlig Overtrædelse heraf straffes med Bøder indtil 2,000 Kr.

§ 10.

Den, der for at tilvende sig en andens Kunder, om dennes Erhversvirksomhed fremsætter eller udbreder urigtige Meddelelser, egnede til at skade Virksomheden, hvad enten disse angaar dennes Indehaver, dens Varer eller dens øvrige Forhold, straffes med Bøder indtil 6,000 Kr., under skærpende Omstændigheder med simpelt Fængsel indtil 6 Maaneder.

§ 11.

Den, der ved ubeføjet at benytte eller give Meddelelser til andre om sin nuværende eller tidligere Principals eller Kompagnons Forretnings- eller Driftshemmeligheder, forsætlig krænker et kontraktligt Tillidsforhold, i Kraft af hvilket disse Hemmeligheder er kommet til hans Kundskab, straffes med Bøder indtil 6,000 Kr., under skærpede Omstændigheder med simpelt Fængsel indtil 6 Maaneder. Straffrihed indtræder dog, hvis Kontraktforholdet er ophørt for mere end tre Aar siden.

§ 12.

I Detailhandelen er den saakaldte Tilgift forbudt, medmindre Tilgiften er af underordnet Værdi. Reklamering med Tilgift er ligeledes forbudt.

Overtrædelse heraf straffes med Bøder indtil 200 Kr.

§ 13.

Det er forbudt her i Landet at sælge eller falbyde Varer efter saakaldte Kuponsystemer. (Snebold-, Bon-, Anvisnings- eller lignende Systemer), hvorved Erhvervelse af visse Varer eller Krav paa bestemte Ydelser af erhversmæssig Karakter gøres afhængig af, at et bestemt Antal Kuponer (»Anvisninger«, »Slutsedler«, »Bons« eller lignende) købes.

Overtrædelse heraf straffes med Bøder indtil 4,000 Kr.

Med samme Straf anses den, der forsætlig medvirker ved Afhændelse eller Falbydelse af Varer paa den her omhandlede Maade.

§ 14.

Handelsministeren bemyndiges til efter Samraad med Hovedorganisationer for dansk Erhvervsliv at fastsætte, at bestemte Varer i Detailsalg (Salg til Forbruger) kun maa sælges eller udbydes til Salg i foreskrevne Enheder i Henseende til Tal, Maal eller Vægt, eller med en paa Varen eller dens Indspakning anbragt Angivelse af Tal, Maal eller Vægt, ligesom ogsaa til at fastsætte, at bestemte Varer i Detailsalg (Salg til Forbruger) kun maa sælges eller udbydes til Salg med Angivelse af om Varen er dansk eller udenlandsk, eller af dens Frembringelses- eller Oprindelsessted. Handelsministeren kan nærmere fastsætte, paa hvilken Maade de paagældende Angivelser skal anbringes, samt hvad der i hvert enkelt Tilfælde skal forstaaes ved Varens Frembringelses- eller Oprindelsessted.

Overtrædelse heraf straffes med Bøder indtil 1,000 Kr.

Overtrædelse af det i § 7 (jfr. Bekendtgørelse Nr. 182 af 28. Juli 1909) i Lov Nr. 124 af 4. Maj 1907 om Indførelse af det metriske System indeholdte Paabud om i Handel og Vandel udelukkende at anvende metrisk Maal og Vægt, straffes med Bøder indtil 500 Kr.

§ 15.

Strafforfølgning foretages af det offentlige for Overtrædelse af Lovens §§ 3, 4, 13 og 14. For Overtrædelse af Lovens § 1 (jfr. § 2) kan Forfølgning begæres af saadanne Foreninger, som Handelsministeren dertil maatte bemyndige. For Overtrædelse af Lovens §§ 5—7 (jfr. § 8) og 12 kan Forfølgning begæres af saadanne Foreninger af erhvervsdrivende, som Handelsministeren dertil maatte bemyndige. De saaledes bemyndigede Foreninger er ogsaa beføjede til samtidig med Anmeldelsen om den formentlig begaaede Lovovertrædelse at foranledige Forbud nedlagt mod Overtrædelsen. Saadant Forbud forfølges efter Lovgivningens almindelige Regler.

Overtrædelse af Lovens §§ 9, 10, 11 og 13 forfølges paa Begæring af den forurettede, dog at Begæringen skal være tiltraadt af en af de i 1ste Stykke omtalte Foreninger.

Under den rejste Strafforfølgning kan der efter Paastand af den forurettede tilkendes denne Skadeserstatning.

Under Strafforfølgningssagen er Domstolen derhos beføjet til, naar nogen enkelt Person eller Forretning maa antages at have lidt Skade, uanset at Bevis for Skadens Omfang ikke kan føres, paa den skadelidtes Begæring at tilkende denne Erstatning af indtil 1,000 Kr.

Krav paa aftalte Bøder kan ligeledes gøres gældende under Strafforfølgningssagen. Den aftalte Bøde er da at anse for Erstatning.

Strafforfølgningssagerne behandles som Politisager, i København af Sø- og Handelsretten.

§ 16.

Nærværende Lov, hvis Bestemmelser alene kommer til Anvendelse, for saa vidt ikke strengere Straf efter andre Bestemmelser er foreskrevet, træder i Kraft straks.

LOV OM AKTIESELSKABER

Af 29. September 1917.

§ 1.

Ved et Akiieselskab forstaaes i denne Lov ethvert erhvervsdrivende Selskab, i hvilket ingen af Deltagerne (Aktionærerne) hæfter personlig for Selskabets Forpligtelser, men hvor samtlige Deltagere hæfter alene med en af dem tilvejebragt Fællesformue (Aktiekapital). Et Selskab anses som erhvervsdrivende, naar det har til Formaal under hvilken som helst Form at indvinde økonomisk Udbytte til Fordeling mellem Deltagerne.

Loven finder ikke Anvendelse paa saadanne Selskaber med begrænset Ansvar, hvis Virksomhed bestaar i at forskaffe Medlemmerne Genstande til Forbrug eller at afsætte Produkter af Medlemmernes Virksomhed eller paa anden lignende Maade at virke til Fremme af Medlemmernes fælles økonomiske Interesser, saafremt den nævnte Virksomhed alene er begrænset til Medlemmernes Kreds, og Udbyttet fordeles til Medlemmerne i Forhold til deres Andel i Selskabets Omsætning.

Ejheller medfører Loven nogen Forandring i de for enkelte Aktieselskaber ved eller i Henhold til Lov givne særlige Bestemmelser, ligesom den ikke finder Anvendelse paa Livsforsikrings-Aktieselskaber og Sparekasser eller paa de i Lov Nr. 36 af 15. Februar 1895 omhandlede Selskaber (Selskaber i Lande, hvor Danske ikke er undergivne Landets Jurisdiktion).

Aktieselskaber er pligtige og eneberettigede til i deres Benævnelse at benytte Ordet »Aktieselskab« eller deraf dannede Forkortelser. Dog kan Handelsministeren tillade Selskaber, hvis Fællesformue helt eller delvis bestaar i Garantibeviser, i Stedet for Ordet »Aktieselskab« at benytte en anden Betegnelse, der angiver Selskabet som Selskab med begrænset Ansvar.

Ved et Kommandit-Aktieselskab forstaaes et erhvervsdrivende Kommandit-Selskab, i hvilket et Aktieselskab er Kommanditist (jfr. § 47).

§ 2.

Til Stiftelsen af et Aktieselskab udkræves:

a) Oprettelse af en skriftlig Overenskomst om Selskabets Stiftelse (Stiftelses-Overeskomsten).
b) Fastsættelse af Selskabets Vedtægter, samt Valg af Bestyrelse og Revisorer;
c) Tilvejebringelse af Aktiekapitalen;
d) Selskabets Optagelse i Aktieselskabs-Registeret.

§ 3.

Enhver, der har underskrevet Stiftelses-Overenskomsten, anses som Stifter.

Stifternes Antal maa ikke være under tre. Hver af Stifterne skal være fuldmyndig og maa ikke være ude af Raadighed over sit Bo eller ved Dom fundet skyldig i en i den offentlige Mening vanærende Handling. Flertallet af Stifterne skal have Bopæl her i Riget og derhos enten have Indfødsret eller i mindst 5 Aar have været bosiddende her. Stifterne skal hver tegne mindst een Aktie.

§ 4.

Aktieselskaber kan ikke uden Samtykke af Handelsministeren stiftes med en mindre Aktiekapital end 5000 Kr. Forsikrings-Aktieselskaber dog ikke med en mindre Aktiekapital end 50,000 Kr.

§ 5.

Stiftelses-Overenskomsten skal angive:

a) Selskabets Navn, Hjemsted og Formaal;
b) Aktiekapitalens Størrelse ved Selskabets Stiftelse, herunder det Mindste-Beløb, der skal være tegnet, forinden Selskabet kan træde i Virksomhed;
c) hvor stor en Del af Aktiekapitalen der er tegnet af Stifterne, og hvorvidt Resten skal tilvejebringes ved offentlig Indbydelse eller underhaanden;
d) Største-Beløbet af de med Selskabets Stiftelse forbundne Omkostninger, herunder Oplysning om det Vederlag, der maatte være tillagt Stifterne;
e) hvorvidt nogle Aktier skal have særlige Rettigheder;
f) hvorvidt Aktionærer skal være forpligtede til at lade deres Aktier indløse;
g) hvorvidt der skal gælde Indskrænkninger i Aktiernes Omsættelighed;
h) hvorvidt Aktierne skal lyde paa Navn eller kan lyde paa Inhændehaveren;
i) hvorvidt og paa hvilke Vilkaar Selskabet skal overtage en bestaaende Forretning eller bestemte Formuegenstande, hvorledes Værdien af det saaledes overtagne er ansat, og hvorvidt Vederlaget ydes ved Aktier i Selskabet.

Som Bilag til Overenskomsten vedføjes samtlige de i Anledning af Stiftelsen oprettede Dokumenter i Original eller af Stifterne bekræftet Genpart. Aftaler angaaende de i Stiftelses-Overenskomsten omhandlede Forhold, som ikke stadfæstes gennem Overenskomsten, har ikke Gyldighed overfor Selskabet. Overenskomsten underskrives af alle Stiftere.

§ 6.

Til Fastsættelse af Selskabets Vedtægter skal Stifterne afholde et Møde, hvortil de har at tilkalde enhver, fra hvem de har modtaget Tilsagn om Aktietegning i Selskabet. Af Deltagerne i Mødet fastsættes Vedtægterne, der ikke maa indeholde Bestemmelser, stridende mod Stiftelses-Overenskomsten, uden at denne paa tilsvarende Maade ændres; samt vælges Bestyrelse og Revisorer, medmindre disse Valg ifølge Vedtægterne bliver at foretage af den første Generalforsamling. Den der ikke er tilkaldt til Mødet eller som paa dette ikke tiltræder Vedtægterne eller det foretagne Valg af Bestyrelse, er ikke bundet ved et før Mødets Afholdelse givet Tilsagn om Aktietegning.

§ 7.

Saafremt offentlig Indbydelse til Aktietegning udstedes, skal Indbydelsen underskrives af Stifterne. Den skal indeholde Oplysning om:

a) Stiftelses-Overenskomstens endelige Indhold i nøjagtig Gengivelse;
b) Vedtægternes Regler om Aktionærernes Stemmeret;
c) Selskabets Bestyrelse og Revisorer, forsaavidt disse er valgte paa det i § 6 nævnte Møde;
d) Aktiernes Størrelse;
e) Kursen, hvortil Aktierne udbydes;
f) Tiden og Stedet for Aktietegningen;
g) de for Indbetalingen gældende Bestemmelser;
h) de Bestemmelser, der skal følges i Tilfælde af Overtegning;
i) i hvilke Blade den i § 8 omhandlede Meddelelse om Aktietegningens Forløb eventuelt vil blive bekendtgjort.

§ 8.

Det i Tegningsindbydelsen opgivne Tidsrum, indenfor hvilket der skal være tegnet det i Stiftelses-Overenskomsten for Aktiekapitalen fastsatte Mindste-Beløb, maa ikke strække sig ud over to Maaneder fra Tegningsindbydelsens

Dato. Senest otte Dage efter Tegnigsfristens Udløb meddeles det enten ved Bekendtgørelse i de i Tegningsindbydelsen angivne Blade eller ved anbefalet Brev til hver enkelt Aktietegner, hvorvidt det fastsatte Mindste-Beløb er tegnet, og i bekræftende Fald, hvor stor en Del af det tegnede Beløb der tilfalder Aktietegneren. Hvis det fastsatte Mindste-Beløb ikke er tegnet, bortfalder Aktietegnernes Forpligtelse, og de indbetalte Beløb tilbagebetales, dog med Fradrag af afholdte Udgifter, hvis dette er betinget i Tegningsindbydelsen.

Saafremt det opgivne Mindste-Beløb er tilvejebragt inden Tegningsfristens Udløb, kan Tegningen fortsættes, indtil den i Stiftelses-Overenskomsten fastsatte Aktiekapital er fuldt tegnet.

§ 9.

Om Stiftelse af et Aktieselskab skal der ske Anmeldelse til Aktieselskabs-Registeret senest fire Maaneder efter Stiftelses-Overenskomstens Dato.

Uden Handelsministerens Samtykke maa Anmeldelsen ikke optages i Registeret, forinden det fastsatte Mindste-Beløb er fuldt tegnet og der paa Atkietegningen er sket Indbetalinger, som udgør mindst 10 pCt., for Forsikrings-Aktieselskaber dog mindst 25 pCt. af hver Akties Paalydende. De stedfundne Indbetalinger skal derhos tilsammen udgøre mindst 5000 Kr., for Forsikrings-Aktieselskaber dog mindst 12,500 Kr.

§ 10.

Anmeldelse til Aktieselskabs-Registeret skal foretages i en af Handelsministeren foreskreven Fællesform og være ledsaget af den for Registrering og Bekendtgørelse anordnede Betaling. Den skal angive:

a) Selskabets Navn;
b) Vedtægternes Dato;
c) Selskabets Formaal;
d) den eller de Kommuner, i hvilke Selskabets Hovedkontor og Filialkontorer findes;
e) den tegnede Aktiekapitals Størrelse og Fordeling i Aktier;
f) hvorvidt Aktietegning er ophørt eller fortsættes;
g) hvor meget der er indbetalt paa Aktierne; og hvornaar det mulige Restbeløb kan fordres indbetalt;
h) Vedtægternes Regler om Aktionærernes Stemmeret;
i) hvorvidt nogle Aktier har særlige Rettigheder;
j) hvorvidt Aktionærerne er forpligtede til at lade deres Aktier indløse;
k) hvorvidt der gælder Indskrænkninger i Aktiernes Omsættelighed;
l) hvorvidt Aktierne skal lyde paa Navn eller kan lyde paa Ihændehaver;
m) hvorledes Bekendtgørelse til Aktionærer skal finde Sted;
n) Stifternes fulde Navn, Stilling og Bopæl;
o) Bestyrelsesmedlemmernes og Direktørernes (Forretningsførernes) fulde Navn, Stilling og Bopæl;
p) hvem der har Ret til at forpligte Selskabet;
q) til hvem og under hvilken Postadresse Henvendelse fra Aktieselskabs-Registeret skal rettes.

Som Bilag til Anmeldelsen skal medfølge:

r) en Genpart af Stiftelses-Overenskomsten med tilhørende Bilag;
s) en Genpart af Tegningsindbydelsen, hvis saadan er udstedt;
t) Selskabets Vedtægter i to Eksemplarer;
u) behørigt Bevis for, at Stifterne opfylder de i § 3 og at Bestyrelsens og Direktionens Medlemmer opfylder de i § 29 foreskrevne Betingelser.

§ 11.

Anmeldelsen til Aktieselskabs-Registeret saavel som de medfølgende Bilag skal underskrives af alle Bestyrelsesmedlemmer; disse hefter alle for en og en for alle for Indholdets Rigtighed.

Saafremt Aktietegning fortsættes, efter at Anmeldelsen er afgivet, skal der ved Tegningens Ophør afgives Anmeldelse om Udfaldet.

De Personer, der har Ret til at forpligte Selskabet, skal paa Anmeldelsen egenhændigt angive, hvorledes de vil tegne Firmaet.

§ 12.

Et Selskab, der ikke er registreret, kan ikke som saadan erhverve Rettigheder eller indgaa Forpligtelser. Ejheller kan det optræde som Part i Rettergang undtagen til Indkrævning af tegnet Aktiebeløb samt i Søgsmaal vedrørende Aktietegningen.

For Forpligtelser, der forinden Registreringen er indgaaede paa Selskabets Vegne, hefter de, der har indgaaet Forpligtelserne, en for alle og alle for en.

§ 13.

Hvis der sker Ændring i noget Forhold, hvorom Anmeldelse er sket til Aktieselskabs-Registeret eller hvis Selskabets Vedtægter iøvrigt ændres, skal Anmeldelse herom inden en Maaned foretages under Iagttagelse af Forskrifterne i §§ 10—11 og ledsaget af fornødne Oplysninger om Ændringens lovlige Vedtagelse; dog behøver Forandring af Bopæl ikke at anmeldes, medmindre den paagældende har taget Bopæl i Udlandet.

§ 14.

Aktier og Interimsbeviser, hvis Overdragelighed er begrænset ifølge Selskabets Vedtægter, kan ikke udstedes til eller med gyldig Virkning overfor Selskabet overdrages til Ihændehaveren.

§ 15.

For Aktionærernes Indbetalinger skal der af Selskabets Bestyrelse eller dens Befuldmægtigede udstedes Interimsbeviser, angivende:

a) Selskabets Navn;
b) Aktiens Størrelse og den stedfundne Indbetaling med Datoangivelse;
c) de Tider, til hvilke det mulige Restbeløb kan fordres indbetalt.

Saafremt der er truffet Bestemmelse om

d) at nogle Aktier har særlge Rettigheder fremfor andre;
e) at Aktionærer er forpligtede til at lade deres Aktier indløse;
f) at Aktierne eller Interimsbeviserne ikke er frit overdragelige;
g) at der udenfor de i denne Lov hjemlede Tilfælde er Adgang til Mortifikation af Aktier eller Interimsbeviser uden Iagttagelse af Lovgivningens almindelige Regler,

skal dette anføres i Interimsbeviserne

§ 16.

Aktiebrev maa ikke udgives, før Selskabet er optaget i Aktieselskabs-Registret.

Ethvert Aktiebrev skal i sin Tekst indeholde tilsvarende Oplysninger som de i § 15 for Interimsbeviserne fastsatte og desuden

a. Registreringens Dato;
b. Løbenummer.

Aktiebrevene underskrives af Bestyrelsens Medlemmer. De enkelte Navne kan paaføres ad mekanisk Vej; dog skal mindst een Underskrift være egenhændig.

Om Indbetalinger paa Aktier.

§ 17.

Den, der har tegnet en Aktie, hæfter for dens fulde Indbetaling.

Hvis Aktiebrev udleveres, inden Aktiens Beløb er fuldt indbetalt, skal Aktiebrevet indeholde Oplysning om Størrelsen af den skete Indbetaling, og Aktionæren skal udstede en Forskrivning for det ikke indbetalte Beløb. Senere Indbetalinger skal afskrives saavel paa Aktiebrevet som paa Forskrivningen.

Vedtægterne skal indeholde Bestemmelse om, hvorvidt og under hvilke Betingelser en ikke fuldt indbetalt Aktie med bindende Virkning for Selskabet kan overdrages saaledes, at Forpligtelsen til at yde de endnu resterende Indbetalinger paa Aktien overtages af Køberen.

§ 18.

Vedtægterne skal indeholde Regler for, hvorledes der skal forholdes overfor Aktionærer, der ikke foretager de dem paahvilende Indbetalinger.

Om Forhøjelse af Aktiekapitalen.

§ 19.

Forhøjelse af Aktiekapitalen kan ikke ske, forinden Aktiekapitalen er fuldt indbetalt, eller der i Selskaber, hvor fuld Indbetaling ifølge Vedtægterne ikke skal finde Sted indenfor en bestemt fastsat Frist, er udstedt Forskrivninger, jfr. § 17. Efter en stedfunden Forhøjelse af Aktiekapitalen kan en ny Forhøjelse kun finde Sted under tilsvarende Betingelser.

§ 20.

Beslutning om Aktiekapitalens Forhøjelse kan kun fattes af Generalforsamlingen; dog kan denne efter at have fastsat det Beløb, hvormed Aktiekapitalen skal forhøjes, meddele Bestyrelsen Bemyndigelse til at foretage Forhøjelsen paa det Tidspunkt, i det Omfang og paa de Vilkaar, Bestyrelsen maatte bestemme.

§ 21.

Saafremt offentlig Indbydelse til Tegning af nye Aktier udstedes, skal den underskrives af Bestyrelsen og indeholde de i § 5 e.—i. og i § 7 b.—i. foreskrevne Oplysninger tilligemed Oplysning om, hvorvidt og paa hvilke Vilkaar der for de ældre Aktieejere eller for andre er forbeholdt nogen Fortrinsret ved Tegningen, samt om, hvor stor en Del af det udbudte Beløb, der skal være tegnet, for at Tegningen skal være bindende, og om de særlige Vilkaar, der iøvrigt maatte være knyttede til denne. Bestemmelserne i §§ 8, 16, 17 og 18 finder tilsvarende Anvendelse.

Om Nedsættelse af Aktiekapitalen.

§ 22.

Aktiekapitalen maa kke uden Samtykke af Handelsministeren nedsættes under 5000 Kr.

§ 23.

Saafremt Aktiekapitalens Nedsættelse vil medføre enten Udbetaling til Aktionærer eller Bortfald af nuværende eller tidligere Aktionærers Forpligtelse til at gøre Indbetaling, som ikke er hjemlet ved nogen Bestemmelse, hvorom der mindst et Aar forud er foretaget Anmeldelse til Aktieselskabs-Registret, skal Selskabets Fordringshavere ved en Bekendtgørelse, der indrykkes tre Gange i Statstidenden, opfordres til at anmelde deres Krav inden tre Maaneder, forsaavidt angaar andre Fordringshavere.

Saa længe de forfaldne Krav, der er anmeldte i Henhold til den foran paabudte Bekendtgørelse, ikke er fyldestgjorte, eller der ikke paa Forlangende er stillet betryggende Sikkerhed for uforfaldne eller omtvistede Krav, kan Aktekapitalens Nedsættelse ikke lovligt foretages. Om en tilbudt Sikkerhed maa anses for betryggende, afgøres paa en af Parternes Begæring af Overregistratoren (§ 48).

Handelsministeren kan efter Omstændighederne tillade Afvigelse fra de foranstaaende i denne Paragraf indeholdte Bestemmelser.

Bestyrelsen kan ved en tre Gange i Statstidende indrykket Bekendtgørelse med Aar og Dags Varsel indkalde Aktiebrevene til Nedskrivning, Ombytning eller Indløsning i Anledning af Nedsættelsen.

Enhver Tilbagebetaling af Indskud, der formindsker den anmeldte Aktiekapital, er ulovlig, medmindre den sker under Iagttagelse af de for Aktiekapitalens Nedsættelse eller af de for Selskabets Opløsning givne Bestemmelser.

§ 24.

Med Anmeldelsen til Aktieselskabsregisteret om en stedfunden Nedsættelse af Aktiekapitalen (jfr. § 13) skal følge Bevis for, at de i § 23 foreskrevne Regler er iagttagne.

Om Erhvervelse af egne Aktier.

§ 25.

Saafremt et Aktieselskab erhverver egne Aktier, skal disse opføres i Aarsregnskabet under en selvstændig Post »Beholdning af egne Aktier«. Saafremt Beholdningen af egne Aktier efter disses Paalydende udgør 5 pCt. af Aktiekapitalen eller derover, skal Anmeldelse herom ske til Aktieselskabs-Registeret.

Om Regnskabsaflæggelsen.

§ 26.

Vedtægterne skal indeholde Regler om Regnskabsaflæggelsen og Overskudets Fordeling.

Regnskabet skal indeholde et Driftsregnskab og en Statusopgørelse udvisende Selskabets sande Stilling efter Bestyrelsens bedste Skøn.

De med Selskabets Stiftelse og Aktiekapitalens Tilvejebringelse forbundne Omkostninger ligesom ogsaa Vederlag, der af Selskabet er betalt for en Forretnings Afstaaelse, skal opføres paa særlig Konto og aarlig nedskrives med mindst en Tiendedel af det oprindelige Beløb.

Udbytte til Aktionærerne kan kun udredes af det Netto-Overskud, som Regnskabet udviser, efter at de vedtægtsmæssige Afskrivninger og Henlæggelser har fundet Sted, og uafskrevet Underskud fra tidligere Aar er dækket; dog kan de til særlige Fonds i saadant Øemed henlagte Beløb anvendes til Forøgelse af det regnskabsmæssige Netto-Overskud, hvoraf Udbytte udredes, eller til Udligning af Tab.

§ 27.

Bestyrelsen skal inden seks Maaneder efter Regnskabsaarets Udløb til Aktieselskabs-Registeret indsende en Afskrift af Selskabets Aarsregnskab og Statusopgørelse. Denne Bestemmelse gælder dog ikke, saafremt Selskabets Aktier alle lyder paa Navn og Antallet af Aktionærer ikke overstiger ti.

Om Bestyrelsen.

§ 28.

Selskabet ledes af en Bestyrelse. Vedtægterne skal indeholde Bestemmelser om Bestyrelsen Sammensætning og Valg samt om, hvorvidt der af Bestyrelsen eller Generalforsamlingen tillige bliver at ansætte en særlig Direktion, bestaaende af en eller flere Direktører (Forretningsførere), som forestaar Selskabets daglige Ledelse.

Vedtægterne skal indeholde Bestemmelse om, hvem der har Ret til at forpligte Selskabet, derunder ogsaa Bestemmelse i saa Henseende med Hensyn til Afhændelse og Pantsætning af fast Ejendom. Bestyrelsesmedlemmer, der er bosatte i Udlandet, kan forsaavidt de ikke har Indfødsret, kun udøve saadan Ret i Forbindelse med en eller flere her i Landet bosatte Personer (kollektiv Signatur).

§ 29.

Ufuldmyndige eller Personer, som er ude af Raadighed over deres Bo eller som ved Dom er fundne skyldige i en i den offentlige Mening vanærende Handling„ kan ikke være Medlemmer af et Aktieselskabs Bestyrelse eller Direktion.

Flertallet af Bestyrelsens Medlemmer skal have Bopæl her i Riget og derhos enten have Indfødsret eller i mindst fem Aar have været bosiddende her. I Selskaber, hvis Navn indeholder en dansk Sted- eller Nationalitetsbetegnelse, skal samtlige Bestyrelsens Medlemmer opfylde disse Betingelser.

Saafremt der ansættes en Direktion, skal dens Medlemmer, forsaavidt de ikke bestyrer Forretningsafdelinger af Selskaber i Udlandet, have Bopæl her i Riget og derhos enten have Indfødsret eller i de sidste to Aar have været bosiddende her. Fra den sidstnævnte Bestemmelse kan Handelsministeren, hvor Omstændighederne taler derfor, gøre Undtagelse.

Om Revisionen.

§ 30.

Til at foretage Revision af Aktieselskabets Regnskab og Statusopgørelse vælges en eller flere regnskabskyndige Revisorer, der ikke maa være Medlemmer af Bestyrelsen. Revisorerne kan første Gang vælges enten paa det i § 6 nævnte Møde eller af den første Generalforsamling. Senere Valg af Revisorer kan kun foretages af Generalforsamlingen. Saafremt der ansættes mere end en Revisor, kan Aktionærer, der ejer en Tredjedel af den paa Generalforsamlingen repræsenterede Aktiekapital, bestemme, at mindst en af Revisorerne skal være autoriseret Revisor. Valget af denne sker med simpel Stemmeflerhed.

Under Udførelsen af Revisionen har Revisorerne Adgang til alle Sager vedrørende Selskabets Regnskabsvæsen, og Bestyrelsen er pligtig at meddele dem enhver Oplysning, de forlanger til Bekræftelse af Regnskabets og Statusopgørelsens Rigtighed.

Revisorerne skal, hver Gang de har foretaget Revision, herom indføre en Bemærkning i en Revisionsprotokol, der fremlægges paa Bestyrelsesmøderne.

§ 31.

Saafremt et paa Generalforsamlingen fremsat Forslag om Nægtelse af Regnskabets Godkendelse bliver vedtaget med simpel Stemmeflerhed, kan Generalforsamlingen derefter, ligeledes med simpel Stemmeflerhed, beslutte, at Regnskabet og Statusopgørelsen skal gøres til Genstand for en ny Revision, samt bestemme, hvem der skal foretage denne og det Vederlag, som herfor skal ydes. Umiddelbart efter den ny Revisions Tilendebringelse skal Bestyrelsen med 14 Dages Varsel indkalde en ny Generalforsamling til Regnskabets Godkendelse.

Om Generalforsamlingen.

§ 32.

Vedtægterne skal indeholde Regler om:

a. Aktionærernes Stemmeret;
b. Indkaldelse af Generalforsamlinger;
c. Behandling af Forslag.

Dagsordenen for Generalforsamlingen skal angives i Indkaldelsen, og Beslutning kan kun med Generalforsamlingens enstemmige Samtykke tages om nogen Sag, der ikke er anført i Dagsordenen. Hvis derefter en Aktionær, som ikke har været til Stede paa Generalforsamlingen, inden otte Dage efter denne overfor Bestyrelsen nedlægger Indsigelse mod den Beslutning, der er taget om en i Dagsordenen ikke anført Sag, kan Beslutningen ikke udføres, forinden den paa vedtægtsmæssig Maade er vedtaget af en Generalforsamling.

Ordentlig Generalforsamling skal afholdes en Gang aarlig. Paa den ordentlige Generalforsamling skal det reviderede Regnskab og Status forelægges til Godkendelse.

Aktionærer, der ejer en Fjerdedel af Aktiekapitalen eller den mindre Brøkdel, som Vedtægterne maatte bestemme, skal kunne fordre overordentlig Generalforsamling afholdt til Behandling af et bestemt angivet Emne. Hvis lovlig Indkaldelse ikke er udfærdiget inden fjorten Dage derefter med højst fjorten Dages Varsel, kan Generalforsamlingen indkaldes af Overregistratoren.

§ 33.

Uden enstemmig Beslutning af samtlige Aktionærer kan der ikke vedtages Bestemmelser, som udover det i Stiftelses-Overenskomstæen fastsatte, gaar ud paa:

a) at paalægge Aktionærerne nogen Indskudspligt udover den ved Tegningen paatagne;
b) at forpligte Aktionærerne til at lade deres Aktier indløse, undtagen i Tilfælde af Selskabets Opløsning;
c) at gøre Indskrænkning i Aktiernes Omsættelighed;
d) at paabyde, at en Aktionærs Aktieret trods foretagen Indbetaling skal være forbrudt, naar Indbetaling ikke er blevet erlagt i rette Tid.
e) at foretage væsentlige Ændringer i Selskabets Formaal.

§ 34.

Søgsmaal, hvorved en Aktionær vil søge en Generalforsamlings-Beslutning

omstødt som retsstridig, maa være anlagt mod Selskabet inden to Maaneder efter, at Beslutningen er fattet. Denne Bestemmelse gælder ikke for de i § 33 omhandlede Beslutninger.

Hvis Beslutnnigen var anmeldt til Aktieselskabs-Registeret, skal den afsagte Domsafgørelse uden Hensyn til Paaanke ligeledes anmeldes, jfr. § 13.

Om Aktieselskabers Opløsning, Sammensmeltning og Konkurs.

§ 35.

Hvis Antallet af Aktionærer er gaaet ned under tre, skal Selskabet, dersom denne Mangel ikke er afhjulpet inden tre Maaneder, opløses. Hvis Selskabets Drift fortsættes efter Udløbet af denne Frist, hæfter de, der vidende om Forholdet indgaar Forpligtelser paa Selkskabets Vegne, peersonlig og solidarisk for disses Opfyldelse.

De foranstaaende Bestemmelser kommer ikke til Anvendelse i det Tilfælde, at samtlige Selskabets Aktier ejes af et andet Aktieselskab, der falder ind under nærværende Lov.

§ 36.

Beslutning om Selskabets frivillige Opløsning kan kun fattes af Generalforsamlingen.

Generalforsamlingen vælger til at foretage Likvidationen en eller flere Likvidatorer ,der træder i Bestyrelsens Sted. De kan til enhver Tid afsættes af Generalforsamlingen. Iøvrigt gælder de i nærværende Lov foreskrevne Regler om Generalforsamling og om Regnskabets Revision og Godkendelse ogsaa under Likvidationen.

Aktieselskabet skal under Likvidationen betegne sig som »Aktieselskab under Likvidation«.

§ 37.

Likvidatorerne skal opgøre Selskabets Status ved Likvidationens Begyndelse samt ved Udløbet af hvert Regnskabsaar, for det første Regnskabsaar dog kun, hvis dettes Udløb indtræffer mindst seks Maaneder efter Likvidationens Begyndelse. Opgørelsen fremlægges paa Selskabets Kontor og forelægges til Godkendelse paa Generalforsamlingen.

§ 38.

Likvidatorerne skal ved en tre Gange med en Maaneds Mellemrum i Statstidenden indrykket Bekendtgørelse med et Varsel af mindst 6 Maaneder, regnet fra den første Indrykning, opfordre Fordringshaverne til at anmelde deres Krav.

§ 39.

Naar det endelige Regnskab er godkendt af Generalforsamlingen, og Overskuddet er udbetalt, foretager Likvidatorerne Anmeldelse til Aktieselskabs-Registeret om Selskabets endelige Opløsning, jfr. § 13. Det paahviler Likvidatorerne at opbevare Selskabets Bøger i mindst fem Aar efter Anmeldelsen eller at aflevere dem til Aktieselskabs-Registeret, hvor de i saa Fald skal opbevares i samme Tidsrum.

§ 40.

Beslutning om Overdragelse af et Aktieselskabs Formue som Helhed eller om dets Sammensmeltning med et andet Aktieselskab kan kun vedtages af Generalforsamlingen. Beslutningen anmeldes senest otte Dage efter dens Vedtagelse til Aktieselskabs-Registeret.

Naar den endelige Overdragelse eller Sammensmeltning har fundet Sted, sker der herom Anmeldelse til Aktieselskabs-Registeret, jfr. § 13.

§ 41.

Hvis et Aktieselskab kommer under Konkursbehandling, skal Skifteretten til Aktieselskabs-Registeret gøre Anmeldelse om Konkursbehandlingens Aabning og Ophør.

De Skyldneren i Lov om Konkurs m. m. af 25. Marts 1872 paalagte Pligter paahviler Bestyrelsen eller Direktionen, hvis en saadan var ansat ved Konkursens Begyndelse.

Paa Selskabets Vegne kan Konkursbegæringen kun fremsættes af Bestyrelsen.

Om udenlandske Selskaber.

§ 42.

Udenlandske Aktieselskaber, der er gyldig stiftede i Hjemlandet, kan, forsaavidt tilsvarende Ret tilkommer danske Aktieselskaber i vedkommende fremmede Land, under Iagttagelse af efterfølgende Bestemmelser drive Virksomhed, dog ikke Detailhandel, her i Landet gennem en herværende Forretningsafdeling (Filial), naar denne ledes af en eller flere her bosatte Personer, uden hvis Medvirken Firmaet ikke kan tegnes. Disse skal være fuldmyndige og maa ikke være ude af Raadighed over deres Bo eller ved Dom funden skyldige i en i den offentlige Mening vanærende Handling. De er ansvarlige for Overholdelsen af de i denne Lov indeholdte Forskrifter vedrørende udenlandske Selskaber.

§ 43.

Forinden Forretningsafdelingen træder i Virksomhed, skal den anmeldes til Aktieselskabs-Registeret. Paa Anmeldelsen finder Bestemmelserne i § 9, 2det Stykke, og § 10 a.—m., o.—q. og t. tilsvarende Anvendelse. Desuden skal Anmeldelsen angive Filialbestyrernes fulde Navn, Stilling og Bopæl.

Med Anmeldelsen, der skal underskrives af den herværende Forretningsafdelings Ledere, skal derhor som Bilag følge:

a. en af vedkommende danske Konsul eller paa anden Maade behørig bekræftet Attest fra den kompetente Myndighed om, at Selskabet er lovligt bestaaende og har sit Hovedkontor i Udlandet.
b. en notarialt bekræftet Erklæring saavel fra Selskabet som fra den herværende Forretningsafdeling om, at Selskabet, forsaavidt angaar Forretninger, der afsluttes gennem den herværende Forretningsafdeling, underkaster sig dansk Ret, og at Sager mod Selskabet i Anledning af saadanne Forretninger kan indbringes for Forligelseskommissionen og Retten paa det Sted, hvor Forretningsafdelingen ifølge Anmeldelsen findes.

Bestemmelserne i §§ 13 og 27 finder tilsvarende Anvendelse paa udenlandske Aktieselskaber.

Hvis den herværende Forretningsafdeling ikke bliver registeret, hefter de, der indgaar Forpligtelser paa Selskabets Vegne, personlig og solidarisk for disses Opfyldelse.

Et Agentur for et udenlandsk Forsikrings-Aktieselskab anses som en Forretningsafdeling af et udenlandsk Aktieselskab.

§ 44.

Et udenlandsk Aktieselskabs herværende Forretningsafdeling skal i sin Benævnelse betegne Selskabet som »Udenlandsk Aktieselskab« med Tilføjelse af

Selskabets Hjemland. Hvis Selskabet træder i Likvidation, skal det betegnes som »Udenlandsk Aktieselskab under Likvidation«.

§ 45.

Hvis det udenlandske Aktieselskab kommer under Konkurs, skal den her i Landet anmeldelsespligtige anmelde dette til Aktieselskabs-Registeret og til vedkommende Skifteret.

§ 46.

Den i Henhold til § 43 stedfundne Anmeldelse skal for samtlige Selskabets herværende Forretningsafdelingers Vedkommende slettes af Aktieselskabs-Registeret, naar Begæring derom fremsættes af en Kreditor, der godtgør at det under en af ham foretagen Eksekutionsforretning har vist sig, at han ikke af Selskabets her i Landet værende Midler har kunnet opnaa Fyldestgørelse for sit Krav. Ingen ny Anmeldelse angaaende Oprettelsen af en Forretningsafdeling her i Landet for samme Selskab kan i dette Tilfælde modtages, førend den paagældende Kreditor har modtaget fuld Betaling eller samtykker i, at Anmeldelsen finder Sted.

Dersom et udenlandsk Aktieselskab tilbagekalder den Bemyndigelse, der er givet den herværende Forretningsafdelings Ledelse, skal Anmeldelse heerom, ledsaget af en af vedkommende danske Konsul eller paa anden Maade behørig bekræftet Attest fra den kompetente Myndighed om Beslutningens Lovlighed, indgives til Aktieselskabs-Registeret, hvorefter Forretningsafdelingen udslettes af Registeret.

Om Kommandit-Aktieselskaber.

§ 47.

De i nærværende Lov indeholdte Bestemmelser finder Anvendelse paa Kommandit-Aktieselskaber med følgende Ændringer:

Et Kommandit-Aktieselskab skal i sin Benævnelse betegne sig som Kommandit-Aktieselskab.

I Stiftelsen af et Kommandit-Aktieselskab skal som Stiftere deltage samtlige fuldt ansvarlige Medlemmer samt mindst tre Aktieejere, paa hvem Bestemmelserne i § 3 kommer til Anvendelse.

Saavel Stiftelses-Overenskomsten som den mulig udstedte offentlige Indbydelse til Aktietegning og Anmeldelsen til Aktieselskabs-Registeret skal foruden de i §§ 5, 7 og 10 paabudte Angivelser, tillige indeholde Oplysning om:

a) samtlige fuldt ansvarlige Medlemmers fulde Navn, Stilling og Bopæl;
b) Størrelsen af den Kapital, som hvert af de fuldt ansvarlige Medlemmer maatte have indskudt i Selskabet;
c) hvorledes Selskabets Vinding og Tab fordeles mellem de fuldt ansvarlige Medlemmeer og Aktieejerne;
d) Aktieejernes og de fuldt ansvarlige Medlemmers Stemmeret paa Selskabets Generalforsamling.

Anmeldelsespligten og det dermed forbundne Ansvar paahviler foruden alle Selskabets Bestyrelsesmedlemmer tillige samtlige fuldt ansvarlige Medlemmer.

Om Registrering m. m.

§ 48.

Aktieselskabs-Registeret, som skal have Sæde i København, forestaas af en af Kongen udnævnt Overregistrator, hvem det af Handelsministeren kan paa-

lægges tillige at varetage andre under Ministeriet henhørende Sager. Overregistratoren lønnes med 5,600 Kr. aarlig, stigende hvert 4de Aar med 400 Kr. indtil 6,400 Kr. aarlig, og er berettiget til Pension efter Pensionsloven. De til Kontorhold m. v. fornødne Beløb fastsættes ved Finansloven.

Angaaende de modtagne Anmeldelser skal der uopholdelig paa Anmelderens Bekostning indrykkes Bekendtgørelse i Statstidenden, ligesom Anmeldelserne skal offentliggøres i en Registreringstidende, der forsynes med Aarsregister. Handelsministeren fastsætter de nærmere Bestemmelser om Registerets Indretning, Form og Førelse, om Betalingen for Registreringen og for Meddelelse af Oplysninger af Registeret eller af de til Registeret indleverede Aktstykker, om Bekendtgørelserne i Statstidenden og om Registreringstidendes Udgivelse.

For Selskaber hjemmehørende i København eller i Frederiksberg Kommune sker Anmeldelser efter denne Lov umiddelbart til Aktieselskabs-Registeret. For andre Selskaber indgives Anmeldelsen i to Eksemplarer enten umiddelbart til Aktieselskabs-Registeret eller til Føreren af Handelsregisteret (jfr. Lov Nr. 23 af 1. Marts 1889) paa Selskabets Hjemsted, hvorefter den af de to nævnte Mynigheder, der har modtaget Anmeldelsen, straks oversender et af Eksemplarerne til den anden. Hos Førerne af Handelsregistrene skal der til enhver Tid findes de fornødne Blanketter til Brug ved Anmeldelser til Aktieselskabs-Registeret, ligesom et Eksemplar af Registreringstidenden skal forefindes til gratis Afbenyttelse.

§ 49.

Dersom Anmeldelsen eller den anmeldte Ordning ikke fyldestgør Lovens Forskrifter eller ikke stemmer med Aktieselskabets Vedtægter, eller dersom Anmeldelsen indeholder noget, hvis Indførelse i Registeret ikke er lovhjemlet, eller dersom den Beslutning, i Henhold til hvilken den anmeldte Ordning er truffet, ikke er fattet paa den Maade, som Loven eller Vedtægterne foreskriver, skal Registrering nægtes.

Om Nægtelsen og Grundene til denne skal der snarest mulig gives Anmelderen skriftlig Underretning til den i Anmeldelsen opgivne Adresse. Hvis Anmelderen finder Nægtelsen ubeføjet, kan han indene to Maaneder fra Nægtelsens Dato indanke Spørgsmaalet for Handelsministeren, som da afgør Sagen, uden at Adgangen til at faa Spørgsmaalet afgjort ved Rettergang derved afskæres. Sager til Omstødelse af Nægtelser anlægges ved Hof- og Stadsretten inden seks Maaneder efter den henholdsvis af Overregistratoren eller af Handelsministeren trufne Afgørelse.

Hvis nogen formener, at en stedfunden Registrering er ham til Skade, hører Spørgsmaalet om Registreringens Udslettelse under Domstolenes Afgørelse. Saadan Sag skal være anlagt senest seks Maaneder efter Udgangen af den Maaned, i hvilken Registreringen har fundet Sted. Om Sagens Udfald skal der, naar nogen af Parterne begærer det, uden Betaling optages Bemærkning i Registeret og ske Bekendtgørelse derom i Overensstemmelse med § 48.

§ 50.

Samtlige i Aktieselskabs-Registeret indførte Aktieselskaber skal tydeligt adskille sig fra hverandre.

Andenmands Navn eller Navnet paa Andenmands faste Ejendom maa ikke uden Hjemmel optages i et Aktieselskabs Navn, ligesom dette ikke maa indeholde Angivelse af Foretagender, der ikke staar i Forbindelse med Selskabets Formaal. Dersom Navnet angiver en bestemt Art af Forretning, maa det ikke bibeholdes uforandret, naar Forretningens Art væsentlig forandres.

§ 51.

Hvad der overensstemmende med denne Lov er blevet registreret og bekendtgjort i Statstidende, skal betragtes som kommmet til Trediemands Kundskab.

Saalænge saadan Bekendtgørelse ikke har fundet Sted, kan det Forhold, der er eller skulde have været anmeldt til Registret, ikke gøres gældende mod Trediemand, medmindre det bevises, at denne har haft Kundskab derom.

§ 52.

Naar der i ti Aar ikke er foretaget nogen Anmeldelse vedrørende et i Registret optaget Aktieselskab, og en Henvendelse fra Overregistratoren ved anbefalet Brev til den i Henhold til § 10 q. (jfr. § 13) anmeldte Person er forblevet ubesvaret, kan Overregistratoren ved Bekendtgørelse i Statstidenden med tre Maaneders Varsel opfordre Bestyrelsen til at oplyse, om Selskabet fremdeles bestaar. Naar Fristen er udløbet, uden at saadan Oplysning er modtaget, udslettes Selskabet af Registeret.

§ 53.

Sager mod et Aktieselskab kan indbringes for Forligelseskommissionen og Retten paa det Sted, hvor Aktieselskabets Hovedkontor findes. I saadanne Sager kan endvidere Hovedkontoret — og for udenlandske Aktieselskabers Vedkommende den paagældende her registrerede Forretningsafdelings Kontor — med Hensyn til Forkyndelse og Varsel betragtes som Bopæl.

Straffebestemmelser m. m.

§ 54.

Hvis et Aktieselskabs Bestyrelse, Direktion, Revisorer eller Likvidatorer undlader i rette Tid at efterkomme de Pligter, der paahviler dem ifølge denne Lov eller ifølge Vedtægterne eller en Generalforsamlings Beslutning, skal Handelsministeren efter Indstilling af Overregistratoren under en daglig eller ugentlig Bøde, der kan inddrives ved Udpantning, kunne paalægge de forsømmelige at opfylde deres Pligt. Det samme gælder, hvis et udenlandsk Aktieselskabs herværende Filialbestyrere undlader i rette Tid at efterkomme de dem ifølge denne Lov paahvilende Pligter. Spørgsmaalet om et givet Paalægs Berettigelse kan af de paagældende søges afgjort ved Domstolene

§ 55.

Med Bøder indtil 4000 Kr. eller Fængsel, jfr. § 25 i Straffelov af 10. Februar 1866, straffes, forsaavidt ikke højere Straf er hjemlet i den øvrige Lovgivning, Stiftere, Medlemmer af Bestyrelsen eller Direktionen, Revisorer samt udenlandske Aktieselskabers herværende Filialbestyrere, som

1. ved Indbydelse til Aktietegning, Beretninger, Regnskabsopgørelser eller Erklæringer til Generalforsamlingen eller nogen Selskabsmyndighed eller ved Anmeldelse til Aktieselskabs-Registret bevidst gør urigtige eller vildledende Angivelser;
2. forsætlig overtræder denne Lovs Bestemmelser med Hensyn til Udfærdigelse af Aktiebreve eller Interimsbeviser, Udbetaling af Udbytte eller Tilbagebetaling af Indskud.

§ 56.

Med Bøder indtil 2000 Kr. straffes:

1. de, som fortager nogen af de i § 55 nævnte Handlinger af grov Uagtsomhed,
2. den, som udenfor de i § 55 nævnte Tilfælde i Dokumenter, Forretningsbreve, Cirkulærer eller Bekendtgørelser mod bedre Vidende gør urigtige Angivelser om det af ham bestyrede eller repræsenterede Selskabs Kapital.

Med Bøder indtil 500 Kr. straffes den, som undlader at foretage en foreskreven Anmeldelse til Aktieselskabs-Registret. Hvis den anmeldelsespligtige tilbyder i Mindelighed at rette for sig, kan Bøden fastsættes af Handelsministeren.

§ 57.

Bøder, der idømmes i Henhold til denne Lov, tilfalder Statskassen.

§ 58.

Den i § 56, sidste Stykke, omhandlede Forseelse kan med Tiltaltes Samtykke behandles som offentlig Politisag.

LOV OM KOMMISSION, HANDELSAGENTUR OG HANDELSREJSENDE

Af 8. Maj 1917.

Almindelige Bestemmelser.

§ 1.

Denne Lovs Bestemmelser kommer kun til Anvendelse, forsaavidt ikke andet følger af Aftale eller af Handelsbrug eller anden Sædvane.

En Undtagelse fra denne Regel hjemles ved § 45.

§ 2.

Ved Handlende forstaas i denne Lov enhver, der gør sig til Bedrift at afhænde dertil indkøbte Varer, at drive Vekselerer- eller Bankforretning, Forsikringsvirksomhed, Kommissionshandel, Forlagsvirksomhed, Apothek, Beværtning, Haandværk eller Fabrik, at overtage Udførelse af Bygnings- eller Anlægsarbejder eller at befordre Personer, Gods eller Meddelelser, samt enhver, som er Handelsagent. Dog anses ikke som Handlende den, som uden anden Medhjælp end sin Ægtefælle, sine Børn under 15 Aar og sit Hustyende driver Beværtning, Haandværk, Befordringsvirksomhed eller saadan ringe Handel, hvortil ikke kræves særlig Adkomst, eller hvortil Borgerskab udstedes uden Betaling.

§ 3.

Naar nogen, som efter denne Lov skal »give Meddelelse« har indleveret Meddelelsen til Befordring med Telegraf eller Post eller afsendt den paa anden forsvarlig Maade, gaar det ikke ud over ham, at Meddelelsen forsinkes eller ikke kommer frem.

OM KOMMISSION

Indledende Bestemmelser.

§ 4.

Ved Kommissionær forstaaes i denne Lov den, som har paataget sig det Hverv at sælge eller købe Varer, Værdipapirer eller andet Løsøre for en andens Regning, men i eget Navn. Den, for hvis Regning Salget eller Købet skal ske, kaldes Kommittent.

Er Kommissionæren Handlende, og gaar Hvervet ud paa Salg eller Køb, som falder indenfor hans Bedrift, kaldes han Handelskommissonær og Forholdet Handelskommission.

§ 5.

Faar nogen, som erhvervsmæssigt driver Virksomhed som Handelskommissionær, Anmodning fra en anden, med hvem han staar i Forretningsforbindelse, om at besørge Salg eller Køb, der falder indenfor denne hans Virksomhed, skal han uden ugrundet Ophold give Meddelelse, hvis han ikke vil overtage Hvervet. Gives saadan Meddelelse ikke, anses Hvervet for overtaget.

§ 6.

Naar nogen, som har faaet Gods tilsendt for at sælge det i Kommission, ikke vil udføre Hvervet, men dog tager sig af Godset, har han Panteret i det for, hvad han i denne Anledning har at fordre, efter de nedenfor om Kommissionæren givne Regler.

Om Kommissionærens Pligter.

§ 7.

Kommissionæren skal ved Udførelsen af sit Hverv varetage Kommittentens Interesser. Han skal følge Kommittentens Forskrifter, saa vidt det er muligt, og give ham Underretning om Forhold, som er af Betydning for Hvervet, særlig om afsluttede Aftaler, samt aflægge Regnskab og afgive, hvad der tilkommer Kommittenten. Dog behøver Handelskommissionæren ikke at meddele Kommittenten Navnet paa den, med hvem han har sluttet Aftale, medmindre Pligt hertil følger af §§ 57 og 58.

§ 8.

Udkræver Omstændighederne, at Kommittentens Forskrifter fraviges, skal Kommissionæren uden Ophold underrette Kommittenten derom og forlange hans Bestemmelse. Kan denne ikke afventes, skal Kommissionæren handle, som Omstændighederne tilsiger.

Dette gælder ogsaa, naar Kommittenten har foreskrevet, at Godset ikke maa sælges billigere eller købes dyrere end til en angiven Pris (Limitum). Limitum anses ikke sat alene derved, at en Pris er anført af Kommittenten i en Salgskommissionæren tilstillet Nota.

§ 9.

Er Limitum foreskrevet, bør Kommissionæren alligevel søge at opnaa en fordelagtigere Pris, hvis Forholdene ved Aftalens Indgaaenlse gør det muligt.

§ 10.

Kommissionæren er pligtig at drage Omsorg for Gods, som Kommittenten tilstiller ham til Salg, eller som han køber for Kommittentens Regning. Hvis

ikke andet følger af Forholdene, skal han holde Godset adskilt fra andet Gods.

Handelskommissionæren er pligtig at holde Godset brandforsikret, forsaavidt ikke dets Art eller Forholdene i øvrigt medfører, at Forsikring er unødvendig.

§ 11.

Har Kommittenten tilstillet Handelskommissionæren Gods til Salg, er denne pligtig at undersøge Godset i saadan Udstrækning, som ordentlig Forretningsbrug i Handelskommission kræver.

§ 12.

Viser der sig ved Modtagelsen eller senere Mangler ved Gods, som er tilstillet Kommissionæren til Salg, skal han underrette Kommittenten derom. Afgiver han ikke saadan Underretning uden ugrundet Ophold, efter at han har opdaget eller burde have opdaget Mangelen, er han erstatningspligtig efter Bestemmelsen i § 17 for den derved forvoldte Skade.

§ 13.

Kommissionæren skal godskrive Kommittenten alt, hvad han har opnaaet gennem Aftale med Trediemand.

§ 14.

Staar Kommissionæren ifølge Aftale, Handelsbrug eller anden Sædvane del credere[1]), hæfter han overfor Kommittenten som Selvskyldner for Opfyldelsen af Aftale, som han for dennes Regning indgaar med Trediemand.

Selv om Handelskommissionæren ikke staar del credere, kan Kommittenten kræve, at han opfylder Aftalen, naar Kommissionæren ikke i sin Underretning til Kommittenten om Hvervets Udførelse har sluttet Aftalen.

§ 15.

Har en Kommissionær afsluttet en Aftale for Kommittentens Regning, og har han ved Afslutningen eller senere forsømt sine Pligter, kan Kommittenten afvise Aftalen, saafremt hans Interesser er væsentligt tilsidesatte eller Kommissionæren har handlet svigagtigt.

Kan Kommittenten, naar han saaledes afviser Aftalen, paa Grund af Bestemmelsen i § 54 ikke faa Gods tilbage, som Kommissionæren har solgt, skal denne betale dets Værdi.

§ 16.

Har Kommissionæren købt eller solgt under Limitum eller i øvrigt til en ufordelagtigere Pris end den, der burde være opnaaet, kan Kommittenten ikke af den Grund afvise Aftalen, naar Kommissionæren uden ugrundet Ophold betaler ham Prisforskellen eller stiller ham betryggende Sikkerhed derfor. Dette gælder dog ikke, naar Kommittenten ved Kommissionærens Adfærd har lidt Skade eller Ulempe, som ikke dækkes af Prisforskellen, og som berettiger til Afvisning efter § 15, eller naar Kommissionæren har handlet svigagtigt.

§ 17.

Forsømmer Kommissionæren sine Pligter overfor Kommittenten, skal han erstatte den Skade, som derved forvoldes denne.

---

[1]) D. v. s. har paataget sig Ansvar som Selvskyldner for Trediemands Opfyldelse af hans Forpligtelser.

§ 18.

Har Kommissionæren forsømt sin Pligt ved at sælge under eller købe over Limitum, og afvises Aftalen ikke, bliver i Mangel af Bevis for, at større Skade er lidt, som Erstatning at svare Forskellen mellem den aftalte Pris og Limitum. Har Omstændighederne udkrævet en Afvigelse fra Limitum, men er Afvigelsen ved Kommissionærens Forsømmelse blevet større end paakrævet, skal Erstatningen udgøre mindst Forskellen mellem den Pris, der er opnaaet, og den, der burde være opnaaet.

§ 19.

Har Salgskommissionæren forsømt sin Pligt ved uberettiget at give Kredit eller anden Henstand med Købesummens Betaling, og bliver Aftalen ikke afvist, hæfter Kommissionæren for Købesummen, selv om han ikke staar del credere, og er pligtig at betale den til den Tid, Kommittenten vilde have kunnet fordre den, hvis Henstanden ikke var givet.

Oplyser Kommissionæren, at der kun vilde være opnaaet en lavere Pris, hvis Henstanden ikke var givet, er han ikke pligtig at betale mere end denne Pris.

§ 20.

Formener Kommittenten, at Kommissionæren har forsømt sine Pligter, og vil han derpaa støtte nogen Ret efter §§ 15, 17 og 19, skal han give Kommissionæren Meddelelse om, at han vil paaberaabe sig Forsømmelsen. Meddelelsen skal gives uden ugrundet Ophold, efter at han fra Kommissionæren har modtaget Underretning om, hvorledes denne har forholdt sig. Gives saadan Meddelelse ikke, kan Kommittenten ikke paaberaabe sig Forsømmelsen. Indeholder Meddelelsen ikke, at Kommittenten vil afvise en Aftale, der er sluttet for hans Regning, kan han ikke senere gøre saadan Ret gældende.

§ 21.

I Handelskommission har Kommittenden, hvis han er Handlende og Købet er sket for hans Bedrift, den samme Undersøgelsespligt, som paahviler Køberen efter Lov om Køb § 51.

§ 22.

Viser det sig, at Gods, som er købt for Kommittentens Regning, lider af en Mangel og vil Kommittenten paaberaabe sig denne, skal han uden ugrundet Ophold give Kommissionæren Meddelelse derom.

Giver han ikke saadan Meddelelse, uagtet han har opdaget eller burde have opdaget Mangelen, kan han ikke senere gøre den gældende overfor Kommissionæren, undtagen forsaavidt denne hos Sælgeren, Fragtføreren eller andre kan faa Fyldestgørelse for det Krav, han i den Anledning maatte have mod denne.

§ 23.

Er Gods, som er købt for Kommittentens Regning, leveret for sent, og vil Kommittenten paaberaabe sig dette, skal han give Kommissionæren Meddelelse derom uden ugrundet Ophold, efter at Godset er ankommet til ham, eller det ved Underretning fra Kommissionæren eller Sælgeren har vist sig, at Leveringen er sket for sent. Giver han ikke saadan Meddelelse, finder Bestemmelsen i § 22, 2. Stk. tilsvarende Anvendelse.

§ 24.

De i §§ 20, 22 og 23 givne Regler kommer ikke til Anvendelse, naar

Kommissionæren har handlet svigagtigt, eller naar han har gjort sig skyldig i grov Uagtsomhed, og denne medfører betydelig Skade for Kommittenten.

§ 25.

Er Gods, som var købt for Kommittentens Regning, overgivet til ham, og har han ikke inden et Aar derefter givet Kommissionæren Meddelelse om, at han vil paaberaabe sig en Mangel, kan han ikke senere gøre den gældende i videre Omfang end i § 22, 2det Stykke, bestemt. Dette gælder dog ikke, naar Kommissionæren har paataget sig at indestaa for Godset i længere Tid, eller naar han har handlet svigagtigt.

§ 26.

Afviser Kommittenten Gods, som Kommissionæren har købt for hans Regning, finder angaaende hans Pligter og Rettigheder de i Loven om Køb §§ 55—58 givne Regler tilsvarende Anvendelse.

Om Kommissionærens Rettigheder.

§ 27.

Handelskommissionæren er berettiget til Provision af Aftale, han afslutter for Kommittentens Regning, dog kun hvis Trediemands Forpligtelse ifølge Aftalen opfyldes. Skal Levering ske efterhaanden, og skal Betaling erlægges for hver Levering, kan Kommissionæren forlange Provision af de Leveringer, som er gaaet i Orden.

Naar Trediemands Forpligtelse ifølge Aftalen ikke opfyldes, er Kommissionæren dog berettiget til Provision, saafremt dette skyldes Kommittenten eller en Hændelse, som denne ikke kunde have paaberaabt sig overfor Trediemand, hvis han selv havde afsluttet Aftalen.

§ 28.

Bliver Købesummen kun delvis betalt, og skyldes dette ikke saadant Forhold som i § 27, 2det Stykke, nævnt, har Salgskommissionæren ikke Ret til Provision. Hvis den Provision, som vilde have tilkommet Kommissionæren, saafremt hele Købesummen var blevet betalt, overstiger, hvad der mangler i fuld Betaling, har Kommissionæren dog Ret til Forskellen.

Hvad ovenfor er bestemt, finder tilsvarende Anvendelse med Hensyn til Indkøbskommissionærens Ret til Provision, hvis Sælgerens Forpligtelse ifølge Aftalen kun delvis opfyldes.

§ 29.

Kommissionæren har Krav paa særlig Godtgørelse for Udgifter til Porto, Telegrammer, Telefonsamtaler og Forsikringspræmier samt for andre beføjede Udgifter, forsaavidt ikke Provision eller andet Vederlag er beregnet paa at skulle udgøre Betaling ogsaa for dem. Han kan beregne sig Godtgørelse for Afgivelse af Lagerrum eller andet Oplagssted og for Transport og Arbejde af lignende Art, selv om han ikke i saa Henseende har haft nogen særlig Udgift.

§ 30.

Har Kommissionæren selv maattet opfylde en Aftale overfor Trediemand, kan han kræve Dækning hos Kommittenten.

Forskudsbetaling, som Indkøbskommissionæren uden Kommittentens Tilladelse har erlagt til Sælgeren, er Kommittenten kun pligtig at dække, forsaavidt Sælgerens Forpligtelse ifølge Aftalen opfyldes.

§ 31.

Salgskommissionæren, som har givet Kommittenten Forskud paa Købesummen, eller som i øvrigt i Anledning af Hvervet har noget Krav mod Kommittenten, har for saadan Fordring Panteret i det Gods, der er tilstillet ham til Salg, naar han eller nogen paa hans Vegne er i Besiddelse af Godset eller af Konnossement eller Fragtbrev af saadan Beskaffenhed, at Afsenderen ikke uden at forevise det kan raade over Godset.

§ 32.

I Gods, som en Handelskommissionær har modtaget til Salg, har han Panteret efter § 31 ogsaa for Fordringer, som hidrører fra andre Kommissionshverv fra Kommittenten, saafremt denne er Handlende, og Hvervet falder indenfor hans Bedrift.

§ 33.

I Kraft af den ved § 31 og 32 hjemlede Panteret kan Salgskommissionæren, forsaavidt hans Sikkerhed ellers vilde udsættes for Fare, holde Godset tilbage, naar Kommittenten fordrer det udleveret, og iøvrigt undlade at følge hans Forskrifter. Dog maa Kommissionæren ikke sælge Godset imod Kommittentens Vilje, undtagen i de Tilfælde, som omtales i næste Paragraf.

§ 34.

Naar en Fordring, som er sikret ved Panteretten, er forfaldet, kan Kommissionæren sælge Godset til sin Fyldestgørelse. Er Godset udsat for hurtig Fordærvelse, eller vil dets Bevaring medføre uforholdsmæssig store Omkostninger, kan Kommissionæren, forsaavidt hans Sikkerhed ellers vilde udsættes for Fare, sælge det ,selv om Fordringen ikke er forfaldet. Finder Salg Sted, har Kommissionæren samme Ret til Provision, som ellers vilde have tilkommet ham.

Forinden Salg finder Sted, skal Kommissionæren saa vidt muligt med rimeligt Varsel afkræve Kommittenten Betaling under Tilkendegivelse af, at Godset vil blive solgt, hvis Betaling ikke erlægges. Foregaar Salget enten ved autoriseret Mægler, som er underrettet om Salgets Art, paa forsvarligt Sted, hvor der er Marked for Godset, eller ved en fosvarlig bekendtgjort og afholdt Auktion, kan Kommittenten ikke gøre nogen Indsigelse mod den opnaaede Pris.

§ 35.

Har Salgskommissionæren solgt Godset i Henhold til Hvervet, kan han ved Salg eller paa anden Maade raade over Fordringsretten mod Køberen, forsaavidt det er fornødent til Fyldestgørelse af forfaldne Fordringer paa Kommittenten, for hvilke han vilde have haft Panteret i Godset, hvis dette havde været i hans Besiddelse. Reglen i § 34, 2det Stykke, 1ste Punktum finder tilsvarende Anvendelse.

§ 36.

Hvad der i §§ 31—35 er bestemt om Salgskommissionæren, finder tilsvarende Anvendelse paa Indkøbskommissionæren, dog at han, naar han sælger Godset efter § 34, ikke har Krav paa Provision.

§ 37.

Har Indkøbskommissionæren sendt Godset til Kommittenten, og kommer denne under Konkurs, kan Kommissionæren hindre Godsets Overgivelse til

Boet eller kræve dt tilbage af dette efter Reglerne i Loven om Køb §§ 39 og 44 og Søloven § 166. Ligeledes kan han hindre Godsets Overgivelse, naar der aabnes Forhandling om Tvangsakkord for Kommittenten, eller naar dennes Formuesforhold i øvrigt viser sig at være saadanne, at han maa antages at være ude af Stand til ved Forfaldstid at betale en Fordring, for hvilken Kommissionæren vilde have haft Panteret i Godset, hvis det var forblevet i hans Besiddelse. Han Kommissionæren gjort Brug af den angivne Ret, kan han gøre sin Panteret gældende efter Reglerne i §§ 33 og 34.

Har Salgskommissionæren tilbagesendt Gods, som han har haft til Salg for Kommittenten, kommer tilsvarende Regler til Anvendelse.

§ 38.

Er Gods, som er indkøbt for Kommittentens Regning, paa Grund af Forsinkelse fra hans Side ikke blevet overgivet i hans Besiddelse, har Kommissionæren Ret til at sælge det for hans Regning, naar Kommissionæren ikke uden væsentlig Omkostning eller Ulempe kan vedblive med at sørge for det, eller naar Kommittenten ikke raader over det inden rimelig Tid, efter at han dertil er blevet opfordret. Forinden Salg finder Sted, har Kommissæren saa vidt muligt at give Kommittenten betimeligt Varsel. Foregaar Salget enten ved autoriseret Mægler, som er underrettet om Salgets Art, paa forsvarligt Sted, hvor der er Marked for Godset, eller ved en forsvarlig bekendtgjort og afholdt Auktion, kan Kommittenten ikke gøre nogen Indsigelse mod den opnaaede Pris. Kommissionæren kan ikke beregne sig Provision af Salget.

Kan Salg ikke finde Sted, eller er det aabenbart, at de med et Salg forbundne Omkostninger ikke vil kunne dækkes af Salgssummen, er Kommissionæren berettiget til at skaffe Godset bort.

Hvad ovenfor er bestemt, finder tilsvarende Anvendelse paa Salgskommissionæren, naar han ikke længere er pligtig at beholde Gods, som han har modtaget til Salg, dog at han, naar han sælger Godset, har samme Ret til Provision, som ellers vilde have tilkommet ham.

§ 39.

Har Kommissionæren ifølge Hvervet modtaget Prøver, Mønstre eller andet, som tilhører Kommittenten og ikke er bestemt til Salg, kan han forsaavidt hans Sikkerhed for, hvad han har at fordre ifølge Hvervet, ellers vilde udsættes for Fare, tilbageholde det modtagne, indtil Kommittenten betaler hans Fordring eller stiller anden betryggende Sikkerhed for dens Betaling.

Om Kommissionærernes Selvindtræde.

§ 40.

Kommissæren kan kun, naar Aftale, Handelsbrug eller anden Sædvane giver ham Ret dertil, udføre Hvervet ved at indtræde som Køber eller Sælger for egen Regning.

§ 41.

Selvindtræde sker derved, at Kommissionæren i sin Underretning om Hvervets Udførelse udtrykkeligt erklærer overfor Kommittenten, at han selv er Køber eller Sælger.

Vil Kommittenden gøre gældende, at Kommissionæren ikke ifølge § 40 var berettiget til Selvindtræde, skal han give Kommissionæren Meddelelse derom uden ugrundet Ophold, efter at han har modtaget den ovennævnte Er-

klæring. Giver han ikke saadan Meddelelse, kan han ikke afvise Selvindtrædet af den angivne Grund.

§ 42.

Kommissionæren har i Tilfælde af Selvindtræde at varetage Kommittentens Interesser med samme Omsorg, som naar han udfører Hvervet gennem Aftale med Trediemand.

Med Hensyn til Prisberegningen gælder særligt, at Kommissionæren i alt Fald ikke maa overtage Godset til lavere Pris eller levere det til højere Pris end den, som var gangbar paa det Tidspunkt, han afgav Erklæringen om Selvindtræde. Har Salgskommissionæren til et tidligere Tidspunkt for egen Regning raadet over Godset, kan Kommittenten i alt Fald fordre den Pris, der var gangbar paa dette Tidspunkt. Har Indkøbskommissionæren efter at have faaet Anmodning om at overtage Hvervet, men før Selvindtrædet købt saadant Gods, som Hvervet angaar, kan Kommittenten fordre Opgørelse efter den Pris, som Kommissionæren har betalt, medmindre denne oplyser, at Købet ikke er sket i Anledning af Hvervet. Forsømmer Kommissionæren, hvad der saaledes paahviler ham med Hensyn til Prisberegningen, finder Bestemmelserne i §§ 15—17, 20 og 24 tilsvarende Anvendelse.

§ 43.

Naar Selvindtræde har fundet Sted, har Salgskommissionæren en Købers og Indkøbskommissionæren en Sælgers Rettigheder og Pligter mod Kommittenten.

En Kommisionær, som foretager Selvindtræde, har samme Ret til Provision, som vilde have tilkommet ham, hvis han havde udført Hvervet ved at slutte Aftale med Trediemand. Desuden har han Ret til Godtgørelse efter § 29 for sine Udgifter som Kommissionær.

§ 44.

Har Kommissionæren i Strid med de virkelige Forhold og mod bedre Vidende underrettet Kommittenten om, at Hvervet er udført, kan Kommittenten betragte Underretningen som en Erklæring om Selvindtræde og fordre de i § 42 om Prisberegningen givne Regler bragt til Anvendelse.

§ 45.

Bestemmelserne i §§ 41, 42 og 44 kan ikke ifølge Aftale, Handelsbrug eller anden Sædvane fraviges til Skade for Kommittenten. I andre Tilfælde end de i § 44 omtalte kan Bestemmelserne i § 42 dog fraviges, hvis Kommittenten er Handlende, og Hvervet gaar ud paa Salg eller Køb for hans Bedrift.

Om Kommissionsforholds Ophør.

§ 46.

Kommittenten kan til enhver Tid tilbagekalde Hvervet, og Kommissionæren kan til enhver Tid frasige sig det. Dog bliver i de i § 50 omtalte Tilfælde Kommissionæren erstatningspligtig efter de der givne Regler.

§ 47.

Kommer Kommittenten under Konkurs, bortfalder Hvervet, naar Lovgivningens Forskrifter om Konkursens Bekendtgørelse er iagttagne, eller Konkursen er eller burde være kendt af Kommissionæren. Kommer Kommissionæren under Konkurs, bortfalder Hvervet.

§ 48.

Er Hvervet ophørt i Henhold til Bestemmelserne i §§ 46 og 47, har Kommissionæren dog, forsaavidt det kan ske uden væsentlig Omkostning eller Ulempe for ham, at foretage, hvad der er fornødent for at beskytte Kommittenten mod Tab, indtil denne selv kan varetage sine Interesser.

§ 49.

Er Hvervet ophørt, kan Kommissionæren gøre de Rettigheder gældende, som tilkommer ham efter §§ 31—39.

§ 50.

Naar Kommissionærens Hverv gælder for en bestemt Tid eller det maa anses Kommissionæren tilsikret at føre en bestemt Forretning til Afslutning, eller Opsigelsesvarsel er eller maa anses aftalt, har Kommissionæren, hvis hans Hverv tilbagekaldes i Utide, Ret til Erstatning for det Tab, han derved lider. Dog er Kommittenten ikke erstatningspligtig, hvis han i Kommissionærens Undladelse af at opfylde sine Pligter eller andre særlige Omstændigheder, have gyldig Grund til at tilbagekalde Hervet.

Hvis Kommissionæren frasiger sig saadant Hverv som ovenfor omtalt, og han i Kommittentens Pligtforsømmelse har gyldig Grund dertil, eller hvis saadant Hverv bortfalder ifølge Kommittentens Konkurs, har Kommissionæren ligeledes Ret til Erstatning.

§ 51.

Naar Kommissionæren har eller maa anses at have paataget sig Hvervet for et bestemt Tidsrum eller at føre en bestemt Forretning til Afslutning, eller naar Opsigelsesvarsel er eller maa anses aftalt, har Kommittenten, hvis Kommissionæren i Utide frasiger sig Hvervet, Ret til Erstatning for det Tab, han derved lider. Dog er Kommissionæren ikke erstatningspligtig, naar han i Kommittentens Undladelse af at opfylde sine Pligter eller i andre særlige Omstændigheder havde gyldig Grund til Frasigelsen.

Hvis Kommittenten tilbagekalder saadant Hverv som ovenfor omtalt, og han i Kommissionærens Pligtforsømmelse har gyldig Grund dertil, eller hvis saadant Hverv bortfalder ifølge Kommissionærens Konkurs, har Kommittenten ligeledes Ret til Erstatning.

§ 52.

Hvis Kommissionæren frasiger sig Hvervet uden dertil at have gyldig Grund i Omstændigheder, som kan tilregnes Kommittenten eller er at henføre til denne, taber han Retten til Godtgørelse for Udgifter, forsaavidt disse som Følge af Hvervets Ophør bliver unyttige for Kommittenten.

Det samme gælder, naar Kommittenten tilbagekalder Hvervet og dertil har gyldig Grund i Omstændigheder, som kan tilregnes Kommissionæren eller er at henføre til denne, samt naar Hvervet bortfalder ved Kommissionærens Konkurs.

Om Forholdet til Tredjemand.

§ 53.

Gods, som er overgivet Kommissionæren til Salg, vedbliver at være Kommittentens Ejendom, indtil Ejendomsretten overgaar til Trediemand eller til Kommissionæren, naar denne selv indtræder som Køber.

Gods, som Indkøbskommissionæren erhverver for Kommittentens Regning, er Kommittentens Ejendom.

§ 54.

Har Salgskommissionæren faaet Godset i sin Besiddelse, og forsømmer han sine Pligter ved at sælge det til en ufordelagtigere Pris end den, der burde være opnaaet, eller i øvrigt i Strid med Kommittentens Interesser, erhverver Køberen alligevel Ret til Godset, naar han ved Aftalens Indgaaelse hverken vidste eller burde vide, at Kommissionæren ved Salget væsentligt tilsidesatte Kommittentens Interesser eller handlede svigagtigt overfor Kommittenten.

Naar Salgskommissionæren paa anden Maade end ved Salg uberettiget raader over Godset, medens han har det i sin Besiddelse, og naar Indkøbskommissionæren uberettiget raader over Gods, som er erhvervet for Kommittentens Regning, og som han har i sin Besiddelse, gælder det foretagne til Fordel for Trediemand, som var i god Tro ved Erhvervelsen.

§ 55.

Naar Kommissionæren, efter at hans Hverv er ophørt, ubeføjet sælger eller paa anden Maade raader over Gods, som han har i sin Besiddelse for Kommittentens Regning, gælder alligevel det foretagne til Fordel for Trediemand, som ved Erhvervelsen hverken vidste eller burde vide, at Hvervet var ophørt, og at det foretagne som Følge deraf var ubeføjet. Er Hvervet ophørt ved Kommissionærens eller Kommittentens Konkurs, kan Trediemand, naar Lovgivningens Forskrifter om Bekendtgørelse af Konkursen er iagttagne, ikke paaberaabe sig Uvidenhed om Konkursen.

§ 56.

Ved Aftale, som Kommissionæren for Kommittentens Regning, men i eget Navn indgaar med Trediemand, erhverver denne kun Fordringsret mod Kommissionæren, ikke mod Kommittenten.

Trediemand kan ikke overfor Kommissionæren eller dennes Konkursbo støtte nogen Ret derpaa, at Kommissionæren har Krav paa at faa eller har faaet Gods eller Penge af Kommittenten til Opfyldelse af Aftalen.

§ 57.

Udenfor Handelskommission har Kommittenten til enhver Tid Ret til under de i § 58 nævnte Betingelser at gøre den Fordring, som ved Aftalen erhverves mod Trediemand, gældende.

I Handelskommission har Kommittenten under samme Betingelser Ret til at gøre Fordringen gældende, naar Trediemands Forpligtelse efter Aftalen ikke opfyldes i rette Tid, samt naar Kommissionæren ikke har opfyldt sin i § 7 omtalte Afregningspligt eller har handlet svigagtigt mod Kommittenten eller er kommet under Konkurs.

§ 58.

Vil Kommittenten gøre Fordringsretten gældende mod Trediemand, skal han erklære det overfor Kommissionæren eller i Tilfælde af dennes Konkurs overfor Konkursboet. Har Kommissionæren overfor Kommittenten Krav af den Beskaffenhed, at Kommissionæren, naar de er forfaldet, ifølge §§ 35 og 36 kan raade over Fordringsretten imod Trediemand til deres Fyldestgørelse, skal Kommittenten derhos fyldestgøre saadanne Krav eller stille betryggende Sikkerhed for dens Fyldestgørelse.

Opfylder Kommissionæren eller hans Konkursbo Trediemands Forpligtelse, kan Kommittenten ikke gøre Fordringen gældende.

§ 59.

Kommittenten kan, naar han efter §§ 57 og 58 har Ret til at gøre Fordringen gældende, fra Kommissionæren eller dennes Konkursbo fordre skriftlig Anerkendelse af, at denne Ret tilkommer ham.

Gør Kommittenten Fordringen gældende uden at have saadan Anerkendelse, har han paa Forlangende af Trediemand at stille betryggende Sikkerhed for, hvad denne efter § 63 kan komme til at udrede til Kommissionæren.

§ 60.

Naar Retten til at gøre Fordringen gældende ikke efter §§ 57 og 58 tilkommer Kommittenten, har Kommissionæren denne Ret. Dette gælder ogsaa, efter at Hvervet er ophørt, dog saaledes, at i Tilfælde af Kommissionærens Konkurs Boet træder i hans Sted.

Finder Betaling Sted til Konkursboet, har dette at afgive det modtagne til Kommittenten.

§ 61.

I Fordringen mod Trediemand kan der ikke gøres Udlæg for Kommissionærens Gæld, medmindre denne overfor Kommittenten har opfyldt Trediemands Forpligtelse, eller han efter § 35 eller § 36 kan raade over Fordringen.

§ 62.

Har Trediemand opfyldt Aftalen overfor Kommissionæren, er han dog pligtig paa ny at opfylde den overfor Kommittenten, saafremt han, da Opfyldelsen fandt Sted, vidste eller burde vide, at det var Kommittenten, som havde Retten til at gøre Fordringen gældende imod ham.

§ 63.

Har Trediemand opfyldt Aftalen overfor Kommittenden, uagtet det ikke var denne, som havde Retten til at gøre Fordringen gældende imod ham, er han dog pligtig at opfylde den overfor Kommissionæren, forsaavidt det ikke oplyses, at denne ikke lider nogen Skade ved at Opfyldelse er sket til Kommittenten i Stedet for til ham.

§ 64.

Naar Salgskommissionen benytter sin Ret til at gøre Fordring paa Betaling for solgt Gods gældende imod Trediemand, kan denne bringe i Modregning Krav paa Kommissionæren, selv om de er erhvervede af ham paa et Tidspunkt, da han vidste, at Kommissionæren solgte for en andens Regning. Krav, som Trediemand har mod Kommittenten, kan han ikke bringe i Modregning, uden forsaavidt det oplyses, at Kommissionæren ikke lider nogen Skade ved Modregningen.

Gøres Fordringen gældende af Kommittenten, kan Trediemand bringe i Modregning, foruden Krav paa Kommittenten tillige Krav paa Kommissionæren, som han har erhvervet paa et Tidspunkt, da han hverken vidste eller burde vide, at det var Kommittenten, som havde Retten til at gøre Fordringen gældende imod ham.

3. Kapitel.

Om Handelsagentur.

Medens Reglerne om Kommission angaar saavel Indkøbs- som Salgskommission og Civil- og Handelskommission, angaar Reglerne i nærværende Kapitel kun Salgsagenturet og kun de Agenturer, hvor Agenten er Handlende. Derimod behøver Agenturgiveren ikke at være Handlende.

Væsensforskellen mellem Kommissionæren og Agenten ligger deri, at Kommissionæren optræder i eget Navn for Kommittentens Regning, mens Agenten optræder i Agenturgiverens Navn ogsaa i de Tilfælde, hvor han kan afslutte bindende Aftaler.

§ 65.

Ved Handelsagent (Agent) forstaas i denne Lov den, som for en anden (Agenturgiveren) har paataget sig det Hverv at virke for Afsætning af Varer ved at optage Købetilbud (Ordrer) til Agenturgiveren eller ved at sælge Varer i dennes Navn, og som ikke er ansat i Agenturgiverens Tjeneste, men udøver Virksomheden som selvstændig Forretningsdrivende med eget Kontor eller andet eget Lokale, hvortil Meddelelser angaaende Forretningen kan sendes.

§ 66.

Agenten skal ved Udførelsen af sit Hverv varetage Agenturgiverens Interesser. Han skal give ham Underretning om Forhold som er af Betydning for Hvervet, navnlig skal han uden Ophold fremsende Tilbud, som kan komme i Betragtning, og gøre Indberetning om Salg, som han har afsluttet for Agenturgiverens Regning.

§ 67.

Forsømmer Agenten sine Pligter overfor Agenturgiveren, skal han erstatte den Skade, som derved forvoldes denne.

Vil Agenturgiveren kræve Erstatning, skal han give Agenten Meddelelse om, at han vil paaberaabe sig Forsømmelsen. Meddelelse skal gives uden ugrundet Ophold, efter at han fra Agenten har modtaget Underretning om, hvorledes denne har forholdt sig. Gives saadan Meddelelse ikke, kan Agenturgiveren ikke paaberaabe sig Forsømmelsen, medmindre Agenten har handlet svigagtigt eller har gjort sig skyldig i grov Uagtsomhed, og denne medfører beæydelig Skade for Agenturgiveren.

§ 68.

Agenten er berettiget til Provision af Salg, som er afsluttet af ham eller iøvrigt kommet i Stand ved hans Medvirken, dog kun hvis Køberens Forpligtelse ifølge Aftalen opfyldes. Skal Levering ske efterhaanden, og skal Betaling erlægges særskilt for hver Levering, kan Agenten forlange Provision af de Leveringer, som er gaaet i Orden.

Hvis Køberns Forpligtelse ifølge Aftalen ikke opfyldes, er Agenten dog berettiget til Provision, saafremt dette skyldes Agenturgiveren eller en Hændelse, som denne ikke kan paaberaabe sig overfor Køberen. At Købesummen ikke indgaar, fordi Agenturgiveren har sluttet Overenskomst med Køberen om Aftalens Tilbagegang eller har bevilget Køberen Hen-

stand med Betalingen, indvirker ikke paa Agentens Ret til Provision, med mindre Agenten har været enig i, at Aftalen gik tilbage eller at Henstanden blev givet.

§ 69.

Bliver Købesummen kun delvis betalt, har Agenten ikke Ret til Provision, medmindre andet følger af § 68, 2det Stykke. Hvis den Provision, som vilde have tilkommet Agenten, saafremt hele Købesummen var blevet betalt, overstiger, hvad der mangler i fuld Betaling, har Agenten dog Ret til Forskellen.

§ 70.

Har Agenten Eneret til paa en bestemt Plads eller iøvrigt indenfor et bestemt Omraade at optage Købetilbud eller afslutte Salg for Agenturgiverens Regning, er han berettiget til Provision ogsaa af Aftaler, som uden hans Medvirken afsluttes med Købere, der hører til Omraadet.

§ 71.

Den Agent, som er vedvarende Repræsentant for Agenturgiveren, har Krav paa i Begyndelesen af hvert Kalenderaar at faa Provisionsnota fra ham angaaende Salg, som er kommet i Stand ved Agentens Medvirken eller under saadanne Omstændigheder, at § 70 kommer til Anvendelse.

I Provisionsnotaen skal optages alle Salg, som i Løbet af det sidste Kalenderhalvaar er eller burde være kommet til Udførelse fra Agenturgiverens Side. For hvert Salg skal angives det Provisionsbeløb, som godskrives Agenten, eller, hvis Provisionen ikke godskrives ham, Grunden dertil. Er der i Løbet af samme Tid afsluttet Salg, som først senere skal komme til Udførelse, skal saadanne Salg anføres i Provisionsnotaen, uden at Provision godskrives. Er Grunden til, at Provision af et Salg ikke er godskrevet Agenten, af forbigaaende Art, skal Salget paany optages eller anføres i den følgende Provisionsnota.

Er et Provisionsbeløb godskrevet Agenten, og viser det sig senere, at det ikke tilkommer ham, kan Agenturgiveren i en følgende Provisionsnota godskrive sig Beløbet.

§ 72.

Den Agent, som ikke er vedvarende Repræsentant for Agenturgiveren, er berettiget til at faa Provisionsnota for hvert Salg, der er kommet i Stand ved hans Medvirken. Provisionsnotaen skal angive den Provision, der godskrives ham, eller, hvis Provision ikke godskrives, Grunden til, at dette ikke sker.

§ 73.

Agenten har Krav paa særlig Godtgørelse for Udgifter til Porto, Telegrammer og Telefonsamtaler samt for andre beføjede Udgifter, for saa vidt ikke Provision eller andet Vederlag er beregnet paa at skulle udgøre Betaling ogsaa for dem.

§ 74.

Har Agenten ifølge Hvervet modtaget Prøver. Mønstre eller andet, som tilhører Agenturgiveren og ikke er bestemt til Salg, kan han, for saa vidt hans Sikkerhed for, hvad han har at fordre ifølge Hvervet, ellers vilde blive udsat for en Fare, tilbageholde det modtagne, indtil Agenturgiveren betaler hans Fordring eller stiller anden betryggende Sikkerhed for dens Betaling.

§ 75.

Hvis Agenten har Varer paa Lager til Salg for Agenturgiveren, har han de samme Pligter og Rettigheder med Hensyn til Varerne, som Handelskommissionæren efter 2det Kapitel har med Hensyn til Gods, der er sendt ham til Salg.

§ 76.

Angaaende Agenturforholdets Ophør finder Bestemmelserne i §§ 46—52 tilsvarende Anvendelse.

§ 77.

Agenten kan ikke, selvom han er vedvarende Repræsentant for Agenturgiveren, afslutte bindende Salg for denne uden at have hans Bemyndigelse dertil.

§ 78.

Har Agenten gjort Indberetning om Salg, som han har afsluttet for Agenturgiverens Regning, skal denne, naar Agenten har handlet uden Bemyndigelse eller har overskredet sin Bemyndigelse, og Agenturgiveren ikke vil godkende Salget, enten selv eller ved Agenten give Meddelelse derom til Køberen, uden ugrundet Ophold, efter at Indberetningen er indkommet til ham. Undlades dette, anses Salget for godkendt.

§ 79.

Vil Agenturgiveren ikke antage en Ordre som er indsendt gennem hans Agent, skal han enten selv eller ved Agenten give Meddelelse derom til Ordregiveren uden ugrundet Ophold, efter at Ordren er indkommet til ham. Undlades dette, anses Ordren for antaget.

Dette gælder dog ikke, naar det ved Forhandlingerne mellem Agenten og Ordregiveren maa anses betinget, at Ordren skal bortfalde, hvis den ikke udtrykkelig antages.

§ 80.

Reglerne i § 78 og 79 om Agenturgiverens Pligt til at give Meddelelse, naar han ikke vil godkende et af Agenten indberettet Salg eller antage en af ham indsendt Ordre, finder tilsvarende Anvendelse, naar Agenturgiveren fra Køberen eller Ordregiveren faar Underretning om, at Agenten har afsluttet Salget eller modtaget Ordren. Dog skal Meddelelsen i dette Tilfælde gives umiddelbart til Køberen eller Ordregiveren.

§ 81.

At en Ordre er indgivet til Agenten og af ham indsendt til Agenturgiveren, er ikke til Hinder for, at Ordregiveren tilbagekalder den overfor Agenturgiveren, saafremt han vilde have været berettiget dertil, hvis han havde indgivet Ordren umiddelbart til Agenturgiveren. Dette gælder dog ikke, hvis andet maa anses betinget ved Forhandlingerne mellem Agenten og Ordregiveren.

§ 82.

Har en Handlende, der staar i Forretningsforbindelse med Agenturgiveren, forhandlet med hans Agent om Afslutning af Køb for sin Bedrift, og faar han fra Agenturgiveren Underretning om, at denne i Henhold til de førte Forhandlinger godkender en Aftale eller antager en Ordre, skal den Handlende uden ugrundet Ophold give Agenturgiveren Meddelelse, hvis han vil gøre gældende, at han ikke har afsluttet Aftalen eller afgivet Ordren, eller at Aftalens eller Ordrens Indhold er urigtigt gengivet. Undlader den

Handlende at give Meddelelse, uagtet han af Underretningen har forstaaet eller burde have forstaaet, at Agenturgiveren ansaa Aftale for afsluttet med det Indhold, som angives i Underretningen, anses i Mangel af Bevis i modsat Retning saadan Aftale for at være kommet i Stand.

§ 83.

Agenten kan ikke, selv om han kan afslutte Salg, som binder Agenturgiveren, uden Bemyndigelse af denne modtage Betaling for solgte Varer eller efter Salget give Henstand med Betalingen eller Afslag i Prisen eller foretage anden Ændring i Aftalen.

Har Agenturgiveren gennem Underretning fra Agenten eller Køberen faaet Kundskab om, at Agenten uberettiget har modtaget Betaling for Varer, som er solgte ved hans Medvirken eller under saadanne Omstændigheder, at § 70 kommer til Anvendelse, skal Agenturgiveren, hvis han ikke vil godkende Betalingen, uden ugrundet Ophold give Køberen Meddelelse derom. Undlader Agenturgiveren dette, anses Betalingen for godkendt.

§ 84.

Vil Køberen gøre gældende, at der er Mangler ved Varen eller at Forsinkelse med dens Levering har fundet Sted, eller vil han iøvrigt henvende sig til Sælgeren angaaende Udførelsen af et afsluttet Salg, kan Henvendelsen rettes til Agenten, hvis Salget er afsluttet ved hans Medvirkning eller under saadanne Omstændigheder, at § 70 kommer til Anvendelse.

Selvom Agenten kan afslutte Salg, som binder Agenturgiveren, kan han ikke uden dennes Bemyndigelse træffe Afgørelse i Anledning af saadan Henvendelse.

4. Kapitel.

Om Handelsrejsende.

§ 85.

Ved Handelsrejsende forstaas i denne Lov den, som for en Handlende (Handelshuset) har paataget sig det Hverv at rejse fra Sted til Sted og derunder virke for Afsætning af Varer, som ikke medføres, ved at optage Købetilbud (Ordrer) til Handelshuset eller ved selv at sælge Varer i dettes Navn.

§ 86.

Staar en Handelsrejsende i Tjenesteforhold til Handelshuset, gælder om hans Pligter og Rettigheder overfor dette, hvad derom er aftalt mellem dem eller følger af Handelsbrug.

Saadan Handelsrejsende antages at være ansat med et Opsigelsesvarsel af 3 Maaneder til den første i en Maaned.

Han maa ikke uden Handelshusets Samtykke paa sine Rejser arbejde for Salg af andre Varer end dettes.

For saa vidt han helt eller delvis lønnes med Provision, finder Bestemmelserne i §§ 68—70 tilsvarende Anvendelse.

§ 87.

En Handelsrejsende, der ikke staar i Tjenesteforhold til Handelshuset, har, for saa vidt ikke andet følger af § 1, de samme Rettigheder og Pligter overfor dette, som Agenten efter §§ 66—74 har overfor Agenturgiveren. Angaaende Ophøret af Forholdet mellem den Rejsende og Handelshuset finder Bestemmelserne i §§ 46—52 tilsvarende Anvendelse.

§ 88.

Den Handelsrejsende kan ikke uden Handelshusets Bemyndigelse afslutte bindende Salg for dette.

Er den Handelsrejsende af Handelshuset forsynet med Slutseddelblanketter, der indeholder Handelshusets Navn og efter deres Affattelse maa antages, naar de er udfyldte af den Rejsende, at skulle tjene som Bevis for, at Salg er afsluttet, er en Aftale, som den Rejsende under Udfyldelse af en saadan Blanket indgaar, lige saa bindende for Handelshuset, som om dette udtrykkeligt havde bemyndiget den Rejsende til at afslutte Aftalen.

§ 89.

Bestemmelserne i §§ 78 og 79 om, at Agenturgiveren er pligtig at give Meddelelse, naar han ikke vil godkende Salg, som er afsluttet af Agenten, eller antage Ordre, som er afgivet til denne, finder tilsvarende Anvendelse, naar den Handelsrejsende indberetter til Handelshuset, at han har afsluttet saadant Salg, eller indsender Ordre til det, dog at Meddelelsen i saa Fald skal gives umiddelbart til Køberen eller Ordregiveren.

Det samme gælder, hvis Handelshuset faar Underretning fra Køberen eller Ordregiveren om, at den Rejsende har afsluttet Salget eller modtaget Ordren.

§ 90.

Med Hensyn til Tilbagekaldelsen af Ordrer, som er indsendte gennem en Handelsrejsende og med Hensyn til Pligt for den Handlende, som har forhandlet med en Handelsrejsende om Køb, til i visse Tilfælde at give Meddelelse, finder Bestemmelserne i §§ 81 og 82 tilsvarende Anvendelse.

§ 91.

Den Handelsrejsende kan ikke, selv om han kan afslutte Salg, som binder Handelshuset, uden Bemyndigelse af dette modtage Betaling for solgte Varer eller efter Salget give Henstand med Betalingen eller Afslag i Prisen eller foretage anden Ændring i Aftalen.

Har Handelshuset gennem Underretning fra den Rejsende eller Køberen faaet Kundskab om, at den Rejsende uberettiget har modtaget Betaling for Varer, som er solgte ved hans Medvirken eller under saadanne Omstændigheder, at § 70 kommer til Anvendelse, skal Handelshuset, hvis det ikke vil godkende Betalingen, uden ugrundet Ophold give Køberen Meddelelse derom. Undlader Handelshuset dette, anses Betalingen for godkendt. Køberen er i saa Fald berettiget til ogsaa fremtidig at erlægge Betaling til den Rejsende for saadanne Køb, indtil han modtager Underretning fra Handelshuset om, at Betaling ikke maa ske til den Rejsende.

§ 92.

Vil Køberen gøre gældende, at der er Mangler ved Varen, eller at Forsinkelse med dens Levering har fundet Sted, eller vil han iøvrigt henvende sig til Handelshuset angaaende Udførelse af et afsluttet Salg, kan saadan Henvendelse rettes til den Handelsrejsende, hvis denne befinder sig paa Køberens Plads, og Aftalen er afsluttet ved hans Medvirken eller under saadanne Omstændighder, at § 70 kommer til Anvendelse.

Selv om den Rejsende kan afslutte Salg, som binder Handelshuset, kan han ikke uden dettes Bemyndigelse træffe Afgørelse i Anledning af saadan Henvendelse, som omhandles i 1ste Stykke.

§ 93.

Har nogen for en Handlende paataget sig det Hverv indenfor den Plads, hvor denne driver sin Forretning, at besøge Kunder og derunder virke for Afsætning af Varer, som ikke medføres, ved at optage Købetilbud (Ordrer) til den Handlende eller ved selv at sælge Varer i dennes Navn, finder de ovenfor i dette Kapitel givne Bestemmelser tilsvarende Anvendelse.

LOV OM AFTALER OG ANDRE RETSHANDLER PAA FORMUERETTENS OMRAADE

1. Kapitel.

Om Afslutning af Aftaler.

§ 1.

Tilbud og Svar paa Tilbud er bindende for Afgiveren. Reglerne i §§ 2—9 kommer til Anvendelse, for saa vidt ikke andet følger af Tilbudet eller Svaret eller af Handelsbrug eller anden Sædvane.

§ 2.

Har Tilbudsgiveren fastsat en Frist for Antagelse af Tilbudet, maa antagende Svar være kommet frem til ham inden Fristens Udløb.

Fristen regnes, hvis Tilbudet er gjort i Brev, fra den Dag, Brevet er dateret, og hvis det er gjort i Telegram, fra den Tid paa Dagen, da Telegrammet er indleveret til Afsendelsesstedets Telegrafstation.

§ 3.

Gøres Tilbud i Brev eller Telegram, uden at der fastsættes nogen Frist for Antagelse, maa antagende Svar være kommet frem til Tilbudsgiveren inden Udløbet af det Tidsrum, som ved Tilbudets Afgivelse af ham kunde paaregnes at ville medgaa. Ved Beregningen af dette Tidsrum forudsættes, naar ikke andet følger af Omstændighederne, at Tilbudet kommer frem i rette Tid, samt at Svaret afsendes uden Ophold, efter at den, til hvem Tilbudet er rettet, har haft rimelig Betænkningstid, og at det ikke forsinkes undervejs. Er Tilbudet gjort i Telegram, skal Antagelsen sendes telegrafisk, hvis den ikke paa anden Maade kommer ligesaa tidligt frem.

Tilbud, som fremsættes mundtlig uden at give Frist for Antagelse, maa antages straks.

§ 4.

Kommer antagende Svar for sent frem, anses det som nyt Tilbud.

Dette gælder dog ikke, hvis Afsenderen af Svaret gaar ud fra, at det er kommet frem i rette Tid, og Tilbudsgiveren maa indse dette. I saa Fald skal denne, hvis han ikke vil godkende Svaret, uden ugrundet Ophold give Afsenderen Meddelelse derom. Undlader han dette, anses Aftalen for sluttet.

§ 5.

Afslaas Tilbud, er det bortfaldet, selvom Fristen for Svar endnu ikke er udløbet.

§ 6.

Svar, som gaar ud paa, at Tilbud antages, men som paa Grund af Tillæg, Indskrænkninger eller Forbehold ikke stemmer med Tilbudet, anses som Afslag i Forbindelse med nyt Tilbud.

Dette gælder dog ikke, naar Afsenderen af Svaret gaar ud fra, at det er overensstemmende med Tilbudet, og Tilbudsgiveren maa indse dette. I saa Fald skal denne, hvis han ikke vil godkende Svaret, uden ugrundet Ophold give Meddelelse derom. Undlader han dette, anses Aftale for sluttet med det Indhold, Svaret har.

§ 7.

Tilbud eller Svar, som tilbagekaldes, er bortfaldet, saafremt Tilbagekaldelsen kommer frem til den anden Part forinden eller samtidigt med, at Tilbudet eller Svaret kommer til hans Kundskab.

§ 8.

Har Tilbudsgiveren erklæret, at han vil anse den anden Parts Tavshed for Antagelse af Tilbudet, eller fremgaar det iøvrigt af Forholdet, at han ikke venter udtrykkeligt Svar, er den anden Part alligevel pligtig til, saafremt han vil antage Tilbudet, paa Forespørgsel at afgive Erklæring derom. Undlader han dette, er Tilbudet bortfaldet.

§ 9.

Har nogen i Henvendelse, som ellers vilde være at anse som Tilbud, anvendt Ordene »uden Forbindtlighed«, »uden Obligo« eller lignende Udtryk, anses Henvendelsen alene som Opfordring til at gøre Tilbud i Overensstemmelse med dens Indhold. Fremkommer saadant Tilbud inden rimelig Tid fra nogen, som Henvendelsen er rettet til, og maa Modtageren gaa ud fra, at det er fremkaldt ved Henvendelsen, skal han uden ugrundet Ophold give Tilbudsgiveren Meddelelse, hvis han ikke vil antage det. Undlader han dette, anses Tilbudet for antaget.

2. Kapitel.

Om Fuldmagt.

§ 10.

Den, som har givet en anden Fuldmagt til at foretage en Retshandel, bliver umiddelbart berettiget og forpligtet overfor Tredjemand ved Retshandel, som Fuldmægtigen foretager i Fuldmagtsgiverens Navn og indenfor Fuldmagtens Grænser.

Indtager nogen ifølge Aftale med en anden en Stilling, som efter Lov eller Sædvane medfører Beføjelse for ham til indenfor visse Grænser at handle paa den andens Vegne, anses han befuldmægtiget til at foretage Retshandler, som falder indenfor disse Grænser.

§ 11.

Har Fuldmægtigen ved Retshandelens Foretagelse handlet i Strid med Fuldmagtsgiverens Forskrifter, er Retshandelen ikke bindende for denne, saa-

fremt Tredjemand indsaa eller burde indse , at Fuldmægtigen saaledes overskred sin Beføjelse.

Er Fuldmagten en saadan som omtalt i § 18, og har Fuldmægtigen ved Foretagelsen af Retshandlen overskredet sin Beføjelse, er Retshandelen ikke bindende for Fuldmagtsgiveren, selv om Tredjemand var i god Tro.

§ 12.

Vil Fuldmagtsgivereen tilbagekalde en saadan Fuldmagt som omtalt i §§ 13—16, har han, selv om han har underrettet Fuldmægtigen om, at Fuldmagten ikke længere skal gælde, at foretage, hvad der i de nævnte Paragraffer for hvert enkelt Tilfælde er foreskrevet; er flere af disse Forskrifter anvendelige paa samme Fuldmagt, bliver de alle at iagttage.

Den Tredjemand, overfor hvem en Fuldmagt er tilbagekaldt paa den i § 13 omtalte Maade, kan ikke paaaberaabe sig, at Tilbagekaldelse ikke er sket paa anden Maade.

§ 13.

En Fuldmagt, som er bragt til Tredjemands Kundskab ved en til ham særskilt rettet Erklæring fra Fuldmagtsgiveren, er tilbagekaldt, naar særskilt Erklæring om, at Fuldmagten ikke længere skal gælde, er kommet frem til Tredjemand.

§ 14.

En Fuldmagt, som af Fuldmagtsgiveren er offentlig bekendtgjort i Bladene eller paa anden Maade, tilbagekaldes ved en Erklæring, som bekendtgøres paa samme Maade.

Er dette ikke muligt, skal Tilbagekaldelsen tilkendegives paa anden ligesaa virksom Maade. Fuldmagtsgiveren kan forlange, at den i § 17 omtalte Myndighed skal afgøre, hvad han i saa Henseende har at foretage.

Fuldmagten anses ikke som offentlig bekendtgjort, fordi den er tinglæst.

§ 15.

En saadan Fuldmagt, som omtales i § 10, 2. Stykke, tilbagekaldes derved, at Fuldmægtigen fjernes fra Stillingen.

§ 16.

En skriftlig Fuldmagt, som er overgivet Fuldmægtigen, og som maa anses bestemt til at være i hans Besiddelse og at forevises for Tredjemand, tilbagekaldes derved, at den paa Fuldmagtsgiverens Forlangende tilbagegives ham eller tilintetgøres.

Fuldmægtigen er pligtig til paa Forlangende at give Fuldmagten tilbage til Fuldmagtsgiveren.

§ 17.

Gør Fuldmagtsgiveren det antageligt, at en saadan Fuldmagt som i § 16 omtalt er forkommet eller af anden Grund ikke kan erholdes tilbage inden rimelig Tid, kan den ereklæres for uvirksom.

Begæring herom indgives til den almindelige Underret paa det Sted, hvor Fuldmagtsgiveren bor eller sidst havde Bopæl. Finder Retten, at Begæringen bør bevilges, udfærdiger den en Erklæring om, at Fuldmagten skal være uvirksom, naar Erklæringen een Gang er optaget i Statstidende, og der efter Optagelsen er gaaet en fastsat Tid, som ikke maa være længere end 14 Dage. Retten kan i Erklæringen bestemme, at den ogsaa skal bekendtgøres paa anden Maade forinden Optagelsen i Statstidende. Naar Bekendtgørelse paa

foreskreven Maade har fundet Sted, og den af Retten fastsatte Tid er udløbet, er Fuldmagten uden Retsvirkning overfor Fuldmagtsgiveren; herom kan Fuldmagtsgiveren forlange Attest fra Retten.

Rettens Afgørelse efteer denne Paragraf er upaaankelig. Bestaar Retten af flere Medlemmer, er det Formanden, som træffer Afgørelsen.

§ 18.

En Fuldmagt, der alene hviler paa Fuldmagtsgiverens Erklæring til Fuldmægtigen, er tilbagekaldt, naar Erklæringen om, at Fuldmagten ikke længere skal gælde, er kommet frem til Fuldmægtigen.

§ 19.

Har Fuldmagtsgiveren særlig Grund til at formode, at Fuldmægtigen, uagtet Fuldmagten er tilbagekaldt eller eerklæret uvirksom, paa hans Vegne vil foretage en Retshandel overfor en bestemt Trediemand, skal han, hvis han maa antage, at denne er ubekendt med, at Fuldmagten ikke længere gælder, saavidt muligt give ham Meddelelse herom. Undlader han dette, bliver Retshandelen bindende for ham, saafremt Tredjemand var i god Tro.

§ 20.

Er Fuldmagten ikke tilbagekaldt eller erklæret for uvirksom, men har Fuldmagtsgiveren forbudt Fuldmægtigen at gøre Brug af den eller paa anden Maade tilkendegivet, at den ikke længere skal gælde, er en Retshandel, som foretages i Henhold til Fuldmagten, ikke bindende for Fuldmagtsgiveren, saafremt Tredjemand havde eller burde have Kundskab om Forholdet.

§ 21.

Dør Fuldmagtsgiveren, er Fuldmagten alligevel gældende, forsaavidt det ikke følger af særlige Omstændigheder, at den skal bortfalde. Selv om saadanne Omstændigheder foreligger, er dog en paa Fuldmagten støttet Retshandel gældende overfor Dødsboet, saafremt Tredjemand hverken havde eller burde have Kundskab om Dødsfaldet og dets Betydning for Fuldmægtigens Beføjelse til at foretage Retshandelen; er Fuldmagten en saadan som omtalt i § 18, udkræves det til Retshandelens Gyldighed, at heller ikke Fuldmægtigen havde eller burde have saadan Kundskab, da han foretog Retshandelen.

Fuldmagten ophører fra det Tidspunkt, da det viser sig, at Gæld ikke vedgaas. Reglerne om Konkurs finder i dette Tilfælde tilsvarende Anvendelse, saaledes at Bekendtgørelse i Statstidende af Indkaldelse til Fordringshaverne med Tilkendegivelse af, at Gæld ikke er vedgaaet, træder i Stedet for Kundgørelse af Konkurs. Betaler Fuldmægtigen Gælden efter Dødsfaldet, og er Boet insolvent, kan dette dog altid fordre, at den stedfundne Betaling gaar tilbage.

§ 22.

Bliver Fuldmagtsgiveren umyndiggjort, erhverver Trediemand ikke ved Retshandel med Fuldmægtigen anden Retsstilling overfor den umyndiggjorte, end han vilde have erhvervet, hvis Retshandelen var foretaget med denne selv. I de Tilfælde, hvor Tredjemand vilde være afskaaret fra at paaberaabe sig Retshandelen overfor den umyndiggjorte, hvis han havde kendt eller burde have kendt Umyndiggørelsen, kan han, naar Retshandelen er foretaget i Henhold til en saadan Fuldmagt, som omtalt i § 18, heller ikke paaberaabe sig den, saafremt Fuldmægtigen, da han foretog den, havde eller burde have saadan Kundskab.

§ 23.

Kommer Fuldmagtsgiveren under Konkurs, erhverver Tredjemand ikke ved Retshandel med Fuldmægtigen anden Retsstilling overfor Konkursboet, end han vilde have erhvervet, hvis Retshandelen var foretaget af Fuldmagtsgiveren selv. Er Retshandelen foretaget i Henhold til en saadan Fuldmagt som omtalt i § 18, kan Tredjemand ikke paaberaabe sig Retshandelen overfor Boet, saafremt Fuldmægtigen, da han foretog den, kendte eller burde kende Konkursen.

§ 24.

Er Fuldmagtsgiveren død, umyndiggjort eller kommet under Konkurs, kan Fuldmægtigen, indtil de fornødne Foranstaltninger kan træffes af Boet eller Værgen, i Kraft af Fuldmagten foretage de Retshandeler, som er nødvendige for at beskytte Boet eller den umyndiggjorte mod Tab.

§ 25.

Den, der optræder som Fuldmægtig for en anden, indestaar for, at han har fornøden Fuldmagt. Oplyser han ikke, at han havde saadan, eller at hans Retshandel er godkendt af den opgivne Fuldmagtsgiver eller af andre Grunde er bindende for denne, skal han erstatte den Skade, Tredjemand lider ved, at Retshandelen ikke kan gøres gældende mod den opgivne Fuldmagtsgiver.

Denne Bestemmelse kommer ikke til Anvendelse, naar Tredjemand vidste eller burde vide, at den, som foretog Retshandelen, ikke havde fornøden Fuldmagt. Ej heller kommer den til Anvendelse, naar den, som foretog Retshandelen, handlede i Henhold til en Fuldmagt, der var ugyldig eller uvirksom af Grunde, som han var uvidende om, og som Tredjemand ikke kunde paaregne, at han vidste Besked om.

§ 26.

Hvad ovenfor i dette Kapitel er fastsat om Fuldmagt til at foretage Retshandler, finder tilsvarende Anvendelse paa Fuldmagt til at optræde for Fuldmagtsgiveren ved Retshandler, som foretages overfor ham.

§ 27.

Hvad der i den gældende Lovgivning særligt er fastsat for enkelte Fuldmagtsforhold, forandres ikke ved denne Lov.

Med Hensyn til Tilbagekaldelse af Prokura, som er anmeldt til Handelsregistret, gælder saaledes fremdeles, hvad der er fastsat i Lov Nr. 23 om Handelsregistre, Firma og Prokura af 1. Marts 1889 §§ 7 og 32. Naar Tilbagekaldelsen er indført i Handelsregistret og lovlig kundgjort, paahviler det ikke Prokuragiveren at tilbagekalde Fuldmagten paa anden Maade.

3. Kapitel.

Om ugyldige Viljeserklæringer.

§ 28.

Er en Viljesereklæring retstridigt fremkaldt ved personlig Vold eller ved Trusel om øjeblikkelig Anvendelse af saadan, er den ikke bindende for den tvungne.

Er Tvangen udøvet af Tredjemand, og var den, til hvem Erklæringen er afgivet, i god Tro, maa den tvungne, hvis han overfor ham vil paaberaabe sig Tvangen, give ham Meddelelse derom uden ugrundet Ophold, efter at Tvangen er ophørt. Undlader han det, er han bundet ved Erklæringen.

§ 29.

Er en Viljeserklæring retstridigt fremkaldt ved anden Tvang end i § 28 omtalt, er den ikke bindende for den tvungne, hvis den, til hvem Erklæringen er afgivet, selv har udøvet Tvangen eller har indset eller burdet indse, at Erklæringen retstridigt var fremkaldt ved Tvang fra Tredjemands Side.

§ 30.

En Viljeserklæring er ikke bindende for Afgiveren, hvis den, til hvem Erklæringen er afgivet, har fremkaldt den ved Svig eller har indset eller burdet indse, at den var fremkaldt ved Svig fra Tredjemands Side.

Har den, til hvem Erklæringen er afgivet, svigagtigt givet urigtige Oplysninger om Omstændigheder, som kan antages at være af Betydning for Erklæringen, eller gjort sig skyldig i svigagtig Fortielse af saadanne Omstændigheder, anses Erklæringen for at være fremkaldt ved den saaledes udviste Svig, med mindre det gøres antageligt, at denne ikke har indvirket paa Erklæringen.

§ 31.

Naar nogen har udnyttet en andens Nød, Letsind, Enfoldighed, Uerfarenhed eller et mellem dem bestaaende Afhængighedsforhold til at opnaa eller betinge Fordele, som staar i aabenbart Misforhold til, hvad derfor ydes, eller som der ikke skal ydes Vederlag for, er den, der saaledes er udnyttet, ikke bunden ved den af ham afgivne Viljeseerklæring.

Det samme gælder, hvis Tredjemand har gjort sig skyldig i et saadant Forhold som i 1ste Stykke omtalt, og den, til hvem Viljesereklæringen er afgivet, indsaa eller burde indse dette.

Ved de foranførte Bestemmelser sker der ingen Ændring i Sølovens § 227.

§ 32.

Den, der har afgivet en Viljeserklæring, som ved Fejlskrift eller anden Fejltagelse fra hans Side har faaet et andet Indhold end tilsigtet, er ikke bundet ved Erklæringens Indhold, hvis den, til hvem Erklæringen er afgivet, indsaa eller burde indse, at der forelaa en Fejltagelse.

Bliver en afgiven Viljeserklæring, som befordres ved Telegraf eller mundtlig fremføres ved Bud, forvansket ved Fejl fra Telegrafvæsenets Side eller ved urigtig Gengivelse af Budet, er Afgiveren ikke bundet ved Erklæringen i den Skikkelse, hvori den kom frem, selv om den, til hvem Erklæringen er afgivet, var i god Tro. Vil Afgiveren gøre gældende, at Erklæringen er uforbindende, har han dog at give Meddelelse derom uden ugrundet Ophold, efter at Forvanskningen er kommet til hans Kundskab. Undlader han det, er han bunden ved Erklæringen i den Skikkelse, hvori den kom frem, saafremt den, til hvem Erklærignen er afgivet, var i god Tro.

§ 33.

Selv om en Viljeserklæring ellers maatte anses for gyldig, kan den, til hvem Erklæringen er afgivet, dog ikke paaberaabe sig den, naaar det paa Grund af Omstændigheder, som forelaa, da Erklæringen kom til hans Kundskab, og hvorom han maa antages at have været vidende, vilde stride imod almindelig Hæderlighed, om han gjorde den gældende.

§ 34.

Er en skriftlig Viljeserklæring oprettet paa Skrømt, og har den, til hvem Erklæringen er afgivet, overdraget en Ret ifølge samme til en godtroende

Tredjemand, kan det ikke overfor denne gøres gældende, at Erklæringen var afgivet paa Skrømt.

§ 35.

Er Kvittering for et Pengebeløb frakommet Fordringshaveren uden hans Vilje, bliver Skyldneren desuagtet frigjort ved Betaling, som han efter Forfaldstid i god Tro erlægger mod Kvitteringens Udlevering.

§ 36.

Har nogen lovet at erlægge en Bod, bestaaende af Penge eller andet, for det Tilfælde, at han ikke opfylder en ham paahvilende Forpligtelse eller i øvrigt foretager eller undlader en Handling, kan Boden nedsættes, hvis det findes at være aabenbart ubilligt, om den skulde erlægges i sin Helhed. Ved Afgørelsen heraf skal der tages Hensyn ikke blot til det Tab, som den efter Løftet berettigede lider, men ogsaa til den Interesse, han i øvrigt har i Handlingens Foretagelse eller Undladelse, saavel som til de øvrige foreliggende Omstændigheder. Er en forbrudt Bod erlagt uden Forbehold, kan Tilbagesøgning ikke finde Sted under Paaberaabelse af, hvad nu er bestemt.

Har nogen overfor en Handlende (Lov om Kommission, Handelsagentur og Handelsrejsende § 2) forpligtet sig til i Forhold, der angaar dennes Bedrift, at erlægge Bod som ovenfor omtalt, og opstaar der Spørgsmaal om Bodens Nedsættelse, kan hver af Parterne, hvis ikke anden Afgørelsesmaade er vedtaget, anlægge Sagen ved eller fordre den henvist til Sø- og Handelsretten i København, hvor den behandles som Handelssag.

§ 37.

Er det i en Aftale vedtaget, at den ene Part, hvis Aftalen hæves paa Grund af Misligholdelse fra hans Side, skal have forbrudt sin Ret til at kræve tilbage, hvad han har erlagt, eller desuagtet skal erlægge, hvad der paahviler ham, finder Bestemmelserne i § 36, 1ste Stykke tilsvarende Anvendelse.

Det samme gælder, hvis det er vedtaget, at Pant eller anden Sikkerhed, som er stillet for Opfyldelsen af en Forpligtelse, skal være forbrudt, hvis Forpligtelsen ikke opfyldes.

De i denne Paragraf givne Regler kommer ikke til Anvendelse i de Tilfælde, som falder ind under Lov om Køb paa Afbetaling, der træder i Kraft samtidig med nærværende Lov.

§ 38.

Har nogen forpligtet sig til, at han af Konkurrencehensyn ikke maa drive Forretning eller anden Virksomhed af en vis Art eller tage Ansættelse i en saadan, er Vedtagelsen ikke bindende for ham, forsaavidt den med Hensyn til Tid, Sted eller andre Forhold gaar videre end paakrævet for at værne imod Konkurrence eller utilbørligt indskrænker den forpligtedes Adgang til Erhverv. I sidstnævnte Henseende skal Hensyn tages ogsaa til den Interesse, den berettigede har i, at Vedtagelsen efterkommes.

Reglerne i § 36, 2det Stykke finder tilsvarende Anvendelse.

Har nogen, der er ansat i en Forretning eller anden Virksomhed, overfor dennes Indehaver paataget sig en Forpligtelse af det ovenfor angivne Indhold, som skal gælde efter Ansættelsens Ophør, blive Forpligtelsen uvirksom, hvis han opsiges eller afskediges uden at have givet rimelig Anledning dertil, eller han selv fratræder sin Stilling og Indehaverens Undladelse af at opfylde sine Forpligtelser har givet ham gyldig Grund dertil.

4. Kapitel.

Almindelige Bestemmelser.

§ 39.

Naar en Viljeserklærings forbindende Kraft ifølge denne Lov er afhængig af, at den, til hvem Erklæringen er afgivet ,ikke havde eller burde have Kundsab om et vist Forhold eller i øvrigt var i god Tro, bliver Hensyn at tage til, hvad han indsaa eller burde indse paa det Tidspunkt, da Viljeserklæringen blev ham bekendt. Dog kan der under særlige Omstændigheder ogsaa tages Hensyn til den Kundskab, han har faaet eller burde have faaet efter det nævnte Tidspunkt, men forinden Viljeserklæringen har virket bestemmende paa hans Handlemaade.

§ 40.

Naar nogen, som efter denne Lov skal »give Meddelelse«, har indleveret Meddelelsen til Befordring med Telegraf eller Post eller, hvor andet forsvarligt Befordringsmiddel benyttes, har afgivet den til Befordring dermed, gaar det ikke ud over ham, at Meddelelsen forsinkes eller ikke kommer frem.

LOV OM LÆRLINGEFORHOLDET

Af 6. Maj 1921.

(Denne Lov er for Tiden under Revision i Rigsdagen, hvor der i Efteraaaret 1927 af Indenrigsministeren blev fremsat Forslag til en ny Lærlingelov, indeholdende særlige Bestemmelser vedrørende Lærlinge i Handels- og Kontorfaget.)

§ 1.

Enhver Haandværker, Fabrikant, Handlende, Andels- eller Forbrugsforening, Beværter eller anden næringsdrivende, der antager en mandlig eller kvindelig Person under 18 Aar til at arbejde i sin Virksomhed, skal -- forsaavidt den paagældende ikke allerede er udlært i Faget eller vedkommende Del af Faget — sørge for, at der, forinden vedkommende træder i Arbejde, oprettes skriftlig Lærekontrakt, og at denne af den stedlige Politiøvrighed forsynes med Paategning om, at den er affattet i Overensstemmelse med nærværende Lovs Forskrifter. Efterkommes disse Bestemmelser ikke, har Overenskomsten om Antagelsen ingen Gyldighed.

Indenrigsministeren kan overdrage Bestyrelserne for de stedlige kommunale Arbejdsanvisningskontorer (i København og Frederiksberg Centralarbejdsanvisningskontoret) i Stedet for Politiøvrigheden at give den ovennævnte Paategning om, at Kontrakten er affattet i Overensstemmelse med denne Lov. De nærmere Regler herom fastsættes i en af Indenrigsministeren udfærdiget Bekendtgørelse.

Ingen kan indtræde i Lærlingeforhold, forinden den paagældende er lovlig udskrevet af Skolen og fyldt 14 Aar.

Foranstaaende Bestemmelser om Oprettelse af skriftlig Lærekontrakt finder dog ikke Anvendelse,

1) naar den umyndige er antaget som Bud, Haandlanger eller til Udførelse af Arbejde, som ikke falder ind under Udøvelse af Faget,

2) naar Ansættelsen paa Grund af den paa Arbejdsstedet raadende Arbejdsdeling alene angaar Udførelse af et vist Specialarbejde, som ikke fordrer nogen alsidig Uddannelse.

Spørgsmaal om, hvorvidt et Fag (eller Del heraf), for hvis Lærlinge der ikke hidtil har været anvendt Lærlingekontrakt, anses som henhørende under denne Lov, afgøres af Indenrigsministeren efter Samraad med Handelsministeren og efter forudgaaet Forhandling med det paagældende Fags Organisationer.

Øvrigheden skal efter Indenrigsministerens Foranstaltning være forsynet med Blanketter til Lærekontrakter, særskilt udarbejdede henholdsvis for Haandværk og Industri og for Handel, der udleveres uden Betaling.

§ 2.

Uberettiget til at antage Lærlinge er:

1) den næringsdrivende eller Bestyrer af en Andels- eller Forbrugsforening, som ikke selv er faglig oplært i det Fag, hvori Lærlingen skal antages til Oplærelse, medmindre Lærlingens Oplærelse paa betryggende Maade er overdraget en i Virksomheden beskæftiget, faglig uddannet Mand eller Kvinde; dog kan det tillades en Handlende eller en Bestyrer af en Andels- eller Forbrugsforening, der ikke selv er faglig oplært, at antage Lærlinge, naar vedkommende i 5 Aar har drevet Handelsvirksomhed som Hovederhverv,

2) den næringsdrivende, der ved Dom er fundet skyldig i en i den offentlige Mening vanærende Handling, medmindre han har erholdt Æresoprejsning,

3) den, i hvis Bedrift eller Forretning der tre Gange er forefaldet Standsninger — Lockout, Strejke eller tvingende Naturforhold dog undtagne —, som har givet Anledning til Ophævelse af Lærekontrakter (jfr. § 15, Nr. 2).

4) den, der 3 Gange i Løbet af 5 Aar har gjort sig skyldig i saadanne Brud paa Lærekontrakter, at disses Ophævelse er blevet en Følge heraf.

Den næringsdrivende, der 2 Gange i Løbet af 10 Aar ved Voldgift (jfr. § 20) er ikendt Erstatning til en Lærling for at have ladet det mangle paa tilbørlig Omhu for Lærlingens Uddannelse (jfr. § 10), skal ligeledes være uberettiget til at antage Lærlinge, medmindre Lærlingens Uddannelse paa Grund af Virksomhedens Omfang, eller fordi den næringsdrivende ikke selv er faglig uddannet, jfr. ovenfor Nr. 1, har maattet betros en i Virksomheden ansat Person; har denne ved sin Forsømmelighed 2 Gange i Løbet af 10 Aar foraarsaget saadan Erstatnings Ikendelse, mister han Retten til at uddanne Lærlinge (jfr. § 15, sidste Stykke). Saafremt Virksomheden paa Grund af idømt Erstatning 2 Gange i Løbet af 10 Aar har maattet skifte en saadan ledende Mand og atter bliver idømt Erstatning, fortaber Virksomheden Retten til at uddanne Lærlinge (jfr. § 15, sidste Stykke).

I Tvivlstilfælde afgøres Spørgsmaalet om, hvorvidt en Person efter sin Uddannelse og sit Kendskab til Faget maa betragtes som faglig oplært, af Indenrigsministeren efter Saamraad med Handelsministeren.

§ 3.

Læretidens Varighed, der ikke maa overstige 5 Aar, bestemmes i Kontrakten. Den i § 5 omhandlede Prøvetid er indbefattet under Læretiden.

Naar Lærlingen ved Kontraktatens Oprettelse er over 16 Aar, skal Kontrakten foruden af Værgen medunderskrives af Lærlingen selv, hvis den skal

være bindende efter Lærlingens 20de Aar. Er Kontrakten indgaaet tidligere, er den ikke forbindende for Lærlingen længere, end indtil han har opnaaet en Alder af 20 Aar. Saafremt han da ikke vil fortsætte Lærlingeforholdet i hele det ved Kontrakten bestemte Tidsrum, er Læremesteren heller ikke længere bundet ved Kontrakten.

Indenrigsministeren skal paa derom af Læremester og Lærling (Værge) i Forening indgivet Andragende være bemyndiget til at tillade, at Læretiden afbrydes for et Tidsrum af højst et Aar for derved at give Lærlingen Lejlighed til at besøge et teoretisk Undervisningskursus.

§ 4.

Det skal ved Kontrakten nøjagtig bestemmes, paa hvilke økonomiske Vilkaar Lærlingen skal arbejde i Læretiden. Mesteren skal betale den i nærværende Lovs § 11 omhandlede Undervisning i en Handels- eller teknisk Skole, forsaavidt Lærlingen i Henhold til Erklæring fra Skolen giver regelmæssigt Møde i denne, ligesom Mesteren skal bestride Udgifterne ved Aflæggelse af Læreprøve, hvor Adgang dertil haves.

Der maa ikke i Kontrakten optages Bestemmelse om, at Lærlingen efter udstaaet Læretid eller indenfor et vist Tidsrum derefter ikke maa tage Arbejde i det paagældende Fag eller drive Forretning i samme, eller om, at Lærlingen efter Læretides Udløb skal arbejde hos Læremesteren for en bestemt Løn. Enhver udenfor Kontrakten indgaaet Forpligtelse, der strider imod de her givne Bestemmelser, er ugyldig.

§ 5.

De tre første Maaneder af Læretiden anses som en gensidig Prøvetid, i hvilken saavel Mesteren som Lærlingen, hvis han i Løbet af denne Tid har naaet 18 Aars Alderen, og ellers hans Forældre eller Værge, uden Angivelse af nogen Grund kan forlange Kontrakten hævet. I saa Fald er ingen af Parterne berettiget til Erstatning hos den anden, medmindre udtrykkelig Bestemmelse derom er indført i Kontrakten.

§ 6.

Lærlingen skal vise sin Læremester Troskab, Lydighed og Ærbødighed; han skal være Mesteren til Medhjælp ved Arbejdet i Virksomheden, saa vidt som hans Arbejdskraft og Færdighed tilsteder.

§ 7.

Arbejdstiden for Lærlinge maa ikke vare længere end for udlærte Medhjælpere i samme Fag. Dog kan Mesteren paalægge Lærlingen før Arbejdets Paabegyndelse at foretage det fornødne til Tilrettelægning af dette eller efter Arbejdets Ophør at foretage fornøden Oprydning paa Arbejdsstedet, ligesom Lærlinge over 18 Aar skal have Ret til at deltage i Arbjdet udenfor Arbejdstiden. Den til Tilrettelægningen eller Oprydningen medgaaede Tid, der som Regel ikke maa udgøre mere end tilsammen ½ Time daglig, henregnes ikke til Lærlingens Arbejdstid. I øvrigt gælder om Lærlingens Arbejdstid følgende Bestemmelser:

1) Lærlinge i Haandværk og Industri fra 14 til 18 Aars Alderen maa ikke anvendes til Arbejde i Tiden før Kl. 6 Morgen eller efter Kl. 6 Aften. Denne Arbejdstid skal efter højst 4½ samlede Arbejdstimer være afbrudt af mindst ½ Times Spise- eller Hviletid. Udover de saaledes fastlagte Arbejdstimer maa de paagældende ej heller anvendes til noget Arbejde i en Fabriks eller et

Værksteds Tjeneste i eller udenfor sammes Omraade. For Lærlinge, der besøger Handels -eller tekniske Skoler, skal Arbejdstiden lægges saaledes, at den ikke hindrer dem i at benytte saadan Undervisning i den for vedkommende Skoler almindelige Undervisningstid (jfr. § 11, 1ste Stykke).

Naar det skønnes nødvendigt for vedkommende Lærlings faglige Uddannelse, kan Idenrigsministeren dog paa derom indgivet Andragende efter Arbejdsraadets Indstilling tillade, at mandlige Lærlinge, der har fyldt 16 Aar, mellem Kl. 6 Aften og Kl. 6 Morgen deltager i Arbejde, der ifølge dets Natur maa foregaa kontinuerligt, i følgende Virksomheder: Jern- og Staalfabrikker, Glasværker, Papirmøller og Raasukker-Fabrikker.

2) Handelslærlinge maa ikke anvendes til Arbejde i Tiden før Kl. 6 Morgen og efter det Tidspunkt om Aftenen, fra hvilket Butikker og Lagre ifølge den gældende Lovgivning skal holdes lukkede, og det skal — bortset fra de sidste 7 Dage forud for Juleaften — iagttages, at der tilstaas Lærlingene en samlet Hvileperiode af mindst 12 Timer i Døgnet. Dog kan Indenrigsministeren paa derom indgivet Andragende tillade Lærlinge, der har fyldt 16 Aar, at arbejde i Tiden mellem nævnte Tidspunkt om Aftenen og Kl. 6 Morgen i begrænset Omfang, naar saadant skønnes at være nødvendigt for deres faglige Uddannelse.

3) Lærlinge i Barber- og Frisørfaget maa ikke anvendes til Arbejde i Tiden før Kl. 6 Morgen og efter det Tidspunkt om Aftenen, fra hvilket Barber- og Frisørvirksomheder ifølge den gældende Lovgivning skal holdes lukkede, og det skal iagttages, at der tilstaas Lærlingene en samlet Hvileperiode af mindst 12 Timer i Døgnet.

4) Der skal tilstaas Lærlinge i Beværterfaget en samlet Hviletid af mindst 11 Timer i Døgnet.

§ 8.

Der skal tilstaas Lærlinge i Haandværk, Industri eller Handel et ugentligt Fridøgn, der saa vidt muligt skal falde paa Folkekirkens Søn- og Helligdage. Indenrigsministeren skal være bemyndiget til efter Saamraad med Handelsministeren at tilllade Afvigelser fra denne Bestemmelse for indtil 2 Uger aarlig i saadanne Handelsvirksomheder, der driver Handel fra Butik.

Der skal tilstaas andre Lærlinge et ugentligt Fridøgn.

§ 9.

Læremesteren skal i den Del af Læretiden, i hvilken Lærlingen har Ophold hos ham, og — saa vidt det staar i hans Magt — tillige udenfor denne, vaage over Lærlingens Opførsel og sædelige Forhold og værne ham mod umoralsk Paavirkning. Læremesteren skal, saa vidt det staar i hans Magt, værne Lærlingen mod Mishandling fra andre i Virksomheden beskæftigede Personer eller fra Mesterens Husstands Side. Han maa ikke anvende Lærlingen til Arbejder, der er skadelige for hans Sundhed eller ikke staar i Forhold til hans Kræfter, ligesom han ikke maa anvende ham til andet Arbejde end det, der henhører til Forretningens Virksomhed.

Saafremt Lærlingen har Bopæl hos Læremesteren, skal der af denne anvises ham et forsvarligt indrettet Soverum; hver Lærling skal have sin egen Seng.

§ 10.

Læretiden skal anvendes saaledes, at Lærlingen efterhaanden lærer det Fag eller den Del af Faget, hvori han er antaget til at oplæres, saa fuldstændig som muligt, og det skal søges bragt dertil, at han ved Udløbet af Læretiden kan aflægge Læreprøve, hvor Adgang haves til Aflæggelse af en saadan.

Det kan af Indenrigsministeren efter Saamraad med Handelsministeren og i Henhold til Indstilling af Fagets Arbejdsgiver- og Arbejderorganisationer bestemmes, at Læreprøve skal aflægges i visse Fag eller Dele af Fag, samt hvorledes og for hvem Prøven vil være at aflægge. Forsaavidt saadan Bestemmelse er truffet, paahviler det Mesteren under Læretiden samt ved Læretidens Udløb at gøre Lærlingen opmærksom paa hans Pligt til at aflægge saadan Prøve.

Undlader en Lærling at aflægge pligtig Læreprøve, eller bestaar han ikke saadan Prøve — uden at dette maa tilskrives Mangler ved hans Uddannelse —, har det til Følge, at Mesteren ikke er pligtig til i Lærebrevet (§ 11) at afgive Bevidnelse om Lærlingens Dygtighed i sit Fag eller den Del af Faget, hvori han er antaget til at arbejde.

§ 11.

Læremesteren skal saa vidt muligt holde Lærlingen til paa forsvarlig Maade at deltage i saavel den almendannende som i den Faget vedrørende særlige Undervisning i en af de paa Stedet værende Handels- eller tekniske Skoler. Undervisningen skal foregaa udenfor Arbejdstiden, medmindre det af vedkommende Skoles Ledelse efter forud indhentet Tilslutning fra et Flertal af vedkommende Fags stedlige Læremestre undtagelsesvis bestemmes anderledes og Indenrigsministeren efter Samraad med Handelsministeren godkender en saadan Ordning.

Undervisningen for Lærlinge i Handels- og tekniske Skoler maa ikke finde Sted efter Kl. 9 Aften. Hvor Hensynet til Skolens Tarv gør det nødvendigt, kan Handelsministeren dog efter Samraad med Indenrigsministeren bevilge Undtagelser fra denne Bestemmelse.

Den vedkommende Skole giver ved Udskrivningen Lærlingen et Bevis for den Undervisning, som Lærlingen har gennemgaaet i Skolen.

Saafremt Lærligen, naar Læretiden er udløbet, ikke aflægger Læreprøve, har Mesteren at meddele ham et Lærebrev, indeholdende en Bevidnelse af, hvor længe han har staaet i Lære, og hvorvidt han har opnaaet Dygtighed i sit Fag, jfr. dog § 10. Har Mesteren ladet det mangle paa tilbørlig Omhu for Lærligens Uddannelse, og dette er Grunden til, at Lærlingen ikke ved Læretidens Udløb er i Stand til at aflægge Læreprøve eller kan erhverve Lærebrev med Attest om Duelighed, er Mesteren pligtig til at give Lærlingen Erstatning efter Voldgiftens Skøn (jfr. § 20). Har Mesteren i Lærebrevet givet en vitterlig urigtig Bevidnelse, ifalder han herfor Straf efter almindelig borgerlig Straffelovs § 155.

Saafremt Læreforholdet ikke føres til Ende, er Lærlingen berettiget til af Mesteren at forlange en skriftlig Bevidnelse af, i hvor lang Tid Læreforholdet har vedvaret. Saadan Bevidnelse bliver at udfærdige i Overensstemmelse med en af Inderigsministeriet fastsat Formular.

§ 12.

Mesteren maa paase, at Lærlingen er Medlem af en offentlige anerkendt Sygekasse. Omkostningerne udredes af Læremesteren.

Saafremt en Lærling bliver lidende af en uhelbredelig Sygdom, eller noget betydeligt vedvarende Onde er tilføjet Lærlingen, eller saafremt Lærlingen bliver lidende af en langvarig Sygdom, der af vedkommende Sygekasselæge efter en Maaneds Forløb skønnes at ville hindre Uddannelsen i mere end 3 Maaneder, skal Læremesteren være berettiget til at opsige Lærlingekontrakten med 2 Maaneders Varsel.

Kan en Lærling som Følge af Sygdom ikke deltage i Arbejdet, paahviler det Læremesteren, indtil Lærlingeforholdet lovligt ophører — dog ikke ud over et Tidsrum af 3 Maaneder —, at udrede den tilsagte Løn samt endvidere, naar Lærlingen bor hos Mesteren, Kost og Logi, saa længe Lærlingen forbliver i Mesterens Hus, og i andet Fald Kostpenge, dog ikke for et længere Tidsrum end 8 Uger. Kostpengene, der bortfalder for den Tid, Lærlingen maatte være indlagt paa et Sygehus eller en lignende Anstalt for Sygekassens Regning eller uden Betaling for almindelig Kur og Pleje, fastsættes, hvis mindelig Overenskomst ikke kan opnaas, efter de stedlige Forhold, dog ikke under 1 Kr. om Dagen.

Skulde der være sluttet Overenskomst om, at Læreforholdet skal opløses, naaar Lærlingen maatte blive hjemsøgt af Sygdom, eller skulde der under Sygdommen blive indgaaet Overenskomst om at hæve Læreforholdet, frigøres Mesteren ikke i Forhold til det offentlige, som Lærlingen maatte falde til Byrde, for de ham foran paalagte Forpligtelser.

Paadrager Lærlingen sig en Sygdom ved eget utilbørligt Forhold, er Mesteren, saafremt Lærlingen som Følge af Sygdommen ikke kan deltage i Arbejdet, ikke pligtig at betale Løn for det paagældende Tidsrum.

§ 13.

Forinden en indgaaet Lærekontrakt lovlig er hævet, maa Lærlingen ikke af nogen anden tages i Lære eller anvendes som Medhjælp i samme Fag.

§ 14.

Naar en Lærling, der er under 18 Aar, uberettiget har forladt Læren, er Læremesteren berettiget til at forlange ham tilbage ved Politiets Foranstaltning, saafremt Begæring herom indgives inden 14 Dage efter Lærlingens Bortgang. Tilbageførelsen sker uden Udgift for Mesteren.

Tilbageførelsen bliver dog at stille i Bero, naar Lærlingens Forældre eller Værge inden en af Politiet fastsat kort Frist søger Lærlingeforholdet ophævet ved Sagsanlæg eller Voldgift.

§ 15.

Lærekontrakten bortfalder:

1) Naar Mesteren dør, uden at der indtræder nogen i hans Sted, der er villig og ikke efter nærværende Lovs § 2 uberettiget til at fortsætte Læreforholdet som Læremester. Saafremt en anden er villig til og kan indtræde i den afdøde Mesters Sted, er det dog en Betingelse for Forholdets Fortsættelse, at Lærlingen eller, hvis denne er under 18 Aar, vedkommende Forældre eller Værge ved en Paategning paa Kontrakten meddeler Samtykke hertil; er Lærlingen over 16 Aar, udkræves tillige hans egen Medunderskrift,

2) naar Mesterens Bedrift eller Forretning ophæves eller paa Grund af Konkurs eller anden Aarsag — dog ikke Lockout, Strejke eller tvingende Naturforhold — standses for et længere Tidsrum end 2 Maaneder,

3) naar Lærlingen uberettiget har forladt Læren, og Mesteren ikke inden 14 Dage gør Skridt til at kræve ham tilbage eller søge Erstatning.

Endvidere bortfalder Lærekontrakten, naar Mesteren to Gange i Løbet af 10 Aar ved Voldgift (jfr. § 20) er ikendt Erstatning til en Lærling for at have ladet det mangle paa tilbørlig Omhu for Lærlingens Uddannelse (jfr. § 10), medmindre Lærlingens Uddannelse paa Grund af Virksomhedens Omfang, eller fordi den næringsdrivende ikke selv er faglig uddannet, jfr. § 2, Nr. 1, har maattet betros en i Virksomheden ansat Person; har denne ved

sin Forsømmelighed to Gange i Løbet af 10 Aar foraarsaget saadan Erstatnings Ikendelse, mister han Retten til at uddanne Lærlinge (jfr. § 2, næstsidste Stykke). Saafremt Virksomheden paa Grund af idømt Erstatning 2 Gange i Løbet af 10 Aar har maattet skifte en saadan ledende Mand og atter bliver idømt Erstatning, fortaber Virksomheden Retten til at uddanne Lærlinge (jfr. § 2, næstsidste Stykke).

§ 16.

Kontrakten kan af Mesteren hæves:

1) i Tilfælde af Lærlingens Sygdom overensstemmende med Regelen i § 12;

2) naar Lærlingen gør sig skyldig i væsentlige Brud paa de ham ifølge Lærlingeforholdet paahvilende Pligter;

3) naar Lærlingen ved Dom findes skyldig i en i den offentlige Mening vanærende Handling.

De under 2) og 3) nævnte Forhold skal dog ikke berettige Mesteren til at hæve Kontrakten, naar han ikke inden 2 Maaneder, efter at han fik Kundskab om Forholdet, benytter sig af sin Ret til at ophæve Kontrakten.

§ 17.

Kontrakten kan af Lærlingen eller af Forældre eller Værge paa hans Vegne hæves:

1) naar Mesteren dør (jfr. § 15, 1ste Stykke),

2) naar Mesteren ved Dom findes skyldig i en i den offentlige Mening vanærende Handling,

3) naar Mesteren gør sig skyldig i væsentligt Brud paa sine Forpligtelser mod ham,

4) i Tilsælde af, at Mesterens Virksomhed flytter til en anden Kommune, dog at Københavns og Frederiksberg Kommuner i denne Henseende regnes for een Kommune, hvorhos Indenrigsministeren for andre Kommuners Vedkommende kan træffe samme Bestemmelse,

5) naar Mesteren er fraværende fra Forretningen i over 3 Maaneder, uden at Lærlingens Oplærelse varetages af en fagmæssig uddannet Person,

6) naar Lærlingen ved Sygdom eller af anden Grund mister den Evne til at opnaa Uddannelse i Faget, hvoraf han ved Kontraktens Indgaaelse var i Besiddelse, eller naar Lærlingens fortsatte Uddannelse i Faget efter Lægens Skøn medfører Fare for hans Liv eller Helbred,

7) naar en kvindelig Lærling bliver gift,

8) forsaavidt en kvindelig Lærling er i Huset hos en gift Mester, naar dennes Hustru dør eller hendes Samliv med ham ophører.

§ 18.

Udenfor de i Paragrafferne 16 og 17 nævnte Tilfælde kan saavel Mesteren som Lærlingen eller dennes Værge paa hans Vegne hæve Lærlingekontrakten efter at have udredet den herfor fastsatte Erstatning (§ 20).

§ 19.

Nægter Politiøvrigheden (eller vedkommende Arbejdsanvisningskontors Bestyrelse, jfr. § 1, 2det Stykke) at godkende en Lærekontrakt, kan den i saa Henseende trufne Afgørelse indenfor en Frist af 4 Uger indankes for Indenrigsministeren, hvis Afgørelse er endelig. Finder nævnte Minister, at Kontrakten bør godkendes, giver Øvrigheden (Kontorbestyrelseen) Kontrakten Paategning herom og registrerer Kontrakten.

§ 20.

Tvistigheder mellem Mester og Lærling vedrørende denne Lovs §§ 10, 11, 16, Nr. 2, og 17, Nr. 3, 5 og 6, samt § 18 og § 21, 2det Stykke, skal afgøres ved Voldgift, forsaavidt ikke begge Parter bliver enige om en anden Fremgangsmaade. Voldgiften skal afsiges af en af Stedets Øvrighed valgt Formand samt to af hver af Parterne valgte, fuldmyndige Mænd eller Kvinder, der er oplærte i Faget. Den, som ønsker Voldgift afholdt, skal derom skriftlig eller mundtlig henvende sig til Formanden, som derefter berammer et Voldgiftsmøde og med en Frist af ikke over 8 Dage tilsiger Parterne at lade deres Voldgiftsmænd møde ved dette. Endelig Afgørelse med uigenkaldelig bindende Virkning for Partere træffes i Mødet med Stemmeflerhed. I Tilfælde af anmeldt gyldig Udeblivelsesgrund for en af Voldgiftsmændene samt naar Formanden finder det nødvendigt for Sagens rigtige Afgørelse, udsættes Mødet, dog ikke mere end een Gang og ikke udover 8 Dage. Saafremt en af Voldgiftsmændene udebliver uden saadan Anmeldelse, kan Sagen afgøres af Formanden og de andre Voldgiftsmænd. Ved Voldgiftsafgørelsen kan Kontrakten ophæves, ligesom der kan tilkendes den skadelidte Part Erstatning.

De af Vodlgiften afsagte Kendelser kan eksekveres efter de for Domme gældende Regler.

§ 21.

Den næringsdrivende, der overtræder Bestemmelserne i §§ 1—2 eller 13, straffes med Bøder fra 5 til 200 Kr., der tilfalder den kommunale Hjælpekasse for det Sted, hvor Overtrædelsen er begaaet.

Saafremt Mesteren har forsømt at sørge for Oprettelse af lovlig Lærekontrakt, og Arbejdsforholdet desuagtet har bestaaet i nogen Tid, vil han endvidere under Hensyn til Varigheden heraf kunne ikendes Erstatning til Lærlingen ved den i § 20 nævnte Voldgift.

Samme Straf som i 1ste Stykke nævnt ifalder, forsaavidt ingen strengere Straffebestemmelse finder Anvendelse paa Forholdet, den Læremester, der i væsentlig Grad tilsidesætter de ham ifølge §§ 7—11 paahvilende Forpligtelser, eller som uberettiget bortviser Lærlingen af Læren, saavel som den Lærling, der i væsentlig Grad tilsidesætter de ham ifølge § 6 paahvilende Forpligtelser, eller som uberettiget forlader Læren. Er Lærlingen umyndig, og Forældre eller Værge er Skyld i, at han uden Berettigelse har forladt Læren eller undlader at vende tilbage i den, rammer Straffen dem.

§ 22.

Sager angaaende Overtrædelse af Bestemmelserne i §§ 1—2, 7—11 samt 13 paatales af det offentlige og behandles som offentlige Politisager. Retssageer mellem Mestre og Lærlinge, der rejser sig af Lærlingeforholdet, behandles som private Politisager. Den Erstatning, der i en Sag maatte blive at tilkende den skadelidte Part, kan med Parternes Samtykke fastsættes ved Dommerens Skøn.

§ 23.

Denne Lovs Bestemmelser med Undtagelse af § 1 — jfr. § 3, 1ste Stk., 1ste Pkt., og § 4, 1ste Stk., samt de dertil sig sluttende Bestemmelser i § 22 — og § 20 finder ogsaa Anvendelse paa Lærlingeforhold, indgaaede med Lærlinge over 18 Aar.

§ 24.

Indenrigsministeren kan, forsaavidt angaar Virksomheder, der er indbragne under Tilsyn i Henhold til Lov Nr. 143 af 29. April 1913 om Arbejde i Fabrikker m. v., fastsætte, at Tilsynet med, at Bestemmelserne i nærvæ-

rende Lovs §§ 7 og 8 overholdes, skal udføres af Arbejds- og Fabriktilsynet i Stedet for af Øvrigheden.

§ 25.

Som Bistand for Indenrigsministeriet ved Behandlingen af Sager vedrørende Lærlingeforhold kan der ansættes to honorarlønnede Konsulenter, henholdsvis for Haandværk og Industri og for Handel.

§ 26.

Nærværende Lov træder i Kraft 6 Maaneder efter dens Bekendtgørelse i Lovtidende, og samtidig ophæves Lov om Lærlingeforholdet af 30. Marts 1889.

Forslag til Revision af Loven bliver at forelægge senest for den i Aaret 1924 sammentrædende ordentlige Rigsdag.

Bestemmelserne i § 12 om Læremesterens Forpligtelser i Tilfælde af Lærlingens Sygdom finder ikke Anvendelse paa Lærlingeforhold, der er stiftede forinden Lovens Ikrafttræden; for saadanne Lærlingeforhold gælder vedblivende de tilsvarende Regler i Lov af 30. Marts 1889 § 11.

De Kontrakter om Lærlingeforhold, der er afsluttede i de sønderjydske Landsdele i Henhold til den dèr hidtil gældende tyske Lovgivning, vil, saa længe de bestaar, være undergivne nævnte Lovgivnings Bestemmelser. Det skal dog staa Parterne frit for, naar de derom er enige, at ombytte den oprindelige Kontrakt med en ny Kontrakt, afsluttet i Overensstemmelse med nærværende Lovs Regler.

LOV OM INDFØRSEL, UDFØRSEL OG FORHANDLING AF ÆG

af 31. Marts 1928.

§ 1.

Landbrugsministeren kan paabyde, at saavel selve Æggene som Emballagen om dissse ved Udførsel herfra, Indførsel hertil, Forhandling eller Fordeling (Levering) her i Landet skal være mærkede som af ham nærmere foreskrevet. Æg, der er pakket i Emballage med den for Udførsel foreskrevne Mærkning, skal anses som bestemt for Udførsel og opfylde de for Udførsel givne Bestemmelser.

Ved Udførslen her fra Landet af danske Æg skal Mærkningen paa Emballagen bl. a. angive Æggenes Beskaffenhed og Sorteringsvægt, og Emballagen og Pakningen skal være som af Landbrugsministeren nærmere foreskrevet.

Enhver, der ønsker at udføre Æg her fra Landet, skal gøre Anmeldelse derom til Landbrugsministeriet, der derefter paa nærmere Betingelser kan meddele vedkommende Autorisation dertil. Æg maa kun udføres her fra Landet, saafremt Autorisation dertil er meddelt. Landbrugsministeren bemyndiges til at forbyde, at sekunda Æg udføres her fra Landet.

§ 2.

Ved Salg eller Levering af danske Æg skal Æggene være friske, medmindre de sælges eller leveres under anden Betegnelse. Snavsede eller vaskede Æg samt Æg, der har lidt Skade ved Rugning, Varme eller paa anden Maade, skal betegnes som sekunda.

§ 3.

Til Bedømmelse af, hvorvidt Æggenes Beskaffenhed og Sorteringsvægt er som angivet, og Mærkningen, Emballagen og Pakningen er forskriftmæssig, kan Landbrugsministeren lade udtage og tilbageholde større eller mindre Dele af Partier Æg samt, saafremt dette ikke er Tilfældet, lade konfiskere de paagældende Partier til Fordel for Statskassen. Bedømmelsen foretages af Smør-, Margarine og Ostekontrollen m. m. under Rekurs til 2 af Landbrugsministeriet udnævnte Skønsmænd i Forening, og denne Bedømmelse er afgørende.

Til Bestridelse af de Udgifter, der er forbundet med Kontrollen med Overholdelsen af de i Henhold til denne Lov givne Bestemmelser, kan Landbrugsministeren paaligne de autoriserede Eksportører en Afgift af alle danske Æg, der udføres her fra Landet. Afgifterne vil i Tilfælde af manglende Betaling kunne inddrives ved Udpantning.

§ 4.

Overtrædelser af de i denne Lov indeholdte eller i Medfør af samme fastsatte Bestemmelser forfølges som Politisager og straffes, for saa vidt der ikke efter den øvrige Lovgivning er forskyldt større Straf, med Bøder fra 20 til 2000 Kr. Bøderne tilfalder Statskassen.

Landbrugsministeren har Ret til med Nævnelse af Navn at offentliggøre stedfundne Overtrædelser af de i Henhold til denne Lov fastsatte Bestemmelser samt til ved Gentagelse af Overtrædelse af de for Udførsel af Æg fastsatte Bestemmelser at tilbagekalde den vedkommende meddelte Autorisation til Udførsel af Æg her fra Landet.

§ 5.

Denne Lov, der ikke gælder for Færøerne, træder straks i Kraft.

Landbrugsministeriets Bekendtgørelse af 30. April 1928 om Indførsel, Udførsel og Forhandling af Æg i Henhold til ovennævnte Lov:

I Medfør af Lov af 31. Marts 1928 om Udførsel, Indførsel og Forhandling af Æg fastsættes herved følgende Bestemmelser:

§ 1.

Ved »Æg« forstaas i denne Bekendtgørelse Hønseæg, jfr. dog § 9.

§ 2.

Udførsel herfra Landet af Æg maa kun finde Sted i Henhold til dertil af Landbrugsministeriet meddelt Autorisation.

Enhver, der ønsker herfra Landet at udføre Æg, skal herom gøre skriftlig

Anmeldelse til Landbrugsministeriet med Angivelse af Beliggenheden af Forretningen, de den tilhørende Filialer og de Steder, hvor der under en eller anden Form maatte blive pakket Æg til Udførsel af eller gennem Firmaet.

§ 3.

Danske Æg maa kun udføres herfra Landet under følgende Betegnelser: »Friske Danske Æg«, »Danske Kølehus Æg«, »Danske Klinke Æg«, »Præserverede Danske Æg« og »Paraffinerede Danske Æg«.

Betegnelsen »Friske Danske Æg« maa kun anvendes paa Æg, der ved Lysning har et klart Udseende, med kun svagt synlig Blomme, der holder sig omtrent i Midten, og med en ca. 3 mm dyb Luftblære. Betegnelsen maa ikke anvendes paa Æg, der har været underkastet særlig Behandling.

Betegnelsen »Danske Kølehus Æg« skal anvendes paa Æg, som har været opbevaret i Kølehus, uanset i hvor kort eller lang Tid dette har fundet Sted.

Betegnelsen »Danske Klinke Æg« skal anvendes paa friske Æg, som ved Klinkning er frasorteret paa Grund af Revner i Skallen.

Betegnelsen »Præserverede Danske Æg« skal anvendes paa Æg, som har været opbevaret i Vædske.

Betegnelsen »Paraffinerede Danske Æg« skal anvendes paa Æg, hvis Skal er lukket med Paraffin eller lignende.

De fornævnte Betegnelser eller Oversættelser deraf til fremmede Sprog skal ved Udførsel herfra Landet af danske Æg være anbragt paa Æggenes Emballage.

Andre Betegnelser maa kun anvendes med dertil af Landbrugsministeriet særlig meddelt Tilladelse.

Æg, der er pakket i Emballage med den for Udførsel foreskrevne Mærkning, skal anses som bestemt til Udførsel og opfylde de for Udførsel givne Bestemmelser.

§ 4.

De i § 3 omhandlede Æg med Undtagelse af Klinke Æg skal til Udførsel herfra Landet forefindes i ensartet Sortering i hver Kasse, saaledes at hver 120 Stk. Æg i Kassen saa nøjagtig som mulig holder en paa Emballagen nærmere angivet bestemt Vægt (Sorteringsvægten).

Totalvægten af Æggene i enhver Kasse maa ikke være mindre end den til den angivne Sorteringsvægt svarende Vægt.

§ 5.

»Friske Danske Æg« maa kun udføres herfra Landet, naar hvert enkelt Æg er mærket med Ordet »Danish« i en Oval nøjagtig som nedenfor angivet:

Til Mærkningen, der skal fremtræde skarpt og tydeligt, skal anvendes rød Farve, der mod Betaling leveres gennem Kontrollen, jfr. § 12. Anden Farve maa ikke anvedes hertil, og rød Farve maa ikke anvendes til anden Mærkning af Æg end den her foreskrevne.

Ordet »Danish« maa kun anbringes paa danske Æg, naar disse paa de af Landbrugsministeriet autoriserede Eksportørers Pakkerier pakkes i Kasser, der er mærkede med den for Udførsel herfra Landet af »Friske Danske Æg« foreskrevne Mærkning, jfr. 6.

Paa Emballagen for »Friske Danske Æg« skal ved Pakningen Afsendelsesugens Nummer anføres som nedenfor nærmere foreskrevet. Ugenumrene skal være fortløbende, og med Nummer 1 skal Aarets første Kalenderuge eller Del af Kalenderuge betegnes.

§ 6.

Den foreskrevne Betegnelse paa Emballagen for danske Æg til Udførsel herfra Landet, jfr. § 3, skal være anbragt paa begge Kasseendestykker i et ved en lodret 5 mm bred Linie afgrænset Felt, der udgør den venstre Trediedel af Endestykket. Betegnelsen skal angives med 25 mm høje Bogstaver og skal anføres i 3 Linier.

Under Betegnelsen skal den foreskrevne Angivelse af Sorteringsvægten, jfr. § 4, være anført i dansk eller fremmed Vægt med 25 mm høje Tal og Bogstaver.

I fornævnte Felt udfor tredie Linie af Betegnelsen skal Afsendelsesugens Nummer, jfr. § 5, sidste Stk., være anført med 25 mm høje Tal i en firkantet Ramme, hvis ene Side er Feltets Skillelinie, og hvis aandre Sider er 5 mm brede rette Linier. Firkanten skal være 40 × 40 mm indvendig.

Naar Æggene pakkes i Kasser, hvis Højde ikke overstiger 160 mm (»Flade Kassere«), skal de fornævnte Anvigelser være anført med Bogstaver og Tal af halv Størrelse, og den firkantede Ramme omkring Ugenumret skal være 25 × 25 mm indvendig.

Mærkningen skal anbringes med Bogstaver og Tal af Bloktype ved Paamaling eller Trykning med holdbar mørkebrun Farve eller ved Ibrænding og skal fremtræde skarpt og tydeligt.

Fornævnte Felt maa ikke benyttes til anden Mærkning end den foreskrevne, og denne maa ikke helt eller delvis dækkes af paaklæbede Mærkesedler eller lignende.

Indvendig paa begge Kasseendestykker skal, forsaavidt angaar »Friske Danske Æg«, saavel Sorteringsvægten som Afsendelsesugens Nummer være anført med Tal og Bogstaver som for den udvendige Mærkning foreskrevet.

§ 7.

De Kasser, hvori Æg pakkes til Udførsel herfra Landet, skal være tilvirket af lugtfrit Træ og skal, forsaavidt angaar Maal og Soliditet, være vel egnet til Forsendelse af Æg. Kasseendestykkerne skal være afhøvlede. Kasserne skal være rene, og det anvendte Pakkemateriale skal være af god, tør og lugtfri Kvalitet. Æggene skal i de enkelte Lag være jævnt pakkede.

§ 8.

Danske Æg af sekunda Kvalitet maa, uanset under hvilken Betegnelse de henføres, ikke udføres herfra Landet. Ved sekunda Æg forstaas Æg, der ikke er friske og ikke henhører under en af de andre fornævnte Betegnelser, samt snavsede eller vaskede Æg og Æg, der har lidt Skade ved Rugning, Varme eller paa anden Maade. Præserverede Æg, paraffinerede Æg og Kølehus Æg skal regnes for Sekunda, saafremt Æggene ved Nedlægningen, Paraffineringen eller Indsættelse paa Kølehus ikke var berettiget til Betegnelsen »Friske Danske Æg«, eller hvis de senere findes ikke at være i god Tilstand.

§ 9.

Danske Æg, der ikke er Hønseæg, maa kun udføres herfra Landet i Em-

ballage, der paa tydelig og fremtrædende Maade er mærket med Angivelse af Æggenes Art.

§ 10.

Æg, der indføres hertil Landet, skal saavel paa hvert enkelt Æg som paa Emballagen paa Dansk eller fremmed Sprog være mærket med Oprindelseslandets Navn eller med det tilsvarende Tillægsord.

Mærkningen skal paa de enkelte Æg være anført med 2,5 mm høje Bogstaver og paa Emballagen med 20 mm høje Bogstaver.

Mærkningen skal fremtræde skarpt og tydeligt, og til Mærkningen af Æggene skal anvendes en sort Farve, der ikkke afbleges ved Præservering eller anden Behandling af Æggene.

§ 11.

Ved Udførsel herfra Landet af udenlandske Æg skal saavel disse som deres Emballage være mærket som ved Indførsel hertil Landet.

§ 12.

Tilsynet med Overholdelsen af de givne Forskrifter paahviler Smør-, Margarine- og Ostekontrollen m. m., der skal have uhindret Adgang til enhver Jernbanestation og Havneplads samt til ethvert Skibsrum, hvori der er indladet Æg.

Kontrollen har Ret til at udtage og tilbageholde større eller mindre Dele af Partier Æg til Bedømmelse af, hvorvidt Æggenes Beskaffenhed og Sorteringsvægt er som angivet, og Mærkningen, Emballagen og Pakningen er forskriftsmæssig. Bedømmelsen foretages af Kontrollen under Rekurs til 2 af Landbrugsministeriet udnævnte Skønsmænd i Forening, og denne Bedømmelse er afgørende.

Saafremt det ved Bedømmelsen viser sig, at de heromhandlede Bestemmelser ikke er overholdte, konfiskeres de udtagne Partier til Fordel for Statskassen.

§ 13.

Denne Bekendtgørelse træder i Kraft den 14. Maj 1928, og samtidig ophæves Landbrugsministeriets Bekendtgørelse af 12. Juni 1925 om Udførsel og Indførsel af Æg med Tillægsbekendtgørelse af 17. September 1926.

LOV OM HANDELSREJSENDE FOR UDENLANDSKE FIRMAER

af 1. Juli 1927.

§ 1.

Personer, der ved personlig Henvendelse ønsker at optage eller medvirke til Optagelse af Bestillinger for udenlandsk Regning, maa alene drive Virksomhed i København, Købstæderne og saadanne Stationsbyer og Handelspladser paa Landet, der har en efter Ministeren for Industri, Handel og Søfarts Skøn købstadmæssig Karakter og mindst 2000 Indbyggere. Det paahviler de paagældende Handelsrejsende — bortset fra de i denne Lovs § 5 indeholdte

Bestemmelser — at indgive Anmeldelse til Toldvæsenet og hos dette at erhverve et Adgangsbevis som Anerkendelse af Anmeldelsen og som Adkomst til at drive Virksomheden.

Forinden Adgangsbevisets Udfærdigelse maa Virksomheden ikke paabegyndes.

§ 2.

Ved Løsning af Adgangsbevis skal den paagældende ved Forevisning af Øvrighedsattest eller paa anden af Ministeren for Industri, Handel og Søfart godkendt Maade godtgøre, at det af ham repræsenterede udenlandske Firma i sit Hjemland er berettiget til at forhandle vedkommende Varer.

Repræsentanter for udenlandske næringsdrivende skal endvidere forevise en paa deres Navn lydende, af vedkommende Firma udstedt Fuldmagt.

§ 3.

Adgangsbeviser udfærdiges med Gyldighed for 45 Dage eller for et Aar. For Udfærdigelsen erlægges en Statskassen tilfaldende Afgift, der andrager henholdsvis 100 og 300 Kr., dersom Beviset kun omfatter eet udenlandsk Firma; saafremt den paagældende repræsenterer flere udenlandske Firmaer, erlægges yderligere henholdsvis 50 Kr. og 150 Kr. for hvert af de følgende Firmaer.

Adgangsbeviser kan indenfor deres Gyldighedstid mod en Statskassen tilfaldende Afgift paa 20 Kr. ved Paategning af Toldvæsenet tillades overført til en anden Repræsentant for vedkommende Firma.

§ 4.

Adgangsbevis berettiger den, paa hvis Navn det lyder, til for det eller de paa Beviset angivne udenlandske Firmaer at optage Bestillinger hos handlende og hos saadanne andre næringsdrivende, i hvis Forretning der er Anvendelse for vedkommende Varer, jfr. herved § 1, 1ste Punktum. Med næringsdrivende sidestilles i denne Henseende Andelsforeninger, selv om de ikke driver egentlig Næring, samt Stats- og kommunale Institutioner.

Under Virksomheden skal Adgangsbeviset og den i § 2 nævnte Fuldmagt medføres og paa Begæring forevises.

§ 5.

Fritagne for at erhverve Adgangsbevis er Personer, som i det sidst forløbne Aar har drevet og stadig driver Næring her i Landet i Henhold til en Næringsadkomst, der berettiger til Salg af vedkommende Varer, og derhos ikke er i Restance med Hensyn til Betaling af forfalden personlig Skat til Stat og Kommune.

De paagældende Repræsentanter er pligtige at medføre og paa Begæring forevise en paa deres Navn lydende, af vedkommende udenlandske Firma udstedt Fuldmagt og er i øvrigt — ligesom andre Repræsentanter for udenlandske Firmaer — kun berettigede til at optage Bestillinger for udenlandsk Regning hos handlende og hos saadanne andre næringsdrivende, i hvis Forretning der er Anvendelse for de paagældende Varer, jfr. herved § 1, 1ste Punktum. Med næringsdrivende sidestilles i denne Henseende Andelsforetagender, selvom de ikke driver egentlig Næring, samt Stats- og kommunale Institutioner.

Næringsdrivende, der i Henhold til denne Paragrafs 1ste Stykke er fritagne for Erhvervelse af Adgangsbevis, kan — ligeledes uden Erhvervelse af

Adgangsbevis for de paagældende — som Medhjælpere ved Optagelse af Bestillinger for udenlandsk Regning benytte saadanne i faste Tjenesteforhold til dem staaende Personer, der selv har en Næringsadkomst, som berettiger til Salg af vedkommende Vare, eller opfylder Betingelserne for at faa saadan Næringsadkomst. Disse Personer skal — foruden den af vedkommende fremmede Firma udstedte Fuldmagt i Original eller notarialitor bekræftet Genpart — medføre og paa Begæring forevise en paa deres Navn lydende, af deres Principal udstedt Fuldmagt.

§ 6.

De i Henhold til de ved denne Lov ophævede Love og Bestemmelser udstedte Adgangsbeviser sidestilles indenfor den dem tillagte Gyldighedstid med de ifølge denne Lov udfærdigede tilsvarende Adgangsbeviser og kan — om ønskes — uden Betaling begæres paategnet i saa Henseende ved Henvendelse til Toldvæsenet.

§ 7.

Ministeren for Industri, Handel og Søfart kan fastsætte Formen for de af denne Lov omfattede Adgangsbeviser, Fuldmagter og Anmeldelser til Myndighederne, ligesom Ministeren er beføjet til at træffe de for Tilsynet med Lovens Overholdelse fornødne Foranstaltninger.

§ 8.

Overtrædelser af de i denne Lov eller i Henhold til denne givne Forskrifter straffes med Bøder paa indtil 2000 Kr. Bøderne tilfalder Statskassen. Den ved forsætlig Overtrædelse af Forskrifterne indvundne Fortjeneste kan ved Dom inddrages i Statskassen.

Retssager angaaende Overtrædelse af denne Lov behandles som Politisager.

§ 9.

Forordningen af 8. Juni 1839, Lov Nr. 69 af 29. Marts 1924 og Lov Nr. 108 af 9. April 1926 ophæves.

§ 10.

Denne Lov, der ikke gælder for Færøerne og ej heller gør nogen Forandring i den fremmede Skippere ved Næringsloven af 29. December 1857 §§ 38 og 39, jfr. § 5 i Lov Nr. 73 af 23. Maj 1873, tillagte Udsalgsret, træder i Kraft d. 1. Juli 1927.

— — —

Til foranstaaende Lov har Departementet for Told- og Forbrugsafgifterne under 24. Marts 1928 givet følgende

Vejledning:

Til § 1.

a) Ifølge en af Ministeriet for Industri, Handel og Søfart under 12. September 1927 udstedt Beendtgørelse maa Virksomhed som Handelsrejsende for udenlandsk Regning — foruden i København, Købstæderne og de i de sønderjydske Landsdele beliggende Flækker — kun drives i nedennævnte Stationsbyer og Handelspladser:

I *Københavns Amt:* Frederiksberg Kommune, Gentofte Kommune, Gladsakse Kommune, Lyngby Stationsby. Glostrup Stationsby, Taastrup Stationsby, Kastrup Stationsby, Dragør Stationsby.

I *Frederiksborg Amt:* Birkerød Stationsby, Hørsholm med Vallerød-Pennehave og Rungsted, Fredensborg og Asminderød By.

I *Sorø Amt:* Haslev Stationsby.

I *Odense Amt:* Dalum Kommune.

I *Svendborg Amt:* Marstal Handelsplads, Den med Svendborg Købstad sammenbyggede Del af Sørup-Sct. Jørgens Kommune (Pasop-Belvedere Kvarteret, Lunden og Strandhuse).

I *Vejle Amt:* Brande Stationsby.

I *Aarhus Amt:* Odder Stationsby.

I *Aalborg Amt:* Vejgaard Sogn, Hadsund Sogn.

I *Ringkøbing Amt:* Skjern Stationsby.

I *Ribe Amt:* Bramminge Stationsby, Den med Esbjerg sammenbyggede Del af Jerne Kommune (Boldesager, Jerne By og Gammelby), Vejen Stationsby, Vamdrup Stationsby.

b) *Pligten til at løse Adgangsbevis* paahviler med den i § 5 nævnte Undtagelse enhver, der ved personlig Henvendelse ønsker at optage eller medvirke til Optagelse af Bestillinger for udenlandsk Regning, altsaa ganske uanset, om Virksomheden kun drives i en enkelt By eller ved Omrejse her i Landet. Derimod er Direktører og lignende, som uden at søge Bestillingeer optaget, aflægger private Høflighedsvisitter eller inspicerer herværende Filialers eller Agenters Virksomhed, samt Personer, der ledsager en med Adgangsbevis forsynet Handelsrejsende *alene* for at bistaa ham som Oversætter, Vejviser eller andet ikke i egentlig Forstand til Ordreoptagelse medvirkende Øjemed, ikke pligtige at løse Adgangsbevis. Det samme gælder Opfindere eller Ingeniører, der blot foretager tekniske Demonstrationer og lignende.

For Københavns Toldsteds Vedkommende løses Adgangsbeviser ved Toldkassererkontoret.

Til § 2.

a) Som Dokumentation for, at det af den paagældende Handelsrejsende repræsenterede Firma i sit Hjemland er berettiget til at forhandle vedkommende Varer, jfr. Paragraffens 1ste Stk., vil der kunne antages Attester, der er udstedt eller bekræftet af Magistrat, Politimester eller Notarius publicus i vedkommende Land (hermed sidestilles de engelske »Commissioners of Oath«), af vedkommende Lands Industri- og Handelskamre samt af herværende diplomatiske og konsulære Repræsentanter. Endvidere vil tidligere løste Adgangsbeviser indenfor et Aar fra deres Udløbstid være tilstrækkelig Legitimation i saa Henseende.

b) Kravet om Forevisning af *Fuldmagt* fra det udenlandske Firma, jfr. § 2, 2det Stk., vil indtil videre kunne fyldestgøres ved Forevisning af Korrespondance eller lignende, der tjener til Bekræftelse af Tilstedeværelsen af et Fuldmagtsforhold.

c) I Tilfælde, hvor en *Handelsrejsende ikke er i Stand til at forevise* den ovenfor under Punkterne a) og b) omhandlede *Dokumentation,* bemyndiges Toldkamrene til at udstede Adgangsbevis paa Betingelse af, at den paagældende forpligter sig til at skaffe saavel Øvrighedsattest som Fuldmagt til Veje inden en Frist af 28 Dage og som Sikkerhed herfor deponere et Beløb paa 64 Kr., hvilket Depositum tilbagebetales, naar de paagældende Bevisligheder er fremskaffede inden nævnte Frist. Saafremt de nævnte Bevisligheder fremskaffes efter Udløbet af ovennævnte Frist, men inden et Aar fra Udstedelsen af Adgangsbeviset, bemyndiges Toldkamrene (i København Toldkassererkon-

toret) til mod Erlæggelse af et Stempelmærke til Takst 1 Kr. at tilbagebetale det stillede Depositum.

Til § 3.

a) I Tilfælde, hvor et *Adgangsbevis angives at være bortkommet,* vil det Toldkammer, der i sin Tid har udstedt Adgangsbeviset, efter Andragende forsynet med Stempelmærke til Takst 1 Kr., der kasseres af Toldkamret, kunne udstede en Attest, der berettiger den paagældende Handelsrejsende til i Henhold til det af ham tidligere løste Adgangsbevis at udføre Handelsforretninger her i Landet i Resten af det Tidsrum, for hvilket Adgangsbeviset havde Gyldighed.

b) Et *Hovedadgangsbevis* kan indenfor dets Gyldighed ved Paategning af et Toldkammer *overføres* til en anden Repræsentant for vedkommende Firma mod en Statskassen tilfaldende Afgift paa 20 Kr.

Et *Tillægsadgangsbevis* kan ligeledes mod en Afgift af 20 Kr. overføres til en anden Repræsentant under Forudsætning af, at det overføres sammen med det Hovedadgangsbevis, hvortil det knytter sig.

Saafremt derimod *kun* Tillægsadgangsbeviset ønskes overført, skal den paagældende foruden ovennævnte Afgift paa 20 Kr. betale Forskellen mellem Afgiften for et Hovedadgangsbevis og et Tillægsadgangsbevis. I saadanne Tilfælde udstedes der et nyt Hovedadgangsbevis, medens Tillægsadgangsbeviset afleveres til Toldkamret og vedlægges Regnskabet.

c) Ved enhver Udstedelse af Adgangsbeviser og ved Overførsel af Adgangsbeviser fra en Handelsrejsende til en anden vil der være at afgive *Indberetning til Københavns Toldkassererkontor* (Toldboden i Amaliegade) til Brug for det i Toldkassererkontoret førte Register over Handelsrejsende for udenlandske Firmaer. Blanketter til Brug ved Indberetningen rekvireres fra det nævnte Kontor.

LOV OM KONKURS SAMT OM PANT OG EKSEKUTION

af 25. Marts 1872.

Første Afsnit

Om Konkurs

I

Om Konkursens retslige Virkninger

Kapitel 1.

Hvad der kan blive at inddrage under Konkursbehandlingen.

§ 1.

Alt, hvad der i det Øjeblik, Konkursen tager sin Begyndelse (§ 50), henhører til Skyldnerens Formue, saa vel som alt, hvad der under Konkursen tilfalder ham, begge Dele med Undtagelse af de Genstande, der ifølge privat Viljeserklæring, Lov eller anden særlig Hjemmel er udelukkede fra Exeku-

tion, unddrages, med de af de følgende Bestemmelser i dette Kapitel flydende Begrænsninger, Skyldnerens Raadighed for igennem Konkursbehandlingen at anvendes til Fyldestgørelse for dem, der ved Konkursens Begyndelse havde Fordringer paa ham.

§ 2.

Fra det Øjeblik, Konkursen tager sin Begyndelse, kan Tredjemand ikke ved Retshandler med Skyldneren erhverve nogen Rettighed mod eller Befrielse i Forhold til Konkursboet. Dog gælder dette ikke om den Tredjemand, som i god Tro har handlet med Skyldneren, forinden offentlig Bekendtgørelse i Aviserne om Konkursen er sket, ligesom Konkursbehandlingen ej heller kan paaberaabes overfor den Tredjemand, der i god Tro har indladt sig i Retshandler med Skyldneren om dennes faste Ejendomme, saa længe ikke Tinglæsning angaaende den begyndte Konkurs har fundet Sted ved den Jurisdiktion, hvorunder Ejendommen er beliggende.

§ 3.

Arv, som under Konkursen maatte tilfalde Skyldneren, kan Boet tiltræde, dog at Arveboet behandles af Skifteretten, saaledes at Gældsansvar undgaas, ligesom ogsaa Legater og Gaver, som tilfalde Skyldneren under Konkursen, høre til Boet, alt dog kun for saa vidt ikke retsgyldige Bestemmelser af Arveladeren eller Giveren er til Hinder derfor.

Hvad Skyldneren under Konkursen erhverver ved Ægteskab, kan Boet ikkun tilegne sig imod at overtage den Gæld, vedkommende Ægtefælle ved Ægteskabets Indgaaelse maatte have.

§ 4.

Kommer Penge, Varer, Konnossementer, Vexler og deslige, som er afsendte til Skyldneren, saaledes at han for Erhvervelsen skal yde Vederlag, Boet tilhænde, efterat det er taget under Konkursbehandling, kan Boet — selv om Skyldneren ikke alt tidligere havde eerhvervet Ejendomsret derover — indtræde i Erhvervelsen, hvis det vil udrede Vederlaget, hvortil selvfølgelig hører, at dette erlægges i rette Tid.

§ 5.

Hvad Skyldneren under Konkursen erhverver ved sin egen Virksomhed, er Boet uvedkommende. Til saadant Erhverv henregnes dog ikke, hvad der tilfalder Skyldneren som Lotterigevinst eller paa lignende tilfældig Maade.

§ 6.

Hvad der tilhører Tredjemand eller af anden saadan Grund ikke kan inddrages i Konkursmassen, bliver at afsondre fra denne og udlevere til rette Vedkommende.

Dog bliver det at iagttage, at, dersom Skyldneren eller Boet har Tilbageholdelsesret over de paagældende Genstande, maa Vedkommende, naar han vil opnaa Udlevering, holde Boet skadesløst for dets Krav.

Kapitel 2.

Om Konkursens Indflydelse med Hensyn til Retsforfølgning imod Skyldneren eller Forfølgning af hans Rettigheder imod andre.

§ 7.

Efter Konkursens Begyndelse bliver alle Fordringer paa Boet eller Genstande, som høre dertil, at rette imod dette. Dog kan Retssag ogsaa anlægges

imod Skyldneren, naar Hensigten med samme kun er at opnaa Dom over ham personlig.

§ 8.

Hvis Retssag inden Konkursens Begyndelse ere anlagt imod Skyldneren, kan den fortsættes ved den Ret, hvor den lovligen er begyndt, men fra Konkursens Begyndelse gaar den over paa Boet i den Stand, hvori den befinder sig.

§ 9.

Retssager, ved hvilke Skyldneren søges til at foretage eller undlade noget, som ikke vedrører den under Konkursbehandlingen hørende Formue, saa vel som Retssager, der angaa Retsforhold, som staa udenfor Konkursen, anlægges imod Skyldneren uden Hensyn til den indtraadte Konkurs.

§ 10.

Ved Konkursens Indtrædelse taber Arrest, som maatte være gjort i de under Konkursbehandlingen hørende Formuegenstande, sin Virkning, ligesom ogsaa al Adgang til at gøre Arrest i dem saa vel som til at søge Fyldestgørelse i dem gennem Eksekution og Tvangsauktion falder bort.

Dog fortabes ike Retten til ifølge Udlæg, opnaaet førend Konkursens Begyndelse, at søge Fyldestgørelse i det udlagte uden Hensyn til Konkursen, ligesom ogsaa den, der inden Konkursens Begyndelse har faaet Afsætning, uanset Konkursen bevarer sin Ret til i sin Tid at faa Udlæg og derefter søge Fyldestgørelse i det afsatte Gods, jfr. dog §§ 23 og 158.

§ 11.

Idet Retssager, som maatte være anlagte af Skyldneren førend Konkursen, er Boet berettiget til at indtræde i Skyldnerens Sted, for saa vidt Sagens Genstand efter sin Beskaffenhed henhører til Konkursmassen.

§ 12.

En Fordrings Anmeldelse i Boet har samme Virkninger med Hensyn til Forhalingsrenter, Afbrydelse af Hævd m. m. som Retssags Anlæg.

De af selve Retsforholdet flydende Renter vedblive at løbe, indtil Fordringen ved Udlodningen i det hele eller for en Del betales.

Kapitel 3.

Om Konkursens almindelige Indflydelse paa de før den af Skyldneren indgaaede Retshandeler.

§ 13.

Alle paa Skyldneren hvilende Retskrav, som skulle fyldestgøres, kunne af Boet fordres omsatte til Penge efter den Interesse, Fordringshaveren har i deres Opfyldelse.

§ 14.

Konkursens Indtræden har til Følge, at alle paa Skyldneren hvilende Retskrav, som skulle fyldestgøres af Konkursmassen, er at anse som forfaldne i den Forstand, at Boet, uden Hensyn til den fastsatte Forfaldstid, er beføjet til at yde og Fordringshaveren pligtig til at modtage straks.

§ 15.

Enhver, der skylder noget til Koankursboet, kan deri afkorte, hvad han har at fordre i Boet, uden Hensyn til Fordringens eller Modfordringens

Beskaffenhed, saafremt Fordringen af Fordringshaveren selv eller af nogen, efter hvem han har arvet den, er erhvervet inden Konkursens Begyndelse, uden at Skyldneren med Erhververens Vidende befandt sig i noget af de i § 24 omhandlede Tilfælde, eller den hidrører fra en Forpligtelse, som han under lige Forudsætninger har paadraget sig inden dette Tidspunkt. Rejses der Tvivl om Tidspunktet for Erhvervelsen, og kan dette ikke paa anden Maaade oplyses, tilstedes det Fordringens Ejer med Ed at bekræfte Rigtigheden af sit Opgivende i saa Henseende, hvilken Ed kan modtages af Skifteretten i en Skiftesamlig.

Boets Haandskriftskrav maa, forinden Udløbet af den givne Anmeldelsesfrist (§§ 84—85) eller senere, for saa vidt Modkrav er anmeldte (§ 91), ikke borttransporteres paa en saadan Maade, at vedkommende Skyldners Ret til Modregning derved udelukkes.

§ 16.

Med Hensyn til gensidig bebyrdende Retshandeler som ikke forinden Konkursens Begyndelse er opfyldte fra Skyldnerens Side gælder følgende Regler:

1) Har Medkontrahenten intet erlagt af den ham paahvilende Ydelse, er Boet, hvis det vil indtræde i Retshandelen, forpligtet til fuldt ud at udrede den betingede Modpræstation. Det kan forlanges, at Boet, hvis Tiden for Ydelsen ikke forinden kommer, snarest muligt og senest inden 3 Uger, efter at det dertil er opfordret, skal erklære, om det vil indtræde i Retshandelen og fordre dens Opfyldelse; afgives ingen Erklæring inden denne Frist, er Medkontrahenten berettiget til at antage, at Boet ikke vil fordre Retshandelens Opfyldelse.
2) Samme Regel gælder, hvis Medkontrahenten forinden Konkursens Begyndelse for en Del har erlagt den ham paahvilende Ydelse. Vælger Boet i dette Tilfælde ikke at opfylde Kontrakten, skal det udlevere det modtagne for saa vidt det endnu findes i Boet, dersom Medkontrahenten har taget et gyldigt Forbehold om Tilbagelevering i Tilfælde af Modpræstationens Udeblivelse eller det iøvrigt ifølge Forholdets Beskaffenhed maa antages, at hans Ejendomsret ikke var at anse for opgivet, førend han erholdt Modpræstationen, saa som naar der er solgt mod kontant Betaling, uden at Sælgereen senere udtrykkelig eller stiltiende har indrømmet Køberen Kredit. Dog er Boet ikke forpligtet til at udlevere det modtagne, forinden Medkontrahenten har holdt det skadesløst for den Del af Vederlaget, som Skyldneren tidligere maatte have erlagt.
3) Den under Nr. 2 givne Regel om Tilbagelevering af modtagne Ydelser, som endnu maatte være i Behold i Boet, er under lige Betingelser anvendelig i Tilfælde af, at Medkontrahenten forinden Konkursens Begyndelse har erlagt den hele ham paahvilende Ydelse.

   I alle Tilfælde, hvor der ikke paahviler Boet nogen Forpligtelse til at udlevere det ydede, saa vel som hvor det vælger ikke at opfylde Retshandelen, er Medkontrahentens Ret indskrænket til at konkurrere i Boet for den ham tilkommende Fordring og for det mulige Krav paa Erstatning for det Tab, han lider ved, at Kontrakten ikke opfyldes.

§ 17.

Har Skyldneren lejet eller forpagtet en urørlig Ting, indtræder Boet fra Konkursens Begyndelse i hans Sted, for saa vidt ikke Retshandelen indeholder afvigende Bestemmelser.

Dog kan saa vel Boet som Udlejeren opsige Leje- eller Forpagtningsforholdet med sædvanligt Varsel til almindelig Fardag, selv om det maatte være indgaaet for en bestemt længere Tid eller med længere Opsigelsesfrist, men den opsigende bliver da pligtig at skadesløsholde Medkontrahenten for dennes Interesse i Retsforholdets Fortsættelse.

Med Hensyn til de i Forordning af 15. Juni 1792 § 11 omhandlede Forpagtninger af Bøndergaarde har det sit Forblivende ved den gældende Rets Regler.

Ved Livsfæsteforhold indtræder Boet ligeledes, uden at Jorddrotten kan hindre det, i Fæsterens Ret, dog at det ikke uden dennes Samtykke kan opsige Forholdet eller med Jorddrotten forene sig om dets Ophør.

§ 18.

Er flere, der hæfte solidarisk for samme Fordring, komne under Konkurs, da har Fordringshaveren Ret til i ethvert af Boerne at fordre Udlæg efter Fordringens hele paalydende Beløb, indtil han har faaet sit hele Tilgodehavende dækket. Udgør Udlægene sammenlagte mere end den hele Fordrings Beløb, da tilfalder det overskydende det eller de Boer, som, dersom Fordringen alene havde været gjort gældende imod samme, vilde have haft Ret til at fordre Tilbagebetaling af de øvrige, dog selvfølgelig saaledes, at intet Bo faar mere af det overskydende, end det selv har betalt paa Fordringen. Iøvrigt har i deslige Tilfælde de Boer, i hvilke en saadan Fordring er anmeldt, intet Krav paa hverandre indbyrdes.

§ 19.

Er en Fordring af en Medskyldner eller Forlover indfriet efter Konkursens Begyndelse, har den, der har indfriet Fordringen, samme Ret baade mod Medforloveres og Skyldneres Boer, som den oprindelige Fordringshaver vilde have haft, indtil han har faaet fuldt udbetalt, hvad han, om Skyldneren eller Medforloveren ikke havde været under Konkurs, vilde have kunnet fordre. Derimod bliver det at afgøre efter den borgerlige Rets Regler, om den, der førend Konkursens Begyndelse har indfriet en Fordring, erhverver samme Ret imod Medforloveres og Skyldneres Boer som den oprindelige Fordringshaver.

Kapitel 4.

Om Retshandelers Afkræftelse ved senere paafølgende Konkurs.

§ 20.

Dersom Skyldneren i Løbet af de sidste 8 Uger førend Konkursens Begyndelse har betalt Gæld, forfalden eller ikke forfalden, ved til Fordringshaveren at afhænde fast Ejendom, Skib eller andre Genstande, som efter de paagældendes Stilling og Forhold maa anses for usædvanlige Betalingsmidler, eller har betalt ikke forfalden Gæld, selv om dette er sket med sædvanlige Betalingsmidler, kan Boet fordre, at den stedfundne Betaling skal gaa tilbage, og at Fordringshaveren som Følge heraf skal tilbagegive det modtagne eller dets Værdi

§ 21.

Panterettigheder, som Skyldneren i den i § 20 nævnte Tid maatte have indrømmet nogen til Sikkerhed for Forpligtelser, der ikke samtidig stiftes, kan ikke gøres gældende mod Boet.

Fremdeles har det sit Forblivende ved Bestemmelsen i Forordningen af

28. Juli 1841 § 2, dog med den Forandring, at Underpanteret i Løsøre bortfalder, naar Pantebrevet er udfærdiget i de sidste 8 Uger før Konkursens Begyndelse.

Dersom Panthaveren i de i denne Paragraf omhandlede Tilfælde i Kraft af Panteretten har faaet Fyldestgørelse, skal han tilsvare Boet det modtagne eller dets Værdi.

§ 22.

De i §§ 20 og 21, første Stykke, indeholdte Bestemmelser komme dog ikke til Anvendelse, saafremt det oplyses, at Skyldneren endnu var solvent, da Sikkerheden blev stillet eller Betalingen skete, ej heller, naar Kreditor eller Medkontrahenten afkræfter den Formodning om, at han har været vidende om Skyldnerens Insolvens, som i de i bemeldte Paragraffer omhandlede Tilfælde skal anses for at være til Stede.

§ 23.

Er Udlæg eller Afsætning gjort efter et af Skyldneren i den Tid, som i § 20 er sagt, indgaaet Forlig om Betaling af Gæld, eller efter en Dom, der er erhvervet i en i fornævnte Tidsrum anhængiggjort Sag, bortfalder enhver af Udlægget eller Afsætningen flydende særlig Ret imod Boet, med mindre det oplyses, at Skyldneren, da Forliget blev indgaaet eller Sagen anhængiggjort, endnu var solvent, eller det ifølge samtlige Omstændigheder maa antages, at Fordringshaveren ikke var vidende om Skyldnerens Insolvens.

Udlæg ifølge Forlig og Dom samt Afsætning taber, selv om Afkræftelse ikke kan finde Sted efter denne Paragrafs 1. Stykke, enhver Retsvirkning over for Skyldnerens Konkursbo, naar Konkursen begynder senest 3 Ugers Dagen efter den Dag, da Udlægget eller Afsætningen blev givet.

Naar Afkræftelse finder Sted efter denne Paragraf, skal Udlægshaveren tilsvare Konkursboet den Fyldestgørelse, han maatte have faaet paa Grundlag af Udlægget.

§ 24.

Har Skyldneren paa en Tid, hvor han er undvegen for Gæld, eller hvor hans Bo af nogen Fordringshaver er begært taget under Konkursbehandling, eller hvor han som Følge af, at han har set sig nødsaget til at standse sine Betalinger, eller af andre Grunde maatte forudse sit Fallissement som nær forestaaende, foretaget nogen Disposition, derunder indbefattet Betaling af forfalden Gæld, hvorved han paa en mod Straffelovens § 261 stridende Maade har begunstiget nogen enkelt Kreditor paa de andres Bekostning, kan Boet, saafremt Konkursen virkelig paafølger, fordre, at den stedfundne Betaling eller den trufne Disposition gaar tilbage og det modtagne eller dets Værdi tilbagegives, hvis paagældende Kreditor, den Gang Betalingen fandt Sted eller Dispositionen blev truffen, var vidende om de foranførte Omstændigheder.

§ 25.

Naar nogen i Henhold til de foregaaende Regler til Boet skal udlevere det modtagne eller dets Værdi, er han berettiget til at erholde tilbagegivet, hvad han maatte have ydet Skyldneren mere end det, hvorfor han har modtaget Betaling, lige som han overhovedet, naar en Betaling gaar tilbage, i Forhold til Boet bliver at behandle, som om ingen Betaling havde fundet Sted.

Tilbagefordring af en med sædvanlige Betalingsmidler erlagt Betaling af en forfalden Veksel kan ikke gøres gældende imod den, som vilde have haft Ret til at fordre Vekslen dækket af andre i Tilfælde af Skyldnerens Fallissement, men som ved den stedfundne Betaling af Vekslen er bleven forhindret

i at gøre denne Ret gældende, hvorimod det til Vekslens Dækning medgaaede Beløb kan søges tilbage hos den, hvem Vekslens Betaling tilsidst vilde komme til gode, og som i Tilfælde af, at den ikke var bleven betalt, maatte have udredet Beløbet, saafremt han, da han udstedte Vekslen eller bortendosserede den, var vidende om, at Skyldneren befandt sig i noget af de i § 24 omhandlede Tilfælde.

§ 26.

Den, som i det sidste Aar førend Konkursens Begyndelse og paa en Tid, da Skyldneren var insolvent, har modtaget nogen Gave af denne, er pligtig at tilbagegive saadan Gave eller erstatte dens Værdi, dersom han maa antages ved dens Modtagelse at have været vidende om nogen Omstændighed, der kunde lade ham formode Skyldnerens Insolvens. Er der i Anledning af den ham gjorte Gave paaført Modtageren nogen Udgift, bør denne erstattes ham af Boet.

Foranstaaende skal ogsaa gælde, naar Retshandelen udvortes fremtræder under Form af et Salg, Magelæg, Lejemaal eller lignende Overdragelse, hvis det paa Grund af Misforholdet mellem de gensidige Ydelser eller iøvrigt efter Omstændighederne skønnes, at Retshandelen i Virkeligheden indeholder en Gave, dog at Boet tilsvarer, hvad der fra den anden Side maatte være ydet.

§ 27.

Dersom Skyldneren i det sidste Aar førend Konkursens Begyndelse har anvendt et efter hans Formuestilstand uforholdsmæssig stort Beløb til Stiftelse af Livrente, Overlevelsesrente, Livsforsikring eller lignende Indtægt for sig selv, sin Ægtefælle eller sine Livsarvinger eller som Gave til andre, kan Boet — for saa vidt en Gave er ydet til andre, dog kun under den i § 26 angivne Forudsætning — gøre den Ret gældende til at fordre Opløsning af Kontrakten og Opgørelse, som Skyldneren selv kunde benytte, saafremt herved kan erhverves en Indtægt for Boet.

§ 28.

Det har fremdeles sit Forblivende ved den i Danske Lovs 5—14—46, andet Led, indeholdte Bestemmelse om, at ingen Afhændelser, som er sket ved Gave, Køb eller i andre Maader imellem Ægtefæller, Forældre og Børn eller Arvelader og Arvinger, skal komme Kreditorerne i Konkursboer til Skade, naar de befindes at være skete, efter at Skyldnerne var komne i den Tilstand og var saa haardt med Gæld beladte, at de ej deres Gæld kunde betale.

§ 29.

Har den, med hvem Skyldneren har indgaaet nogen Retshandel af saadan Beskaffenhed, som omhandles i §§ 20—28, overdraget de modtagne Genstande eller Rettigheder til en anden, da har Boet ogsaa mod denne Ret til at fordre Genstandene eller Rettighederne tilbagegivne eller deres Værdi erstattet, saaafremt han var vidende om, at der ved Overdragelsen tilsigtedes at lægge Hindringer i Vejen for Boets Ret.

§ 30.

Sag, hvorved Boet i Henhold til Reglerne i §§ 20—29 vil angribe indgaaede Retshandeler, maa anlægges inden 4 Uger efter den Skiftesamling, hvori Prøvelse af vedkommende Fordring har fundet Sted, med mindre Sagen skal føres paa Færøerne, Island eller de vestindiske Øer eller i Udlandet, i hvilket Tilfælde den fornødne Foranstaltning hertil maa ske inden 8 Uger.

Afkræftelses-Indsigelse for Skifteretten maa fremsættes inden den ovenangivne Frist.

Kapitel 5.

Om Ordenen, hvori Fordringerne mod et Konkursbo skulle fyldestgøres.

A.

Om Ordenen mellem dem, der skulle fyldestgøres af Konkursboets almindelige Masse.

§ 31.

Af den fælles Konkursmasse blive fremfor al anden Gæld at fyldestgøre de Fordringer, som lovligen er opstaaede i Anledning af selve Konkursen og Konkursboets Behandling.

Hertil henregnes:

a) De til Skyldnerens tarvelige, men dog sømmelige Begravelse medgaaede Omkostninger, for saa vidt Boet overhovedet er pligtigt til at besørge denne.

b) Alle Fordringer paa Boet, som opstaa af Konkursbehandlingen og af de Retshandeler, hvori Boets Bestyrelse gyldigen har indladt sig i Anledning af denne.

c) Samtlige Skiftegebyrer og de dermed forbundne Afgifter til det offentlige.

I fornødent Fald nyde de under litra a og b nævnte Fordringer Fortrin fremfor de under litra c nævnte.

§ 32.

Efter de i den foregaaende Paragraf omhandlede Krav bliver dernæst af Boet at fyldestgøre Tiendetagerens Fordring paa den i Stedet for Naturaltienden trædende Tiendeafgift paa den Maade og med de Begrænsninger, som hjemles i den gældende Ret.

§ 33.

Fremfor simpel personlig Gæld bliver følgende Fordringer i nedenstaaende Orden at fyldestgøre:

1) Krav af den Beskaffenhed, som omhandles i Forordningen angaaende det offentlige Kasse- og Regnskabsvæsen i Almindelighed af 8. Juli 1840 § 50, jfr. Danske Lovs 5—14—37, hvad enten Fordringen tidligere er forbunden med en lovbestemt Panteret eller ikke.

2) Lige med hverandre bliver dernæst følgende Fordringer at fyldestgøre:

a) Leje af Beboelsesværelser og andre Lokaler, dog ikke for længere Tid tilbage end 1 Aar fra den sidste Fardag før Konkursens Begyndelse. Er Lejen bestemt under ét for længere Tid, fordeles Afgiften lige paa det hele Tidsrum for at udfinde Gennemsnitslejen for et Aar; er Lejen bestemt forskellig for forskellige Tidsrum, beregnes den forholdsvis;

b) Landgilde;

c) Skatter og Afgifter, saa vel personlige som reelle, i samme Omfang som hidtil, for saa vidt de ikke maatte være blevne dækkede af de Genstande, hvorpaa de hvile, saavel som Jorddrottens Regreskrav i Anledning af Skatter, som han har betalt for Brugeren, alt med de af den hidtil gældende Lovgivning følgende Begrænsninger i Henseende til Tiden;

d) Forstrækninger til Avlingens Fortsættelse, som maatte være ydede Fæstebønder af Jorddrotten eller andre;

e) Jorddrottens Krav paa Erstatning for Gaardfæld og for Mangler ved Besætning og Inventarium;

f) saavel højere som lavere Tjenendes Krav paa Løn og Kostpenge, dog ikke for længere Tid tilbage end et Aar fra den sidste Fardag før Konkursens Begyndelse, samt Fabrikarbejderes, Haandværkssvendes, Haandværksdrenges og Daglejeres Krav paa Betaling for Arbejde, ydet i det sidste Aar før Konkursen.

3) Efter de under Nr. 2 nævnte Fordringer fyldestgøres Apotekeres Fordringer for krediterede Lægemidler, Lægers Fordringer for Honorar og de paa Sygebesøgene anvendte Udgifter, Jordemødres, Barberers, Vaagekoners og deslige Fordringer i Anledning af ydet Sygehjælp, dog ikke for mere end det foregaaende og det løbende Kalenderaar.

§ 34.

Efter de i den foregaaende Paragraf omhandlede Krav, men forud for simpel personlig Gæld bliver endvidere at fyldestgøre de Fordringer, som maatte være forbundne med almindeligt, lovbestemt eller villiebestemt Underpant i Løsøre. Imellem disse Fordringer indbyrdes bliver den ældre at fyldestgøre fremfor den yngre.

§ 35.

Efter at de i de foregaaende Paragrafer omhandlede Fordringer er fyldestgjorte, blive alle andre Krav paa Skyldneren at tilfredsstille i lige Forhold, dog at Gaver, som ikke er fuldbyrdede forinden Konkursen, ikke kunne fordres opfyldte af Boet, undtagen for saa vidt dette kan ske uden Skade for Kreditorerne.

B.

Om deres Retsstilling, som har Krav paa Fyldestgørelse af enkelte Ting eller Rettigheder, der henhøre til Boet.

§ 36.

Det indbyrdes Forhold imellem de Retskrav, der hjemle en særlig Raadighed over eller Fortrinsret i enkelte Ting eller Rettigheder, tilhørende Boet, bestemmes efter den borgerlige Rets Regler, dog med Iagttagelse af nedenstaaende Bestemmelser.

§ 37.

Alle villiesbestemte Underpanterettigheder og alle lov- eller retsbestemte Panterettigheder blive at fyldestgøre gennem Konkursbehandlingen efter en af Boet foretagen Realisation af Pantet. Denne skal, forsaa vidt angaar faste Ejendomme, naar det forlanges af nogen anden Panthaver i samme, hvis Fordring er forfalden, uden Hensyn til, om Konkursdekretet er paaanket, ske uden andet Ophold end det, der følger af Iagttagelsen af de i Lovgivningen givne Forskrifter angaaende Fremgangsmaaden ved Realisationen. Under Forudsætning af, at Konkursdekretet ikke er paaanket, tilkommer der den Panthaver, hvis Fordring ikke er forfalden, en lige Ret, saafremt det maa antages at være usikkert, om Pantet vil tilstrække til Dækning af hans Fordring, og om dets Bestyrelse vil medføre Underskud, som skal bæres af ham.

Ligeledes ville andre Rettigheder over Tingen, som formedelst deres sekundære Karakter i Overensstemmelse med den borgerlige Rets Regler blive at omsætte til Fordring paa en Del af den ved Tingens Bortsalg indvundne Købesum, være at fyldestgøre gennem Realisationen ved Boet.

Hvad der maatte blive tilovers efter de her omhandlede Rettigheders Tilfredsstillelse, indgaar i Boets fælles Masse.

§ 38.

Forud for de i den foregaaende Paragraf nævnte Krav gaa, om fornødent:

a) de i § 31 litra a og i § 32 omhandlede Fordringer;

b) de i § 31 litra b og c omhandlede Fordringer, for saa vidt de helt eller delvis vedkomme de behæftede Ting eller Rettigheder.

§ 39.

Forud for viljesbestemt Underpant i enkelte Løsøregenstande gaar om fornødent de i § 33 nævnte Fordringer.

II

Om Fremgangsmaaden ved Konkursboers Behandling.

Kapitel 6.

Om Konkursens Begyndelse.

§ 40.

Enhver, der tror sig ude af Stand til at fyldestgøre sine Gældsforpligtelser, kan fordre sit Bo taget under Konkursbehandling.

§ 41.

Naar nogen undviger af Riget eller holder sig skjult, uden at hertil kan formodes anden Grund end Gæld, skal Skifteretten, saa snart den dertil opfordres af nogen Fordringshaver, tage Skyldnerens Bo under Konkursbehandling, for saa vidt der er Grund til at befrygte, at Udsættelse hermed vilde komme hans Kreditorer til Skade.

Dersom Skifteretten finder Anledning hertil, kan den beskikke en god Mand, saa vidt muligt blandt Skyldnerens Slægt eller Venner, til at afgive Erklæring, forinden Konkursbehandling besluttes.

§ 42.

Enhver, der har forfalden Fordring, som ikke behørig fyldestgøres, kan, for saa vidt Fordringen ikke er sikret ved tilstrækkeligt Pant, forlange Skyldnerens Bo taget under Konkursbehandling, naar det ved Oplysninger, der er fremkomne under Eksekutions- eller Arrestforretninger, som nogen hos ham har afholdt, eller ved Skyldnerens egen Erkendelse eller andre Bevisligheder godtgøres, at hans Bo er utilstrækkeligt til Betaling af hans Gæld.

§ 43.

Naar nogen, som er Handlende, Fabrikant eller Skibsreder eller for ikke længere end 1 Aar siden har været i saadan Næringsvej, har standset sine Betalinger, har enhver Fordringshaver, saa længe Standsningen med Betalingen varer, Ret til at forlange Skyldnerens Bo taget under Konkursbehandling, uden at han behøver at føre andet eller videre Bevis for Skyldnerens Insolvens.

§ 44.

Naar nogen af de i den foregaaende Paragraf nævnte Personer, efter gennem en Beskikkelse at være opfordret til at betale uimodsagt eller bevist forfalden Gæld, som ikke er sikret ved tilstrækkeligt Pant, undlader at gøre

dette i mere end 14 Dage efter Beskikkelsen, kan den Fordringshaver, som har iværksat Paakravet, fordre Boet taget under Konkursbehandling. Dog kan denne Ret ikke benyttes i længere Tid end 14 Dage efter Udløbet af den nævnte Frist.

§ 45.

Som Handlende, henholdsvis Fabrikant eller Skibsreder anses i denne Lov enhver, der efter Lovgivningen er forpligtet til at føre Forretningsbøger.

§ 46.

De i § 43, jfr. § 45, omhandlede Personer er forpligtede til at erklære sig fallit, naar den aarlige Opgørelse af deres Status i de 3 sidste Aar har vist en stadig Tilbagegang og Underbalancen udgør 30 pCt. af Aktivmassen.

§ 47.

Den, der i Henhold til § 40 forlanger sit Bo taget under Konkursbehandling, skal derom indgive skriftlig Begæring til Skifteretten, ledsaget af en af ham underskrevet nøjagtig Fortegnelse over hans Aktiver og Passiver med navnlig Angivelse af Kreditorerne samt over de Bøger, som maatte være førte i hans Forretning. Kan Fortegnelsen ikke straks medfølge Begæringen, har Skyldneren i denne at opgive Grunden hertil samt derefter snarest muligt at indlevere den. Saadan Fortegnelse har Skyldneren ogsaa paa Forlangende at afgive til Skifteretten, saasnart hans Bo efter nogen Fordringshavers Begæring er taget under Konkursbehandling.

§ 48.

Naar en Fordringshaver i Henhold til §§ 42, 43 eller 44 forlanger sin Skyldners Bo taget under Konkursbehandling, indgiver han derom til Skifteretten skriftlig Begæring, som bør indeholde Angivelse af de Omstændigheder, hvorpaa Forlangendet grundes.

Skifteretten har derefter at beramme et Møde, der saa vidt muligt skal holdes inden 48 Timer, og med et af den bestemt Varsel dertil at indkalde Skyldneren saa vel som vedkommende Fordringshaver, hvorpaa der i selve Mødet eller dog snarest mulig tages Beslutning, om Fordringshaverens Begæring mod eller uden Sikkerhedsstillelse skal tages til Følge eller ikke.

Skifteretten er berettiget til at afæske Skyldneren de i saa Henseende fornødne Erklæringer. Nægter denne Svar paa Skifterettens Spørgsmaal, eller udebliver han uden gyldigt Forfald, kan han behandles som den, der ikke drister sig til at modsige Fordringshaverens Opgivelser.

§ 48 a.

»Skifteretten kan udsætte Behandlingen af en indgiven Konkursbegæring, naar vedkommende Fordringshaver, der har forlangt Skyldnerens Bo taget under Konkursbehandling, og Skyldneren er enige herom, eller naar Skyldneren anmoder om saadan Udsættelse for ufortøvet at kunne foretage Skridt til at tilvejebringe de nødvendige Betingelser for Aabning af Forhandling om Tvangsakkord udenfor Konkurs i Henhold til Lov af 14. April 1905. Saadanne Udsættelser kan højst gives for 14 Dage ad Gangen og maa ikke udstrækkes over et Tidsrum af 8 Uger. Skifteretten kan gøre Udsættelsen afhængig af, at Skyldneren undergives Tilsyn af dertil af Skifteretten beskikkede Mænd, til hvem han vil have at aflægge Regnskab for sine Dispositioner.«

§ 49.

Naar Konkursbehandling ved Skifterettens Kendelse er besluttet, bliver Udførelsen af denne Beslutning ikke opholdt ved Paaanke.

Dog bør der, naar Paaanke finder Sted, ikke, forinden endelig Dom er falden, foregaa noget Salg af Boets Ejendele, der ikke er en Følge af Genstandenes Beskaffenhed eller Skyldnerens Næringsvej, med mindre Skyldneren samtykker deri.

§ 50.

Konkursen anses, for saa vidt Skifteretten tager Beslutning om, at Konkursbehandling skal finde Sted, som begyndt fra det Øjeblik af, da Skyldnerens Begæring om eller en Fordringshavers Opfordring til eller Forlangende om at tage Boet under Behandling som konkurs er indgiven til Skifteretten. Efter at Konkursen er begyndt, staar det ikke den eller dem, der har begæret Konkursbehandling, aabent at lade den bortfalde; derimod er Skifteretten, naar Konkursen alene er fremkaldt ved Skyldnerens egen Begæring, og han, forinden Indkaldelse af Kreditorerne efter § 84 har fundet Sted, gør det antageligt, at han er i Stand til at fyldestgøre sine Kreditorer, berettiget til at hæve den tidligere afgivne Kendelse om Boets Overtagelse til Konkursbehandling, for saa vidt de mødte Kreditorer ikke modsætter sig dette. Naar Konkursbehandling saaledes bortfalder, bør dette, for saa vidt offentlig Bekendtgørelse har fundet Sted om Konkursens Begyndelse (§ 52), uden Ophold bekendtgøres paa lige Maade.

Kapitel 7.

De første Foranstaltninger ved Konkursboets Behandling.

§ 51.

Straks efter Konkursens Begyndelse skal der afholdes en Begyndelsesforretning, under hvilken Skifteretten ved Forsegling eller paa anden hensigtssvarende Maade har at tage Boet og særlig Fallentens Handelsbøger under sin Varetægt, lige som den har at drage Omsorg for, at de Boet tilhørende Genstande, som findes i andre Retskredse, tages under Forsegling eller anden Varetægt af Stedets Skifteret.

Denne Forretning er Fordringshaverne berettigede til at overvære, lige som de kunne fremsætte deres Bemærkninger til Protokollen.

§ 52.

Skifteretten har uopholdelig at drage Omsorg for, at en offentlig Bekendtgørelse om Konkursboets Overtagelse indrykkes i de for Skiftebekendtgørelser i Almindelighed bestemte Aviser, saa vel som at den fornødne Tinglæsning finder Sted ved de Jurisdiktioner, under hvilke Boets faste Ejendomme er beliggende.

Bekendtgørelsen i Aviserne skal foruden Underretning om, at Boet er taget under Konkursbehandling, indeholde:

a) Tilkendegivelse om, at der til en opgiven Tid paa den tredje eller fjerde Søgnedag efter Bekendtgørelsens Datum vil i Nærværelse af og efter Samraad med de mødte Fordringshavere af Skifteretten blive taget Bestemmelse om Ansættelsen af en midlertidig Bestyrer samt om Registreringens Foretagelse;

b) Berammelse af en Skiftesamling til en Tid, ikke tidligere end 14 Dage og ikke senere end 3 Uger efter Bekendtgørelsens Datum med navnlig Angivelse

af de Genstande, som i Medfør af denne Lov, særlig §§ 66, 68 og 70, ville blive at forhandle.

Skifterettens Pligt at meddele visse Fordringshavere særlig Underretning om Konkursbehandlingen vedbliver fremdeles ligesom hidtil.

§ 53.

Skønner Skifteretten, at Valget af midlertidig Bestyrer ikke uden Fare for Boet kan udsættes saa længe, som i foregaaende Paragraf er bestemt, er den berettigdet til forinden at ansætte en saadan, efter saa vidt muligt derom at have raadført sig med de Fordrinsghavere, der har givet Møde under Begyndelsesforretningen. Den midlertidige Bestyrer skal være en uberygtet, vederheftig, forretningskyndig Mand og maa ikke være Skyldnerens Ægtefælle eller saa nær som Sødskendebarn beslægtet eller besvogret med Skyldneren, ej heller staa i Tjenesteforhold til Skifteretten eller dennes enkelte Medlemmer; at nogen er Kreditor i Boet ,er ikke til Hinder for, at han kan ansættes som midlertidig Bestyrer.

Ligeledes er Skifteretten berettiget til at foretage Registreringen straks, naar denne ikke uden Skade for Boet kan udsættes.

§ 54.

Skifteretten skal til fastsat Tid foretage Registrering af Boet og i Forbindelse hermed lade iværksætte Vurdering.

Ved Registreringen skal den midlertidige Bestyrer være til Stede og paase efter bedste Evne, at intet forbigaas, lige som Fordringshaverne er berettigede til at være til Stede og fremsætte deres Bemærkninger ved Forretningen.

Skyldneren er pligtig paa Skifterettens Forlangende at give Møde under Registreringen og at meddele alle fornødne Oplysninger.

§ 55.

Den midlertidige Bestyrer har, saa vidt mulig, uopholdelig ved anbefalet Brev at tilstille samtlige paa den Tid bekendte, saa vel udenrigske som indenrigske, Fordringshavere eller deres bekendte Kommissionærer paa Stedet Genpart af den i § 52 nævnte Bekendtgørelse, dog uden at der paa Undladelse heraf kan bygges nogen Indsigelse mod Gyldigheden af, hvad der i Skiftesamlingen maatte forhandles eller besluttes.

§ 56.

Skifteretten kan, efter at have raadført sig med den midlertidige Bestyrer og, saavidt der hertil er Anledning, de paa Stedet værende til den Tid bekendte Fordringshavere, beslutte, at Skyldnerens Forretninger, enten i det hele eller for enkelte Forretningsgrenes Vedkommende, skal fortsættes for Boets Regning inden de Grænser, som Lovgivningen tillader, dersom en pludselig Standsning vilde paaføre Boet betydelig Skade. Besluttes midlertidig Fortsættelse af Forretningerne, tager Skifteretten, efter at have raadført sig som ovenfor er sagt, Bestemmelse om, hvorledes der skal forholdes med Forretningernes Førelse.

§ 57.

Naar Nødvendigheden kræver, at der hurtigt maa tages Beslutninger, som gaar ud over en blot midlertidig Bestyrelse af Boet, har den midlertidige Bestyrer at indhente Skifterettens Bestemmelse. Forinden denne meddeles, har

Skifteretten, for saa vidt Tiden tillader det, først at høre de paa Stedet værende, til den Tid bekendte Fordringshavere.

Den midlertidige Bestyrer er i det hele undergiven Skifteretten i Henseende til Boets Behandling. Han har at aflægge Regnskab til Skifteretten, naar hans Hverv er til Ende, enten fordi der er beskikket Kurator, eller fordi det besluttes, at ingen saadan skal beskikkes

§ 58.

Naar Skyldneren ikke ved Konkursens Begnydelse eller i Løbet af et Aar forinden har været i saadan Næringsvej eller Stilling, som i § 43, jfr. § 45 er nævnt, eller Skifteretten antager, at særegne Stedforhold er til Hinder for Anvendelsen af den Fremgangsmaade med Beskikkelse af midlertidig Bestyrer, Kurrator og Kreditorudvalg, som ellers i denne Lov foreskrives, eller at Boets Tilstand gør saadan Fremgangsmaade ufornøden, kan Skifteretten i det ifølge § 52, litra a, berammede Møde, efter at have hørt de tilstedeværende Fordringshavere, bestemme, at ingen midlertidig Bestyrer skal beskikkes; Skifteretten har i saa Fald at udføre, hvad der i Følge denne Lov paahviler den midlertidige Bestyrer.

Kapitel 8.

Om Skiftesamlinger i Almindelighed.

§ 59.

Alle Skiftesamlinger, om hvilke der ikke er givet særlige Regler i denne Lov, tillyses ved en Bekendtgørelse fra Skifteretten i de for Skiftebekendtgørelser i Almindelighed bestemte Aviser; Varselet, der dog ikke bør overstige 14 Dage, saa vel som Tiden og Stedet for Skiftesamlingens Afholdelse, bestemmes af Skifteretten.

Nødvendigheden af offentlig Bekendtgørelse bortfalder, dersom Skifteretten foretrækker at give dem, der skal tilkaldes, særlig personlig Underretning, hvilken kan meddeles paa den Maade, Skifteretten i hvert enkelt Tilfælde anser for hensigtsmæssig; det er den tilladt at benytte Meddelelse ved anbefalet Berev.

§ 60.

Skifteretten har Forsædet i Skiftesamlingerne samt leder og styrer Forhandlingerne og drager Omsorg for, at fornøden Protokoltilførsel finder Sted angaaende det stedfundne.

§ 61.

Rejses der Tvivl om, hvor vidt nogen, der som Fordringshaver møder i en Skiftesamling, forinden Fordringerne er prøvede, bør erkendes som saadan, har Skifteretten ved at høre Skyldneren, efterse Boets Bøger og Papirer eller ved at benytte andre Oplysninger, som paa Forhaand kunne haves, at afgøre, hvor vidt og for hvilket Beløb den mødende kan stedes til Stemme. Denne Afgørelse er uden Indflydelse paa den senere Prøvelse af hans Fordring.

§ 62.

Ejes en Fordring af flere i Forening, giver den dog ikke flere Stemmer, end om den ejedes af en.

Betingede Fordringer giver Stemme, selv om Betingelsen for Fordringens Opstaaen ikke er indtraadt. Dog kan, for saa vidt Fordringen tilkommer flere, kun en af dem og da navnlig den, der for Tiden maa anses for den nærmest

berettigede Kreditor, afgive Stemme. Forloveren har saaledes ingen Stemme, førend han har udløst Hovedkreditor og derved er traadt i dennes Sted, og, hvor Varer er solgte mod Veksel paa Trediemand under Forbehold af sammes rigtige Akcept, er Sælgeren, indtil denne har fundet Sted, men derefter Vekselakceptanten den stemmeberettigede Repræsentant for Fordringen.

§ 63.

De Kreditorer, som ikke har nogen Interesse i de Spørgsmaal, der foreligger til Afgørelse, saa som fordi de vil faa fuld Dækning, hvorledes Spørgsmaalet end afgøres, eller fordi de ikke kan vente at faa nogen Dækning, hvorledes det end afgøres, har ingen Stemmeret.

§ 64.

Den paa Skiftesamlingen tagne Beslutning bliver at følge ved Boets Behandling, naar den er vedtagen med en Flerhed af Stemmer, der baade efter Tal og Vægt svarer til over Halvdelen af samtlige bekendte eller, for saa vidt Anmeldelsesfristen er udløben, anmeldte Fordringshaveres Krav. Opnaas en saadan Flerhed af Stemmer ikke, og beslutter Skifteretten ikke efter derom fremsat Ønske af mødende Fordringshavere at indkalde en ny Skiftesamling for at forsøge, om der ikke paa denne kan tilvejebringes den fornødne Flerhed af Stemmer, anses Fordringshaverne for at have overladt Afgørelsen af det omspurgte Anliggende til Kurator og Kreditorudvalget, saaledes som disse derfor ville være ansvarlige (jfr. § 74).

Saa længe den for Fordringernes Anmeldelse fastsatte Frist ikke endnu er udløben, har Skifteretten at paase, at Beslutninger af Skiftesamlingen ikke stride imod endnu ikke anmeldte Kreditorers Interesse. Til dette Øjemed kan den tilsidesætte saadanne Beslutninger og i fornødent Fald selv træffe Bestemmelse om Spørgsmaalets Afgørelse.

Lige som Flertallet i en Skiftesamling selvfølgelig intet kan bestemme, som strider imod særlige Rettigheder, der tilkommer Kreditorer, navnlig Panthavere og privilegerede Fordringshavere, saaledes kan det heller ikke retsgyldigen fatte Beslutninger, som staa i Strid med Konkursbehandlingens retlige Øjemed, saa som ved ufornødent at forhale Boets Opgørelse eller ved at bortgive dets Ejendele eller deslige, hvorimod Skifteretten, naar det begæres af nogen deri interesseret, har at sætte saadanne Beslutninger ud af Kraft og anordne, hvad derefter retlig maatte være fornøddent.

§ 65.

Naar Kurator eller Kreditorudvalget finder, at Fordringshavernes Beslutning udenfor de i denne Lov særlig bestemte Tilfælde bør indhentes om nogen Del af Boets Forvalting, skal Skifteretten paa Anmodning sammenkalde en Skiftesamling. Ogsaa paa Andragende af en Fordringshaver eller af Skyldneren saa vel som af egen Drift kan Skifteretten sammenkalde en Skiftesamling, naar hertil skønnes at være tilstrækkelig Grund.

Kapitel 9.

Om Kurators Antagelse og Retsstilling samt om Kreditorudvalget.

§ 66.

I den i § 52, litra b, omhandlede Skiftesamling har Skifteretten at opfordre til ved Afstemning af de mødende Fordringshavere uden Hensyn til

Fordringernes Størrelse at bestemme, om en Kurator skal beskikkes eller ikke.

Besluttes det ikke at beskikke nogen Kurator, bliver Boet at behandle af Skifteretten selv (§ 80). Besluttes det, at Kurator skal beskikkes, har Skifteretten at opfordre de mødende Fordringshavere til at skride til Valget af en saadan.

Dersom ved den foretagne Afstemning over Halvdelen af de afgivne Stemmer uden Hensyn til Fordringernes Størrelse falder paa den samme Person, bliver han at beskikke, med mindre Skifteretten maatte finde Grund til at nægte sin Billigelse. Forkaster Skifteretten Valget, bør Retten dog give de tilstedeværende Fordringshavere Lejlighed til at foretage et nyt Valg, som da bliver at godkende, for saa vidt ikke særlige Grunde taler derimod.

I det Tilfælde, at det gjorte Valg endelig forkastes, saa vel som naar ingen opnaar over Halvdelen af de afgivne Stemmer, vælger Skifteretten Kurator.

Udeblive saa mange Fordringshavere i den her omhandlede Skiftesamling, at ikke i det mindste en Trediedel af samtlige bekendte Fordringer paa Boet er repræsenteret ved Afstemningen, anses Fordringshaverne for at have overladt det til Skifteretten at bestemme, om en Kurator skal beskikkes, saa vel som i bekræftende Fald at vælge en saadan.

For at kunne vælges til Kurator udkræves de samme Betingelser som i § 53 med Hensyn til den midleretidige Bestyrer bestemt; hvis en saadan har været beskikket, kan han vælges til Kurator.

§ 67.

Naar der herfor er Stemmeflerhed af over Halvdelen af de afgivne Stemmer, uden Hensyn til Fordringernes Størrelse, kan der beskikkes flere Kuratorer, som under fælles Ansvar bestyre Boet. De fordeler selv Forretningerne mellem sig, saafremt Fordringshaverne ikke har bestemt Fordelingen. Den først valgte af Kuratorerne skal være Opmand, dersom Fordringshaverne ikke har taget anden Bestemmelse.

Hvad der i denne Lov bestemmes om Kurator, gælder i saa Fald om Kuratorerne.

§ 68.

Efter at Kurator er valgt, skal der af de mødende Fordringshavere efter de fleste Stemmer, uden Hensyn til deres Fordringers Størrelse, blandt de bekendte Fordringshavere eller deres befuldmægtigede vælges et Udvalg paa 3 Personer, hvilke skulle have Indseende med Kurators Bestyrelse og i vigtigere Tilfælde tilkaldes for at deltage i Beslutningerne om Boets Anliggender.

I det i § 66, næstsidste Stykke, omtalte Tilfælde vælger Skifteretten foruden Kurator ogsaa Medlemmerne af Kreditorudvalget. Det samme gælder, hvis de valgte undslaa sig for at overtage det dem tildelte Hverv og et nyt Valg, foretaget i samme eller en anden snarest mulig derefter afholdt Skiftesamling, ej heller fører til noget Resultat.

De valgte erholde ingen Godtgørelse, men alene Erstatning af Rejseudgifter og hafte Udlæg, og enhver af dem kan i en særlig dertil indvarslet Skiftesamling afskediges af Flertallet af de mødende, hvorefter nyt Valg foregaar.

Naar det senere befindes, at en Fordringshaver, der er Medlem af Udvalget, ikke virkelig har noget tilgode hos Boet, bliver han ligeledes at afskedige af Skifteretten, og nyt Valg foregaar paa den ovenfor bestemte Maade.

Naar flere Kuratorer vælges i Henhold til § 67, kunne Fordringshaverne med den der angivne Stemmeflerhed vedtage, at intet Kreditorudvalg skal ned-

sættes. De Forretninger, som ifølge denne Lov udføres af Kreditorudvalget, tilfalde da Skifteretten.

§ 69.

Saavel den midlertidige Bestyrer som Kurator har Krav paa et passende Honorar for deres Arbejde, saa vel som paa Godtgørelse af hafte Udlæg i Anledning af Boets Bestyrelse.

I Tilfælde af Uenighed tilkommer det Skifteretten at bestemme Honoraret og bedømme Udlægenes Nodvendighed og Størrelse m. m.

§ 70.

Samtidig med Kurators Valg bliver det tillige at bestemme, om han skal stille Sikkerhed, samt hvori denne skal bestaa.

Afgørelsen heraof sker ved Afstemning, saaledes at naaar Flertallet af de afgivne Stemmer uden Hensyn til Fordringernes Størrelse lyder paa, at Sikkerhed skal stilles, afgør Skifteretten, hvori Sikkerheden skal bestaa. Er det kun et Mindretal, der forlanger, at der skal stilles Sikkerhed, afgør Skifteretten om dette ikke desto mindre bør ske.

Selv om Kurator ikke fra Begyndelsen af har stillet Sikkerhed, kan Skifteretten, naar Kreditorudvalget fremsætter Begæring derom, senere paalægge ham at stille en saadan.

Den stillede Sikerhed bliver, for saa vidt den bestaar i Penge eller Pengeeffekter, at indsætte til Forvaring i en solid Sparekasse, Bank eller lignende Indretning paa Boets Regning

§ 71.

Naar Skifteretten finder Grund hertil eller Kreditorudvalget forlanger det, afskediges Kurator, hvorefter nyt Valg foregaar paa den i § 66 bestemte Maade i en 8 Dage forud bekendtgjort Skiftesamling. Fordringshaverne kunne i denne vælge den afskedigede Kurator, om de hermed tror sig bedst tjente; dog kan Skifteretten nægte sin Billigelse af Valget, med mindre Anmeldelsesfristen er udløbet og en saadan Flerhed af Kreditorer, som § 64 ommelder, har genvalgt Kurator.

Den afskedigede Kurator er, dersom det forlanges, pligtig at fortsætte sine Forretninger, indtil en ny er valgt, til hvem han har at aflægge Regnskab og overlevere Boet.

§ 72.

Den Raadighed over Boet, som Skyldneren ved Konkursens Indtræden har tabt, udøves paa Fordringshavernes Vegne og i deres Interesse af Kurator med de Indskrænkninger og Bestemmelser, som i det følgende angives. Han har at drage Omsorg for, at baade Aktiv- og Passivmassen rettelig udfindes, saa vel som et Boets Midler sikres og anvendes til, saa vidt tilstrækker, at tilfredsstille Fordringshaverne i den ved Lovgivningen bestemte Orden. Han har som Følge heraf at sørge for Konkursmassens Bevarelse og den fornødne Realisation af Boets Ejendele, lige som det ogsaa paahviler ham baade at indfordre Boets Tilgodehavende, i fornødent Fald ad Rettens Vej, og at undersøge samt, om nødvendigt, imødegaa Paastandene om Udlevering af Ting, der findes i Boet, saa vel som iøvrigt at varetage Boets Tarv imod de enkelte Fordringshaveres og andres særlige Paastande. Til Afbenyttelse under Udførelsen af de ham efter det oven anførte paahvilende Pligter blive Boets Papirer at overlevere Kurator imod Tilstaaelse i Skifteprotokollen.

Skyldneren er forpligtet til paa Kurators eller Skifterettens Begæring at

meddele alle de Oplysinger med Hensyn til Boets Tilstand og Forhold, som han er i Stand til at give.

§ 73.

Realisationen af Boets pantsatte Ejendele sker, forsaavidt ikke andet gyldigt vedtages ved Tvangsauktion efter den gældende Rets Regler. Kurator har at iværksætte de hertil sigtende Skridt med behørig Iagttagelse af Panthavernes Ret. Auktionskonditonerne forelægges i en Skiftesamling.

§ 74.

I vigtigere Tilfælde kan Kurator ikke tage Bestemmelse om Boets Behandling og Bestyrelse uden at han har raadført sig med og erholdt Samtykke af Kreditorudvalget eller i fornødent Fald af Skiftesamlingen. Han holder Møder med Kreditorudvalget saa ofte Grund dertil findes. Over Forhandlingerne i disse føres en af Skifteretten bekræftet Bog, som ved hvert Møde underskrives af Kurator saa vel som af Medlemmerne af Kreditorudvalget. Er der Meningsforskel imellem disse sidste, gælder det, som de fleste Stemmer vedtage, for Kreditorudvalgets Beslutning.

Dersom Kurator og Kreditorudvalget ej kunne blive enige, bliver Skifterettens Bestemmelse at indhente eller, naar denne finder Anledning dertil eller Kurator eller Kreditorudvalget forlanger det, en Skiftesamling at indkalde.

§ 75.

Uden Kreditorudvalgets Samtykke eller, hvis dette nægtes, Skifterettens Billigelse kan Kurator navnlig ikke:

1) erkende som Trediemand tilhørende nogen i Boets Besiddelse værende Genstand eller Samling af Genstande af højere Værdi end 100 Rd. (200 Kr.);
2) indgaa Forlig, hvorved der frafaldes mulige Krav af mere end 100 Rd. (200 Kr.);
3) sælge Boets udestaaende Fordringer ved offentlig Auktion;
4) sælge Boets andre Ejendele paa anden Maade end ved offentlig Auktion;
5) bestemme Vilkaarene for Auktioner over faste Ejendomme eller Skibe;
6) anlægge Retssager, hvis Genstand ikke er Indkrævelse af Boets ifølge dets Bøger og Papirer udestaaende Fordringer, derunder ogsaa Retssager, hvis Hensigt er at omstøde Retshandeler, som er indgaaede førend Konkursen;
7) tage Bestemmelse om Paaanke af de i Boets Retstrætter afsagte Skiftekendelser eller Domme.

Angaa de under Nr. 1 og 2 omhandlede Bestemmelser en Værdi af 1000 Rd. (2000 Kr.) eller derover, bør Sagen, selv om Kurator og Kreditorudvalget er enige, dog forelægges Skifteretten til Billigelse eller eventuelt en Skiftesamling til Afgørelse i Overensstemmelse med § 65, og det samme gælder, hvor der er Spørgsmaal om at overlade Boets Ejendele til Fallenten eller andre paa hans Vegne for Vurderingssummen med eller uden Tillæg af visse Procent.

§ 76.

I Udførelsen af sine Forretninger har Kurator at udvise almindelig Agtpaagivenhed, lige som han skal aflægge nøjagtigt Regnskab for sin Forvaltning, i hvilket sidste Øjemed han skal føre en af Skifteretten avtoriseret Kassebog, hvori samtlige Boets Indtægter og Udgifter straks indføres.

Kurator har at drage Omsorg for, at Boets Retstrætter udføres paa behørig Maade, i fornødent Fald ved en af ham antagen Sagfører. Ogsaa i andre Hen-

seender kan Kurator antage den fornødne Medhjælp til Boets Bestyrelse saavel som til Inkassation, dersom han ikke selv kan bestride det hele.

§ 77.

Mindst en Gang hver Maaned, men iøvrigt saa ofte Kreditorudvalget maatte forlange det, har Kurator at forelægge sin Kassebog for Kreditorudvalget, som gennemgaar de enkelte Poster i den og har at paase, at de Beløb, som ikke udkræves for at dække løbende Udgifter, indsættes til Forvaring og Frugtbargørelse i en solid Sparekasse, Bank eller lignende Indretning, saavel som at Aktiverne, om det agtes fornødent, forsynes med Udvalgets Prohibitivpaategning. For saa vidt der ved Gennemsynet er fundet noget at bemærke, skal Kreditorudvalget antegne saadant i Kassebogen. En Gang hver Maaned eller oftere, om det forlanges, har Kurator at forevise Kassebogen for Skifteretten, hvem det paaligger at have Tilsyn med, at Kreditorudvalgets Paalæg med Hensyn til Kassebeholdningens Anbringelse m. v. efterkommes, ligesom ogsaa, naar den selv finder noget at erindre med Hensyn til Anbringelsen af denne Beholdning, at forhandle det derom fornødne med Kreditorudvalget og efter Omstændighederne forelægge Sagen i en Skiftesamling.

Saa vel i Henseende til ovennævnte Pligters Opfyldelse som iøvrigt er Kreditorudvalget beføjet til at undersøge Kurators Administration og afkræve ham Oplysninger.

§ 78.

Inden 4 Uger efter den i § 52 litra b. omhandlede Skiftesamling har Kurator, medmindre Skifteretten undtagelsesvis dertil maatte indrømme en længere Frist, at udarbejde en, saa vidt mulig fuldstændig og nøjagtig Oversigt over Boets Status ifølge dets Bøger og Regnskaber samt de afholdte Registrerings- og Vurderingsforretninger. Skyldneren er derhos forpligtet til i dette Øjemed at meddele Kurator alle fornødne Oplysninger.

Den udarbejdede Statusoversigt forsynes med Paategning baade af Kurator og af Skyldneren, enhver for sit Vedkommende, om at være saa fuldstændig og udtømmende, som det har været muligt at skaffe den, og at med deres Vidende intet urigtigt deri findes. Derefter henlægges den her omhandlede Statusoversigt, efter forudgaaende offentlig Bekendtgørelse derom i de i § 52 omhandlede offentlige Blade, paa Skifterettens Kontor til Eftersyn for Boets vedkommende.

§ 79.

Inden 14 Dage, efter at den i den foregaaende Paragraf omhandlede Statusoversigt er afgiven, har Kurator i Forbindelse med Kreditorudvalget eller efter dettes Begæring dertil særlig af Skifteretten beskikkede handelskyndige Revisorer at afgive en Indberetning til Skifteretten om de vigtigste Aarsager til Falliten, om dennes Beskaffenhed, om Forretningens Gang i de sidste Aar før Falliten og om de Kendsgerninger, som iøvrigt komme i Betragtning ved Bedømmelsen af, om der er Grund til at foranledige kriminel Undersøgelse mod Skyldneren, og om den ved § 46 paalagte Forpligtelse er tilsidesat. Finder Skifteretten Grund til at foranledige kriminel Undersøgelse, har den at iagttage det i saa Henseende fornødne. Indberetningen eller en Genpart af den skal forblive til Eftersyn for Boets vedkommende paa Skifterettens Kontor.

§ 80.

Alt, hvad der i nærværende Lov er fastsat at skulle paahvile Kurator, skal i Boer, i hvilke det besluttes ikke at beskikke Kurator, paahvile Skifteretten,

dog at denne er berettiget til at antage en Inkassator. I de Tilfælde, hvori Kurator skal tilkalde Kreditorudvalget, skal Skifteretten, naar ingen Kurator er beskikket, æske Fordringshavernes Mening i en Skiftesamling, dersom disse ikke paa samme Maade, som i § 68 er foreskrevet om det der omhandlede Valg, have udvalgt nogle Kreditorer eller befuldmægtigede for Kreditorer til at træde i Stedet for Skiftesamlingen.

Kapitel 10.

Foranstaltninger med Hensyn til Skyldnerens Person.

§ 81.

Skifteretten kan bestemme, at Skyldneren skal anholdes, naar det maa antages, at han er i Begreb med at fravende Boet nogen af dets Ejendele eller Rettigheder, saa vel som naar i Henhold til § 79 kriminel Undersøgelse mod Skyldneren formenes at burde finde Sted.

Naar Anholdelse er iværksat, har Skifteretten uden Ophold derom at meddele vedkommende kriminelle Ret Underretning og at foranledige den kriminelle Undersøgelses videre Fremme. Skifteretten har at bistaa Undersøgelsesdommeren ved at delagtiggøre ham i alle de Oplysninger med Hensyn til Fallentens Forhold, som er fremkomne under Boets Behandling.

§ 82.

Skifteretten kan bestemme, at Skyldneren skal hensættes i simpelt Fængsel, naar han uden derfor at angive fyldestgørende Grunde undlader at fremkomme med den i § 47 paabudte Fortegnelse, behørig affattet, eller han modvilligen nægter at gaa til Haande med Oplysninger ifølge §§ 54, 72 og 78 eller han uden Skifterettens Tilladelse forlader eller forsøger paa at forlade Retskredsen eller han i andre Maader modvilligen undlader at efterkomme, hvad denne Lov paalægger ham.

Fængslingen vedvarer, saa længe Skifteretten finder det nødvendigt til at fremme dens Hensigt, dog ingensinde længere end 6 Maaneder.

Omkostningerne ved Fængslingen afholdes paa samme Maade som Delinkventomkostninger.

§ 83.

Understøttelser af Boet, saa som ved Overdragelse af Husgeraad, Overladelse af Beboelseslejlighed, Underholdningsbidrag i Penge osv., kan tilstaas Skyldneren, efter at Kreditorerne i den i § 52 litra b. omhandlede eller i en senere Skiftesamling have haft Lejlighed til at erklære sig derover og enten ingen Indsigelse sker derimod eller Flertallet af de mødende samtykker deri og Skifteretten ikke finder Grund til at nægte sin Billigelse deraf, hvorved det navnlig bør haves for Øje, at ikke Understøttelsens Tilstaaelse bliver til særlig Skade for nogen Panthaver eller privilegeret Kreditor, som ikke har samtykket i den. Ej heller bør nogen vedvarende Understøttelse tilstaas for længere Tid end 1 Aar eller ud over Boets Slutning, med mindre samtlige Kreditorers Samtykke dertil tilvejebringes. Foreløbig Benyttelse af registrerede Effekter ud over det, som ifølge § 160, jfr. § 1, ej kan inddrages under Konkursen, saa vel som af Beboelseslejlighed kan af Skifteretten overlades Skyldneren med Familie, indtil Kreditorerne paa den i det foregaaende bestemte Maade have havt Lejlighed til at erklære sig.

Kapitel 11.

Om Fordringshavernes Indkaldelse og Fordringernes Prøvelse.

§ 84.

Enten i Forbindelse med Bekendtgørelsen om Boets Overtagelse (§ 52) eller ved en efter samme Regel senest inden 3 Uger derefter iværksat særlig Bekendtgørelse, som i nogenlunde betydelige Boer bør gentages nogle Gange, skal Skifteretten opfordre alle og enhver, der have Fordringer at gøre gældende mod Boet, til inden en vis i Bekendtgørelsen bestemt Tid skriftlig at anmelde deres Fordringer og til derhos at fremsende de Dokumenter i Original eller Afskrift, hvortil Fordringerne støtte sig, saa vel som til paa en anden bestemt Tid at møde for Skifteretten for at overvære og deltage i de anmeldte Fordringers Prøvelse og, dersom Skyldneren er Handlende, Fabrikant eller Skibsreder, da tillige i Behandlingen af Forslag til Akkord, om saadant skulde blive fremsat. Derhos har Kurator uden Ophold efter Afholdelsen af den i § 52, litra b, omhandlede Skiftesamling ved anbefalet Brev at tilstille de da bekendte Fordringshavere Genpart af Bekendtgørelsen efter Reglerne i § 55, for saa vidt de ikke allerede i Medfør af denne Paragraf har faaet Meddelelse om Falliten.

§ 85.

Fristen, inden hvilken Fordringshaverne opfordres til at melde sig, bør i Almindelighed bestemmes til 6 Uger fra den sidste offentlige Bekendtgørelse at regne, men hvor Omstændighederne taler derfor, kan den ansættes til en længere Tid, indtil 4 Maaneder, hvilken sidste Termin altid skal vælges, hvor Skyldneren maa antages at have staaet i oversøiske Forbindelser. Tiden til Fordringernes Prøvelse for Skifteretten maa ikke sættes fjernere end til 6 Uger efter Anmeldelsesfristens Udløb.

§ 86.

Skifteretten fører Protokol over de i Boet anmeldte Fordringer. De indløbne Anmeldelser saa vel som den over dem førte Protokol ligge paa Skifterettens Kontor til Eftersyn saa vel for Kurator som for Fordringshaverne og Skyldneren.

§ 87.

I Mellemtiden imellem Anmeldelsesfristens Udløb og den til Fordringernes Prøvelse bestemte Skiftesamling har Kurator at forfatte en Oversigt over samtlige inden Fristen anmeldte Fordringere saa vel som over Pantefordringerne, der paahvilede Boets Ejendele. Tillige angives i denne Oversigt, hvilken Fortrinsret der efter Kurators Skøn tilkommer den paagældende Fordring. Oversigten, til hvilken Kurator, for saa vidt dertil er Anledning, har at knytte Bemærkninger angaaende Fordringernes Rigtighed og Fortrinsret samt angaaende de Afkræftelser, som Boet skønnes at have Grund til at søge iværksatte, skal være saa betimelig færdig, at den, bilagt med de indløbne Anmeldelser og øvrige i Oversigten paaberaabte, i Boet værende Dokumenter, kan henligge til Eftersyn for Boets vedkommende paa Skifterettens Kontor 3 Uger førend den til Fordringernes Prøvelse bestemte Samling.

§ 88.

I den til Fordringernes Prøvelse berammede Skiftesamling skal Kurator saa vel som Skyldneren være til Stede. Skifteretten gennemgaar samtlige Anmeldelser, der er indkomne inden den fastsatte Anmeldelsesfrists Udløb, med

Fordringshaverne og Skyldneren. Kurator skal ved enhver Fordring ereklære, om han paa Boets Vegne har eller ikke har nogen Indvending at gøre mod den eller den for samme forlangte Fortrinsret, hvorhos tillige saa vel Skyldneren som Fordringshaverne opfordres til at erklære sig over Fordringen og den samme paa Oversigten givne Frtrinsret. For saa vidt nogen Fordring modsiges eller den samme givne Fortrinsret beestrides, skal Skifteretten mægle Forlig imellem de paagældende.

Tillige tages, for saa vidt saadant ikke alt er sket, Bestemmelse om Retshandeler, der er indgaaede før Konkursen, skal angribes i Henhold til Reglerne i §§ 20—30.

§ 89.

Fremsætter hverken Kurator eller Skyldneren eller nogen tilstedeværende Fordringshaver i den i § 88 omhandlede Skiftesamling nogen Indsigelse imod en Fordring eller den samme paa Oversigten givne Fortrinsret, er Fordringen og dens Plads i Konkursordenen anerkendt og kan ikke mere bestrides under Konkursbehandlingen. Statens og Kommunernes Fortrinsret for udestaaende Skatter og Afgifter er ikke betinget af, at det offentliges Tarv er blevet varetaget i Overensstemmelse med nærværende Paragraf.

§ 90.

Enhver Fordringshaver, hvis Fordring er anerkendt af Boet, kan, mod at indlevere en Genpart, forlange det orginale Dokument, hvorpaa Fordringen støttes, tilbageleveret med Skifterettens Paategning om, at og for hvilket Beløb den er anerkendt i Boet.

§ 91.

Fordringer, der indkomme, efter at Anmeldelsesfristen maatte være udløben, skulle dog ikke være udelukkede fra at komme i Betragtning ved Udlodningerne i Boet, forudsat at de indkomme, førend det er optaget til Slutning.

§ 92.

Anmeldes en Fordring, efter at den bestemte Anmeldelsesfrist er udløben, bliver den ikke at behandle ved den berammede Skiftesamling, men den bliver, for saa vidt den ifølge den foregaaende Paragraf kan tages i Betragtning, at prøve i en senere Skiftesamling, hvortil samtlige Fordringshavere, der have meldt sig, indkaldes.

Den Fordringshaver, som først har anmeldt sin Fordring efter Udløbet af den bestemte Anmeldelsesfrist, har at godtgøre Boet alle Omkostninger, hvormed dens Prøvelse i en egen Skiftesamling maatte være forbunden.

§ 93.

Naar nogen anmeldt Fordring modsiges, bliver det ved Skifterettens Kendelse i Overensstemmelse med de gældende processuelle Regler at afgøre, om og for hvilket Beløb Fordringen skal komme Boet til Udgift. Paa samme Maade afgøres Tvistigheder om Fortrinsret og alle andre Tvistigheder om, hvorledes Boet skal udloddes. Kurator har selv eller ved Sagfører i slige Tilfælde at varetage Boets Tarv.

§ 94.

De afsagte Kendelser kunne ikke, med mindre de paagældende Parter frafalde Paaanke eller vedkommende Kendelse ifølge sin Genstand er upaaankelig, lægges til Grund for Boets videre Behandling, førend Paaankefristen er udløben, uden at Paaanke er iværksat.

Skulde Kendelsen blive forandret eller annulleret ifølge en senere iværksat Paaanke, tages behørigt Hensyn hertil ved Boets videre Behandling og i fornødent Fald ved Omgørelse af det foretagne, hvis Skiftet ikke endnu er sluttet, men efter den Tid maa enhver Forandring søges iværksat ved Paaanke af Udlodningen.

Lignende Regler gælde om de i Anledning af Paaanken afsagte Overretsdomme.

§ 95.

Vil en eller flere Fordringshavere paaanke en i en Tvist, hvori de ikke er Boets Modpartier, afsagt Skifteretskendelse eller Dom, ved hvilken Boet vil lade det bero, da har de dertil Adgang, for saa vidt der ikke mellem Boet og vedkommende er sluttet Overenskomst om Tvistens Genstand og Sagens Paaanke ikke udsætter Boet for Tab af Rettigheder, som ved Kendelsen eller Dommen maatte være det tilkendte. De paagældende er pligtige at lade Ankestævningen forkynde for Boets Kurator.

§ 96.

Fordringshavere, som ved Paaanke i Henhold til den foregaaende Paragraf har forøget Boets Masse, er berettigede til at forlange de herpaa anvendte Bekostninger erstattede af Boet, for saa vidt de ikke overstiger den Forøgelse, som Boet derved vinder. Er Boet sluttet, naar den endelige Dom falder, tilfalder det ved Paaanken vundne den eller dem, som har iværksat den, indtil deres Bekostninger paa den er dækkede; med Overskudet forholdes der efter § 134.

III

Om de Maader, hvorpaa Konkursbehandlingen endes.

Kapitel 12.

Almindelige Bestemmelser.

§ 97.

Viser det sig i Konkursbehandlingens Løb, at Boet ikke er tilstrækkeligt til at dække Omkostningerne ved Behandlingen, sluttes denne straks, og de paaløbne Omkostninger, som ikke af Boet kunne dækkes, tilsvares af den, der har forlangt Konkursbehandlingen. Dog kan den Kreditor, som har begæret Konkursbehandlingen, naar han har Tvivl i saa Henseende, befri sig fra yderligere Forpligtelser ved til Skifteprotokollen at erklære, at han anser Boet for utilstrækkeligt til at afholde de med Behandlingens Fortsættelse forbundne Omkostninger og derfor ikke vil bære disse, og, dersom da ikke i en i dette Øjemed indkaldt Skiftesamling andre Kreditorer erklære at ville paatage sig at tilsvare de med Behandlingens Fortsættelse forbundne Udgifter, kan han fordre Skiftebehandlingen sluttet straks.

§ 98.

Efter at den i § 85 omhandlede Anmeldelsesfrist er udløben, kan Skyldneren paa ethvert Trin af den senere Behandling faa Boet overgivet til fri Raadighed, naar han for Skifteretten fremlægger skriftligt Samtykke fra samtlige Fordringshavere, som have meldt sig. Lige med Samtykke fra en Fordringshavers Side staar Bevis for, at han har faaet fuld Betaling for den af ham anmeldte Fordring.

§ 99.

Iøvrigt endes Konkursbehandlingen enten ved en af Skifteretten stadfæstet Akkord eller ogsaa ved de af Skifteretten foretagne Udlodninger.

Kapitel 13.

Om Akkord.

§ 100.

Dersom Skyldneren er Handlende, Fabrikant eller Skibsreder, kan han forlange, at en Forhandling om Akkord skal indledes i Overensstemmelse med nedenanførte Regler.

§ 101.

Forhandling om Akkord i Henhold til § 100 kan dog ikke finde Sted:

a) naar Skyldneren tilforn har været under Konkurs, med mindre han beviser at have betalt Fordringshaverne enten under Konkursen eller senere i det mindste 75 pCt. af deres Fordringers Beløb;
b) naar Skyldneren ikke forbliver til Stede under Boets Behandling, med mindre hans Bortrejse sker med Skifterettens Tilladelse;
c) naar Skyldneren uden derfor at angive fyldestgørende Grund har undladt paa Skifterettens gentagende Begæring at fremkomme med den i § 47 paabudte Fortegnelse eller han modvilligen nægter at gaa til Haande med Oplysninger ifølge §§ 54, 72 og 78 eller han i andre Maader modvilligen undlader at efterkomme, hvad denne Lov paalægger ham;
d) naar Skyldneren er under Tiltale i Anledning af hans Forhold med Hensyn til Konkursen, saa længe han ikke ved endelig Dom er frifunden;
e) naar Skifteretten i Henhold til den ifølge § 79 stedfundne Undersøgelse finder, at Skyldnerens Forhold maa karakteriseres som letsindigt og uordentligt, selv om der ikke findes tilstrækkelig Anledning til at indlede kriminel Undersøgelse mod ham;
f) naar Skyldneren enten ikke har ført Handelsbøger, eller naar han har undladt paa behørig Maade at opgøre aarlig Status, saaledes som i § 148 er befalet;
g) naar Skyldneren har undladt at erklære sig fallit, uagtet han dertil var forpligtet (§ 46).

Er Forhandling om Akkord begyndt, bliver den at stille i Bero, dersom Skyldneren senere maaatte blive sat under Tiltale for saadant Forhold, som er nævnt ovenfor under litra d.

§ 102.

Vil Skyldneren tilbyde Akkord ,er han, for saa vidt han ikke ifølge § 101 herfra er udelukket, berettiget dertil, naar han inden Udløbet af Anmeldelsesfristen (§ 85) indleverer skriftligt Forslag i saa Henseende til Skifteretten. Efter den nævnte Tid kan det i det i § 101 litra d. omhandlede Tilfælde af Skifteretten tilstedes Skyldneren at tilbyde Akkord, saa snart han ved endelig Dom er frifunden.

Fremdeles kan Skyldneren, dog ikke mere end en Gang, paa senere Trin af Konkursbehandlingen, saa længe ikke den endelige Udlodning har fundet Sted, fordre sig stedet til at tilbyde Akkord, naar han for Skifteretten fremviser skriftligt Samtykke hertil fra saa mange af Fordringshaverne, som baade i Tal og Vægt svare til over Halvdelen af de anmeldte Krav.

Det skriftlige Akkkordforslag bliver at udlægge til Eftersyn paa samme

Maade, som i § 86 er bestemt om Anmeldelserne, og offentlig Bekendtgørelse herom i de i § 25 omhandlede offentlige Blade finder Sted.

§ 103.

Naar Skyldneren inden Anmeldelsesfristens Udløb har tilbudt Akkord paa den i den foregaaende Paragraf omhandlede Maade, skal han, saa snart Gennemgaaelsen af de anmeldte Fordringer er tilendebragt, personlig eller, om han er hindret ved lovligt Forfald, da ved en anden, som ved skriftlig Fuldmagt er bemyndiget til at slutte Akkord paa hans Vegne, fremsætte sit Forslag. Kurator gør derpaa Fordringshaverne bekendte med den af ham efter § 78 udarbejdede Oversigt saa vel som med den af ham efter § 79 gjorte Indberetning til Skifteretten og tilkendegiver i Henhold hertil og de iøvrigt foreliggende Oplysninger sin Formening om, hvor vidt Akkordforslagets Antagelse er stemmende eller ikke med Fordringshavernes Tarv.

Fremkommer Akkordforslag senere, skal det behandles i en særlig hertil indvarslet Skiftesamling, men iøvrigt paa samme Maade.

§ 104.

Gør Skyldneren ved Mødet Forandringer i sit Forslag, blive disse nøjagtig at føre til Protokollen. Det endelige Forslag bliver derefter af Skifteretten undergivet de mødende Fordringshaveres Afstemning, hvilken nøjagtig føres til Protokollen.

§ 105.

I Spørgsmaalet om Akkordens Antagelse har Panthaverne og de med Fortrinsret forsynede Fordringshavere kun Stemmeret for den Del af deres Fordringer, for hvilke de frafalder Panteret eller Fortrinsret.

§ 106.

Fra Afstemningen om Akkordspørgsmaalet udelukkes Fordringshavere, som er Skyldnerens Ægtefælle, beslægtede i op- eller nedstigende Linie, Sødskende eller lige saa nær besvogrede, lige saavel som Fordringshavere, der har faaet de Fordringer, for hvilke de optræde i Boet, tiltransporterede efter Konkursens Begyndelse.

§ 107.

De Fordringshavere, hvis Fordringer er bestridte, deltage foreløbig i Afstemningen om Akkordforslaget (§ 110).

§ 108.

For at Akkordforslaget kan anses for at være antaget maa i ethvert Tilfælde følgende to Betingelser være til Stede:

1. I det mindste to Tredjedele af de tilstedeværende i Akkordspørgsmaalet stemmeberettigede Fordringshavere maa erklære sig for Akkordforslagets Antagelse.

2. Det samlede Beløb af de Fordringer, hvis Ihændehavere antage Akkordforslaget, maa udgøre mindst tre Fjerdedele af det samlede Beløb af alle de Fordringer, som giver Ret til at deltage i Afstemningen om Akkordforslaget.

Gaar Akordforslaget ikke ud paa at tilbyde de simple personlige Kreditorer mindst 50 pCt. af deres Fordringers Beløb, udkræves derhos, at mindst tre Fjerdedele af de tilstedeværende stemmeberettigede Fordringshavere erklære sig derfor.

§ 109.

Opnaaes i den Skiftesamling, hvori Akkordspørgsmaalet stilles til Afstemning, vel det fornødne Stemmetal i Henseende til Personer (§ 108, 1. jfr. sidste Stk.) eller i Henseende til Fordringsbeløbet (§ 108, 2.), men ikke i begge Henseender, berammer Skifteretten et nyt Møde, som bliver at afholde senest inden 14 Dage, i hvilket Akkordspørgsmaalet paany sættes til Afstemning. Opnaaes der ikke i dette Møde den i § 108 fordrede Stemmeflerhed i begge Henseender, er Akkordforslaget forkastet.

§ 110.

Befindes det, at Stemmegivningens Resultat er forskelligt, eftersom de bestridte Fordringer eller de af deres Ihændehavere afgivne Stemmer (§ 107) regnes med eller ikke, har Skifteretten efter at have anstillet nærmere Undersøgelse at bestemme, hvor mange af de bestridte Fordringer og for hvilket Beløb disse skulle komme i Betragtning ved Afstemningen; dog behøver Skifteretten selvfølgelig ikke at strække denne Undersøgelse længere end saa vidt, at Afstemningen giver et bestemt Resultat enten til Akkordens Antagelse eller Forkastelse, hvad enten de øvrige bestridte Fordringer regnes med eller ikke. Finder Skifteretten, at en saadan foreløbig Afgørelse efter de bestridte Fordringers Beskaffenhed ikke kan finde Sted, erklærer den Akkordforslaget for forkastet.

Forinden Skifteretten afgiver sin heromhandlede Bestemmelse, kan den indhente Kurators Betænkning.

Denne Afgørelse er uden Virkning med Hensyn til Fordringens Bedømmelse, dersom den senere maatte blive gjort til Genstand for Retstvist.

§ 111.

Privilegerede Fordringshavere kunne ikke ved Akkorden tvinges til noget Afslag i eller nogen Henstand med deres Krav; de maa, naar de ikke selv give Afkald herpaa, tilfredstilles for deres Fordringers fulde Beløb, saa snart disse forfalde.

Fordringshavere, som indtage samme Plads i Konkursordenen, maa i Akkorden behandles paa lige Maade, med mindre nogen særlig samtykker i at underkastes en mindre gunstig Behandling end de andre.

§ 112.

De Fordringshavere, hvis Krav ej er anerekendte, blive i Akkorden foreløbig at behandle ganske paa samme Maade, som om Kravet ikke var bestridt.

§ 113.

Afsluttet Akkord har ingen Indflydelse paa Fordringshaveres Rettigheder mod Forlovere og andre, som hæfte tillige med Skyldneren.

§ 114.

Panthavere berøres, for saavidt deres Panteret angaar, ikke ved Akkorden.

§ 115.

Enhver udenfor eller ved Siden af Akkorden gjort Overenskomst, hvorefter der indrømmes nogen Kreditor i Boet større Fordele eller bedre Betingelser, end der aabenlyst er tilstaaet ham i Akkorden, er ugyldig.

§ 116.

Akkorden er, skønt antagen ved Fordringshavernes Afstemning, ikke gyldig, førend den er stadfæstet af Skifteretten.

§ 117.

Forinden Stadfæstelsen meddeles, har Skifteretten, snarest mulig efter at Afstemningen har fundet Sted, i de for Skiftebekendtgørelser i Almindelighed bestemte Aviser offentlig med mindst 6 Dages Varsel at opfordre dem, der maatte have Indsigelser at gøre mod Akkorden, til at fremsende skriftlig Protest senest 4 Dage førend den til Akkordens Stadfæstelse eller Nægtelse bestemte Skiftesamling, hvilken ikke maa afholdes senere end 14 Dage efter den endelige Afstemning over Akkkordforslaget.

§ 118.

Akkordens Stadfæstelse bliver, selv om ingen Indsigelse er fremsat, ved begrundet Kendelse at nægte:

1) naar de almindelige Betingelser for Akkord ikke er til Stede eller de foreskrevne Regler med Hensyn til Fremgangsmaaden ved Akkordforhandlingen ikke er iagttagne, eller naar andre i denne Lov foreskrevne Regler, som sigte til at sætte Kreditorerne i fuldstændig Kundskab om Boets Forhold, i noget væsentligt Punkt er overtraadte eller tilsidesatte;
2) naar Akkorden indeholder noget, som er i Strid med Bestemmelserne i denne Lovs §§ 111—115 eeller iøvrigt er lovstridigt.

Derimod har Skifteretten ikke at indlade sig paa nogen Prøvelse af Billigheden eller Hensigtsmæssigheden af de til Akkordens Indhold hørende Bestemmelser, lige saa lidt som der kan tages Hensyn til herfra hentede Protester fra de enkelte Fordringshaveres Side.

§ 119.

Den af Skifteretten stadfæstede Akkord er at betragte som et imellem Skyldneren og de i Akkorden anerkendte Fordringshavere indgaaet Retsforlig, og den har de et saadant tilkommende Retsvirkninger.

§ 120.

Den af Skifteretten stadfæstede Akkord er ogsaa bindende for de Fordringshavere, som ikke har meldt sig i Boet, for saa vidt de ikke har Pant eller anden Fortrinsret. Akkkorden befrier Skyldneren for den Del af enhver før Konkursen stiftet Gæld, som ikke ved Akkorden er overtaget, saavel lige overfor Fordringshaveren selv, som lige overfor Forlovere og andre, der tillige med ham hæfter for Gælden.

§ 121.

Efter at Akkorden er stadfæstet, kan Skyldneren, naar Skatteomkostninger og Skiftegebyrer er behørig dækkede, fordre sig Boet overgivet til fri Raadighed, med mindre Akkorden maatte bestemme anderledes.

Dog bør Skifteretten paase, at de i Akkorden anerkendte fortrinsberettigede Kreditorer, saa vel som de Kreditorer, der ifølge Akkorden skulle have Betaling forinden Boets Udlevering, erholde Fyldestgørelse.

Naar Boet overgives Skyldneren til fri Raadighed, udsteder Skifteretten en Bekendtgørelse om Konkursens Ophør paa den i § 52 omhandlede Maade.

§ 122.

Kurator aflægger Regnskab for sin Forvaltning til Skyldneren, saa snart denne efter Akkorden har overtaget sit Bo. Dersom Regnskabet ikke er aflagt og Kassebeholdningen afleveret inden 14 Dage efter Boets Udlevering, taber Kurator, for saa vidt Skifteretten ikke i Boets særlige Beskaffenhed maatte finde Anledning til at tilstaa ham en længere Frist, Ret til Honorar.

§ 123.

Dersom det inden 3 Aar efter Akkordens Stadfæstelse enten opdages, at Skyldneren med Hensyn til Konkursen har gjort sig skyldig i et saadant Forhold, hvorfor Straffelovens §§ 260, 261 og 262, første Stykke, bestemmer Straf, eller det bevises, at en eller flere Fordringshavere hemelig har enten af Skyldneren eller med hans Vidende og Vilje af nogen anden erholdt Fordele eller Løfter om Fordele fremfor de øvrige Fordringshavere for at fremkalde en Tvangsakkord eller fjerne Hindringerne for en saadan, da er Skyldneren pligtig til at betale til alle Fordringshavere, der ikke har deltaget i Misligheden, ogsaa de ham ved Akkorden eftergivne Dele af deres Fordringer, og han taber i Forhold til samme Fordringshavere den ham ved Akkorden indrømmede Henstand, uden at dermed enten Forloverne for Akkorden løses fra de af dem overtagne Forpligtelser, eller Fordringshaverne taber nogen dem ved Akkorden indrømmet Rettighed.

Kapitel 14.

Om Boets Udlodning, naar ingen Akkord finder Sted.

§ 124.

Snarest mulig, efter at Fordringernes Prøvelse har fundet Sted, skal Kurator gøre Indberetning til Skifteretten om, hvilke af de anmeldte Fordringer der som priviligerede bør fyldestgøres af de Penge, som er indkomne eller først indkomme. Finder Skifteretten det utvivlsomt, at disse Fordringer ville blive at fyldestgøre fuldt ud, og have Panthaverne ikke forlods Ret til de Midler, hvorved de skulle dækkes, bør den straks give Udlæg for dem. Saa snart der, efter at de priviligerede Fordringer er dækkede og det fornødne er tilbageholdt til Skifteomkostninger, haves Midler, hvortil Panthaverne ikke have forlods Ret, indtil et Beløb af mindst 10 pCt. af den øvrige anmeldte Gælds Kapitalbeløb, bør en første Udlodning ske. Saadan Udlodning gentages siden, saa ofte der haves 10 pCt. af Gældens Kapitalbeløb til Udlodning.

§ 125.

Naar der er Anledning til at foretage en første Udlodning, har Kurator derom at gøre Indberetning til Skifteretten. Derefter har denne med Kurators Bistand at forfatte et Udkast til Udlodningen paa Grundlag af de Resultater, som er fremkomne ved Fordringernes Prøvelse m. v. For de anmeldte Fordringer, angaaende hvilke Retstvist finder Sted, bliver den paa samme eller paa den Del af samme, Tvisten angaar, faldende Andel tilbageholdt, for at der kan forholdes med den paa den Maade, som ved endelig Dom eller Kendelse maatte blive bestemt.

§ 126.

Udkastet til Udlodningen bør, dersom ikke alle vedkommende erklærer, at de antager det, henlægges hos Skifteretten til Eftersyn og Overvejelse i

14 Dage, inden hvilken Frists Udløb enhver heri interesseret kan henlede Opmærksomheden paa Fejl og Mangler i det. Om at Udkastet er fremlagt til Eftersyn skal straks ske offentlig Bekendtgørelse i de i § 52 omhandlede offentlige Blade og særskilt Underretning meddeles Kurator. De fremkomne Bemærkninger tages under Overvejelse af Skifteretten, som derefter affatter Udlodningen og fremlægger den i en Skiftesamling. Fra dette Tidspunkt af kan Forandringer i den kun ske efteer Paaanke.

§ 127.

Naar Paaankefristen er udløben, har Kurator at indberette, om nogen Ankestævning er ham forkyndt, hvorpaa Skifteretten afgør, hvor vidt nogen iværksat Paaanke af Udlodningen medfører, at de i denne bestemte Udbetalinger i det hele eller for en Del ikke for Tiden kunne foregaa, ligesom den bestemmer, hvorledes der skal forholdes, medens Udlodningen staar under Paaanke. Saa længe Paaankefristen ikke er udløben, maa ingen Udbetaling efter Udlodningen finde Sted.

§ 128.

Ved enhver Udlodning tages kun Hensyn til de Fordringer, som have været prøvede paa den Tid, da Skifteretten beslutter, at Udlodningen skal foretages. De Fordringshavere, hvis Fordringer blive prøvede senere, erholde ved den paafølgende Udlodning, for saa vidt Midler dertil haves, forlods Udlæg. svarende til, hvad de øvrige Fordringshavere allerede have faaet ved tidligere Udlodninger, og deltage derefter i Udlodningen som de øvrige.

§ 129.

Enhver, som ikke har paaanket en Udlodning, anses at have vedtaget dens Bestemmelser ogsaa for alle følgende Udlodninger. En Fordringshaver kan ikke paaanke en Udlodning, hvori han paa Grund af sin Fordrings for sildige Anmeldelse ikke har haft Adgang til at deltage, og mod senere Udlodninger kan han ikke fremsætte saadanne Indsigelser, som vilde gaa ud paa at omstøde, hvad der er anerkendt paa tidligere Skiftesamlinger eller afgjort ved tidligere Udlodninger.

§ 130.

De, der have Pant i Boets endnu ikke solgte Ejendele og have anmeldt deres Fordringer i Boet, have, naar Pantet eerkendes at være tilstrækkeligt. Ret til ved de partielle Udlodninger at fordre fuldt Udlæg for de til Betaling forfaldne Dele af deres Pantefordringer. Saadanne Afbetalinger give ikke andre Panthavere Ret til at optræde i foregaaende Prioritetshaveres Sted, om end saadan Ret ellers tilkommer de senere Panthavere, men Boet indtræder selv i enhver Panthavers Ret, for saavidt angaar det Beløb, der saaledes er afbetalt paa hans Fordring. Er det uvist, om Pantet strækker til, afsættes for Panthaveren, om han har meldt sig, hvad enten hans Fordring er forfalden eller ikkke, Udlæg som for de øvrige Fordringshavere, indtil det viser sig, hvor vidt Pantet strækker til. For den Del af Fordringen, som ikke fyldestgøres af Pantet, faar han udbetalt Udlæg lige med de øvrige Fordringshavere, og Resten af det afsatte lægges igen til Massen.

§ 131.

Iøvrigt gives der ved Udlodningerne i Boet Udlæg lige saa vel forfaldne som ikke forfaldne Fordringer, jfr. dog § 130, 1. Punktum. Dog ansættes en ikke forfalden Fordring, naar den bærer en ringere Rente end 4 pCt., kun til

det Beløb, som den med Fradrag af Mellemrente er værd i det Øjeblik, Udlodningen sker.

§ 132.

Naar Udlæg er givet, men Summen paa Grund af uafgjorte Tvistigheder eller andre Omstændigheder ikke udbetales, skal den gøres frugtbringende i en Bank, Sparekasse eller anden solid Pengeindretning. De paa denne Maade indvundne Renter komme i sin Tid enten den, der har faaet Udlægget, eller Massen til gode.

§ 133.

Saa snart hele Boets Masse er realiseret og alle Tvistigheder om, hvorledes den skal fordeles m. v., afgjorte, optages Boet af Skifteretten til endelig Udlodning og Slutning. Om Boets Slutning udfærdiges Bekendtgørelse af Skifteretten paa den i § 52 bestemte Maade, lige som der uopholdelig gives Kurator Underretning derom.

§ 134.

Dersom efter Boets Slutning Ejendele tilfalde eller falde tilbage til Konkursmassen, blive disse at gøre i Penge og Beløbet ved en Efterlodning at fordele mellem Fordringshaverne, uden at ny Indkaldelse af disse finder Sted, med mindre Skifteretten finder særlig Grund hertil. At Efterlodning er sket, bekendtgøres af Skifteretten paa den i § 52 bestemte Maade.

§ 135.

Fordringshaverne beholde deres Ret mod Skyldneren, for saa vidt angaar den Del af deres Fordringer, som de ikke faa betalt ved Udlodningerne.

IV

Kapitel 15.

Om Maaden, hvorpaa Anker over Skifterettens Handlinger gøres gældende.

§ 136.

Med Hensyn til Paaanke af Skifterettens Handlinger og Beslutninger har det sit Forblivende ved den gældende Ret med de i de efterfølgende Paragrafer foreskrevne Lempelser og nærmere Bestemmelser.

§ 137.

Paaanke kan ikke finde Sted i Anledning af de af Skifteretten trufne Bestemmelser ifølge §§ 53, 56, 57, 58, 60, 61, 65, andet Punktum, 66, 68, 70, 71, 74, 75, 78. 83, sidste Punktum, 102, første Stykkes andet Punktum, 110, 122 og 127.

§ 138.

Den Beslutning af Skifteretten, hvorved en antagen Akkord forkastes, kan paaankes, naar herom er Enighed imellem saa mange af Fordringshaverne, der har antaget Akkorden, at deres erkendte Fordringer tilsammen udgør over Halvdelen af samtlige erkendte Fordringers hele Beløb Beslutningen om Paaanke maa af Fordringshaverne fattes i samme Skiftesamling, hvori Stadfæstelsen er nægtet, eller ogsaa maa en Tilkendegivelse om af ville paaanke, undertegnet af det fornødne Antal, indgives senest to Uger efter. Paaanken iværksættes da efter Stævning til Kurator paa Boets Vegne.

Endvidere kan ogsaa Skyldneren paaanke Skifterettens Beslutning, hvorved Akkorden nægtes.

§ 139.

Den Beslutning af Skifteretten, hvorved Akkorden er stadfæstet, kan ikke ved Paaanke omstødes, undtagen forsaavidt Anken støttes paa, at § 117 ikke er iagttaget, eller at Stadfæstelseen burde have været nægtet ifølge § 118 Nr. 1 og 2.

§ 140.

De i § 48, 2. Stk., § 138 og § 139 omhandlede Beslutninger indankes for Landsretten.

(§§ 141, 142 og 143, der omhandler Kære- og Paaankefristen, er bortfalden ved Retsplejeloven, hvis §§ 674 og 675 indeholder de nugældende Regler om denne Frist. Se nedenfor).

Kapitel 16.

Forskellige Bestemmelser.

§ 144.

Skyldnerens Død, medens hans Bo staar under Konkursbehandling, hindrer ikke, at der med Boets Behandling og Opgørelse fortsættes paa den i denne Lov foreskrevne Maade. Hans Arvinger kunne i hans Sted tilbyde og indgaa Akkord med samme Retsvirkning, som om den var indgaaet af Skyldneren selv.

§ 145.

Hvor Skifte mellem levende Ægtefæller eller mellem den længstlevende Ægtefælle, der hæfter for Boets Gæld, og den førstafdødes Arvinger foregaar ved Skifteretten, kan enhver Fordringshaver forlange Boet behandlet i Overensstemmelse med Bestemmelserne i dette Afsnit, saafremt vedkommende Ægtefælle befinder sig i noget af de Tilfælde, som efter denne Lov give Ret til at fordre Konkursbehandling anvendt imod ham eller hende; i Dødsboer, hvor Gæld ikke vedgaas af Arvingerne, har enhver Fordringshaver Ret til at forlange Konkursbehandling i Overensstemmelse med Bestemmelserne i dette Afsnit, naar Dødsboet er insolvent. De i §§ 20, 21, 23, 26 og 27 omhandlede Frister beregnes da i Forhold til det Tidspunkt, da Boet blev taget under Skiftebehandling. Naar præklusivt Proklama paa den Tid, Boet overgaar til Behandling efter denne Lov, var bekendtgjort, men ikke udløbet, bliver det uden Virkning, og Fordringshaverne blive paa ny at indkalde i Overensstemmelse med denne Lov; er til den nævnte Tid Proklama udløbet, beholder det sin præklusive Virkning.

§ 146.

Er et saadant Bo, som i den foregaaende Paragraf omhandles, ikke begæret taget under Konkursbehandling, men det dog viser sig insolvent, bliver de i Kapitlerne 1, 2, 3, 5 og 14 indeholdte Regler at anvende med de Lempelser, der flyde af Forholdets Natur.

§ 147.

Fallitboers Behandling ved Kommissarier bortfalder, for saa vidt angaar de Boer, der tages under Skiftebehandling, efter at denne Lov er traadt i Kraft. Dog kan Kongen undtagelsesvis, naar Begæring derom maatte indkomme, med Indvilligelse af samtlige de paa en dertil berammet Skiftesamling mødende Fordringshavere, beskikke Skiftekommissarier til i Stedet for den almindelige Skifteret at forestaa Behandlingen og Opgørelsen af et Fallitbo,

der befindes at være af en ganske særegen vidtløftig og indviklet Beskaffenhed.

§ 148.

Dersom den, hvis Bo kommer under Konkursbehandling, befindes paa uredelig Maade eller i svigagtig Hensigt at have opgjort en Status, som ikke stemmer med de virkelige Forhold, eller at have af Skødesløshed eller Forsømmelighed undladt at opgøre Status eller ved dens Opgørelse at have gjort sig skyldig i grove Uordener eller Uagtsomheder, straffes han henholdsvis efter første eller andet Stykke i Straffelovens § 262.

§ 149.

I Kjøbenhavn bliver Handlendes, Fabrikanters og Skibsrhederes Konkursboer derhos at behandle af Præsidenten af Sø- og Handelsretten. Behandlingen ledens af Præsidenten eller Vicepræsidenten, der, naar han maatte finde Anledning dertil, kan tilkalde et eller flere af de sø- og handelskyndige Medlemmer til at deltage i Behandlingen. Ved Afgørelse af Tvistigheder om, hvorvidt en anmeldt Fordring skal anerkendes, bør altid 2 Medlemmer tilkaldes.

Retsplejelovens Bestemmelser vedrørende Konkurs.

I Retsplejelovens Kapitler 59 og 60 findes følgende Bestemmelser:

Kapitel 60. *(Konkurs.)*

§ 667: Med Hensyn til Behandlingen af Konkursboer har det sit Forblivende ved Reglerne i Konkursloven af 25. Marts 1872 og Lov om en foranlædret Affattelse af visse Paragrafer i Konkursloven af 15. April 1887 samt Lov Nr. 30 af 20. Marts 1901 og Lov om Tvangsakkord udenfor Konkurs og om Udvidelse af Adgangen til Tvangsakkord under Konkurs af 14. April 1905 med de Forandringer som Følge af denne Lov. Udenfor København beklædes den ordinære Skifteret af Underrets-Dommeren.

Foruden det i Lov om Spare- og Laanekasser af 28. Maj 1880 ommeldte Tilfælde kan Kongen undtagelsesvis, naar Begæring derom maatte indkomme, beskikke Skiftekommissarier til i Stedet for den ordinære Skifteret at forestaa Behandlingen og Opgørelsen af et Konkursbo, der befindes at være af en særegen vidtløftig og indviklet Beskaffenhed. Saadan Begæring maa dog være vedtaget paa en dertil berammet Skiftesamling af mindst tre Fjerdedele af de mødende Fordringshavere, repræsenterende mindst tre Fjerdedele af samtlige bekendte eller, for saavidt Anmeldelsesfristen er udløben, anmeldte Fordringers Beløb.

§ 672: Tvistigheder, der opstaar under Boets Behandling, behandles af Skifteretten efter de for Underretssager foreskrevne Regler. Forligsmægling foregaar ved Skifteretten. Ved Skifterettens Behandling af disse Tvistigheder finder Reglen i § 660, 1. Stykke, næstsidste Punktum, tilsvarende Anvendelse.

§ 673: Imod Kendelser eller Beslutninger af Skifteretten, som forefalde under Boets Behandling, og som ikke i Medfør af denne Paragrafs 2. Stykke er Genstand for Anke, kan der udenfor de i Konkurslovens § 137 angivne Tilfælde finde Kære Sted til den Landsret, under hvilken vedkommende Skifteret staar. Ligeledes er den i Konkurslovens § 48, 2. Stykke, omhandlede Beslutning Genstand for Kære til Landsretten. Med Hensyn til Kære imod den Beslutning af Skifteretten, hvorved en antagen Akkord forkastes, blive de i Konkurslovens § 138 fastsatte Begrænsninger at iagttage.

Afgørelser angaaende fremsatte Krav eller anmeldte Fordringer eller deres Fortrinsret kan paaankes til den Landsret, under hvilken Skifteretten staar. Det samme gælder den sluttede Konkursbehandling og i Forbindelse hermed de under samme afsagte Kendelser og tagne Beslutninger, for saa vidt som disse ikke har været gjort til Genstand for Anke eller Kære. Den Beslutning af Skifteretten, hvorved en antagen Akkord er stadfæstet, kan dog kun i de i Konkurslovens § 139 nævnte Tilfælde indbringes til Prøvelse af Landsretten; dette sker ved Kære.

§ 674: Ankefristen er 4 Uger. Dog kan Justitsministeren undtagelsesvis indtil 1 Aar efter Konkursbehandlingens Slutning tilstede Anke, naar ganske særegne Omstændigheder retfærdiggøre, at Parten ikke i rette Tid har iværksat Anke.

§ 675: Kærefristen er 2 Uger. Naar en Kendelse eller Beslutning, der forfalder under Konkursbehandlingen, er paakæret, bliver Boets Behandling ikke desto mindre at fortsætte, men Skifteretten har i saa Fald at drage Omsorg for, at den kærendes Ret ikke foregribes ved Behandlingen, medens Kæremaalet staar paa. Er der iværksat Kære mod den Beslutning, hvorved en Akkord stadfæstes, maa Boet ikke forinden Spørgsmaalets endelige Afgørelse udleveres til Skyldneren, med mindre der drages Omsorg for at sikre den kærende. Et Kæreskrift, der ikke paaberaaber sig nogen af de i Konkurslovens § 139 ommeldte Ankegrunde, hindrer ikke Boets Udlevering til Skyldneren.

Oprejsning imod Oversiddelse af Kærefristen kan gives efter Reglen i § 674, dog ikke længere end i 6 Maaneder.

§ 676: Ankestævning forkyndes saavel for den ankendes Modpart som for Kurator, hvem det paahviler paa Boets Bekostning at drage Omsorg for, at der i fornødent Fald tages til Genmæle.

§ 677: Med Hensyn til alt, hvad der efter Bestemmelserne i dette Kapitel skal iagttages af eller overfor Boets Kurator, træder i Boer, hvor ingen Kurator er beskikket, Skifteretten i dennes Sted (jfr. Konkurslovens § 80).

§ 678: Iøvrigt finder med Hensyn til Anke og Kære i de ovenfor omhandlede Tilfælde Reglerne i §§ 664—65 tilsvarende Anvendelse.

Fra Sø- og Handelsrettens Skifteretsafdeling finder Anke og Kære Sted til Højesteret.

Kapitel 60. *(Om Auktioner i Dødsboer m. m. og i Konkursboer.)*

§ 679: Naar pantsatte Genstande skulle bortsælges ved Tvangsauktion fra et Arv- og Gældsfragaaelsesbo eller et Konkursbo, foretages Auktionen derunder Møde til Vedtagelse af Vilkaar for Tvangsauktion over fast Ejendom, efter Skifterettens Bestemmelse enten af Fogeden eller af Skifteretten selv under Iagttagelse af de i Kapitlerne 49—52 indeholdte Regler og i øvrigt med de Lempelser, som følge af Konkurslov af 25. Marts 1872 og Skiftelov af 30. November 1874, saaledes som disse Love og Loven om en forandret Affattelse af visse Paragrafer i Konkursloven af 15. April 1887 forandres ved de i nærværende Lov indeholdte Bestemmelser. Kurator i Boet har at udføre, hvad der paaligger Rekvirenten af en Tvangsauktion. Den, der besørger Inkassators Forretninger for Boet, fungerer ogsaa som saadan, for saa vidt Tvangsauktion angaar.

§ 680: I de heromhandlede Boer skal enhver Underpanthaver i fast Ejendom og dermed som Tilbehør pantsat Løsøre være berettiget til inden en Maaned efter Rettens Beslutning om, at Konkursbehandling skal finde Sted, eller

efter at Arv og Gælds Fragaaelse i Dødsbo gennem Proklama eller paa anden Maade er bekendtgjort, at erklære, at han alene vil holde sig til sit Pant, og at han iøvrigt intet Krav gør paa Boet. I saa Fald kan enhver saadan Panthaver, hvis Fordring er forfalden, forfølge sin Panteret uafhængig af Skiftebehandlingen efter at han, for saa vidt han ikke allerede er Udlægshaver, har foretaget Udlæg i Pantet, hvortil han skal være berettiget uden Lovmaal og Dom. Saa snart Udlæg saaledes er gjort, er Udlægshaveren forpligtet til at erestatte de af Boet paa Ejendommens Bestyrelse og Drift anvendte Udgifter og til at overtage den fremtidige Bestyrelse. Dersom Udlægshaveren ikke paa Anfordring indbetaler, hvad Boet saaledes har at fordre, eller dersom en Panthaver ikke inden 4 Uger efter Afgivelsen af den i 1. Punktum ommeldte Erklæring iværksætter Retsforfølgningen og fremmer Realisationen uden unødvendigt Ophold, er Boet berettiget til at sætte Ejendommen til Tvangsauktion efter Reglerne i denne Lov, og bortfalder da Pant- eller Udlægshaverens Ret til selsvstændig Forfølgning og til at fordre de paa Forfølgningen anvendte Omkostninger paalagte Køberen.

I Henseende til Skiftegebyret anses den pantsatte Ejendom og det ved Auktionen medfulgte Løsøre kun at henhøre til Boets Masse med Fradrag af Beløbet af de Pantefordringer, for hvis Vedkommende Fordring paa Boet uden for Pantet er frafalden.

§ 681: For saa vidt der paa en af Boet rekvireret Tvangsauktion efter Budets Beskaffenhed ikke udkommer noget Overskud til de personlige Kreditorer, og ingen af de Pantekreditorer, hvis Fordringer helt eller delvis vilde erholde Dækning ved Budet, forlanger Bortsalg, bliver Auktionen at hæve, saafremt Panthaverne paa Boets Forlangende fra Auktionen at regne paatager sig det fornødne med Hensyn til Ejendommens Bestyrelse og holder Boet fri for Udgifter i den Anledning. I saa Fald er enhver af de nævnte Panthavere, uden Hensyn til om hans Fordring ellers var forfalden og om han maatte have anmeldt den i Boet, berettiget til at forfølge sin Panteret i Ejendommen, uafhængig af Skiftebehandlingen, i hvilket Tilfælde den pantsatte Ejendom ikke medtages ved Beregning af Skifteafgiften, men Panthaverne anses da at have frafaldet Krav i Boet.

§ 682: Naar iøvrigt Afhændelse ved offentlige Auktion af et Bos Effekter skal finde Sted, sker dette efter Skifterettens Bestemmelse enten ved denne selv eller i det hele efter de for ofentlige Auktioner, der ikke er Tvangsauktioner, gældende Lovregler.

LOV OM TVANGSAKKORD UDENFOR KONKURS OG OM UDVIDELSE AF ADGANGEN TIL TVANGSAKKORD UNDER KONKURS

af 14. April 1905.

§ 1.

En Skyldner, der ønsker at opnaa Tvangsakkord udenfor Konkurs, maa til Skifteretten indgive Andragende, ledsaget af:

1. Opgørelse af Skyldnerens Status tilligemed hans paa Ære og Samvittighed afgivne Erklæring om, at han redeligt har opgivet alt, hvad han ejer og skylder.

2. Fortegnelse over alt, hvad Skyldneren ejer med tilføjet detailleret Vurdering ,foretaget af den i Nr. 6 omtalte sagkyndige Tillidsmand. Vurderingen skal til Sammenligning saa vidt muligt indeholde specificeret Oplysning om den Værdi, som Skyldneren ved tidligere Vurdering af sine Ejendole, navnlig ved den sidst foretagne Statusopgørelse, hvis nogen saadan maatte foreligge, har sat paa hver af disse, og ellers om Indkøbsprisen.

3. Liste over hans Fordringshavere med specificeret Angivelse af hver enkelts Navn, Opholdssted og Tilgodehavende saavel som af den Sikkerhed, som maatte være stillet. Fordringer, som Skyldneren bestrider, opføres med Bemærkning herom. Tillige skal, saa vidt mulig, være tilvejebragt og vedlægges Fordringshavernes Erklæringer over Størrelsen og Beskaffenheden af deres Krav; hvis Erklæring fra nogen Fordringshaver mangler, skal det oplyses, om han er bleven opfordret til at melde sit Krav.

4. Fortegnelse over de Bøger, som maatte være førte over Skyldnerens Forretninger.

5. Skyldnerens Akkordforslag med skriftlig Erklæring fra mindst to Femtedele af de kendte Fordringshavere efter Tal og Vægt om, at de stemme for Forslaget.

6. Erklæring fra to af Skyldneren tilkaldte, offentlig autoriserede Tillidsmænd (§ 2), af hvilke den ene skal være autoriseret som sagkyndig i den Art af økonomisk Virksomhed, som Skyldneren driver, og den anden autoriseret som regnskabskyndig, og som ikke maa være Skyldneren saa nær beslægtede som Søskendebarn og ej heller saa nær besvogrede. Den ene af disse Tillidsmænd skal for Provinskøbstædernes saa vel som for Frederiksbergs, Frederiksværks, Marstals og de Landsbyers Vedkommende, der have over 2,000 Indbyggere, være bosat udenfor den Købstad, Handelsplads eller Landsby, hvor Skyldneren bor.

Erklæringen skal indeholde Tillidsmændenes Udtalelse om, *at* de nøje har gennemgaaet Skyldnerens hele Bo og Regnskabsvæsen samt Forretningsførelse, *at* den opgjorte Status og de øvrige forannævnte Oplysninger om Boet efter alt, hvad der har foreligget dem, er saa fuldstændige, som det har været muligt at skaffe dem, samt *at* der med deres Vidende intet urigtigt findes deri. Erklæringen skal fremdeles indeholde udtømmende Oversigt over Boets Stilling, Fremstilling af Skyldnerens Forretningsførelse før og efter Mændenes Tilkaldelse og af Bogføringens Beskaffenhed, Redegørelse for de Omstændigheder, der have bevirket, at Skyldneren er bleven sat ud af Stand til at fyldestgøre sine Gældsforpligtelser, og for, hvorledes Underskudet er fremkommet, samt Oplysninger til Bedømmelse af, om Skyldnerens Forhold har været forsvarligt eller maa betegnes som letsindigt eller uordentligt. Særlig skal omtales, om Skyldneren skønnes at have indgaaet Retshandeler, der kunne afkræftes i Tilfælde af Konkurs, om Skyldneren er eller i den senere Tid har været under Retsforfølgning eller har indgaaet Forlig for nogen Ret eller Forligskommission, om der foreligger Omstændigheder, som kunne give Anledning til Undersøgelse eller Forfølgning fra det offentliges Side, saa vel som hvad Mændene iøvrigt maatte have fundet at bemærke til Sagens Oplysning. Endelig skulle Tillidsmændene udtale sig om Antageligheden af Skyldnerens Akkordforslag, om den Betryggelse, der haves for, at Akkorden vil blive opfyldt fra Skyldnerens Side, samt om, hvorledes Boets Stilling kan antages at ville blive i Tilfælde af Konkurs.

7. Et Beløb af 20—100 Kr. efter Skifteforvalterens Skøn som Forskud paa de

med Andragendets Behandling og Akkordforhandlingen forbundne Omkostninger.

Den Skyldner eller Tillidsmand, der ved Afgivelsen af de i denne Paragraf omhandlede Erklæringer giver bevidst urigtige Oplysninger eller gør sig skyldig i grov Skødkesløshed, straffes med Bøder eller simpelt Fængsel, for saa vidt ikke højere Straf efter den øvrige Lovgivning maatte være forskyldt.

§ 2.

Justitsministeren autoriserer for et af ham bestemte Tidsrum indenfor de forskellige Erhvervsgrene, efter derom saavidt muligt at have indhentet Udtalelser fra de dertil egnede Foreninger af Næringsdrivende, Landbrugere eller andre, Mænd, der som sagkyndige kan tilkaldes af Skyldnere som Tillidsmænd ved Akkordforhandling efter denne Lov. I samme Øjemed autoriserer Justitsministeren regnskabskyndige Tillidsmænd.

Handelsforeninger, der mindst har saadant Omraade, som i § 1, Litra 6, omtalt, kan hvert Aar inden 1. Maj tilstille Justitsministeriet en Fortegnelse over saadanne indenfor deres Omraade bosatte Personer, som de anse for særlig skikkede til at autoriseres. — Landboforeninger, der mindst har flere Sognes Omraade, tilkommer der paa deres Omraade samme Indstillingsret.

Landbrugskyndige Tillidsmænd autoriseres kun for det Amt, hvori de bo. For andre sagkyndige Tillidsmænd og for regnskabskyndige Tillidsmænd hjemler Autorisationen deres Benyttelse over hele Riget.

Skifteretten kan ifølge en Skyldners Henvendelse meddele andre Autorisation som Tillidsmænd for den enkelte Sag.

Naar Tillidsmænd tilkaldes af en Skyldner, kan de forlange et passende Beløb deponeret til Sikkerhed for den dem tilkommende Betaling. Om fornødent fastsætttes dettes Størrelse og Deponeringsmaaden af Skifteretten.

Anm.: Bemærk de nye Bestemmelser om Akkordudvalgene, som er fastsat i Tillæg til Akkordloven af 12. April 1927 § 2 a og b. (Se nedenfor.)

§ 3.

Skyldnerens i § 1 ommeldte Andragende forsynes af Skifteretten med Paategning om Dagen og Klokkeslettet, da det er indleveret.

Retten har derefter inden 3 Dage eller, om dette ikke kan ske, snarest mulig derefter ved Kendelse at afgøre, om Akkordforhandlingen skal aabnes. Der skal, før Afgørelsen træffes, afholdes et Møde, hvortil Fordringshaverne have Adgang, og i hvilket Skyldneren og om fornødent Tillidsmændene skulle være til Stede og besvare de af Retten eller andre stillede Spørgsmaal.

Efter Omstændighederne kan Retten derhos forlange Sikkerhed stillet for de med Akkordforhandlingen forbundne Omkostninger, der ikke dækkes ved det i § 1 omhandlede Forskud.

Hvis Andragendet ikke tilfredsstiller Forskrifterne i § 1, og Manglerne ikke betimelig afhjælpes, eller hvis Retten efter de fremkomne Oplysninger finder det klart, at Forhandling om Akkord ifølge § 4 ikke kan finde Sted, eller at Forskrifterne i § 25 ville være til Hinder for, at en Akkord vil kunne erholde Rettens Stadfæstelse, skal Andragendet afslaas. I saa Fald skal Underretning om Afslaget og Grundene derfor uopholdelig efter Ankefristens Udløb (§ 36) meddeles de kendte Fordringshavere.

Skifteretten skal ogsaa senere standse en begyndt Akkordforhandling, saa

snart den kommer til Kundskab om et Forhold, som vil være til Hinder for Akkordforhandlingens Fortsættelse eller Akkordens Stadfæstelse.

§ 4.

Forhandling om Akkord efter denne Lov kan ikke finde Sted og skal, hvis den er aabnet, bortfalde:

a) naar Skyldneren tilforn har været under Konkurs eller har faaet Tvangsakkord efter denne Lov, med mindre han beviser at have betalt Fordringshaverne under eller efter Konkursen eller Akkkorden i det mindste 75 pCt. af deres Fordringers Beløb, som dette med paaløbne Renter var henholdsvis før Konkursen og før Akkordforhandlingens Begyndelse;
b) naar Skyldneren ikke forbliver til Stede under Sagens Behandling, med mindre hans Bortrejse sker med Skifterettens Tilladelse;
c) naar Skyldneren undlader at give de Oplysninger, som Skifteretten finder fornødne, eller i andre Maader undlader at efterkomme, hvad denne Lov paalægger ham;
d) naar det har vist sig umuligt under Boets Gennemgaaelse at erhverve paalidelig Oversigt over dets Stilling;;
e) naar Skifteretten i Henhold til Tillidsmændenes Undersøgelse eller iøvrigt finder, at Skyldnerens Forhold maa karakteriseres som uredeligt eller dog som letsindigt eller uordentligt.

§ 5.

Akkordforhandlingen anses, for saa vidt Skifteretten eller i Tilfælde af Appel den i § 35 nævnte Akkordret tager sin Beslutning om, at saadan Forhandling kan finde Sted, for aabnet fra det Øjeblik, da Skyldnerens Andragende om Akkordforhandling er indleveret til Skifteretten.

Fra den Tid, da Akkordforhandlingen anses for begyndt, indtil den ophører, kan Arrest, Udlæg, Udpantning eller Afsætning ikke retsgyldig ske i Skyldnerens Gods undtagen for Fordringer, som ikke berøres af Akkorden.

Derimod kan i dette Tidsrum, saa længe Akkkorden ikke er vedtaget, enhver Fordringshaver, hvis Fordring ikke er sikret ved tilstrækkelig Pant, hvad enten hans Fordring er forfalden eller ej, forlange Skyldnerens Bo taget under Konkursbehandling. Saadant Forlangende tages dog, naar det fremsættes af Fordringshavere, som berøres af Akkorden, ikke til Følge, med mindre — eller før det bliver — tiltraadt af mindst to andre lignende Fordringshavere, hvis Fordringer ikke er overdragne dem efter Akkordforhandlingens Aabning. De konkursbegærende Fordringshaveres Krav skal derhos tilsammen udgøre mindst $^1/_{10}$*) af det samlede Beløb af bekendte Fordringer paa det Tidspunkt, da Forlangendet fremsættes.

I Tidsrummet mellem Akkordens Vedtagelse og Rettens endelige Afgørelse om dens Stadfæstelse kan Skyldnerens Bo ikke tages under Konkursbehandling efter Begæring af nogen Fordringshaver, som berøres af Akkorden. Dersom nogen af de i Konkurslovens Kapitel 4 nævnte Frister vilde udløbe i det Tidsrum, da Adgangen til at faa Skyldneren erklæret fallit saaledes er standset eller vilde udløbe inden en Uge derefter, skal Fristen dog ikke regnes som udløben, dersom Skyldneren kommer under Konkurs i Løbet af en Uge efter det nævnte Tidsrums Ophør.

*) *Anm.:* Ved Tillæg til Akkordloven af 12. April 1927 er Tallet »$^1/_{10}$« rettet til »$^1/_5$«. (Se nedenfor.)

§ 6.

Tages Skyldnerens Andragende om Aabning af Akkordforhandling til Følge, paahviler det Skifteretten:

1. Uden Ophold at udfærdige en Bekendtgørelse om Akkordforhandlingens Aabning samt i Forbindelse dermed beramme et Møde til Behandling af og Afstemning om Skyldnerens Akkordforslag, hvilket Møde skal afholdes ikke under 14 Dage og ikke over 4 Uger efter Rettens Kendelse om Akkordforhandlingens Aabning. Samtidig opfordres Fordringshaverne til for Skifteretten at anmelde deres Tilgodehavende hos Skyldneren. Bekendtgørelsen, som i nogenlunde betydelige Boer bør gentages nogle Gange, indrykkes i Statstidende, paa Færøerne tillige i Dimmalætting.

2. Inden en Uge efter Rettens Kendelse om Akkordforhandlingens Aabning ved anbefalet Brev at tilstille samtlige kendte, saa vel udenrigs som indenrigs, Fordringshavere eller deres bekendte Repræsentanter paa Stedet Genpart af den under Nr. 1 nævnte Bekendtgørelse, Skyldnerens Akkordforslag, Statusopgørelsen og Tillidsmændenes Erklæring. Hvis noglen Fordring helt eller delvis af Skyldneren eller nogen Fordringshaver bestrides eller forlanges nærmere bevisliggjort, skal dette samtidig meddeles Fordringshaveren. Fordringshavere, om hvilke Skifteretten først senere faar Kundskab, tilstilles der uden Ophold lignende Meddelelse. Fjærntboende Fordringshavere kan Skifteretten efter sin Skøn sende en kort telegrafisk Indkaldelse til Mødet.

Der kan dog ikke paa Undladelse af det i Nr. 2 foreskrevne bygges nogen Indsigelse mod Akkordforhandlingen.

Skyldnerens Andragende med Bilag henlægges til Eftersyn for alle vedkommende i Retten, og enhver Fordringshaver kan forlange Afskrift deraf mod Betaling.

I det til Akkordforslagets Behandling bestemte Møde skal Skyldneren være til Stede. Kun Sygdom eller anden efter Rettens Skøn uovervindelig Hindring fritager herfor. Ligeledes skulle Tillidsmændene være til Stede, naar de ikke have lovligt Forfald. I Smaaboer kan Skifteretten bestemme, at Tillidsmændene ikke behøver at være til Stede i Mødet. Skyldnerens Akkordforslag fremsættes, og der gøres Rede for Boets Forhold indtil Mødets Dato. Til Brug ved Afstemningen fremlægges og gennemgaas i Mødet Listen over Fordringshaverne, hvilken skal indeholde samtlige anmeldte og ikke anmeldte Fordringer og være forsynet med Bemærkning om, hvor vidt Fordringerne bestrides af Skyldneren eller fra anden Side.

Hvis nogen formener sig urettelig forbigaaet ved Fortegnelsens Udfærdigelse, eller hvis en Fordring formenes opført med urigtigt Beløb, gøres herom ligeledes Anmærkning paa Fortegnelsen.

Dersom Skyldneren gør Forandring i eller Tillæg til sit Akkordforslag, afgør Skifteretten, efter at have givet de tilstedeværende Lejlighed til at udtale sig, om Afstemning over det ændrede Forslag kan ske i Mødet. Skønner Retten, at nyt Møde bør finde Sted, beramme den saadant med kort Varsel, i Reglen ikke over en Uge. Det ny Møde indvarsles ved Bekendtgørelse i Statstidende, paa Færøerne tillige i Dimmalætting, og der skal desuden (§ 6) sendes særskilt Meddelelse i anbefalet Brev til de kendte Fordringshavere, som ikke ved deres Tilstedeværelse i Mødet er blevet bekendte med Tidspunktet for det ny Møde. Den særskilte Meddelelse skal indeholde Underretning om de i Akkordforslaget foretagne Ændringer.

I det ny Møde behøver Tillidsmændene ikke at være til Stede, med mindre Skifteretten skønner, at deres Nærværelse er nødvendig.

I dette Møde kan Skyldneren ikke gøre Forandring i eller Tillæg til sit Forslag.

§ 8.

Saavel Skifteretten som Tillidsmændene og enhver Fordringshaver har Ret til i de i forrige Paragraf omtalte Møder at forlange Skyldnerens Besvarelse af ethvert i Forbindelse med Akkordforhandlingen staaende Spørgsmaal. Afhøringen foretages af Skifteretten.

Paa tilsvarende Maade kan der afæskes enhver mødende stemmeberettiget Fordringshaver eller Befuldmægtiget for en Fordringshaver Forklaring om Fordringshaverens Forretningsforhold til Skyldneren, og Skifteretten kan, hvor den anser saadant fornødent, med Aftens Varsel indkalde Fordringshavere, for saa vidt de bo eller dog for Tiden opholde sig i Retskredsen, til at komme til Stede i Mødet. Findes det fornødent at indhente Forklaring af Fordringshavere, der opholde sig udenfor Retskredsen, kan Skifteretten derom rette Begæring til vedkommende Skifteret, som uden Ophold har at efterkomme Begæringen.

Udebliver en indkaldt Fordringshaver uden oplyst lovligt Forfald, eller vægrer en Fordringshaver eller hans Befuldmægtigede sig ved at besvare et til ham i Medfør af nærværende Paragraf stillet Spørgsmaal, kan Skifteretten ved Stemmeopgørelsen beslutte, at den paagældende Stemme, hvis den er afgivet til Fordel for Akkorden, ej skal medregnes som saadan.

Er en i Henhold til Reglerne i nærværende Paragraf afgivet Forklaring usandfærdig, finder Straffelovens §§ 146 og 148 Anvendelse.

§ 9.

Afstemning over Skyldnerens Akkordforslag kan ske ved Indsendelse af skriftlig Stemme. En Fordringshaver, som ved Indngivelse af Skyldnerens Andragende om Akkordforhandling har erklæret at stemme for Akkordforslaget, regnes for at have indsendt skriftlig Stemme for dette, med mindre han har tilbagekaldt sin Erklæring, eller Forslaget i nogen som helst Henseende er blevet ændret.

§ 10.

I Spørgsmaalet om Akkordens Antagelse har Panthavere Stemmeret for den Del af deres Fordringer, for hvilken Pantet efter Skifterettens Skøn ikke frembyder Sikkerhed eller, hvis de frafalder Pantet for en større Del, da for denne.

De med Fortrinsret i Konkurstilfælde forsynede Fordringshavere har Stemmeret for den Del af deres Fordringer, for hvilken de frafalder Fortrinsret.

Fordringshavere, der skylder noget til den Akkordsøgende, har kun Stemmeret for den Del af deres Fordringer, der ikke vil blive dækket ved Modregning i Henhold til § 22.

§ 11.

Fra Afstemningen om Akkordspørgsmaalet udelukkes Fordringshavere, som er Skyldnerens Ægtefælle, beslægtede i op- og nedstigende Linie, Søskende eller lige saa nær besvogrede, lige saa vel som Fordringshavere, der har faaet deres Fordringer tiltransporterede efter at være blevne bekendt med, at Skyldneren har tilkaldt Tillidsmænd efter § 1 Nr. 6 eller har standset sine Betalinger.

§ 12.

De Fordringshavere, hvis Fordringer er bestridte, deltage foreløbig i Afstemningen om Akkordforslaget (§ 16).

§ 13.

Ejes en Fordring af flere i Forening, giver den dog ikke flere Stemmer, end om den ejedes af en.

Betingede Fordringer give Stemme, selv om Betingelsen for Fordringens Opstaaen ikke er indtraadt. Dog kan, for saa vidt Fordringen tilkommer flere, kun en af dem, og da navnlig den, der for Tiden maa anses for den nærmest berettigede Fordringshaver, afgive Stemme.

En Fordringshaver, der har flere Fordringer, har kun en Stemme.

§ 14.

Gaar Akkordforslaget ud paa at tilbyde de simple personlige Fordringshavere 50 pCt. eller derover, eller gaar det ud paa Betalingsudsættelse, kræves til dets Vedtagelse, at mindst to Trediedele af de mødende stemmeberettigede Fordringshavere, repræsenterende mindst tre Fjerdedele af det samlede Beløb af de stemmeretgivende Fordringer, stemme derfor.

Tilbyder Forslaget under 50 pCt., men dog mindst 25 pCt., kræves tre Fjerdedel i begge Henseender.

Tilbyder Forslaget under 25 pCt., kræves ni Tiendedele i begge Henseender.

Til de mødende Fordringshavere henregnes i denne Paragraf ogsaa de Fordringshavere, som have indsendt skriftlig Stemme (§ 9).

En Fordring henregnes til de stemmeretgivende, selv om Fordringshaveren ikke har anmeldt den.

Anm.: Denne Paragraf er ændret ved Tillæg til Akkordloven af 12. April 1927. (Se nedenfor.)

§ 15.

Opnaas i det Møde, hvori Akkordforslaget sættes under Afstemning, vel det fornødne Stemmeantal i Henseende til Personerne eller i Henseende til Fordringsbeløbet, men ikke i begge Henseender, berammer Skifteretten et nyt Møde, som bliver at afholde snarest mulig og inden Forløbet af en Uge. Opnaas der ikke i dette Møde den i § 14 fordrede Stemmeflerhed i begge Henseender, er Akkordforslaget forkastet.

Indvarslingen og særskilt Meddelelse til Fordringshaverne sker paa den i § 7 angivne Maade.

For saa vidt ingen modsat Meddelelse fremkommer, anses de Fordringshavere, der have tiltraadt Akkordforslaget, at fastholde deres Stemmegivning i det ny Møde.

§ 16.

Befindes det, at Stemmegivningens Resultat er forskelligt, eftersom de bestridte Fordringer eller de af deres Indehavere afgivne Stemmer (§ 12) regnes med eller ikke, har Skifteretten, efter at have anstillet nærmere Undersøgelse, at bestemme, hvor mange af de bestridte Fordringer og for hvilket Beløb disse skulle komme i Betragtning ved Afstemningen; dog behøver Skifteretten ikke at trække denne Undersøgelse længere end saa vidt, at Afstemningen giver et bestemt Resultat enten til Akkordens Antagelse eller Forkastelse, hvad enten de øvrige bestridte Fordringer regnes med eller ikke. Finder Skifteretten, at en saadan foreløbig Afgørelse efter de bestridte Fordringers Beskaffenhed ikke kan finde Sted, erklærer den Akkordforslaget for forkastet.

Denne Afgørelse er uden Virkning med Hensyn til Fordringens Bedømmelse, dersom den senere maatte blive gjort til Genstand for Retstvist.

§ 17.

Fordringshavere hvis Fordringer har lovbestemt Fortrinsret i Konkurstilfælde, kan ikke ved Akkorden tvinges til noget Afslag i eller nogen Henstand med deres Krav; de maa, naar de ikke selv giver Afkald herpaa, tilfredsstilles for deres Fordringers fulde Beløb, saasnart disse forfalder. For saa vidt det til Fortrinsrettens Bevarelse udkræves, at Konkursen er indtraadt indenfor en vis Tid, og Fristen udløber under den offentlige Akkordforhandling eller i Løbet af en Maaned efter dennes Ophør, bevares Fortrinsretten dog, ifald Skyldneren kommer under Konkurs senest en Maaned efter Akkordforhandlingens Ophør.

Fordringshavere, som tager samme Plads i Konkursordenen, maa i Akkorden behandles paa lige Maade, med mindre nogen særlig samtykker i at underkastes en mindre gunstig Behandling end de andre.

§ 18.

De Fordringshavere, hvis Krav er bestridte, bliver i Akkorden foreløbig at behandle ganske paa samme Maade, som om Kravet ikke var bestridt.

Efter Paastand af vedkommende Fordringshavere kan Skifteretten ved Akkordens Stadfæstelse bestemme, at det paa Fordringen faldende Udbytte i det Omfang, hvori denne er bestridt, skal indsættes i en Bank eller Sparekasse efter de nærmere Regler, som Skifteretten bestemmer til Fordringshaverens Betryggelse. Naar Indsættelse besluttes, bestemmer Skifteretten samtidig en Frist, inden hvilken vedkommende Fordringshaver skal have godtgjort for Skifteretten, at han har anlagt Søgsmaal. Naar Dom er falden, skal Beløbet fremdeles forblive henstaaende, indtil Ankefristen er udløben. Godtgøres det ikke inden den fastsatte Frist, at Søgsmaal er anlagt, hvorom Skifteretten har at give Attest, kan Beløbet udtages.

§ 19.

Afsluttet Akkord har ingen Indflydelse paa Fordringshaveres Rettigheder mod Forlovere og andre, som hefter tillige med Skyldneren.

§ 20.

Panthavere berøres, for saa vidt deres Panteret angaar, ikke ved Akkorden. Deres personlige Fordring paa Skyldneren formindskes med det Beløb, som i sin Tid maatte blive dækket af Pantet. For det overskydende Beløb bindes de ved Akkorden.

§ 21.

Af rentebærende Fordringer beregnes i Akkorden kun Rente til den offentlige Akkordforhandlings Begyndelse.

Er der paa en Fordring tilsagt Rabat, fradrages denne, hvad enten de for Rabatten opstillede Betingelser er opfyldte eller ikke. Af Rabat, tilsagt for kontant Betaling, skal dog alene fradrages, hvad der maatte overstige en Diskonto af 10 pCt. om Aaret.

Fordringshavere, hvis Fordringer ikke er forfaldne, har Krav paa Betaling ifølge Akkorden samtidig med de andre Fordringshavere.

En ikke forfalden Fordring, der bærer ringere Rente end 4 pCt. om Aaret, ansættes kun til det Beløb, som den med Fradrag af Mellemrente er værd paa den Tid, da den offentlige Akkordforhandling begynder.

Paa tilsvarende Maade beregnes Fordringernes Vægt ved Afstemning.

§ 22.

Enhver, der skylder noget til den akkordsøgende, kan, dersom denne opnaar Akkord, deri afkorte, hvad han har at fordre hos ham, uden Hensyn til Fordringens eller Modfordringens Beskaffenhed, saafremt Fordringen af Fordringshaveren selv eller af nogen, efter hvem han har arvet den, er erhvervet før Bekendtgørelsen om den offentlige Akkordforhandlings Begyndelse, uden at den akkordsøgende med Erhververens Vidende forberedte Akkord, eller den hidrører fra en Forpligtelse, som han under lige Forudsætninger har paadraget sig inden dette Tidspunkt. Rejses der Tvivl om Tidspunktet for Erhvervelsen, og kan dette ikke paa anden Maade oplyses, tilstedes det Fordringens Ejer med Ed at bekræfte Rigtigheden af sit Opgivende i saa Henseende, hvilken Ed kan modtages af Skifteretten.

Den Akkordsøgende maa efter den offentlige Akkordforhandlings Begyndelse ikke borttransportere sine Haandskriftskrav paa en saadan Maade, at vedkommende Skyldners Ret til Modregning derved udelukkes, med mindre Sikkerhed stilles Skyldneren for det Tab, han derved maatte komme til at lide. Naar Skyldneren forlanger det, skal ved Akkordens Stadfæstelse de den akkordsøgende tilhørende Skylddokumenter forsynes med Skifterettens Paategning om, at Adgang til at forlange Modregning efter denne Paragraf forbeholdes, eller Sikkerhed stilles den til Modregning berettigede, hvilken sidste Fremgangsmaade altid skal benyttes ved Veksler.

Skifterettens Afgørelser efter denne Paragraf er uden Virkning med Hensyn til Bedømmelsen af Modfordringen, dersom den senere maatte blive gjort til Genstand for Retstvist.

§ 23.

Akkorden er, skønt antagen ved Fordringshavernes Afstemning, ikke gyldig, førend den er stadfæstet af Skifteretten.

§ 24.

Efter at Akkorden er bleven antaget ved Fordringshavernes Afstemning, opfordrer Skifteretten dem, der maatte have Indsigelser at gøre mod Akkorden. til i Mødet at fremkomme med dem. Skifteretten kan dereftere i samme Møde træffe Afgørelse om Akkordens Stadfæstelse. Men, hvis nogen Fordringshaver begærer Udsættelse for at fremkomme med Protest, skal Skifteretten udsætte Mødet en kort Tid, dog ikke over en Uge. Saadan Udsættelse kan Skifteretten ogsaa foretage af egen Drift. Naar Mødet udsættes, kan enhver Fordringshaver i Løbet af 4 Dage til Skifteretten indlevere skriftlig Protest mod Akkordens Stadfæstelse.

§ 25.

Akkordens Stadfæstelse bliver, selv om ingen Indsigelse er fremsat, ved begrundet Kendelse at nægte:

1. Naar de i § 4 nævnte almindelige Betingelser for Akkord ikke er til Stede.
2. Naar de i denne Lov foreskrevne Regler, som sigte til at sætte Fordringshaverne i fuldstændig Kundskab om Boets Forhold, eller iøvrigt de med Hensyn til Fremgangsmaaden givne Bestemmelser i noget væsentligt Punkt er tilsidesatte.
3. Naar Akkorden indeholder noget, som er i Strid med Bestemmelserne i denne Lovs §§ 17—22 og § 32 eller iøvrigt er lovstridigt.
4. Naar der for at fremkalde Akkorden eller fjærne Hindringer for denne hemmeligt eller aabenlyst er sket Begunstigelse af nogen Fordringshaver

eller givet Løfte om saadan, være sig fra Skyldnerens Side eller af nogen Trediemand.

5. Naar der ikke haves antagelig Betryggelse for Akkordens Opfyldelse

§ 26.

Efter Andragende fra nogen af de Fordringshavere, der berøres af Akkorden, skal Skifteretten endvidere ved begrundet Kendelse nægte Stadfæstelse, naar det paavises at Akkorden ikke stemmer med Fordringshavernes fælles Interesse, saa som fordi den tilbudte Dividende staar i betydeligt Misforhold til Skyldnerens Midler eller — hvor Skyldnerens Forretning agtes fortsat — fordi de fastsatte Betalingsterminer medfører en Udsættelse med Betalingen, der ikke findes begrundet ved et rimeligt Hensyn til Opretholdelse af Skyldnerens Forretning.

§ 27.

Kundgørelse af Skifterettens Beslutning om Akkordens Stadfæstelse eller Kundgørelse om Akkordens endelige Forkastelse eller en begyndt Akkordforhandlings Ophør f .Eks. paa Grund af Skyldnerens Død, inden der foreligger af Skfiteretten stadfæstet Akkord, eller af andre Grunde sker paa den i § 6 foreskrevne Maade, hvorhos der ved Skifterettens Foranstaltning meddeles samtlige kendte Fordringshavere Underretning derom.

§ 28.

Den af Skifteretten stadfæstede Akkord er at betragte som et imellem Skyldneren og de i Akkorden anerkendte Fordringshavere indgaaet Retsforlig, og den har de et saadant tilkommende Retsvirkninger.

§ 29.

Den af Skifteretten stadfæstede Akkord er ogsaa bindende for de Fordringshavere, der ikke have meldt sig under Akkordforhandlingen, for saa vidt de ikke have Pant eller anden Fortrinsret. Akkorden befrier Skyldneren for den Del af enhver før Akkordforhandlingens Begyndelse (§ 5) stiftet Gæld som ikke ved Akkorden er overtagen, saa vel lige overfor Fordringshaveren selv som lige overfor Forlovere og andre, der tillige med ham hæfte for Gælden. Herfra undtages dog Gældsforpligtelser, som Skyldneren til sin Forretnings Fortsættelse med de i Anledning af Akkkordopgørelsen tilkaldte Tillidsmænds Samtykke har paadraget sig før Akkordforhandlingens Begyndelse.

§ 30.

Enhver udenfor eller ved Siden af Akkorden truffen Overenskomst, hvorefter der af Skyldneren eller af Trediemand indrømmes nogen Fordringshaver større Fordel eller bedre Betingelser, end der aabenlyst er ham tilstaaet i Akkorden, er ugyldig.

§ 31.

Dersom det inden 3 Aar efter Akkordens Stadfæstelse opdages, at Skyldneren med Hensyn til Akkorden har gjort sig skyldig i bedragerisk Forhold, eller at der for at fremkalde en Tvangsakkord eller fjerne Hindringer for en saadan, hemmeligt af Skyldneren eller af andre med dennes Vidende er indrømmet nogen Fordringshaver Fordele eller givet ham Løfte om Fordele fremfor de øvrige Fordringshavere, da er Skyldneren pligtig at betale til alle Fordringshavere, der ikke har deltaget i Misligheden, ogsaa de ham ved Ak-

korden eftergivne Dele af deres Fordringer, og han taber i Forhold til de samme Fordringshavere den ham ved Akkorden indrømmede Henstand uden at dermed enten Forlovere for Akkorden løses fra de af dem overtagne Forpligtelser eller Fordringshavere taber nogen dem ved Akkorden indrømmet Rettighed.

§ 32.

Akkord, som Skyldneren har opnaaet efter denne Lov, bortfalder ikke, fordi den ikke holdes; men i Skyldnerens Konkursbo have de Fordringshavere, som er bundne ved Akkkorden, Krav paa Udlæg lige med de andre Fordringshavere i Forhold til deres Fordringers Beløb uden Hensyn til den ved Akkorden skete Nedskrivning, men efter Fradrag af derefter skete Afbetalinger, dog at Udlægget i Konkursboet i Forbindelse med forannævnte Afbetalinger ikke overstiger, hvad der efter Akkorden tilkommer dem.

§ 33.

Naar nogen, der har opnaaet Tvangsakkord efter denne Lov, findes under Akkordforhandlingen eller med denne for Øje at have foretaget nogen af de i Straffelovens § 260 eller § 261 nævnte Handlinger, anses han med de i disse Paragraffer foreskrevne Straffe.

§ 34.

Skifteretten er berettiget til i større og besværligere Boer undtagelsesvis at antage en lønnet Medhjælper til at bistaa sig med Korrespondance m. m. Medhjælperlønnen udredes som de øvrige Akkordudgifter af Akkordboet. Ingen, som staar i Tjenesteforhold til eller er ansat i Skifteretten, kan antages som lønnet Medhjælper.

Vederlaget til Medhjælperen fastsættes af Skifteretten ,der i Tilfælde af Uenighed ligeledes fastsætter Størrelsen af det Vederlag, der tilkommer de autoriserede Tillidsmænd og andre for deres Virksomhed under Forberedelserne til Akkordforhandlingen (derunder Vederlag for privat Administration af Skyldnerens Forretning, hvis en saadan maatte have fundet Sted) og under selve den offentlige Akkordforhandling. Vederlaget bestemmes ikke procentvis i Forhold til Boets Størrelse, men i Forhold til Ulejligheden og Sagens Beskaffenhed i det hele. Skifterettens Kendelse har Fuldbyrdelseskraft som en Dom.

Efter samme Regler fastsættes ogsaa paa Begæring det Tillidsmændene tilkommende Vederlag, naar Skyldneren, efter at have tilkaldt Tillidsmænd og benyttet deres Bistand, undlader at begære Akkordforhandling aabnet for Skifteretten, eller hans Begæring derom afslaas.

Fortegnelse over samtlige Omkostninger ved den offentlige Akkordforhandling og dens Forberedelse, saavel de allerede paaløbne som dem, der paaregnes at ville paaløbe, skal fremlægges i det i § 7 omtalte Møde.

Krav paa de ovenfor nævnte Vederlag og Krav paa Godtgørelse for Udgifter ved offentlig Akkordforhandling og Forberedelse dertil berøres, selv om de er opstaaede før den offentlige Akkordforhandlings Begyndelse, uanset Bestemmelse i § 29, ikke af Akkorden og give, naar Akkordforhandling af denne Lov har været begyndt derved, at Skifteretten har taget Skyldnerens derom fremsatte Andragende til Følge, Ret til Dækning efter de i Konkursloven af 25. Marts 1872 § 34 nævnte Fordringer, men forud for simpel personlig Gæld i Skyldnerens Konkursbo, dersom Konkurs paafølger i Løbet af 3 Maaneder efter den offentlige Akkordforhandlings Ophør.

Med samme Virkning som i forrige Stykke omhandlet skal Skyldneren dernæst efter den offentlige Akkordforhandlings Begyndelse kunne stifte Gæld, naar en af Skifteforvalteren dertil beskikket Mand meddeler skriftligt Samtykke til, at Skyldneren paatager sig Forpligtelsen. En saadan Beskikkelse kan Skifteretten dog kun meddele, saafremt to Femtedele af de kendte, i Akkorden stemmeberettigede Fordringshavere efter Tal og Vægt andrage derpaa og udpeger en Mand, der erklærer sig villig og af Skifteretten anses egnet til at overtage dette Hverv. Den her omhandlede Gældsstiftelse bør ikke strækkes videre end til det for Opretholdelsen af Skyldnerens Virksomhed strengt nødvendige; men Gældens Fortrinsstilling i Konkursen er ikke betinget af, at denne Begrænsning iagttages.

Anm.: Bemærk Tilfojelsen til denne Paragraf i Tillæget til Akkordloven af 12. April 1927. (Se nedenfor.)

§ 35.

Der oprettes en Domstol under Benævnelse Akkordretten, til hvilken Skifterettens Beslutninger under Akkordforhandling efter denne Lov indankes til endelig Afgørelse, for saa vidt de er Genstand for Appel og blive paaankede. Domstolen, hvis Sæde er i København, skal bestaa af en retskyndig Formand og fire forretningskyndige Medlemmer.

Som retskyndig Formand beskikkes af Kongen for 3 Aar ad Gangen en Mand, der er eller har været Medlem af Højesteret eller en af Overretterne, og som for denne Virksomhed oppebærer et Honorar, der bestemmes paa Finansloven.

De forretningskyndige Medlemmer beskikkes af Justitsministeren. Beskikkelsen gælder for en Tid af 4 Aar; dog aftræde af dem, der første Gang beskikkes, to Medlemmer ifølge Lodtrækning efter 2 Aars Forløb.

Den fornødne Sum til Kontorhold for Akkordretten bestemmes paa Finansloven.

Retten sættes for hver enkelt Sag af Formanden med to forretningskyndige Medlemmer.

I Tilfælde, hvor der udkræves Sagkundskab, som Retten ikke er i Besiddelse af, skal Retten, hvis det forlanges af nogen af Sagen vedkommende, tilkalde som sagkyndigt Medlem en Mand, der har særligt Kendskab til den Slags Forretning eller Erhverv, som vedkommende Skyldner driver.

§ 36.

Begæring om en Kendelses Prøvelse ved Akkordretten indgives skriftligt til Skifteretten i Løbet af tre Dage; dog er Fristen to Uger for Indankning af Kendelse, hvorved Akkorden stadfæstes. Skifteretten tilstiller uden Ophold Akkordretten Begæringen og Sagens Dokumenter samt Udskrift af Retsprotokollen, hvorhos Retten kan vedføje sin egen Erklæring.

Enhver, for hvem den indankede Afgørelse er af Betydning, kan indgive skriftlige Udtalelser til Akkordretten.

Ny Anbringender og Oplysninger kunne fremføres, og Akkordretten kan ogsaa af egen Drift indhente Oplysninger eller Erklæringer fra Skifteretten samt fra Skyldneren eller andre, hvem Sagen vedkommer.

Afgørelse træffes snarest mulig og i Reglen inden Udløbet af to Uger fra den Dag, da Sagen indkom til Akkordretten.

Iøvrigt bestemmer Retten selv sin Forretningsgang.

§ 37.

Skyldneren kan paaanke Kendelse af Skifteretten hvorved hans Andragende om Akkkordforhandlings Aabning afslaas, eller hvorved paabegyndt Akkordforhandling i Henhold til § 3, sidste Stykke, standses, eller hvorved Akkordens Stadfæstelse nægtes. I de to sidstnævnte Tilfælde betragtes Akkordforhandlingen først som ophørt, naar enten Ankefristen er udløben, uden at Kendelsen er paaanket, eller Akkordretten har stadfæstet Kendelsen eller Akkkorden.

Kendelse, hvorved Akkorden stadfæstes, kan paaankes af enhver Fordringshaver, der berøres af Akkorden.

Endvidere kan Skifterettens i § 34, 2. og 3. Stykke, omtalte Kendelser paaankes. Akkordrettens Kendelse har i disse Tilfælde Fuldbyrdelseskraft som en Højesteretsdom.

Udenfor de i denne Paragraf nævnte Tilfælde kan Skifterettens i denne Lov omhandlede Beslutninger ikke paaankes.

§ 38.

For Skifterettens Virksomhed ved offentlig Akkordforhandling erlægges følgende Afgift, der beregnes efter Værdien af Skyldnerens Ejendele, saaledes som denne er opgivet i hans med Andragendet om Akkord til Skifteretten indleverede Statusopgørelse:

$^1/_2$ pCt. af de første 20,000 Kr.,
$^1/_4$ pCt. af de næste 80,000 Kr. og
$^1/_8$ pCt. af det overskydende Beløb.

Dog betales i intet Tilfælde mindre end 25 Kr. eller mere end 500 Kr.

Ved Udregningen af denne Afgift afrundes det Beløb, hvoraf den regnes, til hele og halve Hundreder, saaledes at hvad der er under 25 Kr. bortkastes, og 25 indtil 50 Kr. regnes for 50 Kr.

Afslaas Andragende om Akkordforhandling betales derfor 10 Kr.

Afgiften tilfalder Statskassen.

Dersom Skyldneren gaar fallit i Løbet af tre Maaneder efter Afsigelsen af den Kendelse, hvorved Akkordforhandlings Aabning nægtes, eller i Løbet af tre Maaneder efter, at Akkordforhandlingen er ophørt, afdrages, selv om Akkord blev opnaaet, Akkordafgifterne i Skifteafgifterne under Konkursen.

For Sagens Behandling ved Akkordretten betales intet. Men Retten kan, hvis Anken findes at have manglet rimelig Grund, paalægge den ankende en Statskassen tilfaldende Bøde af indtil 500 Kr.

§ 39.

Den i Konkurslovens Kapitel 13 aabnede Adgang for Handlende, Fabrikanter og Skibsrhedere til under Konkurs at opnaa Akkord skal — med Iagttagelse af de der foreskrevne Regler for saa vidt disse ikke har særligt Hensyn til Skyldnerens Egenskab af Handlende, Fabrikant eller Skibsrheder — ogsaa staa aaben for andre end de nævnte Næringsdrivende.

TILLÆG TIL LOVEN OM TVANGSAKKORD UDENFOR KONKURS

(Lov af 12. April 1927.)

§ 1. Efter Akkordlovens § 2 tilføjes følgende nye Paragrafer:

§ 2 a.

I hver Retskreds udenfor København og Frederiksberg oprettes et Udvalg, der skal bistaa Ejere af Landbrugsejendomme, som ønsker at opnaa Akkord med deres Fordringshavere, ved Tilvejebringelse af en frivillig Akkord eller af Grundlaget for en Tvangsakkord udenfor Konkurs.

Udvalget bestaar af Retskredsens Skifteforvalter som Formand og af 3 Medlemmer, som vælges henholdsvis af de provinsielle Fælleslandboforeninger — i de sønderjydske Landsdele af Fælleslandboforeningen for Nordslesvig —, de provinsielle Husmandsforeninger samt Provinshandelskammeret. Disse Foreninger udpeger ligeledes hver en Suppleant. Saavel de valgte Medlemmer som Suppleanterne skal som Regel være bosat i Retskredsen. Justitsministeren fastsætter de nærmere Regler for Beregningen af den Medlemmerne tilkommende Befordringsgodtgørelse m. v. og eventuelt for Valgenes Foretagelse og Forretningsgangen.

Naar en Ejer af en Landbrugsejendom ønsker Udvalgets Bistand til Opnaaelse af Akkord, retter han derom Henvendelse til Udvalgets Formand. Udvalget skal straks afkræve Skyldneren de fornødne Oplysninger og hurtigst muligt søge Sagen fremmet ved Henvendelse til Fordringshavere og Kautionister. Udvalget kan straks eller senere afvise Sagen, saafremt Akkorden skønnes uopnaaelig eller Skyldneren nægter at give de forlangte Oplysninger eller foretager Dispositioner, der tilsigter at skade Fordringshaverne eller begunstiger nogle af disse paa andres Bekostning.

§ 2 b.

Bestemmelserne i § 2 a kan finde tilsvarende Anvendelse med Hensyn til andre Næringsdrivende, naar de paagældende Erhvervs Hovedorganisationer retter Henvedelse derom til Justitsministeriet, der i saa Fald efter Indstilling fra vedkommende Hovedorganisation fastsætter de nærmere Regler for Bestemmelsernes Anvendelse.

§ 2. I Akkordlovens § 5, 3. Stykke, ændres $^1/_{10}$ til $^1/_5$.

§ 3. Akkordlovens § 14, 1., 2. og 3. Stykke affattes saaledes:

»Gaar Akkordforslaget ud paa at tilbyde de simple personlige Fordringshavere 50 pCt. eller derover, eller gaar det ud paa Betalingsudsættelse, kræves til dets Vedtagelse, at mindst Halvdelen af de modende stemmeberettigede Fordringshavere, repræsenterende mindst tre Femtedele af det samlede Beløb af de stemmeretgivende Fordringer, stemmer derfor.

Tilbyder Forslaget under 50 pCt., men dog mindst 25 pCt., kræves to Tredjedele i begge Henseender.

Tilbyder Forslaget under 25 pCt. kræves fire Femtedele i begge Henseender.«

§ 4. I Akkordlovens § 34 tilføjes som nyt 7. Stykke:

»Udgifter, der maatte opstaa i Anledning af de i §§ 2 a og b omhandlede Udvalgs Arbejde, udredes af Skyldneren; Reglerne i nærværende Paragrafs 5. Stykke finder tilsvarende Anvendelse paa saadanne Udgifter.«

§ 5. Denne Lov træder i Kraft straks og gælder indtil Udløbet af Aaret 1932.

LOV OM FORÆLDELSE AF VISSE FORDRINGER

(Af 22. December 1908.)

§ 1.

For følgende Fordringer gælder en Forældelsesfrist af 5 Aar:

1) Fordring, som støttes paa Overenskomst om:
   a) Salg eller anden Overtagelse af Varer eller andet Løsøre, der ikke er afhændet som Tilbehør til fast Ejendom;
   b) Brug af fast Ejendom eller Løsøre;
   c) Ydelse af Ophold, Fortæring eller Forplejning;
   d) Befordring af Personer eller Gods;
   e) Udførelse af Arbejde eller Ydelse af personlig Virksomhed af hvilken som helst Art;
2) Fordring paa Restance af stadig tilbagevendende Afgift, som hviler paa fast Ejendom og uden særlig Vedtagelse gaar over fra Ejer til Ejer, paa forfalden Rente, paa Restance af Livrente, Overlevelsesrente, Pension, Aftægtsydelse, Underholdsbidrag eller anden lignende Ydelse, der forfalder med bestemte Mellemrum og ikke er at betragte som Afdrag paa en skyldig Kapital;
3) Fordring ifølge Løfte, indgaaet for noget i denne Paragraf omhandlet Krav;
4) Statens eller Kommunens Krav paa Skatter eller Afgifter af offentligretlig Natur;
5) Fordring paa Erstatning for Skade, tilføjet udenfor Kontraktsforhold, medmindre Skaden er bevirket ved en Forbrydelse, for hvilken der under offentlig Straffesag paalægges Straf, og
6) Fordring, som udenfor Tilfælde af Svig haves paa Betaling af, hvad nogen har ydet i uriglig Formening om, at Forpligtelse hertil paahvilede ham.

Foranførte Forældelsesfrist er dog ikke anvendelig, naar der for Fordringen er udstedt Gældsbrev eller tilvejebragt andet særligt Retsgrundlag, hvorved dens Tilblivelse og Størrelse er anerkendt af Skyldneren eller paa anden Maade skriftlig fastslaaet.

§ 2.

Den i § 1 fastsatte kortere Forældelsesfrist regnes fra den Tid, da Fordringen af Fordringshaveren kan kræves betalt. Fordringen fortabes, medmindre Fordringshaveren inden Fristens Udløb enten erhverver Skyldnerens

Erkendelse af Gælden eller foretager retslige Skridt mod ham og uden unødent Ophold forfølger disse til Erhvervelse af Forlig, Dom eller anden Retsafgørelse.

§ 3.

Naar den Fordringshaver, for hvem noget af de i § 1 ommeldte Krav er stiftet, paa Grund af utilregnelig Uvidenhed om sit Krav eller om Skyldnerens Opholdssted har været ude af Stand til at gøre sin Ret gældende, regnes den i § 1 omhandlede kortere Forældelsesfrist først fra den Tid, da Fordringshaveren var eller ved sædvanlig Agtpaagivenhed vilde have været i Stand til at krævet sit Krav betalt.

§ 4.

Den almindelige Forældelsesfrist af 2 Aar vedbliver ved Siden af den i § 1 fastsatte.

§ 5.

Denne Lov træder i Kraft den 1. Januar 1910.

BOGFØRING

Af Revisor Aug. Lorentzen.

Bogholderi var for ikke saa overvældende mange Aar siden et Begreb, der gerne ledte Tanken hen paa skimlede Protokoller, ældre, ærværdige, men ak saa luvslidte Herrer med Pen bag Øret og Blækklatter paa Vesten.

Jeg selv erindrer tydeligt de Tanker, hvormed jeg omfattede hele dette Problem, da jeg efter Lære- og Svendeaar i en Provinsforretning som praktisk udlært Købmand holdt mit Indtog i det fornemme, gamle københavnske Handelshus' store Kontorer.

Hvor de virkede triste, alle disse bøjede Rygge, alle disse Maskiner, for som saadanne maatte man dengang desværre regne disse gamle Kontorherrer.

Den unge Handelsmand, der var oplært bag Disken, vant til munter Passiar med Kunderne, maatte uvilkaarligt sammenligne, og Resultatet blev i Reglen, at de, der havde Handelsblodet i sig, foretrak den Handelsrejsendes eller Byagentens tilsyneladende saa fri Tilværelse fremfor at gro fast paa de høje Pultstole.

Og saaledes gik det sandsynligvis til, at Detailhandleren, der let blev paavirket af de Rejsende og Agenterne, fik det samme Syn paa Problemet Bogføring.

Om Regnskabet hed det altid, at det skulde være saa lidt som muligt (og i Reglen blev det ogsaa saa skidt som muligt).

Hvor forskellig er da ikke vor Tids Regnskabsmand fra Fortidens Bogholdertype.

Som alt andet har Regnskabsvæsenets Teknik gennemgaaet en rivende Udvikling. De gamle Bogholderisystemer med et Utal af Bøger og med Anvendelse af et stort, men daarligt lønnet Personale er afløst af ny moderne Regnskabssystemer, væsentlig baseret paa Kolonneinddelingssystemet, og overalt er

Forstaaelsen af Regnskabets Betydning for Forretningslivet voksende. Saaledes er det nu muligt for praktisk talt den mindste Butiksforretning at faa indrettet og ført et Regnskab, der ved hver Maaneds Afslutning giver et saa klart Billede af Forretningens Stilling, at disse Maanedsopgørelser efterhaanden bliver en uundværlig Raadgiver for de Handlende. Sandheden er jo den, at Regnskabet er Forretningens Centrum, det Punkt, hvor Køb og Salg, Tab og Gevinst løber sammen. Den egentlige Hovedbog, der indeholder selve Driftens Konti, er Forretningens Sjæl.

Den, der forstaar at læse disse Tal, der er Ekstrakten af en — være sig stor eller lille — Virksomheds samlede Energiudfoldelse, kan udfra disse bedømme det, som det i Forretningslivet ene kommer an paa: *Resultatet.*

Æren for, at dette rette Kendskab til Regnskabsvæsenets store Betydning for selv den mindste Næringsdrivende har bredt sig saaledes, at den før nævnte Opfattelse indenfor Detailhandlerkredse har ændret sig i væsentlig Grad, maa den moderne uddannede Regnskabsmand dele med Skattevæsenet.

Den *første,* fordi han har skabt Respekt for sit Arbejde, idet faktisk hele det moderne Forretningslivs Opbyggen hviler paa regnskabstekniske Undersøgelser vedrørende Rentabilitet osv. (at foretagne Beregninger i visse Tilfælde er kuldkastet under den herskende Krisetilstand, hører til det uundgaaelige, idet Beregningerne kun med absolut Sikkerhed kan baseres paa normale Forhold).

Skattevæsenet, fordi de stedse voksende Krav, der fra Stats og Kommunes Side stilles til de Næringsdrivendes Ydeevne, har gjort det klart for disse, at et paalideligt Bogholderi er det eneste Værn, de har mod en Overvurdering af deres økonomiske Kaar.

Jeg skal her anføre et typisk Eksempel:

En Forretning i Sæber, Parfumer og Sygeplejeartikler. Indehaveren, en baade meget dygtig og energisk Dame, havde faaet det fortræffelige Raad, at hun selv skulde føre sine Bøger, men samtidig med dette Raad havde Raadgiveren anvist hende en Metode, der var mindre heldig. Der skulde føres en Vare Konto. Paa den ene Side opførtes Varelageret ved Aarets Begyndelse samt Indkøbene fra Dag til Dag. Paa den anden Side opførtes Salget. Hver Maaned blev der fradraget det samlede Salg en *beregnet* Avance, og Facit skulde derefter blive det solgte Varekvantums Indkøbsværdi. Nu havde man paa den ene Side Beholdning + købte Varer, paa den anden Side solgte Varer til Indkøbspris, og trak man Salg fra Beholdning + Køb, fik man Beholdningen ved Maanedens Slutning. Denne blev saa ført frem til næste Maaned og saaledes fremdeles, til man naaede 31. Decbr. Man havde da (mente man) Varebeholdningens Værdi til Regnskabets Afslutning og Status og behøvede slet ikke at tælle Varelageret op. At det heles Rigtighed beroede paa, om den Avanceprocent, men havde valgt, nu ogsaa svarede til Virkeligheden, havde man ikke forstaaet. Istedet for at gaa ud fra den gennem Optælling konstaterede Varemængde og saa af Forskellen mellem Salg og Køb og Varelager ved Aarets Indgang og Udgang udfinde Bruttofortjenesten og derefter atter Avanceprocenten, anslaar man en forud givet Avance og gaar ud fra, at den passer.

Resultatet blev, at den paagældende Dames Aarsindtægt (Netto) udviste et Beløb paa ca. 13,000 Kr., medens Varelageret ved Status skulde udgøre ca. 13—14,000 Kr.

Sagen kom til Behandling, Varelageret blev gjort op, Opgørelsen udviste ca. 6000 Kr., ved at sammenholde Køb og Salg i den siden 1. Januar forløbne Tid fik man Lagerets virkelige Værdi pr. 31. Decbr. fastslaaet, og Resultatet

blev, at Indtægten havde været ikke 13,000. men ca. 7000 Kr. Det blev en ganske antagelig Skattelettelse.

I det følgende skal oplyses om Bogholderiets Oprindelse og Udvikling samt om Lovreglerne vedrørende Regnskabsvæsen.

Jeg skylder at tilføje, at min Kilde til disse Data er Kontorchef i Finansministeriet, Her *Hans Bjarnes* udmærkede Bog om Regnskabsvæsen.

Danske Lov indeholder Regler om Gældsforholdet mellem Næringsdrivende og deres Kunder, og bl. a. den nugældende Bestemmelse om, at der er tillagt de autoriserede Handelsbøger en særlig Beviskraft.

Derimod indeholder Loven endnu ikke nærmere Regler for Bøgernes Indretning, eller for hvike Bøger, der skal føres.

I Københavns Kræmmerlaugs Artikel af 7. Juli 1688 findes i Hovedtrækkene de samme Regler som i vor nugældende Lovgivning angaaende Autorisation, Numerering, Pligt til at forevise Bøgerne o. s. v.

Samme Regler blev ved Laugsartikel af 10. Oktober 1722 ogsaa gjort gældende for Hørkræmmerne i København. En Anordning af 29. Marts 1814 bestemte, at Jødernes Handelsbøger for at have Gyldighed skulde føres i det danske eller tyske Sprog og med gotiske eller latinske Bogstaver.

Den 1. Juni 1832 kom saa den Forordning, som i Forbindelse med Konkurslovens Paragraffer 45 og 148 og Straffelovens Paragraffer 262 og 263 var gældende Lov for dette Omraade, indtil vi i 1912 fik den nugældende Bogføringslov.

Denne Forordning af 1. Juni 1832 krævede, at Grosserere, Købmænd, Vekselllerere og enkelte andre, naar de drev Forretning i en Købstad, samt Fabrikanter, naar de i en Købstad holdt Udsalg af deres Fabrikata, skulde føre Journal og Hovedbog, ligesom det paahvilede dem at foretage en aarlig Statusopgørelse. Derimod krævede Forordningen ikke, at der skude føres særlig Kassebog, hvilket antagelig maa ses paa Grundlag af, at det gamle italienske Bogholderi, der dengang var det eneherskende System, byggede paa Journalen, hvori hver enkelt Post (ogsaa Kasseposter) skulde indføres i kronologisk Orden, og Hovedbogen.

Imidlertid har Domdstolene ved flere Lejligheder slaaet fast, at der til behørig Regnskabsføring efter Omstændighederne udkrævedes flere Bøger, derunder bl. a. netop særlig Kassebog.

Endelig kom d. 10. Maj 1912 den nugældende Bogføringslov.

Denne slaar fast, at praktisk talt enhver, der driver selvstændigt Erhverv, er pligtig at føre autoriserede Bøger. Undtagne fra denne Forpligtelse er de, der driver den saakaldte »ringe Handel«, Haandværkere, der ikke beskæftiger mere end to faglærte Medhjælpere, Skibsførere, der fører eget Skib, og Fragtmænd. Men disse Undtagelser blev ved den sidste Tilføjelse til Skatteloven (af 1922) praktisk talt ophævede, idet nævnte Bestemmelse bemyndigede Skattevæsenet til af enhver selvstændig Næringsdrivende at kræve, at Selvangivelsens Rigtighed dokumenteres gennem Udskrift af Driftsregnskab og Status.

I Modsætning til de tidligere Bestemmelser anviser Bogføringsloven af 10. Maj 1912 hvilke Bøger, der skal føres, og hvorledes de skal føres.

Der skal føres en autoriseret Kassebog, hvori de daglige Indtægter og Udgifter opføres Post for Post. Dog kan det daglige kontante Salg opføres i en samlet Sum, ligesom man, naar man fører en daglig Kassekladde, hvori alle Varekøb, Driftsudgifter m. m. specificeres, kan indføre disse Poster som

Kassekladden.

Løbe №

den / 19

Indtægter	Kr.	Ø.	Udgifter	Samtlige Udgifter	Varekøb	Omkostninger	Diverse
Indtægter ialt			Udgifter ialt				

Udregning af Dagens Salg.			Opgørelse for Dagen:	Indtægt		Udgift	
Samtlige Udgifter			Kassebeholdning, Morgen				
+ Kontant Beholdning Aften			Varesalg				
Ialt			Event. andre Indtægter				
÷ Morgenens Kassebeholdn.			Varekøb				
og event. andre Indtægter			Omkostninger				
			Privat				
			Event. andre Udgifter				
			Kassebeholdning, Aften				
Dagens Salg			Ialt Kr.				

Navn:.....

samlede Beløb for hver Dag i den autoriserede Kassebog, henholdsvis som Varekøb, Driftsudgifter, Privatforbrug o. s. v.

For en almindelig Butiksforretning er det af største Vigtighed, at Bogholderiet er anlagt saaledes, at man er sikker paa at faa alting med.

Man maa skelne mellem

1) Forretninger, der giver og yder Kredit,
2) » der sælger kontant, men selv nyder nogen Kredit, og
3) » der udelukkende køber og sælger kontant.

Kassekladden er fælles for dem alle.

I en almindelig Kladde opnoteres ethvert Kreditsalg straks ved Udlevering af Varen eller helst forinden Indpakningen. Saadanne mindre Poster, der betales i Løbet af faa Dage, bliver staaende i Kladden og slettes, naar de betales. Andre Poster, der skal huskes længere Tid, eller hvorpaa der betales a Conto, føres ind i en Hovedbog (paa Debetsiden), hvori hver Kunde har sin Konto. Ved Indbetalinger føres disse paa Kreditsiden.

Alle Følgesedler og Fakturaer indsættes i en Brevordner med Alfabet. Ved Maanedens Slutning føres det samlede Beløb for hver Kreditor ind paa hans Konto i Hovedbogen (paa Kreditsiden). Alle Udbetalinger føres paa Kontoen i Debetsiden. Giver man sin Kreditor Veksler som Betaling, føres disse kun op i en særlig Erindringsbog og først, naar de er betalt, føres Beløbene ind paa Konto (i Debetsiden).

Enhver Indbetaling føres i Kassebogen som kontant Salg og enhver Udbetaling som kontant Køb. Ved Aarsopgørelsen tages da Hensyn til Tilgodehavende og Gæld, der da føres ind over selve Driftskontoen.

Fakturaer og Følgesedler samles som ovenfor nævnt, naar Posterne betales, hæftes Faktura og Kvittering sammen og anbringes i Mappen for kvitterede Regninger.

Der vises paa foranstaaende Side et Eksempel paa en praktisk Kassekladde. indrettet som Afrivningsbog med en Seddel for hver Dag.

Kassebogen.

Den autoriserede Kassebog føres efter det almindelige Kolonnesystem og ser saaledes ud:

Januar 1926

Dato	Tekst	Indbetaling	Kontant Salg	Diverse	Ialt	Dato	Tekst	Varekøb	Kreditorer	Omkostninger	Diverse	Ialt

Man vil se, at der er indrettet en Kolonne for Indbetalinger, saafremt det kan have Interesse at have en særlig Oversigt over disse og det direkte kontante Salg. Ligeledes er der paa Udgiftssiden en særlig Kolonne for Udbetaling til Kreditorer.

Kassebogen kommer kun til at omfatte en samlet Sum for hver Dags Salg, Indbetaling, Køb, Udbetaling, Omkostninger og Privatforbrug (der føres under Diverse). Diverse-Kolonnen anvendes til saadanne eventuelle Indtægter eller Udgifter, der ikke forekommer dagligt, og som derfor ikke behøver en særlig Kolonne. Det er en Selvfølge, at man ved Maanedens Slutning maa opgøre, hvoraf disse diverse Poster bestaar, samle dem i Grupper (det kan f. Eks. dreje sig om Ejendom, Indtægt ved Arbejdsløn osv.) og føre hver Gruppe for sig ind paa en Hovedbogskonto.

Det er mest praktisk at vælge Folioformat til Kassebogen, saaledes at Maanedens Regnskab kan staa paa en Side.

Hovedbogen.

Hovedbogen skal, foruden at give en klar Oversigt over Formue og Gæld, tilligemed indeholde Konti for Driften, d. v. s. for Omkostninger, og det private Forbrug. Saafremt der ikke føres en særlig autoriseret Statusbog, vil Status hvert Aar være at indføre i Hovedbogen paa en særlig Konto.

Loven kræver ikke, at der skal føres dobbelt Bogholderi; men Lovens Fortolkning i Praksis og navnlig Skattemyndighedernes Paabud om Indsendelse af Driftsregnskab gør i Virkeligheden Anvendelsen af det dobbelte Bogholderis System obligatorisk.

Til Hovedbogen er en almindelig Bog i Kvartformat, pagineret og med to Kolonner tilstrækkelig.

Den kan se saaledes ud:

Kasse Konto

Maaned	Dato		Debet	Kredit

Fra Kassebogen føres Slutsummen den sidste Dag i hver Maaned ind i Hovedbogen, alle indgaaede Beløb i *Debet* og udgaaede i *Kredit*.

For en almindelig Butiksforretning bør Hovdbogen indeholde:

Kapital Konto (Ejerens eget Indestaaende).
Konti for eventuelle Laangivere af Kapital.
Inventar Konto.

Kasse Konto.
Vare Konto (Varekøb i Debet og Salg i Kredit).
Omkostnings Konto.
Privat Konto.

Naar Hovedbogen anlægges, føres alle Beholdninger op i paagældende Kontis Debetside og Gælden (herunder Kapitalen) op i paagældende Kontis Kreditside. Fra Kassebogen føres alle Indtægter, der staar i Kassens Debetside, op i de indtægtsgivende Kontis Kreditside, ligesom alle Udgifter, der staar i Kassens Kreditside, føres op i de udgiftsbringende Kontis Debetside.

Ved Aarets Udgang tælles alle Hovedbogens Kolonner sammen (med Blyant), og man faar f. Eks. følgende Række Konti:

	Debet	Kredit
Kapital Konto (Saldo ved Aarets Beg.)		5,000. 00
N. N. for Laan		1,600. 00
Inventar Konto	2,000. 00	
Vare Konto	25,000. 00	26,000. 00
Kasse Konto	26,500. 00	26,300. 00
Omkostnings Konto	2,000. 00	
Privat Konto	3,400. 00	
	58,900. 00	58,900. 00

Man vil heraf se, at alle Debet og Kreditsummer er lige store, hvilket de *skal* være, naar Bøgerne er ført rigtigt.

I Varekontoens Debetside er indbefattet Varelageret ved Aarets Begyndelse, vi sætter det til 4100 Kr. Ved Aarets Slutning ansætter vi Varelagerets Værdi til 5000 Kr.

Afslutningen ser da saaledes ud:

	Debet	Kredit
Varelager ved Aarets Begyndelse	4,100. 00	
Varekøb	20,900. 00	
Varesalg		26,000. 00
Varelager ved Aarets Slutning		5,000. 00
Bruttofortjeneste	6,000. 00	
	31,000. 00	31,000. 00

Gevinst- og Tabs Konto.

Bruttofortjeneste		6,000. 00
Afskrivning paa Inventar	200. 00	
Omkostninger	2,000. 00	
Nettofortjeneste	3,800. 00	
	6,000. 00	6,000. 00

Formue.

Ved Aarets Begyndelse		5,000. 00
Aarets Gevinst		3,800. 00
Privatforbrug	3,400. 00	
Saldo	5,400. 00	
	8,800. 00	8,800. 00

Status.

Aktiver.	Kassebeholdning	200. 00	
	Inventar	1,800. 00	
	Varelager	5,000. 00	
Passiver.	N. N. for Laan		1,600. 00
	Egen Kapital		5,400. 00
		7,000. 00	7,000. 00

Man vil se, at Kassebeholdningen fremgaar af Kassebogen, medens Inventarets Værdi er de oprindelige 2000 Kr. ÷ Afskrivningen paa 200 Kr.

Nu afsluttes Hovedbogen, Varekonto og Kapital Konto som vist. Inventar Konto, idet Afskrivningen føres i Kredit og Kontoen opsalderes. Privat Konto, idet man i Kredit fører: Overført til Kapital Konto, Omkostnings Konto med en Kreditpost: Overført til Gevinst- og Tabs Konto, medens endelig Kassekonto opsalderes med Bekoldningen.

Paa et Punkt er Lovens Affattelse uklar, nemlig med Hensyn til Statusopgørelsen. Det er utvivlsomt, at selve Bogføringsloven kun fordrer, at Status omfatter selve Forretningens Værdier og Gældsposter; men da der ogsaa maa tages Hensyn til Konkurslovens Paragraf 46, hvori det hedder, at de bogføringspligtige Personer skal begære deres Bo taget under Konkursbehandling, naar den aarlige Statusopgørelse i de tre sidste Aar har vist stadig Tilbagegang, og Underbalancen, d. v. s. det Beløb, hvormed Gælden overstiger Værdierne, udgør 30 pCt. af Aktivmassen, maa det anses for naturligt, at man i saadanne Tilfælde maa regne med Værdier, der ikke i egentlig Forstand vedrører selve Virksomheden (privat Ejendom, Obligationer, Automobiler, Bohave etc.) og paa den anden Side selvfølgelig ogsaa med samtlige Gældsposter. Bogføringslovens Bestemmelser om Antallet og Arten af de Bøger, der skal føres, betegner kun Minimum. I Praksis maa man gaa ud fra, hvad Forretningens Art og Omfang udkræver.

Det er værd at fremhæve, at der i ikke faa Tilfælde er Dom for, at Undladelse af at føre de i Forhold til Virksomhedens Art og Omfang nødvendige Bøger betragtes som grov Uorden og i Konkurstilfælde medfører Straf.

Der er i saa Tilfælde Tendens til at gøre Ansvar gældende, naar det under Boets Behandling ved Skifteretten fastslaas, at Lovens Bestemmelser ikke er opfyldt efter Lovens Aand. Det vil derfor være nyttigt at indskærpe den absolutte Nødvendighed af, at enhver, der driver selvstændigt Erhverv, og som saaledes har Kreditorer og Samfundet (Skattepligten) som Medinteressenter, indretter sit Regnskab, saa det kan siges at være forsvarligt og opfyldende Lovens Bogstav og Aand.

BOGHOLDERIETS UDVIKLING GENNEM TIDERNE

Af det foregaaende fremgaar det klart, hvad Formaalet med Bogføringen er, nemlig til enhver Tid at give en klar og overskuelig Oversigt over den paagældende Forretningsdrivendes Formuesforhold.

En Forretningsmands Formue bestaar af de mange forskellige i Forretningen anbragte Værdier, saasom fast Inventar, Maskiner, Befordringsmidler, Varer, udestaaende Fordringer og Penge eller Pengerepræsentation (Obligationer, Aktier, Veksler o. l.).

Paa den anden Side forringes Forretningsmandens egen Ejendomspart i disse Værdier ved Forretningens Gældsforpligtelser (Gæld for Varer, for kontante Laan o. l.).

Taget i videre Betydning er Formuen Værdien af de samlede Formuegenstande , baade saadanne, der vedrører Forretningen, og andre af mere privat Karakter (jvf. tidligere Udtalelser) med Fradrag af den samlede Gæld.

Forskellen mellem Forretningens Værdier og Forretningens Gæld udgør Nettoformuen i Forretningen. Denne bogføres under Kontobenævnelse »*Kapital Konto*« paa Gældssiden i Status, idet Nettoformuen maa betragtes som Forretningsmandens personlige Tilgodehavende i hans egen Forretning, altsaa som Forretningens Gæld til dens Indehaver.

Saafremt Gældsmassen overstiger Værdien af de i Forretningen anbragte Formuegenstande, kommer Differencen til at staa paa Aktivsiden i Status under den samme Betegnelse som ovenfor nævnt (Kapital Konto). Dette betegner i saa Fald, at Forretningen har et Krav paa Ejeren personlig, at denne er Skyldner til sin egen Forretning. Har han da ikke andre udenfor Forretningen staaende Værdier at stille til Raadighed for denne, er han insolvent, hvilket vil sige, at han ikke er i Stand til at svare til sin Gæld.

Stammer denne Insolvens fra et gennem Aarene fortsat Driftstab, indtræder den før omtalte Tilstand, da Forretningsmanden i H. t. Konkursloven er pligtig at standse sine Betalinger. Han kan da søge enten ad privat Vej eller gennem Skifteretten (i H. t. Loven om Tvangsakkord udenfor Konkurs) at opnaa en Akkord med Kreditorerne, hvorved disse nedskriver deres Tilgodehavende med en Procentdel, der svarer til Forretningens samlede Underskud.

Lykkes det ikke at gennemføre en saadan Ordning, maa Fallitten indtræde.

Jeg skal dog i denne Forbindelse gøre opmærksom paa, at der kan være Tilfælde, hvor en Forretningsmand kan forsvare at fortsætte, selv om der er større Gæld, end Værdien af Formuegenstandene kan dække. Saadan et Tilfælde forekommer, saafremt en Forretning er købt for

laante Penge, og der er betalt en Afstaaelse, for hvilken der ikke findes egentlige Værdier i Forretningen.

Laangiverne maa da antages at være indforstaaede med, at der ikke findes Værdier svarende til deres Tilgodehavende; men at dette eventuelt skal kunne afvikles gennem en Aarrække af Forretningens Overskud. Jeg skal herefter vende tilbage til det rent regnskabsmæssige Omraade.

Jeg har tidligere anført, at Hovedformaalet med al Bogføring er at holde Rede paa Formuen. Jeg har forklaret, at Formuen fremkommer som en Difference mellem Værdien af Formuegenstandene og Gælden, og at den kan være *positiv* (saafremt Værdierne overstiger Gældsmassen) og *negativ* (saafremt Gældsmassen overstiger Værdierne). Værdien af Formuegenstandene paa den ene Side og Gældsbeløbene paa den anden Side skifter fra Time til Time, fra Dag til Dag. Derfor maa Regnskabet være saaledes indrettet, at det for hver Dag giver et klart Billede af, hvad der er sket i Dagens Løb. Varer er solgt (udgaaet af Lageret), og Salgsværdien er indgaaet i Kassen eller opført i Bøgerne som Tilgodehavende. Varer er købt (indgaaet i Lageret) og Indkøbsværdien er udgaaet af Kassen eller indført i Bøgerne som forøget Gæld.

Der er sket Indbetaling af Tilgodehavender, hvorved disse er formindsket; men samtidigt er Pengene indgaaet i Kassen. Eller der er betalt Gældsposter, hvorved den samlede Gæld er formindsket; men paa samme Tid er Pengebeholdningen blevet mindre. Eller der er endelig afholdt Udgifter for Forretningens Drift eller af privat Art, som bogføres paa Omkostnings- eller Privatkonto, medens den kontante Beholdning er forringet.

Man vil af disse Eksempler se, at der ikke kan foretages noget i Forretningen, uden at det maa give sig Udslag paa mindst to Konti saaledes, at Værdien af den ene Konto forøges og Værdien af den anden forringes, eller begge Konti forringes i samme Forhold.

Eksempler:

Varebeholdning er 500 Kr. ÷ Salg 100 Kr.

Pengebeholdning er 200 Kr. + indgaaet ved Salg 200 Kr.

Facit:

Varebeholdning 400 Kr.

Pengebeholdning 300 Kr.

Hertil er dog endnu eet at bemærke: i de 100 Kr., der er solgt Varer for, er iberegnet Fortjenesten, som jeg sætter til 20 Kr. (20 %).

Det virkelige Facit bliver derfor:

Varebeholdning 500 Kr. ÷ (100 Kr. ÷ Avance 20 Kr.) 80 Kr.

Varebeholdning derefter 420 Kr.

Pengebeholdning 200 Kr. + 100 Kr. = 300 Kr.
Fortjeneste 20 Kr.

Har der nu været Driftsudgifter paa 10 Kr., og er der brugt 5 Kr. privat, bliver Pengebeholdningen de opforte 300 Kr. ÷ 15 Kr. = 285 Kr.
Det nu fremkomne Facit er herefter:

Varebeholdning	Kr. 500.00	÷	Kr. 80.00	=	Kr. 420.00
Pengebeholdning	» 300.00	÷	» 15.00	=	» 285.00
Driftsudgifter					» 10.00
Privatforbrug					» 5.00
				tilsammen	Kr. 720.00

hvilket er 20 Kr. mere end det oprindelige Beløb, der var:

Varebeholdning	500 Kr.
Pengebeholdning	200 »
tilsammen	700 Kr.

Imidlertid kan man ikke hver Dag af Salget uddrage *Avancen*. Denne kan først konstateres, naar man ved Aarets Sutning (det *kan* i mindre Forretninger gøres hver Maaned) udregner Værdien af Varebehodningen til Indkøbspris.

I det daglige Bogholderi maa man derfor fradrage Salget til Udsalgspris, og Varekontoen kan derfor ikke som Difference mellem Beholdning + Køb ÷ Salg udvise Værdien af Beholdningen, idet Salget er fradraget til Udsalgspris. Det anforte Eksempel vil derfor i Bøgerne findes posteret saaledes:

Vare Konto.

Beholdning	500.00	Salg	100.00

Kasse Konto.

Beholdning	200.00	Driftsudgifter	10.00
Salg	100.00	Privat	5.00

Konto for Driftsudgifter.

Driftsudgifter	10.00

Konto for Privatforbrug.

Hævet privat	5.00

Man vil af dette Eksempel se, at hvad der er fraksrevet den ene Konto, er tilfort den anden saaledes, at Summen af Kontiernes Saldo (Differencen) stadigt forbliver det samme Belob, medens Belobet for den enkelte Konto ændres hver Gang der bogføres, hvad der er sket i Forretningen.

Heraf Betegnelsen »*Dobbelt Bogholderi*«. Enhver Post føres »dobbelt«, d. v. s. to Gange, den afskrives paa den ene Konto og tilskrives den anden.

For et Aar vil Hovedbogen se saaledes ud:

Vare Konto.

Beholdning	Kr.	500.00	Samlet Salg	Kr.	25,000.00
Samlet Køb	»	25,000.00			

Kasse Konto.

Beholdning	Kr.	500.00	Samlet Køb	Kr.	20,000.00
Samlet Køb	»	20,000.00	Driftsudgifter	»	1,500.00
			Hævet privat	»	3,000.00

Omkostnings Konto.

Driftsudgifter	Kr.	1,500.00

Privat Konto.

Hævet privat	Kr.	3,000.00

Kapital Konto.

	Formue v. Aarets Beg.	Kr. 1.000.00

De samlede Beløb er:

Ved Aarets Begyndelse:

Værdier (Formuegenstande)

Varelager	Kr.	500.00	
Penge	»	500.00	
	Kr.	1,000.00	
Gæld			
Kapital Konto	»		1,000.00

Kapital Kontoen udviser saaledes, at Ejeren selv har 1000 Kr. staaende i sin Forretning, at denne (Forretningen som saadan) skylder Indehaveren disse 1000 Kr. paa samme Maade, som om det var en fremmed Person, der havde laant Forretningen disse 1000 Kr.

Ved Aarets Slutning er Tallene (Differencerne):

Vare Konto.

	Beholdning ÷	4,500.00

Kasse Konto.

	Beholdning +	1,000.00

Omkostnings Konto.

Samtlige Driftsudgifter		1,500.00

Privat Konto.

Hævet privat	3,000. 00

Kapital Konto.

Formue ved Aarets Begyndelse	1,000. 00

Summen af de paa *Værdisiden* opførte Beløb er nu:

Penge	1,000. 00	
Driftsudgifter	1,500. 00	
Privatkonto	3,000. 00	
	Kr.	5,500. 00

medens Summen af de paa *Gældssiden* opførte Beløb er:

Varekonto		4,500. 00
Kapital Konto		1,000. 00
	Kr.	5,500. 00

Beløbene er ens paa begge Sider, idet de Beløb, der er afskrevet paa den ene Konto, er tillagt en anden Konto.

Imidlertid kan man selvfølgelig ikke have en Varebeholdning paa ÷ 4,500 Kr. Dette er et rent bogholderimæssigt Beløb, der lige saa selvfølgeligt netop fremkommer ved, at Salget er afskrevet med Udsalgsprisen og indeholder Avancen.

I dette Eksempel, hvor vi gaar ud fra, at Varelageret er nogenlunde uforandret hele Aaret igennem (f. Eks. i et Ismejeriudsalg, i en mindre blandet Handel o. l.), udviser Varekontoen saaledes den opnaaede Avance foruden den stadigt eksisterende Beholdning.

Nu skal vi slutte Varekontoen og dermed hele Regnskabet af. Dette sker saaledes:

Vare Konto.

Beholdning $^{1}/_{1}$ 27	500. 00	Salg i Aaret	25,000. 00
Køb i Aaret	20,000. 00	Beholdning $^{31}/_{12}$ 27	450. 00
Bruttofortjeneste	4,950. 00		
	25,450. 00		25,450. 00
1. Januar 1928.			
Beholdning	450. 00		

Kasse Konto.

Beholdning $^{1}/_{1}$ 29	500. 00	Samlet Køb	20,000. 00
Samlet Salg	25,000. 00	Driftsudgifter	1,500. 00
		Privat	3,000. 00
		Beholdning $^{31}/_{12}$	1,000. 00
	25,500. 00		25,500. 00
1. Januar 1928.			
Beholdning	1,000. 00		

Omkostnings Konto.

Samlede Driftsudgifter ..	1,500. 00	Overført til Driftsregnskab	1,500. 00
	1,500. 00		1,500. 00

Privat Konto.

Hævet i Aaret	3,000. 00	Overført til Kapital Konto	3,000. 00
	3,000. 00		3,000. 00

Kapital Konto.

Hævet privat	3,000. 00	Formue $^{1}/_{1}$ 27	1,000. 00
Formue $^{31}/_{12}$ 27	1,450. 00	Nettofortjeneste	3,450, 00
	4,450. 00		4,450. 00

1. Januar 1928.
Formue 1,450. 00

Driftsregnskabet.

Driftsudgifter: overført fra Omkostnings Konto	1,500. 00	Bruttofortjeneste: overført fra Vare Konto..	4,950. 00
Nettofortjeneste: overført til Kapital Konto	3,450. 00		
	4,950. 00		4,950. 00

Endelig bliver *Status:*

Forretningens Værdier: (Aktiver)		
Penge	1,000. 00	
Varer	450. 00	
Forretningens Gæld: (Passiver)		
Kapital Konto		1,450. 00
	1,450. 00	1,450. 00

Selvfølgelig vil Hovedbogens Konti ved Aarets Slutning udvise et Beløb for hver Maaned for henholdsvis Tilgang og Afgang paa de forskellige Konti, indført fra Kassebogen som vist paa et tidligere anført Skema. Men Eksemplet her viser et klart Billede af, hvorledes det dobbelte Bogholderis Princip virker, og hvorledes man kan opgøre et nøjagtigt Regnskab til enhver Tid, naar man som den afsluttende Post kender Værdien af Varelageret.

Eksemplet viser ligeledes, hvor sikker Kontrollen er, idet Summen af Indtægtssiderne (Tilgangssiderne) altid skal være lig Summen af Ud-

giftssiderne (Afgangssiderne), idet hver Post opfores som Tilgang paa een og Afgang paa en anden Konto.

Man kan til enhver Tid afslutte Kassebogen og indfore i Hovedbogen, og man har et afsluttet Bogholderi.

Man kan ligeledes til enhver Tid opgore Varelageret, og man har et afsluttet Regnskab.

Saafremt der gives nogen Kredit og kobes paa Kredit, vil man bedst kunne indrette sig paa følgende Maade:

I en Kladde for Debitorer (Skyldnere) opføres ubetalte Poster med tydelig Angivelse af, hvem der skylder Beløbet, naar Salget er sket, og hvilke Varer der er købt.

Efterhaanden som Posterne betales, slettes de i Kladden, idet der samtidig noteres Betalingsdato, og Belobet indgaar i Dagens kontante Salg. Med andre Ord, Salget regnes først med i selve Driftsregnskabet den Dag, det betales; men der maa da ved Regnskabets Afslutning selvfølgelig tages Hensyn til, hvormeget man har tilgode.

Ganske paa samme Maade opforer man i en Kladde for Kreditorer, hvad der kobes paa Kredit.

Ved Betaling slettes Posterne (se ovenfor), og det betalte Belob regnes med til Dagens Varekob.

Købet regnes altsaa først med i selve Driftsregnskabet den Dag, det betales; men der maa selvfølgelig derfor ved Regnskabets Afslutning regnes med Varegælden.

Eksempel.

Den 1. Januar 1927:	.....	tilgode	Kr.	625.00
» 31. Decbr. »	.....	»	»	950.00
Den 1. Januar 1927:	.....	Varegæld	»	350.00
» 31. Decbr. »	.....	»	»	575.00

Med Benyttelse iovrigt af de tidligere anvendte Tal:

Vare Konto.

Beholdning 1. Jan. 1927 ..	500.00	Varegæld 1. Jan. 1927	350.00
Udestaaende » ..	625.00	Varesalg og Indbetalinger	
Varekøb og Udbetaling paa		i Aaret	25,000.00
Gæld i Aaret	20,000.00	Udestaaende 31. Dec. 27 ..	950.00
Varegæld 31. De. 1927	575.00	Varelager	450.00
Bruottofortjeneste	5,050.00		
	26,750.00		26,750.00

Bruttofortjenesten er i Forhold til det tidligere Eksempel vokset fra 4,950 Kr. til 5,050 Kr., altsaa med 100 Kr. Dette Belob fremkommer saaledes:

Tilgodehavende ved Aarets Slutning ..	950.00		
» » » Begyndelse	625,00		
Foruden for de 25,000 Kr. kontant er der saaledes solgt for			325.00
Varegæld ved Aarets Slutning	575.00		
» » » Begyndelse	350.00		
Foruden for de 20,000 Kr. kontant er der saaledes købt for.....			225.00
Mer Omsætning			100.00

hvilket i dette Tilfælde bliver = Merfortjeneste, da Varelageret er opført til samme Beløb (Kr. 450.00).

I Status indtræder den Forandring, at:

1) Aktiverne forøges med Tilgodehavende ..	Kr. 950.00	
2, Passiverne forøges med Varegæld		Kr. 575.00

Kapital Konto.

Ved Aarets Begyndelse er denne oprindelig	Kr. 1,000.00			
+ Tilgodehavende ..	» 625.00			
	Kr. 1,625.00			
÷ Gæld	» 350.00			
		Kr. 1,275.00		
+ Aarets Indtægt		» 3,550.00		
		Kr. 4,825.00		
÷ Privatforbrug		Kr. 3,000.00		
		Kr. 1,825.00		
i første Eksempel		» 1,450.00	forøget med	Kr. 375.00
Aktiver vokset med			Kr. 950.00	
Passiver vokset med				Kr. 950.00

UDDRAG AF DE I HANDELSSPROGET FOREKOMMENDE FREMMEDORD

Ved C. N. Espersen.

For Købmænd, som ikke er i Besiddelse af Grosserer, cand. jur. Charles V. Nielsens omfattende og videnskabelige Danske Handelsleksikon, bringes herved en kortfattet Oversigt over de i Handelen almindeligt forekommende Fremmedord og daglige Udtryk, saaledes at enhver Handlende øjeblikkeligt herigennem kan erkyndige sig om Rigtigheden af hans Opfattelse af Betydningen af de i den daglige Handel og Vandel forekommnde Udtryk.

Ved Udarbejdelsen heraf er. foruden ovennævnte Handelsleksikon, benyttet Hages Haandbog i Handelsvidenskab.

A.

à betyder til, f. Eks. 20 Tønder à 10 Kr. pr. Stk., 25 Ks. à 8 Kr., 40 Stkr. à 5 Kr. o. s. v.

ab, fra. Ved Salg: ab Bane eller Skib, leveres Varen af Sælgeren frit paa det af Køberen valgte Transportmiddel, medens Forsendelsen sker for Køberens Regning.

a. c., a n n o c u r r e n t e (lat.) = i indeværende Aar.

a conto = a/c = Forskud eller Afdrag paa Mellemværende.

Administration, Forvaltning af et Foretagende.

ad motum, efter Skik og Brug.

ad notam, tage sig a d n o t a m = notere, indprente, huske.

Advis, Underretning om at erindre.

aflade, at indlade Varer i et Skib.

aflagre, at lade Varer henligge for derved at forbedre Kvaliteten.

Agenda, Noteringskalender.

Agio, Opgæld, den Del af Prisen, som overstiger Indkøbsprisen. Gælder navnlig Penge og Papirer.

a jour, at føre Bøgerne a j o u r, at indføre alle Poster til Dato. Iøvrigt at være vidende om, at holde sig underrettet om, osv.

Akcept, Antagelse af Tilbud, Godkendelse af Veksel.

akceptere, antage et Tilbud. Ved Paategning at godkende en Veksel til Indfrielse ved Forfald.

Akceptkonto, Bogholderikonto over Vekselforpligtelser.

Akkord, Overenskomst om Arbejdsydelse, eller Overenskomst mellem Debitor og Kreditorer om Afgørelse af Gæld, herunder frivillig Akkord, Tvangsakkord udenfor og under Konkurs.

aktiv, virksom.

Aktiver, Formueværdier, f. Eks. Varer, Ejendomme, udestaaende Fordringer. etc.

a la baisse, Spekulation i Varers, Papirers eller andre Effekters Prisfald.

al marco, efter Vægt.

al numero, efter Stykkal.

al **pari,** lige i Værdi; naar Kursen svarer til Værdipapirets Paalydende.

al uso, efter Skik og Brug.

a manco, Kvalitetsmangel.

a meta-Forretning, Forretninger som udøves for fælles Regning og Risiko.

an, til, anvendt Tilføjelse i Bogholderi, som angiver, at de betegnede Poster føres til Debet.

animalsk, dyrisk.

Annaler, Aarbøger.

anni currentis, i indeværende Aar.

anni futuri, i det kommende Aar.

anni passati, i det forløbne Aar.
annotore, anmærke.
Annullering, Udslettelse.
a non prix, under Prisen.
anteeedere, at have Fortrinsret.
antedatere, at anføre en Dato, der ligger forud for Udstedelsesdagen.
a point, det samme, paa Øre.
Appel, Indbringning af en Kendelse i en Sag for en højere Ret.
Appoints, Betegnelse for Veksler og Anvisninger o. l. ved Betaling.
a prima vista, ved Forevisning.
a prix fixe, til fast Pris.
a salvo, uskadt.
asservere, opbevare.
assignere, skriftlig Anvisning paa Betaling af Penge eller Udlevering af Varer.
Associé, Deltager i et Firma. En Kompagnon.
assortere sig, komplettere sit Varelager.
Assortiment, Udvalg af Varer indenfor samme Branche.
a tout prix, for enhver Pris.
au courant, stadig at være underrettet.
Autografi, Mangfoldiggørelse af Skrivelser ved Stentryk.
autorisere, gøre berettiget til.
Avance, Fortjeneste.
Aventuriers, Handlende som driver Smughandel.
a viso, efter Sigt, Angivelse af Frist for Betaling efter Forevisning.
a vista, ved Sigt.
a vista Kurs, den paa Valutapladser noterede Kurs for a-vista Veksler.
à vue, ved Forevisning.

B.

baisse, Nedgang i Noteringen for Effekter og Varer.
Balance, Ligevægt, Opstilling af Aktiver og Passiver til Sammenligning for deraf at uddrage Forskellen.
balancere, lige op mod hinanden.
Balle, et Varekolli, der sammenholdes ved Snore eller Baandjærn, og Varer, som er presset sammen for ikke at optage for megen Plads.
Banco, Bank, brugt som Betegnelse paa den gamle Hamborger-Bankmønt.
Banderolleskat, en Forbrugsskat, som forud betales af Fabrikant eller Importør. Navnet deraf, at de beskattede Varer forsynes med et stemplet Papirbaand (Banderolle).
Bankrembours, Betaling eller Sikring af Betaling. Bruges mere og mere, navnlig af udenlandske Sælgere af Varer, som stiller Fordring om at man kan remboursere sig: gøre sig betalt ved at trække paa et hjemligt Bankfirma eller paa de store Bankfirmaer i Udlandet.
Bankrembourstratte kaldes den Tratte, som benyttes, naar Sælgeren trækker Fakturabeløbet paa en af Køberen opgivet Bank.
Barre, Klumper eller Stænger af uforarbejdet Guld eller Sølv, hvis Finhed er prøvet og stemplet.
barrel (engelsk), Tønde, Fad eller Maal for forskellige Varer.
Basis-Offerte, nøjagtig Offerte, givet paa Basis af en bestemt Terminspris, saaledes at Prisen reguleres efter Terminsmarkedets Svingninger.
Bastardwechsel, Ryttervekse1. Se denne.
berth terms, Liggedagsbetingelser ved Fragtafslutninger.
betinget Akcept. Medens det er tilladt Trassaten at indskrænke Akcepten til at gælde en mindre Sum end den trukne, saa kan han ikke fri sig for Vekselansvar ved at tilføje Betingelser og Forbehold.
Blankofuldmagt, uindskrænket Bemyndigelse.
Blanko-Kredit, en Kredit, som ydes uden anden Sikkerhed end den, Laantageren kan yde ved egen Hjælp. En Form for Personalkredit, der udelukkende beror paa Tillid.
Blankosalg, Salg af Varer eller Værdipapirer, som Sælgeren i Salgsøjeblikket ikke er i Besiddelse af.
blokere, afspærre Havne og Kyster fra Samkvem ad Søvejen, eller forhindre Tilgang af Arbejdsvillige til Arbejdspladser.
Bon, Udleveringsseddel eller Mærke for Indbetaling.
Bortfragter, den, som stiller Skibe eller Skibsrum til Raadighed.

C.

se tillige under K.

ca. Forkortelse af cirka, omkring eller omtrent.
caf, Forkortelse af Coût, assecurance, frêt, Omkostninger, Assurance, Fragt.
captains copy, Kaptajnens Kopi af Konnossement.
carriage forward, Fragten at betale af Modtageren.
Cedent, Betegnelsen paa dem, som overdrager en Fordring e. l.
cedere, at overdrage.
Certeparti, Befragtningskontrakt.
Certifikat, Bevisdokument, skriftligt Vidnesbyrd med offentlig Gyldighed.
Cession, Overdragelse, Cessionarus er den, til hvem der overdrages, og

Cessus den, paa hvem en Fordring overdrages.

cf., cost & freight, frit ombord inklusive Fragt. Sælgeren skal bekoste eller besørge Varen til Bestemmelsesstedet, men Risikoen for selve Transporten hviler paa Køberen.

Charterparty, Certeparti.

chartre, befragte.

Check, Pengeanvisning, væsentlig Anvisning paa Bank, Sparekasse, Bankier o. l.

Chiffertelegram, telegrafisk Meddelelse ved aftalte Tegn, Forkortelser eller selvlavede Sammenstillinger af Ord, hvis Tydning kræver en hemmelig Nøgle.

Chomageforsikring, Forsikring mod Tab ved Afbrydelse af Drift paa Grund af indtraadt Skade.

Cie, Forkortelse af compagnie.

cif, Forkortelse af Ordene costs, insurance, freight, = omkostningsfrit ombord, Assurance, Fragt. Ved Assurance forstaas den sædvanlige Assurance og ikke særlige af Krigsforhold nødvendiggjorte Forsikringer.

Cifiç, Forkortelse af costs, insurance, freight, interest commission, betyder ud over cif, at Prisen indbefatter Renter for Tiden mellem Afladning og det Tidspunkt, hvor Betaling finder Sted.

Cirkulære, enslydende Rundskrivelse.

c/l, Forkortelse af conto lovo = for deres, vedkommendes Regning eller curso legae = lovfæstet Kurs.

Clear days, fulde Dage (til Lastning og Losning).

Clearing House, Afregningssteder, hvor de enkelte Banker hver Dag indleverer de Checks, som de har modtaget paa andre Banker.

c/m., Forkortelse af conto mîo = min Regning eller Konto.

Co., Forkortelse af Kompagni.

c. o. d., Forkortelse af cash on delivery = kontant ved Leveringen.

collationnement, anbefalet, eller T. C., en Tilføjelse i Telegrammer, som bevirker, at Depechen bliver telegraferet 2 Gange.

commis intressé. en i Forretningens Udbytte personlig interesseret Medhjælper.

commission-agent, en Mellemmand i Forretninger.

commis voyageur, Handelsrejsende.

çonsules electi, Vicekonsuler, vælges blandt Købmænd, Redere eller andre dertil egnede.

Consules missi, udsendte Konsuler.

conto à meta, Regnskab over a meta Forretninger (a meta = Halvdelen).

conto à tre, Regnskab over Forretninger, som tre Personer gør med lige Andel i Gevinst, Tab og Risiko.

conto dubio, Konto over usikre Fordringer.

conto lovo, mio, nostro, suo, vostro, for deres, min, vor, hans, Deres Regning.

Conto nuovo, ny Regning.

Conto pro diverse, Konto i Bodholderi for Poster, som ikke hører til særlige Konti.

Conto separato, særlig Konto, speciel Regning.

Conto vecchio, gammel Regning.

Corner, Sammenslutning af Grossister til Opkøb af Varer, for derved at gennemtrumfe Prisforhøjelse.

coulant, paalidelig i Forretningsanliggender.

Courtiers, autoriseret Mægler.

crossed Check, krydset Check, der tværsover Forsiden er paategnet Ordene: »Til Bank« eller Bankier. De kan da kun udbetales af det betrukne Pengeinstitut.

crt., Forkortelse af kurant.

c/s, Forkortelse af conto suo = vor Regning.

çt, Forkortelse af Kredit.

Ctr., Forkortelse af Centner = 100 Pund = 50 kg.

cwt., Forkortelse af centweight, hundredweight (engelsk Vægt) = 50,8025 kg.

D.

D, international Betegnelse for Iltelegram, Forkortelse af Damper.

data et accepta, Udgift og Indtægt.

D D, Forkortelse af Dags Dato.

Deb., Forkortelse af debenture (Gældsbrev eller Obligation).

Debet (han skylder), betegner vedkommendes Skyld.

debitere, belaste, Notering paa Konto af Vederlag for Ydelser.

Debitor, Skyldneren, som har modtaget Ydelse, men endnu ikke erlagt tilsvarende Vederlag.

Decharge, Fritagelse for Ansvar. Navnlig for Regnskab fremlagt paa aarlige Generalforsamlinger.

Decision, Afgørelse, Kendelse om et Regnskabs Rigtighed.

Decisor, den, der træffer Afgørelse angaaende Regnskabet, der skal fremlægges.

Defekt, Mangel, Fejl.

Deficit, Underbalance; det Beløb, hvormed Passiver overstiger Aktiver.

Deklaration, Erklæring, Angivelse overfor Myndighederne.

Delcrederefond, et Fond, til hvilket der overføres Midler til Imødegaaelse af Tab paa udestaaende Fordringer.
Deponent, den, der giver noget i Forvaring hos en anden.
Depositar, den, der modtager noget i Forvaring.
Depositum, Værdipapirer, Dokumenter eller Værdigenstande, som gives til Opbevaring.
Déroute, Børsudtryk for Ophidselse som Følge af Værdipapirers Kursfald.
Destinator, den hvem afsendte Varer er bestemt, adresserede til.
dieti anni, nævnte Aar.
Disagio, Underkurs. Indenfor samme Land kan der være Disagio mellem de forskellige Omsætningsmidler, f. Eks. paa Sedler i Forhold til Guld eller Sølv.
discharge afloat, forkortet D/A: Skibet skal kunne losse, hvor det kan flyde.
Disfavør, Ugunst; i min D i s f a v ø r, til Tab for mig.
diskontabel, som kan diskonteres.
diskontere, købe Veksler med et vist Afdrag for Renten i Tiden til Forfald.
Diskontering, Salg af Veksler, saaledes at Køberen betaler Vekslens Paalydende ved Overtagelsen med Fradrag af Rente for Tiden mellem Købet og Forfaldsdagen.
Diskonto, Rentefod for Tiden mellem Køb og Forfald af Veksler.
Dispache, Opgørelse ved Havari.
Dispensation, Fritagelse for at være underkastet en Lovbestemmelse.
Disponent, Forretningfører.
disponibel, til Raadighed.
Disposition, Raadighed, Bestemmelse over.
Distance-Check, en Check, der er betalbar paa en anden Plads end der, hvor den er udstedt.
distribuere, omdele, uddele.
Dividende, den Del af Overskud, som tilkommer Interessenter i Selskaber og større Foretagender
Domicilering af Veksler, naar en Veksel gøres betalbar andetsteds end hos Trassenten.
Domicilsted, det Sted, hvor en Veksel ved Domicilering er gjort betalbar.
D/R, Forkortelse af (for) Deres Regning.
dubiøs, tvivlsom, usikker, bruges om Fordringer, der er Tvivl om.
durabel, varig, holdbar.
døde Konti, upersonlige Konti.
død Kapital, opsparede Værdier, som intet Formaal tjener.
Dødvægt, Vægten af det »døde Gods, som Skibet kan bære, i Modsætning til det »levende« eller bevægende Skibs Egenvægt.

E.

E. E., Forkortelse af e r r o r s e x c e p t e d, med Forbehold for mulige Fejltagelser.
E. & O. E., Forkortelse af e r r o r s a n d o m i s s i o n s e x c e p t e d = med Forbehold for mulige Fejl eller Udeladelser. Bruges sædvanemæssigt under Slutbeløbet paa Regninger og Fakturaer.
Effektivforretninger kaldes i Børssproget de Forretninger, hvor Varen s k a l leveres af Sælgeren og modtages af Køberen.
Effektiv-Rente, den Rente, som et Værdipapir giver i Forhold til den betalte Kurs.
Efter Sigt, a v i s o, efter Forevisning.
Ekstradering, Skifterettens Udlevering af et Bo, som har været under Behandling, til Arvinger eller Skyldner.
Ekstrakt, Udrag af Regnskab.
Emission, Fremlæggelse, Udstedelse, Udbydelse af Obligationslaan eller Aktiekapital ved Tegning.
Emmissionskurs, den Kurs, hvortil Obligationslaan eller Aktiekapital udbydes til Tegning.
en bloc, Køb af et helt Vareparti uden Hensyn til Størrelse.
Endossement, den Paategning, hvorved et Dokument overdrages fra den, til hvis Ordre det er udstedt eller derefter er overdraget.
Endossent kaldes den, som til Trediemand overdrager et til hans Ordre udstedt eller transporteret Dokument ved Paategning paa dette.
en espèces, i kontante Penge.
Engagement, Ansættelse, Forpligtelse i Henhold til Aftaler og Handeler.
en rouche, rund Sum, et Udtryk, som anvendes ved Skibsbefragtning.
entrepôt, Toldpakhus, Oplag, Frilager.
error in calculo, Regnefejl, Faktureringsfejltagelse.
Essito-Told, Udførselstold.
Etageforretning, Handel fra private Lejligheder.
etc., Forkortelse af e t c e t e r a = og saa videre, med mere.
exchange, Veksling, Børs.
Expert, Sagkyndig.
Expertice, Syn og Skøn ved Sagkyndige.

F.

fair play, fri Paavirkning af alle samfundsøkonomiske Faktorer ved Handelstransaktioner o. l.
Faksimile, overført Gengivelse af Haandskrift eller Signatur.
Faktura, Betegnelse for de Notaer, som

bruges i en gros-Handelen, Regninger, der tillige indeholder Betalingsvilkaar.

fakturere, udskrive Faktura.

f. a. s., Forkortelse af f r e e a l o n g s i d e s h i p = frit til Skibsside.

Favør, Fordel, i D e r e s F a v ø r, til deres Fordel.

fco., Forkortelse for franco.

ff., Forkortelse af f i n f i n.

Fido, Tiltro, Tillid, Kredit osv.

Firma, Betegnelse, hvorunder en eller flere Næringsdrivende fører Forretning.

firmieren, undertegne med Firmas Navn.

first costs, første Omkostninger.

first rate, første Rang, Kvalitet.

fix per ultimo cr, at regulere ved den løbende Maaneds Slutning.

fixum, forud fast ansat Beløb, Løn.

Fluktuationer, Svingninger i Værdien.

fob, f r e e o n b o r d = frit om Bord. Sælgeren skal levere Varen til det af Køberen angivne Skib. Ved fob Salg er Indskibningsstedet Leveringssted, og Sælgerens Risiko ophører først, naar Varen er bragt over Skibets Bord d. v. s. Ræling, dog forlænger Købelovens § 62 Reklamationstiden, til Varen er fremkommet paa Bestemmelsesstedet. Ved større fob Køb — ligesom ved cif Salg — er det imidlertid ret almindeligt, at Køberen lader Varen modtage for Konstatering af mulige Fejl.

foliere, forsyne med Sidetal.

Folio, en med Pagina forsynet Side i en Regnskabsbog, Folio i en Bank, den Side, paa hvilken Bankinskud føres.

folio recto, forreste Bladside.

folio vorso, bagerste Bladside.

f. o. r., f r e e o n r a i l, frit paa Bane.

force majeure (Fransk), Indtræden af overordentlige Tildragelser eller Katastrofer, hvorover den enkelte ikke er Herre, saasom Jordskælv, Krig, Brand, Oversvømmelse, Tørke, som umuliggør at overholde Forpligtelser.

forfait, a f o r f a i t paa Veksler betyder uden Regress.

Forkortelser, (efter cand. jur., Grosserer Charles V. Nielsens Dansk Handelsleksikon).

a = indtil, **a. c.** = i det løbende Aar, **a/c** = à conto, **A. D.** = anno Domini, **Adr.** = Adresse, **a. f.** = a n n i f u t u r i, i det paa følgende Aar, **Afd.** = Afdeling, **a gov** = a g o v e r n o, til Underretning, **Agt.** = Agreement, **alm.** = almindelig, **a. m.** = a n t e m e r i d i e m, før Middag, **Andg.** = Anordning, **ang.** = angaaende, **Anl.** = Anledning, **Anm.** = Anmærkning, **Ansv.** = Ansvar, **Anv.** = Anvisning, **a. p.** = a n n i p a s s a n t i, i det forløbne Aar, **Art.** = Artikel, **A/S** = Aktieselskab, **a/v** = a vista, **b. b.** = betalbar, **Beholdn.** = Beholdning, **Beretn.** = Beretning, **Besv.** = Besvarelse, **Bkg.** = Bekendtgørelse, **B. N.** = Banknote, **ca.** = cirka, **cbm.** = Kubikmeter, **ccm.** = Kubikcentimeter,, **Cie** = Compagnie, **cm** = Centimeter, **cmm** = Kubikmillimeter, **C. P.** = Charterparty, **cr.** = Creditor, **crt.** = kurant, **cto. a. m.** Konto a meta, **d. A.** = dette Aar, **dat.** = dateret, **dec.** = Dekort, **Disk.** = Dis, konto, **div.** = diverse, **dl** = Deciliter, **dr.** = Debitor, **do.** ditto, **eff.** = effektiv eller ekstrafin, **ekskl.** = eksklusive, **e. S.** = efter Sigt, **ev.** = eventuelt, **f.** = fin, **f. A.** = forrige Aar, **fco.** = franko, **forb.** = forbindtligst, **g** = Gram, **ifl.** = ifølge, **incl.** = inclusive, **jfr.** = jævnfør, **kbm.** = Kubikmeter, **kg** = Kilogram, **km** = Kilometer, **Kr.** = Kroner, **k/s** = kort Sigt, **Ktkr.** = Kontokurant, **l** = Liter, **lb.** = librum (lat.) eng. Pund, **Lmt.** = Limiteret, **ltd.** = limited, **M.** = Mille, Tusind, **m** = Meter, **m²** = Kvadratmeter, **m³** = Kubikmeter, **m/c** = min Konto, **mg** = Milligram, **m. H. t.** = med Hensyn til, **milli** = Million, **m. m.** = med mere, **m. m. m.** = med meget mere, **mm** = Millimeter, **Mskr.** = Manuskript, **N. B.** = notabene, vel at mærke, **nto.** = Netto, **ord.** = ordinær. **p. A.** = per Adresse, **Pd.** = Pund, **p. m.** = pro mille, af Tusinde, **P. O.** = Postopkrævning, **pr. kont.** = per kontant, **p. t.** = p r o t e m p o r e, for Tiden, **Rab.** = Rabat, **Ref.** = Reference, **resp.** = respektive, **s. a.** = s i n e a n n o, uden Angivelse, **sen.** = Senior, **Ser.** = Serie, **sh.** = shilling, **Sign.** = Signatur, **spf.** = superfin, **S/S** = s t e a m s h i p, Dampskib, **sterl.** Sterling, **Stk.** = Stykke, **S. u.** = Svar udbedes, **succ.** = successor, Efterfølger, **t.** = tara, **Te.** = Tratte, **Trp.** = Transport, **u.** = ultimo, **u. F.** = under Forbehold, **u. P.** uden Protest, **u. s. F.** = under sædvanligt Forbehold, **v. s. g.** = Vær saa god, **v. v.** = vice versa, omvendt, **æ/** = ærede, **ærb.** = ærbødigst.

franco, frit leveret for Sælgerens Regning og Risiko.

frankere, forsyne med Frimærke, Banemærke o. l.

Fremlager, Udtryk for en længere Leveringstid.

fri for Læk, Bræk eller Skade, en af Sølovens Ansvarsklausuler.

Frihandel, den fri Handelsomsætning mellem to eller flere Lande, Handel,

som ikke hindres af Toldpaalæg eller andre Ydelser.

fri Handel, Handel inden for Landets Grænser, som sker uden Bevilling.

Frihavn, Havn, hvor der uden Hensyn til Toldvæsen kan oplagres og ompakkes Varer, som igen kan udføres.

Frilager, Lagerhuse, hvori der tillades Importører at ompakke Varer, før Tolden betales.

fri Næring, modsat bunden Næring. Handel med Have-, Landbrugs- og Fiskeriprodukter, opkøbt paa Landet, uden Udsalgssted, er fri Næring.

f. T., Forkortelse af for Tiden.

funderet Gæld, underbygget, konsolideret Gæld.

Fundering, Grundlæggelse, Henlæggelse af Midler.

Fustager, Fade.

G.

g, Forkortelse af Gram.

Gage, Løn ved fortsat Ansættelse.

Gallon, engelsk Rummaal.

Gennemsnitstara, Gennemsnitsvægten af ensartede Kollis Emballage.

Gensidig Forsikring, Forsikringsart, hvori Forsikrede ved fælles Sammenslutning er egne Assurandører.

Gevinst- og Tabskonto, Oversigt over Forretningens Drift. Paa denne opføres enhver Fortjeneste og omvendt alle Arter af Omkostninger og Tab. Saldoen overføres til Kapitalkonto.

girere, overføre Penge.

Giro, Overførelse af Beløb, som vedkommende har til Gode, til Kontoen for en anden Person til dennes Kredit.

Gjort til, den Kurs, vedkommende Papir omsattes til.

glat Prolongation, Børsspekulation, for hvilken der ikke fra nogen Side betales Godtgørelse.

godskrive, anføre paa Vedkommendes Kreditside.

good average, god Middelkvalitet.

goodwill, internationalt Udtryk for, hvad en Forretning er værd ud over den nøgne Værdi af Aktiver minus Passiver.

grain capacity, et Skibs Rummeevne for Styrtegods (løst indladet Gods).

great dozen, stort Dusin = 13 Stk.

great gross, stort Gros = 12 Gros = 1728 Stk.

Grundkapital, et Aktieselskabs ordinære Aktiekapital.

Guldagio, Betegnelse for Guldpenges større Købeevne.

Guldmøntfod, fri Udmøntning af Guldet som gyldigt Betalingsmiddel i ubegrænset Mængde.

Gældsbalance, Oversigt over den af et Land aarligt stiftede Gæld og erhvervede Tilgodehavender i Udlandet.

H.

ha, hektar, Flademaal.

Handelscoutume, Handelssædvane.

Handelsstatistik, en talmæssig Redegørelse for Vareomsætningen i Ind- og med Udland.

Handelstraktat, Overenskomst mellem to eller flere Lande angaaende Ordningen af Handlsforholdene.

Hausse, Prisstigning paa Varer og Papirer.

h/k, Forkortelse af hans Konto.

Honorat, Vekselskyldner, til hvis Fordel en Nødadressat akcepterer.

I.

i. l., Forkortelse af in loco, paa Stedet.

im., Forkortelse af Imitation, imiteret.

imaginær Avance, indbildt eller forud antaget Fortjeneste.

imaginær Værdi, indbildt Værdi.

Imitation, Efterligning.

in blanco, ikke udfyldt.

Incasso, Indkassering.

indirekte Skatter, Forbrugsskatter.

in duplo, to enslydende Eksemplarer.

Inkassoprovision, Godtgørelse for Ulejlighed og Ansvar ved Indkassering.

Inkassotarif, Oversigt over Storbankers Inkassoprovision.

inkludere, medregne.

inklusive, indbefattet.

i Nota, bestille, men ikke aftagne Varer.

Inserat, Forretningsannonce.

in solidum, hver enkelt hæfter for den indgaaede Forpligtelse.

Insolvent, uden Evne til at dække sin Gæld.

in summa, i det hele.

Interessent, Medindehaver, Parthaver.

Interessentskab, Sammenslutning af Personer, som er Deltagere i samme Foretagende med samme økonomiske Formaal.

Interimsbevis, midlertidig Anerkendelse.

Interimsdividende, à conto Udbytte.

Investere, anbringe Penge i et Foretagende.

Isklausul, Isklausul i Certpartier gaar ud paa, at Skibet — i Tilfælde af, at den Havn, hvortil det er bestemt, er utilgængelig paa Grund af Is — er berettiget til at anløbe nærmeste isfri Havn og der oplosse Ladningen.

K.

Kabellængde, 185,2 m = 1/10 Sømil.

kable, afsende Telegram ad Søvejen.

Kadrejer, Handlende, der fra Baad prajer — navnlig — Sejlskibe for at handle med Mandskabet.

kadusere, erklære for forfalden.
Kalenderaar, 1. Januar til 31. December, begge Dage iberegnet.
kalkulere, udregne.
Kambio-Konto, Vekselkonto.
Kapitalrente, Udbytte af Kapital.
Kassa, kontant Betaling.
Kassekredit, en løbende Kredit til et aftalt Maksimumsbeløb.
Kassemanko, det Beløb, som i Forhold til Kasebogen mangler i Kassen.
Kassesaldo, Differencen mellem Kassebogens Debet- og Kreditside, og hvormed Kassebeholdningen skal stemme.
Katalog, Beskrivelse af og Priser paa Varer.
Kaution, et skriftligt eller mundtligt Tilsagn, ved hvilket en Person paatager sig Forpligtelser for en anden i det Tilfælde, at han ikke selv er i Stand dertil.
kavere, kautionere.
K. F. A., Forkortelse af K o s t, F r a c h t, & A s s e q u r a n t z (som c i f).
Klausul, Forbehold, begrænsende Bestemmelse.
Koffardi, Handelssøfart.
Kollektion, Samling.
Kommanditselskab, Interessentskab.
Kompensation, Udligning, Fordring ved Modfordring.
komplettere, udfylde det manglende.
Koncession, Bevilling.
Kondition, Tilstand.
Konfirmation, Stadfæstelse. .. ..
Konjunkturer, forskellige Aarsager, der medfører stigende eller faldende Priser.
Konjunkturgevinst, Indtægt ved Handel under stigende Priser.
Konkurrence, Bestræbelser for at erhverve Fordele fra andre i samme Næring.
Konkurs, en under offentlig Ledelse foretagen Afvikling af en Skyldners økonomisk vanskelige Forhold.
Konnossement, Erendelse af at have modtaget leverede Varer om Bord i Skib, og Forpligtelse til at levere disse Varer paa Bestemmelsesstedet, altsaa Modtagelsesbevis og Udleveringsseddel.
Konsignant, den der overlader Varer i Konsignation.
Konsignatar, den der modtager Varer i Konsignation.
Konsum, Forbrug.
Konsument, Forbruger.
Kontantrabat, Godtgørelse ved kontant Betaling.
Konto-Kurant, Opstilling over løbende Mellemregning.
Kontrahent, Part i Kontraktforhold.
Konvertering, Optagelse af Laan til lavere Rente.
Kopibog, Bog for Optagelse af Aftryk.
Kreditforening, Forening af Laantagere, der skaffer Kapital ved Udstedelse af Obligationer.
Kreditnota, Godskrifts-Regning ved Returnering, Fejlregning o. l.
Kreditoplag, Oplag i eget Varehus af toldpligtige Varer, for hvilke Tolden først betales efter Varens Salg.
kulant, imødekommende.
Kupon, der medfølger Aktier og Obligationer til Forevisning ved Krav om Udbytte.
kurant, gangbar.
Kurator, Raadgiver for mindreaarig, Bestyrer af et Bo.
Kurtage, Mægler-, Bank- og Vekselererprovision.
Kutyme, sædvanemæssigt.
kvittere, skriftlig Anerkendelse af Modtagelse.
Kædehandel, fordyrende Varehandel, hvorved Varen gaar fra Haand til Haand i samme Omsætningsled.

L.

L. eller **l,** Forkortelse af L i t e r.
Ladebrev, Konnossement.
Ladeevne, Skibets Bæreevne.
Lang-Sigt Veksler, Veksler, som løber i 2—3 Maaneder.
legitimere, bekræfte, føre Bevis for Berettigelse.
Levering paa Tid, Afslutning om Levering af Varer, naar Forbruget kræver en saadan.
Licens, Tilladelse til Handling, der uden den givne Tilladelse vilde være Overtrædelse af Forskrifter.
Licitant, den som giver Tilbud ved Licitation.
Licitation, Indgivelse af skriftlige Tilbud, der aabnes ved Fristens Udløb, som oftest i de Bydendes Nærværelse.
likvid, til Stede, til Raadighed.
Likvidation, Afvikling af et Foretagende.
Likvidatorer, de, som forestaar en Likvidation.
Limited, Betegnelse for engelsk Aktieselskab.
limitere, angive Prisgrænse.
Litra (littera), Bogstaver, der angiver en Serie.
Locohandel Pladshandel.
Lombardlaan, Laan i Pengeinstituter o. l. mod Haandpant.
Long court, en af Bureau Véritas benyttet Betegnelse for Fart over hele Verden.
lukrativ, indbringende.
lump sum, rundt Beløb.
Lækage, Utæthed.

løbende Forpligtelser, de til enhver Tid udækkede Forpligtelser.
Løsøre, Formuegenstande, der frit kan bringes fra Sted til Sted.

M.

M. eller m, Forkortelse af Meter.
Maalebrev, Bevis for et Skibs Kubikindhold.
Made in Germany, et Mærke for tyske Industrivarer.
Magasin, Oplagssted, Varehus.
Main courante, Memorial, Hjælpebog.
Maksimalavance, Procentfortjeneste, fastsat af det offentlige.
Maksimalpris, en af Autoriteterne fastsat Varepris.
mala fide, i ond Tro.
Mandant, Bemyndiger.
Manifest, udstedt Erklæring.
Manko, Mangel i Kvalitet.
manu propria (m. p.), egenhændigt underskrevet.
Manuskript, Haandskrift.
Margin, Kant, Rand.
Markedspris, Prisen for en Vare i det aabne Marked.
Matrikel, Fortegnelse over Hartkornsansættelser.
medio, Tidsangivelse, i Handelen fra den 11. til den 20. i Maaneden.
Memorandum, Meddelelse.
Memorial, Huskebog.
Merkantilisme, Statens Indgreb i Erhvervslivet for ved en bestemt Toldpolitik at fremme og forbedre Landets indre Forhold.
Messe, en Udvidelse af Markeder.
mile, engelsk Længdemaal = 1609 m.
mille, Tusinde, internationalt.
Monitum, Reklamation.
Monopol, Eneret eller Enehandel.
Morarente, i Følge Købelovens § 38 svarer Køberen 6 % Morarente fra Betalingstiden. Ved Salg til Private betaler disse 5 % at beregne fra den Dag, Regning er tilstillet Kunden.
mortificere, erklære for død og magtesløs at være.
m/R, Forkortelse af min Regning.
M/S, Forkortelse af Motorskib.
Møntregning, Fastslaaelse af Møntparitelen.

N.

N., Forkortelse af N e t t o.
nach Sicht, efter Sigt.
Nationalitetscertifikat, for alle i Landet registrerede Skibe.
Naturalokonomi, Ombytning af Varer.
navicerts, engelske Passersedler.
Navneaktier, noterede Aktier paa Navn.
NB., nota bene, anvendes til anbefalede Breve.
Netto Avance, Overskud efter at alle Omkostninger er betalt.
Netto-Vægt, selve Varens Vægt.
N. N. (n o m e n n e s c i o), Navnet ukendt.
nominel Værdi, Værdi, der ikke behøver at svare til den virkelige.
non plus ultra, uovertruffen.
Nota, Regning over Effekter.
Notarius publicus, Embedsmand der attesterer Testamenter, Værdipapirer o. l.
N/S (n o t s u f f i c i e n t), ikke tilstrækkeligt.

O.

O, Forkortelse af o f f e r t.
O/, Forkortelse af Ordre.
Obligation, Gældsforskrivning, hvoraf der ydes Rente.
obligatorisk, bindende.
offerere, tilbyde.
Offerte, Tilbud.
Okshoved, ældre Hulmaal = ¼ Fad = 236 Potter = 238 Liter.
Oktroi, offentlig Bevilling.
on presentation, ved Forevisning.
Oprindelsesattest, Bevis for hvorfra de paagældende Varer stammer.
Orientering, Overblik over visse Forhold.
outsiders, udenfor, ikke-noteringsberettigede Vekselerere.
Oxhoft, engelsk Hulmaal = 286,25 Liter.

P.

p. a., Forkortelse af p e r a n n u m, p r o a n n o = om Aaret.
paa Haanden, givet Tilbud indenfor en vis Frist.
Pagina, Sidetal.
paginere, forsyne med Sidetal.
parafere, med Underskrift at bekræfte et Dokuments rigtige Udfærdigelse.
pari, tilsvarende, enslydende Værdi.
Parikurs, Kursen paa Penge og Værdipapirer, naar Omsætnings- eller Markedsværdien er lig den nominelle Værdi. Heraf **Paritet** (Ligestilling i Værdi).
Partivarer, Varer købt paa Slump.
Passiv, Passiva, Forpligtelser af økonomisk Art.
Patentret, autoriseret Eneret til Fremstilling af visse Varer eller Artikler.
pCt., Forkortelse af p r o C e n t.
Peck, engelsk Kornmaal = ¼ bushel = 2 Gallons.
pekuniær, hvad der angaar Penge.
perfekt, fuldkommen, afsluttet.
Personalkredit, den Kredit, som hviler paa Tillid til Kreditageren.
perte, Dekort, Afslag.
pipe, engelsk Hulmaal = 572,5 Liter.
placere, anbringe.

p. m., Forkortelse af pro mille.
Position, Stilling.
postdatere, anføre en senere Dato.
poste restante, Post som skal henligge paa Posthuset til Afhentning.
post scriptum (P. S.), Efterskrift.
pound (forkortet lb), engelsk Pund.
P. P. (præmisus præmittendis), forudskikket. Anvendes i Stedet for Indledning eller Adresse ved Cirkulærer.
p. p., Forkortelse for per prokura (o. s. v.).
Primaveksel, første Veksel.
Prisniveau, Højden af Varepriser.
Privat Konto, Konto for eget Forbrug.
pro calçulo, revideret, rigtigt.
progressiv, stigende.
Proklama, Indkaldelse af Kreditorer o. l.
Prokura, Fuldmagt, heraf Prokurist.
Prolongation, Forlængelse, Udsættelse af Betalingsfrist.
prompt, hurtigt omgaaende, straks, uden Ophold.
prompte Varer, ved Handel om prompte Varer forstaas Levering straks.
Proprehandel, Handel for egen Regning.
pro rata, for en Del, forholdsmæssigt.
Protest, for Veksler, en offentlig Handling, der foretages af den Embedsmand, som udfører Notarialforretninger.
Provenu, Udbytte.
Prænumeration, Forudbetaling.

Q.

Q., Forkortelse af Metercentner.
Quart, engelsk Maal for flydende Varer, svarende til 1,136 Liter.
Quarter (qr), engelsk Kornmaal, svarende til 12,7006 kg.

R.

R., Forkortelse af Rekommanderet.
Raabalançe, Udtog af samlede Konti, som optages for at se, om Indførslerne stemmer.
Rabat, Fradrag i Prisen.
Rate, Del af en Købesum, som betales efterhaanden.
Rayon, Omraade, Distrikt.
Realisation, Afhændelse, Udsalg ved Fraflytning o. l.
Reassurance, Genforsikring.
Reçepisse, Modtagelsesbevis for Depositum eller Haandpant.
Rederi, erhvervsmæssig Transport af Varer ad Søvejen.
Reeksport, Udførsel af indførte Varer.
Reference, Henvisning til tredie Mand, som kan give Oplysninger om vedkommende.
refundere, godtgøre, tilbagebetale.
refusere, tilbagevise.
Regress, søge udlagte Penge tilbagebetalt o. l.
Reklamation, Indsigelse, Protest, Oplysning til Sælger om, at Varer ikke svarer til givne Løfter, hvorfor den opgivne Pris ikke kan betales.
Reklame, efter det latinske reclamo, o: jeg raaber højt paany, Bekendtgørelse med Anbefalinger.
rekommandere, anbefale.
Rekompensation, Godtgørelse, Erstatning o. l.
Rekvirent, den der kræver en retslig Handling.
Rembours, Forudbetaling, stille Penge til Raadighed for Sælger paa fremmed Plads mod Aflevering af Indskibningsbevis.
Remittent, Vekselmodtager.
Rentabilitet, Evnen til at give Udbytte.
Rente, Udtryk for Indtægt af Kapital.
Repartition, Fordeling.
Responsum, Erklæring af Sagkyndige.
Restance, forfalden Gældspost.
Returprovision, den Andel, som en Handelsrejsende af sin Provision betaler en Køber.
Revision, Eftersyn af Regnskab og Bilag.
Revisor, den som udøver Revision.
Rimesse, Fremsendelse af Valuta i Betalingsøjemed.
R. P. (reponse payée), Svar betalt.
Ryttervekslер, Tjenesteveksler, Udtryk for Veksler, som benyttes af Forretningsmænd, hvis Erhvervsvirksomhed opretholdes ved Vekseltransaktioner.

S.

s. a., (sine anno), uden Datering.
Saldo, Differencе mellem Debet- og Kreditside.
Saldokvittering, Kvittering for Afgørelse af Mellemværende til Dato.
salvo titulo (S. T.), i Stedet for Titel.
sc, suo conto, hans Konto.
S. E. & O., Forkortelse af salvis erroribus et omissionibus = Fejlregning forbeholdt.
S. H. T., Forkortelse af sine honoris titulo, Overskrift i Cirkulærer i Stedet for Navn og Titler.
Signatur, Underskrift.
Sigt, Forevisning.
Skøn, foretages af Syns- og Skønsmænd til Hjælp for Domstolene.
Slutseddel, skriftlig Erklæring om indgaaede Forpligtigelser.
Solidarisk Ansvar = èn for alle og alle for en, fælles Forpligtigelse overfor Fordringshaver.
Solvens, Evne til at kunne svare enhver sit, at kunne klare sine Forpligtigelser i alle Retninger.

Stagnation, Stilstand.
Standard, Udgangspunkt for Værdi eller Kvalitet, Varer af ensartet Karakter.
Stapelplads, Handelsplads for Oplagring af Varer til Videreforsendelse.
Status, fuldstændig Opgørelse af en Virksomheds økonomiske Tilstand.
Statuter, Vedtægter, Bestemmelser om Hjemsted, Navn, Formaal o. l.
stipulere, beregne.
sukcessiv, efterhaanden, dog som Regel inden en vis Frist.
svømmende Varer, Varepartier, som forhandles under Transport.
Sæsonkredit, den Kredit som visse Forretninger regelmæssig bruger til bestemte Tider af Aaret, for Eks. ved Juletider.

T.

Tara, Vægten af en Vares Emballage.
Tarering, Bestemmelse af Taraen.
Tarif, den fastsatte Talrække, hvorefter der betales.
tegne, ved sin Underskrift at forpligtige.
Tendens, Tilbøjelighed.
toile compriçe, Sækken inklusive.
Toldtarif, Liste over Toldsatserne for de forskellige Varer.
Tonnage, Benævnelse for Skibes Lasteevne eller Drægtighed.
Totalbefragtning, Befragtning af hele Skibet.
Trampfart, uregelmæssig Fart.
Trassent, den, der trækker en Tratte, Veksel eller Check paa en anden.
Tratte, en Veksel, der er trukket paa en anden.
Trust, monopolagtig og økonomisk Sammenslutning til Produktion af Varer og Handel med disse.

U.

Ultimo, yderst, sidst.
Ultimoforretning, Forretning, som afvikles ved Maanedens eller Ultimoterminens Udløb.
ut infra (forkortet u. i.), som nedenfor (anført).
ut retro, som omstaaende (anført).
ut supra, som ovenfor (anført).

V.

vakant, ledig, ubesat.
Valuta, Penge, Værdipapirer, Pengerepræsentativer, kort sagt alt af Værdi.
Valutanotering, Noteringen sker enten ved, at man angiver Prisen, Kursen i Landets egen Mønt for et vist Beløb, en Enhed af den fremmede Valuta, eller man angiver Prisen, Kursen i den udenlandske Mønt for et Beløb, en Enhed af Landets egen Valuta. Den Valuta, Kursen sættes for, kaldes den faste, den anden den forænderlige. I København, hvor Noteringen sker i danske Penge, er den fremmede Valuta den faste.
Varekundskab, den fuldkomne Viden om en Vare fra dens Oprindelse til Forbrug eller Tilintetgørelse.
Varemærke, et Mærke, som Producent eller Forhandler anbringer paa en Vare for at adskille den fra andres.
Varemærkeregister, et i København værende Centralregister for hele Landet.
Veksel, et Gældsbrev, for hvilket der hersker særlige Lovforskrifter.
Vekselansvar, Udstederen af en Veksel garanterer overfor senere Indehavere, at Vekslen bliver betalt uden Tab eller Svækkelse af Værdi.
Vekselstrenghed, det, der sikrer Vekslens store Benyttelse som Kreditmiddel, er de strenge Bestemmelser, den i Modsætning til andre Gældsbreve er underkastet.
Vindings- og Tabs-Konto, Konto, hvortil alle hafte Udgifter og alle i samme Tid hafte Indtægter henføres.
Visering, Eftersyn, Paategning.
v/K, Forkortelse af vor Konto.
v/R, Forkortelse af vor Regning.

W.

war bonds, engelske Krigslaansobligationer.
weight notes, engelsk Vægtnota.
working days, Arbejdsdage, Liggedage.

Y.

Yard, engelsk Længdemaal = 0,91438 m. Anvendes i stor Udstrækning i den internationale Handel. Selv kinesiske Købmænd sælger Manufakturvarer efter Yard, som derovre dog kaldes Ma.
York and Antwerp rules, Regler, som benyttes ved Havarifordelingen, vedtagne i Antwerpen i 1887 og — tilnærmelsesvis i samme Form — i Liverpool i 1890.

INDHOLDSFORTEGNELSE

Side

Forord ... 5
Af Butikshandelens Historie. Ved *N. C. Espersen* ... 7
Møntvæsen ... 10
Den ældste Butikshandel ... 17
Dansk Maal og Vægt ... 23
Af Laugenes Historie ... 32
Danmarks Handelsorganisationer. Af Redaktør *Jørgen Petersen* ... 58
De københavnske Handelsforeningers Fællesrepræsentation. Af *C. N. Espersen* ... 75
De samvirkende Købmandsforeninger i Danmark. Af Redaktør *J. N. Lund* 110
1. C. O. for København ... 126
2. C. O. Øst for Storebælt ... 140
3. C. O. i Fyens Stift ... 164
4. C. O. i Jylland ... 177
Provinshandelskammeret. Ved Redaktør *Jørgen Petersen* ... 220
1. Den jyske Handelsstands Centralforening ... 232
2. Den fyenske Handelsstands Centralforening ... 312
3. Sjællands og Lolland-Falsters Centralforening ... 335
Dansk Textil-Union ... 370
Manufakturhandlerforeningen i København ... 376
Dansk Provins Manufakturhandlerforening ... 408
Danmarks Garn- og Trikotagehandlerforening ... 415
Isenkrambranchens Organisationer ... 420
Tobakshandlerforbundet i Danmark ... 433
Andre Foreninger ... 436
Engros-Handelens Repræsentation i København gennem Tiderne. Af cand. polit. *Jens Vestberg*, Sekretær ved Grosserer-Societetets Komité ... 446
Handels- og Kontoristforeningen i København ... 459
Kvindernes Handels- og Kontoristforening ... 467
Danske Handelsrejsendes Organisationer ... 471
Dansk Handels- og Kontormedhjælperforbund. Af Sekretær *Harald Heie* ... 486
De danske Handelsskoler. Af Docent, Dr. *Max Kjær Hansen* ... 497
Told og Toldvæsen. Af Docent, Dr. *Max Kjær Hansen* ... 513
Penge og Bankvæsen. Af Docent, Dr. *Max Kjær Hansen* ... 526
Lovbestemmelser for Handelen ... 538
Bogføring. Af Revisor *Aug. Lorenzen* ... 686
Uddrag af Handelssprogets Fremmedord ... 702